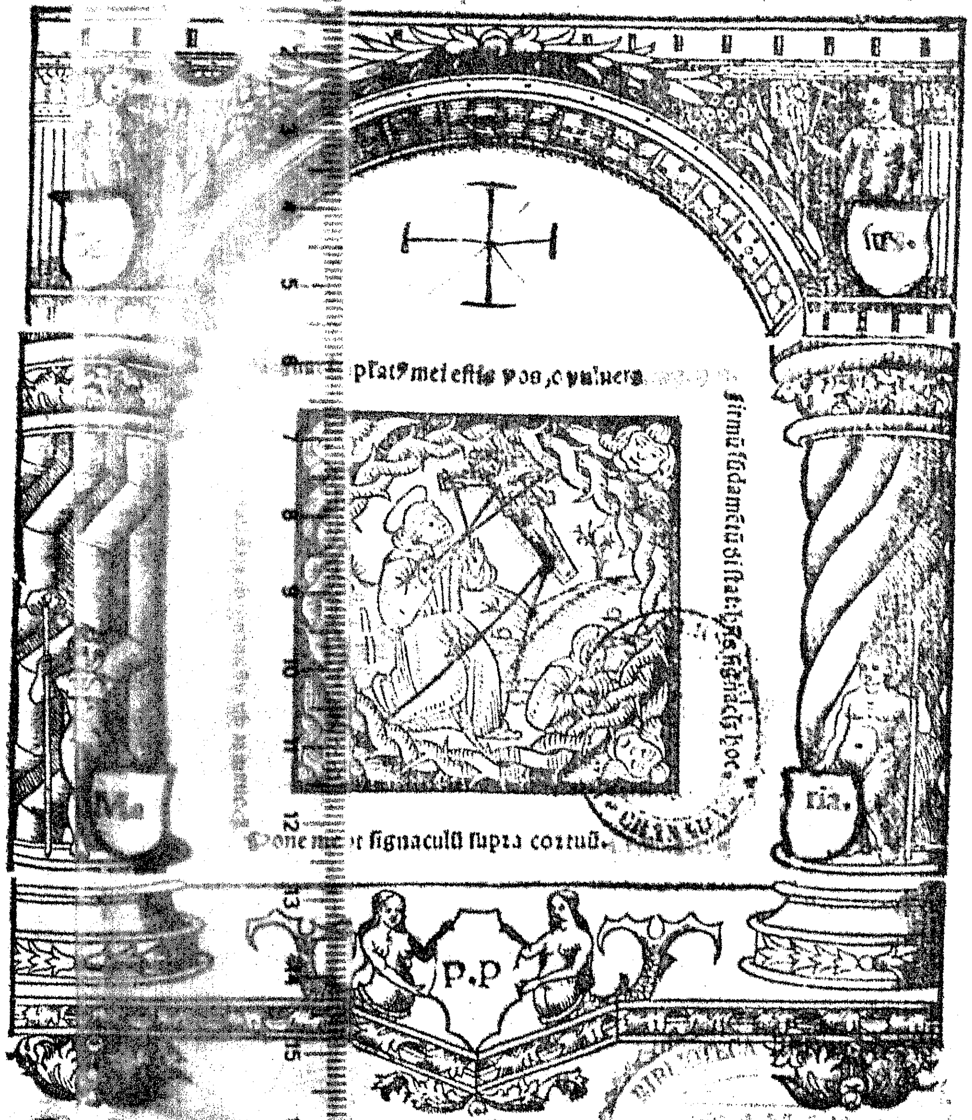

¶ Sanctuarium Biblicum ſolertiſſimi Patris Fratris Franciſci de Oſſuna ordinis Minorum regularis Obſeruantie, in cuiꝰ fine tanq̃ in loco arche federis reperies deipare virginis Sermones octo, ſub hoc Themate Ipſa cõteret caput tuũ, pro Sabbatis Quadrageſime ac Reſurrectiõe ſequentia. In calce tandem eſt Index pleniſſimus principaliũ dictorũ, quo cito omnia ſanctuarij ſinus poteris indagare.

Sanctuariũ Biblicũ ſolertiſſimi Patris Fratris Frãcisci de Oſuna: ordinis Minorũ regularis Obſeruãtię, in cuius fine tãq̃ in loco arche federis reperies deipare virginis Sermones octo, ſub hoc Themate Ipſa cõteret caput tuũ, pro Sabbatis Quadrageſime ac Reſurrectiõe ſequenti. In calce tandem eſt index pleniſſimus principaliũ dictorũ, quo duce omnes ſanctuarij ſinus poteris indagare.

Ad pium lectorem.

Cum ab Hyſpania in Tholoſam gallie gratia capituli gene
ralis inibi celebrati deueniſſem, michiqꝫ conſuetudo ſit loca
ꝛ tēpora ſtudio ſacrarum litteraꝝ apta explorandi nec non ꝛ
perſonis huic negocio cōferētibus cupiā adherere, ceteris in
ſua cū feſtinatione remeantibꝰ, ego nichil magis meum arbi
tratus ſum ꝗ̄ incūbere optimis līis apud optimos viros. Cū
ergo in hoc maiori obſeruantie Cōuentu ad modū reuerendus pr̄ nr̄ de ſctō
felice (vt alter Joachim ſacerdos magnꝰ cum preſbyteris ſuis) hortetur nos
Judi.15.c. ſubditos ſuos de hieruſalem.i.de vita bene ſecura in bethuliam aſcendere,
que ſtudiū bonarū līaꝝ eſt, vbi Judith victrix reſidet, que eſt ſacra Theolo
gia, qua velut Holofernes abuti cupit hereticus ꝗſqꝫ, ſꝫ tandē ipſa conte
ret caput eiꝰ. Ego igiꝭ velut i bethulia cū Judith amator forme illius reſedi
Tholoſe nō ſolū huius libelli excudēdi grā, ſed vt (ſi poſſem) imbiberē opti
mos ꝓuincie Acquitanie mores, ꝗ̄ velut in Hyſpania, ceteris ſanctior, ange
loꝝ ꝓuincia dignoſcitur, ſic in gallia hec. Ne igitur mireris candide amice
ꝙ tantā morā fecerit hec noſtra editio, qm̄ altioribus ſtudijs ꝑpeditꝰ ꝛ im
merſus ꝑ amoris huius Cōuentꝰ magnitudine, nō iacturā tēporis ſed pluri
mū ꝯmodū arbitror, ac experior eueniſſe michi, nō ſolū adeptiōe ſacre doctri
ne ſed moꝝ exēplo ꝑclariſſimo, nec eīn paꝝ ꝓmouent ad ꝟtutē ſenū veneran
doꝝ hūilitatis ac tēperātie viua exēpla, qui ſpū iuuenes dignoſcūtur, ac per
inde ſtudioſa iuuentus ꝗ̄ huc demoratur ſenſu cana. Quis ergo in hoꝝ me
dio quaſi in medio lapidum ignitoꝝ poſitꝰ nō exardeſcet amore boni Je
ſu, poſtꝗ̄ certatim currūt iuuenes ꝛ ſenes? Quaprorter hic habitarē felix oī
bus diebꝰ vite mee, niſi a Reuerēdiſſimo patre nr̄o Paulo Parmēſe totius
ſeraphici ordis generali miniſtro digniſſimo (cui opꝰ dedicaui) ꝯpulſus eſſē
Lugdunū ꝑgere impreſſioni daturus reliqua opuſcula mea. Hoc autem qd̄
Sanctuariū biblicū cenſui appellandū anꝗ̄ oīno abſolueret a prelo, admi
niſtratori Judith.i.lectori ſacre theologie magiſtro noſtro prī nimiū vene
rādo fratri Bernardo de ſupſctis tradidi vltimo elimandū, qui ꝛ ſi nō ſe de
tinuit in piaculis vocabuloꝝ, ſatis fuit tanto viro (qm̄ aquila nō capit mu
ſcas) libri ſententiaꝫ extixiſſe, ꝗ̄ a calcographo vt plurimū curua euadit. Si
aūt oculus tuꝰ aliunde reſpiciēs, ex verbis nr̄is aliqd contra bonos mores
elicuerit, ſcias illud nō eſſe a nobis ꝗ̄ per oſtiū fidei catholice intrare ſatagi
mus. Sed qꝛ contētionibus deſeruire nolo, ex nūc reuoco quicquid eccleſie
Romane videbitur obuiare, ac fateor eius correctioni ſtandū. Ne aūt in no
ſtro Sctūario ꝗ̄ras abſentē ſctm̄, hic nō ſunt niſi ſctūs Andreas/ ꝛ Nicolaꝰ/
Marie ꝯceptio/ Expectatio eiuſdē/ Natale xpi/ Johānes euāgeliſta/ Inno
cētes/ Epyphania/ Sebaſtianus/ Purificatio Marie/ Cathedra Petri/
Annunciatio Marie/ Marcus euāgeliſta/ Apparitio Michaelis/ Johānes
Nota hec nomina. baptiſta/ Petrꝰ apl̄s. Viſitatio Marie/ Beatꝰ Bonauētura/ Jacobus ma
ior/ Beata Anna/ Vincula Petri/ Maria ad niues/ Trāſfiguratio xpi/ ſctūs
Dñicus/ Laurentius/ btā Clara/ Aſſumptio Marie/ Decollatio Johānis/
Natale Marie/ Exaltatio ſancte Crucis/ Stigmata beati Franciſci/ ſanctꝰ
Matheus/ Dedicatio ſancti Michaelis/ Sctūs Franciſcus/ Sctūs Lucas/
Vndecim milia virginū/ Feſta oīm ſanctoꝝ de quibus agitur etiā in prologo
huius libri/ Martinus/ Preſentatio Marie/ Katherina/ Beatus Jllephon
ſus/ et ſermones ſabbatorum Quadrageſime. reliqua in repertorio queren
da ſunt, Vale.

Reuerendiſſimo patri nr̄o fratri
Paulo Parmēſi totius ordinis fra
trū Minoꝝ regularis Obſeruantie
generali miniſtro digniſſimo, ſuꝰ in
ter minores minimꝰ frater Franciſcꝰ
de Oſſuna, oīmodam ſanctitatē, ac
debitā ſubiectionem.

Cum ſemel conuiuiū
michi accidiſſet apō
cardinalem archiepi
ſcopū Hyſpalenſem
ſumpto prandio pla
cuit videri quoddaꝫ
opuſculum meum, vni ex principibꝰ
Hyſpaniarum directum, ꝛ archipre
ſul dixit talem dedicationem indecē
tem, nec aptam principibꝰ ſeculi, ſo
lum (inquit) prelatis debetur. Tunc
temporis michi venit in mentem il
lud Salomonis. Verba ſapientium
Eccl.12.d ſicut ſtimuli et quaſi claui in altum
defixi, que per magiſtrorum conſiliū
data ſunt a paſtore vno. Ecce qūo
verba ſapientiū manibus prelati ſu
blimioris ſunt tradenda, vt ipſe tan
ꝗ̄ paſtor dijudicet, an paſtui ouium
ſint accōmoda. Ex officio igiꝭ pla
tis eminētioribꝰ debeꝭ talis honor
non ſolū iure humano ſed diuino, qꝛ
Mat.16.c. opiniōes de xpo in turba ortas ipſe
tradidit apl̄is, inter qs ille cui oues
ſunt cōmiſſe decretū fide tenēdū edi
dit, dū dixit Tu es xps filiꝰ dei viui
Tibi ergo reuerēdiſſime paſtor pa
ſtoꝝ vigilātiſſimo, nō ſolū ex officio
debeꝭ hoc decꝰ. ſꝫ ꝓpter tuā oīgenā
ſciētiā haud minus antiqua nobili
tate ꝗ̄ ſctitate ornatā vn̄ operꝑcium
erit, vt tua ꝓuida indagatio ꝑpēdat
(ratio namqꝫ exigenda eſt) qualiter
tria hec.ſ. nobilitas, doctrina, ꝛ ſan
ctitas ab illis tribus attributis ꝓue
niūt, quibus trinitas ipſa fulget. A
pr̄is potētia nobilitas deriuaꝭ, a fi
lij ſapiētia emanat doctrina, ꝛ a ſpi
ritusſcti bonitate ꝑ̄tꝭ ſanctitas, in
quibꝰ oībꝰ te obligatū (ne declines
recognoſce) nā et ego grās ago deo
meo, qꝛ tibi poſſum in pn̄tiaꝝ dicere
id qd̄ Philippꝰ macedonum rex ad
Ariſto. ſcripſit. Filiū michi gñitū ſci
to, de quo eqdē dijs grās ago: gau
deo quoqꝫ nō tā ꝓinde ꝙ natꝰ eſt, ꝗ̄
ꝓ eo ꝙ eū naſci ꝯtingit tpe vite tue.
Spero eīn ꝙ edoctꝰ a te dignꝰ exi
ſtat ꝛ nobis ꝛ regni ſuſceptione hac
tenꝰ ille ꝗ̄ nūc ego repetere valeo
corā deo meo tibi pr̄ ampliſſime, cui
tāꝗ̄ filiū offero pn̄s opuſculū, vt ap
probatū a tua ſapiētia ꝛ legētibꝰ ſit
acceptiꝰ ꝛ tua pr̄nitas faciat debitū
ſuū qꝛ ꝛ doctoribꝰ attinet elucidatio
doctrine, vt ſubtiliter (expoſitore ori
gine) figuraꝭ, vbi dr̄. Cādelabra quo
qꝫ cū lucernis ſuis, vt lucerēt an̄ ora 2.Pa.4.d.
culū iuxta ritū ex auro puriſſimo, et
florētia ꝗ̄dā, ꝛ lucernas, et forcipes
aureos. Forcipes (vt ait gloſa inter
li.) erāt ꝗ̄dā emūctoria, ꝗ̄bus emūge
banꝭ licinia cādelabri, vt repara me
lius lucerēt. Et gloſa ordina. ſic ait.
Forcipes ꝗ̄bꝰ emūdabanꝭ lucerne, in
terꝑtationē ſpūalis ſenſꝰ ꝑ doctoꝝ
officia ſignificāt. Ipſi eīn ꝟba ſacri
eloqꝫ ab hyſtoria i allegoriā: ab vm
bra in ꝟitatē trāſferētes quaſi lucē
ſcie i eccl̄ia ſup cādelabrū miſticū po
ſiti mꝉtiplicāt. Hec ibi, cū ꝗ̄ ſup can
delabrū ſacre ſcripture lucernas po
nāt qui libros ad eā ꝑtinētes edūt
forcipibꝰ indigēt, vt lumē ſit emun
ctū: qꝛ lumē ſciētie doctoribꝰ indiget
ad elucidationē ſui. Duplici ergo iu
re tuo digniſſimo nomini decus hoc
debeꝭ, tum dignitatis, tum ſapiētie,
qua non tm̄ per tuos, ſed ꝑ teipſum
fulges, nam ideo nomen tuum tanꝗ̄
bonum odorem vniuerſa nouit ita
lia, et nos qui hiſpani ſumus non la
tuit, quoniam et ante tuam meritiſſi
mam electionem, erat in nobis ma
gnum nomen tuum. Vnum tm̄ admi
ror, ꝙ ſcilicet opera tua, in diuerſis
ſcrinijs tuis geminata, et adamuſim
ſcripta retineas, nolens ea te viuen
te in luceꝫ progredi, forſitam hec tua
prudentiſſima detentio erit frenum,
his qui maturiꝰ equo parturimus.
Sed non videtur prematura edi
tio, dum triplici fulcimento procedit

primo ꝙ ſit ſapiētis, verba (inquit)
ſapientium, Secundo q̇ tranſeat p̄
magiſtrorum conſilium. Tertio q̇ a
paſtore vno. i. a prelato authorita-
tem capiet. Sed ſtatim inſurget cō
tra me hereticus quiſpiam dicens.
Si eſt editio ſapiētis, nullo alio idi
get, q̄ ſapientia ſibi ipſi ſufficiēs eſt
Hec ſentētia ſerpentis callidioris,
quotidie adhuc igerit hereticis ani
Gen. 3. b mis illud. Eritis ſicut dij ſciētes bo
num et malum, ita vt ſciatis ſepara
re preciolum a vili. Hac ſeductione
decipitur hereticus, qui ſolium. i. ca
thedrā ſuā ponit ſup̄ aſtra dei, ⁊ ſup̄
ſtellas. i. doctores fulgentes in per
petuas eternitates p̄ſumēs ſtatue
re nititᷣ prudētiā ſuā, ⁊ ſedere i mō
te vtriuſq̄ teſtamenti, et occupare
clauem ſciētie. Tali audacia fulgēt
heretici, ꝙ non ſolum ſpernant ma
giſtrorum conſilium in editionibus
crebris, quas ita prematuras emit
tūt, vt fere tot indigeant apologys
quot ediderunt libros. Spreuerunt
etiam paſtorem vnū petri ſucceſſo
rem, ac per conſequens monarchiā
eccleſiaſtice iuriſdictionis: que ad
apicē reducenda eſt. Hec mala he-
reticis euenerūt, propterea ꝙ ſe pu
tant ſapientes, et ſapienciam ſuam
non in alio magis q̄ in detractio-
ne oſtendunt, in hac ita exacuerunt
linguas ſuas, vt non ſolum bonis
concionatoribus, et ſcolaſticis do-
ctoribus, ſed etiam, ſanctis et cultui
Exo. 22. d. ſanctorum detrahant, cum ſcriptura
dicat. Dijs nō detrahes, et principi
populi tui non maledices. Heretici
noſtre tempeſtatis imitātur philip-
pum regem macedonū, qui cū athe
nas obſediſſet (vt ait yſi. i. li. ethi.)
et ab athenienſibus poſtularet, vt
ſibi decem oratores darentur: et ſic
diſcederet ab obſidione. Demoſthe
nes in conſilio athenienſium hanc
fabulam confinxit. Lupi ſuaſerunt
aliquando paſtorib⁹, vt in amicitiā
conuenirēt. Cumq̄ paſtoribus hoc
placuiſſet, petierūt lupi, vt primo vi
ce ſecuritatis traderentur eis canes
in quib⁹ videbatur eſſe occaſio iur-
giorum. Annuerunt paſtores, ⁊ tra
diderunt eis canes: quos ouiū ſuarū
peruigiles cuſtodes habebāt. Tūc
lupi depoſita formidine omnē gre-
gem non ſolū pro ſacietate, ſed etiā
pro libidine lacerauerunt. Sic etiā
philippus ſublatis oratoribus: in
populo athenienſium ſimiliter fa-
cturus eſt. Hoc audientes atheniē-
ſes demoſthenis acquieuerunt con
ſilio et ſic ciuitas a periculo eſt libe
rata. Hec Iſidor⁹, quod valet pro-
paſtoribus. i. prelatis vt caueāt ab
hereticis, qui veniunt ad nos in ve
ſtimentis ouium, intus autem ſunt
lupi rapaces. Veſtimenta ouiū ſunt Mat. 7. b.
rationes que prima fronte viden-
tur pie. Pium quippe eſt cultui dei
operam dare, ſed ſub hac pelle latet
lupus. i. heretic⁹, qui cultui ſancto-
rum detrahit. omnes heretici adnit
tuntur nos ydolatras oſtendere, p̄
pterea ꝙ ſanctorum veneramur ac
celebramus feſta. Et quidam libel-
lus qui vocatur vnio, in Tholoſa ſo
lēniter dānatus, adducebat contra
cultores ſanctorum authoritates, q̄
a doctoribus cōmuniter adducun-
tur i ydolatras, vnde iure dāpnat⁹
eſt liber ille (Quis ſacris authorita
tibus ſolūmodo conſtaret) propter-
ea ꝙ eas heretice aptabat ſenſui
ſuo. Quemadmodum ergo heretici
nituntur ſctis, et cultui ſanctorum
detrahere, ſic ego eis contrauenīes
verba ſanctorum queſiui, vt hereti-
cos pungerem, nam hec verba dicū
tur ſicut ſtimuli, et ſicut claui in altū
ideſt in profundum defixi. Quia ſic
dicitur putheus altus eſt. i. profun-
dus. Verba ſapientis non ſolum di
cuntur ſicut ſtimuli ad pungendū,
et excitandum fideles pigros, ac te
pidos, ſed ſunt etiā velut claui in
altum. i. profunde infixi contra he-
reticos, qui velint nolint corde vul
nerantur, q̄ clauus. i. verbum dei in
trat in corda ipſorum aliquando,

qm̄ ſapiēs ait. Sagitta infixa femo
Ecc. 19. b. ri canis: ſic verbum in corde ſtulti.
Corripe amicum, ne forte non intel
lexerit et dicat. Non feci, aut ſi fece
rit, ne iterum addat facere. Corripe
primum, ne forte non dixerit et ſi di
xerit, ne forte iteret. Hec ille, monēs
nos vt hominē hereticū cōmonitū
faciamus: ne addat pctm̄ peccato.
Canis veneficus eſt vir hereticus,
qui ne alios īficiat debet foras agi.
Si verbū predicātis accipiat in cor
de per contritionē, clamabit p̄ con-
feſſionē, ac deteſtationē erroris ſui.
tn̄ qui eum voluerit conuertere ad
femur dirigat ſagittā verbi. Per fe
mur vim generationis intelligim⁹:
qm̄ plures anime dicūtur egreſſe a
Gen. 46. c femore iacob. Putant heretici gi-
gnere filios non ſcdm carnē, ſed ſe-
cundū ſpiritum deo, cum ipſe in le-
Deut. 23. c ge noluerit ſibi offerri primogeni-
tū canis ſ3 (vt ait gloſa) tā q̄ idign⁹
redimi interficiebatᷣ, ne. ſ. gignere p̄
doctrinam poſſet alios ſimiles ſibi,
q̄ ſicut cancer ſerpit eorum doctria
ſunt em̄ prurientes aurib⁹ et fucis
verborum abundant. Quando ergo
depingit ſe ceruſa, ſignū eſt impudi
citie ſue. Qn̄ quis cōpoſitione ver-
borum innititur: ſignum eſt, ꝙ vult
conuerti ad fabulas, que ſolum ver
bis, et non rebus cōſtant. fallax gra
tia, et vana eſt pulchritudo hereſis
que nitore dicendi ac verbis cōpoſi
tis innititur, de veritate non curās
que per ſe ſola etiam nuda ſapienti
bus placet. Heretici ergo propter-
ea ſanctis detrahunt: q̄ ſanctorum
vita et doctrina contra eos clamat
eos dānat, et pungit, q̄ eorum ver-
ba ſunt ſicut claui profunde fixi, ⁊
multum vigentes. Nam ſanctitas
ipſa malleus eſt hereticorum, figu-
rat⁹ in malleo iahel, quo clauum in
Iudic. 4. c. fixit temporibus ſiſare. Iahel inter
pretatur aſcendēs ⁊ eſt eccleſia que
a littera ad ſpiritum aſcendit, qm̄ lit
tera nimis compoſita ſpiritum occi
dit, cum ſolus ſenſus carnis placen-
tia querens eſſet occidēdus. Nam
hic eſt ſiſara qui interpretatur hirū
dinem vidēs. i. curioſitatem, que cā
Iudic. 4.
tu et pictura plumatum delectatur
cum vere non ibi dn̄s, ſed in ſibilo
aure tenuis. i. in ſimplicitate verbo
rum: q̄ cum ſimplicibus ſermocina- 3. reg. 19. c
tio eius. Sanctitas ergo eſt malle⁹
eccleſie, quo ſapientes eius figunt
verba ſacra. Cōponant heretici q̄n-
tum voluerint, dilatent, et magnifi-
cent philateria et fimbrias ſuas, q̄
nichil ſibi proderit, cū careant mal-
leo ſanctitatis, quo ſacra doctrina
redditur fixa, quo ad cor vſq̄ pene-
trat. Hec ſanctitas, q̄uis eſſencialī
ter ſit in deo, quem ſeraphin ſctm̄,
ſctm̄, ſctm̄ proclamant, tn̄ et amicis Eſa. 6. a.
ſuis ſanctitatē tribuit, alioquin nō
vocaretur ſanct⁹ ſctōrum, qui et an
teq̄ exeāt de vulua matris eccleſie,
nouit ſuos ſanctificare, nec mirum:
q̄ et ſi ſunt in vulua matris eccleſie
quo ad corpus, in celo ſunt, quo ad
aīas vbi chriſt⁹ eſt in dextera dei ſe
dens, qm̄ gloſa ordinaria (ſuper illō
fecit ſalomon oīa vaſa domus dei, 2. Pa. 4. d.
et altare aureum) ſic ait. Altare au-
reum corda perfectorum deſignat
interne charitatis, et caſtitatis luce
fulgentium, quorum ſublimitatem
ſignificat etiā locus altaris ſtabat
enim ante oſtium ſancti ſanctorum:
vt in factura tabernaculi legimus,
in quo non oſtiarum ſanguis: neq̄
libamina ſed thymiama tātū incen
debantur: quorum fumus ad ſupio
ra conſcendens, operiebat archam,
atq̄ oraculum odore ſuauitatis re-
plebat. In quo ſancti figurantur: q̄
dum neglectis tp̄alium cupiditati-
bus, tota intentiōe celeſtia querūt:
quaſi intus iuxta oraculum poſiti
ſunt: nec longe remoti a velo, quo tē
plum et ſancta ſanctorum dirimun-
tur: quia corpore tantum terram in-
colunt, ſed tota mente in celo ſunt.
Aſcendit autē ab hoc altari fumus
incenſorum intra ſancta ſanctorū,
vbi archa eſt recondita: vt oratiōes

ſanctorū flama charitatis excitate
ad celū ꝑueniāt, vbi xp̄s eſt ad dex-
terā dei ſedēs. Nō em̄ in hoc altari
ſanguis hoſtiaꝝ, ſed thymiama tm̄
incēditur, qꝛ tales viri nō hn̄t opera
carnis ⁊ ſanguinis, q̄ mactēt dn̄o in
ara cordis, ſed lachrymaꝝ et oratio
nū vota, pre deſiderio regni celeſtis
offerūt. Hec ibi de ſublimitate ſctōꝝ
adhuc in exilio agētiū. Un̄ ſicut ex
infinitate dei oritur, ꝙ ip̄e nō poſſit
ſatis digne laudari: ita ex eadē orif,
ꝙ nullꝰ in hac vita poſſit digne lau
dare ſanctos, et ſeruos eiꝰ. Non em̄
ſunt tm̄ ſerui ſed amici et mater ſpi-
ritualis et ſponſa: et vnus cum deo
ſpiritus cū quibꝰ hꝫ ſuas delicias,
⁊ quos trinitas inhabitat: et magni
ficat. Quis namqꝫ, vt decet, eſtimare
poterit eos, qui ornati ſunt ſanguie
xp̄i: qui et ſunt heredes regni quoꝝ
op̄a valoris ſunt īfiniti: nec niſi deo
ꝓmiabuntur? Hoc ſentiebat, qui li-
cet eſſet rex potens, apud quē nō ſo
lent precio haberi niſi illuſtres val
de viri, tn̄ dixit. Michi aūt nimis ho
norati ſunt amici tui deus, nimis cō
Ps.138. fortatus eſt principatus eoꝝ. Hoc
ſentiebat et ipſe xp̄s dū dixit. Noli-
te cōtēnere vnū ex puſillis iſtis q̄ in
me credunt: qm̄ angeli eorū ſemper
Mat.18.b vidēt faciē p̄ris mei, q̄ in celis eſt. O
q̄tū eſtimaretur ille: cui daref impa
tor in nutriciū amabilē. Deniqꝫ xp̄s
ſeruos ſuos ſibi equare dignatꝰ eſt
dicēs. Qui vos audit: me audit: qui
vos ſp̄nit: me ſp̄nit. Et quēuis mini
mū in ſui ꝑſona vult reſpici. O q̄tū
eſt eſſe amicū dei, et q̄ta cecitas talē
dignitatē ꝓ amore mūdi ꝑdere, ⁊ ꝓ
Luc.10.c. paſtu porcorū. ꝙ ſi hec vere dicūtur
de minimo ſancto, q̄ eſt in terra, q̄s
digne extolleret ſctōs celi? Quorum
Mat.11.b. minor in regno celoꝝ eſt maior om̄i
ſctō dū eſt in terra etiā iohāne bapti
ſta, qꝛ magis ꝑficit viſio qꝛ fides: tē
tio q̄ ſpes, fruitio p̄rie q̄ fruitio vie.
ꝙ ſi minimū ſctm̄ celi nemo laudare
ad ſolidū pōt, q̄s laudabit maiores
Unūꝫ ſcitote, ꝙ ſicut deū ſola laus
qua ip̄e ſe magnificat, pōt ad plenū

ſaciare, ſic ſctōs ſola laus qua laudā
tur a deo replet, dicēte xp̄o. Quicūq̄
cō. eſſꝰ fuerit me corā hoibꝰ: cōfite-
bor ⁊ ego eū corā p̄re meo. Ip̄e ſuos Luc.12.a.
cōfitef qđ eſt grādis eoꝝ delectatio.
nos vix eos laudare poſſumꝰ, qꝛ ſi Ecc.44.a
dixerimꝰ cū ſapiētiſſimo ieſu, laude-
mꝰ viros glorioſos in gn̄atiōe ſua,
ſtatim audiemꝰ eos dicētes. Benꝰ
ergo cū ſimꝰ dei, non debemꝰ ⁊c. Ut Ac.17.f.
ait lucas qn̄ btūs Paulus hec dixit
verba incitabaf ſpūs eius in ip̄o, ex
quo ꝑ oppoſitū colligif, ꝙ qn̄ hereti
ci detrahūt ſctōrū cultui, incitaf ſp̄s
eoꝝ a ſpū maligno, q̄ ſicut olim in ce
lo ꝓuidit gloriā xp̄i, ⁊ inuidit, ſic ho
die in terra cōſpicit glīaꝫ ſctis ipen
ſam, et pari rōne tabeſcit ꝑ inuidiā:
q̄ intimiꝰ demonē torquet, q̄ infernꝰ
ip̄e. Et ſicut oliꝫ in celo ꝓliū magnū
excitauit, vt vetaret, ac īpediret glo
riā xp̄o futuro exhibendā, ſic noſtra
tēpeſtate mouet hereſes, vt inter di
cat cultū exhiberi ꝓclariſſimū ſctis.
nos aūt o digniſſime preſul, qui filij
ſanctorūꝫ ſumꝰ in eorū laudē ꝑſiſta
mus, q̄ tuc paternitati familiaris eē
dꝫ ꝓpterea ꝙ tp̄e tui miniſteriatus
plures ſancti reperti ſunt in ordine
noſtro franciſcano, q̄ tempore alte-
rius ideo magis tenemur ad ſancti-
tatē, nā vt ait Chriſoſtomus primꝰ
gradꝰ pietatis eſt ſctitatē diligere,
cōſeq̄nter aūt q̄ſquis laudare ſolet,
q̄ amat ſi ſanctitatem diligimꝰ, tace
re laudē eiꝰ non poterimꝰ, ſed qꝛ vt
ſuperiꝰ dixi, v̄ba ſapiētiū ſunt ſtimu-
li ad excitandos pigros, et claui in
hereticos puniēdos, ideo dicta ſapi
entiū afferā in laudē ſanctitatis ac
ſctōrū ordine alphabetico digeſta Ecc.12.c.
vſi Auguſtinꝰ, ne q̄s diffidat, ſic ait.
Nullꝰ ſctūs et iuſtꝰ caret peccato,
nec tn̄ ex hoc deſinit eſſe iuſtus vel Ecc.19.c.
ſanctus, cū affectu teneat ſanctitatē
Hec ille de ſanctis mortalibus, ne
frangaf cor nr̄m ſi peccare cōtingat,
qm̄ adhuc ſpes eſt ad ſanctitatem
ſi non eſt amor ad iniq̄tatem. Ber-
nardꝰ aūt ſic ait. Nō te terreat ſcti-
tatis nomē, qn̄ non ſcđm meritū, ſed

ſcđm propoſitū: nō ſcđm affectioneꝫ
ſed ſcđꝫ intētionē ſctōs vocat, iuxta
illō ꝓphete. Cuſtodi aīam meā: qm̄
ſctūs ſum. Si facit intētio ſctm̄: q̄d
faciet ip̄a op̄atio? Criſoſtomꝰ autē
ſic ait. Qui ſctōrum merita religioſa
charitate miraf, q̄cunqꝫ iuſtorūꝫ glo
rias frequenti laude colloq̄tur: eoꝝ
mores ſctōs atqꝫ iuſticiam imitetur,
qm̄ quē delectat alicuiꝰ ſcti merituꝫ:
delectare dꝫ par circa cultū dei obſe
q̄um. Quare aut imitari dꝫ ſi laudat
aut laudare non dꝫ ſi imitari rēnuit,
vt q̄ ſctōrū merita admiratur: mira-
bilis ipſe vite ſctitate red datur. Da
uid aūt miratꝰ ſctōs ſic ꝓrupit. Ego
Ps.85. dixi, dij eſtis vos et filij excelſi oēs
Ezechiel aūt loq̄ns de ſctis ſub ani
maliū metaphora ſic ait. facies ⁊ pē
Ps.81. nas ꝑ quatuor ꝑtes habebāt. Iūcte
qꝫ erāt pēne eorū alteriꝰ ad alterum
et nō reuertebātur cū incederēt: vbi
Ezech.1.c. erat impetus ſpūs illuc gradiebanf.
Filiꝰ aūt dei ſic ſanctos euexit, vt ſe-
pe in euāgelio illos miratus ſit, qm̄
Mat.8.b. ſcriptū eſt. Audiēs ieſus miratꝰ eſt.
Gregoriꝰ aūt ſic ait. Uiua em̄ lectio
eſt vita ſanctoꝝ in qua vnuſq̄ſqꝫ no
ſtrū legere poterit oēm diſciplinam.
⁊ Haymo ſuꝑ epiſtolas pauli ſic ait
ſciendū eſt aūt inter ſctōs, quoſdam
tāte dignitatis eſſe: vt et apoſtolatꝰ
⁊ ꝓphetie ſublimētur honore, vt fuit
moyſes, iſaias iohānes et apoſtoli
qui ꝓmia electoꝝ: et tormēta repro-
borū predixerūt. Et Hieronimꝰ ſic
ait. Diſcamus ſanctorū emulatiōeꝫ,
vt imitemur pacientiā: et cognoſca-
mus illos nō nature ꝑſtātioris fuiſ-
ſe, ſed obſeruantie maioris: nec vi-
cia neciꝫſſe ſed emendaſſe. Lucas in
actis apoſtolorum ait. Genus ergo
cū ſimus dei, non debemus exiſtima
Luc.17.f. re diuinum aliq̄d ineſſe ydolis. Hoc
Deu.33.a. in perſona omniū ſanctorū dicitur,
quorū animis inerat deꝰ. Moyſes
quoqꝫ ait. Deꝰ apparuit de monte
pharā: et cum eo ſanctorū milia. In
dextera eius ignea lex, dilexit popu
los, oēs ſancti in manu illius ſunt.
Neemias ſic ait. Edificātiū el vnuſ

q̄ſqꝫ gladio erat accīctꝰ renes, alte
ra manu faciebat opꝰ ⁊ altā tenebat 2.Eſ.4.d.
gladiū. Et dixi ad optiates: ⁊ ad ma
giſtratꝰ ⁊ ad reliquā ꝑtē vulgi. Opꝰ
grāde eſt et latū. Hoc dr̄ de edifica-
toribus ſanctis celeſtis hieruſalem
que magno labore edificatur vt ciui
tas. Origenes aūt omelia. iiij. Suꝑ
illō leuitici, de ſanctis non exibit. ⁊c.
ſic ait. Qui pecat, de ſctis exit. Non
em̄ in locis ſancta querenda ſunt, ſꝫ
in actibus et vite moribus que ſi ſe-
cundū deū ſint: et ſecūdū preceptuꝫ
dei habeantur: etiam ſi in domo ſis:
etiaꝫ ſi in foro: et quid dico in foro?
etiā ſi in theatro inueniaris v̄bo dei
deſeruiēs: in ſanctis te eſſe nō dubi-
tes. Petrꝰ aūt ſcribēs ſanctis ſic ait.
Uos aūt genus electū regale ſacer-
dotiū, gens ſctā: populꝰ acq̄ſitiōis.
⁊c. Qui aūt nouit ꝓceſſuꝫ eccleſie q̄-
rit dicēs. Que eſt iſta que ꝓgreditur 1.P.2.c.
quaſi aurora cōſurgens, pulchra vt
luna, electa vt ſol, terribilis vt caſtro
rū ſcꝫ ſctōrū acies ordīata? Rabanꝰ
aūt ſic ait. Cū nil faciat deꝰ, q̄n priꝰ Cā.6.d.
illō reuelet amicis ſuis, vt iuxta eoꝝ
volūtatē diſponat illō: qꝛ volūtatē ti
mētiū ſe faciet, neceſſariū nobis eſt
authore iob, ad aliquē ſctōrū mētes
nr̄as ꝯuertere. Sapiētia dei etiā ſic
ait. Gr̄a dei ⁊ mīa ī ſctōs eiꝰ, ⁊ reſpe
ctꝰ in electos illiꝰ. Cōdēpnat aūt iu Sap.4.c.
ſtus mortuꝰ viuos īpios. Tobias ēt
ſic ait. B̄n̄dicite dn̄m oēs electi eiꝰ:
agite dies leticie: ⁊ ꝯfitemini illi. Ie Tho.13.a
ruſalē ciuitas dei caſtigauit te dn̄s
ſcꝫ ī ruina maloꝝ angeloꝝ, tn̄ b̄n̄dic
deū ſeculoꝝ vt reedificet te. Urias
etiā plura de ſctis miſtice loq̄tur dū
ait. Arca dī iſrl̄ ⁊c. vſqꝫ nō faciā hāc
rē. Hec figura mirabilis eſt. Archa
eſt eccleſia, iſrael ſunt āgeli miniſtrā
tes: ioab eſt xp̄s, vxor ſenſualitas. ⁊c
vltimo aūt xp̄s ip̄e loq̄ns ꝑ ſctis ait. Reg.11.
Nolite tāgere xp̄os meos, vbi ī q̄li-
bet eoꝝ ſe videf exp̄mere xp̄s deꝰ nr̄
Sed quia iſta ⁊ ad ſanctos eccleſie
triumphantis ⁊ militantis pertinēt
nunc ad ſolos triumphatores excla
mando eodem ordine dicamus nūc.

O viros glorioſos, quia vos eſtis
aues celi: que portatis vocē noſtrā
cum oramus, videte igitur volatilia
celi: quomodo pater noſter qui eſt
in celis paſcit illa, ad quem expan-
dunt alas affectuum ſuorum dicen-
tes, ſanctus/ſctūs/ſanctus/dn̄s deꝰ
ſabbaoth. Uos eſtis omni benedi-
ctione benedicti patris eterni per fi
lium in ſpiritu ſancto: quibus para
tū eſt regnū ab origine mundi. Uos
eſtis cantores templi nō manufacti
qui archam trinitatis ſemper duci-
tis in iubilo, cantantes. q. canticum
nouum afflati ſpiritu ſancto. Uos
eſtis demonū victores, qui aereis po
teſtatibus deuictis terram promiſ-
ſionis, et regiones angelorum cadē
Ps. 104. d tium poſſidetis. Uos eſtis de quibꝰ
electꝰ dauid aiebat. Eduxit ex egy
pto mūdi ppl'z ſuū in exultatione: ⁊
electos ſuos i leticia. Uos nūc eſtis
Iob. 24. d reparati filij Iob: qui iam ſecuri iu-
ge cōuiuium celebratis in domo pri-
mogēiti dei fratris veſtri. Uos eſtis
Luce. 1. e. gazophilatia templi celeſtis, theſau
ris meritorum ac premiorum pleniſ
ſima. Nunc humilitatis vicem poſſi
detis, quia depoſuit potētes demo-
nes de ſede glorie deus, et vos hu-
miles exaltauit a ſtercore mundi vſ
Gen. 43. g qz ad ſolium glorie. Nunc etiam ve
rus Ioſeph cum fratribus ſuis epu-
latur in voce exultationis, ⁊ cogno-
ſcitur ab eis: ꝙ eſt pluſꝙ frater, cū-
qz, tamꝙ regem celi adorant: recipiē
Luce. 12. f. tes dona pluria. Ecce chariſſimos
ſuos habet ſecum: qui amoris ignē
venit in terram mittere: ⁊ nūc ardet
in celo, vbi ambulat ſponſus in me-
Cāti. 3. b. dio lapidum ignitorum. En lectulū
Salomonis. 60. fortes ambiūt ex
fortiſſimis iſrael, oēs tenentes gla-
dios ⁊ ad bella doctiſſimi, quia et ſi
aſſiſtunt cubili glorie, nobis etiā iu
uamem preſtant. Maria nūc mater
dei animas ſanctoruz velut matres
dei veneratur, que ſpiritu viuentes
genuerunt chriſtū dn̄i: quem glorio
ſum in celo amplectuntur. Nūc vere
oēs ſancti vt nubes volant: ⁊ velut
columbe ad feneſtras glorie ſue, ex
quibus intuentur nos, quos velut
pullos ſuos deſiderant. Ecce opulē
ta requie fruētes, vbi non eſt qui ex
terreat, quia ſunt in tabernaculis fi
ducie: que non auferentur. Nunc ve
nerunt in helim filij iſrael, vbi erāt
12. fōtes aquaꝝ ⁊. 70. palme et ca- Exo. 15. d.
ſtra metati ſunt iuxta aquas. Helim
eſt nomē ciuitatis: ⁊ interpretaꝛ val
les. ſ. nemoroſe quibus confert ba-
laam caſtra filioꝝ iſrael. Fōtes aqua
rū: ad aīe gloriam pertinent, ⁊ palme
ad gloriam corporis vniuerſam. Nūc
aūt qꝛeſcētes a laboribus ſuis electi
ſabbatizant, agentes ſabbatū deli-
catū, et ſabbatū ſabbatoꝝ. Nunc re
gina ſaba maria cum rege Salomo 3. reg. 10.
ne epulatur: ⁊ ſibi inuicem dona ex-
hibent, ⁊ corda nudant, miratur regi
na hec pincernas glorie. ⁊ ſuos mol
libus veſtitos regi aſtantes: ⁊ audiē
tes ſapientiā ſuā. Nunc deus vt di-
xit Iob facit concordiā in ſublimi- Iob. 25. a.
bus ſuis, eos angelis coequādo, qꝛ
ꝯſtituit ppl'm iſrael iuxta morem an
gelorum. O beatos viros quia vos
eſtis nunc thura, igne ſpiritusſancti
redolentia: velut thimiama optimi
odoris corā deo: quo domus celi ad
impletur. Uos eſtis vaſa domꝰ dn̄i
nō terrea ſz aurea diuino expurgata
igne, fruitione glie referta vſqꝫ ad
ſūmū. Nūc vere eſtis xp̄i: qꝛ nō ſolū
gr̄a ſz glia vncti, ita vt ⁊ vos poſſitꝫ
vngere eos q̄ nō hn̄t. Nunc ſane filij
ſyō inclíti, ⁊ amicti auro primo. Nūc Treñ. 4. a.
zelus ſyō comedit deū q̄ non alio ꝙ
ſeipſo paſcit ſctōs ſuos, q̄ gr̄as refe
rentes dicūt. Tu aūt dn̄ator ꝟtutis,
cū magna reuerentia diſponis nos. Sap. 12. d.
Accipiat igitur tua optima p̄rnitas
ſctoꝝ has exiguas laudes, q̄bus ad
eos anhelet ſctā ſenectꝰ vr̄a, vt eis
tādē ānumereꝛ, qn̄ datū a dn̄o fuerit
eterno glie brauio potiri. Actis i cel
lula nr̄a apud vr̄m maiorē Cōuentū
Tholoſanū, Anno reſtaurationis hu
mane. 1533. in ſctō die Epyphanie.

Opus biblicū ſermonū de ſctis: reuerēdi prīs Fratris Franciſci de Oſſuna: ordinis Minorū regularis obſeruantie.

Primus ſermo beato Andree apl'o xp̄i: de vocatione ſua.

Uocauit vir amicū ſuum ſubter ficum. zach. 3. d.

Inuoca- Inuocatio vbi oſtēditur qualiter
tio. Maria deū placat nobis.

maria vi Inter alias ar-
cit deū et bores quibꝰ ſcriptura
placat. cōparat virginē eſt nō
Prouerbio. minima ficus: de qua
xxvij. c. dr̄. qui ſeruat ficum co
medet fructꝰ eiꝰ. Igitur ab arbore
fici diſcite parabolam: qm̄ hec arbor
beatiſſima inſita cordi nr̄o amplectē
da ⁊ ſeruanda eſt. Sic vt ꝗuis oim
ſctorū deuotionē amittas: hāc arbo
rē per affectꝰ vnionē ſerua toto pe-
ctore eā tenens: vt comedas fructū
eiꝰ. ſ. gr̄az. Deuotio aūt ꝟginis p mi
ſericordiā dei tā annexa eſt pctōribꝰ:
vt ſepe cōtingat etiā dei nr̄i abijcere
deuotionē ⁊ amorē: ⁊ eius matrē in-
uocare etiā deſperatos: tāta eſt fidu
cia ⁊ ſpes ei de nobis facte recomē-
Io. xix. e. dationis in cruce p id. Ecce filiꝰ tuꝰ:
⁊ auſus nobis exhibitus p id Ecce
Ficus eſt mater tua. Inſup aduerte: ꝙ Iſido
Maria. ro atteſtāte: natura tauri talis eſt: vt
ꝗuis ferox ſit: ficui alligatꝰ māſue-
ſcit. ⁊ ſic noſter dn̄s qui quando ira-
tus eſt iuſticie cornibꝰ armatꝰ taurꝰ
noiari ſolet: dū aūt Marie ꝟbis aut
virtutibꝰ alligatur ei: reddiꝛ mitis
ſm illud. Dicite filie ſyon vſqꝫ venit
Mat. xxi. tibi māſuetꝰ. Sed quiſpiā dicet qli-
a ter poterit alligari: q̄s alligabit eū?
Marie ſane humilitas ⁊ pietas de
q̄bꝰ dr̄. Sādalia eiꝰ captiuā duxerūt Iudich.
aiam illiꝰ. Aīa patris eterni eiꝰ filiꝰ xvi. b.
dici poteſt: ob id qꝛ diligit eū quaſi
aīaz ſuā: ſi eā haberet. Humilitas er
go Marie ac pietas eiꝰ: q̄ ſunt opti
me Sādalia: q̄bꝰ calciat affectiones
ſuas: deū ſibi filiationis vinculo alli-
gauit: ⁊ captiuū duxit cū oībus bo-
nis ſuis: ita vt dicere valeamus. Ca
ptiuā duxit captiuitatē. i. deū: qui aū
captiuare p̄ſeueritatē ꝯſueuerat: vn̄
quia ſic victrix eſt Maria: det dona
gr̄e hoibꝰ: quā vt ꝓ ſermōe aſſequa-
mur ei dicamus Aue Maria.

Multūꝑ oēm modū arbitror dici Argumē
vir: ſi vere ⁊ ab altiori nota dicaꝛ. ſ. a tū dicen-
ꝟtute viriliter vigēte: ob quā primꝰ dorum.
homo in illo p̄claro innocētie ſtatu
dictꝰ eſt vir: ⁊ ab eo Eua vocata eſt Adā vo-
virago: qꝛ de viro ſumpta fuit: ſz po cat xp̄m
ſtea deſijt eſſe vir: qn̄ a muliere victꝰ ad ficum
eſt: non a diabolo: qui eum non eſt crucis.
aggreſſꝰ. Et ob id ampliꝰ ꝯfuſus ab
ſcōdit ſe ſub ficu: cuiꝰ folia ꝯſuit: vt
verenda cooperiat: ⁊ hoc intra ſe re-
perit ꝯſiliū: vt ꝓ remedio nuditatis
⁊ ꝯfuſionis ſue: illū vocaret: q̄ ꝟrꝰ al
tiſſimi noiatur: vt illū educeret a de
licto ſuo. De hoc ergo dicit thema.
Uocauit vir amicū ſuū ſubter ficuz Sap. x. a
(vt ait Plato) Amicꝰ eſt alter ego.
⁊ xp̄s eſt alter Adā. Propterea eñ
ſcōs Adā dici ſolet. Vn̄ iuxta vim vo
cabuli amicꝰ ade xp̄s eſt. Sz forſitā
q̄res: qn̄ Adā xp̄m vocauerit: nā Ge
neſis. 3. non legiꝛ talis vocatio: ad
qđ ego: ſi nō vocauit eū ꝟbis. ſatis
eſt eum factis vocaſſe: nā dū ibi ſub fi
cu latuit nudꝰ: ad xp̄z nudū ⁊ abſcō
ditū ſub forma leproſi i cruce videꝛ
ꝯfugiſſe: nā in ſopore illo quem deꝰ
īmiſerat in Adā p̄audiuit xp̄m dicē-
tē. Pater ignoſce illis: qꝛ neſciūt: q̄d
faciūt. Non ſolū illi ſed illis: qꝛ nos
ibi eramus ſcđm apl'm dicentē. oēs

in Adã peccauerũt:ibi nos ob ratio
nes ſeminales exiſtentes vidit xp̃s.
ſm Auguſti.ſup illud qδ legit in hy
ſtoria vocationis Andree Duz eras
ſub ficu vidi te.qδ profunde conſide
rãs nathanael reſpõdit xp̃o.Rabbi
tu es fili⁹ dei:tu es rex iſrael:cui ait
Jeſus.quia dixi tibi:vidi te ſub ficu:
credis: maius his videbis. hec ait:
Sz par eſt vidiſſe nos ſub pctõ niſi
remediũ p̃ſtitiſſet: de quo ſequit in
euãgelio:Amẽ amẽ dico vobis vide
bitis celũ apertũ: ⁊ angelos dei de⸗
ſcẽdẽtes ⁊ aſcẽdẽtes ſupra filiũ hoĩs
Remediũ fuit celũ aperiri.i.ſecretũ
trinitatis qδ pctis clauſum erat: et
adminiſtratorũ ſpũs mitti ꝓpter p̃⸗
deſtinatos:qui hereditatẽ capiũt ſa
lutis.Hij etiã nũc aſcẽdunt ſup filiũ
hoĩs ⁊ deſcẽdũt:q₂ ſurſum eſt caput:
infra aũt ſunt mẽbra ei⁹. vel q₂ fili⁹
hoĩs eſt de⁹ ⁊ homo.Ecce igit q̃liter
vir Adã vocauit amicũ ſuũ filiũ dei
ſubter ficũ: ⁊ venit ſuccurrere ei:ac
ſubuenire filijs ſuis per aduẽtuz de
quo iſto agitur tempore.

Diuiſio. ¶ In toto ſmone agã de actiua vo
catiõe Andree qua vocauit iohãnẽ
⁊ xp̃m ⁊ petrũ.Et ſic erũt velut tria
puncta in ſermone.

Prima pars. ¶ Et iã primũ agrediamur aduer⸗
te:ꝙ andreas interp̃tat virilis iõq₃
optime hic vir vocat:⁊ in hoc fortis
oſtẽdit:vt vocet amicũ ſuũ xp̃m ſub⸗
ter ficũ.i.ſubter vitã ſuã viriliter ex⸗
Duplex ficus ſicut ⁊ duplex crux. colẽdã a vero agricola xp̃o. Eſt fic⁹
bona:⁊ eſt fic⁹ fatua.Fic⁹ bona crux
xp̃i eſt:ficus aũt fatua vita demens
peccatoris.Imo de ipa cruce dñica.
Bern. q̃rit.Quomodo arbor mala
ſcz crux nũc fruct⁹ bonos facit. ma⸗
la eñ fuit crux.vñ δ₂. Maledict⁹ ho
mo qui pependit in ligno:nũc bona
q₂ δ₂. B̃ndictũ lignũ per qδ fit iuſti
cia.Que eſt hui⁹ tã diuerſe mutatio
nis cauſa:cui⁹ dextere eſt hec muta
tio:quis nã valuit has cãcellare vi⸗
ces: Duz arbor in mala naſcit terra
mala eſt: ſed dũ trãſplãtatur in bo⸗
nã iec⁹ decurſus aquaꝝ: iã mutatur
in meli⁹. Terra ſctã eſt corp⁹ dñi in
qua ſtas.O crux optima ⁊ b̃ndicta:
aqua lateris ſaluatoris irrigata: at⸗
q₃ profluuio lachrymaꝝ: q̃ in latro⸗
nib⁹ plãtari ſolita eras.Quid ergo
miꝝ ſi vita impij fic⁹ fatua dicatur
cuz ⁊ ipſa crux in aliquib⁹ fatua fit
iuxta id. Nos p̃dicam⁹ xp̃m crucifi⸗
xũ:iudeis quidẽ ſcãdalũ:gentib⁹ au
tẽ ſtultitiã.Duz igitur crux ipſa per
xp̃m fructifera reddit: multo citius
vita nr̃a reddi poteſt bona.Vita pec
catoris fatua fic⁹ eſt vti Andree/an⸗
teq̃ xp̃m vocaret ad ſe: ſuã q₃ vitã re⸗
formãdã. Fatua fic⁹ fructib⁹ caret:
⁊ ſi folijs vanitatis ⁊ honoris plena
ſit: ⁊ ſi ramos negociationis ſue extẽ
dat:vmbrãq₃ habeat refrigerij mun
dialis:ficus fatua eſt:quã ⁊ maledi⸗
xit xp̃s q₂ infructuoſa repta eſt ab
eo eſuriẽte. Si aũt malis fructib⁹ eã
iueniſſet onerarã:q̃d putas feciſſet:
cũ ꝓpt ſolã fruct⁹ carẽtiã maledicta
eſt: De diuite epulõe nullũ pctm̃ le
gim⁹:niſi q₂ lazaro ſubuenire noluit
tñ ſepult⁹ eſt in inferno:q₂ inuẽt⁹ eſt
minus hñs.Vitã igit negligẽtis ſte
rilẽ xp̃s ſollicitat: vt fructũ afferat:
ſicut ⁊ in zacheo fuiſſe legimus/ſpe
rãte Jeſum/q₂ inde erat trãſitur⁹: ⁊
poſtq̃ ſuſpexit eũ:multũ fructũ affe
rẽs dixit. Dñe: ecce dimidiũ bonorũ
meoꝝ do pauperib⁹. Statera ratio⸗
nis põderãda ſunt v̽ba.ecce veloci⸗
tas.dimidiũ largitas.bonoꝝ chari⸗
tas ⁊ vtilitas.meorũ ꝓprietas.dñe
do.liberalitas.pauperib⁹ pietas. et Lu.ix.a.
ſi quẽ defraudaui reddo quadruplũ
ſatiſfactionis integritas.
¶ Oportet igit vt exẽplo beati An
dree

dree ſubter ficũ fatuã vitã noſtrã in
fructuoſaz xp̃m vocem⁹:eſt eñ ortu
lan⁹ ⁊ amic⁹:ſignat⁹ in illo q̃ habuit
Ficus fatua eſt peccator. arborẽ fici in orto ſuo. Vidẽs aũt ꝙ
nõ redderet fructũ: tres annos vo⸗
luit expectare.ſ.dũ iuuenis es:dum
hõ es: dũ ſenex es:dũ iuueneſcis te
expectat:vt carnalia ſinas:dũ homo
vt ſuperbiã ꝓ̃ijcias:dũ ſenex vt reſi
gnes auaritie.Sin aũt fodere iubet
ad pedes tuos de⁹:ibiq₃ ſtercora ꝓ̃ij⸗
cere.⁊ fit qñ te videre facit mala q̃ ꝓ
pctis tuis debeas ſub te. Aũ nota ꝙ
terra mortuos δuorat pctõres.q̃s vi
uos nõ deuorauit.Via inferni eſt ve
luti via ſcti Jacobi reſpectu pctõꝝ:
de q̃ vetule ſingũt: ꝙ ſi eã dũ viuis
nõ ãbulas:poſt mortẽ ãbulatur⁹ es
indubitãter eã. Ad qδ videt facere
iſtud Bern. Deſcẽdãt pctõres in iſer
nũ viuẽtes: ne deſcẽdãt morientes.
Igit oportet cauare ſubtẽ:atq₃ a pe⸗
dibus tuis terrã.i.ab affectib⁹ terre
na ꝓ̃ijcere extra:vt oculis mẽtis in⸗
fernũ videre valeas amatorib⁹ hui⁹
mũdi p̃paratũ. Qui eñ ꝑ cõſidera⸗
tionẽ ad eũ deſcẽderit:reſiliet ab eo:
vt virilis Andreas viriliter fecit:dũ
eſſet iuuenis:a iuuentute quippe ſua
cepit q̃rere dñm ꝑ eius timorẽ: ſciẽs
q₂ initiũ ſapiẽtie timor dñi. Dũ ergo
quadã die audiret a refferentib⁹ de
Lu.iij.b. Joh.bap.ꝙ in vna ſuaꝝ p̃dicationũ
exclamaſſet nimis dicẽs turbis. Ge
nimina viperaꝝ q̃s oſtẽdet vobis fu
gere a vẽtura ira: Iuit aũt andreas
ad eũ hãc volẽs fugere:⁊ cũ didiciſ
ſet ab eo ſe tm̃ p̃conẽ eſſe iudicis: nõ
iudex q̃ pctã diluere poſſet.andreas
autẽ addidit.q̃s eſt ille: cui baptiſta
rñdit. Non eſt narrabile gratis: nec
breuitate loqui valeo q̃ta ſit maie⸗
ſtas ei⁹.mane apud me donec pleni⁹
ediſſerã tibi:q̃s eſt iſte rex glie. Mã
ſit aũt apud eũ dieb⁹ multis loquẽs
nõ ſolũ de regno dei:ſz de ipſo rege:
qui viſus fuerat in terra nouiter fa
ct⁹ homo. ¶ Deniq₃ Andreas fact⁹ Andreas ꝑ Johãnẽ vocat chriſtũ.
eſt iohãnis baptiſte diſcipls:vt xp̃m
ſecuri⁹ ꝑ induſtriã ei⁹ inueniret:qua
in re ponit exẽplũ Criſoſtom⁹ dicẽs:
ꝙ ſe habuit xp̃s cũ andrea vti ſpõſ⁹
qui qñ primo ſe oſtẽdit ſpõſe ſue:non
dicit ei.ego ſum.ſz affert ſecũ amicũ
quẽdã p̃dilectũ ſponſe eũ demõſtra⸗
tuꝝ: ac dicturꝫ ei. Ecce ſpõſus tuus.
xp̃s ſpõſus eſt: Johãnes aũt bapti⸗
ſta amic⁹ ſpõſi: Andreas aũt q₂ ꝑſo⸗
nã tenet eccl̃ie prim⁹ xp̃ianus ſpõſa
xp̃i eſt. Nec miꝝ ꝙ beati andree aĩa Ps.xliiij.b.
ſpõſa xp̃i ſit:q̃ ſponſum q̃rat ſolicite:
qm̃ celeſti ſpõſo δ₂. Filie tyri in mu⸗
nerib⁹ vultũ tuũ deprecabũtur oẽs
diuites plebis. Tyr⁹ interpretat for⸗
titudo:cui⁹ fili⁹ δ₂ Andreas virilis:
q₂ fortitudo ſimplicis via dñi/pauor
aũt his qui operant malũ. Pro hui⁹
apl̃i virilitate aduerte: ꝙ de⁹ q̃ſdã
ꝓ̃uenĩẽs vocat ſctõs etiã renitentes
vti paulũ:⁊ ſiles. Sz alij ſcti ecõtra
deũ pri⁹ q̃rere videntur ab adoleſcen
tia ſua vt iohãnes ⁊ andreas.hij for
tiores ſunt ⁊ viriles:qui man⁹ ad for
tia mittũt dicentes. Deum exquiſiui
manib⁹ meis.his prioribus annume Ps.lxxvi.a.
rãd⁹ venit Andreas de q̃ ait thema.
Vo.⁊c.i.ſubt vitã ſuã excollẽdã:ſz eũ
vocare nõ valeret:niſi a iohãne ſibi
oſtẽderet qui gr̃a interp̃tat. Vñ ne⸗
mo eſt q̃ ambigat illud. gr̃a dei ſum
id qδ ſum. Ideo eñ de ea vocatione Joã.i.c.
qua bt⁹ andreas vocat ſibi amicum
ſuũ xp̃m ait euãgeliũ. ¶ Stabat io Secũda pars.
hãnes:⁊ ex diſciplis ei⁹ duo:⁊ reſpi⸗
ciẽs Jeſuz ãbulãtẽ dicit. Ecce agn⁹
dei:ecce q̃ tollit pctã mũdi: ⁊ audie⸗ Andree ad xp̃m ſequela qualis.
rũt eũ duo diſcipli loquentẽ:⁊ ſecu⸗
ti ſunt Jeſuz. Cõuerſus aũt Jeſus vi
dẽs eos ſequẽtes ſe dixit. q̃d q̃ritis:
qui dixerũt. Magiſter vbi habitas:

Plura hic notanda ſunt: vbi ſcim⁹ ve
niſſe nuptie agni: quaꝝ paranymph⁹
eſt Johannes. i. gr̄a dei Andreā xp̄o
cōglutinās toti⁹ pepuli xp̄iani pꝛimi
tias. Ex his duob⁹ diſcipl'is iohānis
q̄ ſecuti ſunt Jeſum ſol⁹ andreas no
minatim declarat̃ in euāgelio: q꞉ ce
teris iminebat. Potior quidē fuit ba
ptiſte diſcipl's: q̄uis e̅m alij hoc Jo
hānis teſtimoniū de xp̄o audiſſent:
ſurda aure p̄teribāt zelotype diligēs
eū; ita vt ꝑ emulationē q̄ſtiones ad
uerſus xp̄z mouerēt cū diſcipl'is pha
riſeoꝝ vt dicit Criſoſtom⁹. Andreas
aūt iam ordinatam hn̄s charitatem
recepit prophetā in noīe prophete:
et iuſtum in nomine iuſti: et chriſtū
in dei nomine: cuncta equa lāce pō
derans. atq꜄ ſua cuiq꜄ tribuens. Jd
circo vltimum vale Johāni faciens
poſt q̄ audiuit ab eo. Ecce agn⁹ dei:
ecce qui tollit pc̄tā mūdi: ſecutus eſt
Jeſum: vt ſibi eū vocaret: faceretq꜄
amicū ⁊ dn̄m ac doctorē magiſtrū:
q꞉ maiores maiora petere oportet: vt
que retro ſunt obliuiſcentes ad an
teriora ſe extēdāt. Litterā relinquit
Andreas: vt ad ſpm̄ tranſeat ſciēs q̄
neminē ad perfectionem duxit lex.
¶ Sed liceat nobis q̄rere ab eo: cur
A purgatiua incipitur via. Johānez reliquerit: vt iret ad xp̄m
potius dū audiuit: ecce agn⁹ dei: q̄
dū altiora de xp̄o audierat teſtimo
nia. Sepe em̄ ad Johānez venerat
xp̄s: vt notat Chriſoſtomus: quate
nus ei cōferret oportunitatē ꝑpalā
di teſtimonia cumulata. Cur igitur
Andreas magis motus eſt ad iſtud
q̄ ad cetera? nōne tibi placuit vel hoc
teſtimoniū i quo clamauit iohānes
dicēs de xp̄o p̄ſenti. Hic erat: quē di
xi vobis. Qui poſt me vētur⁹ eſt an
Johā, i. me factus eſt: qui prior me erat: ⁊ de
plenitudine ei⁹ nos oēs accepimus
gratiā ꝓ gr̄a. Hoc ſane quidē multū
inuitatoriū teſtimoniū eſt. forte illud
terret. qui de celo venit: ſuꝑ oēs ſen
ſus noſtros eſt. Sed vbi de recipien
da gratia ſit merito: quis nō inuitabi
tur? attēdite fratres; attendite q̄m
Andreas preſtātius elegit motiuū:
Sciebat em̄ q̄ paru⁹ error in princi
pio maximus eſt in fine: quapropter
ordinarius voluit auſpicari ſue ſan
ctitatis initiū: quis em̄ niſi demens
ab alio incipit: niſi a mūdatione pec
cati. Fruſtra em̄ interrogat de ma
iori iuſtitia: qui nō ſeruat minorem.
Propterea dū audiuit: q̄ tollit: pec
cata mūdi ſecut⁹ eſt eū. Itē q꞉ ſicut
⁊ de alijs ſanctis q̄dā dicūtur mirā
da quedā imitāda: ſic etiam de filio
dei Johānes dixerat. Andreas autē
veneratione intima cordis mirāda
preteriens ſolum ſequitur imitanda
ſibi. ſ. mititatē agni: atq꜄ paſſionē fu
turā: ⁊ charitatē qua ꝓ toto mūdo
ſe daturus erat. O ⁊ ſi nos Andree
ſenſum haberem⁹ in hoc ſimilia fa
ciētes. Nemo quidē eſſet ambulās
in mirabilib⁹ ſuꝑ ſe: ſciens q̄ cū ſim
plicibus eſt huius agni ſermocina
tio: qui ⁊ poſtea dixit de ſe: id qđ nūc
iohānes. ſ. diſcite a me q꞉ mitis ſuz
⁊ humilis corde. vn̄ ecce agn⁹ tm̄ va
let (acſi dicat) ecce dux ouiū dei: qua
rū cuz eſſet vna ipe Andreas ſecut⁹
eſt eū. O ſi in quolibet euētu nobis
diceret gr̄a interior. Ecce agn⁹ dei:
ad eū attēde: eū ſequere: eū imitare
vt agn⁹ qui i medio throni eſt regat
te. Apocal. 7. b. agn⁹ dei: agn⁹ de⁹.
Et forſitā hec tertia ratio eſt: ob quā
tantuz placuit Andree hoc teſtimo
niū p̄ ceteris: q꞉ ⁊ apl's hic mitiſſim⁹
erat: ⁊ i hoc ſimillim⁹ agno dei: vtet
q꜄ em̄ veniā ex cruce ſua crucifigēti
bus obtulit: ac repromiſit. Nec ſapiē
tia deeſt huic amabili teſtimonio Jo
hānis qđ tantuz placuit apl'o. Hanc

em̄ baptiſta euexit dū bis ecce ob
iecit auditoribus dicēs. Ecce agn⁹
Ecce agn⁹ dei dei: ecce qui tollit pc̄tā mundi: q̄uis
dei ſint oues: ⁊ boues: ⁊ pecora cam
pi. Hic agn⁹ ꝓpterea ſolus nomina
tur: ne materialis credat̃. Vnice pa
riter demōſtratur: vt eminenter cō
tinere dignoſcatur victimas vniuer
ſe imolationis. Jdeoq꜄ nō alicuius
pc̄tā ſed totius mūdi auferre perhi
bet̃. Et illud vbū (tollit) ſatis nota
uit Andreas. Nā xp̄s non diluit pec
cata mundi: ſed tulit. ſ. ſuꝑ ſe: acſi ſuꝑ
eū eſſet maledictio noſtra. Conſide
rans igitur Andreas huius agni pō
dera cōmota ſunt oīa viſcera ei⁹: vt
ſi ſaltē ei aliqđ adiutoriū impēdere
valuiſſet. Vt ſecū deferat tantā cru
cē totū vndiq꜄ mūdū amplectētem.
Crux mūdi ſunt pc̄tā mundi: q̄ xp̄s
ꝑtulit. Sz etiā xp̄s verbi nō pax mo
uit andreā: nō em̄ dixit Johānes. ec
ce qui tulit pc̄tā mundi: aut ecce qui
tollet: ſz qui tollit: nā paſſio xp̄i ſem
per eſt i fieri: et quo ad ſe: ⁊ quo ad
nos. Cū em̄ xp̄s de⁹ noſter imutabi
lis ſit: ſemꝑ paſſionē ſitit ꝓ nobis: ſi
ei mora donari poſſet: ⁊ ſemꝑ nobis
eius fructū ꝯfert: ⁊ ꝯferet: ⁊ cōtulit:
vn̄ ac ſi copula abſoluat̃ a tēpore in
hac re loquēdum eſt. Or ꝓpterea dr̄
xp̄s agn⁹ occiſus ab origine mūdi: et
in die iudicij ſignū filij hoīs appare
bit in celo: qđ eſt eius crux: cui⁹ fru
ctus etiā tūc electis ꝯferet auxiliū.
Qđ myſteriū interminatū voluit in
P̄s. lxxiiij a. nuere ꝓpheta cū dixit. Calix in ma
nu dn̄i vini meri: plenus mixto: ⁊ in
clinauit ex hoc in hoc: verūtn̄ fex ei⁹
nō eſt exinanita: bibent oēs pc̄tōres
Calix ſēper eſt in manu chriſti. terre. ¶ Calix amar⁹ paſſio dn̄i eſt:
quē bibere nolebat caro ei⁹ in horto
Sed hunc ſemꝑ in manu tenuit. i. in
operee ſuo xp̄s dum vixit in mūdo:
quia ſemper aliquātulū patiebatur:
Quin etiam iuſti nunc ſemper ali
quantulum patiuntur propterea q̄
tot ſunt cauſe paſſionis: nā quis nō
quotidie ſemꝑq꜄ doleat vidēs tā re
petita mundi ſcelera: etiā ipune ꝑpe
trari: ſanctiores āplius dolēt: q꞉ qui
addit ſciētiā addit ⁊ dolorē ⁊ laborē
Merū hui⁹ calicis eſt paſſio deitatꝫ
.i. dei illeſi. Patit̃ em̄ de⁹ ſz nō paſſio
ne: q꞉ nichil ſentit aduerſum. Credi
mus quidē: q̄ de⁹ ꝓ nobis paſſ⁹ eſt:
ſz vinū fruitiōis ſue merꝝ fuit: q꞉ dei
tas paſſionē ſentire nō pōt. Ex quo
illeſ⁹ māſit Jſaac in ſacrificio abra
he: ariete imolato. i. humanitate xp̄i
vbi erat de⁹ etiā in ipſa paſſiōe iper
mixtus: q̄m ipermixte manēt in xp̄o
nature. Hic etiā calix paſſiōis dr̄ ple
nus mixto. ſ. dolorib⁹ aīe ⁊ corporis:
ac portiōis ſuꝑioris ⁊ inferioris q̄n
quidez iuxta vtrāq꜄ patiebat̃: q̄uis
aīa deū clare videret. ex hoc i hoc. ſ.
ex mero in mixtum dr̄ inclinare: q̄m
xp̄i deitas paſſionem etiā infligebat
humanitati aſſumpte ꝰm menſuraz
iuſtitie ſue in hoīe aſſumpto vindi
cans: q̄ nō rapuit. Et q̄uis bibāt ex
calice iſto oīs pc̄tōres terre volen
tes redimi. Etiā oēs pc̄tōres p̄ntes
p̄teriti ⁊ futuri adhuc manet meri
tū: q̄m fex eius nō eſt exinanita. Ve
nite igit̃. O pc̄tōres bibite aīe redē
ptionē: que ſi amara fuit xp̄o dulcis
erit vobis. nec deficiet in eternū: q̄m
fex eius nō eſt exinanita. Vbi notan
dū eſt: q̄ loq̄ndo de xp̄i meritis quo
ad ſuos: in quibus p̄miata ſunt: ⁊ de
meritis ipſoꝝ ſcōꝝ: hanc nō paruā
inuenies differentiā: q̄ ſancti p̄mian
tur vltra cōdignum: chriſtus autem
citra condignum. Or etiā poſt iudi
cium merita xp̄i quo ad aliquid non
erunt ad plenū p̄miata: ſed adhuc
manebit: quo poterāt redimi hij qui
ſunt in inferno: quoniā nec tunc fex

eius erit exinanita. Crux ergo eſt ex
parte xp̄i totius mūdi tollit peccata:
ideo nolētes ea ei relinquere: cōuer
tantur petōres in infernū omnes gē
tes: qui negligūt tm̄ bonū. Precaue
as ergo ꝙ niſi bibas ⁊ immiteris fe
cē. i. chriſti paſſionē nō poteris attin
gere meritum clarum glorie ſue. Ne
igit̄ in fece remaneas ſicut illi q̄ ſunt
in inferno, ꝓpterea ꝙ fructum paſſio
nis non attigerunt. ¶ Ne igit̄ igna
uia poſſit argui Andreas: cū audiſ
ſet Johānē magiſtrum ſuum de chꝛi
ſto talia proferentem: benedictione
accepta oſculatiſq; manibus: ſeq; ei
iterum atq; itez recomendans poſt
chriſtum abijt: de mandatis conuo
lans ad conſilia. Unde vt ait euan
geliſta. tunc decima hora erat. ideſt
Hora decima. obſeruatio mandatorū in Andrea fi
guratō in iuuene euāgelico: qui mā
data ſeruarat a iuuentute ſua: quem
propterea intuit⁹ eſt Jeſus: ac dile
xit eū. Atq; monens ad cōſilia vult.
vt que ſunt maiora ſequatur factus
vir. Dum ergo chriſtum ſequeretur
Andreas: tacebat quidem ore: ſed
corde clamabat: et affectione arden
tiori: qua velut moleſtatus chriſtus
cōuerſus ad eū dixit. ¶ Quid que
Clamat amor. ris? Si vnicuiq; noſtrum hoc dicat
chriſtus. Erit ſenſus. Quicquid vo
lueris impetrabis penam ⁊ gloriā:
Eccleſia. xv. d. quod malueris elige: q2 deſiderium
tuū affert tibi deus dicēs. Ad quod
volueris porrige manū tuaz. Si au
tē malum querimus: ſtatim in fori
bus peccatum querentis apparet:
quia vel cecus agnoſcet: quid pec
cata malorum clament. Boni autez
explicare neſciūt: quid deſideret ſpi
ritus eorū. Unde dum chriſtus dixit
Andree quid quereret voluit innue
re ſe intellexiſſe: quod ille explicare
non valebat. Non legimus in euan
gelio: ꝙ Andreas aliquid loquere
tur: dum primo ſecutus eſt chriſtuz:
ſed nimis eum vocabat: ac eius affe
ctio perſonabat in aures ei⁹ nimis:
ita vt conuerſus ad eum ei diceret.
quid queris? ¶ In huius figura le
gimus Moyſen tacendo deum in Moyſes
terpellaſſe: ita vt ei diceret. Quid figuram
clamas ad me? Moyſes mitiſſim⁹ tenet An
erat: pariter et Andreas. Ille ſum dree.
ptus ab aquis egypti: iſte autem ab
aquis galilee. Ille Aaron fratrem
ſuum deduxit ad deum: iſte autem
deduxit ad Chriſtum fratrem ſuum
Petrum. Illi duo fratres: ſcz Moy
ſes ⁊ Aaron primatum tenent in le
ge antiqua: iſti vero in noua. ¶ Sed Quid q̄ritis?
queramus ab Andrea quid querat.
Nec eñ illud facile explicabit. So
lus ille qui eum ſine voce audiuit:
explicare poterit petitionem ſuam.
Quēadmodū eñ cor chriſti pulſatū
eſt affectione Andree ⁊ nō aures vo
cibus: ſic non capit in ore: quod pete
re ſolet cor. Sed nunc chriſtus fecit
vt nos: quando petit quis immerita
et magna: cui explicare ſolem⁹ quo
modo multum petat. Ideo dixit ei.
Quid queris. ideſt magnum quid
queris: quod q̄uis multum loqua
ris non explicabis. Quod patet ex
hoc. Nā Andreas non reſpondit ad
interrogationē chriſti: ſʒ aliam inge Ubi ha
rēs ait. Magiſter vbi habitas? qua bitas?
ſi dicat: nolo in tranſitu dicere quod
volo: ſed ſpacioſe ⁊ ſecrete. O beate
Andrea in hoc video: ꝙ deū queris:
nec eñ teipſum plene intelligis: naz
querēs deū: velut abſort⁹ manet ex
tra ſe. Unde nō reſpōdis ad q̄ſitum:
ſed aliud interrogas vbi. ſ. habitat.
Uis forte vernacul⁹ eius fieri? Que
ris vbi habitet: vt inhabites in taber
naculo ſuo: velut Petrus frater tu⁹
volēs fieri in mōte tabernacula vbi

cum

cum xp̄o valeat cōmorari. ¶ Sʒ ma
iorē tu nūc feciſti queſtionē querens
vbi xp̄s habitet. Uis vt dicā tibi do
mū ac hoſpitiū ei⁹: iſte habitat in il
lo qui te trahit ad ſe. Nemo eñ venit
ad eū: niſi pater etern⁹ traxerit eum
in cui⁹ ſinu ab eterno habitat: ⁊ nūc
filius hoīs qui eſt in celo. i. in patre.
De ſinu patris ad ſinū tuū deſcēdit:
naz ſi attēdis ſollicite eū in ſinu tuo
reperies. Qui de ſinu patris ad ſinū
amicorū deſcendere ſolet. Infer igit̄
manuz in ſinum tuum quia forſitan
dn̄m tecum inuenies. Et tūc nō erit
opus materiale hoſpitium eius per
quirere. Nam verbum caro factum
eſt: et habitauit in nobis. Igitur in
te ipſo habitat: quia ſcriptū eſt. Tu
autem in ſancto habitas laus iſrael.
Iam habitat in ſancto Andrea xp̄s:
qui ei dicere valet. Dn̄ laus mea tu
es: fortitudo mea: ⁊ laus mea dn̄s:
Ps. xvij. ⁊ factus eſt michi in ſalutē. Habitat
b. eñ in te vt ſalus domui tue per eum
facta ſit. Andreas autē inſtat dicēs.
Magiſter vbi habitas? Ignorat an
dreas: ꝙ chriſt⁹ non habet vbi caput
ſuum reclinet. Attamē veluti cū Jo
hanne in deſerto habitauerat ſub di
uo: ſic etiaz paratus erat: habitare
cū xp̄o vel in cauernis terre: vt indi
uiduus diſcipul⁹ explēs tēpora mul
ta cū illo: ꝑmanēs ſecū in tētoriōib⁹
ſuis: Sʒ ratio potiſſima cur velit ho
ſpitium xp̄i qualecūq; ſcire eſt: q̄ñ
plures alios in poſterū ſe credebat al
laturū xp̄o: vt in habitatione ſancta
coram ipſo miniſtrarēt: ideo locū cer
tū ſcire cupiebat. ¶ Chriſt⁹ autē vi
dens ꝙ ſibi dictū erat de Andrea ꝑ
Salomonez: Ne dicas amico tuo. i.
Andree: vade ⁊ reuertere cras da
bo tibi: cū ſtatim poſſis dare. Srā ti
er o dē habitatiōe ſua notitiā dedit
xp̄s ādree dicēs. Uenite ⁊ videte: ve
nite ꝑ amorē: videte ꝑ fidem amplio Venite et
rem. Nam charitas fidē informat: et videte.
adauget eam: vnde ipſe dauid ait. Cōuiuiuz
Guſtate ⁊ videte. Idem eſt autē ſpi exhibitū
ritualiter: venite: ⁊ videte: quod gu Andree.
ſtate ⁊ videte. Guſtauit eñ et vidit
Andreas quoniam bona eſt negotia
tio eius ⁊ chriſti. Alteri qui eū ſequi
volebat: dixit xp̄s. Uulpes. i. vulpine
cogitationes foueas habent in te et
volucres celi que ſunt ſuperba deſi
deria: ſed filius hoīs non habet in te
vbi caput ſuum reclinet velut hʒ in
andrea cui dixit. Uenite: ⁊ videte. ac
ſi dicat. Guſtate: ⁊ videte. Sʒ q̄ritis
quid nam guſtauerit: quod ei conui
uiū exhibuit xp̄s: quis ei appoſit⁹ fue
rit cibus. In v̄bo dei xp̄o: q̄d magis
abundat eſt v̄bū predicationis: tā ſa
pidū ⁊ ſubſtantiale ꝙ ſitim cupidita
tis extinguit. iuxta illud. Qui biberit
ex aqua quā dabo ei: nō ſitiet iteruz.
Imo ⁊ excitat in audiēte auiditatez
q2 de xp̄o d̄r. Dulcis eloquio maiora
reperiet. Et alibi fertur. Uerbū dul
ce multiplicat amicos. Hoc fecit ver
bū xp̄i in Andrea: qui manſerat in ſpi
rituali cōuiuio xp̄i die illo. Et nocte
iminente abijt ad q̄rendū petrū fra
trē ſuū in tenebris ābulātē cui reper
to dixit. ¶ O frater q̄ audiui: verba 2. pars.
vite eterne hauſit aīa mea ſtupeo re
ferēs. Plurima de reb⁹ celeſtib⁹ rela
ta ſunt ad me: q̄ attonitū me fecerūt:
q̄ñ audiui archana v̄ba q̄ nunq̄ pu
tarā licere hoī loq̄. Felicior ſum ſam Andreas
ſone: q2 ſi ille reperit fauū in ore leo ad petrū.
nis: ego ī ore agni dei ⁊ viui. Et ideo
putaui te vocare: quaſi de bitū fra
ternitatis ꝑſoluēs: te ad illū ducēs:
qui locutus eſt michi. Hic aduertite
nunq̄ xp̄m ſingulariter alicui fuiſſe
locutum: quin eum nimis accende
ret: vt patet in Samaritana et Ni
codemo. Singulos ergo ſic ſuo ac

cendiſt eloquio: vt poſtes valerent
alios inflamare. Unde Petrus ab
Hiere. vi.d. Andrea monitus ſtatim cupidus q̄⸗
rit: quis vel qualis eſt homo ille qui
tibi fatus eſt? forte fuit Helias: aut
Danielis ix.f. Angelus dei: aut vnus ex ꝓphetis.
Dic nobis palam quis nam fuit ille
quez te aſſeris inueniſſe? Cui Andre
as r̄ndēs ait. O frater hylareſce q2
inuenimus meſſiam: inueni quē oēs
querebant deſideratū cunctis genti
bus: inueni refrigeriū aīabꝰ n̄ris de
quo dixerat multa hieremias. Inue
ni d̄ quo retulit daniel. Ungat̄ ſctū
ſctōꝝ q̄ ⁊ vnxit me. Nō ſolū em̄ meſ⸗
ſias vnctꝰ eſt ſꝫ ipſa vnctio actiua: nā
ſic pleniſſime vnctꝰ eſt: vt de eiꝰ ple⸗
tudine poſſint accipe vniuerſi. Deni
qꝫ theſaurū inueni agro hūanitatis
n̄re abſcōditū. Inueni tādē regnum
dei: qd̄ erat inter nos ignotum: cras
mane ſūmo euigilemus ad illud. Ni
mio deniqꝫ Petrꝰ accenſus amore ꝓ
lixā arbitratꝰ eſt noctē illā: quam du
xit inſomnē expectās diluculo vide
re xp̄m dn̄i. Et aliq̄ arbitrant̄ eadez
nocte Petrū p andreā ductū ad Je⸗
ſuz. Quēadmodū em̄ tiburtiꝰ nullā
morā paſſus eſt: quin fratrē ſuū vale
rianū duceret ad papā vrbanū bap⸗
tiſma ꝯferentē: ſic nec Andreas qui
duxit Petrū ad Jeſuz baptiſma fla⸗
minis collaturū ei. Ex quo vt notat
Albertꝰ mos inoleuit: vt patrini du
cāt pueꝝ ac teneāt ī fonte baptiſma⸗
tis. Andreas em̄ fuit pater ſpiritalis
Petri. Quis petrꝰ fuerit ſenior eo. q̄
adducēs eū ad Jeſum ait. Hūc dn̄e
ſeniorē fratrē habeo: quē tanq̄ pr̄em
veneratus ſum: efflagito vt in fami⸗
liarē tuū recipias eū viſceribꝰ chari⸗
tatis tue fouenduz ita vt ſentiat me
gr̄aꝫ repperiſſe in oculis tuis. Ecce
igit̄ fratres kmi q̄liter btūs Andre⸗
as ad ſibi rudimēta fidei ꝯferēdū vo
cauit amicū Johānē baptiſtā: ⁊ vt in
crementa reperiret vocauit ⁊ conſū
matorē Jeſum. Tertio autē iā magi⸗
ſter effectꝰ vocauit ⁊ petrū ad Jeſuz:
vt ⁊ nos ſpē habeamꝰ: qui p eū vocā
di ſumꝰ ad ampliorē gr̄am: ⁊ futurā
gloriā. Nā ſi ex cruce tot milia popu
lorū vocauit: q̄d nō faciet e celo? nūc
etiā tacēs vocitat nos. Nā eiꝰ hūili⸗
tas vocat ſupbos: eiꝰ munificētia vo
cat auaros: eiꝰ patiētia vocat rixan
tes: eius caſtitas lubricos: ſobrietas
intēperatos: amor inuidos ad ficum
glorie que iam ꝓtulit groſſos ſuos:
quam michi et vobis preſtare. ⁊c.

Beato andree ſcōs ſermo qualiter vocatur a xp̄o qui ⁊ nos vocat.

Uocauit vir amicum ſuū ſubter
ficum. zacha. iij. d.

Inuocatio vbi oſtēditur quomo
do omnes ſancti adherent Marie Inuocatio.

PRo magna re ſe⸗
pe in lege ꝓmittitur: q̄
tpe meſſie vnuſq̄ſqꝫ ſe⸗
curus eſſet ſubter ficul Michee
neā ſuā ſecurus. Qd̄ ſi iiij.d.
de materiali ficu ītelligēdū venit ſo
lūmodo: bn̄ p ſe liquet q̄ parua ſit Maria
iſta bn̄dictio: niſi ad ſp̄m recurſuz ha eſt ficus
bētes in ficu velimꝰ intelligere btāꝫ bis fructi
ꝟginē: q̄ ſub alis ⁊ ramis pretioſis ficans.
ſue ita ſibi cōmiſſos tegit: ⁊ āplectit̄:
vt non ſit q̄ exterreat. Hec cū ſit vna
oīa pōt latū hn̄s vmbraculū. Hec in⸗ Oſee. ix. c.
fra ſe ⁊ ſupra ſe filios ſuos hꝫ applici
tos ſibi. Abūdātior em̄ ficus bis po⸗
ma emittit: pⁱma ſunt grādiora ſcdis:
⁊ p cōſequēs gratiora. Prima ꝟgis Apoca.
poma apłos dicere licet (de q̄bꝰ dr̄) xij.a.
Quaſi pⁱma poma ficulnee ī cacumi⸗
ne eius vidi pr̄es eoꝝ. pr̄es n̄ri apłi
ſunt: qui celeriꝰ fidei ⁊ amoris matu⸗
ritati ſe dederūt. Nec miremini q̄ in
cacumine marie viſi fuerint: q̄ ꝓpter⸗
ea figurant̄ in duodecim ſtellis coro
ne ꝟginis de qua ꝑhibet Johā. ⁊ in
capite eiꝰ corona ſtellaꝝ duodecim.
Nos aūt ſumꝰ poma ſcd̄a: quos ⁊ ſi
nō intim̄ habeat maria/q2 tardiores
ſumus ad bonū: exaſperātes ad pie⸗
tatē: indomiti ad ꝯſilia eiꝰ: imo ⁊ cō
tumaces: q̄bꝰ mel gr̄e nōdū aduenit
Nec adueniet niſi ei totis viribꝰ ad
herēres ſimꝰ: quod ego vos moneo
obnixius depcans: ne ab ea recedere
cōtigat. Quapropter de meipo dice
re thema poſui. ſ. vocauit vir p̄dica
tor amicū ſuū auditorē ſubter ficum
mariā. Uenite fr̄es venite genibus
flexis ad eam. et vt factum ſit in ore
Argumētū dicendorum, meo: ⁊ in auribꝰ v̄ris tāq̄ mel dulce
experimētū gr̄e offeramꝰ ei aue maria.
Altero ſermone Fratres audiuit
charitas v̄ra: q̄liter beatꝰ Andreas
xp̄m dei ad ſe vocauerit: eū exq̄rens
tota ſolicitudine animi ſui: nūc vero
audire libeat: qualiter ⁊ ipē xp̄s vo⸗
cauerit Andream. Ubi aduertite: q̄
quēadmoduz vt ait Augu. ſup illud
ps. Intēde aīe mee ⁊ libera eā. Deꝰ
Uocatio dei. intēdētē intendit. ſic deꝰ vocantē vo⸗
cat. querētē ſe querit. deſiderātem ſe
optat: q2 ꝓpterea dicit. Ego diligen⸗
Prouer. viij.b. tes me diligo. ſup quo ait xp̄s. Qui
diligit me: diliget̄ a pr̄e meo: ⁊ ego
diligā eū: ⁊ manifeſtabo ei me ipſuz.
Hec manifeſtatio eſt ipſa vocatio: le⸗
Johan. xiiij.c. uiter em̄ amatos vocare ſolemꝰ. ſ. le⸗
ui ſigno: aut nullo ſed ſolo intuitu.
Amāti em̄ paꝝ ſufficit. ⁊ ſic deꝰ voca
re ſolet amicos ſuos iuxta illd̄. Ocłi
dn̄i ī diligētes ſe. Nec alio ad nimis
amatos deꝰ indiget ſigno niſi reſpe⸗
Eccleſia. xxxiiij.c. ctus. Ad nos aūt q̄uis clamore voci
ferationis vtatur paꝝ prodeſt: q2 ſur
daſtres ſumus: imo ⁊ rebelles lumi⸗
ni. Si autē res ardua ſit: ac diffici⸗
lior ad quā vocant̄ amici: opꝰ eſt vo
ce maiori. Nāqꝫ diuerſi ſunt vocatio
nis gradꝰ: quādoquidē alter ad grā
dia: alter ad parua vocari ſolet. Qd̄
mire figurat̄ in tuba dei diuerſimo⸗
de ſonante. Cuius apud Hebreos
erat vſus: maxime ad cōmouendas
acies ordinatas in deſerto. Cū autē
beatus Andreas vocatus ſit non ſo Diuiſio.
lū ad xp̄i ſequelā: ſed ad crucē ipſiꝰ
longius portandam haud inefficaci
vocatione indiguit: ſed peculiari: et
aīm penetranti: de qua thema perhi
bet. Uocauit vir. ſ. xp̄s amicuꝫ ſuum
Andreā ſubter ficum crucem.
In prima ſermonis parte agam
de vocatione Andree: oſtendēs vbi
et ad quid vocatur: ⁊ qualiter venit Gratia ꝓueniēs.
relinquens tria.
Ut autem de vocatione paſſiua
beati Andree qua vocauit eum chri⸗
ſtus) loquamur aduerte: q̄ quan⸗
do ille vocauit Chriſtum: eum vidit
ambulantem circa Jordanē: quādo
autem Chriſtus dn̄s eum vocat de⸗
ambulans erat iuxta mare galilee.
Quid eſt hoc dn̄e deus: qui aquarū
ſubſtantiā condidiſti: que ratio fuit
diſparilitatis huiꝰ: cuꝫ ipſe te voca⸗
uit: iuxta dulce flumen eras: cum au
tem tu dn̄e vocaſti eum deambulas
circa mare magnū ac difficile tranſ
uadari? Attendite fratres myſteriū
latens: Jordanis nāqꝫ deſcenſio in⸗
terpretatur nō alterius q̄ chriſti: qui
per gratiam preuenientē condeſcen
dere dignatus eſt huic Apoſtolo: ac
ſe ei talem exhibere: vt ab eo vocari
poſſet. Nec em̄ hoc parum putes: cū
parū non eſſet: ſic regem ad manum
inueniſſe: vt eum alloqui potuiſſes.
Nec ipſe Andreas hoc parum puta
uit: cum gratulabūdus dixit Petro.

Inuenimus meſſiam. Ut calleas: ꝙ
tum ſit hoc donū preuentionis: diſu
dica: ſi alloqui neceſſario tibi foret
imperatorem: quem a te nimis diſtā
tem perquireres: ipſe autem laſſus
ac ſitibundus venator ſe inſperato
obuiā obtuliſſet tibi calicē tue aque
frigide petens: quantū gaudiū ſen/
tiret anima tua? Hoc leticie maxime
gaudium ſenſit Andreas: quādo iux
ta flumen iordanis vocauit chriſtū:
cui videtur frigide aque tribuiſſe ca
licem: cum propter chriſtū digniꝰ vo
candum in eodem iordane a Johan
ne baptizatus eſt: ipſe Andreas Ue
autē nobis fratres: qui dn̄o non pre/
bemꝰ niſi aquam craſſam aut limo/
ſam puteorū abyſſi: qui ſunt ſecula/
ria deſideria: ac mundi negotia feti/
da. Cum autē Andreas vocauit chri
ſtum: eūq allocutus eſt: ei fratrem
ſuū obtulit: ⁊ non māſit ex toto apud
eum: ignorās ꝙ eo familiariter vti/
voluiſſet: ideoq ad piſcationem ſuā
redijt: chriſtus autem altera die abijt
ad querendum eum: idcirco incipit
mat. iiij. euangelium. Ambulans Jeſus iuxta
mare galilee vidit duos fratres: Sy
monē qui vocatur Petrꝰ: et Andreā
fratrem eius mittentes rethe in ma/
re. Erant eīn piſcatores. Et ait illis.
Uenite poſt me: faciā vos fieri piſca
tores hoīꝫ. At illi cōtinuo relictis re
thibus: ⁊ naui ſecuti ſunt eū. Ecce vo
catio Andree paſſiua ad apicē apo/
ſtolatus inſeparabiliter facta. Hos
duos quidem fratres deus in capi/
te noui libri ſcripſerat: rectores po/
puli chriſtiani ſicut Moyſen ⁊ Aarō
duces veteris populi. Et ideo eorū
vocatio non parui ponderis eſt: nec
aliquo modo caſualis ſed mirabilis
et altior iuxta equor altiſſimū facta.
Duplex mare. Ubi attendite queſo fratres. ꝙ du/
plex eſt mare dulce videlicet et ama
rum: vti ⁊ chriſtus qui eſt deus ⁊ ho/
mo. Mare dulce ſuper celū eſt: cuiꝰ
impetus ⁊ vnda letificat ciuitatem Prouer. xlv. a.
dei (de quo dicit) transferētur mon
tes i cor maris. Eſſentia patris eter/ Eſſentia eſt mare.
ni latiſſimum eſt mare ripis carens
et fundo: ad quam montes ſanctorū
transferēdi ex hoc mundo dignoſcū
tur: vt ea fruantur tam intime ꝙ in
eius cor trāſlati dicantur: ita ꝙ ſan/
ctus quilibet dicere valeat intima
dei videns. Aperuit michi cor ſuum. Judic.
Hoc dixit ſanſonis amica: illudq di/
cet anima beata: ⁊ quilibet angelus
poteſt hoc fari: quia oīa in hoc ma/
ri dulci natant. De hoc ſane fratres
audiſtis. Erat Jeſus ambulans iux
ta mare galilee: que rota interpreta
tur vbi eternitas patris inuitur: nā
eternum idem eſt ꝙ extra terminos
⁊ rota fine caret et principio. Juxta
hoc immenſum mare Jeſus ambu/
lans erat: quia in principio erat ver
bum: et verbum erat apud deum:
ecce quomodo iuxta mare galilee.
Et hoc ſine tempore nam ly ambu/
lans non denotat tempus: ſed actū.
Et filius dei actus puriſſimus eſt oī
carens potentialitate. Ambulat er/
go dum exijt a patre: et producit ſpi
ritum ſanctum: in quibꝰ eſt velut ro/
ta in modo rote. Eſt ergo iuxta ma/
re paternum: quia ſola relatione di/
ſtinguit ab eo. Juxta hoc vidit chri/
ſtus Andream illum predeſtinādo. Mare E Paſſio Chriſti.
Et nouit q illuc venire non poterat
niſi per mare amarū ſue paſſionis:
velut ex egypto ad terram promiſ/
ſam. Et quia via maris eſt breuior:
ꝙuis periculoſior: per hanc venit
ad vocandū Andream. Nam chriſto
dicitur. Jn mari via tua. Et tam iux
ta illud mare paſſionis fuit per to/
tam vitam ſuam: ꝙ vnde huius ma
ris madefactū reddebant eum: vſq

dum paulatim imerſus diceret. Jn/
trauerunt aque vſq ad animā meā:
infixus ſum in limo profundi et non
eſt ſubſtantia. Et ſicut periclitās cla
mare ſolet: clamauit ad patrem di/
cens. Deus deus meus vt quid dere
liquiſti me? Tam derelictus ſum ꝙ
vnda maris amarior: que eſt fel: per
os meum ingreſſa eſt. Pater autem
Piſcatio diuina. (vt notat Cyprianus) reſpondit ſilē
ter. ꝙ derelictꝰ eſſet: vt derelicti pec
catores caperent ad deum. Et aquā
dulcem gratie preuenientis merere
tur ſuis: quorum primus vocatione
apoſtolatus fuit Andreas frater ſy/
monis petri. Piſcator eſt pater: Ha
mus autem filius dei abſconditꝰ ⁊
eſca humanitatis opertus: quo feli/
citer capitur Andreas ad pectꝰ pa/
ternū reducendus ſicut piſcis captꝰ
ad pectꝰ piſcatoris. Ecce igitur fra/
tres diuinam piſcationem quam ex/
ercuit chriſtus: qui non inaniter am
bulat iuxta mare maxime hodie tā
maximū piſcem Andream capiens:
qui ad piſcationem captus eſt: dum
audit. Uenite poſt me: faciā vos fie/
ri piſcatores hominum. Sicut aucu
pes perdices capientes meliorē ſer
uant ad alias capiēdas. ſic nūc chri
ꝙ diffi/cile capit homo. ſtus piſcatus eſt Andream: quem pi
ſcationi ampliori reſeruat. Expertꝰ
enim fuerat fidem Andree: qui eum
fidelium augmento ſeruauit. Mirū
quidem eſt ꝗ citiſſime difficili rationi
aſſenſum prebuiſſe Andreā. Quis
enim piſcatorū crederet auditui no
ſtro: ſi eum diceremꝰ hominē captu
rum: qui vix paruulos piſciculos ca
pere poteſt? Facilius equidem ceruū
aliquem: aut mōſtrum marinū quis
capere poſſet ꝙ hominē. Nec enim
pater ſecū habet filium: nec mater
filiam: nec ſubditū prelatus: nec mo
nachum paſtor: nec ſeruum dominꝰ
eius. Unde nec beneficijs capiuntur
homines: cum autem putaueris eum
habere verificatum reperies illud.
Comede ⁊ bibe dicet tibi: et mēs eiꝰ
nō eſt tecum. Sed hac fideliſſima ra Fides Andree.
tione motus eſt Andreas ad creden/
dum. Dominus iſte hominū piſcator
eſt: qui non ex ore cepit me ſed ex cor
de: ne palpitare queam. Jpſe autem
ſi vult plures alios humanos piſces
me acquirere ſibi: accomodabit qui/
dē piſcatori ſuo rethe ſuum: ⁊ omnia
piſcationis inſtrumenta: et in verbo
ſuo laxabo rethe ad omnia genera pi
ſcium ſibi congreganda. O fidelem
indagationem qua credidit per dei
potentiam eandem poſſe virtutem
ſeruare verba dei in ore ſuo: quam in
ore chriſti: qui poſtea dixit eis. Dabo
vobis os ⁊ ſapiētiam: cui non pote/
runt contradicere omnes aduerſarij
veſtri. Hac ergo ratione fultus relin
quens proprium rethe ad capiendū
rethia chriſti: et perficiendum man/
datū de hominibus capiendis ſe ac/
cingit. Nec miremini fratres de cita
ſequela horum fratrum ſed de tarda
ſequela veſtra: qui eſtis tardi corde
ad credendum. Hō autem nimis pa/ Numeri. x. c.
rati: vt ſatis aperte figuratum eſt in
numeris vbi iuſſerat deus: ꝙ quan/
do principes populorum conuocan/
di eſſent: et capita multitudinis vni/
cum daret tuba dei ſonum. Argen/
tea tuba ⁊ ſonnora chriſtus eſt ingꝛ/
tum homo: cuius humanitati verbū
diuinum inſuflans per eam ſemel tā/
tum inſonuit quando Andream et
Petrum capita ſiue duces chriſtiani
populi vocauit iuxta mare galilee:
vt ad mare mundi venirēt: et illi fie/
rēt piſcatores hominū. Nūc autē fra
tres mei aduertite: ꝙ beato Andree

de nobis cura eſt. Nos piſces ſumꝰ
Piſces mali et boni homines ſunt.
ipſe piſcator: qui piſces ab aquis ex-
trahere ſolet. Si mare procellis ple-
nū et periculis mūdus eſt/exite ab
eo: anteꝙ ipſe vos ꝑſciat: exite ſaltē
per deſideriū ad ſuperna tēdentes:
q: vel ſic mundi eritis piſces (de qui
bus ait Gregoriꝰ) ſup illud Leuitici
Omne qđ habꝫ pēnulas ⁊ ſquamas
Leui. xi. d
tā in mari ꝙ in fluminibꝰ ⁊ ſtagnis
comedetis. Piſces qui pēnulas hn̄t
⁊ ſquamas dare ſaltus ſup aquas ſo
lent. In pēnatis ergo piſcibꝰ electe
anime figurantur: que ſole in cele-
ſtis eccleſie corpus tranſeūt: que pē-
nulis virtutū fulte per celeſte deſide-
riū ſaliunt ad cōtēplationē: ꝙuis in
ſe relabantur ꝑ carnis fragilitatem.
Soli ergo in electoꝝ corpus quaſi ci
bus electus tranſeūt: qui dum imis
ſeruiunt: mentis ſaltibus ſuperna cō
ſcēdūt: ne ſemper in profundis cura
rū lateant: vbi nullā amoris ſummi
quaſi liberi aeris curam habent.
Qui ergo rebus temporalibus oc-
cupantur: tunc bene exteriora diſpo
Deus et demō habet piſcatores.
nunt: cum ſolicite ad interiora refu-
giunt. Nec perturbationis ſtrepitꝰ
diligunt: ſed apud ſemetipſos intus
in tranquillitatis ſinu requieſcunt.
Hec ille. Et alia gloſa refert q̄liter
ydolatre ſacrificare ſolebant piſces
ſine pēnulis aut ſquamis. Ubi nota
tur ꝙ in mari mundiali ⁊ piſcatores
ſuos habet Chriſtus ⁊ demon. Chri
ſtus querit piſces qui ſalire in altuꝫ
geſtiunt: ꝙuis molle carnis grauati
ſeipſos ſuperare nituntur: demō au-
tem ecōtra eos vult: qui carent ſqua
mis ⁊ pēnulis quoruꝫ carnes humi-
diores ſunt: ⁊ minꝰ ſane: quia tales
luxurie deſeruiunt in locis humenti
bus. Per ſaltus ergo ⁊ pennulas bo
norum piſcium derelictio culpe deſi
gnatur: quam boni appetunt. Ma

li autem veluti piſces maledicti qui
abhominabiles dicuntur in lege ca
Gene. xij. a.
rentes pēnulis ⁊ ſquamis praui ho
mines ſunt: qui remanēt in loco vbi
creati ſunt: in culpa videlicet: qua ge
nerantur iniquitatibus ⁊ peccatis.
Tria legitur reliquiſſe patriarcha il
Andreas tria reliquit. ſcꝫ mare: nauim ⁊ rethia.
le Abraham: quando vocauit eum
dn̄s: videlicet terram ſuam: cogna-
tionem: ⁊ patris domum. Et ſic bea
tus Andreas ad vocationem chriſti
reliquit mare: nauim: et rethia: vt ſic
ſolutus ab omnibus veniret ad chri
ſtum. Mare eſt fluxibilitas mundi:
cui renūciauit. Nauis eſt peccati fra
gilitas de quo dicitur ꝙ exiguo li-
gno credunt homines animas ſuas
que peccati detrimentum patiūtur:
maxime tempeſtate mortis ingruen
te vbi non eſt: qui eripiat: quam eua-
Ps. lxviij. d.
dere optabat: qui dixit. Non me de-
mergat tempeſtas aque: neꝗ abſor-
beat me profundum: neꝗ vrgeat ſu-
per me puteus os ſuum. Tranſlatio
autem Hiero. dicit. Non coronet ſup
me puteus os ſuum. Ubi aduerte ꝙ
quia corona victoribus datur: tunc
os diaboli ⁊ puteꝰ abyſſi ſup pecca
torem coronatur: quando ſine ſpe re
luctationis euꝫ poſſidet: quod teſte
Auguſtino nunꝙ fit donec peccator
claudit os ſuum a confeſſione: que a
mortuo ſolūmodo perijt teſte Sapiē
Os diaboli eſt eius perſuaſio
te. Sed querendum nunc eſſet cur
dauid ſigillatiꝑtimuit os diaboli: ⁊
non manum claudēdam aut fauces.
Niſi propterea q: maior vis eius eſt
in ore perſuaſionis ſue: quo per blan
ditias ſuadet in profundum maloꝝ
ire: ⁊ ibi dicitur os claudere ſinens
nos conſuetudini noſtre: vt iam eo
tacente peccemus: tam indurati: ꝙ
minime audire liceat vocē xp̄i incan
tātis ſapienter. Qui in ſibillo aure
tenuis vocauit andreā: nō a ꝓfundo
mari

mari ſꝫ a littore ſolū. Hic etiā reliq̄t
rethia: que ſunt occaſiōes pctī q̄bꝰ
demō capit hoies iuxta illud: quod
Job de peccatore dicit. Immiſit in
iob. xviij b
rethe pedē ſuū: ⁊ in maculis eiꝰ am-
bulat. tenebitur plāta illius laqueo
Qui pedes in rethe mittit: nō cū vo
luerit extrahet: q: occaſio pctī nimiū
detinet hoiem: in qua ſi manet impli
catus: ne ambulet viā dei obligatur
imo de pctō in peccatū cadit: ⁊ hoc
eſt in maculis ambulare viam infer
ni: donec planta eius q̄ eſt finis ho-
minis: teneatur laqueo mortis: vbi
amplius demō inſidiatur. Hec igiť
oportet relinquere fratres kmi cuꝫ
Andrea: ſi ad xp̄m venire cupimus.
relinque mundū ⁊ pctm̄ ⁊ occaſiōes
peccati: vt expeditū ab oibus te ca-
piat xp̄s dicentē cum Andrea. Ecce
nos relinq̄mꝰ oia: ⁊ ſecuti ſumꝰ te.

⁋ Scđa pars vbi oſtēditur quomo
do in nobis ſunt Petrꝰ ⁊ Andreas
vocati per Chriſtum.

Vocatio andree figurat noſtram.
⁋ Quoniā preſens euāgeliū de pe
tri vocatione pariter agit: ⁊ in alte-
ro euāgelio cū xp̄s Andreā vocauit:
ipſe Andreas vocauit Petrū fratrē
ſuū: atꝗ ſimili morte ſicut ſimili vo-
catiōe trāſierūt ad deū: nimis decet
hoc explanare myſteriū: ac videre q̄
ſit tāte germanitatis ratio. Magnū
equidē hic latet ſacramentū: ⁊ meri
to: nā voluit ſapiētia dei in prima vo
catione quā fecit principū apl'oꝝ fi-
guraliter oſtendere: qualiter quoti
die vocat xp̄ianos ſuos ad melioreꝫ
frugē: imo ⁊ ſingulum ſigillatim: in
quolibet ſiquidē noſtrū eſt Petrus
⁊ Andreas fratres: quos ad Jeſum
venire opus eſt alteꝝ per alteꝝ vo-
carū incipiente deo vocationē. Nec
abſre diximꝰ in hoꝝ vocatione xp̄ia-
norū vocationē ſignari: qm̄ ab aquis
vocati ſunt iſti: noſꝗ ex fonte bapti-

ſmatis ducimur ad xp̄m. Jam ergo
in vnoquoꝗ hoie ⁊ eſt Petrꝰ ⁊ An-
Ratio et ſenſualitas.
dreas: ratio vcꝫ ⁊ ſenſualitas: q̄ fra-
tres ſunt commorantes ſimul ⁊ nati
ꝙuis nō eodē tēpore. Petrus ratio
eſt: Andreas vero ſenſualitatē figu-
rat: vt i ſtatim req̄res quomodo priꝰ
ſenſualitas ꝙ ratio vocetur a xp̄o:
aut qualiter ſenſualitas rationē vo-
care preſumet? Ubi attēde nō paruā
differētiā vocationis xp̄iani ⁊ paga
ni. Paganos deus ꝑ rationē vocat
ad fidem: teſtimoniū perhibēte illis
Ro. i. b.
cōſciētia ipſoꝝ: ⁊ q: ratio deprecatur
ad optima: ideo per hanc teſte apl'o
deus manifeſtat illis: q̄ agenda ſunt
ꝙobrem tenent doctores: ꝙ ſi paga
norū quiſpiā ea q̄ rationis ſunt ſeque
retur ⁊ nō alia cito eſſet per gratiā
dei reducendus: ac ꝑducēdꝰ ad fidē:
qm̄ ſtatutum eſt apud ſapiētes: ꝙ fa
ciēti que in ſe ſunt deus dat gratiā:
vt ad veꝝ lumē xp̄m valeat perueni
re: ſine quo nemini eſt ſalus: nos nō
ſic vocamur fratres: q̄ in fide funda
ti: iam fidei rationem non querimꝰ:
credentes quod nō capit ratio: nec
Caro et ſpiritus.
intellectus comprehēdit: etiam dū
peccamꝰ: vbi ⁊ ſi fides moritur non
perditur. Diuerſo igiť modo vocat
aliquos deꝰ: quādo ꝑ Andreā. i. ſen-
ſualitatē rationē excitat deuiātē: vt
cōuertatur ad dn̄m deū ſuū. Quid
eñ facit deꝰ: dū infirmitates aut tri
Numeri xxij. b.
bulationes immittit niſi per ſenſuali-
tatē tactam vocare rationē vt reſi-
piſcat: ⁊ ꝑ Andreā Petrū? Similia
huic negocio declarās Gre. ait. Ba
laā peruenire ad propoſitū tendit: ſed
Tribulationes ad deum vocant.
eius votū animal cui preſidet prepe
dit: q: angelū aſina vidit: quē huma
na mēs nō videt. Plerūꝗ caro per
moleſtias tacta flagello ſuo menti
indicat deū: quē ipſa carni preſidens
non videbat. itavt anxietate ſpūs ꝑ

ficere in hoc mundo cupiētes velo-
citer tendētes impediat: donec inui-
ſibilē qui ſibi obuiat innoteſcat: vñ
2.pe.2.c bñ per Petrū dicit. Correctionē ha
buit ſue veſanie ſub iugale mutum:
qđ hoīs voce loquēs ꝓhibuit ꝓphe
te īſipiētiā. Inſanꝰ ꝗ̄pe homo a ſub
iugali muto corripit: qñ elata mens
humilitatis bonū qđ tenere debeat
ab afflicta carne memorat. Hec ille
oſtēdēs q̄liter ſepe caro vocat ſpm̄:
⁊ idō dr̄. Multiplicate ſūt īfirmitates
eoꝝ poſtea accelerauerūt. Infirmi-
tatis carnis partē hȝ aīa: qꝛ ꝑ eā vo
Prouer. cat: vocatiōis aīe portionē hȝ caro:
xviij.c. qꝛ ꝑ eā etiā docet fratres eē ſunt de
quibus dr̄. Frater qui adiuuat a fra
Fraterni tre q̄ſi ciuitas firma. Tunc eñ hoīs
tas bona compoſitio fit ciuitas ſecura dei: qñ
ambo iſti fratres ſe iuuāt: vt ad xp̄z
veniant. Ne ſimus ergo vt Iacob ⁊
Eſau: qui fratres erāt ab initio rixā
tes (de q̄bus dr̄) Maior ſeruiet mi-
nori: popl's poplm ſuperabit. Ma-
ior frater ⁊ ſenior ip̄a ratio eſt: minor
aūt carnis ſenſualitas: q̄ ſeruire te-
net: qꝛ ꝓpterea dr̄ Cayn fratri Abel
Sub te erit appetitꝰ eiꝰ Nō fuit igi
tur bona farternitas inter Iacob ⁊
Eſau. Nec inter Cayn ⁊ Abel. Sed
inter Abrahā ⁊ Loth quoꝝ ſenior
iuniorē liberauit a quinq; regibus:
qꝛ etiā ratio eripere debet ſenſuali-
tatē a quinq; corꝑis ſenſibus capti-
uātibus eā q̄ſi. Ut ſic vnuſq̄ſq; ve
ſtrū ſit velut Petrus ⁊ Andreas ſe
inuicē iuuātes: ⁊ vocātes ad ſeque-
lā xp̄i: nā ideo vterq; patibulo volū
tarie affigit. Crucifixꝰ fuit ⁊ Petrꝰ
⁊ Andreas: quibꝰ xp̄s crucē ſuā im
partitus eſt: qm̄ ⁊ in nobis totū ho-
minē ſaluare decreuit: ille qui totū
creauit: ⁊ incarnatꝰ aſſumpſit. O fe
lices fratres crucifixos inter ſe ha-
bētes dn̄z glie crucifixū: qui ⁊ caro

nr̄a ⁊ frater noſter eſt. Si latroni di
xit xp̄s concrucifixo. Hodie mecum
eris in paradiſo: quid ꝓmittet fra-
tribus his: ſeniori fratri dixerat pa-
ter euāgelicꝰ. Fili oīa mea tua ſunt.
Nūc aūt epulari: ⁊ gaudere oporte
bat: qꝛ frater tuus mortuꝰ erat ⁊ re-
uixit: perierat: ⁊ inuētꝰ eſt. Optima
eſt iſta ꝓmiſſio: qua oīa dant ſeniori
petro xp̄i vicario: nec dona plurima
deſunt fratri eiꝰ Andree: cui pater
xp̄s anulū ⁊ ſtolā: ac cetera ornamē
ta dedit. Multa nouimus Petrum Duplex
ex cruce narraſſe pariter ⁊ Andreā crux.
fortaſſe memores xp̄i nō tacentis in
cruce: nam vtriuſq; crux cruci xp̄i ſi
millia fuit: cui ex aīo erant ſpūali-
ter affixi. q̄ ſi in nobis vt ꝓbatū eſt
⁊ Petrus ⁊ Andreas inuenit: gra-
mus ⁊ in nobis cruces eoꝝ: qm̄ opti
me ſunt: qꝛ crucē xp̄i ꝯtinēt. Habuit
eñ xp̄s crucē paſſionis ⁊ ꝯpaſſionis
Ignoro tñ qualis maior fuit. vtraq;
paſſibilis: vtraq; dira ⁊ penoſa. Hac
duplicē crucē amplectamꝰ ſicut Pe
trus ⁊ Andreas. Crux paſſionis ſit
penitētia corporalis huic ſcdō tēpori
nō paꝝ neceſſaria ꝓ tante feſtiuita-
tis ꝑparatione. Crux compaſſionis
inſit cordi nr̄o ꝑ deuotionem: vt ſic
ex toto fratres qui ſpūaliter ſunt in
nobis ſimiles ſint petro ⁊ Andree ſi
mul portātibꝰ crucē xp̄i. Si eñ hos
fres nō ſimillimos habeas: paꝝ hēs
qm̄ de hoꝝ ſimilitudine nimis gau
dens ait deꝰ. In tribꝰ bñplacitū eſt
ſpiritui meo: q̄ ſunt ꝓbata corā deo
⁊ hoībus. Cōcordia fratruȝ: ⁊ amor
ꝓximoꝝ: ⁊ vir ⁊ mulier ſibi bñ cōſen Eccleſia.
tiētes. In his tribꝰ tota hominis iu xxv.a.
ſtitia includit: quo ad ſe: quo ad ꝓxi
mū: quo ad deū. De primo eſt cōcor
dia fratrū. ſ. interioꝝ. De ſcdo amor
ꝓximoꝝ exteriorum. De tertio vir ⁊
mulier. i. ſpiritus dei et anima: ſibi
bene

bene cōſentientes ſuperioꝝ cōmuni
catiōe. Sed de primo nūc amplius
dicēdū ſupeſt: qm̄ ſi hec maioris ad
minorem fuerit concordia mala eſt:
quādo ratio ſenſualitati deſeruit: qꝛ
de talibus dicitur. Sapientes ſunt
vt faciāt mala bene autē facere ne-
ſciūt. Hec dicūtur de filijs huius ſe-
culi: qui ſapiētiores ſunt filijs lucis
quoꝝ deus venter eſt: qui taberna-
Hiere. culo deſeruiunt corporis ſui (quibꝰ
xiij.b. dicit apl's) Optimū eſt gratia ſtabi
lire cor: nō eſcis q̄ nō profuerūt am-
bulantibus in eis: habemus altare:
de quo edere nō habent poteſtatē:
qui tabernaculo deſeruiūt. Hec igi-
tur mala concordia fuit in mala fra-
ternitate Iacob ⁊ Eſau: quādo ma-
ior vēdidit pro edulio primogenita
ſua: abñq; paruipēdēs: q̄ primoge-
nita vendidiſſet. Optima vero con
cordia fit minoris ad maiorē: quādo
minor maiori ſeruit: vt ambo ſeruiāt
chriſto: vt Petrus ⁊ Andreas fece-
runt: quibus et nos ſimiliter facia-
mus: carnem rationi conſentaneam
ſeruando: vt nō ſuo viuat modo ſed
ſpiritus: queādmodū ille qui dice
bat. Teſtis eſt michi deꝰ: cui ſeruio
Ro.i.b. in ſpiritu meo. Hic ſubiecit carnem
ſpiritui: in quo ſe dicit deo ſeruire:
quia ſpūs ꝓ̄ptus eſt: caro autē in-
firma: ideoq; minori cruce indiget.
Et ꝓpterea minor fuit crux andree
q̄ Petri: Petrus quidē inuerſus eſt
cruci affixus: Andreas vero trāſuer
ſus. Nobis autem in corporalibus
exercitijs modus prefigitur: quem
preterire non licet dicente Paulo.
Obſecro itaq; vos fratres per mi-
Roma. ſericordiā dei: vt exhibeatis corpora
xij.a. veſtra hoſtiaȝ viuentem: ſanctā deo
placentē: rationabile obſequiū vr̄m.
Cū aūt de ſpūalibus locuturꝰ erat:
immediate ſubiūxit. Reformamini

in nouitate ſenſus veſtri: vt ꝓbetis
que ſit volūtas dei: bona bñ placēs
⁊ ꝑfecta. Duplex igit eſt nobis crux
in his duobꝰ apl'is ſignata. ſ. paſſio-
nis in penitētia carni moderata ⁊ cō
paſſiōis ſpūi impoſita: q̄ſi principatꝰ
ſup humeꝝ eiꝰ. Ut ſic vterq; homo
noſter interior ⁊ exterior adducatur
xp̄o velut Petrꝰ ⁊ Andreas frater
eius. Ecce igit qualiter in hac voca
tiōe prima hoꝝ fratrū figurat cuiuſ
libet xp̄iani deuiantis vocatio: aut
etiā iuſti ad meliorē frugē. Ut autē
in preſentiaꝝ ipſi ꝑ cōpaſſionē crucē
portemꝰ i andrea crucifixo xp̄z cruci
fixū ꝯtēplemur: ſicut ⁊ ipe andreas
fecit: qui pendēs ſepe dicebat. Xp̄o Andreas
ꝯfixus ſum cruci reali ſimilitudine eſt xp̄i
mortis eiꝰ ⁊ ſpūali. O btē aplē ma- formis.
giſter tuus affectione ⁊ opere ſubijt
cruceȝ: ⁊ tu ipſe pariter. Ille eā lau-
dans ſeq; in ea exaltādū ꝑdicās paſ
ſus eſt: tu aūt primꝰ poſt xp̄m crucis
laudator ob eius laudatiōnē cruce
ip̄a es appēſus. vt eꝫ laudes: quē-
laudaſti ꝑconio. Ille nudus pepen-
dit: tu aūt vt ei ſimilior eſſes tortori-
bus veſtes ꝯtuliſti: quaſi collati mu
neris ꝓmiū: in hoc martyres docens
ꝑſecutores ſuos ꝓmiare. Ille ex ip̄a
cruce oīa traxit ad ſe: vt condoleret
ſibi: tu autē viginti millia hominum
tibi aſtare feciſti ſuſpenſos et pēdu-
los ore tuo tam melliflue predican-
te. Chriſtus propoſito ſibi gaudio ſu
ſtinuit crucem confuſione contēta. Hiere.
Hoc aūt ſignāter fuit: quādo ei pro- xij.a.
mittebāt adhibēdā fidē: ſi deſcende-
ret de cruce: quaȝ ſemper ſuſtinuit:
ſicut ⁊ Andreas nolēs ab ea deſcen
dere deprecante hoc omni populo:
vnde nō immerito ex ea ſimilior xp̄o
⁊ xp̄iformior efficit: qm̄ ſicut ⁊ xp̄s
latroni ſic Andreas egee regnū celo
rū promiſit: ſi crediderit reſipiſcēs.

Nec mirū ꝙ Egeam lattonē vocaue
rim: q̃ teſte Seneca: iniuſti iudices
magni latrões ſunt: qui minores ne
care ſolēt. Itē ſicut iuxta crucē Je
ſu erat mater ei⁹: ſic iuxta crucē An
dree erat maximilla xpo amabilis: q̃
ad ſimilitudinē Marie ſepeliuit eū.
Preterea q̃ ſicut ⁊ xpo nullū ſucur
ſum ei allatū eſt in cruce pendēti ꝙ
uis pendulus eſſet biduo: ſiti nō mi
nus cruciat⁹ ꝙ redēptor eius. Xps
clauis affixus eſt: ⁊ etiā Andreas vt
ait btūs Bonauētura. Tū etiā q̃ ſi
cut xpo moriēte ſigna viſa ſunt in ce
lo: ſic etiam morti ꝓpinquū claritas
dei circūfulſit in aere. Chriſt⁹ in ma
nus patris tradidit ſpm: ⁊ Andreas
in manus xpi: quem eo teſte videbat
adhuc in cruce exiſtens: nā tādiu ibi
viuere non poterat niſi interi⁹ con
fortat⁹ ab eo. Igit̃ fratres mei vide
te ficulneā crucis ad quā vocat⁹ eſt
Andreas: q̃ cū ꝑducit ex ſe talē bo
noꝝ fructūſcire poteſtis: qm̄ ꝓpe eſt
regnū dei Andree ꝓmiſſum: imo et
ad crucē ipſaꝫ allatū ei: per eū q̃ vo
cauit eū ad ſibi ſimilē paſſionē. vt di
Sapiē. xviij. b. cere nūc liceat illud ſapiētie. Simili
pena ſeruus cū dño afflictus eſt: et
popularis homo regi ſimilia paſſus
Ac ſi xpm affligerent: Andreā torto
res afficiūt moleſtia: ille aūt glorio
ſam mortē amplectēs eo ampli⁹ glo
riabatur: quo ſimili orē nitūtur eū in
4. re. 4 tormentis reddere xpo: memor ꝙ ſi
cut filius vidue redditus eſt ad vitā
ꝙuis mortuus exiſteret ſup lectuluꝫ
Helyſei: ſic ⁊ ipſe exiſtens ſup crucē
nō ſolū ad vitā amplioris grē reddē
dus erat: ſed ad vitā glorie: q̃ bono
rum laboꝝ glorioſus eſt fruct⁹: maxi
me ficulnee crucis: q̃ poſtꝙ xpm pro
tulit: precioſior eſt cunctis opib⁹ me
ritorum in gloria quam michi ⁊ vo
bis ⁊c.

Sermo tertius beato Nicolao de ei⁹ elemoſina ⁊ cuilibet miſericordi valet.

Religio munda et immaculata
apud deū ⁊ patrē hec eſt: viſitare pu
pillos ⁊ viduas in tribulatione eoꝝ
Jacobi. i. d.

Inuocatio vbi oſtēditur quomo Inuocatio
do deus petiuit a maria elemoſynā.

Pauper efficitur
filius dei: ne verecūda
remur nos: quib⁹ iuſſit
petite ⁊ accipietis. pri⁹
cepit hoc facere ꝙ im
perare. Sed quiſpiam dicet. Quid
negandum erat ei? Quis auderet
auertere faciem eius? nam ideo dici
ſolet: ꝙ petio aut deprecatio ſuperio
ris iuſſio eſt. Ut ergo liberum nega
tioni daret locū filius dei: ſicut vere
cūd⁹ paup ſe habuit. qui p inter nū maria veſtiuit deū
tiū petere ſolet. Et ꝓpterea ad vgi
nē quā periturus erat: angelū deſti
nauit: qui diceret ei. Honora deū de
tua ſubſtātia. Ceteri paupes veſtiūt
de ſuperfluis reb⁹ ſuis. tu aūt quia
ditior es: de tuis viſceribus deo tri
bue honorabilē veſtē: vt decorem in
duat ex te pulchra ⁊ decora. nec tu
cauſeris ⁊ dicas. Pauperes facti ſu
mus nimis q̃ grā plena es. Qm̄ hu
iuſmodi elemoſine petitio a ſcl'o nō
eſt audita: qualiter hoc eſſet: mirata
virgo ſilet ſtupēs ac tremēs: ⁊ ideo
ait Bern. vgini. Ipſe quoqꝫ oiꝫ rex
⁊ dñs ꝙtū cōcupiuit decorē tuū: tm̄
deſiderat ⁊ reſponſionis aſſenſum.
Nec mirū ꝙ Maria nō reſpondeat
verbū: quia neſciebat quid diceret:
nec quomodo fieret: ꝙ per feminaꝫ
veſte circūdaretur deus: donec ipſe
qui nūtium miſerat: virgini expedi
tionē ſuggeſſit nūtij: cui reſpondit:
Ecce

Ecce ancilla dñi: fiat michi ſm ver
bū tuum. Quo dixiſti me induendā
prius ſpū ſuperueniēte: poſtea vero
ecce ancilla dñi omni petitioni ⁊ iuſ
ſioni parata. Nec ſolū dñꝫ veſtitura
ſed ancillas: ⁊ conſeruas meas aīas
ſeruiētes ſibi. Qm̄ amplitudo chari
tatis i maria viget: eam⁹ ad eā fres:
⁊ p veſte grē ei offeram⁹ aue maria.

Argumētū dicendorum. Non exili extimatione nobis cō
mendat apoſtolus ſententiā thema
tis: quā per modū conſilij noluit in
Religio. timare ſed ꝓcepti: nā religio (vt ait
q̃dā gloſa ſup illo vbo Exodi) Hec
eſt religio phaſe. a religando nomen
accepit: qm̄ per cultuꝫ diuinū homi
nes religant̃ deo. Sed hec ratio nō
multi momenti eſt. q̃ et per ea que
ſunt cōſilij hoīes ſtrictiſſima vnione
religantur deo. Ideo alia gloſa di
Amos. ix cit ſuper illo Amos. Faciſculū ſuum
ſuper terram fundauit. Ipſa religio
a religando ⁊ in faſce dñi vinciēdo
Obligatio elemoſyne. nomen accepit. Ex hoc patet ꝙ reli
gio mādatū ⁊ obligationē denotat.
Sed quia latum ⁊ duruꝫ videretur
mandatuꝫ ſi oibus diuitibus dare
tur nunc adducenda eſt alia gloſa q̃
ſup illud Johannis. Qui habuerit
Jo. iij. ſubſtantiam huius mundi ideſt diui
tias ait. Hic tangitur duplex caſus
in quo elemoſynā facere neceſſitatis
eſt ⁊ precepti. Un⁹ accipitur ex par
te facientis: ſcilicet quando habet
ſuperfluum victui et veſtitui conſi
deratis neceſſitatib⁹ perſone et ſta
tus. Et non ſolum ſcd̄m preſentē ſta
tum: ſed etiam ſcd̄m ea que probabi
liter poſſunt occurrere: et frequēter
occurrunt: ⁊ ſcd̄m hoc dicitur Luce
xi. f. Quod ſupeſt date elemoſynam
vnde Baſilius. Famelici panis eſt:
quem tu tenes: nudi tunica quam in
conclaui conſeruas: diſcalciati cal
ceus qui apud te marceſcit: indigen
tis argentum quod poſſidem⁹ inhu
matū: quocirca tot iniuriaris: quot
dare valeres. Et hoc idē dicit Am
broſius in decretis. d. 47. c. ſicut hi.
et hoc notatur cū d̃r. Qui habuerit
ſubſtātiaꝫ huius mūdi. i. diuitias ſup
fluas modo dicto. Secūd⁹ caſus ac
cipitur ex parte recipiētis. ſ. qñ pati
tur vrgentē neceſſitatē: ⁊ non appa
ret vnde ſuſtentari poſſit niſi p ele
moſynam iſtius. Et tūc iſte tenetur
dare non ſoluꝫ de ſuperfluo ſicut in
caſu predicto: ſed etiā de neceſſario
non perſone ſue ſecundū indiuiduū
conſiderate (q̃ plus quilibet tenet̃
ſibi ꝙ alteri: ſi ſit in neceſſitate ſili)
ſed de neceſſario ſui ſtatus. Nā qui
libet debet ſe reſtringere: vt ꝓximū
adiuuet in vltima neceſſitate. Et ſe
cūdū hoc ſubditur. et viderit fratrē
ſuū neceſſitatē patientem. ſ. vltimaꝫ.
Et clauſerit viſcera ſubuentionē ei
denegando: quomodo charitas dei
manet in eo? Hec ibi: ſup dictū Jo
hānis. Simile huic themati noſtro.
Religio mūda ⁊c. Due ſermoni par
tes erunt. In prima de antiquitate
huius religionis: cui adheſit Nico
laus. In ſecūda de fructib⁹ quos ex
ea collegit.

Dationē piam elemoſyne religio
nem mūdam apud patrem vocauit Elemoſyne origo ⁊ miſericordie.
Jacobus memor ꝙ filius eius dixe
rat. Date elemoſynam et omnia mū
da erunt vobis. Sed vt ab ipſo pa
tre oſtendam elemoſyne originem
proueniſſe aduerte: ꝙ dupliciter de⁹
tribuit dona. Primo iuxta magnifi
cētiā principalem: quando generās
filiuꝫ: ei ſuam cōmunicauit eſſentiā
et ſimiliter producens ſpiritum ſan
ctū. ꝙuis doctores vt aſſignent pro
ductionū diſtinctionem dicant filiū
quomodo natum: ⁊ ſpiritū ſanctum
quomodo datū. Tamē etiam fili⁹ di

ri poteſt quomodo datus: ipſe enim
ait. Quod dedit michi pater maius
omnibus eſt: vbi donum vocat eſſen
tiam communicatam. Ratio autem
huius donationis apud deum ⁊ pa/
trem eſt ſua immenſa bonitas (teſte
Dionyſio) que eſt ipſiuſmet ſemper
diffuſiua. Ex qua dedit etiaꝫ nobis:
quoniam ipſe pater amat nos pupil
los abſq; patre Adam. In hoc ergo
miſericordes ceteris ſanctis felicio/
res iudicari poſſunt: quoniam ſimi/
liores ſunt deo patri eorum cui tan/
tū dare quidem cōuenit: vt ei impoſ/
ſibilis ſit receptio: nam apud patreꝫ
eſt fons pleniſſima vite: cui nichil ad
dendum eſt. Felix ergo Nicolaꝰ no
ſter in q̄ ſic miſericordia ꝓcellit: vt ſit
ſuper omnia opera virtutum eius.
Sed iā aduertite fratres ꝙ antiqua
ſit miſericordie religio: ⁊ ex quo tra/
hit originē ſuam hec: que tam precla
ros habuerit ſectatores. Cum enim
de bonitate ſua nobis pater dederit
ſicut ⁊ de ſpū ſuo: quem etiā effudit
ſuper omnem carnem. In ſpiritu au
tē dei maxime relucet bonitas: que
data eſt nobis eomodo quo viget in
deo. ideſt eadem conditione. Quē/
admodum enim in deo hec bonitas
eſt diffuſiua ſui: ſic eadem proprieta/
te datur ne obliuiſcatur largionis
ſue: nec eñi fas eſt vt degeneret. Sꝫ
hic aduertendum eſt: ꝙ in deo eſt cō
municatio neceſſaria ſcilicet prima
productio: ⁊ libera. ſ. ſecūda qua ſpi/
ritus ſanctꝰ ꝓducitur. vel eſt neceſſa
ria ꝯmunicatio ad intra: ꝯtigēs aūt
cōicatio ad extra: ⁊ ſic i nobis duplex
Duplex elemoſyna. inuenit elargitio. ſ. neceſſaria ⁊ ꝯtin
gēs. Neceſſariā dico ex preꝑcepti ne
ceſſario nos obligātis. Et cōtingētē
ex parte conſilij nos in ſcriptura vbi
q; monētis ad miſerationē exhiben/
dā. Imo ⁊ maledicit ſcriptura eos
qui bonitatē dei i iniuſtitia detinēt.
Detenta eſt bonitas qñ non exijt in
actum largitatis ⁊ miſerationis: ad
quē ex ſe naturaliter inclinatur: vñ cō/
tra naturā bene inſtitutaꝫ peccare vi
dētur immiſericordes ⁊ duri: ⁊ ideo
(vt ait ſapiens) maledicentur in popu
lis. Iſta ergo religio cuius magnifi
cus ꝓfeſſor btūs nicolaus extitit: nō
ſolū apud deū filium: ⁊ apud patreꝫ
eiꝰ eſt ſꝫ apud legē nature: ⁊ ſcripte
et euāgelij. Nec mireris ſi apud le/
gē eternā ſit elemoſyna: q̄uis apud Interpretatio elemoſyne.
nos hoc nomē deiectū ſit nō inſpiciē
tes eiꝰ interpretationē: nā d̄r ab ely
qđ eſt deus: ⁊ moys qđ eſt aqua: q̄ſi
aqua dei: aqua aūt ſapiētie increate
ſalutaris filiꝰ dei eſt quo beati potā/
tur. Merito ergo dictū eſt: ꝙ apud
deū. ⁊ p̄rem viget hec religio elemo
ſyne. ⁊ apud legē nature: nā rationi
ꝯſentaneū ⁊ inſitū eſt oim mētibus
vt qđ volumꝰ nobis fieri dū paupta
te grauamur: faciamꝰ ⁊ nos ſilia pa
tiētibꝰ. Optamꝰ q̄dē viſitari ⁊ ſub/
ueniri nobis in tribulatione poſitis
vñ opē indigētibꝰ cōferre tenemur:
duꝫ poſſibilitas affuerit: hec religio
q̄uis i corde ſcripta ſit: ſi tñ in eo mi
nime cupiditas regnat: ſꝫ pietas: in
totius mundi machina ſcripta legi/
tur: vbi ſi natura abhorret vacuum:
non eſt niſi quia vacuitas impedimē
tum affert influxui et cōmunicatio/
ni cauſarum ſuperiorum ad inferio/
ra. Eſt enim eis adinuicem cōtinuū
adiutorium. Imo etiam omnia viſi/
bilia ſigillatim exhibitionem largi/
tatis predicant a ſole luminum lar/
gitore vſq; ad minimā herbam ter/
re: que ſemen egētibus tribuit qua/
ſi ſubuentionē terra preſtat cibum:
aues aer: aqua piſces: ignis caloreꝫ
frigeſcentibus: oues lanā nudis: iu
menta preſtant vehiculum non pe

tētibꝰ ambulare. O igitur miſer ho
mo inueterate duritia interroga iu
mēta: ⁊ docebunt te religionem mi/
ſerationis. Nam cūcta q̄ deus crea/
uit huic religioni ſubiecit: cuiꝰ ipſe
fundator eſt pater ⁊ etiā ꝓfeſſor. In
lege etiā antiqua hec antiquiſſima
religio floruit: nam ibi iubetur pro
paupibꝰ ſpicas dimitti: vt qui agris
carebant ꝓprijs: in alienis aliq̄ ſibi
reſeruarentur licite colligēde. Et cer/
tis annis non vendemiare iubetur:
quoꝝ fructus pauperibus cedebāt.
Deutero. xv. a. Imo tā pauperibus ꝙ diuitibus an
nus remiſſionis erat aſſignatus in
lege: quo etiā debita a ciuibus non
poterant exactores: nec ipſi credito
res repetere. De paupertate autem
ſubleuanda tanta ibi cura erat: ꝙ a
parte dicatur. Omnino indigens ⁊
mendicus non erit inter vos: vt be/
nedicat tibi deus in terra. Et q̄uis
in eodem capitulo poſtea dicatur.
Non deerunt pauperes in terra ha
bitationis tue: idcirco ego precipio
tibi: vt aperias manū fratri tuo ege
no: ⁊ pauperi qui tecum verſatur in
terra. Hic non eſt contradictio nam
in primo loquitur de mēdicante; pu
blice: quod non permittebatur in le
ge. In ſecundo autem loquitur de
paupere qui de ſuis facultatibꝰ non
poterat conuenienter ſuſtentari; et
ideo indigebat per accomodationē
auxiliari ab alijs. Qui etiam ei te/
nebatur accomodare q̄uis per pro/
xime venturam remiſſionem ſcirēt:
ꝙ ille non ſolueret. Ex quibus con/
ſtat ꝙ ad vnguem hec religio apud
ij. ij. q̄ſti. xxxij. ar. v. veteres vigebat. In noua autem le
ge hec religio non abolita eſt. Vbi
aduerte ꝙ Thomas de aquino ſic
probat ꝙ ad ſubuētionē teneamur.
Dilectio proximi eſt de precepto; q̄
(teſte Iohanne). Debent eſſe opere
et veritate: nam probatio dilectio/
nis exhibitio eſt operis. Ad hoc au i. Iohā. iij.
tem vt operemur bonum alicuiꝰ re
quiritur: eius neceſſitati ſubuenire:
quod ſit per elemoſynam. Hec pro/
batio non plus facit pro lege noua
ꝙ veteri: aut alia quacunq;. Et q̄/
uis eſſet ſolum pro lege euangelica.
his ambagibus non indigemus ad
probationem tante rei. Apertius ac
ſtrictiꝰ hec miſericordie religio mū/
da ⁊ immaculata ſtabilitur in euan
gelio ꝙ alicubi: vbi ſcimus diuitem
epulonem dāpnatum pro eo ꝙ no/
luit facere miſericordiam cum La/
zaro. Nulla enim alia crimina de eo
narrantur. Et q̄uis preſciti nulla alia
commiſerint crimina ſignanter et
primo contra duritiam eorum ſentē
tia fulminabitur dicens. Eſuriui: ⁊
non dediſtis michi manducare. ⁊c.
Eſt et expreſſuꝫ mādatum chriſti di
centis. Quod ſupereſt date elemo/ Luc. xi.
ſynam: ſed quia paucis ſupereſt. Et
multi nunq; dicunt ſufficit. Addidit
chriſtus laudationem cuiuſdam ve
tule: que duo minuta totum victum
ſuum miſit in gazophilarium indi/
gentibus erogandum. Et primeuꝰ
fidelium cetus omnia que habebat
pedibꝰ apoſtolorum afferebat pau/
peribus eroganda. Et ipſemet filiꝰ
dei vt ſuo nos hortaretur exemplo
ſanguinem et carnem ſuam pro vi/
due eccleſie alimento dereliquit:
et pupillis ade pro quacunq; tribu/
latione ſubleuanda et inopia meri/
torum. Religioni ergo miſericor/
die tam approbate voluit Nicolaus
adherere. Nec mirum nam hec reli/ qui tenentur plus elemoſine.
gio epiſcoporum eſt: in hoc enim ſtri
ctius obligantur animarum curam
gerentes: quia iſti ſolūmodo tenen
tur pauperes querere quibus ſub/
ueniant; alijs ſatis erit eos reſi/

cere:qui ad ſe venerint:epiſcopi au-
tem quia patrimonium xpi poſſidēt:
⁊ oues ſunt eis cōmiſſe: eas debent
cognoſcere:atq; paſcere. Aliter ipro
perabitur eis:ꝙ ad ſpoliādas oues
ac deuorandas ſe poſitos putarūt.
Ve autē epiſcopis noſtris ⁊ curatis
patrimonium chriſti quod pauperꝝ
eſt diſtrahentibus: cum dicat beatꝰ
Hieronymus ſacrilegiū eſſe vltra vi
ctum et veſtitum ex eo contingere.
Si autem panes filiorū chriſti cani-
bus mittunt nutriendis ⁊ meretrici
bus: melius fuiſſet eis de vtero ad
tumuluz pertexiſſe:aut carnes ſuas
canes ⁊ aues rapaces deuoraſſe. Eſt
Elemoſyna ſpiritualis. ⁊ alia ratio propter quam religioni
miſericordie Nicolaus adheſit. Naz
elemoſyna ſpiritualis maxime conſi
ſtit in verbo dei propinando: cuius
miniſter epiſcopꝰ eſt:et euitatio pec
catorum potiꝰ incumbit epiſcopis:
ſicut paſtoribus arcere lupos: ⁊ in-
ſultos latronum. Multi autem pro-
pter inopiam peccant. Unde extre-
ma neceſſitas non ſolum penſatur
in corporis detrimento : ſed etiam
anime:ne quis peccet in aliquo tur-
pi lucro. Utrūq; autē Nicolaus cu-
rauit: vtranq; plangam perungens
naz vt noſtis pater puellaruz inopia
oppreſſus: eas lupanari afferre vo-
lebat:aut operi conſentire nephan-
do:ſed Nicolaus vtriq; malo ſuccur
rens et inopie ⁊ peccato auri pon-
Nicolaꝰ docet epiſcopos. dus clam per feneſtram proiecit ad
pauperem:ſciēs duplici benedictio-
ne dignum:qui preoccupat vocem
petētis ideſt qui intelligit ſuper ege
num et pauperem. Beatus Nicolaꝰ
in facto ſuo nos docuit: elemoſyne
noſtre qualis debeat eſſe intentio.
ſcilicet ne peccet inops:ne egre ferat
penuriā ſuā:aut remurmuret cōtra
deū. Docuit enī nos Nicolaꝰ ne mul

tum inquirere de vita elemoſynam
accepturi. ſi male vel bn̄ viuat. Nam
indifferenter dandum videtur cuic̄
q; (quia ſcriptum eſt) Omni petenti
te tribue. Exemplo dei qui ſolem
ſuum oriri facit ſuper bonos ⁊ ma-
los:pluit ſuper iuſtos ⁊ iiuſtos. Un-
de ſi eſurierit inimicus tuus ciba il
Quibus danda eſt elemoſyna. lum. Fateor ꝙ iuſtiores preponendi
ſunt : ſed hoc nimis inquirere va-
nitas eſt. Si autem in ſacra pagina
dicitur non eſſe dandum peccatori
bus: intelligitur ſub illa ratiōe qua
peccatores ſunt. Unde ipſe aſſererē
digniorem elemoſinam peccatoribꝰ
exhibi tam ne peccēt: ꝙ iuſtis dataz
vt decentius viuant. Si autem alibi
dicitur. Deſſudet elemoſyna in ma-
nu tua : donec inuenias iuſtum cui
des. Hoc (vt ait q̄daz gloſa ſup ꝑoz.
103.) intelligitur de iuſto predica-
tore: cui etiam non petenti dare te-
Eccleſiaſ. xxviij. nemur ſicut boui trituranti et mu-
to: quia dignus eſt operarius cibo
ſuo. Hic videntur moneri predica-
tores:ne petant: ⁊ auditores deuote
eis neceſſaria exhibere:ac feſtināter
eorum hoſpitia inquirere. In hac re
Pucilis meliꝰ eſt dare ꝙ aliis. Nicolaus meliorem partem elegit:
ſicut bonus paſtor:qui debiliori oui-
cule ſubuenit citius:ideo enim dixit
Iacobus viduis et pupillis ſubue-
niendum quia proni ſunt in lapſum.
O ſi multi nicolai eſſent hodie: qui
vel paruum patrimonium puellis
nubilibus preſtarent pauperculis :
ne huius defectu peccarēt animā q;
venalem haberent et corpus. Nam
his pauperies eſt inferni ſcala. Et
pro vno pane fornicationi deſeruiūt
Si magna pietas dinoſcitur a pur-
gatorio vel carcere aliquem eripe
re q̄to melius erit: has ab inferno
ſupiori eruere naz ex hoc in tartara
ibūt. Paupes hoīes diſcurrere no-

lunt mendicātes efflagitare: mona
chos adulatori: has nec mutire: iō
ſicut mitiꝰ eſſet mutis ſubuenire ꝙ
loquacibꝰ:ſic iſtis ꝙ ceteris. Iſte igi
tur puelle quibus Nicolaus ſubue
nit: et alie conſimiles habent ius in
ſubſtantia ⁊ facultatibus diuitum:
Numeri xxij. b. ideoq; merito figurantur in filiabꝰ
Salphaat:que dixerūt. Date nobis
hereditatē patris noſtri. Et retulit
Moyſes cauſam ante dominuz: qui
ait. Iuſtam rem poſtulant filie Sal-
phaat:qui interpretat̄ formido ſub-
merſionis. Nam formidabat Nico-
laus ſubmerſionem earum in mari
rubro luxurie: ſicut diuites de pau-
perculis mulieribus timere debuiſ-
ſent: et ſubuenire ruine; alioquin in
iudicio iuſtā rem poſtulabūt contra
eos. ſ. condēpnationē:quia nunc no-
lunt tribuere ſubuentionē. Nā vox
illa iudicis dicentis. Infirmꝰ fui: et
ope non viſitaſtis me ⁊c. ab ore pau
peruz ſumpta erit:illic enī acclama-
bunt cōtra immiſericordes. Ergo nō
ſolū apud deū ⁊ patrem religio mi-
ſericordie:ſed a pud iudicē hec eſt vi
ſitare pupillos ⁊ viduas in tribula-
tiōe. ſ. paupꝗtatis eoꝝ. Ut aūt videāt
eccl'iaſtici diuites quātā debeāt pau
perꝝ curam gerere: legant decimam
ep'laz beati Cypriani:q̄ nō ſolū ſui lo
ci ſ; alterius paupes alere volebat.
¶ Scd̄a pars vbi fructus elemoſy
Secūda pars. ne ordinibus angeloꝝ cōparantur.
¶ Nūc breuiter videre eſt mltiplex
Fructus elemoſyne beati nicolaino uem ſunt. meritum qđ beatus Nicolaus obti-
nuit in hac religione miſericordie:q̄
non imerito apud deū ⁊ patrem ſu-
perniū laudatur:q̄uis ſit in terra in-
fima ⁊ ſterili pauperꝝ:nā de ea queri
poteſt. Nunquid noſti ordinē celi:et
Iob. xxxviij. rationem eius pones in terra? Sub
patre luminū nouē ſunt ordines an
geloꝝ:quoꝝ rationem tranſlatam in

uenio in religione hac:que eſt in ter
ra. Ubi aduerte nouē fore elemoſy-
ne fructus:quos Nicolaus collegit
ordinibus angelorū reſpondentes.
Primꝰ ſatiſfactio eſt ꝓ pctis preteri-
tis:ſcd̄s reſiſtētia pn̄tibꝰ: tertiꝰ cau-
tio futuris. Hi tres p̄me hierarchie
aptantur: que purgat nos a pecca-
tis. Scd̄e autē cui illuminare dicit̄
cōuenire alij tres aptant̄. ſ. incremē
ta meritorum:placatio dei: ⁊ petitio
nis cōplementuz. Tertie hierarchie
que nos perficit:alij tres cōueniunt
videlicet oīm ſuper nos bn̄dictio:et
in iudicio dei ſecuritas: ⁊ i celo ſeſſio
De primo fructu huiꝰ religionis di-
citur. Pctā tua elemoſynis redime: Dan. iiij.
⁊ iniq̄tates tuas miſericordijs pau-
perū. Sed quiſpiā dicet: Quomo-
do hunc fructū obtinere potuit: qui
portauit iugum dn̄i nō ſolū ab ado-
leſcentia ſua ſed ab infantia? Ab ori
bus cōceptus: ⁊ in vtero (vt pie cre
ditur) ſanctificatꝰ: ⁊ ampliorē grāz
in baptiſmo recipiens:qui etiā nec ꝑ
totam vitā ſuam creditur peccaſſe:
quomodo pctā redimere potuit:nec
opus eſt vt in ſua perſona hunc obti
nuerit fructū:ſatis eſt ꝙ in ſe vel in
altero. Scimus etiā penā cōmunez
peccati in eo fuiſſe diminutā. Secū-
dus fructus per ſapiētē notatur cuz
dicitur. Ignem ardentem extinguit
aqua: ⁊ elemoſyna reſiſtit peccatis. Eccleſiaſ. iij. d.
Hunc fructū in puellis obtinuit Ni
colaus:quas adoleſcēs dotauit do-
te bona:propter quam epiſcopꝰ eli-
gitur: ⁊ tūc religio miſericordie cre-
uit in illo habens materiam exercē
de virtutis. Qui ergo fuerit ſicut ca-
nis reuerſus ad vomitū peccati: ele
moſynā ſepe faciat: ⁊ peccati fomes
vel mala iclinatio debilior fiet:ſicut
ignis dū aqua ſuperinfunditur. De
tertio fructu. ſ. remedio futuroꝝ pec-

catorū ait Sapiens. Deus ꝓſpector
Ecc.iij.d est eius: qui reddit gratiam: ⁊ memi-
nit in poſterum: ⁊ rpe caſus ſui inue-
niet firmamentū. Hoc fructu vſus
eſt Nicolaus: qui virgo permanens
nūꝙ̄ mortaliter peccauit. Multoſq;
a peccando liberauit: vt patet in la-
Puer. iij. d tronibus ⁊ iudeo quos conuertit: vi-
de legendam eius. Quartus qui eſt
incrementa meritorum notatur per
Salomonē dicentem. De primitijs
oīm frugum tuaꝝ da pauperibus: ⁊
implebuntur horrea tua ſaturitate
⁊ vino torcularia redundabunt.
Hoc ⁊ ſi ad litteram impletū eſt in
beato Nicolao: qui triticum paupe-
ribus multiplicauit in horreis: in na-
uibus et in campis: tamen intus in
anima ſua horreum eſt voluntas: tor-
cular intellectus: in primo ſaturitas
cōſolationis: in ſecundo doctrine cla-
ritas: que maxime oſtendit in conci-
Puer. xij. lio niceno vbi hereticos repreſſit.
De hoc etiam quarto fructu dicitur
Alij diuidunt propria ⁊ ditiores fiūt
ſcilicet in cumulo meritorū. De quin-
Tho. iiij. b. to aūt qui eſt dei placatio dr: Fiducia
magna eſt elemoſyna corā ſummo
deo faciētib⁹ eā. ⁊ alibi. Elemoſyna
viri quaſi ſacculus cū ipſo: ⁊ gratiā
Eccleſia. xvij. c. hominis quaſi pupillā conſeruabit.
Sicut pupilla oculi gratia beati Ni-
colai cuſtodita ⁊ ꝯſeruata erat apud
deum: ſic vt nil aduerſum interpone-
retur: quin ſemꝑ deū ſibi ꝓpitiū ſen-
tiret in quacūq; rogatiōe: ita vt quē-
dā hoīeꝫ p ſeratum: qui in periurio
Tho. iiij. b. ſuo deceſſerat ſuſcitaret: ex quo paꝫ
Nicolaū ſextum elemoſyne fructum
habuiſſe cumulatū: qui eſt impetratio
petitoꝝ: iuxta id. Noli auertere faciē
tuā ab vllo paupe: ⁊ ita fiet: vt nec a
te auertat̃ facies dn̄i. De⁹ faciē auer-
tit qn̄ minime petita ꝯcedit. Sꝫ quē-
admodū Nicola⁹ omni petenti ſe ꝑ
amore dei tribuit: ſic ⁊ ipſe a deo oēs
petitiōes obtinuit etiā difficillimas
nec ſm legē cōmunē ſed priuilegia-
tas: dū vita manebat ī terra: ⁊ poſt-
ꝙ̄ tranſiuit de morte ad vitam glie.
Septim⁹ elemoſyne fruct⁹ eſt obten-
ta oīm benedictio iuxta id. Qui pro- Prouer. xxij.
nus eſt ad miſericordiā benedicetur
in populis. Nicolaū autē non ſolum
iudei ⁊ gentiles apud quos miracu-
la fecit benedixerūt populi terre. Sꝫ
vſq; hodie benedicitur dominās po-
teſtati maris: vbi etiam adhuc viuēs
mira operatus eſt a naufragio mul-
tos eripiens. Octauus fructus eſt
ſecuritas in futuro iudicio: de q̄ tho-
bias perhibet Quomodo potueris Tho. iiij. b.
ita eſto miſericors. Si multum tibi
fuerit abūdāter tribue: ſi exiguū ti-
bi fuerit: etiam exiguū libenter im-
partiri ſtude: premium enim bonū ti-
bi theſaurizas in die neceſſitatis .ſ. ī
die iudicij: vbi (vt ait gloſa) ſi miſeri-
cordia deficiet: nemo ſibi ſufficiet. et
ideo dicitur. Jocūdus homo qui mi- Pſalm.
ſeretur: ⁊ cōmodat: diſponet ſermo-
nes ſuos in iudicio. Et illic de miſe-
ricordie operib⁹ fiet diſceptatio (te- mat. xxv.
ſte ſaluatore) Tamē ſermones iſti in
iudicio diſponēdi ipſa opera miſeri-
cordie ſunt: ea enim ſola deus ibi au-
diet: ſicut cornelio dictū eſt. Elemo-
ſyne tue exaudite ſunt in ꝯſpectu dei.
Ibi ergo pl⁹ et ordinati⁹ loq̄t̃ q̄ plu-
ra miſericordie opa habuerit: inter
quos btūs Nicola⁹ aſſeſſor nō mini-
mus erit. Qui etiā nūc dū adhuc vi-
ueret ꝯtra iniquos iudices noctu ap-
parebat liberās eos: qui in extremo
agone ſe ei deuoti⁹ ꝯmēdabant. No-
nus elemoſyne fruct⁹ eſt locatio in
celeſti curia: iuxta illud ſapientis.
Ois miſericordia faciet locū vnicui- Eccleſia. xvi. b.
q; ſm meritū opeꝝ ſuoꝝ. Et ēm dixit
vt agnoſcas ꝙ ſm mēſurā q̄ colloca-

tā eſt apud te: preparabit tibi locum
apud deū: vt in tua miſericordia ꝯſe-
quaris regnū inſtar dauid. Sic no-
ſter Nicola⁹: quē in morte angeli cō-
mitabant̃ letātes ⁊ canētes mias ni-
colai fidelis. Et vt oīs fideliū multi-
tudo sciret: ꝙ̄tū cor appoſuit religio-
ni mīe: ecce fons olei emanat a ſepul-
chro ei⁹ marmoreo in oſtēſionē cōſtā-
tis miſericordie hui⁹ ſcti: qui ꝓpter-
ea figurat̃ in oliua pigui ſpecioſa in
campis oīb⁹: q: cūctis deuotis ſuis
opē adhuc miſericordie ꝑſtat de ꝑca-
tione pulſat⁹: adhuc em̄ religionem
ſuā ſeruat etiā in celis: vbi apud deū
⁊ pr̄eꝫ ſemꝑ religio mūda ⁊ imacula-
ta hec ē dū eccl'ia durat .ſ. viſitare pu-
pillos ⁊ viduas ī tribulatiōe eoꝝ. For-
te dicet q̄ſpiā: ꝙ multi elemoſynam
largiūt̃: q̄ hos fruct⁹ nō ꝯſequūtur.
Quid et qualiter dādū eſt. Nec mirū q: forte hoꝝ largitio pec-
cat ī materia ⁊ in forma. Ubi nota ꝙ
elemoſyna pōt fieri de bonis iniquo
affectu vel malo actu acquiſitis: ſed
nō ō iniuſto titulo habitis. Itē de pa-
trimonio xp̄i: qđ habent clerici. Me-
lius tn̄ de ꝓprio. Sed optime ſi acq̄-
ritur ſudore qđ dat̃: ⁊ oportet ꝙ ſit
de optimis: nā ſcriptū eſt. Que offe-
retis deo donaria optima et electa
Numeri. xviij. erūt. qđ eſt cōtra deteriora dantes.
Sꝫ o beate Nicolae qui ⁊ xp̄i patri-
moniū ⁊ tuū pri⁹: ⁊ qđ labore acqui-
ſieras ⁊ miraculo multiplicaſti ⁊ etiā
teipſum paupeꝝ indigētie largitus
es. Si aūt de forma elemoſyne q̄ris
miſericorditer dāda eſt ſm dātis fa-
cultatē ⁊ ſemꝑ munificentior ſit ani-
mus ſuꝑ manū: q: ſpirituū pondera-
tor eſt dn̄s. Ut multa des in effectu:
maiora vero in affectu vultu hylari:
Eccleſia. ij. q: hylaritas vult⁹ eſt elemoſyne ſal.
Itē cū pīguedine oris dulci dari de-
bet iuxta id. Inclina pauperi ſine triſti-
tia aurē tuā: ⁊ reſpōde ei in pacifi-
ca māſuetudine. Quidā em̄ mox vt
ab egenis petitio eis ingerit̃: in eos
cōtumelias iaculant̃: qui ſi reb⁹ mi-
niſteria religiōis miſericordie perfi-
ciāt: verbis tn̄ contumelioſis erogati-
grām ꝑdūt. Cū ergo videris nudū Eſa. xviij.
operi eū: ⁊ carnē tuā ne deſpexeris. Puer. iiij.
Nec dicas paup̄i. Uade: ⁊ reuertere
cras dabo tibi: cū ſtatim poſſis dare
nec tardes datū āguſtiāti. Qui em̄ Eccle. iiij.
cito dat bis dat. Item dari debet ele-
moſyna ſecrete: ne ꝓpter vanā glo-
riā: perdas mercedē dei. Et vltimo
danda eſt in charitate et ex charita-
te: vt a teipſo incipias. His oibus re-
quiſitis cōditionib⁹ calificata eſt ele-
moſyna Nicolai: vn̄ ꝑ hanc meritohꝫ
fruct⁹ optimos ī glia quā michi. ⁊c.

De ſancto Nicolao ſermo quartus: quomodo de celo venit: atq; de ei⁹ deſcē- ſu ⁊ caſib⁹ noſtris: ac de vigilia ſua ⁊ noſtra.

Ecce vigil ⁊ ſanctus deſcendit de
celo. Daniel. 4. b.

Inuocatio qua probat̃ quomodo
per mariā de⁹ ad nos vſq; deſcēdit:
vt per eā nos ad ipſum aſcendam⁹.

Inuocatio. Quādo deus vo-
luit ad nos deſcēdere
⁊ cū hoīb⁹ ꝯuerſari vſ⁹
eſt adiutorio: nec ꝑ ſe
ſolū deſcēdit: vt pꝫ ī vi- Marie ſcala eſt
ſiōe iacob oſtēſa: q̄ eū vidit inixū ſca-
le vt .ſ. deſcēderet. ꝙ ſi ops ad ſuū de-
ſcēſum tali vſus eſt auxilio: nōne do-
cuit nos eodē vti: dū fert animus in
celū ire? Certe in hoc negocio exem-
plū dedit nobis: vt volētes aſcende-
re ita ⁊ nos faciam⁹ Marie adiuto-
riū iplorādo: q̄ velut ſcala nō lignea
ſed lapidea ſemꝑ ad aſcēſū inuitat:
ac deſcenſū: ideo em̄ dr ꝙ pars ſcale

celū tāgebat: ⁊ infima pars terram:
vt terrena celeſtib⁹: ⁊ celeſtia terre-
nis ſociaret. Vñ per eā dicunt̄ aſcen
dere: ac deſcēdere angeli: qm̄ (vt ait
Beda): ſi vnus angelus poteſt aliū
mittere: oēs deſtinare poterit ange-
loꝝ regina: vt ad eum qui ei fuerat
inimicus eleuēt orōnes noſtras. Non
indiget deus ſcale: tanꝙ egēs ea:
ſed vt nobis eam pararet: ſciebat em̄
ꝙ nobis opoꝛtuna foꝛet: nam ⁊ ſi vt
notat Guill̄. pariſieñ. Oꝛatiōes no-
ſtre per ſe valeāt ad deum vſq̧ puo-
lare: tñ qꝛ nūc tepide ſunt: ⁊ terrena
habitatio depꝛimit ſenſum oꝛantis:
per neceſſaria eſt nobis ſcala Ma-
ria: cuius humilitas exaltata velut
pars ſuperioꝛ nō ſolū celos ſed deū
tangebat: quādo reſpexit humilita-
tez ancille ſue: ⁊ ei adheſit: qñ exina
niuit ſemetipſuz ei⁹ foꝛmā accipiēs.
Pars inferioꝛ fratres hui⁹ ſcale nr̄a
eſt: qꝛ terrā tāgit ideſt terrenos ho
mines per maternā pietatē: pietas
em̄ Marie oībus cōdeſcēdēs pars
Eccleſia. xlix.b. eius inferioꝛ eſt: q̄ nunꝙ deſinit tan
gere nos etiā ſi mali ſimus (qm̄ Sa
piens ait) In dieb⁹ peccatoꝝ coꝛro
boꝛauit pietatē. Ex hoc patet ꝙ ma
ria non repellit: non fugit ꝑpter pec
cata noſtra ſꝫ irritatur ad miſerēdū:
que ideo dr̄ coꝛroboꝛaſſe ī dieb⁹ pec
catoꝝ pietatē ꝙ ſi tam pia eſt ad eā
pro grā eūtes offeram⁹ aue maria.
Argumētū dicendorum. ¶ Argumētū quo ꝓbat̄ quomodo
ſancti ſe ad inuicem laudāt.

Vilitas ſeu paucitas materie nos
facit de foꝛma mirari: vt patꝫ de cru
cifixo ī paruo ligno ſeu lapillo ſcul-
ptor: ⁊ in virtute īnata paruiſſimo la
pidi precioſo. Ceteri ſancti poſt paſ-
ſionē xp̄i procreati optime valent di
ci eius imagines magne: qm̄ tractu
tēpoꝛis ⁊ improbo laboꝛe grās eius
obtinuerunt; quapꝛopter non mira
mur de eis pluriū: qꝛ laboꝛ aſſidu⁹
omnia vicit: ⁊ omnia poſſibilia ſunt
credenti; ſed mirandū eſſet nobis
de beato Nicolao: qui non ſolū grā
deuus ſed tātillus abſtinētie ꝟtutez
obtinet: qui tali inter ſanctos hono Sapien. viij.c.
re decoꝛat̄: vt dicat. In cōſpectu po
tentiū admirabilis ero: ⁊ facies prin
cipū mirabuntur me. Potentes ꝟtu
te ſunt ſancti: pꝛincipes terre ſunt a-
poſtoli: ante quos mir⁹ reperit̄ Ni
colaus: qm̄ pꝛopulſato liuoꝛe qui ꝓ-
cul eſt ab eis: laudant in alio gratiā
quā in ſe non vident: qꝛ ſicut digitos
manuū ſic deus inequales fecit ſan
ctōs: qui ſe habent ſicut excedens ⁊
exceſſum: quo (vt notat Gregoꝛi⁹)
inter eos ſeruet̄ humilitas: ⁊ non ſo
lū alter ad alteꝝ laudem tribuat: ſꝫ
etiā illum extollant: per quē fit gra
tiarū diuiſio: cum quibus ⁊ nos mi-
rari debemus dicentes. Ecce vigil:
⁊ ſanct⁹ deſcendit de celo. ideſt talis
nec ſimilis illi non inuenitur in ter Diuiſio.
ris: ſed videtur de celo deſcendiſſe.
¶ In pꝛioꝛi ſermonis parte oſtēdā:
quomodo deſcēdit de celo. i. de xp̄o:
⁊ quot fecit deſcēſus caſib⁹ noſtris
ſubuenientes.
¶ Inter alios celos quos ſacra pa
gina enarrat nobis: deus ipſe pꝛeci
puū eſt: nam deitas eius (cuius am-
bitu oīa ⁊ celi celoꝝ cōtinētur) celū Eſaie. xiiij.d.
eſt: de quo ait Lucifer. Aſcendam in
celū: ⁊ ſuper aſtra dei exaltabo ſoliū
meū. In celo empireo creati ſunt an
geli: qd̄ (vt refert damaſcen⁹) mox
vt creatū eſt angelis repletur: ⁊ ibi
ſm̄ ſuam exiſtentiā erat lucifer: cum
deū laudarēt aſtra matutina. Sꝫ vo
luit altius aſcendere/ etiam vſq̧ ad
ipſam deitatē: vnde ideo dixit. In ce
lum aſcendā. In celo non eſt inueni
re pꝛincipiū: nec finem pꝛopter ſuaꝫ
rotūditatē; ⁊ ſic deus caret initio: ⁊
carebit

Deitas dicitur celū carebit fine pꝛopter ſuaꝫ eternitatē.
Celum peregrinis impꝛeſſionib⁹ nō
inficitur: ⁊ ſic deo nichil nouum po-
terit adherere: qꝛ nulle foꝛme pote-
rit eſſe ſubiect⁹: ideoq̧ imunis eſt a
quibuſuis paſſionib⁹. Itē cuncta ce-
lo ſubdita ſunt: cuius motu regunt̄:
qꝛ vultus inferioꝛuꝫ ſubijciūtur vul
tibus ſuperioꝝ: ⁊ ſic angeli deo: qui
veluti ſupꝛemū celum ſuper omnia
influit ſtillicidia ſua. Itē celū oībus
eminet et ſic celſitudine diuina ſubli
mis deus angelis pꝛeſidet: vnde cū
lucifer dixit: in celū aſcendam ideſt
in ipſam deitatem; ꝯſequenter adiū
xit: ⁊ ſuper aſtra dei exaltabo ſoliuꝫ
meū. Sed xp̄s cui hec aſcenſio reſer
uatur: obuiat lucifero dicēs. Nemo
aſcendit in celū: niſi filius hoīs qui
Joha. eſt in celo. Si hoc de celo materiali
capiatur: quiſq̧ timebit vidēs oīb⁹
celi aditū denegari: qꝛ nemo idē eſt
ꝙ nullus homo: vñ dictū xp̄i cōtra
oēs militat: ſed Auguſtin⁹ poſt lon
gā exagerationē: qua queſiuit a xp̄o:
quomodo ſol⁹ vult aſcendere: reſpō
dit: ꝙ in filio ꝟginis oēs qui ſunt ex
parte eius intelligūtur velut caput
⁊ mēbꝛa. Ponit exēplū qꝛ ſi quis nu
Nemo aſcēdit in celū niſi chꝛiſtus. dus a monte deſcēderet: ⁊ poſtea ve
ſtitus reuerteretur: veꝝ eſſet dicere:
ꝙ ſolus aſcendebat: iam ergo dei fi-
lius nudus in pura deitate deſcēdit
de celo: in terra vero accepit veſtem
humanitatis: accepit ⁊ veſtē coꝛpo-
ris ſui miſtici: qꝛ ei vniūtur membꝛa
ſua: ⁊ ſanctis oībus (teſte Eſaia) ſi-
cut oꝛnamento veſtitur: de ſeipſo ſic
Eſaie. xiiij.c. induto dixit. Nemo aſcēdet in celū:
niſi filius hoīs qui eſt in celo. Aſcen
det ſm̄ hūanitatē: eſt in celo ſm̄ dei-
tatē. Quis vt vidiſti ſic optime decla
retur dictum xp̄i: tamē ita euidens
apparet aliquib⁹: vt nulla expoſitio
ne indigeat illa ſententia: ſi tamē fue-
rint eius termini expoſiti. Nam ſi vt
aſſeruimus deus eſt celū: liquide cō
ſtat: ꝙ ad hoc per equalitateꝫ aſcen-
dit nemo: niſi xp̄s dei elect⁹: niſi xp̄s
homo qui per vnionē ypoſtaticā aſcē
dit ad coꝛ altū: ⁊ exaltatus eſt deus.
Nemo igitur hominū nec angeloꝝ
ad celū deitatis aſcendere audeat:
nec geſtiat: qm̄ ſoli xp̄o hec reſeruat̄
aſcenſio: cuius humanitas tantum
aſcendit: tm̄ immerſa eſt celo deita-
tis: vt cōditionib⁹ celi potiri videat̄.
Et tam vnita ſunt celum ⁊ terra in
xp̄o: ꝙ alteꝝ alterius noīe ſoꝛtiatur:
eſt em̄ terra tam celeſtis: ꝙ ⁊ celum
ſit: qm̄ totus xp̄s ſub nomine celi ꝓ Deutero. xxviij.d.
ponitur in illa pꝛophetica voce: vbi
dicitur. Aperiet dn̄s theſaurum ſuū
optimū celū: vt pluuiam tribuat ter
re ſue. Aperire hoc celuꝫ: ⁊ hūc ꝓpa
lare theſaurum eſt oſtendere nobis
chꝛiſtum ſuū: quod ⁊ ipſi apl̄i depꝛe
cabantur chꝛiſtū dicentes. Dn̄e oſtē
de teipſum mundo. ſ. tribuens terre
tue: tribuens eccl̄ie tue pluuiam do
ctrine: qm̄ hacten⁹ eſt ſicut terra ſine
aqua tibi. Nec mirū ꝙ ſub noīe cele
ſtis theſauri deſignetur chꝛiſtus: in
quo ſunt omnes theſauri ſapientie ⁊
ſcientie dei: ⁊ theſaurus meritoꝛum:
que tñ admodū pluuie. ſ. cōmuniter
⁊ abundāter impartit̄ ſicut optimū
celū: qd̄ nullā deſtillat īpꝛeſſionē no
xiam: nec habet niſi bonum vultuꝫ.
Chꝛiſt⁹ ergo celum optimū eſt: quo
celantur optima queq̧: oēſq̧ theſau Humilitas xp̄i.
ri: tamen de iſto celo ait thema.
¶ Vigil ⁊ ſanctus deſcendit de ce-
lo. De ſūmo celo altitudinis ſue. vi
debatur xp̄s deſcendiſſe: et ſeipſum
deſpicere: quando in humilitate no-
ſtra memoꝛ fuit noſtri: quādo nichil
differebat a ſeruo: quādo voluit fra
tribus aſſimilari: quando deſcendit
ad pedes vſq̧ beati Petri: qui xp̄m

celum tam inclinatū videns miratꝰ
dicit. Dñe tu michi lauas pedes? Tu
qui es celū tm̄ deſcendis? Video im
pletaꝫ petitionē q̄ dixit. Dñe inclina
celos tuos ⁊ deſcēde. Hic dñs de ce
lo.i. de ſeipſo deſcendēs: qꝛ exinani-
uit ſe ac hūiliauit dꝛ vigil ⁊ ſanctus
Certe vigil paſtores requirit vigilā-
tes ⁊ cuſtodiētes vigilias noctis ſu-
pra gregē ſuū. Et vigil in oratione ꝓ
nobis dꝛ ꝑnoctaſſe. Iſte quoqꝫ ante
ſctūs ꝙ̄ ꝯceptꝰ nois ethymologiaꝫ
ſeruat: qꝛ eſt ſine terra (qm̄ de eo di
cit) Qui de terra eſt de terra loqui
tur: q̄ de celo venit ſup oēs eſt. Iſte
dñs vigil vigilātiū qui ꝓmiſit coro
nā vigilātibꝰ: iſte ſctūs ſcrōꝝ: mira-
bilis in ſanctis ſuis: cū iaꝫ nō ſit illi
cū hoibꝰ ꝯuerſatio: ne videat̄ nos
obliuioni tradidiſſe deſtinare non
ceſſat a ſeipſo velut legatos a late-
re ſctōs varios inter quos ita btūs
nicolaꝰ mirabilis eſt (vt ꝓ eo dicā)
Vigil: ⁊ ſctūs deſcendit de celo. De
xp̄o celo ſublimi deſcendit ad nos
btūs nicolaꝰ: de quo veluti de ipſo
xp̄o dicimus. Ecce vigil ⁊ ſanctꝰ de
ſcēdit de celo. Tota huiꝰ epī vita ce
leſtis reperit̄: vñ recte valemꝰ dice-
re de Nicolao id qđ Ambroſius de
Iohāne baptiſta. ſ. nullā īfantie ſen
ſit etatē. Nā etiā ab infantia celum
nouū videbat̄ apparuiſſe terre: qui
nō ſolū dꝛ celū ꝓpterea tm̄ ꝙ eius
ꝯuerſatio in celis erat: ſꝫ qꝛ celeſtes
habuit conditiones: erat em̄ altꝰ ꝑ
cōtēplationē diuinoꝝ tā abſtractus
a ſenſibꝰ: ꝙ celeſti modo adhuc vitā
mortalē agēs extra corpus appare
bat: nā ⁊ iperatori noctu viſus eſt ꝓ
pugnator exiſtens ad ſaluādū deuo
tos ſuos: quos ille necare ac iudica
re iniuſte volebat. Iſtiꝰ apparitiōis
modū enodare nō valeo: qꝛ dñs ce-
lauit a me; ſcio tm̄ ꝙ ſimile contigit

Aia nico lai eſt celum.

btō Ambroſio in exequijs ſcti marti
ni: q̄ videbat̄ dormire in vno loco et
erat in alio. Sūt ergo aliq̄ actꝰ ꝯtē-
platiōis q̄s nemo nouit: niſi q̄ expꝰtꝰ
eſt: ⁊ ipe q̄ largitor eſt deꝰ (de q̄ dꝛ)
Virtutē altitudinis celi ipe ꝯſpicit. Eccleſia. xvij. d.
Scđo erat aia eiꝰ lata ſicut celū per
charitatis latitudineꝫ ad amicos et
ad inimicos ꝓtenſa: ad ſuos ⁊ ad ex-
traneos: quibꝰ nō minꝰ ſubuenire ſa
tagebat ꝓ oibus orās ac patrocina
ri cupiēs: iuxta illud ps. Extēdēs ce
lū ſicut pellē / vt .ſ. plures tegat. Ter
tio erat per ꝯſtātiā firmꝰ: nā celū vo
cat̄ etiā firmamētū ꝓpter firmitatē:
q̄ ita relucet in btō nicolao: vt in ad-
uerſis ꝯſtās: ⁊ i ꝟtutibꝰ ꝑſeuerās nul
la caſuū varietate fractꝰ dignoſcat̄.
Quarto ſic ꝟtutibꝰ abundabat: vt
ſtellis eū ornatū diceres: eius aiam
decorātibus. Dicit̄ quīto celū aia eiꝰ
ꝓpter ſpūalē generationē. Vbi attē
de: ꝙ btūs Grego. ait ſup illud Iob Iob.38
Et gelu ꝺ celo q̄s genuit? Quid em̄
in gelu niſi frigida et ꝑfidie torpore
cōſtricta accipimꝰ corda iudeoꝝ? q̄d
ꝟo hic aliud celū niſi ſublimis dꝫ in
telligi vita ſcrōꝝ? Celū fuit abrahā: Celū gignit gelu.i. ſanctꝰ impios.
celū Iſaac: celū Iacob. Sꝫ qꝛ ꝑſecu-
tores dñi pōtifices iudeoꝝ ꝑfidie
torpore frigidi de illoꝝ patrū ꝓge-
nie ꝓceſſerunt: q̄ſi de celo gelu exijt:
qꝛ de ſublimi ꝓle ſctōꝝ ꝓceſſit frigi
da plebs infideliū. Cū em̄ de Abra-
hā natꝰ eſt cayphas: q̄d aliud niſi ge
lu ꝺ celo ꝓceſſit? Qđ tm̄ gelu idcir-
co dñs genuiſſe ſe dicit: qꝛ iudeos q̄s
naturalr̄ ipe bonos ꝯdidit: iuſto iu-
dicio ꝑ eoꝝ maliciā frigidos a ſe exi
re permiſit. Dñs em̄ auctor nat̄e non
culpe: genuit ergo creādo naturalr̄:
q̄s iniquos ꝑmiſit viuere tollerādo
patiēter. Hec ille. q̄ vobis adducere
curaui fr̄es: ne ſilia faciatis: ne ſitis
gelu de celo iſto genitū: qꝛ tūc nichil

ꝓderit vobis tm̄ hr̄e pr̄eꝫ ⁊ patronū
niſi ꝯſentaneā vitā ꝑſteris: vñ Criſo.
ſ mat. homel. 45. ſic ait. Quomodo
fugietis a iudicio gehēne? Nūq̄d ſe-
pulchrū ſctōꝝ edificātes: an potius a
malitia corda mūdātes? Nūq̄d iudi
cat deꝰ eo modo q̄ iudicat homo? Hō
hoieꝫ iudicat in oꝑe: deꝰ aūt i corde.
Que eſt aūt iſta iuſticia ſctōs colere
⁊ ꝯtēpnere ſctitatē? Primꝰ grdꝰ pie-
tatis eſt ſctitatē diligere: deīde ſctōs
qꝛ nō ſcti ſ ſctitatē fuerūt: ſꝫ ſctitas
ſ ſctōs: ſine cauſa g̃ iuſtos honorat
qui iuſticiā ſpernit: nec ſctōs poterit
hr̄e ꝓpitios: q̄ dñm hꝫ iratū. Nunq̄d
pōt eē pacata familia dño aduerſan
te? Sꝫ vos clerici quomō fugietis a
iudicio gehēne? Eccl̄ias edificātes:
⁊ non eccl̄iaſtice ꝟitatis fidē tenen-
tes? ſcripturas legētes: ⁊ nō ſcriptu
ris credētes? ꝓphetas ⁊ apl̄os ⁊ mar
tyres honorantes: nō oꝑa martyꝝ imitā
tes: nec ꝯfeſſionē eoꝝ ſequētes? Nec
audiſtis eū qui dicit. Nō oēs q̄ dicūt
michi dñe dñe itrabūt in regnū celo
rū: ſꝫ q̄ faciūt voluntatē pr̄is mei: ſic
em̄ nō oēs q̄ dñꝫ vocāt: dñi ſunt: ſꝫ q̄
faciūt dñi volūtatē: ſic nō oēs qui in
locis ꝑdicāt apl̄os ⁊ ꝓphetas ⁊ mar
tyres: iā ꝑ hoc ſūt cultores eoꝝ: ſed q̄
oꝑa eoꝝ imitant̄: ⁊ fidē ſequūt̄. Hec
ille vbi oſtēdit paꝝ nobis ꝓdeſſe hr̄e
patronū: celeſtē vitā ducētē: niſi eiꝰ ſe
quamur exēpla. Sꝫ ꝯfortata ſūt val
de: q̄s poterit ad ea? Saltīꝫ fr̄es mei
eſtote in hoc nicolai cultores ꝙ ſicut il
le deſcēdit ꝺ celo vite ꝯtēplatiue ad
terrā vite actiue ſic ⁊ vos deſcēdatis
de celo ābitiōis ad terrā hūilitatis. Celuꝫ eſt ambitio. Iob.i.
Ambitio nāqꝫ celū dꝛ iuxta illđ iob.
Ignis deſcēdit ꝺ celo: ⁊ tactas oues
pueroſqꝫ ꝯſumpſit. De celo ābitiōis
ambiēte oīa: queādmodū celū cūcta
circūdat: ex hoc celo flāma iudie ſo
let irruere oues.i. inocētes deuotās

⁊ pueros qui purā vitā ducūt. Ab hoc ābi-
tionis celo melius erit deſcendere cū rege
Achab: ꝙ̄ ruere cum lucifero. Qm̄ achab
rex iſrael ſceleratiſſimꝰ audiēs penā ſibi pro
criminibꝰ infligēdā humiliauit ſe corā deo:
ꝓpter qđ ſibi deus penā minorauit: lucifer
autē eſt cōtra dñm ſemꝑ (qꝛ ſcriptū eſt) Su-
perbia eoꝝ qui te oderunt: aſcēdit ſemꝑ. De-
mon ꝓbato ſibi modo deijciendi vtit̄: nā vi-
dēs ꝙ ipſemet volens aſcēdere ruit: ſic oibꝰ
ſuggerit aſcēdēdi cupidinē: vt ruāt parit̄ cū
eo. quapropter btūs ac hūilliſſimꝰ Iob mo-
nitos nos eſſe cupiēs ait. Si aſcēderit vſqꝫ
ad celos ſupbia eiꝰ (.ſ. ābitioſi) ⁊ caput eiꝰ
nubes tetigerit: quaſi ſterquiliū in fine ꝑde
tur (ſup hoc Greg̃.) Supbia hypocrite vſqꝫ
ad celū aſcēdere dꝛ: qm̄ eiꝰ elatio celeſtē age
re vitaꝫ videt̄. Cuiꝰ etiā caput quaſi nubes
tangit: quando principalis pars vcꝫ intelle-
ctus eiꝰ ſanctoꝝ precedentiū coequari me-
ritis creditur: ſed quaſi ſterquilium in fine
perdet̄: qꝛ in morte dū ad tormēta ducit̄ ſter
coribus vitioꝝ plenꝰ: a malignis ſpiritibus
cōculcat̄. Gaudia em̄ vite ꝑſentis que mali
hoies eſtimāt magna bona: iuſti ſtercora de
putant (vñ ſcriptū eſt) De ſtercore boū lapi-
dabitur piger. Is enim qui ſequi dñm no-
luerit: ab amore eterne vite pigreſcit. Et
quotiens rerū tēporaliū dāpno percutit̄: ex
his nimiꝝ affligitur: ꝙ iuſti viri velut ſter-
cora contēnūt. Qui ergo terrenoꝝ percuſ-
ſione ipellit̄: quid aliud ꝙ̄ de boum ſterco-
re lapidat̄? Et recte hypocrita ſterquilinio
ſilis eſſe dꝛ: qꝛ dū tēporalē gl̃iaꝫ appetit: mo
do ꝑ cogitationē apud ſemetipm timet: mo
do eādē gl̃iam alijs inuidet: ⁊ etiā alios ve
raciter hn̄tes irridet. quot ergo vitijs plenꝰ
eſt quaſi tot ſtercoribus: in ꝯſpectu dei feret
peccꝰ eius. Dicit ergo. Si aſcēderit vſqꝫ in
celū ſupbia eiꝰ: ⁊ caput eiꝰ nubes tetigerit:
quaſi ſterquiliū in fine ꝑdet̄: qꝛ et ſi celeſtem
vitā agere ſe ſimulat: ⁊ ſi intellectum ſuum
eſſe ſimilem veris predicatoribus oſtentat:
quaſi ſterquilinium tamen in fine perdetur:
quia mens illiꝰ per vitiorum fetore dāpna

bitur. hec Gregorius. Vidiſtis fra-
tres quomodo de celo ambitionis:
in ſterquiliniū dāpnatiōis ruet ſup-
bus: cui felicius eſſet ſi cum beato
Job ſederet volūtarie deſcēdēdo: et
mūdaret teſta hūilitatis ſaniē decur
rentē. Quādo ſanies peccati decur
rit per humilitatē: ſignū eſt ſalutis
ac purgationis: quando autem per
ſuperbiā aſcendit: ſignū eſt mortis:
q2 poterit cor circūdare. O quis vo
bis enarraret: q̄ta hūilitate deſcēde
bat ſctūs iſte in cuius oclis nil erat
vilius Nicolao. Oēs nāqꝫ bonas de
Triplex ſcenſiones ꝯpleuit: nam varius eſt
eſt deſcen deſcēſus: primꝰ quidē ꝑ penitētiā a
ſus bonꝰ culpa: de quo dr. Deſcēde in babylo-
nē: ⁊ inde educet te dn̄s: ⁊ ibi libera
beris. Sic deſcendit rebecca quādo
viſo Iſaac deſcēdit de camelo: vt ſe
ornaret venienti. Sic etiam deſcendit
rex niniue: qn̄ cū cōminatio Jone ꝑ-
ueniſſet ad regem Niniue: ſurrexit
de ſolio ſuo: ⁊ indutus eſt ſacco: ⁊ ſe
dit in cinere. ¶ Aliꝰ deſcēſus ⁊ me-
lior eſt quādo quis (vt dixi) ꝑ humi
litatem deſcendit a ſuperbia: qm̄ za-
cheo dr. Feſtinans deſcēde: q2 hodie
in domo. i. in humilitate tua oportet
me manere. Sic deſcendit publica-
nus quando duo hoīes aſcendebāt
in tēplū: vt orarent: ⁊ deſcendit pu
blicanꝰ iuſtificatus a phariſeo. Sic
etiam deſcēdit dauid qn̄ cum puer
quē ſuſceperat de berſabee egrota
ret ad mortē: humiliauit ſe corā dn̄o
⁊ ingreſſus ſeorſuꝫ iacuit ſup terrā:
nec poterant eū ſeniores domꝰ ſue
cogere: vt ſurgeret de terra. Hec eſt
honorata humilitas Nicolai: quam
nec ſeniores ꝑ collatas dignitates
nec imperator per reuerentiā ei exhi
bitā minuere potuerunt. ¶ Tertiꝰ
et melior deſcenſus eſt per actionem
⁊ ꝯtemplatione: ⁊ per doctrinam fa
cilē a profunda ꝑdicatiōe: quoniā
dn̄s ait. Videbitis celum apertum:
⁊ angelos dei aſcendētes: et deſcen
dētes ſuper filiū hominis (ſicut in
ſcala Jacob) angeli aſcēdebāt ⁊ de
ſcendebant: qui ſunt actiui et cōtem
platiui: quoꝝ cuilibꝫ nūc placet aſcē
dere per ꝯtēplationē nūc deſcēdere
per actionem. Sic deſcēdit moyſes
qn̄ cū peccaſſet populꝰ ꝓpter offen
ſam vituli: dn̄s dixit ad eū. Deſcēde
q2 peccauit populꝰ tuꝰ. Spōſa tamē
hoc deſcenſu. ſ. a contēplatione nole
bat deſcendere: quando ſponſo eam
ad actionē vocanti reſpondit. Laui
pedes meos: quomodo inquinabo
illos? Beatus Nicolaus tres pteta
ctos deſcenſus adimpleuit: vt tripli
ci alij deſcenſui noſtro malo ſubueni
ret. Primꝰ malꝰ deſcenſus eſt a gr̄a
ꝑ pctm̄ in culpā (de quo ait prophe
ta) A principio in egyptū deſcendit Eſaye.
populus meus: vt colonus eſſet ibi:
⁊ Aſſur abſqꝫ vlla cauſa calūpniatꝰ Triplex
eſt eū. A principio dr fuiſſe deſcēſus deſcēſus
iſte: qm̄ pater noſter fuit homo: q̄ de malus.
ſcēdit a Hieruſalem i Hiericho: ⁊ icidit
in latrōes: qui ſpoliauerūt eū: ⁊ pla
gis impoſitis abierūt: ſemiuiuo reli
cto. Ab hoc deſcenſu diſſuadet eos
dn̄s: qui iam ſupra tecta virtutum
ſunt ꝯſtituti dicēs. Qui ſupra tectū
eſt non deſcēdat: tollere tunicam de
domo. Scd̄s deſcenſus cunctis dete
rior eſt a preſenti vita per infernalē
penam (de quo dr) Deſcenderunt vi Numeri.
ui in infernū. Propter hos vt ait Eſa
yas. Dilatauit infernꝰ aīam ſuam: et Eſaye.
aperuit os ſuū abſqꝫ vllo termino:
⁊ deſcēderūt fortes ⁊ ſublimes eiꝰ ad
eū. Sic dicebat quidam ſe deſcenſu
rū ad filium ſuū vidēdū in inferno:
et congregatis cūctis liberis eiꝰ ad
liniendū dolorē patris noluit conſo
lari: ſed dicebat. Deſcendā lugēs in
infernū

infernū: ⁊ videbo filium meū. Ter-
tius deſcenſus eſt a felici ⁊ opulen-
to ſtatu per miſeriā mundialem ad
paupertatem: quo deſcendit vir ille
nobiliſſimus ac ditiſſimus inter oēs
orientales: tm̄ deſcendit iſte: q̄ ami-
ci eius vix cognoſcebant eū (de qui-
bus dr. Cumqꝫ eleuaſſent procul ocu
los ſuos: nō cognouerūt eū: ⁊ excla-
mantes plorauerunt: ſciſſiſqꝫ veſtibꝰ
Job. ij. d. ſparſerunt puluerē ſuper caput ſuū
in celum: ⁊ ſederunt cuꝫ eo in terra.
Hos tres deſcenſus qui potius ſunt
caſus voluit beatus Nicolaus adiu
uare: ſeu perditioni eorum ſubueni-
re per ſuos tres bonos deſcenſus:
quos vidiſti: nam deſcēſui peccatoꝝ
ſubuenit per deſcēſuꝫ penitētie: quā
verbo ⁊ exemplo docuit. Deſcenſui
deteriori. ſ. infernali ſubuenit ꝑ deſcē
ſum a contēplatione: nam per eum
multi ab inferno ſuperiori liberati
ſunt. Tertio deſcenſui. ſ. miſerie hu-
mane ſubuenit per deſcenſum humi
litatis ſue: qua etiam pſonaliter non
dedignabatur egeno ſeruire: vt pa-
tienter ferrent illatam calamitatē.
Lege miracula eius ⁊ apta ſingula
ſingulis concludens quomodo eſt
nobis vtilis nicolai deſcenſus: ideo-
qꝫ thema illud oſtendens ait. Ecce
(ſcꝫ q̄ vtiliter) Vigil: ⁊ ſctūs deſcē
dit de celo. ſ. ad ſubueniendū nobis.
¶ Secūda pars (vbi ⁊ eſt alter ſer
mo) malas vigilias noſtras ⁊ bonas
huius ſancti demonſtrat.
¶ Poſtq̄ in priori parte vidimus ce
lum a quo deſcēdit: ⁊ deſcēſus quos
fecit caſibus noſtris ſubuenientes:
nunc videndum ſupereſt quomodo
ſanctus vigil ſit: nec ſolum eſt vigil
ſed vigil ſanctus: qm̄ multi vigilāt:
quos dormire deceret: ⁊ iſti nō ſunt
vigiles ſancti ſed vigiles praui: nam
aliqui vigilant cum Juda ſcarioth:
aliqui cum lupis de quibꝰ dicit Ho
merus q̄ ſunt vigiles: ⁊ de onagris
dicit Job q̄ vigilant ad predam: et Job.
Hieremias dicit. Pardus vigilans xxiiij. a.
ſuper ciuitates eoꝝ. Per has vigi- Hier. v. b
les beſtias varia intelligūt ſcelera: q̄
inſomnes faciūt ſectatores ſuos. Su Septem
perbꝰ eſt veluti pardꝰ qui in ſomnes vigilie
ducit noctes: vt augeat dn̄ationem male.
ſuam: talis erat Aſſuerꝰ qui ānales
ſuos legens pernoctabat. Auarꝰ ve
luti Judas vendit veritatē modico
precio: et tamen pro paruo lucro vi
gilat: quoniā (teſte ſalomone) Nec
adhuc nocte mente quieſcit/ vt ille q̄
in lecto ſuo dicebat. Anima mea ha-
bes multa bona repoſita in annos
plurimos. Luxurioſꝰ eſt ſicut nicti- ps. 101. b
corax i domicilio: que (vt ait hugo)
Nocte cibū querit: ⁊ ſic luxuria odit Prouer.
lucem: vt enarrat Salomō de iuue- vij. b.
ne ambulāte in noctis tenebris. Gu
loſus vigilat vt onager: qui cum ſuf
ficeret ſibi herba: carnes querit: vt
ille qui dicebat. Nō accipiā a te car-
nes coctas ſed crudas/ vbi notat gu
la ſacerdotū volentiū non ad legis
diſpoſitionem ſꝫ ad propriū appeti-
tū concinare cibos ſuos. Inuidi ſūt
vigiles hieruſalem cuſtodes muro- i. re. ij.
rū. ſ. Phariſei: qui tulerunt palium Cant.
a dn̄o Jeſu: et ſic multi hodie digni-
tatem ſubripiunt a meliori ſe. Iratꝰ
eſt vt lupus vigilans vt diſpergat
oues/ ac mactet ⁊ perdat. Iſte vigi-
lat ad corroborandum per nouas ra 3. re. xxi.
tiones litigia ſua: veluti Achab: con
tra manſuetum virum Naboth cui
fuerat iratus: ꝓpterea q̄ nollet ei vi
neā concedere: nec dormiuit donec
vxor eius machinata eſt mortē inno-
centis. Piger eſt vt ſenex: qui ob fri-
giditatē cerebri non poteſt comode
dormire. Ideoqꝫ pigro dr paululum
dormies: paululū dormitabis: q2 vi-

ciſſim dormitat: ſed nõ ſuauiter: nec
profunde. Jſtis oĩbus ꝓfuturꝰ eſſet
ſomnus: ne poſtea vigilaret iugum
iniquitatũ ſuaꝝ corã deo poſtulans
vidictã q: ſi dicunt̃ vigiles nõ tamẽ
ſancti ſed praui: a quibus ſeiungitur
Nicolaꝰ dũ dr. Vigil: ⁊ ſctũs deſcẽ-
dit de celo. Jlli eq̃ uidẽ vigiles ſunt:
iſte aũt vigil: ⁊ ſctũs. Prius dr vigil:
q: per vigiliã ſibi acquiſiuit ſanctita-
tẽ: nã vigilia q̃ ad ſanctitatẽ non or-
dinat̃ peſſima eſt: (qm̃ ideo dr:) Vi-
gila te ⁊ orare: ne intreris in tẽpta-
tionẽ. Hoc aptis etate ꝓuectis dr:
Nicolao aũt infantulo dirigit̃ illud
Tre. ij. b. Hieremie. Cõſurge lauda in nocte
in principio vigiliaꝝ. (vt inquit Hu-
Quatuor vigilie Nicolai. go) Quattuor vigilie: ſunt q̃tuor
etates: adoleſcentia: iuuẽtus: virilis
etas: ⁊ ſenectꝰ. Jn principio g̃ dicit:
q: bonũ eſt viro cũ portauerit iugũ
dñi ab adoleſcẽtia ſua. Jtẽ pria vigi-
lia ſpũalis eſt ↄtẽptꝰ mũdi: ſcđa mor-
tificatio carnis: tertia exercitiũ v̾tu-
tũ: q̃rta deſideriũ celeſtiũ ꝓpter hoc
dr q̃ter in cãticis. Reuertere: reuer-
Cãti. vi. d tere: ſunamitis reuertere: reuertere:
vt intueamur te. Jteꝝ primo vigilat
pctõr: qñ ſua mala cognoſcit: Scđo
qñ mala cognita penitẽdo corrigit.
Tertio cũ ad bona agẽda ſe ↄuertit
Quarto qñ bona opa q̃ hꝫ ſolicite
cuſtodit. (hec Hugo: vbi ſupra) Jn
quolibet q̃ternario triũ p̄dictoꝝ poſ-
ſeꝫ totã huiꝰ ſcti adducere vitã: ſꝫ ſo-
lũmodo primũ ꝓſequar: quoaduer-
tendũ eſt antiquos vigilias ſic diui-
ſiſſe. Pueri vigilabãt diſcurrendo ꝑ
murũ vſq; ad nonã horã: iuuenes vſ-
q; ad duodecimã hoies iã ꝓuecti vſ-
q; tertiã poſt dimidiã noctem: ſenes
autẽ exinde vſq; ad mane: qm̃ iã ſa-
tis dormierant. Hac diuiſione vſus
eſt xp̃s: qñ eos beatificauit: qui ſcđa
⁊ tertia ⁊ q̃rta vigilia eſſent parati

vigilantes pro venturo dño ſuo: vbi
q̃tuor hoĩs etates iſinuauit: quibꝰ
vigilanduꝫ eſt cum beato Nicolao.
Prima eſt ab infantia vſq; adoleſcẽ-
tia. Secũda ab hinc vſq; ad virilem
etatẽ. Tertia vſq; ad ſeniũ. Quarta
vſq; ad mortẽ: ſed mirũ eſt: cur chri-
ſtus de prima non fecerit mentionẽ:
ꝓ quo nota ꝙ vigilare eſt bona ope-
Vigilare quid eſt. ra intẽdere (vñ ait apoſtolꝰ) Tu ve-
ro vigilia: in oĩbus labora. Vigilet
quiſpiam: ne circũueniatur a ſatha-
na: ſed immaculatuꝫ ſe cuſtodiat ab
hoc ſeculo. Hec vigilia debet eſſe tã
ſolicita: vti ſi ſciret pater familias q̃
hora fur veniret. ⁊c. Fur eſt demon
qui ſaculo pcti confodit aĩam: ⁊ ma-
nũ mittit ad oĩa deſiderabilia eius:
nã ſtatim cum peccas multa bona
Cur prima vigilia nõ laudatur perdis. Cum ergo vigilare ſit bonis
opibꝰ intẽdere: ⁊ laudet̃ qui vigilat
ad fores dei q̃tidie: ⁊ iuſtus tradat
cor ſuũ ad vigilãdũ diluculo: ⁊ alibi
Prouer. viij. b. dicat ipſe. Qui mane vigilauerint
ad me inuenient me: cur primã vigiliã
non laudauit? Hic nota: ꝙ a cõiter
accidẽtibus etas infantiũ nec lau-
datur nec vituperatur: q: coꝝ bona
opa nõ a ratione q̃ adhuc non viget
ſed a bona indole ꝓcedunt: ideo de
hac vigilia non fit mentio. Tamẽ ab
hac generalitate duo genera infan-
tiũ excipiũtur. Primũ male nutriti
⁊ a cunabulis in prauis verbis edo-
cti: (vñ referẽte Gre.) Jnfans q̃dã
arreptꝰ ꝑ demonẽ a genibꝰ p̄ris: qui
eũ blaſphemare docebat. Aliđ genꝰ
eſt eoꝝ: qui gr̃a ſunt pueri vti Johã.
bap. ⁊ btũs Nicolaꝰ: q: hos deꝰ ab
vtero vocat. De nr̃o Nicolao in prin-
cipio vigiliaꝝ vocato dr: ꝙ dũ recen-
ter natus balnearetur ſtetit erectus
in pelui: quod vt quidã autumant:
ſignum fuit ſanctificationis in vte-
ro. Si hoc eſt verum anteq̃ oculos

Prima vigilia Nicolai. ſciret aperire vigilabat: q: dũ homo
eſt in gr̃a ſemper deo vigilat iuxta
id. Ego dormio: ⁊ cor meuꝫ vigilat:
Dormio inq̃ per ceſſationem ab ope-
rãdo: ⁊ cor ideſt voluntas vigilanti
gratia informata vigilat habituali-
ter: licet nõ actualiter. Clariꝰ ac eui-
dentius Nicolaus vigilauit ab in-
fantia: quando a mãmulis matris
ieiunat adhuc infans: quia duobus
diebꝰ hebdomade nolebat eas emũ-
gere. ſcilicet quarta et ſexta feria.
Jn quo priuilegio infans iſte iudi-
catur alter Sanſon: qui ab infantia
Judic. xiij. a. ſua fuit deo conſecratus. Jmo ſimi-
lis videtur ſaluatori: qui butyrum ⁊
mel comedẽs ſciebat reprobare ma-
lum ⁊ eligere bonũ (adhuc infans)
Nec ſolum ſcit Nicolaus eligere bo-
num ieiunium: ſed inter bona ieiu-
nia elegit meliora. ſcilicet quarte et
ſexte ferie: que ceteris preferuntur:
quoniã quarta feria venditꝰ eſt chri-
ſtus: et ſexta crucifixus: vnde iam
inoleuit vt multi non comedant car-
nes illis diebus. Et has ferias ab-
bas apoloniꝰ vt narrat Hieronymꝰ
nullo modo in ieiunas tranſire vo-
lebat. ¶ Sed queri poteſt: vnde nã
potuit Nicolao tantũ priuilegiũ ꝓ-
uenire: vt talia ſequeret̃: cuꝫ omnes
infantes ſm doctores vi ſacramenti
equalem ſortiantur gratiã. Ad hoc
triplex poterit eſſe ratio. Pria quo-
niam ex diuino inſtinctu: quo tũc tẽ-
poris agebatur infans: ab illo. ſcili-
cet qui vbi vult ſpirat. Deus tũc po-
ſuit in hoc infante ſignum: vt nulluꝫ
preter eum amatorem admittat. Et
Eſaie. xi. d. vt oſtenderet: ꝙ delectabat̃ infans
ab vbere ſuper foramina aſpidum:
in reguli cauernam miſſurus manũ
poſtq̃ ablactatus fuerit. Primum fo-
ramen ſerpentis fuit gula: qua vin-
cit parentes primos: et infans Ni-

colaus eam iam delectabiliter vin-
cit: maiora per cauernam ſignata vi-
cturus. O mi dñe infans: quia dum
pendis ad vbera matris: ſolicitꝰ es
ad mẽſam eterni patris: hec habes:
⁊ ad alia turgentia ſuſpiras (de qui-
bus dr) Ad vbera ſcꝫ glorie potabi-
mini: ⁊ ſuper genua blandientur vo-
bis. Nũc prophetat opere iſte puer
qualis futurus ſit auulſus ab vberi-
bus: alioſq; docet nõ doctus ab ali-
quo. Erubeſcant ergo ſenes ieiunia
contmepnere: nec frangere: cum ea
infans iſte ad vngueꝫ obſeruet. Se-
cundo potuit ſibi hoc priuilegiũ da-
ri ex merito parẽtũ ſuoꝝ: nã deꝰ ali-
quãdo bñdicit p̄res in filijs: ⁊ parẽ-
tes nicolai deuoti q̃dẽ erãt: q̃ oĩoibꝰ
talẽ filiũ obtinuerũt: qui potiꝰ dici
poſſit filius gratie q̃ nature. Gra-
tia ergo q̃ habuit decet per aliqđ
oſtendit miraculum: vt parentes le-
tarentur in obtenta petitione ſua:
ſic Samuel meritis ⁊ lachrymis ge-
netricis ſue conceptꝰ adhuc infans
ſequebatur dominum. Non ſunt ho- i. re. ij.
die tales parentes: nõ deo ſed mũ-
do exhibent prolem/ Jdeoq; nõ in-
ſurgit alius Nicolaus. Scotus er-
go in. iiij. diſt. iiij. q. vij. tenet ꝙ per
oĩoes parẽtũ fuit ſibi addita gr̃a. Et
tertio dari potuit ob meritũ boni ſa-
cerdotis: vt ibidẽ tãgit Scotꝰ ⁊ etiã
ob meritũ leuãtiũ iſantẽ a ſacro fon-
te ⁊ orãtiũ ꝓ eo: vñ liq̃t q̃ ſolicite et
q̃ ꝑ optios viros debeat ſacramẽtũ
baptiſmi celebrari: hic ergo puer eſt
v̾ga vigilãs hieremie: q̃ a prima vi-
gilia mirabil̾r vigilare cepit/ vñ the-
ma. Ecce. ⁊c. ¶ Scđa vigilia eiꝰ. ſ.
adoleſcentia qua orbatus relinquit̃
non minꝰ laudabilior fuit q̃ prima
quoniã vigilat: ⁊ inquirit quomo-
do ſubſtantiã ſuam laudabiliter ex-
pẽdat non cuꝫ meretricibus ſed ne

pauperes puelle fiant meretrices:
Ruth.ij. de quibus videtur a xpo audiſſe il-
a lud booz. Adiungere puellis meis.
eſto.ſ.eis adiutorium (vt poſtea di-
cas) Benedictio perituri ſuper me
veniebat. Et de te pariter dicatur.
Adiuuit pauperem (ſcꝫ patrem triū
puellarū) de inopia: et poſuit ſicut
oues familias.ſ.earum: nam ex vna
maritanda puella fit vna familia nō
hedoꝝ ſed ouium. Hāc etiam ſecūdā
vigiliam cuſtodiuit: dum vigil ad ec-
cleſiam mane conſurgens epiſcopꝰ
eligitur non ab hoīdꝰ ſed a deo: qui
iuuenē poterit eligere: non aūt nos
qm̄ ei non poterimus dare ydoneita-
tem: deus autē duꝫ iuuenē Nicolaū
elegit: ſe videtur obligaſſe illi dare
requiſita: vt digne ſuū exequeretur
officium. Noſter igitur Nicolaus vt
alter Salomon ⁊ Dauid qui in ado-
leſcentia vngūtur in reges laudabi-
liter ⁊ ſtrēnue ſe habet. Or cum apo-
ſtolo dicit. Ydoneos nos fecit mini-
ſtros noui teſtamenti. Deus autē in
Eſaie.xlij eo complacens ait. Ecce puer meus
a ecce inꝙ qꝛ miraculo ſignatus ele-
ctus: quem elegi.ſ.voce delapſa di-
lectus meus quia frequētat domuꝫ
meam: qđ eſt ſignum dilectionis cō-
placuit ſibi in illo aīa mea qꝛ purus
eſt. Poſui ſuper eum ſpm̄ meum.ſ.
ad ydoneitatē ⁊ ſupplementum eta-
tis: ꝙuis ſenectꝰ eiꝰ fuit vita imma-
culata. Vñ ait thema. Ecce vigil: et
ſanctus deſcēdit de celo.ſ. per mirā
ac celeſtem electionem ſuam.
¶ Tertiam vigiliam ſeruat: quādo
iā vir epiſcopatum regebat ore ope-
reqꝫ predicans: ſic vigil erat ⁊ cuſto-
diens vigilias noctis ſuper gregem
ſuum: vt velut alter dauid valeat di-
i.re.xvij. cere. Paſcebat ſeruꝰ tuus gregē.⁊c.
Confregit demonū tecas: ydola cō-
minuit: templa ſubuertit: hereſes ꝑ-
pulſauit: fugiebat ſomnus ab oculis
eius: vt grex accubaret ſecure. Sed
nota quid contigerit in die conſecra-
tionis ſue. Hoſpita eius leta de ex-
altatione eius: citius ſolito ei occur-
rēs dimiſit filiū iuxta ignē: ⁊ poſtea
inuenit eum mortuū: diabolo procu-
rāte feſtum eius turbare: ⁊ conuer-
ſa eſt ad Nicolaū: qui tandem ei ſu-
ſcitat filium. Deniqꝫ fama eius volat
ita vt eo viuente in mari inuocarent
nomē eius: vt eriperet pereūtes: qui-
bus noctu apparebat lumine circun-
datus dicens. Ecce adſum. Cui ⁊ il- p̄s.
li dicebant. Tu dn̄aris poteſtati ma-
ris: motum autē fluctuū eius tu mi-
tigas. Ob hanc deuotionē cū quidā
naute portui eius applicarēt tempo-
re famis petiuit ab eis partem triti-
ci: qui nolentes vendere nec dare tā-
dem promiſit eis: ꝙ in portu ad queꝫ
ibant tātum inuenirent in naui: ꝙtū
poſuerāt: fidem adhibuerunt. Mi-
rabile dictu nam in portu reperiunt
totū triticum. Nicolaꝰ tn̄ orphanis
⁊ viduis impartitꝰ eſt: quod fide ac-
ceperat: ⁊ oratione multiplicauit: ꝙ
obrē ait thema. Ecce vigil: ⁊ ſanctꝰ
deſcendit de celo: vbi orando impe-
trat: quicquid vult.
¶ Quarta eius vigilia adhuc ꝑdu-
rat: qm̄ adhuc vigent miracula eius:
maxie ob ſcolares facta qm̄ āno dn̄i
1532. Salmantice quidam ocularꝰ
teſtis narrauit michi ſe vidiſſe quo-
modo per inuocationē huius ſancti:
quidam ſcolaris ſuffocatus liberta-
ti ac priſtine vite eſt incolumis re-
ſtitutus. O brē vir qꝛ tu es beſeleel Exodi
a dn̄o ſpiritu ſapientie plenus ꝓ ar- xxxi.a
cha eius conſtruenda. Tu es alter
Dauid ꝭm cor dei electꝰ: tu es alter
iob cui petra fundebat riuos olei qꝛ
ſepulchꝝ tuū oleū manat. Et ſicut
⁊ illi ab infantia tua creuit tibi mi-
ſeratio.

ſeratio. Tu es alter Hieremias: quē
miſit deꝰ: vt euellat ⁊ deſtruat: quia
Hier.i.b. tu Niceno concilio aſtans hereticū
arriū dāpnaſti: fidēqꝫ aſtruens mira
gl'ia eccl'iam decoraſti militantem ⁊
nūc decoras triūphātē in gl'ia: quā
michi ⁊ vobis ꝑſter Jeſus Amen.

¶ De conceptione beate marie/ſermo qntus. Qualiter Chriſtus matri ſue ſe oſtendit regem.

¶ Ecce rex tuꝰ venit tibi. mat.21.a.
Inuoca- ¶ Inuocatio vbi oſtendit: quomo-
tio. do Marie puritas poſſet impuros
repellere: ſꝫ adhuc eſt maioꝛ ſpes: qꝛ
ei pro nobis venit rex.
IN libro tertio
regū legit: ꝙ egrota-
uit filiꝰ mrīſfamilias
3.re.13. vſqꝫ ad mortē. Ipa vero
d. ꝑpendēs cauſaꝫ obitꝰ
filij ad hoſpitē ſuū: Heliaꝫ cucurrit:
Virtꝰ iu et ait ei. Quid michi et tibi vir dei?
ſtie eſt cō- Ingreſſus es ad me: vt rememora-
fuſio pec- rentur iniquitates mee: ⁊ interfice-
catori. res filium meum. Putabat hec mu-
lier ꝙ ipſa coram iuſto propheta vi-
debatur peccatrix. ⁊ condempnatio-
ne digna: quia oppoſita iuxta ſe po-
ſita magis apparent. Sic ergo iuſtꝰ
mortuus ideſt mortificatus condē-
pnat peccatores viuos. ⁊ hūilis dā-
pnat ſuperbos: ⁊ pius ipios notat
Ex his que diximꝰ ſequitur: ꝙ nos
dum attendimꝰ beate virginis mū-
ditiam et immaculatam conceptio-
nem: ac noſtram labem ⁊ cōtamina-
tionem: qua in peccato concepti na-
ti: ⁊ nutriti ſumus: ſane quidē timoꝛ
nobis erit: eiqꝫ dicere poſſumꝰ. Exi
a me domina: quia homo peccatoꝛ
ſum. Nam ſcriptum eſt. Regina au-
ſtri ſurget in iudicio contra genera-
tionem iſtam: et condempnabit eaꝫ.
Auſtri regina dicitur beata virgo Mathe.
quia flante auſtro ideſt gratia ſpiri- xij.
tusſancti concepta eſt: tam immacu- ⁊ luc.x.
lata ꝙ nos omnes valeat cōdēpna-
re: ⁊ minime ydoneos oſtendere ad
enarrandum laudes eius. Et fate-
mur equidem: quia ſi deus vellet in
iudicio cōtendere nobiſcum: omnes
nos proſterneret ad ſiniſtram cum
peccatoribꝰ: atqꝫ de ſola Maria di-
ceremꝰ. Aſtitit regina a dextris tuis p̄s.xliiij.
in veſtitu carnis deaurato per gra-
tiam gratis datam. In anima vero
circundata varietate gratiarum vn-
diqꝫ: ne valeat vlle culpe locus eſſe:
ſed omni ex parte obuietur ei. quia
ideo circūdata deſcribitur. Sed ꝙ-
to plus augemꝰ gloriaꝫ beate Ma-
rie noſtram minoramus coram ea:
qm̄ eo citius nos condēpnabit: quo
nos a ſe differre cōſpexerit: quia eo
deteriores ſumus. Sed nemo de-
ficiat: quia ⁊ ſi nos condempnat ex-
emplo ⁊ interceſſione tn̄ ſua nos po-
terit ſaluos facere. Naꝫ ideo dicimꝰ
ei. Ecce rex tuus venit tibi. Cui co-
mode poteris dicere: vt veniat etiaꝫ
nobis: ſi tam ex animo venit tibi.
Dic ergo illi vt veniat et nobis gra-
tiam per te preſtaturus. quia tibi ve-
nit: vt per te veniat nobis. Nam ſi re-
gina auſtri venit orare Salomoneꝫ
regem Iſrael ꝓ populo ſuo: ꝙto di-
ligentius debes tu regina celi: do-
minū qui eſt tecum pro nobis exora-
re? Ut ergo hec faciat beata virgo
ei offeramus Aue Maria.
¶ Argumentum in quo probatur: ꝙ
ex alto venit rex matri ſue: et ꝙ ma-
gnifice.
¶ Si letabundi ꝑgere nitamur ad
Mariam dicentes. Ecce rex tuꝰ ve-
nit tibi. Arbitroꝛ ꝙ ipſa obuia erit
nobis: ⁊ ſecretioꝛa denuncians pro-

Cātí. ij. b loquetur dicens. Ecce iſte venit ſa-
Acutius liens in mōtib⁹: tranſiliens colles.
videt ma putabā ego eam quaſi gratias refe
ria deum rentē dicturā. Ecce ancilla dñi. Al-
tius tamen reſpōdit illuminata mi-
rabiliter a montibus eternis: in qui
bus pre gaudio ſalit fili⁹ dei. pregau
dio in ꝙ feſtiuitatis huius. Nam ꝓ-
pter eam tranſit colles hoc eſt ange
los: quibus preferre decreuit bea-
tam Mariā eorum reginam: vt eos
ipſa tranſiret: quatenus luci. ſ. ange
lice nature comparata inueniretur
prior. Igitur longe altius videt ma
ria regem in decore ſuo ꝙ nos. Nec
mirū qꝛ cor regis in manu eius. Tria
ſunt regi neceſſaria. ſ. Maieſtas ad
dn̄andū. Sapientia ad regēdū. Cle
mentia ad largiēdū. Nā ideo dicit.
Apocal. vij. d. Agn⁹ qui in medio throni eſt reget
eos. Eſt in medio throni: vbi notat̄
maieſtas. regit eos: vbi notat̄ ſapiē-
tia. eſt agnus vbi notat̄ clementia.
Hec tria tāgunt̄ in themate nr̄o. In
ecce notatur maieſtas. In rex tu⁹:
ſapientia. Inuenit tibi: clemētia. De
his tribus q̄ matri ſue exhibuit chri
Diuiſio. ſtus erit ſermo:
¶ Prima pars vbi agit̄ quomodo
celoꝝ rex admittitur ſibi quodāmo-
Prima do matrē equare multipliciter.
pars. ¶ Sup initiū ſecūdi ſententiaꝝ vbi
doctores agūt de creaturaꝝ produ-
ctione ꝯcludūt: ꝙ ipſe deus ex tem-
pore rex nominatur. Nam ſignifica-
Rex dici tio relatiuoꝝ eſt talis nature: ꝙ al-
tur deus terū dici nō valet ſine altero. nō di-
etiam ab citur ſeruus ſine domino: nec pater
eterno. ſine filio: nec rex ſine regno. Cū er-
go in beatiſſima trinitate nulla per-
ſona regat aliam: nec in eternitate
deus habuit aliquid extra ſe: liqui-
de patet ꝙ nomina dicentia reſpe-
ctum ad creaturas ex tempore deo
ꝯueniūt. Nec eñ mūd⁹ fuit ab eter
no ſed in tempore cepit eſſe: quo de⁹
incepit pariter eſſe rex. Tamen cum
hoc ſepe in ſacris codicibus inueni-
tur: ꝙ de⁹ eſt rex noſter ante ſecula.
qui propter eternitatē ſui regni (vt
ait Auguſtinus) Figuratur in rege
melchiſedech: qui ex ſacris litteris
referente paulo: initiū non habuit
neqꝫ finem. Sꝫ hoc non cōtrauenit Ad he.
aſſertioni quā antea dixeram⁹: dū vij. a
tamen ad eternam predeſtinationē
oculos eleues: vbi poteſtas regis
noſtri poteſtas eterna fuit. Nā quia
ex tunc regnū ſibi facere poterat: et
regendos creare: ideo ex tunc et ab
eterno: quadā maxima aptitudine
rex dici valet / etiam ab eterno: quia
ex tunc potuit regnū creare. Unde
merito dicitur de eterna predeſtina Heſter
tiōe. Quādo ſedit in ſolio regni ſui i. a.
Suſan ciuitas regni eius exordiū
fuit. Hec dicuntur de aſſuero: qui in
terpretatur caput: ⁊ eſt fili⁹ dei: prin
ceps dei apud nos. q̄ ab india q̄ inter
pretatur laudatio. ſ. honorū vſqꝫ ad
ethiopiā. ſ. maioꝝ regnare cepit: ma-
xime qn̄ ſedit ī ſolio regni ſui: qđ eſt
hūanitas ei⁹ Tunc Suſan ciuitas
q̄ eſt maria exordium regni ei⁹ fuit. Predeſti
Nā ſuſan interpretat̄ liliū ⁊ eſt ma- natio ma
ria inter ſpinas. ſ. parentes pctōres rie.
ꝯcepta: ſꝫ ſine ſpinis qꝛ nō eſt leſa ab
eis. Hec regni dei exordiū fuit: ⁊ to
tius ꝑdeſtinatiōis principiū: nec mi
rū qꝛ regia eſt. Nā ſic ꝗcqđ fecit rex
aſſuer⁹ in ſuſan ad regie heſter lau
dē pertinet: ſic rex nr̄ regie celi dixerit
gloriā ꝑdeſtinatiōis. Hec eñ regni
ei⁹ exordiū fuit. Ūn̄ ſignanter ei di
cit thema. Ecce rex tuus venit tibi. ſ.
magnificare te ac ſublimare. Seipſo
deus honorauit mariā: ideo eñ Su-
ſan eſt ciuitas cui⁹ ipſe celorum rex
ciuē ſe fecit. Igitur o maria rex tu⁹
venit in te cōmorari: ac ciuem tuum

fieri: ne detur locus extraneo regi
regnanti ſuper omnes filios ſupbie
ſcilicet primorum parentum. Deus
autem Marie humilitatē ſubleuās
ab initio reſpexit eam / ab initioqꝫ ce
pit curā eius habere / quando elegit
eam deus: ⁊ preelegit eam. Ecce igi
tur multo altius maria eligitur pul
cherrima feminarū: ⁊ eo altius cete
ris ſanctis: quo differentius pre eis
nomē habet. Nam deus predeſtina-
uit nos ab eterno: vt tēpore gratie
adoptionem filioꝝ reciperemus te-
Ad gal. ſte Paulo. Sed beata virgo multo
iv. a. altius atqꝫ ſublimi⁹ ait. Ego ex ore
altiſſimi prodij primogenita ante
omnē creaturā. Ego feci: vt in illis
Eccli. oriretur lumen indeficiēs: ⁊ ſicut ne
xxiiij. bula texi omnē carnē. Ego in altiſſi
mis habitaui: ⁊ thronus meus in co
lūna nubis. Hec beata virgo quam
Xp̄s eſt deus ſic magnificat: vt quēadmodū
colūna. nubes ſuſcepit eum ab oculis homi
num: ſic nubis colūna eleuat a no-
bis matrē eius Mariam. Colūna
nubis lucide ⁊ obſcure q̄ filios iſra-
el porregebat: ⁊ illuminabat redem
ptoris noſtri figuram gerebat: qui ⁊
lucidus fuit per diuinitatem: et ob-
ſcurus per humanitatem: vt ſi forte
noſipſos videre contingat obſcuros
atqꝫ deſpectos: ne deficiamus: ſed
ſperemus in eius claritate diuina:
que reformabit corpus deiectionis
noſtre configuratum corpori clari-
tatis ſue. Si autem videret ſe homo
clarum per elationem aut famam ⁊
laudē: q̄ oculis rōnis iniecta faciūt:
vt homo vidēdo ſe nō ꝑpēdat q̄litа-
tē ſuā: tūc accedat: ⁊ adhereat obſcu
ri xp̄i ſui: ſedeat ſub vmbra deiectio
nis xp̄i: ⁊ tēperabit ardorē: ⁊ nimiā
mūdi claritatē: q̄ viſum rationis ipe
dit. Sicut ergo colūna hebreos diri
gēs partim clara: ⁊ partim obſcura
erat: ſic dn̄s Jeſus colūna celeſtis
oīm dux ptim diuin⁹ ꝓpter humiles:
partim hūan⁹ ꝓpter ſupbos fuit: vt
oīb⁹ ſubueniret. In hac ergo colū-
na q̄ xp̄s eſt: poſuit maria thronum
ſuū iuxta ſupra dilectū filiū: qui hu-
meꝝ matri ſupponit ad magnifican
dū eā: q̄ ideo dixit. Ego ex ore altiſ- Maria
ſimi ꝓdij. ¶ Marie maieſtatē oſtē eſt ſimi-
dim⁹. Primo a prioritate ꝑdeſtina- lis filio re
tionis. Scđo a ſituatione ⁊ altitudi gi ſuo
ne throni: nūc tertio a ſimilitudine multipli-
filij dei eā oſtendamus. Nā ipſe dei citer.
filius đr ꝓcedere ab ore patris: quē
ſemel locutus eſt deus pater: et ab
eo loco a quo procedit filius dei ꝓ-
dijt maria. q̄ ideo dicit. Ego (empha
ſim habet) ex ore altiſſimi prodij. nō
prodij ex latere vt Eua: ſꝫ ex ore dei:
vt filius me⁹. Ergo a primordio ſuo
ſe dicit maria ſimilē pricipio filij ſui.
Sꝫ nōne oēs ex ore altiſſimi ꝓceſſe-
rūt: qn̄ ipe dixit: ⁊ facta ſunt. Hic ad
uerte ꝙ marie nō ꝓdijt ex ore dei cō
fuſe. ſicut cetere res. qn̄ vbo dñi celi
⁊ alia formata ſūt. Sꝫ ſpeciali modo
fit maria: ⁊ ſingulariter formatur: q̄
debuit fingere deū ex viſcerib⁹ ſuis.
Nā deus ꝗuis ex ore ſuo traxit crea
turas et hominem: aliter tamen et
aliter. quia homini. manibus dei
plaſmato inſufflauit ſpiraculum vi-
te: et velut ex ore dei tracta homi-
ni anima artub⁹ infunditur. Unde
opere manibus et ore dei factus eſt
primus homo. Et ſicut iſto ſpeciali
modo ſe habuit deus in formatione
Ade: ſic ſpeciali modo ſe habuit in
formatione Eue conſortis ſue: quā
alia nouitate formauit: extracta pri⁹
coſta: et ex ea muliere formata: cui
et animam preſtitit. Deinde in ho-
minum formatione nulla exterius
viſus eſt nouitate preter illos duos:
qui Marie et Chriſti ſui figurā te-

nent: vnde non communiter vt nos
concepta eſt Maria: ſed velut ex la
tere: ſecundi Adam educitur: dum
ſub vmbra gratie ſue pſeruatur. Si-
cut ergo ſpeciali modo ſe habuit pa
ter eternus in humana formatione
filij ſui: ſic ſpecialem contulit grãm
cõceptioni marie: que eſt ſcda Eua
ſine pctõ formata. ¶ Quarto rex
magnificat matrem ſuã: eam ſimilẽ
ſibi reddens in hoc quod ſequitur.
Primogenita ante oẽm creaturam.
Xps eſt primogenit⁹ inter fratres:
Maria vero nõ ſolũ inter hos dicit̃
primogenita ſed añ oẽm creaturam
Johan. i. b — ſcȝ purã. Johãnes baptiſta dixit de
xpo. Qui poſt me venit: ante me fa-
ctus eſt. ſ. in dignitate: prior etiã in-
q̃tũ homo. Et ſic Maria etiã abſq̃
maternitate conſiderata pcellit oẽs
creaturam. Cum maternitate autẽ
precellit ipſum filiũ: qui ſi venit mi-
niſtrare pri⁹ matri: ſi humiliari pri⁹
matri: ſi obedire poſt patrem matri:
Igitur iuuencule noſtre etiã ange-
li deferũt honorẽ. Et ſicut primoge
nite ei tenent̃ ſubdi propter primo-
genita ſibi conceſſa. Nã primogeni-
to ceteri fratres teneãtur inſeruire:
Dũ ergo ſe maria primogenitã di-
cit ab oĩbus vult inſeruiri ſibi: ⁊ vt
ſubijciãtur ditioni ſue: quod ⁊ factũ
eſt: etiam in die cõceptionis ſue: cui
oẽs creature obtulerũt puriora. Ele
menta deferunt puritatẽ ſui: ⁊ aſtra
meliorẽ conſtellationem: angeli ve-
ro adhibent auxiliũ peculiare: ⁊ ce-
tus virtutũ perducere dona nõ ceſ-
ſat dñe virtutũ marie. ¶ Eſt quinto
maria ſimilis filio in eo qd ait. Ego
in celis feci: vt oriretur lumen indefi
ciẽs. Dei filius celos ideſt angelos
fecit: in quib⁹ lumẽ indeficiens gra
tie condidit: ne deficerent. Sȝ Ma-
ria eiſdem angelis lumen xpm exhi
buit: qui nõ min⁹ eſt lux angelorũ q̃
hoĩs. nec minus eſt lux celi q̃ mũdi.
Dei fili⁹ exiſtens in celo: fecit ibi ori
ri lumen angelis: ne in tenebris eſ-
ſent: Maria vero etiã exiſtens in ter
ra: exiſtentibus in celo angelis ma-
iorem preſtitit lucẽ ac lumẽ (de quo
dr) In quẽ deſiderant angeli pſpi-
cere. Quãtũ aũt fuerit iſtud deſide — i. petri. i.
rium patet in partu vginis: ad quẽ
ilico venerunt angeli: vt ab eo illu-
minarentur: quo viſo cecinerunt di-
centes. Gloria in excelſis deo. Hoc — Luce. ij. b.
eſt lumen quod ad celos vſq̃ tranſ-
miſit Maria. de qua ipſe deus ait.
Sicut meridiana lux clara eſt. Lux — Eſa. xviij. b.
meridiana remotiſſima eſt a tene-
bris: ⁊ Maria q̃tũ diſtare poteſt re-
mota eſt a peccatis nõ ſolum matu-
tinis ideſt originalibus: ſed etiam
veſpertinis. i. actualibus. Sic enim
oportebat: vt que alijs lumen preſti
tit diuinum oĩno careret hũanis te-
nebris peccatorum. De cuius mũdi-
tia ſequit̃. ¶ Et ſicut nebula tegi
oẽs carnem. Caro denotat peccatũ:
qr caro ⁊ ſanguis regnũ dei nõ poſ-
ſidebũt. Et beatos pdicat ſcriptura — i. Corinth. xv. f.
eos: quorũ tecta ſũt pctã. Maria vo
aſſerit: q̃ oẽ carnẽ tegit: qm̃ i ea nul — Tripliciter maria tegit omnem carnem.
la primorum parentum eſt nuditas
nec verenda merito deridenda inue
nies in mre dei: quam tegit illa pro-
tectio (de qua dicitur.) Medicina
omniũ in feſtinatione nebule. Inter
nebulas glorie decore veſtita inue-
nitur Maria: que omnem carnem
tegit: omnia carnalia excludens: et
omnem carnis pronitatem. Et ſic
oportebat: nam regere debuit Ma-
ria omnem carnem ideſt carnẽ chri
ſti: que omnem aliam carnẽ ſaluat:
et quandã habet vniuerſitatem pro
pter vnionez verbi. Unde nil carna
le debuit habere: q̃ carnez dei foue-
re: ⁊ amplecti
re: ⁊ amplecti haber. Caro dei omni
carni eſt medicina: et magis carni
marie: cui vnita fuit: ⁊ ideo pl⁹ me-
dele adhibuit ei: eã preſeruando ne
vllomodo carnalia pateretur: vnde
propterea caro marie non vidit cor-
ruptionẽ. Tertio maria tegit omnẽ
carnem hominũ peccatorũ quorum
Gene. vi. a. — mater eſt: deus enĩ ait. Non pmane-
bit ſpũs meus in hoĩe quia caro eſt
ideſt fragillis ⁊ labilis. Hos ergo
fragiles maria fortificat: ne fugiat
ab eis ſpũs dei: eos tegit: ⁊ operit:
ac protegit ſub vmbra alarum ſuarũ
vt miſericordiã conſequãtur: ⁊ grãz.
Qui ergo eſtum ſentit: ⁊ irã dei ar-
dentẽ primeſcit: ⁊ irã agni formidat
ad nebulam tẽperantem ɔfugiat/ et
auxiliũ inueniet: qr maria ⁊ chriſtus
eſt protectio oĩm ſperantium in ſe.
Cõcludit ergo maria ſibi preſtitam
maieſtatem: ⁊ ait. Ego in altiſſimis
habitaui. De xpõ dr. Mirabilis i al
Ps. 92. — tis dñs: ſȝ ſtatim additur de maria.
Mirabiles elationes maris. Uenit
ergo rex deus filius ſibi equare re-
ginã matrẽ ſuam: nã vtrũq̃ inueniẽ
in altiſſimis ⁊ diuinis plenis: ⁊ ſin-
gularibus donis: ⁊ apicibus digni-
tatũ: ⁊ ſubtilioib⁹ cõſilijs: ac influ-
xibus exuberãtiſſimis: ⁊ ſtatibus ſu
blimioribus: quorũ primus eſt ſtat⁹
innocẽtie: ⁊ maior iſto. eſt ſtatus glo
rie: ex primo: habet maria puritatẽ:
ex altero aũt habet impeccabilitatẽ
qm̃ ideo ait filio regi. Omnia po-
Canti. vij. d. — ma noua ⁊ vetera dilecte mi ſeruaui
tibi. Nã huic regine ex oĩb⁹ regnis
dei afferuntur munera regia. Unde
cõcluditur q̃ tanta eſt maieſtas re-
gine noſtre: q̃ta eſt maieſtas regis
eius. Excepto q̃ illi ineſt ex natura:
marie vero ex gracia (cui mirantes
ideo dicimus) Ecce rex tuus venit.
⁊c. hoc eſt ſatis quo ad primũ.

¶ Secũda pars in qua exponitur
ps. xxij. ad laudem Marie.

¶ Nũc de ſcdo. ſ. ſapientia regis no
ſtri aliquid videamus: nã ſignanter
ſe oſtendit ſapientẽ erga matrẽ ſuã.
Uñ aduerte q̃ vt ait Philoſoph⁹. — Philoſophus.
Paruus error in principio: maxim⁹
eſt i fine. Ideo rector circa pricipia
oportet. q̃ ſit ſolicit⁹. Error paruus — Originale peccatum nos errare facit.
eſt peccatum originale: quo paruuli
errãt (iuxta id) Errauerũt ab vtero
Scdo poteſt peccatũ originale dici
paruus error propterea q̃ Adã par
uipẽdit illud: putãs illud fore venia
le: ⁊ q̃ deus nõ tã dure puniret: quẽ
tanto amore nouiter creauerat. Nã
ſi illud mortale putaret: nõ ppetraſ-
ſet. Tertio poteſt dici paruũ reſpe-
ctu peccati mortalis: quod maius eſt.
Tñ hic paruus error ſi admittitur:
ſit maximus ad cetera peccata ſe ex
tendens. Nam paruus error erat in
primis parentibus originale pecca-
tũ: ſed iam maximus eſt ad nos vſq̃
platus. q̃ ſecrete nouerat ille: qui in
perſona primi hoĩs dixit. Errauit ſi- — Ps. 118.
cut ouis q̃ perijt. Mirũ eſt q̃ tã ſim
plici ac pio aĩali cõparetur: ille qui
cõparatus eſt iumentis inſipientib⁹
⁊ ferocibus. Sed aduerte q̃ quãdo
errat ouis: nõ perit ſola: nõ deuiat
ſolitaria ſi pereat: nam ⁊ alie ſequũ-
tur eã: ⁊ ſic primo parẽte errante cũ
ctus populus eius poſt eum abijt:
qd perpenderat Eſaias qñ poſt al-
terũ prophetã dixit. Oẽs nos ſicut — Eſa. liij. c.
oues errauim⁹. Ecce ergo qualiter
poſt primã ouẽ. ſ. Euã abierũt oĩs
ſequentes. vñ optime dr: q̃ paruus
error in principio: ſit in fine maxim⁹
Ab hoc errore ſapiens rex Jeſus vo
luit cuſtodire matrem ſuã: cuius ha
buit peculiarẽ curã: ne forte erraret
hoc paruo errore in principio conce
ptionis ſue: nam poſtea eſſet nouiſſi

Principijs obſtandum. Primus error peior priore: qm̄ (teſte Au
gu.) Ex pctō originali facile ſequit̃
actuale: q2 cito pullulat malū ſemē.
Sapiēs ğ rex obſtās principio ma-
rie: īpediuit ne hoc errore mūdū in-
traret: ſ3 tā recto tramite: vt dicere
ps. xxij. a. valeat. Dñs regit me: ⁊ nichil michi
deerit: in loco paſcue ibi me colloca
uit. Super aquā refectionis educa
uit me: animā meā conuertit: dedu
xit me ſup ſemitas iuſtitie ꝓpter no
men ſuū. Nemo putet ꝙ errauerim:
qm̄ dñs regit me. Si me ſicut alios
dimitteret errarē quidē: tamen dñs
regit me: ideo nichil michi deerit:
nichil .i. peccatū michi deerit. Pec-
catū originale dicit̃ nichil ⁊ paruū
quia paruificat: et anichilat homi-
nē: hoc deeſt marie per induſtriā tā
ſapiētis regis ſui: qui ſtatim ⁊ ī vie
initio direxit eā in via dei. Et ſignās
modū q̄ fecerit hoc: ilico addit. In
loco paſcue ibi me collocauit .i. loco
eue. Loc⁹ paſcue hūane fuit padiſ⁹
terreſtris añ pctm̄: vbi ade ipoſitū
eſt: vt comederet ſana poma: q̄ vitā
ꝯtrahere poterāt. In hoc paſcue lo
co maria ꝯcipit̃: q2 ſicut ibi fieret ſi-
ne pctō ꝓpagatio ſic ꝓpagata eſt et
ꝯcepta. Cōceptio em̄ ei⁹ q̄tū ad pu
ritatē ſtatū inocētie ſapuit. vñ recte
ſubiūxit. Sup aquā refectionis edu
cauit me. Nō eget maria expiatiōis
aqua: qm̄ piaculo caret: nil abluēdū
eſt in ea: q̄ ſup aquā refectionis edu
cat̃. Ab educatione ſua videt̃ maria
bibiſſe aquā grãꝝ: ſup quas ꝯcepta
eſt. ne aliquā imūditiā ꝯtraheret a
terra: vbi nos cōmuniter cōcipimur
Sed maria ſup aquas grãꝝ: quib⁹
inebriātur aie ſancte: ideo maria de
ſe addidit. Aiam meā ꝯuertit. aqua
ſpiritualis gratie excitat aiam: eā q̄3
cōuertit ad deū ſuū: ideo poſtq̄ ſan
ctus Dauid intulit: ſup niuē dealba

bor ablut⁹ ait. Auditui meo dabis ps. l.
gaudiū ⁊ letitiam. ideo etiā grã d2.
Aqua ſapiētie ſalutaris ſalientis in
altū qua videt aia deū: vt redeat ad
eū: q̄ fecit illā: de quo cōcludēs ait.
Deduxit me ſup ſemitas iuſtitie ꝓ-
pter nomē ſuū. q. d. nō ſolū ab initio
cōceptionis mee: rex me⁹ ⁊ de⁹ me⁹
regit me: ſed ꝑ totā vitā meā dedu-
xit me ſuper ſemitas iuſtitie: ne vnq̄
ab ea declinarē. Nec ſolū me duxit
ſuper ſemitas iuſtitie propter meri-
ta mea: ſed ꝓpter nomē ſuū. addēs
michi grãm vltra cōdignū. vt nō ſo-
lū vias iuſtitie cōmunis ambularē: Iuſtitia
ſed eius ſemitas artiores. Nā ſemi- marie oi
ta dicitur arcta via: que duos nō ad moda eſt
mittit. ſed vnū ſingularem: et ſic ma-
ria ſingularis concepta eſt: ita vt ne
mo ei cōparetur: nec inueniat ſibi ſi
milem. nec per vnam ſemitā iuſtitie
intrat. ſ3 ꝑplures: quoniā adimple-
uit omnem iuſtitiā: q̄obrem dicitur Hieremi.
ei per ꝓphetā. Benedicat tibi dñs xxxi. e.
pulchritudo iuſtitie mons ſanctus.
Pulchritudo iuſtitie: eſt ſublimitas
ipſius iuſtitie: quā habet maria: que
ideo dicta eſt mons ſanctus: nam ei
per aliū ꝓpheram d2 Iuſtitia tua ſi- ps. xxxv.
cut mōtes dei. Abūdat ergo iuſtitia
marie ſuper iuſtitiā ceteroꝝ filiorū
Adā. et ꝓpterea dixit ſe deductam
fuiſſe ſuper ſemitas iuſtitie. apices
eius attingēs. Quāuis ergo forma
liter beata virgo originali caruerit
iuſtitia: tñ ei⁹ virtute eminenter ha
buit: nā ideo nō ſolū per ſemitas iu-
ſtitie venit: ſed ſuper ſemitas: altior
vniuerſis ad celū vſq̄ pertingens. Prouer.
nam ſi referēte Salomōe. Iuſtitia xiiij. d.
eleuat gentem: q̄tum eleuata erit
beata virgo dum eam manus altiſ-
ſimi ſup ſemitas iuſtitie deduxerit:
Offendere nāq̄ non poterit ad la-
pidem pedem ſuum: quapropter in

prealle gato pſalmo ſubiunxit.
Nā et ſi ambulauero in medio vm-
bre mortis: nō timebo mala: quoniā
tu mecū es. Mors eſt peccatū mor-
tale Ade: cui mors infligitur: huius
mortis vmbra eſt peccatum origina
le i qua nos omnes cōcipimur. Nā
ideo maledicit Iob diei in q̄ dictū
eſt. cōcept⁹ eſt homo. Maria ḡo in
hac vmbra videtur ambulare: dum
cōmuni modo ex Adā ꝓpagata ve-
nit: tamen nō timet mala hui⁹ vm-
bre: quia preſeruatur: et habet ſecū
lumen chriſtum. cui dixit. quoniā tu
mecum es. Nox eſt vmbra terre: quā
ſi timere non vis: porta lumen: ſicut
maria que nō ſolū defert lumē chri-
ſtum. ſ3 ipſa dicitur lux: quam tene-
bre peccati originalis non cōprehē-
derūt. De quo gratias referens ait
deo ſuo iuxta ſequētem ḡſum. Vir-
ps. xliiij. b. ga tua: ⁊ baculus tuus ipſa me con-
ſolata ſunt. Scimus ꝙ maria habet
ius ad regnum celoꝝ: nā ei dicitur.
Virga directionis: virga regni tui.
Ius hoc dicitur virga directionis.
hoc ius oms in Adam perdidimus:
⁊ a cōceptione noſtra priuamur eo:
ideoq̄ filij alieni vocamur: tamen
maria habet illud a cōceptione ſua:
vt conſolet̃ amplius ſeipſam. Nos
in baptiſmate efficimur filij regni: ſ3
marie attulit deus ſceptrum regni a
conceptione ſua: ⁊ cum ea concrea-
tū eſt. Ius ergo regni eſt virga dire
ctionis: que mariam conſolatur. Et
hec virga vigilans fit baculus: dum
per bona opera cōfortatur: ac robo-
ratur: et per alia dona de quibus ſe
quit̃. Paraſti i cōſpectu meo mēſā:
aduerſus eos qui tribulant me. Si
vultis ſcire fratres que ſit iſta men-
ſa que apponitur marie. Scitote ꝙ
Prouer. ix. a. ſapientia edificauit ſibi domum: mi-
ſcuit vinum: et poſuit menſam: exci-

dit colūnas ſeptem. Sapientia re-
gis noſtri dei edificauit in cōceptio
ne ſua Mariam ſibi domum. cui ad
didit. vinum puritatis in anima: et
aquā puritatis in corpore. Nec mi-
rum ꝙ ſic Maria dicatur abluta:
quoniam ⁊ filius eius lauauit in vi
no ſtolam ſuam. Mēſa quam appo-
ſuit Marie eſt virt⁹ omnium ſacra- Gen. xlix. b.
mentorum. (de quibus dixit:) Exci-
dit columnas ſeptem. Ut ergo pu-
rius Maria conciperetur: preueni-
tur virtute ſacramentorum: aduer-
ſus eos qui tribulant eam dicentes
ꝙ in peccato veteri concepta eſt: cō
tra quos addidit. Impingaſti in oleo
caput meum. Totam ſe vult Ma-
ria oſtēdere mundam: quia pingue
do olei: dum in capite ponitur: vſq̄
ad oram veſtimenti percurrit: et ſic
in Maria non inuenitur macula:
quia munda eſt a planta pedis vſq̄
ad verticem capitis: quod inſinua-
re voluit: dū addidit. Calix me⁹ ine Triplex
brians q̄ preclarus eſt. In his ver- mundicie
bis triplex mundicie gradus nota- gradus.
tur. Nam dicitur clarus ⁊ preclar⁹:
et q̄ preclarus. Mundicia Marie
clara eſt contra peccatum originale
preclara contra veniale: q̄ preclara
contra mortale. Nam generatio ſi-
ue cōceptio marie q̄ pulchra eſt cū
claritate mundicie. Hic enim calix
ſalutaris eſt: ſalus aūt ſine mūdicia
non acquiritur. Forte autem calix
iſte eſt cōgeries gratiarum actionū
ex precedentibus beneficijs preue-
niens inſtar Dauid: qui poſt cumu-
lata beneficia dixit. Quid retribuā ps. cxv.
dño ꝓ oibus q̄ retribuit michi: cali
cem ſalutaris accipiā. Ut aūt beata
ḡgo ꝓrogationē beneficioꝝ regis
propalaret: addidit. Et miſericordia
tua ſubſequetur me oibus dieb⁹ vi
te mee. Noctib⁹ peccatoꝝ caret ma

ria: q̄ꝛ ī ea tenebꝛe nō ſunt vlle: ideo
oībus diebus miſericoꝛdia perfrue-
tur: vt inhabitet in domo dñi: in lon
gitudinē dierū. Scit enī ꝙ longitu-
do dieꝝ eſt in dextra dei: in qua ipſa
collocat̄ a dextris dei poſita: et ab
omni ſiniſtro aliena per ſapientiam
regis ſui: in hoc predicto pſalmo ex-
planatam.

¶ Tertia pars vbi oſtenditur Ma
ria eſſe thronus regi ſuo: cui clemen
tiam indidit.

¶ Nunc tertio fratres de benigni-
tate regis noſtri quid vultis audire
cū ⁊ rex apum benignioꝛ ſit ceteris
Prouer. xxv. a. apibꝰ: Hāc ergo benignitatē hodie
monſtrauit rex noſter: (de quo dr̄)
Firmabitur clemētia thronus eius.
rex thronum ſuū mariam ſtabiliuit per grāz. Nec miꝝ ꝙ benignioꝛ ſit rex iſte ma
tri ſue: q̄ꝫ alijs puellis: atqꝫ de ea ſo-
licitioꝛ exiſtat: volens ad eā citiꝰ ve
nire q̄ꝫ ad nos. Clementia preſerua-
tionis thronū ſuū firmat: ne poſtea
nutet aliquo pctō: (nā vt ait Aug.)
Si xp̄s oꝛiginale cōtraxiſſet: poſtea
grādeuioꝛ effectꝰ actuali nō caruiſ-
ſet. Ne igitur in poſterū nutet bea-
ta virgo: atqꝫ eius timeat̄ caſus: cle
mentia preſeruationis in cōceptiōe
ſua p̄uenitur: de qua gratias agēs
dicit. Tu dñe deridebis eos: ⁊ ad ni
chilū deduces oīs gentes: foꝛtitu-
ps. lviij. c. dinem meā ad te cuſtodiaꝫ: q̄ꝛ ſuſce-
ptoꝛ meus es: deus meus miſericoꝛ
dia eiꝰ preueniet me. (hec ibi). Ubi
aduerte deriſionē quam primis pa-
rentibus fecit deus. dicens eis poſt
Gen̄. iij. d. peccatum. Ecce Adam quaſi vnꝰ ex
nobis factus eſt. hoc dixit deus. Ut
ad memoꝛiam reuocaret fallatiam
diaboli: qua eis dixerat. Eritis ſicut
dij. Hoc deridens deus dicit. Ecce
Adā quaſi vnus ex nobis factꝰ eſt.
quaſi dicat. Uidete fallatiam. Et q̄ꝛ
in hac fallatia nos etiā ſumꝰ cōpre-
henſi ꝓpterea ſequitur: ad nichiluꝫ
ideſt ad peccatū oꝛiginale deduces
oīs gentes preter Mariā que ait:
Foꝛtitudinē meā ad te cuſtodiā deꝰ:
q̄m a te mere gratis eā recepi: ne de
bilis eſſet thronus tuus. Hec foꝛti-
tudo michi prouenit ex eo: ꝙ tu dñe
ſuſceptoꝛ meꝰ es in ɔceptione mea:
qua ſuſcepiſti: ⁊ foꝛtē me feciſti: qua-
tenus dicat Eſaias. In illa die. ſ. cō
ceptionis Marie: cantabit̄ canticuꝫ
iſtud in terra iuda. Urbs foꝛtitudi-
nis nr̄e ſyon: ſaluatoꝛ ponet̄ i ea mu
rus: ⁊ ante murale. Aperite poꝛtas:
⁊ ingrediet̄ gens iuſta: cuſtodiens Eſaie
veritatē. vetus erroꝛ abijt: ſeruabis xxvi. a.
pacē. pacē q̄ꝛ i te ſꝑauimꝰ. Sꝑaſtis
in dño in ſeculis eternis in dño deo
foꝛti imperpetuū. Terra iuda vbi re
gnat leo foꝛtis Ieſus: eſt eccleſia in
qua nunc iſtud cantamus: ꝙ maria
ſine peccato cōcepta eſt: Non eſt de-
bilis maria ſed foꝛtitudinis noſtre
ciuitas ſyon: cui hodie ſaluatoꝛ ap-
ponitur murus cōtra pctm̄. Quo ꝓ-
pterea caruit: ⁊ ante murale: q̄ꝛ grā
eſt ſibi addita. Hoc aliquibꝰ retro-
annis vix credebatur: ſed gēs iuſta
doctoꝝ modernoꝝ per diſtr. butio-
nē accomodā conſiderantes priuile-
gium marie dicunt. Aperite poꝛtas
⁊ ingrediet̄ gens iuſta bonam affe-
rens opinionē de maria omni iuſti-
tia pleniſſima: cuius conceptio ſin-
gularis. Nos in hac opinione cuſto
dimus veritatē: que in hoc negocio
eſt a parte rei. Hac ergo iam ſtabili-
ta: vetus erroꝛ contrarie opinionis
abijt ꝓiectus a ſcolis doctoꝝ Pa-
riſienſiū ⁊ Romanoꝝ atqꝫ oīm vni-
uerſitatum. Tu beata virgo in hac:
quā de theſauro ſcripture produxi-
mus opiniōe veriſſimaqꝫ aſſertiōe:
ſeruabis pacē (ſi fieri poteſt) cum
thomiſtis: qui cōtra ſcotiſtas inſur-
gūt. Pacē inq̄ꝫ q̄ꝛ in te ſperauimus:
⁊ in tua mūdiſſima cōceptione: qua
⁊ in qua ſic ſtabilita es ī dño: vt ſta-
bilimentū populi dici merearis: fir-
mamentū gentis xp̄iane: baculꝰ foꝛ
titudinis: turris firmiſſima: foꝛtitu-
do plebis dei: qui tot promiſerat ſe
firmare thronū Dauid ⁊ ſolium eiꝰ
qđ eſt Maria. Nam ſi vt ait paulꝰ.
Optimū eſt grā ſtabilire coꝛ: q̄to
melius erit puritate ⁊ grā ſtabilire
mariam a prima fundatione ſua?

¶ Scitis fr̄es ꝙ Maria eſt thronꝰ
a rege Salomone firmatus. Naꝫ fe
Quadruplex thronus chriſti eſt maria. cit rex Salomon thronum de eboꝛe
grandē: ⁊ veſtiuit eū auro mundiſſi-
mo. Et in ꝓphetia legimꝰ: ꝙ ſuꝑ fir-
mamētū quod erat eminens ſuper
capita aīaliū: erat aſpectus quaſi la
3. re. 10. pidis ſaphirini: vt ſimilitudo throni
2. pa. 9. Et in Daniele dr̄. Thronus eius vt
Ezechi. i. flāma ignis. Ad qđ facit illud Da-
Dan̄. vij. uid. Thronus eius ſicut ſol in ɔſpe-
ctu meo. Fuit ergo Maria thronꝰ
ps. eburneus in cōceptione ſua: ſaphiri
nus in progreſſu: igneꝰ in cōſumma
tione ſua: ⁊ ſolaris in aſſumptione.
Ebur eſt os elephantis: aut ex deri
bus conſtans: q̄ꝛ recenter concepta:
eſt pura ⁊ alba ⁊ foꝛtis: ⁊ etiā ebori
antiquo aſſimilatur q̄ꝛ ſapit ſtatum
innocentie: vbi eſſet conceptio abſqꝫ
peccato. Dum autē hic thronus cre
uit fit ſaphirinus quando ſua cōuer
ſatio in celis erat: in tantū vt nō mo
do nature humane ſed angelice pu
ritatem ⁊ pulchritudinē ſuperaret:
quod notatur cū dr̄. Suꝑ firmamen
tū qđ erat eminēs capiti animaliū:
erat ſimilitudo throni. Nam per ani
malia ſancti deſignant̄ in q̄bꝰ eſt
natura humana. Firmamētū eſt na
tura angelica in bono ɔfirmata (vt
ait gloſa) Has ergo ſuperat maria
dum q̄ dr̄ thronus igneus in Danie
le. denotat vitaꝫ poſt emiſſionē ſpūs
ſancti: vbi tota igne ſeraphico arde
bat: cupiens ire poſt filium: quando
aūt aſſumpta eſt. fit ſolaris thronus
regis noſtri: qui in tali ſole ponit ſeſ
ſionem ſuā: non qualibet ſed rega-
lem. Non enī oīs ſedes vbi rex ſedit
dicitur thronus. Nā licet oīs anima
iuſti ſit ſedes dei: ſola tamen maria
eſt thronꝰ: quia ibi ſedet in ſtola pur
purea ⁊ in dyademate: quo coꝛona-
uit eum mater ſua. Un̄ nec ipſi thro
ni ſuper celeſtes: poſſunt ꝓpꝛiiſſime
dici throni: ſed magis tribunalia q̄ꝛ
in eis ⁊ per eos dñs ſua oꝛdinat: et
exercet iudicia. Sed ab hoc throno
exit ſ̄m apl̄m. Miſericoꝛdia qua li-
beramur a peccato: auxiliū quo ſal-
uamur a periculo gratia qua profi- Heb. iiij. b.
cimus in bono vſqꝫ ad gloꝛiam: quā
michi et vobis preſtet Ieſus Amē.

¶ Sextus ſermo: conceptioni beate Marie de oīmoda immunitate eius.

¶ Omnes igitur celi benedixerūt
dñm dicentes. Benedictus qui lo-
cum ſuuꝫ incōtaminatum ſeruauit.
ij. Machabeoꝝ. xv. g.

¶ Inuocatio vbi oſtendit̄: ꝙ in hoc Inuocatio.
feſto promptioꝛ eſt Maria.

BEata dei geni-
trix fauet nobis: nr̄is
bene ꝓuida rebus: cō
ferrqꝫ litibus noſtris
ſymbolum grē. Quis
enī deus fecerit hominē rectū: ipſe
immiſcuit ſe infinitis queſtionibus Eccl's. vij. d.
contra demonē: quibus tamē maria
fauet quotidie. Nam litis pendētia
ad moꝛtis vſqꝫ perdurabit finē: ipſa
vero indefeſſa ſumptꝰ gratie cōfer-

re parata: ſibi nõ minus bona erit:
ſuoq; litigio nõ ſolum aſtabit: faue/
bitq;: ſed nobis eius partem agenti
bus terciū gratie dabit puiū. Quis
demones aduerſarij noſtri cum de
peccatis agitur: nullam de Maria
habeant queſtionem: ſcientes locuz
dei incontaminatum ſeruari: tamen
fratres Marie filij adam vellēt: q
tāq̄ filie naturali pars ei cederet ori
ginalis peccati in poſteros iure he/
reditario tranſmiſſi. de qua heredi/
tate dicit̄ in pſalmo. Deus venerūt Ps.78. a.
gētes in hereditatem tuam: pollue/
runt templum ſanctū tuū. Heredi/
tas hec onus peccati originalis eſt Peccatū originale eſt ydolū
hereditarie deſcendentis. Nā ideo
ſup initiū pſalmi huius (ait Augu.)
Eſt autem deploratio eoꝝ: que fecit
de⁹ vindicās. Propterea igit̄ origi/
nale pctm̄ dicit̄ hereditas dei: q2 ob
eius ſententiā tranſit ad totā poſte
ritatē ade: excepto tēplo dei maria:
qđ polluere dicunt̄ hij: qui eā macu
latā tenēt. Pollutio vero templi de
qua ps. pallegatus loquit̄: facta eſt
per anthiocū regē qui polluit tēplū
ponēdo ibi abominandū ydolū. (vt
aiūt multi expoſitores ⁊ gloſa inter
li.) Anthioc⁹ aūt interpretat̄ contra
currū: ⁊ ſunt oēs qui contra mariā
currū dei afferre nituntur: in tēplū
aīe eius ydolum peccati originalis
qđ in ea nichil eſt. nec habet locum.
Vt eis igitur obuiare valeam⁹: ege
mus gratia dei genitricis: nec ſoluz
in vno tertio ſed in tribus ſimul: mu
nificentior quidem tenetur eſſe ſi/
bi: cuius rem agimus: vnde oportet
nobis conferre gratiam preuenientē
que eſt tertium primum. ⁊ ſubſequē
tem: que eſt ſecundū tertiū: ⁊ conco/
mitantem que eſt tertium: quam vt
aſſequi valeamus ei preſentet̄ Aue
Maria.

¶ Argumentū dicēdoꝝ: vbi oſtēdi/
tur: q Maria oēs letificat.

¶ Tota felicitas ſuperioꝝ corpoꝝ:
totaq; iocūditas dyaphanoꝝ in lu/
ce perſiſtit. Quidam enim dicunt ce
los aut ſtellas nullam ex ſe habere
lucem: quis alij teneant q paruiſſi/
mam poſſident naturaliter lucem. Maria eſt lumen celorum.
Ceteri autē aſſerunt celeſtia corpo/
ra ſolum habere lucis veſtigiū: quo
lumen obiectum recipere queant:
vt nobis luceant. Hoc veſtigium ap
titudo quedam eſt: ſic luminis ſuſce
ptiua: vt ſeminariuz luminis videa/
tur. Nec deſunt qui dicāt. Celū em/
pireum ſic luminoſum eſſe: vt per fo
ramina inferioris celi que ab initio
fecit deus: lucem ſuam emittat que
nos ſtellas vocitamus luce imbuta
Quomodocūq; ſit prima ppoſitio
permanet: q ſcilicet corporum ſupe
riorum tota iocunditas in luce per/
ſiſtit. Maria autez illuminatrix in/
terpretatur de qua optime dici va/
let. Lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre Iohā. i.
eam non comprehenderūt. Lux ma/
ria lucet in tenebris videlicet pecca
toribus: quia de peccatricibus nata
eſt radicibus: que eam non compre/
henderūt: quia non in originali pec/
cato genuerunt. Hec lux non ſolum
tenebrarum gloria eſt illuminās mi
rabiliter omnez peccatorem ſibi cō/
miſſum: ſed eſt gloria ſtellarum ⁊ ce
lorū hominū ⁊ angeloruz: que obfu/
ſcari non debuit per originalis pec/
cati nigredinem: cauente hoc ſole iu
ſtitie qui ex ea lumen humanitatis
ſue recepit ad illuminandum omnē
hominē venientem in hunc mundū:
atq; in celum euntē. Noſtra enim il/
luminatrix in celis fecit: vt oriret̄ lu
mē indeficiēs: propterqđ thema cō/
cludit. Omnes igitur celi benedi/
xerunt dominum dicentes. Benedi

ctus qui locum ſuū incōtaminatum
ſeruauit: q2 ſ. ex hoc nobis multa p/
uenit gloria et iocunditas: nā lux ſi/
cut ⁊ bonitas eſt diffuſiua ſui: cūctiſ
q; impartit̄ alacritatem ſuam.

Diuiſio. ¶ Duplex pars erit ſermoni: prima
de incōtaminatione loci: ſcđa de be/
nedictione preſeruantis.

Prima pars. ¶ Quis vt ait Scotus. q̄libet crea/
tura etiā infima ſit maxime dignita
3. d. ris capax: per hoc q ſemper inuenit̄
ſubiecta omni ſubiectione deo: nul/
lam habens eius potētie repugnā/
tiam: cui curuantur etiam qui por/
Iob. ix. b tant orbem. Tamen non ſolum per
hoc dignior eſt maria: cui beneficiū
Dignitas marie facit ad preſeruationem. incontaminationis oīmode preſtet
deus: quoniā ⁊ lapis ad omnē potē
tiam dei ſe prebet paſſiue: Maria
aūt q̄ non ſolū capax: ſed digna fuit
ab angelo viſitari: qui eius maieſta
tem videns velut ſue annūciationis
oblitus: eaz ſic laudare cepit: vt hu/
millima virgo timeret inſidias ela/
tionis: ⁊ iā laudē iniuriam reputās.
Turbata eſt in ſermone eius: quem
longuz texuerat narrans q̄tū eſſet
gratia plena: ⁊ adhuc exiſtere domi
nū ſecum ampliora conferre: ſi rece/
pta: minima viſa fuerint. Tandem
angelus elogium laudationis con/
Luce. i. d cluſit dicens. Virtus altiſſimi obū/
brabit tibi: vt ferre videlicet queas
ardores ſempiternos diuini amoris
quos in animam tranſmittet. Qui
etiam obumbrabit tibi: vt ipſa ſola
comprehendere valeas que opera/
turus eſt in te: ceteros autem late
bit myſteriū. Huic ergo fratres cui
deus tanta contulit: cuius thronus
ad chriſti dexteraz ſtatuitur: de qua
prophete predixerunt: quam patri/
arche ſemper optauerūt: quam apo
ſtoli deprecati ſunt: et euangeliſte
ſermonibus euexerunt: angeli ancil

lantur vt ſerui: trinitas veneratur
vt conſortem: dei filius reueretur vt
matrem. Quid ergo mirum ſi apta
ſit immunitati: aut idonea tante pre
ſeruationi? Hoc dixi: quia vt Anſel/ Anſelm⁹
mi proſequar ipſe rationem: ad im/
munitatem hanc non parum facit
primor virgineus: et eius dignitas
ſingularis: que tanta fuit: vt in ſup/
poſiti diuini vnitatem decenter aſ/
ſumi potuiſſet ſi voluntas dei foret.
Si autem de potentia preſeruantis
ſapientia et voluntate aliquid vel
attingere verbo placet. Aduerte q̄ Potētia dei ad hoc.
ad Marie immunitatem dei pote/
ſtas non minor eſt: quoniam ſicut et
nos eadem facilitate proferimus
quodcūq; notum verbum: ſic deus
efficit quodcūq; volitum ſibi opus
ideo enim (teſte Bernardo) Ange Bernardus.
lus dixit poſſibile apud deū omne
verbum: vbi verbum: pro opere po/
ſuit: quia ea facilitate facit de⁹ ope/
ra qua nos verba / imo et facilius.
quia nos omnia ſimul non valemus
loqui. Deus autem qui viuit neter/
nū creauit omnia ſimul. Opus au/ Eccl.
tem preſeruationis in ſe facilimum xviij. a.
non eſt in quo omnium demonum
malitiam deus impediuit: qui hanc
virginem pro decem millibus com/
putabant: ſi eam contaminare va/
luiſſent. Nam quia ſolaz Abiſac pe/ iij. re. ij. b
tiit ſibi Adonias: dixit Salomon
Berſabee poſtulanti. Poſtula ei ⁊
regum. Ac ſi tantum valeret puel/
la regina chariſſima omni iſraeli.
Propter hunc igitur inſultum ⁊ au/
ſum occidi iubetur Adonias: quia
demon noſtram virginem vſurpare
volens per deceptam mulierem pri
mam amore Marie vincitur a deiſi
lio. Adonias vſurpare cupiens re/
gnū eſt demon inuidus chriſto: Abi
ſac interpretat̄ pater multiplicans

⁊ eſt virgo maria virago nichil effi-
minatū hñs amabilior ceteris mulie
ribꝰ Dauid: qꝛ dilexit eā rex eternꝰ
Sapien- ſuper oīs creaturas. Potētia igit̃
tia dei ad dei non parū fecit in hoc opere: nec
hoc. ſapiētia paꝝ ſciuit: qm̄ dr̄ de ea. Scit
verſutias ſermonū. ſ. ſerpentis calli-
Sapien. dioris: ⁊ diſſolutiones argumentoꝝ
viij. b eiuſdē vcz: qui per euā Mariā niſꝰ
eſt maculare. Sapiētia vero dei ecō
uerſo ſcit per Mariā euā emunda-
re. Unde merito de ſapiētia diuina
perhibetur ibidem. Attingit ergo a
fine vſqȝ ad finem fortiter: et diſpo-
Ibidē. a. nit omnia ſuauiter. Duo precipue re
gnāt in deo. ſ. iuſtitia. Cuiꝰ finis eſt
fortis punitio: ⁊ miſericordia: cuius
finis eſt dulce remedium ⁊ ſuaue.
Caſtigans caſtigauit me dñs forti-
ter in eua: ſed qm̄ ad alterū finē at-
tingit ſapientia eius oia ſuauiter di
ſpoſuit in Maria: de qua immedia-
te ſequit̃. Hāc amaui ⁊ exquiſiui ⁊c.
¶ Si aūt de voluntate dei vel vnū
verbū fecero: Dicā illud pſalmi ſe-
Pſalmꝰ. quens trāſlationē Hieronymi qui
lxxxvi. a. ait. Fundamentū eius in mōtibus
ſanctuarij. diligit dñs portas ſyō ſu-
per oia tabernacula iacob. Glorioſa
dicta ſunt in te ciuitas dei. Sacrua-
riū dei marie corpus eſt incōtamina
tū: mōtes vbi ſituationē accepit an
gelice ſunt puritates: ſi em̄ eſt ange
lis cognata ꝟginitas cognatior eſt
inocētia angelicas ꝑ ſe terēs purita
tes in qbꝰ eſt hūanitas xp̄i eleuata:
que dicitur fundamētū apoſtoloꝝ
⁊ prophetaꝝ Syō autē beata virgo
eſt oīm ſpeculatrix: quia ideo glorio
ſa dicta. i. facta ſunt a deo in ea: vel
ei magna reuelata myſteria. Sȝ vi-
dere eſt: cur dñs velit portas ſyon:
non ſolum ſuper portas Jacob ſed
Numeri. ſup tabernacula eius. Nec em̄ huiꝰ
xxiiij. b. tabernacula parū laudatur in Nu-

meris. Ubi aduerte ꝙ tabernacula
iacob oīs ſancti ſunt qui portas ha
bent deſtructas. ſ. ꝯceptiōis ⁊ mor-
tis. per conceptionē mundū intrāt:
per mortem aūt egrediūtur. Cōce-
ptio autem ceteroꝝ non placet deo Uolūtas
inq̄ntum peccatrix eſt: nec letatur in dei ad hoc
perditione morientium: qꝛ ipſe mortē
nō fecit: a quibꝰ duabus ianuis ma-
ria laudatur: qꝛ non penaliter mor-
tua eſt: ſicut nec in peccato cōcepta
Solius ergo Marie porte placent
⁊ tabernaculū: ceteri malas habent
portas: qꝛ in peccatis eos aluit ma-
ter ſua: ⁊ mors pro peccatis inflicta
detinet eos: ſȝ beata ꝟgo altior vni
uerſis ſolicitius preſeruatur. Dica- Anſelmꝰ
mus igit̃ cum Anſelmo. Si deꝰ ca-
ſtanee cōfert vt inter ſpinas ⁊ a ſpi-
nis remota cōcipiatur: alatur: ⁊ for-
metur. Non potuit hoc facere filius
matri ſue? Plane potuit: et voluit: Auguſti-
quod ſi voluit: ⁊ fecit. Et Auguſtinꝰ nus.
in libro de libero arbitrio ait. Quic
quid tibi vera ratione faciendū oc-
currit: ſcias deū feciſſe bonorū oīm
conditorem. Omnes igit̃ celi bene-
dicant deū: qui locū ſuum incōtami
natū ſeruauit: quod optime ratio di
ctat: qꝛ ſua cuiqȝ dolēt: ⁊ mater oīs
antecellit: que oibꝰ preponi debuit:
vt qui feruentiꝰ ſeruit: ampliora ſpe
ret. Hec preſeruatio in ea hyſtoria
figurat̃: ex qua thema ſumptuȝ eſt.
Ibi nāqȝ dr̄ ꝙ Nichanor volēs deo
equiparari queſiuit: ſi eſſet potens
in celo: qui iuſſit agi diem ſabbatoꝝ
⁊ ait. Ego autē potens ſum in ter- i. macha.
ra qui iubeo arma ſumi. Hic niſus xv. b.
eſt violare tēplum dñi. Sed inter iu
deos ꝓ cognatis minor ſolicitudo Ibidē. b.
erat: maximus autē ⁊ primus ꝓ ſan
ctitate tēpli timor erat. Sȝ cū nicha
nor iuſſiſſet armis ſuis oſtenſo capi-
te ⁊ manu nepharia; quam extēde-

rat in templū: ⁊ lingua particulatim
auibus diuiſa: oēs celi benedixerūt
deū: qui locuȝ ſuum incontaminatū
ſeruauit. Nicanor interpretat̃ victo-
rioſus. ſic vt ſumma ſuperbia erectꝰ
cogitauerit cōmunē tropheū ſtatue
re de ſanctis. Hic eſt demō. q̄ poſtꝙ
de celo cecidit in eadem voluntate:
quā ibi habuit perſiſtēs ſe dicit po-
tens ſaltem in terra: qꝛ dictū eſt ei.
Terrā comedes cunctis diebus vi-
Geñ. 3. d te tue (. ſ. vſqȝ ad iudiciū) cuȝ in ter-
ra ſancta dei ſoluta ſint calciamēta
morticinium pctī ferre nolente. Hic
diem ſabbatoꝝ ⁊ templū violare ni
tebat̃: ideoqȝ ſacrilegus eſt: eiqȝ non
valet templū: qđ eſt peccatoꝝ aſilū:
vnde iniquitas demonis irremedia
Dies fe- bilis eſt. Dies ſabbatoꝝ ⁊ templum
ſtus in tē optime ſibi coherent. Nam in tēplo
plo colit̃. colitur dies iſta nō in platea aut pra
tis aut ludis: q̄ nūc dr̄ ſanctificatio
nis: ⁊ ſabbatoꝝ: ⁊ ſeptia dies a deo
viuo agi decreta. Hoc tēplum fra-
tres manu dei factū Maria eſt: vbi
cōſecratus eſt ſacerdos ⁊ hoſtia cru
cis filius dei: qui non habitat natu-
raliter in corpore ſubdito vllis pec-
catis: ſed in Maria vbi teſte Johā
ne. Nil coinquinatū intrauit. In hoc
tēplo ſabbatiȝat etiam ipſe deꝰ: cui
nos prebuimus laborē in iniquitati
bus noſtris. In nobis diem veneris
captat xp̄s in maria vero dies ſan-
ctificatus illuxit ei: vbi nulla rebel-
lio carnis ad ſpm̄: nullū ſeruile inue
nitur peccatū. Nec ſolū eſt ibi dies
ſanctificatus ſȝ ſanctificationis. Nā
hoc in tēplo ſacerdos dei xp̄s ſancti
ficauit nos. Audeo equidem dicere
prius nos fuiſſe redēptos in maria.
ꝙ in cruce ab illo: qui operatꝰ eſt ſa
lutē in medio terre virginee. dās ſa
lutē in manu femine. In Maria igi
tur egit deꝰ ſabbatū ſabbatoꝝ: oēm

requiem noſtrā ab onere peccati in-
uenit ⁊ fabricatꝰ eſt ibi. Ideoqȝ ſe-
ptima dies dr̄ acta in Maria quaſi
vniuerſalis ſit ibi requies: nā ſepti-
mus nūerus vniuerſitatis eſt. Deſi-
qȝ dies cenſuȝ ſabbato ꝯterūt apud
hebreos ſic recenſentes. Prima ſab-
bati. Scđa ſabbati. ⁊c. qui etiam di
cunt bis in ſabbato ieiunaſſe: qm̄ in
quolibet die hic ſabbati dies domi-
nabat̃: ab eoqȝ tota ſeptimana voca
ri contingit ſabbatū. Imo ⁊ nos di-
cimus primā feriā ſcđam feriam ter
tiam feriam. ⁊c. Quid per hoc intel-
ligemus fratres. niſi ꝙ oīȝ requies
in Maria repta eſt? Niſi ꝙ ab omni
peccati labore immunis ſit? Niſi ꝙ
ab vniuerſitate vitioꝝ incōtamina-
ta ſeruetur? In hac requieuit deus
ab vniuerſo labore ſuo pro nobis ſu
ſcepto: qui labor nullus alius eſt niſi
peccatoꝝ noſtroꝝ: qꝛ i nullo laborat
deus niſi in peccatore lucrans cum
pctō noſtro: ſed in maria eſt oīmoda
requies ſua ⁊ noſtra de qua ſcriptū
eſt. Sabbatū erit terre requietiōis Leuitic.
dñi. Ecce q̄liter terre atqȝ dñi ſab- xxv. a.
batum ⁊ requies eſt in Maria tem
plo dñi ⁊ noſtroꝝ oīm: cui deus indi Eſaie.
xit oīmodā requiē ⁊ ceſſationē pec- xiiij. b.
cati.: imo ⁊ in hoc tēplo ex toto ceſſa
uit peccatum: ⁊ exactor ideſt fomes
peccati: ⁊ per cōſequens ceſſauit caſ
ſatio: que inter ſenſualitatē ⁊ ratio-
nē eſſe ſolet. vt ſic reputaret̃ hoc ſibi ꝓs. cv.
ad iuſtitiā. ſ. originalē in generatio-
ne paſſiua: ⁊ generationeȝ actiuam
qua filiū dei generauit: ⁊ vſqȝ i ſem-
piternū. Sed Nicanor nec ꝓpterea
deſiſtit: quin vires ſuas expleat con
tra templū incōtaminatū dei. quod
eſt mater eius: de qua nos ſoliciti ſu
mus. Unde ideo dr̄ in preadducta fi
gura: ꝙ ꝓ cognatis minor ſolicitu-
do; maximꝰ vero ⁊ primꝰ timor erat

pro templi ſanctitate:quia de ceteris
ſanctis nō curat eccl'ia ſi fuerint ma
culati vel non. Sed pro templi im-
munitate Marie videlicet inconta
minatione pugnam⁹ ſcientes: ꝙ ſi
contaminaretur: non ſumeretur ex
eo hoſtia ꝓ peccatis noſtris. Quis
enim vel omni ex parte negligentia
oneratus non cōſecrat prius hoſtiā:
ꝙ in terra eam cadere ſinat? Ma-
ria ad quam venit deus conſecran-
dus ſacerdos:hoſtia dici poteſt pro
peccatis noſtris:ſub cuius acciden-
tibus deus ipſe latebat. Nec ergo
decens fuit: vt eam prius ſineret in
peccatū cadere: ꝙ cōſecraret in ma
trem:pro qua ſola ei maxima ſolici-
tudo fuit: ⁊ eſt nobis ad hoc propa-
landum myſteriū. Quid em̄ erit no
bis ſi templum dei captiuū ſit: vbi
omnes a captiuitate liberari credi-
mus? Non fuit liberata a pctō Ma
ria:ſed libera ſemper remanſit ab il
lo:oēſq; per eam ſcim⁹ fuiſſe libera-
Heſter. tos: quēadmodū ꝑ Heſter ſup quaz
vij.b. nō venit lata ſententia:oēs hebrei a
mortis lata ſententia liberati ſunt.
nec ſoluz libertas ſpiritualis in hoc
templo virgineo inuenta eſt nobis:
ſed etiam corporalis. Nam ſi Eua li
berata eſt:ne inficeretur flatu ſerpē
tis venenoſo: nec annullata eſt poſt
peccatū:propter Mariā bene actū
eſt ei. Quam deus ſic amauit:vt ob
Gen.vi. eam Noe a diluuio liberaret: Abra-
et.vij. ham a cede quinq; regum:Yſaac ab
Iſmael. Iacob ab Eſau:a ſaule Da
uid: ⁊ oēs iudei a rege Pharaone.
Vn̄ Salomō ait. Gratia ⁊ amicitia
ſcʒ Marie liberant:quas tibi ſerua
ne exprobrabilis fias. O ꝙ expro-
brabilis eſt:q̄ Marie grām ⁊ amici-
tiā perdit: ꝑ quā acceſſum habem⁹
ad deū filiū ſuū. Sic ergo Nicano
armis ſuis dʒ corruiſſe:q ꝑ mulierez

nos oēs voluit inferi mere: ⁊ ꝑ mu
lierem Mariā vict⁹ eſt:atq; trūcat⁹
capite manu ⁊ lingua. In aliquib⁹ Caput lin
demō hʒ caput elingue:in alijs vo gua:ma
habet ⁊ linguā: ſed in deterioribus nus diabo
habet etiā manū. At in Maria nec li qd eſt.
habat caput:nec linguā vel manū: ⁊
per ↄſequēs nichil. Nūc igit̄ aduer
te:ꝙ caput diaboli eſt originale pctm̄
qđ ꝓpterea caput nominari ſolet:qꝛ
immiſſo capite ſerpētis:totū corpus
elabit̄ facile. et ſic dū originale con-
trahit quis:faciliter ruit in actuale:
qđ eſt velut ſerpentis corpus labile
poſt caput. quapropter dicit Augu. Auguſti
contra iouinianū. Si chriſtus origi- nus.
nale cōtraxiſſet:pfecto grandior ef-
fectus actuali nō caruiſſet. quaſi di
cat capite admiſſo cōtinuo labitur
corpus. Sed quia huic capiti nō eſt
locus in Maria:trūcatur capite Ni
canor. quod propheta contemplans Abac.iij.
ait ipſi deo. Percuſſiſti caput de do- d.
mo impij: denudaſti fundamēta ei⁹
vſq; ad collum:maledixiſti ſceptris
eius:capiti bellatorum eius. poſt ly
(vſq; ad collum) in hebreo additur
ſela ideſt ſemper ſic: vſq; ad collum
ſemper. Vbi non ſolum tempus vi-
detur notare:ſed terminuz rei:vt ſit
ſenſus. Denudaſti fundamenta eius
vſq; ad collum ſcilicet incluſiue. Iā
ergo domus impij demonis noſtra
potentia peccandi eſt aut pronitas
ad quā velut ad ꝓpriū venit hoſpi-
tiū demō. Si nimis ꝓn⁹ es ad pec-
candū: bonū hʒ hoſpitiū:ſi aūt par
ꝓpeliuis.malū hʒ vmbraculū:ſi nullā
haberes ꝓnitatē peccandi min⁹ ve-
niret ad te ſciēs ꝙ fruſtra iacitur re
the añ oculos pēnatoꝝ. Caput hui⁹ Puer.i.b
domus diaboli et caput ipſius:quo
cepit in mundo regnare eſt origina
le peccatum:quod ipſe deus percuſ-
ſit ⁊ cōtriuit apud chriſtum ⁊ Ma

riā matrē eius: ne vnq̄ regnaret in
eis. Et propterea ſequitur. Denuda
ſti fundamenta eius vſq; ad collum.
Duo ſūt Duo ſunt peccati originalis funda-
pcti origi menta:ex quibus conſurgit. Primū
nalis fun filiatio naturalis ade: vt ſcilicet de-
damēta. ſcendat ab eo per naturalem propa
gationem maris et femine. Et hoc
fundamentū nullatenus fuit in chri
ſto: qui ꝙuis dicatur filius Adam:
miraculo diuino propagatus eſt: et
iij.d.iij. non libidine. Et propterea teneo cuʒ
q.ij. Scoto ꝙ ⁊ ſi per impoſſibile:quem
peperit nobis maria virgo: nō eſſet
filius dei:etiam peccatum originale
minime contraxiſſet. Scdm aūt fun
damentū eſt promulgatio legis pe-
nalis contra poſteros ade que defe
Heſter. cit in Maria:quoniā exēpta eſt iux
xv.c. ta id. Non ꝓ te ſed pro oībus hec lex
conſtituta eſt. Cum ergo corporis ec
cleſie caput ſit chriſtus:collum Ma
ria:optime dixit ꝓpheta: denudata
eſſe fundamenta peccati originalis
Cāti.vij. etiam vſq; ad collum incluſiue. Vn̄
b. ꝓpterea eccleſie dicitur. Collū tuū
Cāti.i.c. (qđ eſt Maria) ſicut turris ebur-
nea.ſ. ꝓpter rectitudinē ſemꝑ habi-
tā in aīa ⁊ eburnea ꝓpter puritatez
corporis.q̄ dicunt̄ a munere ſponſi.
Spōſa ergo dei q̄ eſt mater eccleſia
collū hʒ mariā ſicut monilia: q̄ etiā
dicunt̄ a muniēdo:quia virgo dei mu
nit nos: ſemperq; munita fuit ⁊ im-
munis ab omni labe originali. Alia
tādem eccleſie mēbra aliquādo infe
cta fuiſſe creduntur preter caput ⁊
collum chriſtū.ſ. ⁊ Mariam. ¶ Lin
gua Nicanoris pctm̄ veniale eſt vt
plurimū repertum in lingua:quan-
do eā prebes arma diabolo ſeruire
Math. iniuſtitie ad iniquitatem. Nam pro-
xij.c. pter eam dixit dñs. De oī vbo occio
ſo nos redituros rationem in iudi-
cio ſuo. Dum igitur moues linguaz

mendatio vel ioco: aut aliqua leui-
tate:eam forte diabolus mouet con-
tra te: ideo caue memet Marie: q̄
nec lingua:alioue membro veniali- Cāti.vij.
ter peccauit. De omnibus enim mē- a.
bris eius dr̄. Quid videris in ſunamī
te niſi choros caſtrorum? Manus
autē diaboli grauis et armata. mor
tale peccatuz eſt de quo dicitur chri
ſto. Libera eum qui iniuriā patitur Eccli.iiij.
de manu ſuperbi. ideſt demonis:cu- a.
ius manus eſt peccatum mortale.
Ꝙuis hec manus extēta ſuper oīs Eſaie.
gentes dicatur ad Mariam tamen xiiij.f.
nō peruenit de qua perhibetur. Nō
tetigit eam Abimelech:qui dr̄ pater Ge.xx.a
conſilij: ⁊ eſt demon qui nemini pōt
vim inferre:ſed per modum conſilij
ad peccandum adducit etiam vehe
menter:quia ideo dicit̄ pater conſi-
lij:quaſi pater enim ſanū ſe dicit pre
bere conſiliū ſub ſpecie boni ſepe fal
lens:eſt em̄ pater mendacij. Attamē
non valuit latrem dei matrem con-
ſtupereſt aut ei eiuſ vaporare:quin
fugiebat eam. Ille fugit:illa reſtitit
deus etiam auertit: qui diabolo ait
in pretacta figura. Ne peccares in
me:non dimiſi vt tangeres eam. Ta
men propterea ꝙ legi dei nō eſt ſub
iectus demon: ſemperq; temptare
cupit. Iam diximus eius caput ab-
ſciſſum: euulſam manum: minutam
linguam: etiam particulariter: quia
nec ſaltem ocioſum verbum eius re-
peritur in Maria malleo demonis
⁊ tēplo domini. Vnde nil reſtat: niſi
huius myſterij atq; immunitatis ce-
lebritas communis. Eſt enim hoc dif-
fuſum: ⁊ commune bonum:quādoqui
dē ⁊ noſtrū eſt templum hoc ꝓſerua ij.macha
tū ad refugiuz ſingulorum: propter beo.xv.
quod iure ſequitur in figura quam
exponendam ſuſcepi. Itaq; oēs co-
muni ↄſilio decreuerūt nullomodo

diem iſtum abſq; celebritate preteri
re:habere autē celebritatē tertiade-
cima die menſis adar pridie mardo
chei die. Hic aduerte ꝙ prius colitꝛ
liberatio templi ꝙ̄ reuocatio ſenten
Heſter. tie late in iudeos: qui per Heſter et
mardocheū de hoſtibus ſuis ſe vin-
dicarūt cōtra Aman:cuius occaſio-
ne mortis dāpnationē incurrerant.
Priuſq; de hoc celebritas fiat colitꝛ
im munitas templi:qd̄ eſt Maria q̄
priuſq; de⁹ occaſione demonis nos
Gen̄.3.d. dāpnaſſet: ab illa condempnatione
exempta eſt. Nā priuſq; peccati pu-
nitionē deus ꝓpalaſſet. Dixit ad ſer-
pentem. Inimicitias ponaȝ inter te
et mulierē:⁊ ſemen tuū ⁊ ſemen illi⁹
ſcȝ xp̄m ſemen v̄ginis: de qua ſequi
tur. Ipſa cōteret caput tuū. Ecce igi
tur quomodo prius celebrari opor-
tet immunitatem Marie ac preſer-
uationē eius: ꝙ̄ redemptionē nr̄am
Ideo q; dictū eſt:ꝙ immunitas tem
pli celebratur pridie mardochei die.
Nā omīs celi.i.oēs angeli qui antea
nouerunt preſens myſterium bene-
dixerunt deū dicētes. Benedictus
qui locū ſuū incōtaminatum ſerua-
uit:ne macularetur.

Secūda pars. ¶ Nunc autē in ſcd̄a ſermonis por-
tione quis enarrare valeat celoꝝ
Benedictio marie cōmunis eſt. rationē qua bn̄dixerunt deū? Hecci
ne bn̄dictio potuit eſſe ſimplex? Nō-
ne in ea ⁊ nos: noſtrā vēdicabimus
portionē? Si bn̄dict⁹ eſt bene auct⁹
iuxta vocabuli expoſitionē: optime
liquet qualiter deo ⁊ tēplo eius:et
nobis qui adoramus ad templū ſan
ctū ſuum portio huius celorum be-
nedictionis erit. O beata v̄go ecce
ꝓpter te benedicitꝛ de⁹. ⁊ nobis per
te deſup eſt benedictio. Quid em̄ a
tanta maieſtate celoꝝ poterit eue-
nire:quod oībus nequeat imparti-
ri? Etiā ingrat⁹ ſe abſcondere nō po
terit a celoꝝ benedictione:qui plue-
re nouerunt ſuper bonos ⁊ prauos.
Quis de abyſſo ſubiacente poterat
Prouer. viij.b. eſſe benedictio tua virgo: q: nōduȝ
erant abyſſi: et tu iā concepta eras:
nunc ab oībus celis benediceris:vt
tecū benedicamur ⁊ nos:qui ſub vm
bra alarum tuaꝝ ſperamus:q: ſoror
nr̄a es: ꝙ̄uis iam mater dei effecta.
Si autē cauſeris ⁊ dicas hec bene-
dictio ſoli deo dirigi: qui locū ſuum
ignorantem a contaminatione ſer-
uauit. Nōne ⁊ locus iſte apud nos
eſt? Et deus ipſe ꝑ te ꝓpinqu⁹ iure
nobis eſt ſicut booȝ ruth ꝑ noemi?
Iure deniq; ꝓpinquitatis nobis ꝑ
te acquiſite etiam ſuper nos eſt iſta
benedictio tua:ꝙ̄uis deo ſingulari-
ter dirigatur:cui nichil accrementi
poterit aduenire:quin redundet in
nos. Hec eſt em̄ potiſſima differen-
tia benedictionis dei ad nos: ⁊ no-
ſtri ad deū: ꝙ nos eū non valemus
benedicere: quin bn̄dicamus ⁊ no-
bis:q: benedictio mea in ſinū meuȝ
ꝯuertetꝛ:ille aūt nos benedicet quin
ſe benedicat:cui nichil noui aduenit
vnq̄. Iam ergo q: cūctis ꝓficit hec
celoꝝ benedictio de ea nōnichil ꝓfe
ramus:quoniā multa eſt: et ad oēm
eius partem non potero eſſe attent⁹
niſi ad illū locū vbi ſcriptura bene-
dicens deū ⁊ Mariā ⁊ ſeruos ſuos
Deute. xxxiij.d. dicit. Non eſt deus alius:vt de⁹ re-
ctiſſim⁹:aſcenſor celi auxiliator tu⁹.
Magnificentia eius diſcurrunt nu
bes:habitaculum ei⁹ ſurſum: ⁊ ſub-
ter brachia ſempiterna eijciet a fa-
cie tua inimicū:dicetq;. ꝯterere. Ha
bitabit iſrael ꝯfidenter ⁊ ſol⁹. Ocu-
lus iacob in terra frumēti ⁊ vini:ce-
liq; caligabunt rore. Btūs tu iſrael
Quis ſimilis tui popule qui ſalua-
ris in dn̄o? Scutū auxilij tui. ⁊ gla-
di⁹ glorie tue, hec ibi. Ubi aduerte
ꝙ a rectitudine

Rectitudo dei. ꝙ a rectitudinē primo laudatꝛ deus:
ita vt nō eſſe dicatur alius preter eū
rectiſſimum:qui ⁊ non eſſet deus. ſi
rectitudine caret. Quod autē recto
ꝓpinquius eſt:rectius iuſtiuſq; inue
Eccle. vij d. nitur. Unde deus in principio fecit
hominē rectū Adā per originalis iu
ſtitie rectitudinē a qua ꝑ tortuoſita-
tem coluber peccati q; receſſit: ⁊ exin
de rectus in homīb⁹ nō eſt: vt ait
Mich. vij.a. propheta:niſi per flatum dei ſpirit⁹
rect⁹ innouetꝛ in viſceribus meis:ad
quē renouādū niſi per Mariā veni-
re noluit:per ipſam rectificamur et
nos. Ipa eſt via dei q̄ ab initio recta
fuit vnita deo: immediata ei atq; in
eum ꝑ eū directa: ⁊ in nos:ita ꝙ re-
ctiſſimus dei filius huic vie ſue ab
initio rectitudinē ſcītatis dedit ei:
vt recti⁹ veniret ad nos. Quod mi-
Eccli. lv. c. rabiliter inſinuat dicēs. Ante tēpus
poſtulabā pro illa: ⁊ vſq; in nouiſſi-
mis inquirā eā: ⁊ florebit tanq̄ pre-
cox vua: Letatum eſt cor meū in ea:
ambulauit pes meus iter rectū:a iu
uentute mea inueſtigabā eā. Hec ſa
piens Ieſus:cui⁹ quodcūq; v̄bū ni
mia pōderatione indiget. Sȝ q: tē-
pus non ſuppetit ſolum recogita ꝙ̄
precox ſit Maria:quā ante tēpus ⁊
ante ſecula ꝑſeruata ⁊ ꝑuiſa. Iuuen
tus dei eſt icarnatio v̄bi: ꝓpter quā
inueſtigata eſt ab eo:atq; ꝑuiſa. Sȝ
querēdū eſt:cur a rectitudine lauda
tur deus: anteq̄ dicatur Marie: ꝙ
aſcenſor celi auxiliator ei⁹ ſit:vel cur
de aſcenſione fit mentio in magnifi-
catione marie: niſi vt innuatur: ꝙ a
curuitate peccati originalis eam re
ſeruat:qui eam rectiſſimam ſibi viā
fecit:aut ſcalam celi nobis? Inſuper
additur ꝙ pro dei magnificentia nu
bes ſcilicet angeli qui vt nubes vo-
lant:ad Marie cōceptionem diſcur
runt:imo ⁊ precurrunt:vt in ei⁹ ani-
mam. ſuos actus hierarchicos ex-
pleant: vt ſic ſurſum fiat habitacu-
lum dei:dona que ſurſum ſunt capi-
ens:non peccatum originale qd̄ eſt
ſuper terram. Quod clarius expli-
catur in hoc quod ſequitur. Subter
brachia ſēpiterna eijciet a facie tua
inimicum ideſt originale peccatū vt
nec videas illud. Brachia hec (teſte
Albert⁹ Alberto) Sūt gratia preueniens et
cooperans: quibus a creatione ſua
deus amplexatus eſt Mariam: di-
cens peccato: conterere. Ecce illud
verbuȝ quod in principio erat in ore
dei:quando dixit. Ipſa conteret ca-
put tuū ſcilicet per me vt impleatꝛ id
quod ſequitur. Habitabit iſrael fili⁹
dei confidenter ⁊ ſolus in maria nec
veniali peccato ſociatus:vbi nec ori-
ginale fuit: q: ideo confidenter mo-
rabitur in ea ſecurus: ne per fomitē
inquietari poſſit. Nūc in ſequentib⁹
inuitamur ⁊ nos:q: dr̄. Oculus Ia-
cob. interio videlicet cuiuſlibet fide-
lis. in terra frumenti ⁊ vini: que eſt
maria. vbi deitas ⁊ humanitas xp̄i
frumētū ⁊ vinū dici valēt. Etiā ſan-
ctos inuitat propheta dū ait. Celiq;
caligabūt rore.i.grā Marie matris
gratie. A terrenis em̄ vaporibus hu
midis ros ꝯgelatur: ⁊ ſic ſancti per
Marie lachrymas hūiles abundat
grā. Btūs igitꝛ iſrael. i. popul⁹ chri-
ſtian⁹ vidēs deū incarnatū i maria
ſaluat⁹ in deo ſalutari ſuo: q̄ eſt ſcu-
tū auxilij nr̄i:apud deū iratū: ⁊ gla-
dius glorie noſtre contra inuaſorem
inimicū. Uel Maria dr̄ gladius glo
rie noſtre:quia per eam regnū celo-
rū quod vim patitur valem⁹ acqui-
rere:vn̄ cuilibet noſtrū dr̄ de maria.
ij. mach. xv. d. Accipe ſanctum gladiū mu n⁹ a deo
in quo deijcies aduerſarios iſrael.i.
videntium deū in preſenti per grām
⁊ in futuro per gloriam, ⁊c.

¶ Septimus ſermo: de expectatione btē Marie: q̄ alio nomine dr̄ de la o.

¶ O emanuel. Eſaie. vij. b.

¶ Inuocatio: vbi oſtēdit ꝙ Maria eſt o. per quod clamamus ad deū.

Hodie celebramꝰ
feſtum: qđ dr̄ ex o/vel
qđ dr̄ o: nō ſimpliciter
ſed dr̄ ſancta Maria
ex o/ ⁊ capitur intrāſi
tiue: ⁊ tm̄ valet: ac ſi diceres: ꝙ eſt
Maria eſt o/ ſctā Maria rotunda: vn̄ ipſa beata
vgo dr̄ o/ ⁊ eſt o. Ubi nota q̄rto iure
beata vgo vocet̄ o/ nā hec lr̄a ꝓpter
diſpoſitionē ſuā pfectior eſt inter fi
guras: qꝛ circularis eſt: maria quoqꝫ
inter creaturas pfectior inuenit̄: qm̄
angulo iniquitatis caret: q̄ in ea lo
cū non habet. Itē hec figura ꝯtinet
alias: ⁊ nulla eā. ⁊ ſic beata vgo cō
tinet cūn puilegia: nemo tm̄ attingit
puilegiū eius: qꝛ deꝰ nō fecit taliter
ps. cxlvij. omni nationi: ſicut fecit hieruſalem:
cui cōfortauit ſeras portaꝝ: vt inte
gerrimā figuraret mariā. Itē in hac
littera o/ idē eſt principiū ⁊ finis: nā
in ea iungūtur: qđ melius ⁊ altiꝰ re
peritur in Maria: qm̄ in eius viſce
ribus alpha qđ eſt deus: ⁊ o/ qđ eſt
homo finis creaturaꝝ iūgunt̄ i ma
ria: ⁊ p mariā. idē ſunt deꝰ et homo:
qꝛ hec duo vnus eſt xp̄s. Nec miruꝫ
ꝙ tm̄ capiat maria: qm̄ ſicut figura
circularis eſt ceteris capatior: ſic
beata vgo capaciſſima ꝯtinet i gre
Maria eſt vox optātis. mio: quē celi capere non valent De
niqꝫ cōmuniter oēs cum iſta lr̄a o/
vocare ſolēt: ⁊ acerſire oīa que deſi
derāt: ⁊ ſic btā vgo mediū vocatio
nis eſt omnibꝰ: ⁊ cuiuſcunqꝫ deſerti
atqꝫ miſeri vox: ideo enī ait thema.
O emanuel. Per o vocat̄ emanuel
vt p mariā ad ſit nobis grā ſpūs ſan
cti: qm̄ ꝓ nobis in maria poſita eſt:
qꝛ queadmodū pūctꝰ ponit̄ in circu
lo: vt ex eo trahāt̄ linee ad circūferē
tiā equaliter: ſic i btā vgine ſita eſt
multiformis grā dei: vt ex ea dedu
catur ad nos: qui ſumus velut circū
ferētia: nō valentes eū attingere: tm̄
p mariā ſecuri ſumus: q̄ cū perſonas
nō acceptet. ſed vota equaliter ꝓui
debit: ⁊ fauorem pſtabit tam ſano q̄
egro: dū tm̄ equaliter dicant. O cle
mens/ o pia/ o dulcis maria. ſ. obtine
nobis grām ſpūs ſancti: quā vt aſſe
qui valeamꝰ: ei offeramꝰ aue maria

¶ Argumentū quo oſtēditur: ꝙ oīa dicunt/ O emanuel.

¶ Ut ait paulꝰ. Oīs creatura inge
Ro. viij. d. miſcit: ſuſpiratqꝫ ad deū ſuū. Nam ſi
celi enarrant gl̄iam dei: nec dubiuꝫ:
quin deſiderent ea potiri. Nā terra
cupit aquā/ aqua aerē/ aer lumen/ ⁊
ſic quod deterius eſt expetit melio
Oēs ſpirāt deū ris vti preſidio: vn̄ ex hoc dixit Phi
loſophꝰ: ꝙ bonū oīa appetūt. ⁊ me
lioꝛa efficatius. Cāpus dum arridet
i. ethic. celo: appetit bonū eius. aues dum
garrulant/ appetunt id qđ laudāt:
luminaria dū rutilant: deū oſtendūt
⁊ congratulantur ei: vnde cōmuni
ter oīa dicūt: ſi recte ac ꝓfunde per
ſcruteris. O emanuel/ ⁊ rationalia
⁊ irrationalia: ⁊ iuſti in terra/ ⁊ etiā
peccatores in inferno. Nā deus eſt
tantū bonū/ ꝙ ipſe lucifer ꝯuis in
uidendo dixit. O emanuel. Ex hoc
arguūt ſapientes/ ⁊ probant: ꝙ ipſe
deus non poteſt odiri in ſeipſo: nam
inimicus dei damnatus ille diues
qui dū viueret: induebatur purpu
ra ⁊ byſſo: etiam dum ſe cruciari vi
debat in flāmis: non eſt oblitus dei
ſui: ideoqꝫ appetens guſtū dei equi
ualenter dixit. O emanuel.

¶ In priori parte ſermonis quomo
do patris antiqui colebāt hoc feſtū
Diuiſio. In poſteriori vo quomodo pfectiꝰ
illud Maria celebrat exponam.

i. pars. ¶ Hoc expectationis feſtū antiquū
eſt: ⁊ p angelos celebratuꝫ ab initio
ſpei feſtū eſt cōe. mūdi: qꝛ feſtū ſpei eſt tētio quā mo
do hñt: quā in moꝛulis añ btitudinē
expectauerūt. ⁊ etiā nunc reuera ex
pectāt ſedilia ſua ⁊ ruinas impleri.
Ro. 8. e vn̄ vt ait paulꝰ. Nulla fuit creatura
quā deus nō ſubijceret ſpei. plus tm̄
pr̄es antiquos: qui ꝓpterea dicunt̄
lōganimes in ſpe: qꝛ eoꝝ ſpes nō ci
to data eſt eis. Ubi aduerte: ꝙ xp̄s
eis ꝓmiſſus vocat̄ ſpes vt ibi. Expe
Ad titū ij. d. ctātes btām ſpē: ⁊ aduentū gl̄ie ma
gni dei. hic apl̄s xp̄m vocauit ſpē be
atā. ſ. effectiue: qꝛ confert beatitudi
nē. In hac ſpe laborabant pr̄iarche
⁊ ꝓphete/ qꝛ vt ait ſapiēs: ſpes q̄ dif
fertur: affligit aiaꝫ. Un̄ ⁊ iudei xp̄o
dicebāt. Uſqꝫquo aīam nr̄am tollis:
Proūer. 3. b Si tu es xp̄s: dic nobis palā. q. d. ne
Joh. x. c. ampliꝰ torqueamur te expectātes.
Hic aduerte ꝙ eo plus xp̄ꝫ expecta
bāt: quo plura ſe ab eo recipere cre
debāt. vn̄ poſtꝙ ſapiēs dixit. Spes
q̄ differt̄ affligit aīaꝫ: ſtatim addidit
lignū vite deſideriū veniēs. Afflictio
expectātiū fructu ligni vite mitiga
bitur. Dñs ieſus vocatur hic deſide
riū veniens: ⁊ maxime tp̄e aduentꝰ
quo deſideriū colliū eternorum ad
nos venit/ nō accōmodatum. ſed cō
moratuꝝ nobiſcū/ ideo enī vocat̄ li
gnū vite plantādū in terra humani
tatis noſtre: vt naſcat̄ in humanita
te qui naſcebat̄ in diuinitate: naſcat̄
in terra/ qui naſcebat̄ in celo. Sꝫ qꝛ
ppendere nequo huius expectatio
nis viin: opoꝛtet prius ſcire: quid nā
deerat eis ⁊ poſtea ſcire poterimus
qualitatem expectationis eoꝝ. Un
ſeptē habet adā. de primꝰ patriarcha qui dr̄ pater oꝛ
bis terraꝝ ſeptē habuit añ pctm̄. q̄ꝝ
extat ſpes adhuc. pmo habuit ſapiē 1
tiā nō q̄lēcūqꝫ ſꝫ fere angelicā. Non
enī erat tm̄ acq̄ſita ex creaturis aut
arguta: ſꝫ īfuſa. imo qn̄ deꝰ īſpirauit
in faciē hoīs ſpiraculū vite: dedit ei
ſcīē ⁊ apl̄is maximā ſapiētiā. Habuit
ſcđo libertatē oīmodā filioꝝ dei: ne 2.
eiꝰ actꝰ elicitos aut imꝑatos q̄s poſ
ſet eneruare aut fruſtrari. Hūit ter 3.
tio vnionē aīe ſue ad deū: qm̄ adhe
rēs ei vnꝰ ſpūs ſiebat cū eo. Habuit 4.
q̄rto aditū celi ſibi patulū ac facile
acq̄ſibilē: qꝛ nēo ei dicebat clauſa eſt
ianua. Habuit. q̄nto ſciaꝫ diuinoꝝ ſe 5.
cretis ſecretoꝝ admiſſꝰ ſicē magni ꝯſi
lij āgelꝰ. Sexto hūit maximā digni 6.
tatē: qꝛ totiꝰ poſteritatis caput erat
paſtor ac platꝰ oīꝫ futuroꝝ. Septio
habuit certitudinē dñice icarnatio 7.
nis teſte paulo: q̄ ꝓphetā de xp̄o et
eccl̄ia vocauit adā: dū eū aſſeruit in
tellexiſſe magnū ſacrm̄ incarnatiōis
qđ ꝑſuponit̄ ad xp̄m ⁊ eccl̄iaꝫ. Hec indic. xvi c.
ſeptē figurant̄ in ſeptē crinibꝰ San
ſonis: in q̄bꝰ erat tota ſua fortitudo: q̄
bꝰ manētibꝰ. vinci nō poterat: tm̄ ſō ſeptē ma
no deſidie atqꝫ negligētie oppreſſꝰ: la p pec
ſpoliat̄ ab amica ſua: in q̄ ꝯſidebat: catum ac
quā tenere diligebat: ⁊ ſic adā p ſuā quiſita.
euā deludit̄/ atqꝫ facultatibꝰ ſuis nu
dat̄ i manꝰ inimicoꝝ ſuoꝝ tradēdus
Nec. n. tm̄ pdidit ſeptē q̄ diximꝰ: ſꝫ ac
q̄ſiuit ꝯtraria. Nā ꝯtra pmū ꝯparat̄
hō iumētꝫ: nō q̄buſcūqꝫ ſꝫ inſipiētibꝰ
⁊ merito qꝛ ſilis factꝰ eſt illis. Cōtra
ad ro. vij c. ſcđꝫ dr̄ i pſona pmi hoīs captiui. Nō
qđ volo bonū hoc ago: ſed qđ nolo
malū hoc facio. ſcꝫ tāꝙ paſſiōibꝰ me
is captiuꝰ in legē pcti. Cōtra tertiū
dr̄ ꝙ hō abijt in regionē diſſilitudis
ita vt ipſe deꝰ eū nō agnoſcat: qm̄ iu
rauit dicēs. Amē dico vobis neſcio
vos. Contra quartum dicit̄. clauſa
eſt ianua nō poteſtis ingredi: foras
canes in tenebras exteriores. Cōtra

quintū datū eſt homini: vt etiā ſeipꝫ
ignoret: q2 ſynagoge d2 ſi ignoras te
Cāti.v.d. O pulcherrima mulierꝝ ꝓgredere: ⁊
abi poſt veſtigia gregum tuoꝝ. q̄ gre-
gē ducebat/atq3 docebat: iubetur a
grege doceri. Cōtra ſextū iā decerni-
tur: vt ſit in caudā ⁊ non in caput ſꝫ
in ſimilitudinē improperij: ⁊ inderi-
puer.vi. ſum oī populo: nā ꝓpterea d2 homi-
a. ni. vade ad formicam. O piger. ⁊c.
Ecce iam ſit formice ſubiectꝰ. Con-
tra ſeptimum timet oīs homo: ⁊ oīs
populꝰ hebreoꝝ dū ait. Iā nō eſt ꝓ-
ps.lxxiij. pheta. iā nos nō cognoſcet amplius
d. Hec ergo deerāt pribꝰ antiq̄s: q̄ ſe
recepturos ſperabāt ꝑ nr̄ꝫ emanuel
ideoq3 q̄ttidie repetūt. O emanuel
Vt ergo hāc ſuſpirioꝝ memoriā re-
nouet ecclīa: hodie incipit canere. o
vſq3 ſepties ad inſinuādū ſeptē penu-
7.o. rias p̄tactas: quas reparare venit nr̄
emanuel: ideo ait thema. O emanu
el. hoc eſt initiū ſeptie antiphone ex-
primētis: quē in p̄dictis aliq̄s intelli-
gebāt: ac poptabāt oīm reparatorē.
❡ Vt autē ſingula ſingulis aptare
poſſis: aduerte: ꝙ primū malū eorū
Ge.vij.b q̄ dixīmꝰ ſignāter vigebat tpe Noe
qn̄ oīs q̄ppe caro corruperat viā ſuā
⁊ patriarche iſtius tēpeſtatis ꝑ pri-
Primuz mū. O clamāt dicētes ad emanuel.
O O ſapiētia q̄ ex ore altiſſimi ꝓdiſti:
attigēs a fine vſq3 ad finem: fortiter
ſuauiterq3 diſponēs oīa: veni ad do-
cendū nos viā prudētie. Duplex eſt
actio. ſ. naturalis altera: ⁊ altera li-
bera: vtrāq3 attingit nobiſcū deꝰ for-
titer: q2 ſine eo nichil valemꝰ facere:
⁊ ſuauiter q2 ſine coactione liberi ar
bitrij̄ facit nos velle q̄ vult: Via pru
dentie fuit archa per vndas: quibꝰ
deus fortiter puniuit iniquos: ⁊ ſua
uiter pios eripuit a periculo. Scd̄ꝫ
malū. ſ. captiuitatis: ꝓpeſſus eſt po-
pulꝰ in egypto: qn̄ a Pharaone op-
preſſus eſt in domo ſeruitutis: ⁊ pa-
triarche iſtoꝝ ad nr̄ꝫ emanuel ꝑ ſcd̄ꝫ
o. clamāt dicētes. O adonay: ⁊ dux 2.o.
domus iſrael: qui Moyſi in igne flā-
me rubi apparuiſti: et ei in ſyna le-
gē dediſti: veni ad redimēdū nos in
brachio extēto. Sicut ergo nr̄ ema-
nuel mirabilē ſe oſtēdit in archa: qui
ecclīam ſuā fabricaturꝰ erat: ſic vo-
luit tpe Moyſi ſe oſtēdere amatorē
dū apparuit in igne ad erigēdū ſpē
populi: q̄ erat velut rubus ſpinis tri
bulationū plenꝰ. quas volebat dilu
ere deus: quia ille rubus poſtea ſpi-
nis caruit vt ait gloſa. Ergo tunc tē
poris dux fuit emanuel in columna
ignis: ⁊ in brachio extēto venit: dum
ad miracula facienda extēdit virgā
v̄tutis ſue datā Moyſi. Tertiū ma-
lū. ſ. diſſimilitudinis. exptꝰ eſt popu 3.o.
lus in deſerto: maxie qn̄ adorauerūt
ſcultile: ⁊ mutauerūt gloriā dei in ſi p̄s.cv.
militudinē vituli comedētis fenum.
Tū p̄res huiꝰ tpis ꝑ tertiū o/ad nr̄ꝫ
emanuel clamāt dicentes. O radix
ieſſe: q̄ ſtas in ſignū ꝑploꝝ: ſuꝑ quē
cōtinebūt reges os ſuū: quē gentes
deprecabunt: veni ad liberādū nos:
iā noli tardare. Si ieſſe interpretat
incēdiū: liq̄de ꝯſtat deū eſſe radicē
ſue charitatis. Vn̄ ſi ob ydolatriā ꝑ
petratā nulla in eis erat rō miſeren
di: oportie recurrūt ad intimā rōnē di
uine charitatis: q̄ ab ipſo deo ſumit
initiū. Qui tūc etiā ſtetit in ſignum
ꝑploꝝ: qn̄ ſpens exaltāt in deſto ad
ſalutē ꝑpli: vt ampliꝰ ſpes creſceret
Quartū malū. ſ. clauſure ꝑadiſi aliq̄
modo habuit ꝑpl's tpe ioſue: qn̄ deꝰ 4.o.
noluit: vt itraret terrā ꝓmiſſiōis du
ces q̄ ab egypto egreſſi fuerant: nec
ipē moyſes: qui poſtꝰ fuit in vmbra
mortꝫ: in vmbra inferni carceris: q̄ li
bꝰ eſt: vnde patriarche tūc exiſtētes
per quartū O. ad noſtrum emanuel
clamant

clamant dicentes. O clauis dauid:
⁊ ſceptrū domus iſrael: qui aperis:
⁊ nemo claudit: claudis ⁊ nemo ape
rit: veni: educ vinctū de domo carce
ris ſedētem in tenebris: ⁊ in vmbra
5.o. mortis. Quintum maluꝫ expertus
eſt populꝰ hebreꝰ: qn̄ erat afflictus
inter amorreos: ⁊ cauſaꝫ ignorabat:
poſtea tn̄ ſciuit: quomō illos dimiſe
rat deꝰ: vt in eis erudiret iſrael: q2
vexatio dat intellectū. Tunc tēporis
ergo patriarche per quītū o. clama
bant dicentes. O oriēs ſplendor lu
cis eterne: ⁊ ſol iuſtitie. Veni illumi
na ſedentes in tenebris: ⁊ in vmbra
6.o. mortis. Sextū maluꝫ. ſ. deiectionis
oīmode quo hebrei ſeruiebant phi-
liſteis viguit tempore Saulis ⁊ an
tea: qn̄ arca dei capta eſt: et tranſla-
ta eſt glīa dei ab iſrael: ⁊ Heli a ſel-
la dignitatis ſue cecidit: ⁊ mortuus
eſt ibi. Tūc ꝓphete: ⁊ patriarche co
gnouerunt adunationem eccleſie ex
vtroq3 populo conciliandā: ideo cla
mant per ſextū o. dicētes ad noſtrū
emanuel. O rex gentium: ⁊ deſide-
ratus eaꝝ lapiſq3 angularis: qui fa-
cis vtraq3 vnū: veni ſalua hominē:
7.o. quem de limo formaſti. Septimū ac
vltimū malū fuit tēpore deſtructio-
nis tēpli: qn̄ populus timuit: ꝙ peri
rēt reliquie iſrael: ideoq3 vltimo ꝓ-
clamant. O emanuel rex et legifer
noſter expectatio gentiū: ⁊ ſaluator
earū: veni ad ſaluandū nos dn̄e deꝰ
noſter. Emanuel iterpretat nobiſcū
deus: nā chriſtus oībus tēporibus ⁊
Ad he- etatibus ac dignitatibus preſtat: vn̄
bre.13.d ait Paulus. Chriſtꝰ heri ⁊ hodie: et
in ſecula. Oēs igit patres antiqui
dicunt o emanuel: eſto nobiſcum co
gnatus noſter amicus noſter: imo
⁊ filius noſter: o emanuel. Hec quo
ad priorē partē ſufficiant modo: que
ex patriarcha hieroſolimitano ſūpſi.
❡ Nunc peculiariter Maria refe-
rat verba thematis.
❡ Quo ad poſteriorē partē aduer- Poſterior pars.
te: ꝙ hoc feſtum duo ſortit nomina:
q2 vocat ex o. De quo in priori parte
iam vidimꝰ. ⁊ vocat expectatio bea
te marie. Mirꝫ quidē videtur ꝙ btā
virgo totū feſtuꝫ expectationis ſibi
aſſumat: nam ⁊ ſi ei ſemꝑ hec breuis
orō erat. ſ. o emanuel: etiā fuit oībꝰ
patribus antiquis: quin ⁊ Symeon
⁊ anna erant expectantes cōſolatio
nē iſrael: ſpeſq3 noſtri emanuel oēs
occupatos tenebat. Hoc dubiū fun-
ditus enodare velim. Unde aduer-
te: ꝙ prima ratio ꝓpter quā totū fe-
ſtum ſpei ſit Marie eſt. q2 per eius
manus datur cunctis expectatū qm̄ Oſee.ii.c
deus ait. Dabo eis vallem achor ad
aperiēdā ſpē. Hucuſq3 Ieſus qui ſi-
cut eſt pax nr̄a eſt ſpes noſtra: clau-
ſus erat i ſinu patris: ideoq3 patres
antiqui eum q̄rentes clamitant: qui
bus condolēs ait deꝰ. Dabo eis val
lem achor ad aperiēdā ſpem. Achor
interpretat turbatio: ⁊ eſt beata vir
go: q̄ q2 turbata eſt in ſermone eius:
ab illa heroica turbatione nomē ac-
cepit. Huius turbationis vallis: eſt
hūilitas ꝓfunda ⁊ ampla: qua deuꝫ Lu.i.d.
potuit continere dicēs. Ecce ancilla
dn̄i. qui ergo cupit ſpem aperire ſibi
accipiat clauē ideſt humilitatē Ma
rie: que aperit: ⁊ nemo claudit: q2 ex
quo iſta claue ianua celi aperta eſt Apoca.
nemo potuit eam claudere. Iā er- iii.b.
go vallis turbationis ideſt hūilitas
illa qua turbata eſt maria: datur no
bis ad aperiendā ſpē: ⁊ ad hoc etiā Spes marie.
reputat ei: cui etiā d2. Ecce dedico-
ram te hoſtiū apertum: q2 modicā
habes virtutē. Virtus modica dicit
humilitas ad ſpē ſatis neceſſaria: ne
expectans dilatione frangatur. Un-
de poſtq̄ ꝓpheta dixit. Expecta: te

expecta:ſtatim addidit.modicū ibi:
Eſaie xxviij.c. modicum ibi.ſ.neceſſariuꝫ eſt. Mo-
dica ſit aīa in humilitate expectatio
nis ⁊ afflicta:ideoqꝫ in ſumma humi
litate Marie datū eſt generi huma
no:qđ expectabat:⁊ vt amplius ape
riret:⁊ ampliora expectaret: ideoqꝫ
dixit ad aperiendam ſpem.ſ.amplio
rem. Nam recepto quod expectaba
Ro. viii.c. tur:nō quieuit ſpes: ſed irritatur ad
maiora:vnde Paulꝰ dixit. Expecta-
tio creature reuelationē ſcꝫ glorie fi
lioꝝ dei expectat. Nemo igitur cōtē-
tus ſit donec perfectū largiatur ple
nius ac pleniſſime: euacuato qđ ex
parte gerimꝰ. Diximꝰ ergo ſupra ꝙ
vnum hominis ⁊ hebrei populi ma-
lum erat: ꝙ ianua celi erat eis clau-
ſa:vt aūt huic malo ſubueniatur:da
tur eis Marie humilitas ad aperiē
dā ſpem: ad aperiēdū deum:ad ape
riēdū celū: ad aperiendū q̄ hucuſqꝫ
clauſa fuerant. Si ergo quartū o pe
tebat clauē Dauid: vt clauſure celi
ſubueniret: iam datur ei humilitas
Sapiencia marie Marie ad aperiendā ſpem. Nā eiꝰ
humilitas celum aperuit. ¶ Sed vt
rationes quibꝰ Marie tribuitur to
ta ſpes:eo ordine ponā:quo ſeptena
ria poſui ſupra. Pro ſecūda ratione
aduerte ꝙ iuſte ſit Marie feſtū oīs
ſpei:tanꝙ matri ſancte ſpei: quia il-
la ſola ſciuit rem:quā ceteri expecta
bāt. Nā ſicut in celo a nemine ange-
loꝝ cōprehenditur filius dei: ſic nec
ī terra plene poterat ſciri ab aliquo
ꝓpheta:qꝛ nullus oīa incarnationis
myſteria integre perſcrutatus eſt:ſꝫ
Hiero. ex parte cognoſcentes ex parte pro-
phetarūt: Maria ꝟo cui teſte Hie-
ronimo. Tota ſe infudit plenitudo
gratie:doctrix fuit huius diſcipline
dei. Nam dū angelꝰ quereret: quis
dignus eſſet aperire librū: ideſt my-
Apo.v.a ſterium incarnatiōis enodare: neqꝫ
in celo neqꝫ in terra neqꝫ ſubtus ter
ra in limbo inuenit. niſi agnū:qui ſi-
gilla ſolueret:ac per inde Mariam:
qꝛ lucerna eiꝰ eſt agnꝰ. Iſta accepit
librum ac deuorauit:digeſtūqꝫ poſſi
det illū ⁊ intellectū. Myſteriū ergo
incarnationis nemo ſcit:niſi q̄ acce-
pit illud maria: ⁊ ꝑ cōſequēs nemo
ītm optauit nec expectauit ꝙtū illa:
nā ex maiori notitia ſequitur maior
ſpes. Propter magnā ſpē ſuā ⁊ huiꝰ Eccli.
rei ſciētiā tribuit̄ ei ſpes oīꝫ:vn̄ ipſa- xxiiij c.
met maria ſubtiliter ait. Ego mater Primū
pulchre dilectionis magnitudinis ⁊
ſctē ſpei. magnitudinē ꝓmiſit anteꝙ ob ſeptē
ſe matrē ſctē ſpei vocaret. Dū ergo maria eſt
primo dꝛ o ſapiētia ⁊c. Attēdat̄ iam mater
ad Mariā veniſſe:ꝑ eāqꝫ datā fuiſſe ſpei.
oībꝰ ꝯfidētibꝰ in ea. Attingit eñ ſa-
piētia incarnata ab eua vſqꝫ ad ma-
riā:a fine vſqꝫ ad finē:fortiter puniē-
do diſpoſuit oīa in eua:ſed ſuauiter
miſerādo reparauit oīa in Maria:
per quā docuit nos viam prudentie
vt eſſemus prudentes ſicut ſerpētes
ſeruādo caput nr̄m xp̄m:ceteraqꝫ ꝓ
eo ꝟberibꝰ exponēdo:ſi neceſſitas a
foret. ¶ Preterea tribuimꝰ Marie
totū feſtū ſpei:qꝛ cū ampliora dona
receperit a deo:plus cūctis expecta Grego.
uit:nā vt notat Grego. In hoc diffe
runt diuina ⁊ humana:ꝙ iſta iā ade
pta plus ſunt in faſtidiū ꝙ in leticiā
diuina ꝟo ecōtra dū habētur aīam Luc.ix.b
afficiūt:⁊ totū hoieꝫ alliciūt:vt cum
btō Petro dicat. Bonū eſt nos hic
eſſe: De hūanis aūt dignitatibꝰ ⁊ ci
bis ac venereis ait ſapiens. Euome
illud.ſ.ꝑ ꝯfeſſionē:⁊ refrigerabit te.
relinq̄ ꝓphana:qꝛ plus onerāt aīꝫ ſa
pientis ꝙ ei ſatiſfaciāt. Pauperē ſe
vocabat dauid tot regna poſſidens
qꝛ nō inueniēs in eis aīe ſue cōſola-
tionē ſpernebat ea:ſolūqꝫ indagator
diuinoꝝ eſſe cupiebat:q̄ fine carent:

quottidieqꝫ aīm nr̄m dilatare nō ceſ
ſant ad maiora nos ydoneos reddē
Eccleſia. xviij.a. do:nā de iſtis veꝝ eſt:ꝙ ebriꝰ patie-
batur ſitim dauid:qꝛ ſcriptū eſt. Cū
Cōceptio marie. cōſumauerit homo:tūc incipiet. Ec-
ce igit̄ quomodo maiora dona dei.
magis alliciunt ſpem noſtram. Ma
ria experimēto didicit: qualiter plꝰ
oībus debuit expectare: dum ſe ab
omni peccato etiā originali reppe-
rit liberā:nec vllo fomite agitatam:
i.mac.x.c. de qua optime poteſt intelligi illud
machabeoꝝ. Hieruſalē ſit ſctā ⁊ libe
ra cū finibus ſuis:⁊ decime ⁊ tribu
ta ipſius ſint. Mirabile ꝑuilegiū eſt
Geneſis. xlvii.f. iſtud: ꝙ hieruſalē mater noſtra non
ſolū ſit ſancta.ſed libera. Nā Dauid
ſctūs extitit; ſed non liber a potētia
peccandi.nec ab originali pctō. Ma
ria vero vt terra ſummi ſacerdotis
nū ꝙ ſubdita fuit pharaoni: ſed pa-
cata:ſancta:⁊ libera cū finibus ſuis
ſcꝫ ſenſibus ⁊ membris virgineis:in
quibus nulla rebellio nec ad maluꝫ
ꝓnitas inuenit̄. Tota Maria a plā
ta pedis vſqꝫ ad ꝟticē capitis libera
eſt a peccato:⁊ ſancta etiā aleui quo
cūqꝫ deſiderio vſqꝫ ad ſubtilē aut le
uē cogitationē:quia Hieruſalem li-
bera eſt cū finibꝰ ſuis.nil coinquina
tū intrauit in illam. In hac hieruſa-
leꝫ decime ſunt q̄ deo debēt reddi:
qm̄ quicquid boni eſt in Maria ſoli
deo tribuitur:eā in bn̄dictiōibꝰ dul-
cedinis preueniēti. ſunt ⁊ tributa.ſ.
penalitates famis ⁊ ſitis ⁊ langoris
tamē hec tributa penalia nō ſunt ei
ſicut nobis:nā ſi de nobis veꝝ eſt ꝙ
mala q̄ patimur:peccata noſtra me-
ruerūt. Maria nil in penam pcti ſuſ
paſſa eſt:qꝛ peccato caruit; ideo tri-
buta eiꝰ penalia non ſunt; q̄propter
iure dictū eſt. ⁊ tributa ipſius ſint.
quicquid patitur nō ſit ei ad penā:
3.o. ſꝫ ad meritū,ſoluat tributa ad como
dū ſuū. Uidēs ergo maria tātā gra-
tiā ſibi a deo collocatā plura ſperat.
Si alteꝝ deniqꝫ o dicit.o adonay: ⁊
dux ⁊c. hoc ſe ꝑcepiſſe cognoſcat in
maria:q̄ ceteris abūdātiꝰ atqꝫ ſubli
miꝰ redēpta eſt: nec vllū captiuitatꝭ
malū paſſa. hoc ď ꝟginitate aīe ꝟgi-
nis dixiſſe ſufficiat: qꝛ de ꝟginitate
corpis nō eſt opꝰ loqui:cū ſpuēdꝰ eſ
ſet:q̄ eā dubitaret. ¶ Tertio tribuit̄
Deū oībꝰ maria cōtulit. marie totū feſtū ſpei ꝓpterea ꝙ ꝑ eā
dat̄ nobis maximū qđ expectat oīs
creatura Nil ſublimiꝰ expectari pōt
ꝙ ꝙ creatura ſuo aſſimilet̄ creatori: Eſaie. xiiii.d.
vn̄ lucifer poſt alia q̄ ꝯcupiuit: ꝯclu-
ſit deſideria ſua dicēs. Et ero ſilis al
tiſſimo. Per alia q̄ ꝓmiſerat: ad hoc
nitebat̄ deuenire cito vt eſſet ſilis al
tiſſimo. Hāc ſublimitatē ſīlitudinis
btā ꝟgo oībꝰ ꝯtulit hūanis creatu-
ris: dū ex eis corpus aptauit deo.
Illa dicūtur diſſimilia deo:q̄ multū
ab eo diſtāt. Maria vero vt oīa ho
noraret ipm̄ deū attullit in regionē
longinquā:vt oīa aliq̄ ſīlitudine dei
fruerentur : quapropter de ea vni- Eccleſia: xv.a.
uerſaliter dicit̄. Obuiauit illis q̄ſi
mater honorificata. Elemēta igitur
⁊ elementata:⁊ etiā oīa corporalia
non valuerunt deſiderare tātā ſubli
mitatē:quantā eis attulit beata vir
go:cum qua oībꝰ oīa bona venerunt 3.o.
ideoqꝫ totū ſpei feſtū ei faciunt. Un̄
ſi tertium o clamat.o radix ieſſe.⁊c.
Hoc donū ſe in Maria percepiſſe
congaudeat:q̄ deū fecit radicē oīm
cui per quādā ſīlitudinē oīa inherēt
duꝫ factus homo āplexatus eſt oīa
a quo per quandā ſimilitudinē alie-
na non ſunt. Si ergo erat pctōr diſ- Ad galaꝫ
ſilis deo: hēat marie grās: in q̄ deꝰ
nichil differt a ſeruo cū ſit dn̄s oīm.
¶ De q̄rta antiphona.ſ.o clauis da 4.o
uid iā oſtendi:quomodo ſi exul erat
hō eiqꝫ ianua celi erat clauſa ⁊ clauē

querebat:gaudeat: q2 Marie hūili
tas eſt clauis Dauid: quam nichil
latet:cui omnia patula cedunt.
¶ Quinta ratio ꝑpter quam Ma
rie confert toti expectationis feſtū
eſt: ꝙ cuȝ de ratione ſpei ſit:vt q̄ras
deuȝ tibi:nam hoc dēpto: nulla erit
vltra ſpes:niſi dum queſieris deum
tibi. Mali hoīes bene ꝙ cupiāt deū
ſibi. tamē ſoli boni eū querūt. Nam
Prouer. xiij.a. vult: ⁊ nō vult piger. vult per deſide
rium:ſed non vult per inquiſitionē.
ps.lxxvi.a. Ille vere deū querebat ſibi:qui dice
bat. Deum exquiſiui manibus meis
⁊c. Ergo nemo vere ſperat in dn̄o:
ij.re.xvi.d. niſi eū querat ſibi. ve aūt illi de quo
dr̄. Nec in infirmitate q̄ſiuit aīa dn̄ȝ
ſed magis in medicoꝝ arte cōfiſus
ps.ciiij.a eſt. infelix talis fiducia. Ergo vos
oēs qui ſperatis in dn̄o: querite fa-
ciē eius ſemp: ⁊ viuet aīa veſtra. Et
dato ꝙ oīs creatura ſic a deo condi-
ta ſit: vt ipſum q̄rat etiā inſtinctu na
turali: vt in ſermonis initio expone-
re cepi: homo tamē ideo condit⁹ eſt
vt querat deum per fidē: ⁊ eum ſibi
applicet per ſpem: tertio per chari-
tatē diligat eum ꝑpter ſe. Nemo tā-
tū queſiuit ſibi deū q̄tū Maria: q2
Luc.i.d. oēs ſancti eū querebant in patrē ac
dn̄m: Maria vero eum queſiuit in
filiū: quando ex aīo dixit. Fiat michi
ſm̄ verbū tuum. Eūq3 in filiū queſi
Gabriel biel in.iij ſentētiaꝝ uit: quādo etiā de condigno meruit
eſſe matrē dei / vt probat Gabriel in
tertio ſentētiaꝝ. In iſta q̄ſtione ad-
uertēduȝ eſt: ꝙ ex ignorātia videtur
ꝑuenire: vt homo deſinat: q̄rere deū
ſibi. Nam ſi videres aīam tuam eſſe
ens imperfectū ſolo deo perficiēdū:
nōne quereres ei deum? Si videres
aulam regiam ⁊ pulchrā. cui nichil
deeſt niſi lumen: nōne ſtatiȝ faceres
ei vnā feneſtram? ſane quidem. Nil
deeſt aīe tue niſi lumē celi. Marie
vero regi ſeculoꝝ aule nichil deerat
niſi v̄bū incarnatū: tamē ipſa igno-
rans erat: quod hoc ſibi deeſſet. Et
cum didiciſſet ab angelo: qui eā at-
tentius contēplatus fuerat: quod ſi
bi deerat filius dei: qui in ea decre-
uerat habitare. Statim hoc plene
cōperto. reſpōdit ei. O ſi fiat michi
ſm̄ verbum tuū. fiat eſt v̄bum ſpei
generale: dū tn̄ addidit (michi) co-
pulā reduxit ad ſe: vt ipſum deū q̄re-
ret in filiū ſibi: angelica aucthorita-
Quintū D. te ſuffulta. Si ergo ignorantiā hoīs
clamat dicēs. O oriens ſplēdor ⁊c.
Nunc iam diſcat: quomodo Maria
illuminata eſt: atq3 didiſcit qualiter
Sextū D. oīm eſſet illuminatrix: dum ſolē iuſti
tie in ſuo contulit gremio. ¶ Sexta
Maior ſpes marie. ratio ꝑpter quā Marie arridet to-
tū expectationis feſtū eſt propinqui
tas. Cōmuniter eñ magis ſperāt ꝓ
piquiores: imo magis ac maiora: vn̄
ps.lvi.a. ideo Dauid canebat. Miſerere mei
deus: miſerere mei: qm̄ in te cōfidit
aīa mea: ⁊ in vmbra alaꝝ tuarū ſpe-
rabo. In propinquitate alarū confi
debat: ideoq3 bis dixit. miſerere
mei quaſi duplicata ſpe: que nimis
augetꝰ: ⁊ creſcit: dū res apropinquat
Exeplū eſt in piſcatore: qui dum cō-
cinat inſtrumēta piſcationis ſue ha-
bet ſpē: duȝ aūt apropinquat fluuio
maiorē dum bn̄ paratus eſt hamus
maiorē: dum piſces cibū mordēt ma
iorē: dum captus eſt: bullit ſpes vſq3
dum extrahitur ad ſiccū litt⁹ piſcis.
Ecce quomodo ex propinquitate ⁊
habitudine ſpes augetꝰ: ⁊ q̄uis alij
comedāt piſcē tuū: nullus tātū gau
det de ille: q2 nemo tantuȝ ſperauit.
Ex his oībus ꝑpēdere poteris ſpē ⁊
gaudiū beate Marie. oēs capere
volebant piſcem filiū dei: tamen pa
tres veteris teſtamenti dicunt. Per
totam noctem laborantes: nichil ce

pim⁹: Maria vero ī mane (hoc eſt)
oriēte lege gr̄e ⁊ ſuos radios ꝑ Ioā
Maria eſt piſcatrix dei. nē emittēte ſentit filium dei in mari
viſcerū ſuoruȝ ꝑambulantē ſemitas
maris: ac fameſcentem: qui tantillo
carnis ſue velut paruo ſuo cibo ten-
tus eſt: eiq3 ligatus. Dum aūt illum
captum tenebat: creſcebat ſpes: dū
illū ſenſerat grandiorē: ſpes exulta-
bat. Nec miremini fratres q2 eū cu-
piebat in pectore ſuo videre. manib⁹
tangere. vberib⁹ aptare. ſinu aſtrin-
gere. eūq3 guſtare. Si tn̄ tu inter-
dū queris ab ea: qualiter ſe habeat
Tre.iij.c. ſane ꝙ reſpondebit. Pars mea de⁹
dixit aīa mea. propterea expectabo
eum. pars mea: ideſt quedam pars
mei eſt deus: (teſte aīa ⁊ cōſcientia
mea.) Ideoq3 tanto amplius expe-
cto eum: q̄to intimius ipſe eſt pars
mea: q2 filius eſt portio viſcerū ma-
ternorū. Cur ergo Maria tibi ſoli
eū queris? Nōne eſt ⁊ nobis opus?
Ad hoc reſpōdit beata virgo quod
ſequitꝰ. Bonus eſt dn̄s ſperātib⁹ in
eū: aīe querēti illū. Quomodo bea-
ta v̄go querā illuȝ: quē tu habes in
te repoſitū? Ad hoc etiam reſpōdit:
qđ immediate ſequitꝰ. ſ. ꝙ per ſpem:
nā ideo ait. Bonū eſt preſtolari cum
ſilentio ſalutare dei. Nos aūt / o ma
ria pctōres ſumus tm̄ bonū expecta
re neſciētes. Quid ergo faciemus?
Ad quēlibet pctōrē ſequitꝰ. Ponet in
puluere os ſuū. ſi forte ſit ſpes. cōte-
re peccata tua homo per cōtritionē:
⁊ poſtea in iſto puluere pone os tuū
per confeſſionem: ſi forte ſit ſpes. O
beata v̄go q̄ hamo ſpei tue deuȝ ce-
piſti inter aquas gratiaꝝ tuaꝝ: eūq3
diuides: prout vis: da nobis partem
que nos contigit. Quid petis a me
homūtio. Nec eñ ego plene ad vo-
tū fruor pignore meo. Adhuc ſingu-
lariter in ſpe conſtituit me dn̄s: qui
clauſus in vtero meo: me animo ſu-
Cā.viij.a ſpēſam tenet. Nā quotidie intra me
eum alloquēs dico ei. Quis michi
det te fratrē meū ſugentē vbera: vt
inueniā te foris: ⁊ deoſculer te. Ad
vbera mūdiſſima pēdere ſua pigno
ra cupit Maria: tunc eñ omnibus
oſculandū ꝑſtabit filium: quē nobis
genuit. Nemo ergo iam conqueſtus
Cā.viii.a ſit de antiqua delectione: qua popu
lus hebreus erat in caudā: q2 nūc ꝑ
Mariā de⁹ nobis ſuū filiū donauit.
cū quo ⁊ cetera nobis daturus eſt:
vt iā nemo me deſpiciat. ¶ Septi-
Septimū D. ma ratio ꝑpter quā Marie tribuitꝰ
ſpes poteſt dici: ei ſignāter hui⁹ rei
Eſa.vii.c. facta ꝓmiſſio: nam ſcriptū eſt. Ecce
virgo concipiet: ⁊ pariet filiū: ⁊ vo-
cabitur nomē ei⁹ emanuel. Nulli pa
triarche talis promiſſio ſit: qua digi
ꝓmiſſio facta marie. to monſtrari gaudet Maria. Ecce
virgo: ecce illa que dixit: ecce ācilla
dn̄i: que viꝝ non cognouit: ecce cōci
piet v̄go: ⁊ pariet filium talē: vt vo-
cetur emanuel. i. nobiſcū deus: ille
erit de⁹: ⁊ ille erit nobiſcū: ergo no-
biſcū deus: Sed vnū dubium reſtat
nā ſcim⁹: ꝙ marie orō ſemꝑ hec erat
O emanuel. o emanuel. dum hoc re
plicat abſorpta manet: extaſim pati
tur. Tn̄ quando ei gabriel dixit dn̄s
tecū: turbata eſt. Cur turbaris? Nō-
ne petis: vt nobis cum ſit de⁹? Ecce
ergo dn̄s tecum. Audite fratres: au
dite. q2 Maria non orabat ſoluȝ: vt
dn̄s eſſet ſecum: ſed vt eſſet nobiſcū
deus. Hoc eñ ſonat emanuel: ⁊ cuȝ
inter oēs ſigillatim dicatur ei: dn̄s
tecū: turbatur ꝓ nobis: quos habe-
bat in corde. ſed nos ei dicamus. O
Venter marie. maria dn̄s tecū: vt ſit nobiſcū deus:
quē habere non valem⁹. niſi per ma
nus tuas fertiles. Nemo igitur fra-
He.vi.d. tres iā timeat ſed audiat apoſtoluȝ
dicētē. Fortiſſimū ſolatiū habeam⁹:

qui confugimꝰ ad tenēdā ꝓpoſitam
ſpē:quā ſicut anchoram habemꝰ aie
tutā:ac firmā. ⁊ incedērē vſq; ad in-
teriora velaminis:vbi ꝑcurſor ꝓ no
bis introijt ieſus. Fortiſſimū ſolatiū
eſt nobis in maria ꝑgnāte:vbi eſt ꝓ
poſita ſpes nobis: ſicut in regina ꝑ-
gnāte eſt totiꝰ regni ſpes:qd̄ primo-
genitū heredē deſiderat. Spes nr̄a
filius dei ſicut anchora ex celo ꝓie-
ctus eſt in mari vteri virginalis: ne
nos patiamur naufragiū. Ibi ergo
eſt ſpes aie tuta:tutos nos faciens:
⁊ firma firmās nos:⁊ incedēs: qꝛ vt
(ait gloſa) Facit nos incedere ꝑ vi-
uā fidem ad interiora velaminis.ſ.
virginitatis:qua velatur filius dei:
qui pro nobis anguſtiam ventris in
trauit:vt nos latitudinem celi valea
mus intrare. Gaudeamꝰ ergo frēs:
qꝛ ſi homo erat inſipiēs:filiꝰ quē pa
rit et nobis maria erit oī ſciēs. ſi ho-
mo erat captiuꝰ:maria pariet nobis
libertatē:ſi homo erat diſſimilis deo
maria pariet nobis aſſimilatorem:ſi
hō erat exul Maria pariet nobis re
ductorē:ſi hō erat ſeipſum ignorans
maria pariet doctorē etiā paruuloꝝ
ſi homo erat deiectus: maria nobis
edet ſubleuātē nos:ſi hō erat timidꝰ
maria parturiet ꝑfectā charitatē:q̄
foras mittet timorē. O mr̄ dei ſpes
meritoꝝ noſtroꝝ:ideoq; es rebecca.
ſpes noſtre victorie:ideo es Iudich.
ſpes nr̄e vite:ideo es heſter. ſpes no
ſtre recōciliatiōis ideo es Abigail.
ſpes poſteritatis nr̄e:ideo es Ruth.
O vos pctōres venite ad Mariam
ſi expectatis hic gratiam:⁊ in futu-
ro gloriam. ⁊c.

De penali Chriſti natiuitate. Sermo octauus.

Delectabitur infans ab vbere ſu
per foramina aſpidis: ⁊ in cauernis
reguli qui ablactatus fuerit: manū
ſuā mittet. Eſa. xi. b.

Inuocatio vbi oſtēdit ꝙ ꝑ Ma- Inuocatio.
riam deus ſit pater noſter.

PAtre orbis terra
rū peccāte:nos pupilli
facti ſumꝰ abſq; patre
luminū:qd̄ Hieremias
deflēs ait. Paruuli pe
tierūt panē.ſ.grē: ⁊ nō erat qui frā- Tre. 4. a
geret eis. imo ſi a patre Adam hunc
panem petas:dabit tibi ſcorpionem
peccati: quod ad poſteros transfun
dit:nā oēs in Adā peccauerunt: ex
quo pater dici nō meret. Orbati er-
go patre:orphā i relicti ſumꝰ;nec pa Ro. iij. b
trē verū nouimꝰ donec deus nouit
matrē:qn̄ ille nouit ac ſciuit matreȝ Qn̄ deꝰ nouit matreȝ nos nouimus eū patrē.
nos nouimus patrē deū. antea non:
qꝛ Iob vndiq; prēm querēs tandē
concluſit. putredini dixi: pater meꝰ
es tu. Putredo eſt Adam:quoniam Iob. xvij. d.
per eū mors introiuit in orbē terraꝝ
⁊ in eo omnes moriuntur. Ignoraui
mus igitur patrem donec deus ma-
trem expertꝰ eſt. quando ille habuit
matrem:nos patrem lucrati ſumus.
O admirabile cōmertiū quo verſa-
uice deus ⁊ Maria filiū acceperūt
permutantes. Maria filium dei ac-
cepit in ſuum:deus autem filiuȝ ma-
rie amplexatꝰ eſt:ac dilexit eū. Filiꝰ
marie mūdus eſt: quoniā eſt cūcto-
rū viuentium mater. Hūc ergo deꝰ
adoptauit in filium:nam ex quo fa-
cti ſumus fratres Chriſti ꝑ Mariā:
per conſequēs ſumꝰ filij dei. De hac
ergo cōmutatiōe teſtimoniū dat ipe Jo. iij. b
xp̄s dicens: Sic deus dilexit mūdū
vt filiū ſuū vnigenitum daret. ſ. ma-
rie. Naſcitur deniq; filius dei mun-
do:vt mundus ipſe naſcatur deo:ei-
q; fiat filius:ꝙ ſi filiꝰ et heres glo-
rie. Sed quēadmodum Maria fi-
lium dei lacte alit:donec ſolidum ci

bum comedat:ſic et nos lacte gra-
tie ſumus interea nutriendi: donec
in verbo glorie paſcamur:quam vt
aſſequamur puerpere virgini cū pa
ſtoribus offeramus Aue Maria.

Argumētum vbi oſtenditur cur
Chriſtus tam pauper natus eſt.

Alio ſermone pliſxiꝰ q̄ſiui:cur btā
vgo filiū ſuū in ꝑſepio reclinauerit
tam recentem:cui ⁊ ſi ibi multigena
reſponſione ſatiſfactū eſt: nunc vlti-
mā rationem non vos pigeat audi-
re. Maria non vt alie matres ad li-
bitū paruulū filium nutriebat: ſed
a ſpū ſancto edocta in oībus ſedule
viri quē pepererat: voluntati obtē-
perabat deniq; non vt ipſa volebat:
ſed vt velle nouerat filium:eum tra
ctabat. Dictamine infantis ab intus
agebatur:non ſolum pregnās vt He
liſabeth:ſed iam puerpera et baiu-
lans filium:a quo mirabiliter et oc-
culte agebatur:cū ergo nouerit dei
filium deueniſſe: vt vitia vincat: ei-
q; plus placere contra vitia decerta
re:⁊ ſuppeditare peccata ꝙ omne a-
aliud hinc eſt ꝙ eum in penuria vo-
luit enutrire:vt ipſe poſtea nos abū
dantia meritorū ſuorū aleret velut
lacte exuberāti. Aduertēdū tn̄ eſt:ꝙ
lac prius ſub forma ſanguinis eſt:et
in pectore ſecūdo decoquitur: vt al-
bū ac dulce fiat:ſic ſane ſunt merita
Chriſti:nam prius in eius pectore in
eius amore ⁊ meditatione ſunt ſub
ſanguinis forma. ideſt forma paſſio-
nis ⁊ laboris deinde per charitateȝ
coquuntur pro nobis: ad quos ſub
forma lactis. ideſt dulciter tranſeūt:
qꝛ intramus in labores eius:de qui-
bus audite ꝓphetā dicentē vba the
matis videlicet. Delectabit infans
ab vbere ſuper foramina aſpidis: et
in cauernis reguli qui ablactatꝰ fue
rit manum ſuam mittet. In toto
ſermone oſtendam quomodo a cu-
nabulis puer cepit vitia vincere: et Diuiſio.
in ſecunda quomodo nos idem do-
cemur facere per exemplum chriſti.

Mirum eſt fratres chariſſimi ꝙ
non dicat ſcriptura loquēs de infan
tia Ieſu chriſtū dn̄z delectari in vbe Prima pars.
ribꝰ matris ſue:q̄uis nullum aliud
haberet refugium puer: ſed delecta
ri ab vbere quaſi auulſus ex tunc.
Nec enim naſcitur:vt delectetur ibi Ad quid naſcatur xp̄s.
quia teſte Iob. Homo Chriſtus na-
ſcitur ad laborem: et in labore non
fortuito: ſed ex induſtria inuento:
nam huic infanti dedit deus ſpiri- Iob. v. b
tuȝ ſenectutis:vt exemplo ſuo ſenes
noſtros prudentiam doceat:atq; fu-
gere corporis blandimenta: carna-
liaq; relinquere. Poterat quippe
Chriſtus in Nazareth naſci: vbi pu-
erperio neceſſaria nō defuiſſent: ſed
flores relinquens ſuaues:ad Beth-
leem voluit deuenire:que domꝰ pa-
nis ⁊ belli interpretatur. Panis qui
ſolet in bello comedi. durus inſipi-
duſq; eſt. et quia voluit ad belli do-
mum venire: videamus cum quibꝰ
ab infantia ſua eſt colluctatio ei.
Pro quo aduerte ꝙ foramina et ca-
uerne horum ſerpentium de quibus
in themate ſit mentio: ſunt peccata: Foramina ſunt peccata.
quibus demō latet in terra maledi-
cta hominū peccatoꝝ. Terra que fo
raminibus caret:munda eſt: nec ſer-
pentes fouet:⁊ ſic homines qui pec-
cata non habēt:mūdi cenſentur:nec
demones recipe poſſunt. Ve autē il-
lis q̄bus improperabit dn̄s dicens.
Domꝰ mea domꝰ orōnis vocabitur: Math. xxi. b.
vos aūt feciſtis illā ſpeluncā latro-
nū. domꝰ dei:domꝰ quā ſapiētia edi
ficauit ſibi Aia hominis eſt:cuius in
habitator deus eſſe cupit: qꝛ ad hoc
eam conſtruxit. Sȝ praui homines
ſe faciūt ſpeluncas latronū. i. demo-

inſoꝛum furantiū gloꝛiam deo. Pꝛo-
pterea em̄ peccatoꝛi dī. Si videbas
Pſ. xlix. furem: currebas cū eo. Paris crimi
nis eſt furari aut furē receptū foue-
re. Sʒ qm̄ fures iſti tyrāni ſunt: nec
eos poſtꝙ̄ receperis: eijcere vales:
ideo dicuntur aſpides ſurde ⁊ regu
li. Regulus aūt rex ſerpētiū eſt qui
alio noīe dī baſiliſcꝰ. receptus igiť
demon quaſi furtiue ſi aliquātulūʒ
foueatur fit regulus regnās in moꝛ
tali coꝛpoꝛe noſtro: imo ⁊ in aīa nr̄a:
vbi tot habet foꝛamina ⁊ cauernas
quot nos iuuat ꝑpetrare facinoꝛa.
Foꝛamina ſunt minuta peccata: ca-
uerne autem ſunt peccamina gran-
dioꝛa quibꝰ ſecurius latet: ſciēs igiť
dei filius ſic nos a regulo venenoſo
poſſeſſos ⁊ oppꝛeſſos. zelus domus
ſue comedit eū: ⁊ ideo mutauit ha-
bitū ſuū: habitū gloꝛie. in habitū hu-
manitatis noſtre: vt nobis imputeť
victoꝛia: ⁊ a pueritia ſua igreſſus eſt
bellū. De quo ait thema. Delectabiť
infans. ⁊c. Delectatio oꝛiri ſolet in
maxime deſideratis: quādo. ſ. quod
deſideramus aduenit: qꝛ ideo diciť
Puer. xiij b. lignū vite deſideriū veniens. ⁊ glo-
ſa ſuper illud pſ. Delectare in dn̄o:
⁊ dabit tibi petitiōes coꝛdis tui: ait:
Delectatio dī quaſi de alio lactatio
ſigitur in dn̄o delectari eſt de bonita
te eius lactari: que ſugitur ꝑ cogni-
tionem ⁊ amoꝛē. Per oppoſitū diffi-
nienda erat infantis noſtri delecta-
tio. Nūc em̄ nō agimus qualiter de
lectetur in dn̄o: ſed qualiter delecte
tur in defenſione noſtra ab illo qui
eſt cōtra dm̄m ſemꝑ. Cum ergo dele-
ctatio ſit quaſi de alio lactatio: de il
lo alio nūc videamꝰ: quo nō ab vbe-
re. ſed ab inſtanti cōceptionis ſue la
ctať ꝑ cognitionē ⁊ amoꝛeʒ: paruus
qui datus eſt nobis: qui ⁊ conceptꝰ
eſt ⁊ natus: vt intendat ꝑfectibꝰ no

ſtris: ⁊ liberationi acpꝛopugnationi
illoꝝ pꝛo quibus paruulꝰ ſit maxi-
mus. Filius dei figuratus eſt in illo.
de quo recēter nato dī. Iſte conſola- Ge. v. a.
bitur nos ab operibus ⁊ laboꝛibus
manuū noſtraꝝ in terra cui maledi
xit dn̄s. Si terrā dicimus maledictā
ꝓpter ſpinas ⁊ tribulos: ꝙ̄to āpliꝰ
maledicta erit: que aſpides ⁊ baſili-
ſcos germinat? Tales ſunt peccato
res qui terrena ſapiunt: ⁊ ea q̄ infer
ni ſunt fouent ⁊ nutriunt: imo ⁊ ge-
nerāt. Habet em̄ demon patrē ⁊ ma
trē in peccatoꝛibꝰ. ſicut deꝰ in iuſtis.
Merito igitur dī maledicta conge-
ries pctōꝝ laboꝛātiū opere peſſimo
vt faciant in ſe ipſis demoni cauer-
nas: a quibus tn̄ noſter paruulꝰ de-
mones eijcere venit ad hoc genitꝰ
qui ex tunc meditatus eſt ardenter
qualiter ſtrennue opus perficeret.
Exhibitio ergo tam deſiderati ope-
ris: atq; cupido adimplendi tantuʒ
decretū auulſit xp̄m ab vberibꝰ ma
tris. Plꝰ em̄ recoꝛdabať operis ſui Figura
ꝙ̄ mamillaꝝ. Quod mire figuratur penoſe
in puerperio thamar: que vno par- natiuitatis
tu ⁊ ex vno cōcubitu gemellos con- chꝛiſti.
cepit ⁊ peperit: quoꝝ ſecūdus natu
qui zarā appellatus eſt poꝛtauit in Geneſis
manu coccinū. Iā ergo thamar inter xxxviij.
pꝛetatur palma ⁊ eſt Maria virgo
de qua dī in canticis. Aſcēdā in pal-
mā: ⁊ appꝛehendā fructus eius. qui
fructus gemelli ſunt. ſ. phares ⁊ za-
rā: nō ꝙ Maria habuerit duos fi
lios. Sed quia filiꝰ eiꝰ duplicē ha-
buit naturā: opoꝛtuit ꝑ duos ſignifi
cari ſimul ꝯceptos ex eodē ꝯcubitu Cā. vii.
⁊ effuſos: eodē partu. Pꝛimꝰ qui vo
catur Phares interpꝛetať diuiſio: ⁊
ſignat chꝛiſti deitatē: cuius eſt ſegre
gare oues ab hedis bonos a malis
lucē a tenebꝛis: iuſtos a peccatoꝛibꝰ
Hic pꝛioꝛ natꝰ eſt; Quis alter manū
pꝛotulerit

pꝛotulerit pꝛiꝰ: quā poſtea retraxit
donec alter egrederetur. Hic ergo
egreſſus dī pꝛioꝛ: qꝛ maria diciť ma-
ter dei ⁊ eſt a diuino partu denomi
nata Qualis partus eiꝰ quo ad homi-
nes hꝛanus videtur: qꝛ hominē pe
Zach. iij. d. perit. non tn̄ purū. Alter igitur. ſ. za-
rā ſignat xp̄ʒ inꝙ̄tū hominē: de quo
deus ipſe ait. Ecce ego adducā ſuū
meū oꝛientē: qui deleat vno die iniq
tatē terre ſue. Iuſte vocatur chꝛiſtꝰ
oꝛiens marie nūc: qꝛ per eū claritas
dei circūfulſit illos paſtoꝛes: quibus
eius natale per os angelicū nuncia
tur. Hic ergo qui hoīeʒ xp̄m figurat
eduxit de ventre matris ſue filium
ſiricū purpureuʒ ſignificās opꝰ im-
manens aīe chꝛiſti: quo ad paſſionē
futurā: quā digito cogitationis ſue
ex tūc ligatam habuerit: imo ⁊ ma-
nui atq; bꝛachio vnitam defert arra
bonem amoꝛis noſtri. Nec miruʒ qꝛ
puer iſte tāꝙ̄ ſponſus ꝓcedit de tha
lamo ſuo: cui ſponſa eccleſia dicit.
Cā. iiij. b Pone me vt ſignaculū ſuꝑ coꝛ tuum
ſignaculū ſuꝑ bꝛachiū tuū: qꝛ foꝛtis
eſt vt moꝛs dilectio. Ecce igiť dile-
ctus meus egreditur candidꝰ ⁊ ru-
bicundus tam incenſus amoꝛe: ꝙ ex
nūc moꝛi paratꝰ ſit pꝛo ſpōſa ſua vt
ab ea moꝛtiferos ſerpētes expellat;
cuius ſignū in aīa defert: in quo qꝛ
plus delectatur ꝙ̄ in vberibus ma-
tris: ideo ait thema. Delectabiť in-
fans ab vbere. ⁊c. Statim em̄ quo
natꝰ eſt. cepit demones eijcere a gē-
tilitate: que in regibus venit adoꝛa-
re eū. Ab vbere igiť xp̄s delectatus
eſt ſuper noſtra ꝑ eius meritū delen
da pctā: et tūc em̄ habuit ꝓmptam
voluntatē. vt cū poſſibilitas affoꝛet
manum. ideſt opus in demones mit
teret. per manū em̄ opus deſignať
In ablactatiōe poſſibilitas denota
tur. qua manū ſuaʒ miſit ad foꝛtia.

In cruce ex toto ablactatus eſt xp̄s
auulſus a matre ſua: cui dixit. Mu Io. xix. e.
lier ecce filius tuꝰ. q. d. me iam non Ablacta
reputes tuū ſed ipſum qui ſtat coꝛaʒ tio xp̄i fuit
te. Quis ergo laboꝛioſa fuerit infan it in cru-
tia ſaluatoꝛis: ideoq; citius ſolito a- ce.
blactatus ſit: nō tn̄ totaliter. donec
ſegregatus a matre dilectiſſima cru
cem aſcēdit: virgini denegās nomē
maternū. ⁊ etiam pater eius nega-
uit ei ſuauitatē illam. quā infunde-
re ſolitus erat poꝛtioni inferioꝛi aīe
me xp̄i vñ ei merito intulit. Vt quid mat. xxvij. e.
dereliquiſti me? Ibi ergo ablactatꝰ
eſt xp̄s: ibiq; in cauernas reguli ma
nū ſuam miſit. Sed in pꝛeſepio bel-
lum hoc inceptū eſt: qđ ꝓ nobis mi-
ſericoꝛditer ꝑtulit dicens. Ab infan- Iob. xxxi. b.
tia mea creuit mecū miſeratio: ⁊ de
vtero matris mee egreſſa eſt mecū.
Miſeratio dicit operationem ad ex
tra: quaʒ xp̄s cepit in pꝛeſepio: con-
ſumauit in cruce dicens. Conſuma-
tū eſt. Si attendis humilitatē diuer
ſoꝝ: cognoſces ꝙ delectatur infans
contra ſuperbiā: ſed manū ſuā mit-
tet: qn̄ ſe humiliauerit vſq; ad moꝛtē
crucis paruulꝰ iſte. De hūilitate in-
fantis ait cypꝛianꝰ. Electa adeſt hu Humili-
miliū ꝑſonaꝝ ſimplicitas: vt ponere tas.
tur regula: ⁊ indiſſolubilis dareť foꝛ Cypꝛianus
ma ꝙ nō niſi pauperibꝰ ſpiritu. xp̄i
pateret humilitas: nec ſuperbos ad
intuitū ſui poſſet admittere veritas
hec ille ⁊ infra ait. Hic eſt pꝛimus re
ligionis introitus ſicut in mūdū pꝛi
mus xp̄i ingreſſus: vt quicunq; pie
vult viuere: humiliter de ſe ſentiat:
neq; ſupꝛa ſe in mirabilibus ambu-
lare pꝛeſumat. Fundamentū ſancti-
tatis ſemꝑ fuit humilitas. Nec in ce
lo ſtare potuit ſuperba ſublimitas.
Hāc pꝛimā grām ingrediens mūdū
noſter paruulus attulit: ⁊ a cunabu
lis nos ſibi confoꝛmes fieri volens:

tenere voluit in vita quod exhibuit
in perſona. Nec eſt cõfuſus ſe ad for
mã ſerui exinanire: vt qui de frater-
nitate eius gloriant̄ ⁊ volũt aſcẽde
re nõ erubeſcãt deſcendere ſed eidẽ
ſcale cum iacob innitant̄. Si etiam
attendis pãnos repertatos. de qui-
bus mirati ſunt angeli. eos dantes
in ſignum paſtorib⁹: dices quippe ꝙ
delectatur infans ab vbere contra
auaritiam: ſed cum ablactatus fue-
rit in cruce manũ ampliorem mittet
Math. xxvii. e. ſinens ſuper veſtem ſortem mitti: il-
lo nudo pẽdente. Nec miremini fra-
tres de paupere natali ſaluatoris.
paup̄tas Ait enim beatus Cyprianus in ſer-
Cyprian⁹ mone natiuitatis Chriſti. Ornamen
ta que deerant: etiam ſi adeſſent nõ
haberent oculos inſpectores: quia pre-
ſentia paruuli ſic eorum qui aderant
Joſeph: ⁊ ſi quis forte alius ibi erat
oculos occuparat: ſic illuminauerat
animos: ſic corda illexerat: vt in hoc
ſummo bono omnium bonorum vni
ta collectio videretur: nec opus
eſſet euagari: ⁊ mendicare per par-
Caſtitas tes quod ſimul in ſe vno fidelibus
omnipotens infantia preſentabat.
Hec ille. ſi etiam attendis ꝙ natali
chriſti non niſi virgines affuerũt. ſci-
licet Maria/ Joſeph/ ⁊ angeli: opti
me dices ex tunc delectari cõtra lu-
xuriã: cui magis infeſtus erit in cru
ce mittẽs manũ ad fortia. vbi ſic ad
vnguẽ caſtigatus pepẽdit: ſolis vir-
ginibus. ſcȝ Marie/ ⁊ Johãni/ curã
impendens peculiarẽ. Sed nec mũ-
ditia puerperũ huius parua eſt: quo
Cyprian⁹ niam Cyprianus dicit. Altro matu
rus ab arbore baiula fruct⁹ elapſus
eſt: nec oportuit bellicari: quod ſpon
te prodibat: nichil in hac re peritit vl
tro: nec precedẽs delectatio aliquaȝ
expetiit penarum vſuram. Spiritu
ſancto obumbrante incendium ori-
ginale extinctum eſt: ideoq; in noxiã
affligi non decuit: nec ſuſtinebat iu
ſtitia: vt illud vas electionis cõmu-
nibus laſſaretur iniuriis. Quoniaȝ
plurimum a ceteris differens natu-
ra communicabat non culpa: eratq;
ei proprium priuilegiuȝ: ꝙ nulla mu
lierum nec ante. nec deinceps meru
it obtinere: ꝙ erat ſimul mater ⁊ vir
go ſingulis titulis inſignita. Unde
et matri plenitudo gratie debeba-
tur: et virgini abundantior gloria: q̄
carnis ⁊ mẽtis integritate inſignis
ſpirituali et corporali intus et extra
Chriſti preſentia fruebatur. Itẽ con
culcauit iram dum in preſepio liga-
tur. Manſuetus enim mancus dici Manſue
tur a ſuperbis: ſed crucifixus mãſue tudo.
tior erit cum maledicetur: non male
dicet: ⁊ patiens non comminabitur
ſed ſemper ſilebit: donec affligatur
ex toto. Nũc autem fratres chariſſi-
mi quid manſuetius paruulo noſtro
qui ſe ſtatuit inter aialia manſueta:
vt ab his aliqd̓ accipiat refrigeriuȝ: Eſaie
qui vt ait Eſaias. Dat flatum popu- xlij. a
lo terre: ⁊ illum captat a iumentis.
Nec miruȝ ꝙ qui ad annũciãdũ mã Eſa. xi. a
ſuetis miſſus eſt cum eis ſit cõuerſa-
tio ei⁹ qui ipſo facto arguit iratos
in equitate ꝓ mãſuetis terre. Equi
tas autē iſta forſitã eſt in mitiſſimo mat. xviij a.
Chriſto: quia niſi conuerſi fueritis: ⁊
efficiamini ſicut paruulus iſte non Jaco. i. a.
intrabitis in regnũ celorum. Obſe-
cro igitur vos fratres per manſue-
tudinẽ dei: vt ſuſcipiatis in manſue-
tudine inſitum verbum: quod poteſt
ſaluare animas veſtras. Si attẽdis
pueri noſtri parcitatẽ: qua paruo la
cte paſtus eſt: minori ꝙ̄ Nicolaus qui
etiã puerorũ habet ꝓgatiuas oẽs
⁊ ſi nõ ſcribant̄. Ibi ergo fuit cõtra parcitas
gulam: ſed in cruce amplius perſeq-
tur eam: quãdo ei fel acetumq; pro-

pinauerint ebrij tortores. Sed que-
ramus a puerpera quos in diuerſo
rio habuit dapes: que fercula ſunt
ei allata. Ad hoc eſt aduertẽdum ꝙ
Maria infantem alebat: ⁊ ipſa ma-
ter alebatur ab illo: lactabat a quo
Cyprian⁹ lactabat̄: vnde ait Cyprianus. Par
uulus ſuggens vbera pura alimo-
nia vtebatur: ⁊ fõs ſacri pectoris de-
fecatum eduliũ ori mũdiſſimo infun
debat. Sed ⁊ cor matris q̄dã dulce-
dies: que humanum ſuperãt intelle
ctũ imbuebant: eratq; vtriſq; mira-
iocunditas cũ pia ſancte mr̄is ⁊ de-
uota humilitas: ⁊ ſancti ſctõꝝ immẽ
ſa benignitas cõfederatis affectib⁹
mergeretur. Fuit etiã ab vbere con
Heb. v. b tra accidiã laborioſe naſcẽs ſȝ cõtra
eam fortius manuȝ mittet in cruce:
qñ laborabit clamans: ⁊ clamore va
lido ⁊ lachrymis emittet ſpm̄. nũc in
Sap. vij a fletibus laborat infans ꝓ nobis qui
ſilis oibus primã vocem emiſit plo
rans: vt riſus noſter dolore eius mi-
ſceret̄. vt laboremus q̄q; cũ illo eiiciẽ
do p̄ſatos ab aia nr̄a ſerpẽtes. nego
tiũ eni nr̄m pagere venit: coadiuto-
Labor. res ei⁹ ſim⁹: nõ ſperãtes in nobis ſȝ
Cyprian⁹ in illo de quo Cyprian⁹ ait. Si diui-
nis ꝯſiliis obuiauerint tẽptamenta:
⁊ liberas mentes ad carnales reuo
cauerit appetit⁹ adeſt de⁹ fortis: nec
ſpẽ ponat homo in hoie. nec in bra-
chio carnis ſue ꝯfidat: quia qui mũdũ
vicit: victoriã ſuis ꝓmittit militib⁹:
⁊ qui victores ſunt ſint: celo vim infe
rũt: q2 ſcriptũ eſt. Regnũ celoꝝ viȝ
mat. xi. b patit̄: ⁊ violẽti rapiũt illud. In puu
li hui⁹ noie cũ hoſte ãtiquo ꝯgredi-
mur: ⁊ fortis armat⁹ ſupueniẽte for
tiore de atrio antiq̄t⁹ poſſeſſo poten
ter expellit: ⁊ p̄ſumpte infeſtatiõis
audacie ſilẽtiũ iperat̄. Defectui car-
nis nr̄e q̄ a p̄mitiuis fecib⁹ origina-
lis mali infecta lãguerat: ex xp̄i car
ne reddit̄ fortitudo: ⁊ ſacramẽtoruȝ
cõmunicatio: ꝑ quã illi⁹ corporis ſin
ceritati vnimur: nos in tm̄ corrobo-
rat vt de mundo ⁊ de diabolo ⁊ de
nobis ipſis victoria potiamur: for-
titudine ſocietatis xp̄i ſubigentes tẽ
tamina: ⁊ cũ hoies ſint ex indignio-
ri materia in captiuitatẽ redigũt: ⁊
conſpuũt: ligantq; demonia. Hec il-
le oſtẽdẽs qualiter verum ſit illud
Eſaie: q̄ loquẽs de nr̄o puulo ait. Et Eſa. ix. a.
vocabit̄ de⁹ fortis. Si aũt ⁊ attẽde-
re placet ꝙ̄ infeſtus ſit inuidie puer Charitas
nr̄ adhuc recẽter nat⁹ videbis eũ cõ
tra eã delectari: ſȝ in cruce vbi viſce-
ra effũdet amoris cõtra eã manũ ſuã
mittet. Nũc aũt i p̄ſepio eãdẽ chari-
tatẽ tribuit paſtorib⁹: quã dederat
antiq̄s d̓ puulo ꝓphetãrib⁹: quia p̄ſat⁹
doctor ait. Idẽ ſpũs q̄ lõge añ ꝓphe
tas docuerat: etiã nũc hũiliũ menti
bus ſe infundẽs dilatabat hũani in
tellect⁹ anguſtias: ⁊ apperiebat in-
teriores oculos: vt viderent̄ inuiſi-
bilia: ⁊ intelligerent̄ ea ad q̄ hũan⁹
nõ attingit ſenſus: nec ratiõis pene-
trat intellect⁹. Et infra. Ut filij dei
ſum⁹: humanitatis pticipatione fra
ter noſter fieri voluit: vt eſſem⁹ ſecũ
beatitudinis coheredes: ⁊ haberet
tota cõpoſitio hois pfectã plenãq;
leticiã: cũ ſpũs diuinã repreſentaret
imaginẽ: ⁊ caro noſtra xp̄i corporis
ſimilitudinẽ: cõſummate ſocietatis
beneficiũ obtineremus: cum nomi-
nis chriſti ⁊ hereditatis conſortes. ⁊
diuine nature cõmunicamus ꝑ ſpm̄
⁊ humane per corpus. hec ibi. Extre
ma xp̄i Jeſu. ſ. naſcentis ⁊ morientis
tetigim⁹ in ſuperiorib⁹: que ſimilia
reperiũtur inter aſpidẽ ⁊ baſiliſcum
Unde ait thema. Delectabit̄ infans
ab vbere matris ſuper foramina aſ-
pidis: ⁊ cum ablactatus fuerit in ca
uernas reguli manuȝ ſuam mittet.

Ut autē harum extremitatū videas
conuenientiā intuere. ꝙ non poteſt
miſerior fieri alicuius miſeria q̄ ꝙ
naſcatur inter beſtias: moriaturq; in
ij. re. x. b. ter fures. Summa miſeria ſtat vel
in abiectione aut in dolore. Primuʒ
oſtendit in eis: quos miſit rex dauid
ad regem amonitaꝝ legatione fun-
gētes: qui q̄uis nō receperūt leſio-
nē corporis: turpiter dehonorati re-
miſſi ſunt ad regē dauid: qui noluit
eos videre tāta affectos iniuria: do-
nec ad honorē priſtinū redigerētur.
Hanc deiectionē tā accide pertulit
rex: vt ꝓ ea vindicanda interficeret
quadraginta millia equitū aduerſa
rioꝝ: ⁊ ſeptingētos currꝰ belli. Sū-
ij. mach. ix. e mā aūt miſeriā q̄ ſtat in dolore inue
nies in anthioco: qui q̄uis tanto eſ-
ſet eleuatꝰ honore: vt videretur flu-
ctibꝰ maris imperare: ⁊ ſtatera pō-
derare montes traditꝰ eſt tā acerri-
mo dolori ⁊ tā incurabili morbo ac
fetido: vt ſui fugerent ab eo. In xp̄o
igitur ſimul fuere hec due miſerie: q̄
in ceteris hoībus inueniūtur ſepara
te: tū in preſepio abiectio denotatur
⁊ in cruce dolor: hic opprobriuʒ. illic
plaga tu mens. q̄uis in cruce ābo
ſint. ſed ordinatius videt̄ in p̄ſepio
cōtemplari opprobriū: ⁊ in cruce do
lorem. Hic eſt aſpis in p̄ſepio: in cru
ce aūt regulus maior ſerpens: qui vt
Eſa. lix. a ait ꝓpheta. ex ouis aſpidis erūpit.
Vigilia quippe crucis eſt anguſtia
preſepis: hic eſt iter aīalia illic inter
Abac. iij latrones. de quibus (teſte Auguſt.)
Augu. Venit intelligendū illud. In medio
duoꝝ animaliū cognoſceris. Nemi-
Ioſue viij. f. nē legimus tā viliter natū ſicut chri
ſtum: nec tanto dolore interfectum:
Heſter viij. d. q̄uis illud genus mortis plures an
tea paſſos nouimus. etiā nobiles vi
ij. re. xxi. b. ros. vti regeʒ Hay: ⁊ Amā: ⁊ quinq;
filios Saul. Cum ergo talis fuerint
extrema chriſti. ſ. natiuitas ⁊ mors
Quale putas mediū totiꝰ vite ſue?
Or mediū ſapit naturā extremorū:
dū naſcitur xp̄s flens: ⁊ lachrimans
morit̄. certū eſt eū non vixiſſe riden
do. Naſcēs in aſperitate. in eaq; obi
ens. non viueret laute aut delitioſe.
naſcens paup moriēſq; indiguus. nō
viueret afluenter. naſcēs deiectꝰ cō-
fuſuſq; decedens. nō duceret in am
bitione vitā. naſcēs iuxta herodē mo
riēs circa pilatū vite intermedie nō
defuiſſent inſidie. Vn̄ q: ſicut ſcriptū
eſt. Deꝰ fecit hoieʒ xp̄ʒ rectū: ⁊ illud
dr̄ rectum quod ab extremis non di Eccleſia. vii. d.
ſcrepat: ſequit̄ ꝙ xp̄s ab opprobrio
preſepis. vſq; ad confuſionē crucis
conſentaneā vitam duxit: ab aſpide
vſq; ad baſiliſcum qui ⁊ regulꝰ eſt.
Cui rationi cōſonat ꝓpheta que di
cit. Sup aſpidem ⁊ baſiliſcū ambu- Pſ. xc.
labis. O mi puer/ o mi paruule grā
dis tibi reſtat via periculoſa labo- Victoria xp̄i extenditur.
rioſa ⁊ dura. quā ab vbere arripere
non formidas: vt de te nō pueriliter
iudicemꝰ ſʒ magnanimiter quia de
te canitur. Omnipotēs ſermo tuus
dn̄e exiliēs de celo a regalibus ſedi-
bus venit: durꝰ debellator in mediū
exterminij terrā proſiliuit: gladius
acutus inſimulatū imperiū tuū por Sapie. xviii. c.
tans. A celo ad regales ſedes venit
filius dei. i. a patre ad viſcera mr̄is
regine virginū. qui ⁊ dicitur gladiꝰ
vagina carnis contectꝰ verū impe-
riū habēs. etiā ab vbere in demones
Paruulus noſter ipſo hercule aio-
ſior eſt: de quo narrat Seneca in tra Seneca in tragedijs.
gediſq; immiſſi ſunt ei iacenti in cu
na duo angues: quos manibꝰ appre
henſos ſuffocat. Noſter aūt paruulꝰ
nūc apprehēdit aſpidem ⁊ baſiliſcū
vt eos affigat cruci: Ap̄lus em̄ ait.
Delens qd̄ aduerſus nos erat cyro- Col. ij. c
graphū decreti: qd̄ erat cōtrarium
nobis:

nobis: ipſum tulit de medio: affigēs
illud cruci: et ſpolians principatus
et poteſtas traduxit confidenter: pa
lam triumphans illos in ſemetipſo.
Victoria xp̄i oſtēditur tribus. Ecce igitur ꝯſumaram victoriā pue
ri nr̄i: que ſtat in tribus: primo auul
ſus eſt ab vberibus: ſcd̄o inſecutꝰ eſt
⁊ perſecutus vitia: tertio demones
cōcluſit. Nos vrinā vel primū facia-
Secūda pars. mus vbera mundi ⁊ carnis propter
chriſtum relinquētes qui vbera ma-
tris reliquit propter nos: relinqua-
Vbera mundi. mus nos blanditias mundi et car-
nis peccatricis nobis nociuas atq;
vetitas: poſtq̄ diuus puer ſe abſtu-
lit a delitijs tā optimis. ſibiq; neceſ
ſarijs ad vitam agendam: de quibꝰ
Puer. v. d intimatū eſt ei. Letare cuʒ muliere
adoleſcentie tue: cerua chariſſima ⁊
gratiſſimꝰ hynnulus: vbera eius ine
brient te omni tp̄e: ⁊ in amore eiꝰ de
lectare iugiter. Hec dicunt̄ paruulo
Puer. i. b. nobis aūt econuerſo precipitur. Fi-
li ſi te lactauerint peccatores: ne ac-
Eſa. xxxii. c. quieſcas eis. alioquin audies illud
qd̄ i alio ꝓpheta dr̄. Confundemini:
accingite lumbos veſtros ſup vbera
plāgite. Ecce qualiter peccatoꝝ blā
ditias cōuertet deus in aſpera: niſi
nūc eas relinquamꝰ exēplo nr̄i par-
uuli: qui natus vbera relinquēs do-
Varia ſunt vbera. cuit nos aliqua fore vbera relinquē
da. nam varia ſunt: q: vbera patris
ſunt miſericordia ⁊ iuſtitia. vbera fi-
lij ſunt conuictus conuerſationis: ⁊
refectio doctrine. vbera ſp̄us ſancti
ſunt dona eius. vbera ſinagoge ſunt
due tabule digito dei ſcripte. vbera
eccleſie ſunt doctores eius. vbera ſa
cre ſcripture ſunt duo teſtamenta.
vbera glorie ſunt diuinitas ⁊ huma
nitas ei vnita. vbera ꝟo anime ſunt
intellectio ⁊ affectio. vbera religio-
nis actio ⁊ contemplatio. vbera mū
di adulatio ⁊ voluptas, vbera vero
Marie ſunt duo botri vinee enga-
di: quos Chriſtus nobis preſtat in p̄ Vbera marie.
ſepio reclinatus: qui ebriꝰ amore a-
matis reliquit vbera fragrantia vn-
guentis optimis Et forte illa reli-
quit: non quia relinquenda erant: ſʒ
impartienda nobiſcum. dum ille re-
cedit nos inuitat: vt accedamus ad
matreʒ omniū dicentem. Venite ſpi
ritus enim meus ſuper mel dulcis: Eccli. xxiiij. c.
⁊ hereditas mea ſuper mel ⁊ fauuʒ:
vbera mea ſicut botrus. ſed forſitaʒ
dicetis fratres. Qualiter accedēdū
eſt ad vbera iam arentia ⁊ nimiū re
mota? Memores eſtote fratres fi-
delium illoꝝ qui dicebant Chriſto.
Exultabimus: ⁊ letabimur in te me Cāti. i. b.
mores vberū tuorum ſuper vinum.
Tāta quippe vbertate repleta erāt
vbera puerum alentia: vt ſola eoruʒ
memoria reficiat animas deuotorū:
alioquin Maria nō diceret. Vbera
mea ſicut turris: ex quo facta ſuʒ co Cā. viij. c
ram eo quaſi pacem reperiens. O
beatā virginem. cuius vbera michi
turres ſunt defenſionū prouiſionū-
q;. Reliquit igitur xp̄s nobis chariſ
ſima ſibi vbera: vt pugnaret auulſꝰ
a lacte contra aſpidem ⁊ baſiliſcum
(qui oderunt nos) vt nos renuntie-
mus ſeculi blādimentis: ſpirituales
delitias amantes: adherentes vbe-
ribus matris ſue mūdiſſime: de qui-
bus dr̄. Gaudete cum ea gaudio vni Eſa. lxvi. d
uerſi qui lugetis ſup eaʒ: vt ſugatis
et repleamini ab vberibus conſola-
tionis eius: vt mulgeatis: ⁊ delitijs
affluatis ab omnimoda gloria eius
q: hec dicit dn̄s. Ecce ego declina-
bo ſuper eam quaſi fluuiū pacis: et
quaſi torrentem inundantem gloriā
gentium ſugetis. Ad vbera portabi-
mini: ⁊ ſuper genua blandientur vo-
bis: quomodo ſi cui mater blandiat̄
ita ego conſolabor vos: ⁊ in hieru-

ſalem. ideſt Maria conſolabimini.
Hec ibi. vbi oſtenditur qualiter pro
pter nos quibus lacte opus eſt: filiꝰ
dei naſcitur homo in mūdo: vt rena
ſcamur ꝛ nos. Nec illud te moueat:
ꝙ lugentes ſuper Mariam inuita-
ti ſunt ad vbera illius. Quis enim
non lugeat vidēs in matre abortas
lachrymas propter pueri penuriaꝫ:
qui adhuc ex vtero matris ſue nō ha
bet vbi caput ſuum reclinet preter
vbera: q̄ ꝓpter nos nutriendos ſer-
uauit? Quia igitur fratres cogno-
uiſtis ſenſum domini: beati eritis ſi
feceritis eum. Conſiliū eius eſt: vt ꝛ
vos ab his vberibus matris ſue di
gne ſuſpendiū eligatis: ne ſolus ſit.
Vbera marie. Abundat em̄ lac: mitis mater bile
carens totum ſanguinem conuertit
in lac: ideoq̄ dicuntur in euangelio
Beata vbera eius: in quibꝰ oīa bo-
na vnita reperiuntur. Candor mun-
ditie angelorum eſt ibi lacteus. Dul
ciora ſunt vbera tua maria ſuꝑ mel
Cāt. vij. c ꝛ fauū. Erunt michi vbera tua ſicut
botri vinee virētes. flagrātia deuo-
tione ꝛ amore vnguentis optimis.
Eſa. lv. gratis ꝛ abſq̄ vlla ꝯmutatione por
rigis nobis vinuꝫ ꝛ lac. Putridum
lac mundi non tā gratis datur. Hic
ſanguis iuſtitie dei conuertitur in
lac miſericordie et venie per caloreꝫ
cordis Marie in pectore eius vigē-
te et orante pro nobis. Lac miracu-
lo repertū eſt in te maria: ideoq̄ dul
cius: non ſolum igne amoris tui de-
coctum: ſed igne ſuauiori. ſcilicet ſpi
ritus ſancti inte ſuperuenientis qua-
ſi ſecūda decoctiōe. Mamilla regū
ſcilicet apoſtoloꝝ lactaberis. o chri-
ſtiane veni: q: nulli eā negat nutrix
ꝛ mater eccl'ie: ſi reuerēter accedat
O vbera tr hōis celicis digniora: q:
gratiꝰ in vobis deus recubat: ita vt
Cā. viij. a Salomon ipſe optaret videre par-
uulū ſugērē vbera matris eiꝰ. Quo
q̄ ergo hedū cordis tui in lacte ma-
tris huiꝰ: q: hoc nō cōtradicit legi.
Regina celi: promiſſa fuerat nutrix
ꝓpſo xp̄iāo: ꝛ exhibet a xp̄o incipiē-
do. Ergo ſpes mea ab vberibꝰ m̄ris
mee: q̄ eſt terra lacte ꝛ melle manās
nobis ꝓmiſſa: venite ergo inebriemur
vberibꝰ ꝯſolatiōis diuie, hic ꝑ grāꝫ
et in futuro per gloriam: quam mi-
chi ꝛ vobis. ꝛc.

Sermo nonus: de nati uitate dn̄i: vbi oſtenditur cur reclinatur in preſepio Chriſtꝰ.

Reclinauit eū in p̄ſepio. Luc. ij. a
Inuocatio in qua oſtēditur: quo
modo Maria deū mitem fecit.

DEus optimꝰ ma
ximꝰ in ſacra pagina
ꝯparat fluuio: iuxta
illud. Ego ſapiētia ef
fudi flumina: ego qua- Eccli. xxiiij. d.
ſi trames aq̄ imēſe de fluuio. Factꝰ
eſt michi trames abundās: fluuius
meꝰ appropinquauit ad mare. Hec
ibi. Vbi aduerte: ꝙ ſicut ſapiētia in- Fluuius in mari eſt deus in matre.
creata dr̄ lumē de lumine: ſic etiā flu
uius de fluuio aq̄ imēſe: q̄ ꝓpterea
mari ꝯparat: qm̄ antiq̄tꝰ inūdatiōi
bus iuſtitie abūdās erat: qn̄ imiſit di
luuiū terribile: qn̄ pluit ſulphur: qn̄
occidit reges fortes: qn̄ pharaoē ſuf
focauit ꝛ exercitū eiꝰ in mari rubro.
Sꝫ hoc iō erat q: matricē nō intra-
uerat diuinꝰ hic fluuiꝰ quapropter
ꝓfectibꝰ nr̄is aptꝰ nō extitit: nec ī eo
q̄ſpiā poterat piſcari aliquā petitio
nē magnā: aut eū trāſuadare riman
do quēuis eiꝰ abyſſuꝫ: aut ꝓfunduꝫ
ſcrutari. nec aq̄s liq̄dis grāꝝ eiꝰ mū
di cāpus irrigatꝰ fuerat: quin timoꝛ
magnꝰ iuſtitie ſue inuaſerat eū qui
Eccli. iiii. d. dicebat. Noli reſiſtere contra facieꝫ
potentis: ne coneris contra ictū flu-
minis. Sed iam poſtq̄ diuus iſte
fluuiꝰ matrem eſt ingreſſus: noſtris
aptus eſt profectibus: noſtris profi-
cuus negotijs: ita vt mater que ſu-
Eccli. xxiiij. d. ſcepit eum dicat. Sicut aque ductꝰ
exiui de paradiſo. dixi rigabo hortū
plantationum: et inebriabo partus
mei fructuꝫ. Propterea ꝙ maria du
cit a ſinu patris filiuꝫ eius aque du
ctu carnis ſue tectum ꝛ circūſcriptū
dicit ſe de paradiſo ad nos vſq̄ ad
uentare: quibꝰ et paradiſum pepe-
rit: quia ei dicunt angeli. Emiſſiōes
Cā. iiij. d. tue paradiſus. ſed videamus ad q̄d
eum ducat. Rigabo inquit hortum
plantationū: hortuꝫ eccleſie. Nec ſo
lum hoc. qm̄ hec luꝯ tiria cōmunis eſt:
ideo inebriabo partꝰ mei fructū: cuꝫ
partꝰ marie ſit filiꝰ dei q̄ cūcta crea-
uit oībꝰ ingentē videt exultationeꝫ
ꝓmittere: nec mirꝝ q: vt ait Grego-
riꝰ. Oēs creature letate ſunt in or-
tu creatoris nouo: vbi diuinū flumē
ſic maria aptū fecit pietati: que ad
oīa valet: vt recte dicamus de illa
verba thematis. Reclinauit eum in
preſepio. Ac ſi iumētis potū p̄ſtaret:
ex quo innuit ſe eū nobis libertꝰ pre
ſtaturā: ſi genibus flexis humiliter
accedamus. d Aue Maria.

Argumentum dicendorum.

Lu. ij. a. Paucis beatꝰ lucas enarrat no-
bis natiuitatē dn̄i dicens. Impleti
ſunt dies marie vt pareret: ꝛ peperit fi
Narratio natalis chriſti. liū ſuū primogenitū: ꝛ pannis eū in-
uoluit: ꝛ reclinauit eū ī p̄ſepio. Mi
nuti erant dies parui ꝛ mali anteq̄
virgo pareret: imo ꝛ obſcuri: q: pro-
Job. vij. a. pterea dicit Job. Menſes vacuos
ego habui et noctes laborioſas enu
meraui michi. Sed pariente maria
que erat gratia plena: ꝛ diuina lu-
ce imbuta omnia impleta ſunt: et il-
luminata iuxta ꝓmiſſionem pſ. di-
centis. Dies pleni inuenientur in eis ps. lxxij. a.
Vt autē euāgeliſta partū Marie a
cognata ſua Eliſabeth multū diſta-
re oſtenderet: de illa dixit. ꝙ pepe-
rit filiū. De maria vero ꝙ peperit fi
liū ſuū. q. d. nō erat Joſeph ſicut al-
ter erat zacharie: ſꝫ ſoliꝰ marie pri-
mogenitus erat. Vbi aduerte ꝙ ī le
ge ſacrificioꝝ p̄mogenitū dr̄: ſine re-
ſpectu ad alteꝝ: q: ſiue ouis pareret
aliū agnū vel nō: primꝰ dicebat pri-
mogenitꝰ. et agnus dei vocat p̄mo-
genitus m̄ris ſue. Itē q: hoc nomen
dignitatē magnam dixit: vt ibi. Pri ps. lxxxviij. e.
mogenitū ponā illū: ꝛ excelſum pre
gibus terre. Dicit etiā p̄mogenitus
q̄ſi antea genitꝰ: primo. ſ. a p̄re ieter
nitate genitū maria peperit: quē pā
nis inuoluit. q̄ſi nō audēs p̄ reuerē-
tia eū tāgere: ſciēs ope ſpūs ſcti for-
matū: qn̄ in vteri ſui p̄ſepio eū puriſ
ſimis ſanguibꝰ ſuis velut pānis mū
diſſimus inuolutū eſt atq̄ abſcondi
tū v̄bū dei. Hūc ḡ ſic inuolutū pāni-
culis maria in p̄ſepio recliauit ſtati
quo eū pepit: de cuiꝰ reclinatione in
ſmone agēdū ē enodādo cauſas eiꝰ
Sꝫ an̄ ipaꝫ di genitricē agredior Prima pars.
eamq̄ alloqui volo. Negligentia re
arguo nouella puerpera. Cur in p̄-
ſepio duro tenerū infantem reclina
ſti? An ignoras in pſona pueri dictū.
Primā vocem ſimilem oībus emiſſi ſap. vij. a.
plorans. In inuolumentis nutritus
ſum: ꝛ curis magnis. Magna cura Cura cet in p̄ſepio xps.
eget tam indiguus et peregrinus
infans. Etiam ſi ſemper tibi cunabu
la non ſuppeterent: minime debe-
res eum in preſepio reclinare: ſed
pro cuna ei pectus offer virgineum
dixeras enim in canticis. Faſcicu- Cāti. i. d.
lus mirre dilectus meus michi: in-
ter vbera mea commorabitur. Et

nōdum eſt faſciculus mirre tibi do⸗
nec veniat crux:ſed botrus cipri. dul
cis ad amplexandū:facilis ad portā
dū. nouē eum hactenus portaueras
menſes ſine grauedine vlla:nulli vn
ꝙ aux tā portabile fuit:ꝙ tibi filius
dei ſine grauedine grauis: qꝛ eius
onus leue. Cur ergo tā recenter na
tuꝫ in preſepio reclinas? An qꝛ illud
calidiꝰ erat vberibꝰ tuis? An qꝛ blā
diꝰ? Qꝛ ve ſecurior eſt puer īter aīa
lia.ꝙ īter brachia tua ⁊ vbera plēa?
Et tādiu ibi eū in ꝑſepio relinqˀs do
nec angelos ꝯdolētes facias:qui ꝓ
Luc.ii. b pterea viſi ſunt ad paſtores dixiſſe.
Prima Inuenietis infantē pānis inuolutū:
ratio, et poſitū in ꝑſepio. Multū viget q̄
ſtio iſta fres kmi. Sꝫ nec maria de⸗
ſtructa eſt ab emūdatiōe: q̄n ſe pau⸗
cis purgare poſſit a ꝑſumpta negli⸗
gētia:imo ex nimia diligētia ꝓuenit
filiū i ꝑſepio reclinaſſe. Pro q̄ aduer
tēdū eſt ꝙ natura nō ꝓuidit lac niſi
mrībꝰ q̄ naturaliter ꝯceperūt:de mi
raculis nō curat. Cū ergo btā Ma⸗
ria miraculoſe conceperit lacte care
bat in ptu:poſt quē volēs lactare fi⸗
liū.aretia inuenit vbera ſua: de quo
nō parꝝ timuit dubitans an vellet fi
liꝰ dei ab alia nutriri: quod nō par⸗
uā extimaſſet iacturam. Jam ergo
vt liberius oraret intus et extra ge⸗
ſtu ⁊ ſpiritu:filiū in ꝑſepio reclinat.
ac ſi ſacerdos peracta ꝯſecratione ⁊
corporis xp̄i eleuatione Chriſtuꝫ in
ara reclinet:vt eū ibi quietiꝰ ⁊ atten
tius adoret. Ob id ergo maria xp̄m
recenter natum in ꝑſepio reclinauit
quatenus eum adorans: obtineret
lacteā abundātiā:liquorēq; mamil⸗
laꝝ.vt haberet quo eū nutrire vale⸗
ret. Nec mirum ꝙ propterea etiam
puer fleuerit:nā de agar ⁊ filio ſuo
Ge.xxi.b dicitur. Cūq; cōſumpta eſſet aqua
in vtre abiecit puerum ſubter vnam

arborē que ibi erat:⁊ abijt. Seditq;
e regione procul q̄tum poteſt arcus
iacere. Dixit em̄. Nō videbo morien
tē puerum. ⁊ ſedens contra leuauit
vocē ſuā ⁊ fleuit. Exaudiuit aūt deꝰ
vocem pueri. vocauitq; angelus do
mini agar de celo dicēs. Quid agis
agar? Noli timere:exaudiuit em̄ deꝰ
vocem pueri de loco in quo eſt. Sur
ge tolle puerum. hec ibi agar inter⸗
pretatur peregrina et eſt virgo ma⸗
ria:que in peregrinatiōe venerat de
Nazaret ciuitate ſua ad Bethleem:
vbi peregre conſtituta peperit filiū
per Jſmaelē ſignatū:quia interpre⸗
tatur exauditio dei. huius vocem et
fletum de loco preſepis deus audie
rat:ei miraculoſe lac prouidēs ſicut
alteri aquam:vnde recte canit eccle
ſia. Quē ſola virgo lactabat vbere
de celo pleno. Et quia per deuotam
orōnem maria lac obtinuit: ei dicit̄
Cā.iiii. in cāticis. Mel ⁊ lac ſub lingua tua
ſoror mea ſponſa. Ex lingue oratiōe
ad mammillas deſcendit lac et mel
lis dulcedo: quibus aleret filium
Scdā ratio. dei Reclinauit etiam filium in pre⸗
ſepio prenoſcens:ꝙ ſe relicturꝰ erat
eccleſie alimentum et vitalem panē
ideoq; naſci in bethleem: que quia
domus panis interpretatur ſignifi⸗
cat eccleſiam: cuius panis Chriſtus
eſt:i cuiuſlibet templi diuerſorio cō
fectꝰ ⁊ conſecratus ſub pāniculis ac
cidentium relinquitur: ⁊ reclinatur
in are preſepio ad Chriſtifideles nu
triendos. Qꝛ igit̄ hoc nouerat btā
vgo nūc figuraliter eū in ꝑſepio re⸗
clinat corā beſtijs ſciens ſcriptum fo
re. Homo cum in honore eſſet nō in⸗
Pſ. 41 tellexit:ꝯparatꝰ eſt iumētis inſipiē⸗
tibus:⁊ ſimilis factus eſt illis. Que
dā iumenta ſunt ceteris ſapiētiora:
ſed in hoc omnibus aīalibꝰ inſipien
tior eſt peccator:ꝙ illa raro vel nūq̄

Ubi nociuas paſcūt herbas:nos aūt
omnia pctā deuorātes quotidie ſpi
ritualiter morimur edentes ore aīe
que nō licet. Ut ergo ſic intoxicatos
maria liberet:nobis in preſepio col⸗
locat filiū ſuū cibum angeloꝝ. bñdi⸗
ctū fructū ventris ſui nobis propi⸗
nat: vt verite arboris fructꝰ infectio
nē demat. Homo igitur qui erat in
honore totus mundus iudicandus
eſt:qui tūc plenꝰ hoībus cunctis bo
nis tēporalibꝰ ⁊ pace fruebatur: ita
vt deſcriberetur vniuerſus orbis: ſꝫ
homo iſte non intellexit ſpiritualia
nec deū ſuum colebat:quoniā aīalis
i.Co.ij.d homo neſcit ea que ſunt ſpiritꝰ dei.
Maiori ergo neceſſitate mūdo de⸗
tento filius dei aduenit carneus: vt
ſi carnē amare placuerit:amet carnē
eius:⁊ comedat illam pro ſalute ſua
Jniuria igitur noſtra iuſte ponitur
in preſepio filius dei:vbi homo ani⸗
malis manebat. Tertio eum in pre⸗
ſepio reclinat. vt nos doceat bonum
Tertia ratio. opus abſcondere:ne ſimus homini⸗
Pſ.lij.b. bus placētes;qꝛ confuſi ſunt/qui ho
minibꝰ placent: qm̄ deꝰ ſpreuit eos.
Sūt em̄ quidā homines vt galline
loquaces:ſi ouū pariant tumultuā⸗
tes:vt cūcti videāt opus ſuū. At con
tra eſt Maria:q̄ occultās filiū in ꝑ⸗
Eſa.xlv.c ſepis imo dicebat ei. Uere tu es deꝰ
abſcōditꝰ: deus iſrael ſaluator. Hic
vnū aduertite fratres:ꝙ ſi celaueri⸗
tis opus bonum humiliter pater ve
ſter qui videt i abſcōdito ꝓpalabit
opꝰ ſuū. Nā qōlibet opꝰ bonū gene
rat i nobis deꝰ nr̄:et nos illud i luce
pere facit:q̄ curā tꝫ opꝰ ſuū magni⸗
ficandi:ſi tu illud in humilitatis pre
ſepio reclinas: nam virgine dicente
Tu es deus abſconditus: deꝰ iſrael
ſaluator. Angelꝰ quidam: ⁊ cum eo
multitudo celeſtis exercitꝰ dixerūt
ad paſtores longe manentes. Ecce

euāgelizo vobis gaudiū magnum;
Luc.ij.e qꝺ erit omni populo: qꝛ natꝰ eſt vo⸗
bis hodie ſaluator/q̄ eſt xp̄s dn̄s. ⁊c.
Ecce idē publice quod maria ſecre⸗
te dixerat apud ſe. Aues celi porta⸗
bunt vocem tuā/o Maria: vſq; duꝫ
dent gloriam in altiſſimis deo;de eo
queꝫ delectū habes in preſepio. Re
clinate igitur vos o fratres opa ve⸗
ſtra etiā magnifice edita in humili⸗
tatis preſepio:qꝛ ſi dei ſunt/ ipſe an⸗
gelos precones faciet bonoꝝ operū
Quarta ratio. iuſti. Quarto aūt filium reclinat in
preſepio: vt prelatos eccleſie filios
doceat ſacre doctrine incūbere. Sa⸗
cra em̄ ſcriptura coꝝ ꝑſepiū eſt. va⸗
rijs doctrinis refertum. cui ſemper
incūbere oportet: donec animꝰ eoꝝ
ita imbutus ſit: vt iumentis.i. ſimpli
cibus hoībus. ſacrum pabulū predi⸗
cationis preſentare valeant. Sicut
em̄ brutis ad mādurandū plena dā
tur preſepia:ſic prelatis verꝰ anime
cibus ex veteris nouiq; teſtamenti
ſcrutatione diuinoꝝq; ſermonū iugi
meditatione ſumendus ꝓponit̄. Sꝫ
ve prelatis noſtre tēpeſtatis de qui⸗
bus dr̄. Ubi nō ſunt boues ꝑſepe va
Pue.xiiij.a. cuū eſt. Uacua videt̄ ſacra pagina:
quam preſepe diximꝰ: niſi adſit qui
ſugat mel de petra/ſi tn̄ ſolicitiꝰ ſcru
tetur referta eſt. Quis em̄ diceret i
preſepe dn̄i tantā fuiſſe doctrinam:
q̄tā nunc oſtendimus: ſi ſolicitudo
querentis defuiſſet? Preſepe igitur
ſcripture mirificum eſt: qꝺ educēdo
implet̄:quo magis comedis. magis
abundat: ⁊ vbi non ſunt boues pre⸗
lati vcꝫ ⁊ doctores. vacuuꝫ eſt.i. vbi
nō ſūt expoſitores:littera vacua eſt.
nec frumēti granū in varios ſenſus
multiplicatur:qm̄ doctores iam ⁊ ꝑ
lati ſpreta doctrina inebriant̄ vberi⸗
bus carnalis cōſolationis: ⁊ fruunt̄
cupitis amplexibꝰ; qui nutriebant̄

quidē in crocceis āplexati ſunt ſter
cora:q̄ ſunt in mūdi huiꝰ diuerſorio
p̄ſepe aūt ſacre doctrine nō attigūt
ſed infra illud cōtinētur. ¶ Ut aūt
ad aliā me trāſferam rationem ad-
uerte ꝙ preſepe domini diuerſoriū
et pāniculi eius atq; omnia in hoc
natali geſta ſūt velut rote ezechie
lis de quibus dicitur. Cum euntibꝰ
ibant:ꝛ cum ſtantibus ſtabant:ꝛ cū
eleuatis a terra pariter eleuabātur
ꝛ rote ſequentes ea:q; ſpiritus vite
erat in rotis. Sic ergo cum ſimplici
bus eſt natale dn̄i: ꝛ cum ſapientio-
ribus ſermocinatio eius:imo ꝛ cum
ſapiētiſſimis. quia cum eleuatis ele
uatur humilibꝰ pariter conſentiēs:
vt vnuſquiſq; ꝓ captu ſuo ↄtēpletur
rōnem reclinatiōis in preſepio. Nō
ergo pigeat hanc humilē pariter et
quintā audire rationē. Cū btā ꝟgo
beſtias haberet hoſpites:volēs be-
ne agere cū hoſpitibus ſuis conſide
rat ꝙ eoꝝ p̄ſepe granis caret:ꝗuis
habeat paleas: ꝛ ideo vt ſaltem ex
cōtactu pueri ſapidiores eas redde
ret illis:filiū granū frumenti recli-
nat in preſepio:ſciens beſtias datu-
ras glīaꝫ deo animali corpore indu
to. Hāc rationē videt̄ Eſaias contē
platus:quādo dixit. Leo tanq̄ bos
comedet paleas. Adeo dulces erāt
ille palee: vt leo qui dulci veſcit̄ ve-
natiōe eas comederet. imo ꝛ ſupbiſ
ſimus q̄ſq; eas māderet: ſi nūc adeſ
ſent:nā dr̄ i hyſtoria ſcolaſtica ꝙ btā
helena fenū illud: q̄ dn̄s iacuerat i
romanā detulit vrbē. ¶ Ratio aūt
quā defert euāgeliſta talis eſt. Qr
nō erat ei locꝰ in diuerſorio. Mun-
dioꝝ diuerſoꝝ ꝓs fuit p̄ſepiū atq; de
cētioꝝ:ꝛ ꝓpterea neceſſitate ↄpulſa
eſt maria filium in p̄ſepio.ſ. mūdiori
loco diuerſoꝝ reclinare:ei fenū ap-
plicās ꝓ fomēto: q; veſtes rale non

Quinta ratio propter iumenta.
Ezech.i.e
Eſa.xi.b
Sexta ratio propter penuriam.

calefaciebāt eū. qd̄ paſſus eſt dauid
in ſenectute.ſ. frigus veſtium patit̄
xp̄s infans vbi nouit maria ſic filiū
ſuū in mūdo victuꝝ:vt non hēret ꝓ-
priū q̄d vbi caput reclinare valeret.
ꝛ nudū ab oībus inter beſtias con
uerſari:vt pctōres dn̄o lucri faceret
dans eis dulce ſue doctrine pabulū
ita vt de eo dicatur. Hic peccatores
recipit:et manducat cuꝫ illis. ita vt
de vtroq; populo dicere liceat. Bos
cognouit poſſeſſorem ſuum: ꝛ aſinꝰ
preſepe domini ſui. bos populus iu-
daicus eſt ſacrificijs intendens:et
nunc etiam ad litteram in paſtoribꝰ
vocatꝰ ad natale poſſeſſoris ſui an-
tiqui. qui vocauit ab oriente iuſtuꝫ:
vt ſequeretur ſe. Aſinꝰ fortis eſt po-
pulus gentium vocatus in regibꝰ
per ſtellam:vt cognoſcat nūc p̄ſepe
dn̄i ſui:q̄ poſtea ipſum dn̄ꝫ recogno
ſcet per fidem receptam. Ecce igit̄
puer iſte arat in boue ꝛ in aſino:mi
nime contra legem faciens:quia de
eo ſcriptū eſt. Uitulꝰ ꝛ leo ꝛ ouis ſi
mul morabuntur: ꝛ puer paruulus
minabit eos. Uitulus ſpiritus chri
ſti eſt: Leo eius deitas: Ouis ca-
ro:que ſimil vnite morantur in par-
uulo: qui ex nunc minat eos: quia
ſuijpſius rector eſt. Qui ergo in taꝫ
ſublimibus cōcordiam facit:nec mi-
rū ꝙ vniat bouem ꝛ aſinū:eoſq; pa
ueat:qm̄ ꝛ idem ꝓpheta in eodē ca
pitulo dicit loquens de paruulo no
ſtro. Uitulus ꝛ vrſus paſcentur:ſi-
mul requieſcent catuli eorum. Ui-
tulus eſt ſpiritus noſter: qui ſagina
ri poteſt in paruulo qui natꝰ eſt no
bis:ſi catuli eius qui ſunt nimis ꝓ-
funde cogitationes verſentur circa
eū dicēres. O maxime deꝰ quomo-
do tantū incuruaris: vt ad formam
pueri huius de mōte tue ſublimita
tis deſcendens redigaris? Nō mirē

Lu.xv.a
Eſa.i.a.
Eſa.iiii.a
Eſa.xi.b
Job.xx.a.

tur homines de ꝓpheta ſene: qui ſe
in lecto incuruauit ſuper puerum:
ſed mirentur qualiter deus optimꝰ
maximus exinaniuit ſe formam in-
fantis accipiens: quando pater eter
nus verbum abreuiatum fecit ſuper
hoc preſepe/ Cur huc vſq; dicebatur.
Quis aſcēdet in celū:ꝛ adducet eaꝫ
de nubibus? Nā ecce dei ſapiētia in-
ter aīalia muta deplorat caſuꝫ nr̄m
Urſus eſt corpus hoīs:quod etiam
puer paſcit. Huiꝰ vrſi catuli ſunt ſen
ſus nr̄i:qui multū requieſcent: ſi ap
plicentur puero huic. nā beati oculi
qui eū cernūt: aut deflent cū eo eiu
lantes: q; primogenita perdidimus.
Beatus tactus: ſi tractat verbū vi-
te iam palpabile. btūs guſtus ſi ſen
tit ꝛ guſtat penuriā partus: illius q̄
ſi duas haberet tunicas alterā i p̄ſe
pio extenderet:ſed teſte Criſoſtomo
Non habuit mater niſi vnam. Felix
ergo auditus:ſi cantibus matris et
angelorum et vagitibꝰ preſtetur in-
fantis. Felix odoratus:ſi ex huiꝰ ſta-
buli ſtercore bellū paſſionis odora-
tur:ꝛ cadauera montis caluarie. Ec
ce igitur qualiter bos ꝛ aſinus ap-
podiati preſepio īfantis deſignabāt
primo ſpiritū ꝛ carnem xp̄i: verbo
dei vnitam. Et ſecundo populū iu-
daicū et gentilicum. Tertio autem
ſpiritum ꝛ corpus noſtrum: que oīa
mediate vel immediate paſcuntur
verbo dei:quod Maria in preſepio
carnis noſtre reclinauit.
¶ Ut ſeptimam rationeꝫ huius re
clinationis incipiam aduerte:ꝙ no-
uerat beata virgo partum ſuum fi-
gurari in matre Moyſi: qui reclina
uit infantē editū in fiſcella ex vimi-
ne contexta. eumq; expoſuit flumini
diuine prouidentie cōmendans: ta-
men deſcendit filia pharaonis et ex
flumine ſuſceptum puerum adopta

Baruch.iij.d.
Criſoſto
Septia ratio propter figuram.
Exo.ij.a.

uit in filium. narra hyſtoriam.
Pro cuius expoſitione aduerte:ꝙ il
le de quo dicitur. Egreſſꝰ eſt vir de
domo leui ſpūſſanctꝰ eſt. vt ait glo
ſa. Nā dr̄ a ꝟtute vir:quā infinite hꝫ
ſpūs ſctūs iuxta illud. Oīꝫ eſt em̄ ar
tifex oēꝫ habēs ꝟtutē. Hic eſt de do-
mo leui/ḋ domo deitatis:nā leui in
terp̄tat̄ copulatꝰ. ꝛ eſt pr̄ ꝛ filiꝰ: qui
mire copulant̄: vt ꝓducāt ſpm̄ ſctm̄
inq̄tū ſunt vnū principiū eiꝰ. Hic er
go accepit vxorē ſtirpis ſue.i. ꝟginē
Mariam (vt ait gloſa) quam ſibi
per fidem deſpōſauit:quia ideo dici-
tur ei. Beata que credidiſti. que di-
uinitus opere ſpiritus ſancti conce-
pit:ꝛ peperit filium.ſ. Jeſum chriſtū
Et videns eum elegantem abſcon-
dit tribus menſibus. De ſaluatoris
elegantia ſatis dauid intonuit quā-
do dixit. Specioſus forma pre filijs
hoīm:q; electꝰ ex milibꝰ. Mater au
tē eiꝰ maria abſcōdit eū ꝓpter diui-
nā elegātiā. Abſcōdit inq̄ ꝛ an̄ ptū:
q̄n ioſeph non indicauit:et poſt par-
tum:quando fugit herodē. Nec mi-
reris ꝙ tribꝰ menſibus dicat̄ abſcō
ditꝰ infans:cū ſit īſigne opꝰ totiꝰ tri
nitatis. Sed vt hoc opus preteritis
ſeculis abſconditum manifeſtaretur
in fiſcella ponitur infans ex vimine
cōtexta atq; linita. Maria texture
dedita:hāc fiſcellā cōfecit ex horto
viſcerum ſuorum vimina colligens.
Nam fiſcella hec non minus huma-
nitatis q̄ preſepis figuram tenet:
vbi latuit filius dei parum tempo-
ris: donec flumini exponeretur: et
fluxibili vite: vt humanam vitam
degat: qui ab eternitate vixerat.
Exponitur etiam flumini lachryma-
rum quia flens naſcitur et nutritur
ſtante procul ſorore eius. ideſt diui-
na prouidentia:et conſiderante euē-
tum rei. omnia conſiderat ſed euen-

Sap.vij.c.
Luce.i.e
Ps.xliiij.

menum precipue:quia exitus acra pro
bat. Ecce autem deſcendebat filia
pharaonis:vt lauaretur in flumine.
Per dei prouidentiã mora fuit hec
vt eo tẽpore deſcẽderet: quo infans
iacebat in fiſcella. Unde recte dixi-
mus.in ſorore moyſi curam illiꝰ ge-
rente diuinã prouidentiã deſignari:
que nũc natalis tẽpore deuotos effi
catiꝰ mouet:vt ꝑ hũilitatẽ ad humi-
Hugo. liatum deũ deſcẽdant. Pharao igi-
tur ſm̃ Hugonẽ interpretatur negans
euꝫ ſcꝫ deũ:⁊ ſignificat diabolũ:qui
Eſa.xiiij. eũ per ſuperbiam negauit:qñ dixit.
Ponam ſedem meã in laterībꝰ aqui
lonis:⁊ ero ſimilis altiſſimo. Latus
aquilonis regio diſſimilitudinis eſt
vbi ſimilis altiſſimo nemo fieri põt.
Sed ſuperbia fallit ſectatores ſuos
decipitq; amicos ſuos.dũ eñ̃ putãt
ſe deo aſſimilari:diſſimiliores fiunt.
Dei autẽ filius videns ꝙ angeli occi
derũt ꝑpter huius ſimilitudinis ap
Ge.iij.b. petentiam:⁊ etiã hoĩes quibus ſer-
pens ait.Eritis ſicut dij ſcientes bo-
nũ ⁊ malũ.taliter ſe diſpoſuit ac tm̃
ſe humiliauit: vt quando quis ei ſi-
milis eſſe cuperet:liquide conſtaret
hoc nõ fieri amore cõmodi. ſed amo
re amicitie: non propter ſe ſed pro-
pter deũ.Deſcendat ergo filia pha-
raonis que eſt anima deuota: rece-
dat a patre ſuperbie: muteţq; ſentẽ
tiã dicens. Ponã ſtratũ meum in la
teribꝰ preſepij:imo ⁊ ſub eo: vt fiam
ſimilis infimo Jeſu miniſtro ſeruoꝝ
dei:ꝑpterea etiã dicitur filie huic ĩ
Ps.xliiij psalmo. Obliuiſcere populũ tuum
⁊ domũ patris tui. Diaboli domus
ſuperbia eſt: populus vitiorum hic
habitat:⁊ per humilitatem qua de-
ſcendit aĩa ad preſepe Jeſu omnia
relinquũtur: vnde ſubditur ⁊ puel-
Exo.ij.a le eius gradiebantur per crepidineꝫ
aluei.Hec lauari cupiebat cũ puel-
lis ſuis:nec eñ̃ decens eſt:vt immũ
da per luxuriã ſit aĩa. filiũ virginis
ſuſceptura: ſed vt lauet oĩs poten
tias ſuas/ancillaſq; purificet:vt re-
gi nato miniſtrent. qui mũdus a ſor
de habitare non vult in corpore ſub
dito peccatis. Quod autem ſit flu-
mẽ iſtud:vbi ſe anima lauare cupit
iam in ſalutatione diximus/ qđ hic
dicendũ erat.niſi dicere maluerimꝰ
ꝙ vel vna lachryma pueri huiꝰ flu-
men dici valet: qm̃ valentior eſt ad
anime mundationẽ:ꝙ totũ flumen
ad corpus quodlibet abluendũ. De
ſcende igitur aĩa mea humiliata:cõ
patere puero huic.qm̃ ⁊ ipſe ꝑpter
te a ſinu patris deſcendit/vt tibi cõ-
deſcenderet: compaſſionẽ preſtans
tibi:imo ⁊ ſeipſuꝫ. De diuino illo p-
ſepio pectore videlicet paterno.quo
ab initio reclinauerat euꝫ pater ſuꝰ
quando eum genuit verbũ imanẽs
de preſepio angeloꝝ venit ad preſe-
pe iumentoꝝ. Preſepe angeloruꝫ pe
Job.vi ctꝰ paternũ eſt:de quo ait Job. Nũ-
quid mugiet bos/cũ ad preſepe ple
nũ ſteterit: Nec mirũ ꝙ angelos di-
cam boues/ qꝛ oues vocati ſunt in
euangelio:quas bonꝰ ille paſtor ho
minũ ⁊ angeloꝝ reliquit ſecuras in
deſerto ameniſſimo celi veſcentes
verbum dei in preſepe paterni pe-
ctoris diuinoꝝ omniũ contentiuum
qꝛ ideo plenuꝫ preſepe noĩatur: pro
quo mugire dicitur angelus añ bea
titudinis collationẽ in pricipio crea
tionis ſue/qñ nũdũ erat plene bea-
tus. Pro cibo huius diuini preſepis
totus mugiebat mundꝰ:querens a
deo eſcam ſibi. Unde recte dr̃. Oĩa
a te expectant. vt des illis cibuꝫ in
Ps.ciij. tẽpore. ⁊ alibi dr̃. Uniuerſa terra de
ſiderabat vultũ ſalomonis:vt audi
3.re.x. ret ſapientiam eius: quam dederat
deus in corde ſuo; ⁊ ſinguli defere-

bãt ei munera.ecce pluſꝙ̃ Salomõ
hic in preſepio:cui maiora allata ſũt
munera. O igit̃ aĩa mea ſi oculos
fidei aperires: vt profunde conſide
res tibi plenius eſſe preſepe hoc ꝙ̃
angelis:alioquin ipſe Jeſus nõ di-
ceret.Ego veni:vt vitam habeant:
Joh.x.b ⁊ abundantius habeãt. Filia pha-
raonis vnam e puellis ſuis miſit:vt
afferret ſibi infantem.⁊ aĩa neceſſe
eſt vt orõnẽ mittat pro adducendo
puero Jeſu:qm̃ prope eſt oībꝰ inuo
Ge.xxxij cantibus eũ in veritate. Quod mi-
a re figurat̃ in eo qui dicebat. Mitto
nũc legationẽ ad dñm meũ:vt inue-
niã graꝫ in conſpectu tuo:reuerſiq;
ſunt nũcij ad Jacob dicentes. Veni
mus ad Eſau fratrẽ tuũ:⁊ ecce pro-
perat in occurſum tibi.hec ibi. Ubi
aduerte ꝙ legatio ipſa eſt orõ:quã
ſi mittis ad dñm Jeſum eum fratrẽ
imo ⁊ filiũ factum adducet tibi. ve-
nietq; in occurſuꝫ tuum:qui preocu
pat: qui ſe concupiſcũt. Nec eñ̃ de-
dignabitur ad coꝛ tuum deſcende-
re:qui ꝑpter te dignatus eſt vili p-
ſepio inter animalia iacere. Quis
non arripiat tm̃ bonũ:quod ꝑiectũ
videtur in preſepio quaſi ſpretum ⁊
abiectum: Filius colũbe facilius ca
pitur ĩ nido ſub tutela matris ꝙ̃ ali
bi.⁊ ſic filius marie columbe noſtre
faciliter ĩ preſepis nido capitur: nec
ipſa negabit eũ nobis: qui eum tri-
buit iumentis: imo ⁊ pro nobis na-
tus tulit eſſe ſuũ:quẽ peperit nobis
Maria:qꝛ nobis datus nobis natꝰ
ex intacta virgine.ideoq; maria pu
erpera figuratur in colũba aue do-
meſtica:q̃ hoībus gratis nutrit fili-
os ſuos.nec dedignat̃:ſi capias eos
Octaua ¶ Unde hec eſt octaua ratio qua ſi
rõ vt nos liũ Maria in preſepio reclinauit:vt
eũ facilꝰ ſcilicet exinde nos eũ facilius capia
capiamꝰ mus. Putauit eñ̃ nos arbitrari:ꝙ
tederet eã nobis eũ dare vel ad por
tandũ aut oſculandũ: ⁊ ideo vt di-
gnoſcamus ꝙ etiam ad poſſidendũ
preſtabit illuꝫ: voluit eũ in preſepio
reclinari:quapropter merito de ma
ria dici poteſt illud qđ dr̃ de colum-
ba noe. At illa venit ad eũ ad veſpe Ge.viij.b.
rã portans ramũ oliue virentibus
folijs. Ad nos fratres venit Maria
nazarea in veſpera mũdi vltima eiꝰ
etate:defertq; pro conſolatione nr̃a
ramũ oliue filiũ dei:qui ex oliua pa
terna veluti ramus procedit: illũq;
portat ad nos:vt ceſſet peccatoruꝫ
diluuiũ. Si illũ corde ſuſceperimus
inſertũ:qꝛ ideo virentibꝰ folijs euꝫ
adduxit: vt mittat radices altas in
corda nr̃a formatus Chriſtus. O ſi
ſaltim puer nunc recenter natꝰ eſſet
in preſepio cordis noſtri: certe adi-
pleret in bonis deſideriũ noſtrum:
occuparetq; viſcera noſtra.ita vt ſẽ Senſualitas domari nequit.
ſualitas ⁊ oĩs beſtiales morꝰ qui
ſunt in nobis ꝑ ſua reuerẽtia pare-
rent ſibi: Quis difficulter: ꝑpterea
quippe Job deuꝫ interrogans ait. Job.39.b.
Circũſpicit montes paſcue ſue:⁊ vi
rentia queq; perquirit. Nũquid vo
let rhinoceros ſeruire tibi: aut mo-
rabitur ad preſepe tuũ: Sẽſualitas
noſtra vagari ſolita in mirabilibus
ſup ſe montes paſcue ſue ideſt vani
tates huius ſeculi virentes anteꝙ̃
marceſcãt ꝑquirit. ⁊ hec eſt rhinoce
ros animal tam indomite nature:ꝙ
(vt ait gloſa) Si captus tenet̃ ilico
moritur. ⁊ ꝑpterea multi putant.ꝙ
ex toto ſenſualitas domari nequit:
donec morte ſuccũbat. tñ apl̃us ait. Col.iij.a.
Mortificate mẽbra veſtra que ſunt
ſup terrã. Si igitur loro ratiõis ad
preſepe dñi eam ligaueris: ilico bo
na morte moriet̃ in. dño: ne noceat
puero Jeſu. Sed forte dices te non
habere lac pro tanto puero; ⁊ aren-

ſta pectora: nec ob hoc deſiſtas ab
Exo.iij.a inceptō. nā i preaſſumpta figura di/
citur: ꝙ pueri ſoror que eſt diuina ꝓ
uidētia. ſe obtulit ad querendum nu
tricē puero: quem filia pharaonis ſu
ſcipere cupiebat in filium. ⁊ adduxit
matrē ipſius pueri: que nutriuit eū:
donec adultus eſſet. Quid eſt hoc
fratres niſi ꝙ auxilio marie indige/
mus ad nutritionē filij ſui? Alioqin
ipſa de peccatoribus loquens nō di/
ceret filio ſuo. Ibi. ſ. in peccatoribus
Cā.vij.d, dabo tibi vbera mea. Quid eſt i no/
Scdm philoſophum, bis dare matrē Mariā vbera filio
ſuo: niſi ea ei offerre vt placat⁹ ſit no
bis ⁊ ꝓpiti⁹? Ubi aduerte ꝙ ira eſt
accenſus ſanguis iuxta cor: qui ſepe
in coleram cōuertit: ideoqꝫ lac mu/
lieris rixoſe: cui⁹ ſpūs in narib⁹ ſuis
bonū nō eſt: q: nimis aduſtū per irā
Maria vero benigna bile carēs. vt ge
mibūda colūba optimo amoris calo
re feruida. totū ſanguinē conuertit
in lac. Eſt enim lac ſanguis bis co/
ctus primaꝫ decoctionem accipit in
venis: ſecundā autē in mamillis ex
calore cordis propinqui: ⁊ ſic maria
duplicē ad deū habet amorē: primū
in eo ꝙ creatura ei⁹ eſt. ſcdm aūt in
eo ꝙ mater illi⁹ eſt: quo totū ſangui
nē. i. naturalem affectuꝫ cōuertit in
lac benignitatis orans pro nobis vt
creſcat in nobis filius eius: pro quo
et fauoreꝫ ⁊ grām impēdit nobis ac
deuotionē: vt filiū ei⁹ poſſideamus.
cuius poſſeſſiōis primū ſignū eſt cō
tinua pueri recordatio. Nō videtur
eū habere qui ſemꝑ obliuiſci tur ei⁹:
nec infans tenet cor nr̄m: qn̄ cor de/
reliquit nos: quando libenter eua/
gamur machināres cogitatiōes ho
minū: qm̄ vane ſunt. Infans totum
preſepis cor implet: ſi non occupa/
ris in eo: dubito an teneas illū: qui
etiā aialia ad ſe tenebat ſuſpenſa, nō
crederetur quiſpiā ſi errās extra do
mū: negligētiaqꝫ deterēns diceret ſe
Sapien, viij,c, domi regē habere hoſpitē. Cum em̄
nō habeat amaritudinē conuerſatio
illius: nec tedium conuict⁹ illius. re/
Nono ob humilitatē marie linqui nō debet: alioquin abibit. No
na ratio qua infans reclinat̄ in ꝑſe/
pio. eſt nimis ꝓfunda. Pro qua no/
tandū eſt: ꝙ in maioribus negocijs
de more habuit virgo ſe ſubtrahe/
re: vt totam gloriam deo tribuat ex/
curiens manū ſuam ab omni mune/
re. Hoc patuit in annūciatione: vbi
vocata mater ſe vocauit ancillam: ⁊
Luce,i, in viſitatione vbi ab Eliſabeth ma/
gnificata dixit. Magnificat anima
mea dn̄m. ⁊c. Nūc ergo ſciens gloriā
dn̄i venturā ſuper filium ſubtrahit
ſe collocans eum in preſepio: vt tota
gloria imputetur ei. Diuina adora/
tione crucem adoram⁹ quācūqꝫ: ma
riam aūt non niſi humana adoratio
ne: qm̄ tanta eſt marie maieſtas: ꝙ ſi
vel inꝙtū eſt mater dei contemtiua
dei diuina adoratiōe coleretur: ydo
latria videretur comitti: dum pure
creature tantū impēderemus hono
rem: quod non ſuſpicatur in cruce: q:
lignum illud aliter diſpoſitum ex ſe
nil meret̄. Poſuit ergo maria filiuꝫ
in preſepio: vt infans totā ſuꝑ vetu/
ram acciperet gloriā: de qua nil ma
ria voluit. niſi gaudiū in viſiōe imiſ/
Gloria dn̄i ſuper natū ꝑ ſe glie dn̄i ſuꝑ preſepiū. Quā o fr̄es
mei quis obſecro valeat enarrare?
Nunc dic vt habes in alio ſermone
illa tria que pater miſit ad filium: ⁊
quomodo angeli ibi erant aſcendē/
tes ⁊ deſcendentes ſuꝑ filium hoīs.
Nunc autem fratres inhabitat glo
Pſ.lxxxiiij.d ria in terra noſtra: et in diuerſorio
oīs dicent gloria puero. Si colūna
ignis ꝑcedebat hebreos nocte: ꝙto
ampli⁹ paſtores inter nebulas glo/
rie? Si anteꝙ deus daret murmu/

ranti populo carnes: apparuit glo/
Exo.xvi.c ria domini in nube: ꝙto melius ap/
parerer ſuper verbo glorie iā incar/
nato et carne induto? Si vt iuberet
deus ſibi ſanctuarium fieri: oſtendit
Exo.24.d. populo gloriam ſuam: vt eum deuo/
tiorem redderet: ⁊ ſtatim peractuꝫ.
Exo.xl.d gloria dn̄i impleuit: ꝙto pl⁹ in pre/
ſentiarum: vbi ſanctuariuꝫ corporis
iij.re.viii b chriſti completum oſtenditur? Si cū
arca intro ducta eſt recenter in tem/
plum ſalomonis gloria domini im/
pleuit illud: cur nō melius nunc ar
i.re.iiii.d ca humanitatis introducta in tem/
plum eccleſie? Nunc igitur tranſlata
eſt gloria domini ab iſrael a celo in
terram: vt nos eam conſequi valea/
mus in celo: quam michi ⁊c.

De ſctō Johāne euangeliſta: ſermo decim⁹. Cur in pectore reclinatur xp̄i.

Reclinauit eū in preſepio. Lu.ij.
Inuocatio vbi oſtēditur quomo/
do maria ⁊ nos lactare vult.

Quemadmodum
pater eternus proprio
Ro.viii. filio ſuo non pepercit
ſed pro nobis omnib⁹
tradidit illum: ſic ma/
ter dei Maria (vt heri fratres vidi
ſtis) proprio filio non pepercit: ſed
pro nobis reclinauit euꝫ in preſepio
Johānes eſt ſimilis xp̄o. eum labori exponens. Unde vt aliū
nutriret per gratiam ſuam: audiuit.
Mulier ecce filius tuus. maxima
laus Johannis eſt: ꝙ tā ſimilis chri
ſto inueniatur: vt marie dici queat.
Jo.xix.e Ecce filius tu⁹. Hic aduerte ꝙ chri/
ſtus aſſimilat ſibi apoſtolum iſtum:
vt valeat eſſe ſpecialis Marie fili⁹.
Nam quo quis eſt ſimilior vero filio
naturali Chriſto: eo amplius eſt fi/
lius Marie. Unde per aſſimilatio/
nem hec filiatio contrahitur dici ſo
let: ꝙ pullus aquile ſuper quem ipſa
diutius reſcedit: plus hereditat cō/
ditiones matris: itaqꝫ quando pulli
ſunt in ouis: ſolus ille excellenter
eſt heres proprietatuꝫ matris ſuper
quem mater diutius reſidet: et ex
parte cordis materni ſituatur: queꝫ
poſtea pre omnibus diligit: cernēs
ſe in filio. Johānes ergo poſit⁹ ſub
alis tam magne aquile. ſcilicet ſub
xp̄o quaſi ouū calefactū eſt ſubito:
⁊ actuatus ſit aq̄la grādis: ſicut chri
ſtus ſine mora conceptus calore ſpi/
ritus ſancti. Sic ergo Chriſtus qui mat.xxiii d
etiā vt gallina voluit ꝯgregare pul
los ſuos alis: precipue adunauit cor
di ſuo Johannem vnicum et vnituꝫ
ſibi pre ceteriſqꝫ conglutinatum: vbi
calore diuine charitatis fotus tan/
tum in Chriſtum tranſiuit. ac tantū
in eū tranſformatus remanſit: vt po
ſtea vere dicere poſſet Marie ex ip
ſa cruce. Ecce filius tuus. Sic dice/ Jo.xix.e
rem⁹ mulieri habenti vnicum filiū
viſo alio ei valde ſimili. Unde meri
to de hoc ſolet exponi. ꝙ ſpecies q̄r
ti ſcilicet apoſtoli quarto loco voca/
ti et quarti euangeliſte eſt ſimilis fi
lio dei. et ita Origenes dicit. ꝙ Jo/
hannes deiuiuus omnem creaturā
viſibilem ⁊ inuiſibileꝫ ſuperat: oēm
intellectum penetrat: et deificatus
tranſit in deum ſe deificantem. Naꝫ
ſicut nō poteſt ignis eſſe i ſinu quin
veſtimenta ardeant: ſic non potuit
Johannes eſſe in ſinu. in quo erat
ignis diuinitatis: quin totus arde/
ret: ⁊ liquefactus tranſiret velut in
formam Chriſti ſui. Ecce igitur ꝙ ſi/
milis Chriſto effectus eſt: vt filius
eſſet Marie. ad cuius filiationē ali/
qua requirit̄ ſimilitudo xp̄i: nec ſa/
tis eſt ei eſſe ſolo v̄bo deuotos. hāc
ſimilitudinē gratia ſpūs ſcti oꝑatur

in anima noſtra: que nō acquiritur
niſi per Mariā: ideo ei genibus fle
xis offeratur Aue maria.
¶ Argumentū dicēdoꝝ vbi oſtēdit
Johānis reclinatio.
Preſepe eſt pectꝰ xpi vbi etiā dormiuit Johānes. ¶ Nudiuſtertius reclinabat in ꝑſe
pio xp̄s: ac dormiuit ibi. ſꝫ meliori ꝑ
ſepio reclinat Johānes: quo ⁊ ipſe
dormiuit. Nōne melius preſepe eſt
pectꝰ xpi: ꝙ preſepe aīaliū? certe ꝙ
etiā angeli mirant de reclinatione
iſta aīe Johānis exhibita/ de qua di
Cā.viij.a cunt. Que eſt iſta: que aſcēdit de de
ſerto: delitijs affluens enixa ſupra di
lectū ſuū? Qui ad plenū ſtat preſe
pe: cibo ſatis abundat: nemo aūt tā
diuino abundauit edulio: ꝙto Jo
hānes ad pectꝰ xpi. Nota ꝙ licet in
hyſtoria ſcolaſtica ꝓhibet ꝙ nō ali
ter Johānes recubuit ī pectore xpi:
niſi qꝛ diſcūbebat reclinatꝰ ante pe
ctus. ⁊ ex hoc modernus quidā. ſ. fa
ber ſup Johānē dixerit: ꝙ ibi mini
me dormierit: ſed recubuit ad inter
rogādū: tn̄ rei veritas eſt: ꝙ vt Cri
Criſoſto. Thomas ſoſtomꝰ dicit. Pectori incidit. ⁊ vt
notat btūs Thomas poſt Auguſti.
Cum petrꝰ annuit Joāni vt q̄reret
a xp̄o quis eū traderet. Nō em̄ ipē
loqui auſus eſt: qm̄ ſtatim fuerat a
xp̄o reprehēſus. qꝛ dixit nō lauabis
Jo.xiij.a michi pedes ineternū. Tunc ergo
erat Johānes in ſinu ſuper genua.
ſed vt interrogaret: ex ſinu aſcendit
in pectꝰ: qꝛ vicinius eſt ori: quāobrē
volens ſecretius audire reſponſum
de ſinu aſcēdit in pectꝰ. in quo vt ait
Sanctus thomas. Auguſt. ſanctus Thomas: erudimur: ꝙ qui
cupit plus eſſe ſapiens: curet plꝰ ad
herere xp̄o. nā vt Auguſtinꝰ refert.
Per hoc ꝙ vltimo ſupra pectus ac
cubuit: exprimit tanꝙ per maiorem
grām ſpecialis xpi diſcipulꝰ. Licet
alij idē intelligāt per ſinū ⁊ pectus
Quis q̄ diximus ex euangelio vera

ſint: tamē plus myſterij ibi eſt ꝙ vt Reclinat vt maiora diſcat.
xp̄m interroget. Nā ſi aliud ibi nō
lateret: ſat eſſet querere ad aurē: et
ad eam reſpōdiſſe. Preſertim ꝙ an
teꝙ ei petrus innueret: ipſe erat re
cūbens in ſinu xpi: ⁊ ita Criſoſtomꝰ Criſoſto.
homelia. lxxi. ſuper Johānē ait. An
pax hic didiſciſſe eū arbitraris: cū
tanta frueretur magiſtri benignita Gloſa ordinaria.
te? et gloſa ordina. dicit. ꝙ pectus ſi
gnat ſecretū: de quo bibit diuinita
tis ſacramentū. ⁊ pax eſſet diſcere:
ꝙ Judas traderet eū: niſi didiciſſet
ꝙ pater pro nobis oībus tradidit il
lū. Et Origenes dicit. Eſtimo autē Origenes.
ꝙ hoc ꝓrendit: ꝙ Johānes incūbēs
v̄bo: ⁊ in viſceribus pauſans: incū Auguſt.
bebat gremijs v̄bi. Et Auguſtinus
ait. Ab ipſo ſacro dn̄ici pectoris fon
te potauit euangelij fluenta: qd̄ iāꝫ
tota canit eccl̄ia. Et licet hoc expſſe
haud in euāgelio cōtineat: nō ideo
parū motiuū habuere ſancti docto
res: vt hoc ipſi crederent: preſertim
ex hoc ꝙ ipſe Johānes q̄. xiij capl̄o: Jo. xiij.
illūc recubitū narrauit: poſtea. capi c.
tulo. xxi. Quaſi magnū q̄d repetit xxi. f.
illū dicens. Cōuerſus petrus vidit
illū diſcipulū: quē diligebat Jheſus
qui ⁊ recubuit in cena ſupra pectus
eiꝰ. Niſi em̄ recubuiſſet ad aliud ꝙ
ad interrogandū: nō tāto pōdere il
lud verbū iteraſſet. ¶ Diſcubuit er
go in pectore factus xpi ſecretarius
de ſecretis ſecretoꝝ: ⁊ ex hoc dicunt
cōiter doctores ꝙ ibi dormierit: etiā
corporaliter vt ait albertꝰ ſup Johā Albert.
nē. Quia in ſomno eſt maior aptitu
do ad reuelatiōes vt patet in Adā Job. 33
nā tunc referente Job. Aperit deus
aures viroꝝ. Sōnus em̄ ſanctoꝝ Sōnus contēplationis.
⁊ occioſitas iuſtoꝝ marie ſunt ope
ratoria: etiā pluſꝙ vigilie eoꝝ aliter
nō ita diligēter ſpūs ſctūs ſcriberet
ſomnū Ade: Noe: ⁊ Jacob/ qui dor
miens

miſens vidit ſcalam. Helie ⁊ Joſeph
ſponſi Marie. vel ſaltim ille ſōnus
Johānis fuit ſopor ⁊ ſuſpēſio ſēſuū:
veluti paulꝰ in raptu. aut Bēiamin
fuit in mentis exceſſu: extaſim paſſꝰ
ei a chriſto immiſſam: de quo aiunt
verba thematis. Reclinauit eum in
ꝑſepio. ſ. pectoris ſui. Queadmodū
in altero ſermone ſub hoc themate
habito vidimus rationes ob quas
beata v̄go reclinauit filium in preſe
pio: ſic in iſto videbimꝰ ob quas ipē
xp̄s reclinat fratrem ſuum Johānē
in preſepio pectoris ſui.
¶ Sed prius querēdū nobis eſt ab
Altior locus ē pectus xpi. ipſo Johanne. Cur tā alto reclinat
preſepio. Nec em̄ angeli altiori men
ſa poterūt ſtare. Quid ſi honorati
or te maria fuerit inuitata? Quē lo
cū ei dimittis? Reuera nō poteſt di
ci tibi. aſcēde ſuperius. quia ſicut pri
mus accubitus eccleſie triumphan
Cāti.i.d. tis eſt pectus patris: in quo reclina
tur vnigenitus eiꝰ: iuxta illud. Dum
eſſet rex in accubitu ſuo: nardꝰ mea
(dicit maria) dedit odorē ſuauitatꝭ.
Sic primus accubitꝰ eccleſie militā
Geneſis xxviij.d tis eſt ſinꝰ chriſti. An forte neſcis ꝙ
terribilis eſt locus iſte. vere nō eſt
hic aliud niſi domus dei: et porta ce
li. In hoc pectore ſunt oīs theſauri
ſapientie ⁊ ſcientie dei: ſunt ⁊ ſecre
ta ꝑdeſtinatiōis ⁊ reprobationis ho
minū. adeo ꝑſepe magnuꝫ eſt iſtud
Criſoſto. pectoris chriſti. vt Criſoſtomꝰ Inter
ceteras cauſas reclinationis huius
dicat conſiderata xpi maieſtate: ꝙ
nōdū de eo debitam conceperat opi
nionē. i. nōdū plene nouerat maieſta
tem xpi: ſicut nec Petrus cui dixit.
Jo.xiii.a Quod ego facio: tu neſcis modo. ſꝫ
ꝙuis ita eſſet: attamē deberet Johā
nes memor eſſe illius parabole ſiue
Lu.xiiii. doctrine: quam dixit xp̄s. Cum inui
tatus fueris ad nuptias: vade: ⁊ re

cumbe in nouiſſimo loco ⁊c. Si aūt
huius nō eſt memor: qꝛ multis retro
diebus eā xp̄s docuerat: ſaltim apo
ſtolus inſpiciat: quomodo chriſtꝰ in
cena elegerit proſtrari ad pedes di
ſcipuloꝝ in humilitatis exēpluꝫ. Si
aliquādo eſſet reclinandū ad pedes
xpi: nunc dum cenat fieri oporteret
pluſꝙ in cōuiuio phariſei. Quid igi
tur apoſtole hoc audio de te? Chri
ſtus proſternit ad pedes tuos: tu ve
ro reclinaris ī eiꝰ pectore? Videt ꝙ
amas primos accubitꝰ in cenis. red
de rationē reclinatiōis tam altioris
ac diuini ꝑſepis. Certe nil aliud re
ſpōdebit Joānes. proſeꝙ thematis
v̄ba dicentis: Reclinauit eū in ꝑſe
pio. me xp̄s reclinauit in pectore ſuo
dum eſſem abſortus: ac inſcius exte
rioꝝ ignorantiā paſſus: vt cor meuꝫ
attentiꝰ vigilaret ad cor chriſti mei
de corpore: nec d̄ eis que ſunt extra
corpus neſcio aliquid: deus ſcit qua
ratione me ibi reclinauerit. Dicit er
go Johānes ꝙ huius reclinationis
ſit ꝓ ratione voluntas xpi. nec Ma
rie virgini demit locus altioris ſeſſi
onis: qꝛ latum eſt xpi pectoris ſtratū
omnes capere potens.
¶ Ad ipſum reclinantē ſe nos miſit
Johānes ideo ad xp̄m conuertamꝰ
queſtionē noſtrā dicentes: et tu Je
ſu optime non dixiſti. Quis veſtruꝫ Lu.xvij. b.
habens ſeruū arantē aut paſcenteꝫ
boues qui regreſſo de agro. dicat il
li ſtatim: tranſi: ⁊ recumbe: ⁊ non di
cit. Para quod cenē: ⁊ precinge te: Humilia
miniſtra michi: donec manducē: ⁊ bi tur deus
bā. Et poſt hec tu manducabis. Tu vt exalte
igit dn̄e ieſu dixiſti hec. Et cū ipē plꝰ tur homo
laboraueris in agro mundi arando
corda hoīm: coſqꝫ tua predicatione
paſcēdo. ⁊ craſtina die q̄ꝙ ad agrū
caluarie ſis egreſſurus: vbi tu ipſe
araueris aratro crucis: et clauis. cū

hoc tamen tu p̄cingis te ad miniſ
ſtrandū apoſtolis: ⁊ facis recumbe
re in pectore tuo ſeruum tuum Jo
hannē. In hoc igitur negotio res
totaliter verſa eſt in opoſitum. Nec
mirū: quia ſicut exaltantur celi a ter
Eſa.lv.c. ra: ſic exaltātur vie mee a vījs vrīs
dicit dn̄s. Vn̄ ꝑ reſpōſione aduerte:
ꝙ in illa vltima cena: voluit chriſt⁹
oſtendere illud: qḋ ꝑ nobis efficie
bat. Ideo em̄ ibi ſeruit de miniſtro
et pariter de cibo: et lecto ad quie
ſcendū. vnde hoc vltimum oſtendit
in reclinatorio Johannis qui opti
me dicere valet. In pace in idipſum
Ps.iiii. dormiā: et requieſcā. Eſt igitur chri
ſtus miniſter: vt nos lauet: ⁊ eſt cib⁹
qui nos paſcat: et eſt reclinatorium
aureum: quo ⁊ nos dormire ſomno
dulci faciat in cubiculo etiam diui
no. vbi lectulus cuiuſcū ſancti eſt
velut lectulus Salomonis: quē. 60.
Cā.iij.b. fortes ābiūt ex fortiſſimis iſrael. Sz
hoc fere lralliter q̇dē verificatur de
Johāne: in pectore chriſti reclinato
de q̄ſo mirat̄ qui dixit. En lectulū
ſalomōis ⁊c. Hoc de p̄ſepio bethleē
mitico dici poteſt: vbi recliātur chri
ſtus et de preſepio pectorali vbi re
clinatur Johānes. Vtrū ſiquidē
Seraphī ſeraphin ſtipare non ceſſant: qui di
ſtipāt p̄ cūt̄ ex fortiſſimis iſrael: qm̄ iſti ſunt
ſepe dn̄i ⁊ fortiſſimi oīm videntiū deū: ex eo ꝙ
lectū Jo fortitudo maxia tribuitur eis: q: for
hannis. tis eſt vt mors dilectio. Sed quid ſi
Cā.viij.b bi volunt ſeraphin iſti? Forſitā emu
lātur chariſmata meliora horum di
ligentium ſe quorum vterq̄ canit.
Dilectus meus michi: et ego illi. Di
Ibidem cit ergo dominus Jeſus in pretacra
ii.d. tione: ꝙ ibi reclinauit Johannē
propter nos: vt in illo amoris indi
tio demonſtraret: quid nobis para
uerat. Nā oīa q̄ peregit in cena ꝯmu
nia ſunt: q: i illis nos oēs lauit: nos

oēs pauit: nos oēs excepit in ſinu
ſuo: de quo dr̄. In ſinu ſuo leuabit
agnos. ¶ Sz ſpecialiter queramus
a xp̄o: an Johāni aliquid peculiari
ter preſtitit in reclinatiōe illa. Sane
quidem: ibi nāq̄ dedit ei pabulū in
fortitudinis: quo pond⁹ future diei
⁊ eſtus paſſiōis ferre poſſet. Unde
aduerte: ꝙ ſolus Johānes inter di
ſcipulos erat ſenſurus anguſtias la
terie aperti: qnādo vidit: ꝙ exijt ſan Ex laten
guis et aqua ab eo: chriſto tamē iā xp̄i elicit
mortuo: ideoq̄ dolere minīe potuit fortitud
vicem aūt eius Johannes ſuppler: iohānis
dolens pro xp̄o. Quapropter opor
tuit: vt ſolus inter apoſtolos degu
ſtet dulcedinē lateris clauſi: qua ſu
ſtineat amaritudinem lateris perfo
rati. O q̄ta fuit illa dulcedo: ⁊ q̄tā
ſugebat fortitudinis virtutē ad fu
turam diem. Grandis enim ei reſta
bat via: amplioriq̄ indigebat cibo.
Beatus thomas inuitatus vt mit
teret manum in latus chriſti: ad ip
ſam deitatem raptus ſtatim clama
uit dicens Dominus meus: et deus Jo.xx.
meus. Quid ergo ſenſit Johannes
qui manibus intellectus et volunta
tis ſue contractauit de verbo vite: ⁊
totum cor chriſti habuit ibi? Putas
ꝙ nō intrauit: quia illud lancea non
aperuerat? Abſit q: ſicut nuc aptu
ra lateris non ſufficit: vt qui tepidi
ſumus intrem⁹: ſed manem⁹ extra
vāgātes. ſic nec ip̄a clauſura ſufficit
impedire feruidum Johānis amo
rem. Omnia enim ſcrutatur amor.
Sicut qui vult exhibere vinū vena
le: prius confert amico: vt id guſtet
ſic dominus Jeſus qui in die vene
ris ſancti: quando iudei emerunt ſi
bi vinum cum felle mixtū: decreuit
ponere ſub ramo crucis tabernam
ſanguinis ſui. Aperturus erat cella
vinariam per quinq̄ portas vulne

rum maiorum. vt precio deſiderij no
ſtri emere poſſimus paſſionis fru
ctum. Tamen hunc prius dedit gu
ſtandum amico ſuo Johanni. et ex
tunc tā in terra q̄ in celo manſit Jo
hannes ſpecialiter affectus ad chri
ſti pectus. Unde ex hoc pluſq̄ dici
Eccls.i.d valet ſenſit laterale vulnus: q: qui
addit ſcientiam: addit ⁊ laborem. at
q̄ deterius ſapit amarum: dum pro
pinatur ī vaſe: quo dulce haurire ſo
Johanni lebas. Ex tunc ergo frequentius: et
dulce nō libentius latus chriſti conſpexit: ſi
datur ſi cut colūba locū: vbi cum melle gu
ne amaro ſtauerat cibum. Suū igitur cor pa
riter cum corde marie lancea tranſfi
xit: et ibi fecit eum martyrem. ſic vt
propter nimium dolorem perpeſſū
decreuerit Chriſtus eum facere ex
traneum ab omni mortis dolore: vt
notat Hieronymus. Et hoc priui
Hierony. legium habet Johannes ſolus cū
maria. Sed nos velut iumēta abſq̄
ſenſu volumus in hoc preſepio ſenti
re delitias Chriſti: et non eius anxie
tatem. ſed Chriſtus dominus eū ſo
lum reclinauit in ſui pectoris preſe
pio clauſo: qui accepturus erat eiuſ
dem pectoris labores apertos.
¶ Non ſolum ſibi comedit Johan
nes in preſepio illo ſz matri dei ma
Seruū rie. Ubi aduerte ꝙ beata virgo tan
iohānem tum defecit in chriſti ſui paſſione: ꝙ
preuenit ſe appodiabat cruci. Johānes autē
deus ſimi ex quo eā ſuſcepit in ſuam cuſtodiā
li bn̄ficio. erat ei velut colūna: ac firmamentū
quod videns Jeſus preſcius futuro
rum: voluit eum beneficio preuenire
ſimili. Nam preuidens Jeſus in ce
na: qualiter exiſteret Johannes iux
ta crucem. ⁊ pariter maria innixa ſu
pra dilectum Johannē. futura erat
pene mortua in ſinu apoſtoli. vt ad
hoc eſſet ydoneus: voluit eum acci
pere Chriſtus primitus in ſinu ſuo.

vt poſtea Johannes ei vicem redde
ret erga matrem memor clementie
ſibi exhibite. Nam ſicut filius eſt in
ſinu patris. ⁊ Johānes in ſinu filij:
ſic etiam mater fuit in ſinu Johan
nis iuxta illius pectus: in quo reli
quie pectoris chriſti remanſerant: li
cet cōſopite: vt notat doctor illumi
nat⁹. Manus ergo Johānis velut Doctor il
organi teclas intuere: dum tenet in luminat⁹
tra ſe matrē dei: cuius cor q̇dē pal
pitat: eleuat atq̄ deprimit manus
apoſtoli ſententie etiā in oculis an
xietates materni cordis.
¶ Ecce igitur vidiſti propter quod
chriſtus reclinauit eū in preſepio pe
ctoris ſui tā ſublimi. Tu aūt o pctōr
in p̄ſepio pectoris marie ſaltim recli Pectus
nare: vt ex eo pabulū anime ſugere marie eſt
valeas: nam ex quo data eſt Johan p̄ſepe no
ni. ſcimus ꝙ nobis etiam datur vt ſtrum.
mater noſtra: que nos alat ſuis vbe
ribus: ⁊ ꝙ ad eā oportet nos recur
rere ad petēdum lac ſuum: quo mū
dus amareſcit. Nam permittet hoc
puer Jheſus: qui pro nobis dabit
ſanguinem ſuū: immo ipſum lac qḋ
ſugit in ſanguinem verſum fundet:
et eum de Marie viſceribus ſum
ptum crucifigi pro nobis permittet.
Lacte igitur Marie ſuaq̄ puritate
ſuffulti. Poterimus et nos animas
noſtras fulciri atq̄ firmare.
¶ Diximus ergo ꝙ dominus Je
ſus reclinauit Johannem in preſe
pio pectoris ſui: eo ꝙ ipſe reclinatu
rus erat matrē dei ſuper cor ſuum.
Hoc premium videtur non dari tē
pore ſuo. nam ſi Johannes pectori
ſuo aptat matrem dei: eāq̄ brachijs
tenet: optime facit. quia ipſa filio di
xerat. Cum defecerit virt⁹ mea de⁹ Ps.lxx.b.
ne derelinquas me. Prouidere vo In cena
luit ei fili⁹ tale firmamētū tempori iohā. pa
afflictionis paratum. Johānes aūt uidū deo
reclinauit

in cena quietus erat:non deficiebat
ei virtus: quinimo ſtabilitus eucha
riſtie virtute: quid opꝰ fuit ſibi alio
reclinari preſepio? Hic altius rem
intueri oportet: nam et Johānes in
cena non erat ex omni parte quietꝰ
nec ibi caruit neceſſitate firmamen-
ti: opus fuit ſibi fulcimento. Nunc
Albertꝰ. aduerte: ꝙ vt ait Albertus magnꝰ
ſuper Johānē. Cauſa litteralis hu-
ius reclinationis fuit timor ⁊ terror
quē habuit. Cū vidit ꝙ Jheſus tur-
batus eſt ſpiritu vidēs cor iude: pro
Matth. pter quē tantū rationabiliter turba
xxvi.b. uit ſe: ꝙ proteſtatus eſt dicēs. Amē
Jo.xiij.c amen dico vobis: ꝙ vnus veſtrū tra
det me hodie in manus querentiū
animā meā perdere. Hoc verbū gla
dius fuit aīe Johānis quo vulnera-
tus etiā in corde ſeipſum non valuit
ſuſtinere memor illius Eſaie vatici-
Eſa.xxi.a nij. Viſio dura nūciata eſt michi ⁊c.
Hic beati Johannis timor ac pauor
Heſter figuratur in brā Heſter: que cum vi
xv. diſſet aſſuer aſpectu terribilem cor-
Ob pec- ruit: ⁊ laſſum ſuper ancillaȝ reclina-
catum ſe uit caput: ⁊ rex ſuſtentabat eā vlnis
xp̄s tur- ſuis donec reddiret ad ſe. maior fuit
bat in ce- Johānis pauor: ideoꝗ maiori indi-
na ⁊ ſui, guit fulcimento. Nam iſte terror ex
viſu et auditu prouenit: et terror He
ſter tm̄ ex viſu. Apoſtolꝰ vō et vidit
xp̄m ob iude peccatū nimis meſtuȝ
⁊ eū terribiliter audit. Unus veſtrū
me tradet. Quid ergo ſi viſa turba
tione Jeſu ip̄e totus in ſe deficeret?
Nā ſi dāpnati turbabuntur timore
horribili viſo xp̄o: qui non erit tunc
in ſe turbatus licet appareat. quo
modo Johānes dilectus xp̄i qui cū
eo ſua ſentiebat: poterat ſtare quin
caderet. niſi eū chriſtꝰ in ſuo reclina
ret preſepio? Magnam infirmitatē
predicebat xp̄s in vno apoſtolorum
ſuorum: cum adhuc non ſcirent; q̊s
eſſet tale crimē facturus. Dum ergo
ceteri apoſtoli ſe adinuicē reſpiciūt
heſitātes de quo diceret. ipſe Johā
nes cucurrit ad xp̄m quaſi ad forti-
tudinē ſuam: ⁊ quaſi ſuſtentās infir
mitatē ſuā in eo: ſicut cuȝ aliquis ſe
in periculo videns cadendi: curat ſe
tenere ad rem firmā. ſic Johānes re
clinās caput ſuū ad chriſtum quaſi
petijt ab eo ſuſtentari: et ita quideȝ
ex reclinatione illa recepit conſtan-
tiā firmiorē ad permanendū in xp̄i
ſequela vſꝗ ad crucē pluſꝗ ceteri: ⁊
iuxta hec dicit Criſoſtomꝰ. ꝙ recu- Criſoſt
buit: vt ſic leniret merorem. O fra-
tres ſi inter tot mundi pericula imi-
nentibus ac minatibus nos vndiꝗ
tentationibus cōfugeremꝰ ad illud
chriſti pectorale preſepiū. nimis no-
ſtra imbecilitas ſe ibi fulciret. Ideo
em̄ Samuel timēti populo ne more
retur dixit. Nolite recedere a tergo
dn̄i: ideſt ab humanitate: qua poſte i.re.xii
riora vidit moyſes. vide ibi q̄ ſequūn-
tur. Nam qꝛ illa hūanitas oīo ver-
bo innititur: ideo totū poteſt mūdū
fulcire. Nā deus non ſolū ſibi inite-
rem ſuſtentat: ſed ei confert virtutē
qua ⁊ alios valeat cōfortare. quod
maxime confert xp̄o homini: cui to-
ta innititur eccleſia cum in fine cu-
iuſlibet orōnis velut in eo ſe recli-
nans dicit. Per dn̄m noſtrū Jeſum
xp̄m. ⁊c. Caueamꝰ tm̄ ne ſola lingua
nos inniti cōtingat ſed etiam mani-
bus: qm̄ Eſaias dicit. Si quis ābu- Eſa.l.
lat in tenebris et nō eſt lumen ei: ſpe
ret in nomine dn̄i: ⁊ innitatur ſupra
deum ſuum. Sūt tamē qui in bacu-
lo arūdineo innitūtur: dum de ſuis
preſumunt viribus. ⁊ tales cito aut
derelinquūt: aut negant/ aut vēdūt
xp̄m. qui relinquitur peccato cordis Tri
negatur pctō oris: traditur peccato cata
operis. Tāte igitur apoſtolorum tur-
bationis

bationis duplex eſt ratio. Primā
Origenes. Origenes notat. vbi ponderat: ꝙ
crediderunt plus chriſti verbo ꝙ̄
teſtimonio ꝓprie cōſcientie: ideo
quilibet per ſe ait. Nunquid ego
ſum dn̄e? Secūda qꝛ nullus aude
bat male iudicare de alio. Ex his
duobus magna circa dilectos in-
ſurgit turbatio tanti mali futuri:
quā nos minime ſentimus: qꝛ pre
Mat.18.a dictis duobus caremus. Adhuc. n
dicit iheſus. neceſe eſt: vt veniant
ſcandala. nos autē per iudicium
temerariū aſſerimus: nō ex nobis
ſed ex alijs ventura ſcādala. Re-
clinatur ergo iohannes in preſe-
pio chriſti: vt ſecurus maneat in
xp̄o intrepiduſꝗ perſiſtat. ¶ Ali-
quis forſitam inſtabit. nam eucha
riſtie beata ſumptio bene poterat
iohanni preſtare ſecuritatem: naȝ
propterea canitur de hoc ſacra-
mēto. Paraſti ī cōſpectu meo mē-
Ps.22. ſam aduerſuȝ omnes qui tribulāt
me. Huic reſpondere oportet cuȝ
Albertus alberto magno: ꝙ ip̄a euchariſtie
magnus. ſumptio fecit Johānem in pecto
Euchari- rali preſepio recliari. Nā qꝛ cibꝰ
ſtia cauſat dulcis generat ſomnū ſuauem: et
ſomnū con ſomnus reclinationē inducit. ideo
tēplatiōis Johānes infuſus intus dulcedie
Johanni. ſacramēti recubuit in pectore chri
Gerſon. ſti. nā vt ait Gerſon in ſuo mono.
Ipſemet eſꝰ euchariſtie preceſſit
recubitum Johannis. Ubi nota
ad ſacerdotes: ꝙ non ſtatim poſt
ſacramentū debent reuerti ad va
na: qꝛ tunc ſignum eſt: ꝙ nil guſta
runt: et ꝙ non ibāt lotis pedibus
ad cōmunicandum. Oportet igit̄
ſumpto ſacramento reuerti ad pe
ctus chriſti: ⁊ cognoſcere preſepe
domini ſui nam bonū ſacerdotem
reclinat deus in preſepio contem-
plationis. ve illis qui eū iam poſt
paſcha proiecerunt in lutum. Si
3.re.17. ergo helyas nō tantuȝ ex triſtitia
Judic.4.c. prouocat̄ ad ſomnū ſed ex cibo. et
lac fecit ſiſaram dormire. Non er
go mirꝰ ꝙ chriſtꝰ in digne ſumente
ſe cauſet ſomnū quietis et vitaleȝ.
Ideo em̄ ſe ponit ī pectore noſtro
chriſtꝰ: vt ⁊ nos eamꝰ ad pectus
eius ſicut Johānes recūbēs in pe
ctore clauſo. O ſacerdos ꝙ̄ clauſa
debet eſſe porta oris: ꝑ quā dn̄s
ingredit̄ tā aſſidue. Noſter Johā
nes figuratur in Helia, qui poſt ci
bū dormiuit ſub iunipero. ſic iſte
ſumpto ſacramēto ſub pectore xp̄i
qui eſt verꝰ iuniperꝰ dormit. He
lias comedit, ⁊ dormiuit, ⁊ poſtea
iteȝ comedēs iterat ſomnū Come
ſtio prima in Johāne eſt euchari-
ſtie ſumptio, ad quā ſecutꝰ eſt ſōnꝰ
pectoris, vbi aīa vigilat, et come-
dit panē vbū dei. Ergo Johāni di Cāti.1.b.
camus. Jndica michi vbi paſcas,
vbi cubes ī meridie charitatis xp̄i
tui, quā exhibuit tibi, cubat, et pa-
ſcit ī p̄ſepio pectoris xp̄i, de quo
ait thema. Reclinauit euȝ in p̄ſe-
pio. ¶ Nec ſolū xp̄s reclinauit io
hānē tali p̄ſepio quaſi oſtēdēs ei In pectore
locū, vbi deberet gr̄as agere poſt xp̄i ſcit̄ eu-
celebrationē: ſed voluit ei oſtēde- chariſtia.
re, ꝙ̄ excellēs fuiſſet cibꝰ ſacramē
ti, quē exhibuerat ei, qm̄ iohāni di
rigit̄ illud. Guſtate, ⁊ videte qm̄ Ps.33.
ſuauis eſt dn̄s. pax guſtauit edu-
liū glīe ex mēſa xp̄i ſuſceptū velut
ex p̄ſepio minori, vbi velat̄ cibus
ſacramēti accidētibꝰ velut granū
paleis. Volēs aūt xp̄s amico ſuo
Johanni oſtendere ꝙ dederat ei
reclinauit eum altiori preſepio. ſ.
pectore ſuo, quo angelos pauit.
Unde aduerte, ꝙ per chriſti pectꝰ
itur ad pectus p̄ris in quo eſt eter
na generatio. Verbū enim dei di-
citur procedere de pectore patris
qui ait. Eructauit cor meū verbuȝ Ps.44.
bonū: et de vtero patris qui ⁊ ait.
Ante luciferum ex vtero genui te. Ps.109.
vt ſcias ꝙ in patre eſt vera fecun-
ditas, qua filium naturaliter gene
rat. De pectore autē dicitur proce
dere, vt ſcias, ꝙ per modum intel-
lectus ab eo procedit panis vite
et intellectus velut eructatus ab

us corde, quod eſt bethleem do
mus panis, in domo igitur panis
naſcitur in celo ⁊ in terra. itaqꝫ ſu
pra pectus ideo fuit: quia fecundi
tatem que eſt in patre cognouit.
ſic per pectus filij aſcendit ad pe
ctus patris. Nam ſicut fuit ſum-
me familiaris humanitatis, ita ꝑ
eam ſumme aſcendit ad diuinita-
tem. Ubi nota magnam dei miſe-
ricordiã, nam in eadem cena qua
voluit ſe eccleſie relinquere ſub ſa-
cramento in eadem voluit proui-
dere de teſte oculato: qui eccleſie
ſue narraret. Quantum eſt donum ei
dimiſſum. Ad hoc voluit ibi eleua
re Johãnem a terra ad celum: vt
Johã. 1. b. nobis non ſolum diceret ꝙ verbũ
caro factum eſt. per incarnationẽ.
ſed ꝙ habitauit in nobis per cõſe
crationeꝫ: qua in nobis eſt ſpecia
lis dei habitatio. Nõ eſt em̃ alia
Deute. 4. a natio tam grãdis: q̃ habeat deos
apropinquantes ſibi: ſicut deꝰ no
ſter adeſt nobis in ſacramento:
Mat. 28. d vbi nobiſcum eſt vſqꝫ ad conſum
mationem ſeculi. Johãnes plus q̃
ceteri de hoc ſacramento in euan
gelio ſuo narrauit nobis: ꝓpter-
ea ꝙ illud in ſua radice cognouit
et in proprio preſepio velut nudũ
a paleis accidẽtium. Ubi nota ꝙ
Nume. 18. non ſolum pectuſculum chriſti ho
Leuiti. 7. minis dicitur conſecratuꝫ ſcilicet
in hoſtia. ſed etiam dicitur pectuſ
culum eleuationis reſeruatũ aarõ
ideſt Johanni: quem ad altiſſima
eleuat, vt verbuꝫ dei ad nos vſqꝫ
deducat. ¶ Agere oportet nũc de
preſepis fomento. Nam ſi deꝰ eũ
Amorem deus fouet erga iohannem. tali ꝓſepio reclinauit: propterea
fuit vt eum amplius foueret ſicut
aquila fouetur in nido ſuo. Ad
preceptum Chriſti reclinantis eũ
eleuatur aquila iſta: et in nido al
tiſſimi preſepis locum habitatio
nis ſue poſuit inter humeros chri
ſti quoniam amantiſſimimus do-
mini beniamin inter hos humeros
requieuit. Igitur de Johanne di-
cere oportet. Reclinatoriuꝫ aureũ
Cãti. 3. d. aſcenſum purpureum. media cha-
ritate cõſtrauit propter filias hie-
Triplex amor. ruſalem. In his verbis triplex no
tatur amor: ſcilicet dei ad Johan-
nem, et hic eſt reclinatorium au-
reum. Secundo Johãnis ad deũ
et hic eſt aſcenſus purpureꝰ. Ter
tio Johannis ad animas: et hic
eſt media charitate conſtratus
propter filias celeſtis hieruſalem
Johã. 21. f Primum amorem innuit Johan-
nes cum dixit. ꝙ erat recumbens
vnꝰ ex diſcipulis in ſinu Jeſu: quẽ
diligebat ieſus. ex dilectione pro
mittitur i celo ꝙ ſuper genua blã
dietur nobis ad vbera potandis
ſed hoc iohanni datur in terra ha
buit enim vitam celeſtem ⁊ ange-
licam. Eſt enim amor attractiuus
et ideo non mirum ſi vbi erat pri-
Ob quattuor diligit iohannes. uilegiatus amor fieret ſingularis
attractio. Nam attraxit eum plus
q̃ magnes ferrum ad pectus ſuũ:
in quo teſte Gregorio conſigna-
tur quaſi ad locum amoris. Res
enim dilecta in ſinu poni ſolet: qꝛ
vnigenitus dicitur eſſe in ſinu pa
tris: et etiam chriſtus vt homo eſt
in pectore patris: quia ſecreto ſa-
pientie eius eſt vnitus. et Johan
nes dilectꝰ eſt in ſinu filij. Eſt au-
tem dilectus ſignanter ob virgi-
nitatem vt ait Hieronymus. Uel
Hieronymus ob ingenitam manſuetudinem in
qua ꝓ ceteris erat chriſto ſimilior
Chriſoſtomus vt ait Chriſoſtomꝰ. Nam ob mã-
ſuetudinẽ placuit tantũ deo moy
Nume. 12. a ſes: ⁊ ob eam fuit dauid ſecundũ
Albertus. cor dei. Has cauſas ponit alber-
Auguſtinus tus in prologo. Auguſtinus autẽ
aſſerit eum dilectum propterea ꝙ
vice verſa Chriſtuꝫ pre ceteris di
ligebat. Sꝫ inter has cauſas non
minimam credo eſſe: ꝙ a puero vi
xerat innocenter cum Chriſto nu-
tritus. Unde ſtatꝰ pueritie eſt ve-
lut nouitiatus in religione chri-
ſtiana. et pueros Chriſtus ãplexa
batur ac benedicebat. Pueris er-

go adhibe curaꝫ ſicut Gerſon eis
deditiſſimus.
¶ Itaqꝫ ob hec dilectus dicitur
Chriſtꝰ reclinatur in Johanne. eiqꝫ datur locus amoris pectus
Chriſti velut fornax. Plus amo-
ris elicies in cõſideratione pecto
ris chriſti q̃ manuuꝫ aut pedum:
quia licet greſſus eiꝰ et opera ma-
gna ſint, maior tamen eſt amor.
Cor em̃ prius reſpice in Chriſto:
quia hoc primitus ille reſpicit in
nobis, ad Abel primo, et ſcd̃o ad
Gene. 4. a munera eius. Nam quid eſt quod
Johãnes habet aureolã martyrij.
Mat. 20. c licet vnctus non exuſtus euaſerit
doliũ chriſto dicẽte. Calicem qui-
dem meuꝫ bibetis, niſi quia prius
aſpexit ipſe pectus Johannis: ⁊ re
clinatꝰ eſt in eo vidẽs ⁊ acceptãs
voluntatem eiꝰ ad omnia paratã?
Ambroſiꝰ. Unde Ambroſiꝰ ait in ſermõe ba-
ptiſmi Chriſti. ꝙ libenter quieſcit
dñs in ſinu ſanctorum. vnde ⁊ Jo-
hannis euãgeliſte ſinum, vt in eo
accumberet libenter elegit. Nam
chriſti ſinus erat in Johãne fides
ibi inquit ſinus Chriſti eſt, vbi ha
bitaculũ eſt virtutum, vbi domici-
lium inuenit celeſtium preceptorũ
ideo de peccatoribus conqueritur
ꝙ non habet in eis vbi caput recli
Luce. 9. g. net. exclama quomodo querenti a
chriſto vbi habitas: poteſt ipſe re-
ſpondere de multis ꝙ dãt cor vul-
pinis cogitationibus et ſuperbis
ſed non ſibi. Rogo date ſinum ca-
piti ſpinoſo pro vobis: ex quo ipſe
dedit pectus lancee. Itaqꝫ chri-
ſtus plus recumbit in pectore amã
tis eum. q̃ in manibus, et ſic quem
ipſe diligit plus quieſcit in pectore
eiꝰ. Scio equidem ꝙ magnã amo-
ris flãmaꝫ inuenit magdalena ad
pedes chriſti: ſed maiorem Johã-
nes ad pectus. bene tamen aſpicit
chriſtꝰ manus ⁊ elemoſinas. De-
niqꝫ nota cor eſſe locum maioris
amoris, ꝙ oſtenditur in hoc ꝙ eiꝰ
Luce. 22. e agonia fecit Chriſtum ſudare ſan
guinem ante paſſionem: et etiam
ideo fudit ſanguinem poſt paſſio
nem, vt oſtenderet vera ſitis quã
dixerat. dũ pendebat in cruce.
amor iohannis ad xp̄m ¶ De amore Johãnis ad chriſtũ
aduerte: ꝙ ſicut quando homo ti-
met, et turbatur ſanguis vadit ad
cor. ideoqꝫ fit pallidus: quia eſt
amicus nature. ita Jeſu turbato:
et ſanguine circa cor bulliẽte qua
ſi optante effundi: ipſe quoqꝫ Jo-
hannes amicus Jeſu recurſum ha
buit ad cor eius. Sed in hoc di-
ſtat comparatio, ꝙ ſanguis natu-
ralis vadit ad cor: vt illud defen-
dat, et ei benefaciat. Johãnes au
tem iuit ad cor Jeſu: vt ab ipſo de
fendatur. Si vis noſſe quomodo
amor apoſtoli ad Chriſtum eſt in
cena plus ardens. aduerte, ꝙ ſicut
ingratitudo ⁊ incõſideratio amo
ris chriſti fecit, vt ſathanas intra
ret in cor iude, ſic econuerſo conſi
deratio amoris eiꝰ fecit. vt Johã
nes intraret in cor chriſti. contem
plabatur in cena q̃ta dilectionis
ſigna chriſtꝰ oſtẽdit iude: ⁊ in Jo
hanne excitant amorem: qui mori
tur i altero. et ex omni opere chri
ſti tunc exhibito amator iſte amo
rem elicuit ampliorem ad chriſtũ.
ideoqꝫ eius ſermonem ſolus ſcri-
pſit ad vnguem. naꝫ eum legerat
in corde Jeſu. ¶ De amore autẽ
proximorum, quem in preſepio habuit
Johã. aduerte ꝙ ibi oim̃ vicẽ ge-
Uice oĩꝫ reclinatur in pectore xp̄i Johannes. rit: oim̃ apoſtolorũ interceſſor: qꝛ
pre ceteris ſolus chriſtũ auſus eſt
rogare: vt ei diceret. Quis eum eſ
ſet traditurꝰ: ne ſuſpẽſio ceteros
trucidaret. Ut aũt ſcias qualiter
Johãnes oim̃ vicem tenuit in pe-
ctore Chriſti aduerte, ꝙ pontifex
Exodi. 28. intraturus tabernaculum. 12. lapi
des habebat in pectore rationa-
li inſertos: i quibꝰ (vt ait Grego.)
28. li. mo. c. 9. Signabantur. 12.
apl̃i, q̊s ieſus nr̃ dũ eẽt ſacrificiuꝫ
oblaturꝰ i cruce habere debuit, q̈
ſi i ornamẽtum. Hos primo elegit
pretioſiores: quorum vice oĩꝫ habet

Chriſtus in pectore Johãnem: q̄
oĩm prerogatiuas in eo adunarat
Nã ſicut illi. 12. lapides tenebãt
locum. 12 tribuũ iſrael: ſic Johan-
nes qui eſt ſuper abundans in oĩ
gratia: (ſicut nũerus duodenariꝰ)
tenuit locum ⁊ figuram oĩm ſaluã-
dorũ. Hoc apoſtolo velut iocali
precioſoq; lapide voluit chriſtus
ornare pectora ſua: ⁊ illum hono-
rãdo portare. Nec mirum ſi tenet
omnium figuram in pectore chri-
ſti: qui iuxta crucem habuit totius
eccleſie typum. Dum ergo habet
chriſtus in pectore ſuo Johãnem
vnum videtur habere pro omnibꝰ
vt ſcias ꝙ oĩs nos ſuo deferebat
corde, qui pro omnibus ſatis face
re vadit. dum finitur prelium dat
ei matrem ſuam tanꝗ̃ omnibꝰ in
eo preſtans eam. Nec mirum fra
tres ꝙ iſte apoſtolus omniũ agat
perſonam, quia in eo amor proxi-
morum ita viguit, vt ei ſoli totius
eccleſie reueletur ſucceſſus: vt pa-
tet in Apocalipſi: quia vir deſide-
riorum erat cõmunis: qui tantum
aĩas diligebat, vt in legenda eius
dicatur, ꝙ iam ſenex aſcẽdit equũ
vt poſſit currere poſt quẽdam iu-
uenem principem latronum ad cõ
uertendum eum etiam renitentem
Iſte plures animas lucratus eſt:
quia plures conuertit. tanꝗ̃ ne-
ceſſarius populo ſeruatur ampliꝰ
in vita Chriſtianorum pater.

Plus dat deus ꝗ̃ petis. ¶ Quid referam de te apoſtole
beatiſſime. niſi ꝙ habes reclinatꝰ
in pectore Chriſti pluſꝗ̃ petieras
ab eo. non dedit tibi ad dexteram
vel ſiniſtram ſedere: tamen cõceſ-
ſit vt in medio pectore poſſis recũ
bere. Superabundanter igitur cõ
donaris. tu ipſe neſcires tantum
petere: ſed ſpiritꝰ chriſti qui amor
eius eſt. poſtulauit pro te gemiti-
bus inenarrabilibus: donec velut
infans ſuper matrem ſuam retri-
buatur tibi in anima tua qđ igno
rabas. Nam nec ipſa mater dei au
deret talem reclinationem petere.
O mi deus qui ſemper tribuis nõ
ſolum vltra meritum noſtrum. ſed
etiam vltra deſiderium: Quis mũ-
danas concupiſcentias quas pe-
timus non impleas: miſericordi-
ter nobis meliora deſtinaturus.
quim ⁊ petita deſideria non audi-
re, miſericordia eſt. non cures iam
O tu mi Johãnes de dextera vel
ſiniſtra menſe xp̄i, ſed recumbe ta
li preſepio in medio pectoris dñi
tui, quia ibi in medio conſiſtit vir
tus tua ⁊ omnium ſaluandorum, Ps. 125
nam ſinum ſuum qui metet Chri-
ſtus implet, ⁊ manipulos ſancto-
rum colligit collocandos ibi. In
angelorum ⁊ hominum preſepio
pleniſſimo reclinaris: vt ampliori
fruitione replearis.

¶ Ultimo noſter Johannes recli
natur in preſepio doctorum, quod Scriptura
eſt ſacra pagina: vbi multipliciter eſt preſepe
figuratur, eam igitur implet recli- doctoruz
natus in ea. Sed ne vos detineã melius Jo
me ad Johãnem conuerto, vt pa- hannis.
riter grana eius ruminare valeam
vel numerare. O tu mi Johannes
aquila que nobis medullam cedri
attuliſti verbum nudum. Tu es
beniamin tenere dilectus a patre
amantiſſimus domini inter hume
ros illius requieſcens. tu cubicu- Gene. 2. d.
lo paradiſi vt alter adam dormire
viſus es, meliori potitus ceruicali
ꝗ̃ ſeraphim letantes in cubilibus 4. re. 20.
glorie ſue. Tu es Ezechias in pa-
ce ſepultus abſq; terrore aut bel-
lo. tu filio dei ſimilior es quartus Danie. 2.
in fornace ſancti euãgeliĳ. Tu gra-
tiarum plenã habes faciem vt al-
ter aſſuerus, quia nomine ⁊ re gra Heſter. iĳ. d
tia es plenus pre filiĳs hominum,
in quo matrem gratie Mariam cõ
templor. Tu caſtior Joſeph, qui et Gen. 39.
ſi curam ſepeliẽdi patrem habuit:
ipſe habuiſti curã ſepeliendi chri-
ſtum. Tu luminoſior ſole: quia ſol
euangeliĳ meruiſti per Dionyſiuz
vocari. Tu es Moyſes aſſum-
ptus ab

ptus ab aquis ex cana galilee. Tu
es niue candidior in virginitate
virginiſq; cuſtos. Tu es ouis Na Dionyſius
thã pphete de calice xp̄i bibens: Johã. 2. a
⁊ de pane eius in cena edẽs q̃ erat 2. reg. 12. b.
illi ſicut filia ĩ ſinu eiꝰ dormiẽs Tu
petre xp̄o recubans dormis vt Ja Gen. 28. c.
cob videns ſcalam crucis: nunc p
gratiam ⁊ in futuro reclinandus
in preſepio glorie: quam michi et
vobis preſtet ieſus amen. Habes
chariſſime cõcionator ſermonem.
quẽ ſi tibi videbitur: ſic poteris ſe
care: vt in prima ſectione oſtẽdas
qualiter xp̄s reclinauit Johãnem
in preſepio pectoris ſui: et in ſecũ
da qualiter viceuerſa Johãnes eũ
ſpiritualiter in ſuo pectore reclina
uerit per multiplicez amorem. Ei
eñ fecit in ſe reclinatoriũ aureum
⁊ cetera q̃ ſupra tetigimus. Uel ſi
hoc nõ placet fac multiplex preſe
piũ: ⁊ in quolibet poteris reclina-
re Johãnẽ. pater eũ reclinet in pſe
pio deitatis ſue: vt panez vite nu
dũ ſciat. filiꝰ eũ reclinet in pſepio
crucis: vbi ipſe comedit. Spiritus
ſanctꝰ in preſepio ſcripture quam
ei tribuimus. Maria etiã eũ recli-
net in vginitatis preſepio. Immo
ipſa eſt preſepe dei: quã Johãnes
accepit in ſuã vt reclinet in ea ve-
luti filius ſup matrẽ ſuã. Uale q̄
ſupra eſt tibi materia pro imagi-
natione ornanda.

¶ De ſanctis Innocentibꝰ. Ser-
mo vndecimus.

¶ Aſtutus videns malũ abſcõdi-
tus eſt: paruuli tranſeuntes ſuſti-
nuerunt ſtipendia. puer. 27. b.

Inuocatio. ¶ Inuocatio vbi oſtẽditur ꝙ mul
ctata eua fit Maria ſapientior.

Cauta eſt maria. P Recipua rõ ob quã
omnia etiã mala bo
nis cooperant in bo
nuz eſt q̄ ea ſemper
habent pre oculis vt
caueant a ſimilibus:
ne faciant ea: quãobrẽ cõiter di-
cimꝰ. felix quẽ faciũt aliena pricu Poeta.
la cautũ. Nã ⁊ paſſeribꝰ agri hoc
ab ipſa natura idictũ eſt ⁊ monitũ
vt alter caueat ⁊ fugiat laqueũ in
quo alter pedẽ ſuũ offendit. immo
⁊ iumentis inſipientibꝰ hoc patet
clariſſime documẽtũ: qñ rugitus
vnius. cetera monet ad fugã. Uti-
naz ſic homines facerent: vt pena
vnius eſſet monitio alterius: quia
ſic hõ manꝰ ſuas lauaret ĩ ſangui Ps. 57. b.
ne pctõris. ⁊ illi ad lotionẽ mundi
tie proderit: quod alterũ coinqui-
nauit. Hoc naturali cõſilio melio
rũ chariſmatum vſa eſt beata vir-
go maria: qñ ei Gabriel angelus
attulit nuncium celeſte: ⁊ totiꝰ tri-
nitatis archanũ: vbi dei genitrix
mox futura hoc intra ſe repperit
conſiliũ: vt prime mulieris nego-
tiũ ad mẽtẽ reuocet. Naq; ppter-
ea dicit thema: ꝙ videns malũ. ſ.
illud ad Euã dictum. Eritis ſicut Gene. 3. a.
dĳ ſciẽtes bonũ ⁊ malum. Ne igit
ſimiliter ipſa poſſet illudi hac ma
xima promiſſione maternitatis di
uine: quam angelus ei polliceba-
tur: abſcondit ſe in ſua humilitate
profunda, ſciens Eue periculum
proueniſſe ex nimio auſu temera-
rio: quo cepit ſine vlla examiatiõe
ſerpentem alloqui. Maria autem
non ſic. Sed prudenter ⁊ ſpatioſe Luce. I. c.
cogitabat: qualis eſſet ſalutatio ſi
bi pp̄oſita: ⁊ iterea meliꝰ ꝗ̃ Saul
abſcondit ſe: ne rex fieret: deus ta
men qui abſconditos in ſua humi
litate manifeſtat: dixit de Saule.
In regem electo. Ecce domi latet I. re. 10. d.
⁊ ſic videtur per os angelicum aſ-
ſeruiſſe đ Maria dicens. Ecce in Luce. I. d.
vtero concipies ⁊ paries filiuz: cui
dabit deꝰ ſedem dauid patris eiꝰ
⁊ regnabit in domo Jacob ineter
nũ. quaſi diceret ei. Quis te in hu-
militate abſcondis in reginam re-
gni filĳ tui electa es. qñ ſtipẽdia
humilitatis tue aperregni. Nos
igitur fratres ſimꝰ paruuli ad m-

riam genibus flexis tranſeuntes:
qm̄ id quod per humilitatem obti
nuit humilibus ipartietur: ſi ei of-
feramus Aue Maria.
¶ Argumentum vbi oſtenditur ꝙ
Chriſtus more noſtro vixit.
¶ Non ſatis fuit deo humanã ⁊
ſeruilem ſumere hominis formam
ſed eiꝰ more voluit vitam ducere.
Job.13.d. Nos em̄ hoĩz eſt: vt ait Job: nū-
Inquietu- ꝗ̄ in eodẽ ſtatu permanere: qm̄ ſe
do noſtra. ptem tẽpora mutantur ſuper nos.
Similes enim ſumꝰ mobilioribꝰ
ſignis: que ponuntur ſuper tecta:
que omni vento circunferuntur: et
oĩ aere currũt: pſperitas et aduer
ſitas nos in ludũ pile adducũt: il-
ludẽtes nos corã mũdo oĩ tpe: vt
de penis innocẽtũ rideat exiſten-
Plinius. tiũ i ꝯtinuo motu. qui etiã aliquid
pdeſt. Nã ſi vt ait Pli. Jþm ma
re corrũperetur: ſi non eſſet in eo
motus frequens: ꝗ̄to amplius pu
treſceret vita noſtra ſine motu eã
exercente? Jã ergo aduerte: ꝙ nec
ab hac mutabilitate ſe deus factꝰ
homo eximere voluit. Nũc em̄ ce
lo terraqꝫ celebrãte colimus eiꝰ
feſtiuã oĩbus natiuitatẽ: que no-
cte peracta eſt ⁊ ſuſcepta: vt cele-
brius fieret: claritas em̄ dei circũ
fulſit nocte illam: ⁊ vt aiũt angeli:
Luce.2.b. Gaudiũ fuit oĩ populo mirabilia
cernenti: ⁊ extollenti q̄ dicta erant
a paſtoribꝰ ad ipſos: quoniam ne
mo natus eſt qualis Enoch: q̄ in-
terþtat dedicatꝰ: ⁊ eſt xp̄s hõ deo
Eccli.49. vnitꝰ. ⁊ altiſſia dedicatiõe ꝯſecra
tus ope ſpũs ſcti: q̄ eũ ab eterno
dedicauit i ꝯceptiõe: ⁊ ei oĩa dedi
cauit in natiuitate: qm̄ eũ ꝯſtituit
Hebre.1.a. heredem vniuerſorũ. Sꝫ flebiles
heu meſtos placet nunc inire mo-
dos. infans Jeſus que noſtra ſunt
ſentit nobiſcuꝫ: qui a ſummo celo
Narratio currẽdo venerat: ecce iã fugã mo-
littere. lif: ecce q̄liter abire vult: qđ ⁊ ma-
ter eccl'ia ſentiẽs ſe nigris induit
veſtimẽtis quaſi vidua ⁊ orbata:
nec mirũ: q2 ꝯtemplat: qualiter me
dia nocte angelꝰ apparet Joſeph
(triſti vt arbitror vultu) dicẽs. Vi Math.2.b
gila: exurge, optie vir noli dormi-
re, qm̄ periculũ inſtat infanti: naꝫ
herodes querit eũ perdere. tu aũt
nõ ad ꝓpria ſed ad extera fuge lo
ca egypti cuꝫ infante. Commota
ſunt viſcera marie: q̄ pauide exci-
tat eum quẽ angeli fecerãt dormi-
re, ⁊ ignorã arripit viã. Ecce autẽ
caterua militũ ꝓpinqua loca ſcru
tat . occidẽs oẽs pueros: cogitãs
inter eos xp̄m interimere. De quo
ait thema. Aſtutus. ſ. puer ⁊ inge
nioſus videns hoc malũ herodis
Abſcõdit ſe fugiens in egyptũ: et
paruuli innocentes tranſeũtes de
vtero trãſlati ad tumulũ ſuſtinue
rũt diſpẽdia. Juxta biptitũ them̄.
Due ſermoni partes erũt. Jn þma
quomodo abſconditur deꝰ. Jn ſe Diuiſio.
cũda de trãſitu pueroꝝ innocẽtiũ
Nec em̄ duo tractant i euãgelio.
¶ Si volumꝰ cũ beata virgine þ- Scđa pa
ſentia preteritis cõferre aliũ inue
niemꝰ herodẽ qui ab antiquo pſe
cutus eſt puerũ Jeſuꝫ. Nec em̄ ob
aliam rationẽ dr̄ xp̄s agnus occi
ſus ab origine mũdi: niſi ꝙ ab ini
cio ⁊ exordio fuit xp̄s moleſtatus
p herodẽ qui qm̄ multi ſunt hero- Demon ⁊
des plures hñt interpretationes. herodes.
Pria aũt mõs arrogãtie dr̄ i qua
lucifer deſignat: q̄ eſt rex ſup oĩs Job.41.
filios ſupbie. Mõs iſtiꝰ herodis
eſt mons aquilonaris: vbi pluuia
ſolet inũdare. tẽpeſtate plena at-
qꝫ frigida. vbi pſecutio deſignat:
nã aq̄ mlte nitunt extiguere chari
tatẽ. aq̄ inꝗ̄ frigide ⁊ imũde. Sic
ergo demonis pſecutio etiã dei fi-
liũ niſa eſt necare q̄ eſt xp̄a nr̄a cha
ritas: quã extinguere nũꝗ̄ potuit
herodes. etiã ſi ab initio p ſeipſuꝫ
ceperit: qđ nũc p mẽbrũ ſuũ demõ
vult pficere. Cepit demon in celo:
qđ nunc vult in terra pagere. Sed
xp̄s videns malũ ſuũ abſcondit ſe
ſub noſtra hũilitate ad maiorẽ glo
riam. Ubi aduerte ꝙ vir preliator

aſtutus ⁊ fagax: nunꝗ̄ fugit nec ſe
Jnnocẽtes abſcondit : niſi pro maiori glo-
ſunt pueri ria: vt melius. ſcilicet vincat redi-
ramorum. ens ſuper hoſtem ſuũ. ſic fecit chri
ſtus dñica in paſſione quando ab
ſcõdit ſe: ⁊ exiuit de templo: poſt
dies octo reuerſus eſt cuꝫ magna
Mat.21.a. gloria: vbi pueri hebreorum car
men diuinum cantauerunt ei. qui
horum innocentiuꝫ figuram tene-
bant. Quis altius cantant iſti: qui
nõ loquendo ſed moriendo con-
feſſi ſunt chriſtum. Jam ergo de-
mon in celo ab origine mundi im
pedire voluit regnũ chriſti: quem
preuidit regnaturũ etiã ſuper an-
gelos. Sed filius dei abſcondit ſe
ſub noſtra hũilitate ⁊ humanita-
te: vt arrogantiam fortium humili
aret . et ſic illuſit illuſorem. Nec
em̄ maior alapa demoni poteſt da
riꝗ̄ humilitas : in qua ſe protexit
Chriſtus a turbine demonis. Jn
hac ſe abſcõdit filius dei quoniaꝫ
Eſa.53.a. propheta dicit. Quaſi abſcondi-
tus vultus eius: ⁊ deſpectus vn-
de nec reputauimꝰ eũ. Vultus pa
tris eterni filius eius eſt ſplendor
glorie. et figura ſubſtantie eius.
Hic abſconditus eſt per incarna-
tionem: ſed deſpectus dicitur per
humilitatem. vbi nec reputatꝰ eſt
nec a demone cognitus ſicut nec
ab herode: cui demon inſedebat:
vt chriſtuꝫ perſequeretur: quoniã
Leo eſt xp̄s quod demon non potuit in celo p
abſcõditus ſe: facit in terra per ſuos. Chriſtꝰ
aũt qui ⁊ illudit deluſores. etiaꝫ a
pueritia ſua vſus eſt aſtutia leo-
nis: de quo dr̄: ꝙ qm̄ fugit propria
cauda cecat veſtigia ſua. vt nemo
ſciat ſe fugiſſe. nec eũ ſequat quiſ-
piam. ſic fecit filius dei qui poſtꝗ̄
ſe abſcõdit in nr̄a humanitate: cũ
cauda humilitatis ſue cooperuit
atqꝫ deleuit ſua veſtigia: vt nemo
apprehenderet fugam eius: Quis
herodes arbitratus eſt Chriſtum
fugere non poſſe. Nam dictũ erat
ei. ꝙ ex non minima bethleẽ dux
magnus iſrael eſſet egreſſurus.
Si ergo ducis magnitudo magni
ficare debuit ciuitatem ortus ſui:
qualiter iquit poterit fugere: qđ
omnium voce debet laudari? Chri
ſtus autem veniens in bethleem
abijt ad diuerſoriuꝫ: quod eſt cau
da humilitatis ſue. qua viam dele
uit. Quis enim diceret: ꝙ tantum
ſe humiliaret qui tam potenter in
greſſus eſt mundum. vt alter pro-
pheta dicat. Tange montes. ideſt
reges magos: et fumigabunt cuꝫ Mic.43.a.
thure venientes? Qui ergo reges
ſue natiuitatis fecit þcones: quis
eum crederet in diuerſorio naſci-
turum? Sed hoc elegit noſter co-
ronatus leo: vt cauda humilita-
tis veſtigia ſua deleret: ne hero-
des ea inueniret. immo et ampliꝰ
abſconditur a matre ſua: quando
in preſepio collocatur: queadmo-
dum Moyſes abſconditus eſt a Exod.2.a.
matre ſua in fiſcella: vt ibi latere
poſſet. Nõ tamen latuit filie pha
raonis: que eum adoptauit in fi-
lium. fidelis anima que chriſtum
ſuſcepit humiliter: qui ab humili-
bus inuenitur. Nulla tamen ſuffi-
cit hũc alere ſine maria matre ſua
que ideo dicitur genitrice ſue ele-
cta. Jgitur ſicut Moyſes non eſt
nutritꝰ. ſed ſuſceptus a filia pha-
raonis. ſed ipſa eum tradidit ma-
tri proprie: ſic puer iſte tradendꝰ
eſt gratie dei: que dicitur omniuꝫ
nutrix. Nunc helias abſconditur figura pre-
in torrente charith: quod interpre ſepis xp̄i.
tatur confeſſio: et eſt vacuitas pre
ſepis vbi deus dominus ponitur: 3.reg.27.a.
ſic enim interpretatur helias. qui
eſt chriſtus dominus meus: ⁊ deꝰ
meus. vbi etiam ab auibus cogno
ſcitur: que paſcunt eum: quoniam
chriſtꝰ in preſepio ab angelis co-
gnitus eſt et ei laudes deferunt:
vt paſcat: donec pluat gr̄aꝫ. ⁊ mũ
dũ paſcat doctrina ſua. Jgit puer
iſte non tantũ abſconditur: quin
a predilectis ſuis valeat agnoſci.

q̄m per manus marie abſconditur
que amicis cū manifeſtat: vt figu
ratur in libro regū: vbi Joſaba fi-
lia regis furata eſt Joas filiuꝫ re
4.re.11.d. gis de medio filiorum regis: qui
interficiebantur ab athalia que ſe
ptem annis regnauit. Joſaba inter
pretatur ſacietas dn̄i: et eſt maria
dn̄m ſuum ſatians vberibus ſuis:
de quibus dicitur. Ubera eius ine
brient te omni tēpore. Nos deum
Puer.5.d. famelicum tenemus: maria autem
optime paſtū. Maria ergo furata
eſt filium dei ꝛ in preſepio abſcō-
dit eū: dū athalia que eſt herodis
ſeuitia regnauit ſcilicet ſeptem an
nis: dū fuit xp̄s i egypto. Ceteri fi
lij regis ſunt interfecti ab ahtalia
omne ſemen regiū: quia innocen-
tes occidit nō aūt minimū Jeſuꝫ:
quia ꝓpter charitateꝫ exinaniuit
ſemetipſuꝫ. ꝛ ſic figuratur in Joas
qui fuit minimus filius regis: et
interpretatur ignitꝰ. ſcilicet amo-
re: ꝛ eſt minimus humilitate. Ma
ria ergo de manu herodis filium
dei eripuit. quod Johānes cōtem
platus eſt in viſione dicēs in Apo
Apoc.12.a calpſi. Uiſum eſt aliud ſignū in ce
Figura in- lo. Ecce draco magnus rufus ha-
nocentiuꝫ. bens capita ſeptē: ꝛ cornua decem
ꝛ in capitibꝰ ſuis ſeptē dyadema-
ta: ꝛ cauda eius trahebat tertiam
partem ſtellaꝝ celi: et miſit eas in
terram. ꝛ draco ſtetit ante mulierē
que erat paritura: vt cū peperiſſet
filium eius deuoraret. ꝛ peperit fi
lium maſculum: qui erat recturus
gentes in virga ferrea: ꝛ raptꝰ eſt
filius eius ad deum: ꝛ ad thronuꝫ
eius. et mulier fugit in ſolitudinē
Draco eſt herodes qr ſic interpre
tatur: in eo eſt demon ſicut in ſer-
pente callidiori. qui etiā fuit in ce
lo a quo cecidit cum herodianis ꝛ
ſatellitibus ſuis. De hoc dracone
ſcriptum eſt. Draco iſte quem for
Ps.103. maſti ad illudendum ei. Nam vi-
Math.2.a dēs herodes ꝙ illuſus eſſet a ma-
gis: parat necē pueris: a quibus

etiam illuſus eſt: quoniā nec rep-
perit xp̄ꝫ inter eos: ꝛ eos quos pu
tat trucidare coronat: quoniā ma
li putātes ſe cathenas texere ꝯtra
bonos: coronas fabricant: quibꝰ
omne illud ſeruit ad p̄miū: quod
parabatur ad fraudeꝫ. et ſic demō
et ſui formati ſunt ad illudendum
eis. Nā ſi habet herodes dyade-
mata: arbitrans ea tutare perdit:
quia ꝓpterea ꝙ occidit īfantēs in
ter eos occidit filium ſuū: ꝛ a cete-
ris filijs ſuis occiſus eſt. Cornua
eius ſunt ſatellites ſui. ꝛ ſeptē ca
pita dr̄ habere: q̄m plurimi ſenſus
Multe cogitationes. diuerſe frau
des conturbabāt eum: ꝛ ſic diuiſꝰ
erat: ꝛ in tot fruſtra conciſus: atqꝫ
in tot partes: quibus media inqui
rebat: vt xp̄m extingueret. Cauda
eius eſt ꝑtinatia cordis ſui. Nam
Gregorius. ſi teſte Gregorio. Cauda ſacrificij
eſt perſeuerantia in bono: ſic econ
uerſo. Cauda maloꝝ eſt pertina-
tia peruerſi operis. Cauda ergo
ſua demon tertiā partem angeloꝝ
traxit in terram. et ſic in celo eccle
ſie putauit fieri: dum pueros opti
mam partem chriſti necare iubet
in tāto numero. Sed clemētia ſal
uatoris deluſit eum: et hac ſecun-
da prauitate demōis reparat xp̄s
primam quam prius fecerat in ce
lo. Nam ex iſtis pueris impleuit
ruinas angelorum: que vt ait qui-
dam de ſolis virginibꝰ adiplēde 1.cor.3.
ſunt. Ecce igit̄ fratres quomodo
ingenioſus Jeſus comprehendit
ſapientes in aſtutia ſua: quan-
do ex ſecundo malo demonis re-
parat primum: et dirigit in reme
dium: quod moliebatur in dan-
num. tamen draco nō deſiſtit ſed
ſtat contra mulierem mariam: vt
deuoret filium eius: ne ampliꝰ vi-
ueret: de quo maria conqueritur 2.reg.12.
dicēs. Querunt extinguere ſcintil
lam meam: que relicta eſt. Nam
poſtq̄ demon et herodes non po-
tuerunt chriſtum perdere: dicitur

in eodeꝫ capitulo Apocalipſis: ꝙ
Apoc.12.d draco ex ore ſuo miſit poſt mulie-
rē aquā. ſ. perſecutionis tanq̄ flu-
men: vt eam faceret trahi a flumi-
ne. Forſitā demō per necē tot pue-
roꝝ putauit in clemētiā trahi ma-
trē dei: vt daret filium ſuū: quate-
nus ceſſaret caſſatio: que ꝓpter eū
Jone.1.c. orta fuerat. Sic em̄ ꝛ beatū Jonā
ꝓphetā feciſſe legimus: qui vidēs
ceteros ꝓpter ſe puniri maxima tē
peſtate. dixit. Propter me orta eſt
tēpeſtas: me i mare ꝓijcite: ꝛ ceſ-
ſabit vos vexare. Sic ꝛ dauid vi-
dens peſtem ꝓpter ſe inductā cō-
tra populuꝫ. dixit deo: ſe illaꝫ pla
2.re.24.c gā meruiſſe. ſic forte cogitauit de-
mon aut herodes facturā dei ge-
nitriceꝫ offerēs filiū gladio: ne tot
ꝑirēt cauſa ſui. Et vt hoc faceret
nō ſolū flumē perſecutiōis. ſꝫ ſan-
guinis innocētis miſit demō poſt
ꝑiſſimā matrem dei. Ad hoc dici-
mus ꝙ ꝓpterea iuſſit deus: vt mu
lier fugeret i ſolitudinē deſerti at
qꝫ egypti: vt neſciret tantū maluꝫ.
Unde puer iſte ꝛ ſe et matreꝫ ſuā
abſcondit. ne videret trucul ētā ra
biem herodis: q̄ non minꝰ crucia-
bat pueꝝ Jeſum q̄ ceteros. Nam
eis ꝯpatiebatur Jeſus: et ob hoc
tali vſus eſt cōſilio: vt eos patri
offerret velut manu ꝓpria queād-
Gene.8.d. modū fecit Noe recenter de arca
egrediens: q̄n de aīalibus mūdis
obtulit gratiſſimū ſacrificium deo
ſic Jeſus recēter de arca vteri ma-
Sacrificiū rie egreſſus de mundiſſimis pue-
pueri Jeſu. ris innocentibus obtulit patri no
uum ſacrificiū: ꝛ ꝓpterea dicit pro
pheta. Nō eſſe malum in ciuitate
Amos.3.b quod xp̄s non fecit: q̄m ip̄e mortē
innocētiū acceptauit: ac ſi eos ma
nu ꝓpria collegiſſet flores p̄mos
horti eccleſie patri preſentandos.
Nec miremini ꝙ puer Jeſus vir-
ga ferrea incipiat regere gentes
pueriles: quas necare permittit: vt
poſtea virgā aureā ꝛ ceptrum glo
rie extendat eis in ſinū clementie.

q̄m ipſe dixit. Percutiam ꝛ ego ſa Deute.32.
nabo: ego viuere faciā meliori vi- f.
ta: quos propter me mori permiſi
Hec quo ad primam partem.
¶ Nunc de ſcd̄a parte noſtri the-
matis videamꝰ. ſ. quomodo par- Scd̄a ps.
uuli innocentes tranſeuntes ſuſti
nuerūt diſpēdia: ꝛ ſtipendia. vtrū
qꝫ em̄ legimꝰ: qr textꝰ in diuerſis
biblijs. vtrūqꝫ dicit. ſ. diſpendia:
laboꝝ videlicet: ꝛ ſtipendia p̄mio
rum. De tranſitu ergo infantium
prius videamꝰ: qui primo tranſie
runt in affectū cordis xp̄i: ac ſi in
eius viſcera eſſent tranſformati.
Per trāſitū amoris ad alia patet Chriſtus a
acceſſus. De hoc primo tranſitu mat innocē
quo amans tranſit in amatū ipſe tes.
xp̄s dat teſtimoniū: qui quoſcūqꝫ
paruulos videbat amplexabatur
ac ſi videret innocētes ſuos: ꝛ di-
cebat. Sinite paruulos venire ad Mat.19.a
me: taliū eſt em̄ regnū celoꝝ. reco-
lēs ergo xp̄s in alijs pueris inno-
centes ſuos iuſſit ne quis eos pro
hibeat ad ſe tāq̄ ad ducē premia-
torem venire. vt fecit Armacanus Armacanꝰ
minus catholice de eis ſentiens.
O dn̄e Jeſu quis dicere valeat q̄
in corde tuo erāt iſti paruuli q̄qꝫ 1.mach.2.
factus es cū pueris puer: hos am
plus diligens: vt alter Alexander Alexander
Qr tecū erant a iuuentute tua nu-
triti in laboribus tuis. Nimiū ſo-
let puer princeps pueros ſuos no
biles diligere: qr ſilitudo nimium
facit ad dilectionem: maxime ſi ꝛ
moribus inſit. Tantū ergo trāſie-
runt in affectū cordis Jeſu: vt ip̄e
vellet eos liberi arbitrij vſu p̄ue-
nire (vt aiunt) quemadmoduꝫ Jo Dignitas i
hannes in vtero preuentꝰ eſt. Nā nocētium.
ex ſignis videbātur: ꝙ cupiebant
diſſolui: ꝛ eſſe cū xp̄o: q̄m matres
coꝝ in ſubterraneis locis eos ab-
ſcondētes ꝛ lactantes ac fouētes
eos nō poterant eis placationem
inducere: quin vagitibus ſeipſos
ꝑderent: ac ſi aīo eſſent fortes ad
martyriū ſuſtinēdū ꝓ puero Jeſu:

vnde eis applicat cyprian⁹ illud
Ps 18. Ps. Ex oꝛe infantiū ⁊ lactentiū ꝑ-
fecisti laudē. Afferēs nō min⁹ gra
tū chꝛisto vagitū fuiſſe puerozum
istoꝝ ꝙ̄ fuit ꝯcentus angeloꝝ ca-
Luce.2.b.l. nētiū. Gloꝛia i excelſis deo. Hos
ergo fecit nūcios ad limbuꝫ: ſicut
angelos ad paſtoꝛes: ⁊ ſtellam ad
magos. ſcōm theologos oē meri-
tum noſtrū in diuina acceptatio-
ne conſiſtit. Cum ergo teſte cypꝛi.
Cypꝛianus moꝛtem debitā in adaꝫ: ⁊ quicq̄d
paſſi ſunt deus in ſeruitium acce-
pit: ⁊ in gloꝛie meritum. optime li-
quet hos pꝛothomartyꝛes foꝛe et
maxime dignitatis exiſtere apud
deum. nec ſolum regni cōſoꝛtes vt
ceteri ſancti: ſed teſte Cypꝛiano.
ſuperni capitolij ſenatoꝛes ⁊ iu-
dices: nōnullis veniā obtinentes
im meritis: aſſiſtuntqꝫ miſerationi
bus: ⁊ vltionib⁹ diuis. Hij ergo
poꝛtāt in coꝛpoꝛe crucē. quā xp̄s
Job.31. b. ab vtero matris poꝛtaabat in coꝛ
de. Nam crux ⁊ miſeratio ab vte-
ro mr̄is ſue (vt ait Sapiēs) egreſ
ſa eſt ſecum: quā cum iuuāt baiu-
lare innocētes. Ideoqꝫ dicunt̄ vt
pueri alexandri ſecū a iuuentute
nutriti. Unde vt ait Bernardus.
Bernard⁹. Stephan⁹ eſt martyꝛ not⁹ hoīb⁹:
Johānes euāgeliſta ē martyꝛ no-
tus angelis: ſed innocentes ſunt
martyꝛes noti deo ſoli: qꝛ nec ho-
mo nec angelus in eis cauſam iue
nit ſꝫ deus: qua ꝓpter dicūtur cuꝫ
eo nutriti. Herodes et xp̄s ſe op-
poſitos habuerūt: ⁊ quaſi cōtradi
ctoꝛio modo: qꝛ ꝗ̄tū alter ſeuit in
nocendo: tm̄ alter pꝛofuit in retri
buendo. Uidete ſeuitiā maligni:
qm̄ aſſolet ꝑcere multitudini etiā
peccatrici: ne tot pereāt: nūc auteꝫ
herodes inoxie ⁊ ſctē multitudini
pueroꝝ nō pepercit: cū ⁊ in bellis
ſancitū ſit: atqꝫ decretū romanum
Ne q̄s puerū in bello interficiat:
iſte aūt herodes in pace oēs truci
dat ꝓpter xp̄m qui qꝛ ſol⁹ q̄rebat̄
in quolibet hoꝝ ſe eſtimauit occi

ſum. In ceteris martyꝛibus puta-
bāt toꝛtoꝛes extinguere fidē xp̄i:
⁊ in quolibet hoꝝ ꝓpꝛiam ꝑſonā
xp̄i necare volūt: ⁊ ꝓpterea xp̄s ſe
in quolibet infante velut ſculptū Apoc.14.
expꝛeſſit: atqꝫ depigit: vn̄ ꝓpter-
ea dr̄: ꝙ q̄libet eoꝝ hꝫ nomē xp̄i et
pr̄is ei⁹ ſcriptū in fronte O q̄s cō
tēplaret̄ hoc nomē ieſus in fronte
cuiuſlibꝫ ꝑuuli ſculptū ⁊ ſigillatū:
vn̄ ope dicūt. Dn̄i eſt aſſūptio nr̄a
⁊ ſcti iſrl̄ regis nr̄i. Tm̄ ergo tran
ſierūt in Jeſuꝫ: vt eū in fronte ſcri-
ptū habeāt. ¶ Si aūt d̄ eoꝝ trāſi-
tu ꝑticularius audire cupis: vide
Cypꝛi. dicētē. Pueri aſcēdentes ꝑ
oim v̄tutū grad⁹ ſine doctrine hu
mane exercitio cumulatā iuenere
menſurā: ita vt in oꝛdine ſctōꝝ. ꝓ
thomartyꝛes pꝛimū habeāt locuꝫ
⁊ ſecretoꝝ ꝯſcij diuinoꝝ ꝓpinqui-
tate familiariſſima: clementiā dei
ꝓ nr̄is exoꝛent laboꝛib⁹. Hec ille
tāgēs hoꝝ viā ⁊ terminū ⁊ officiū
⁊ pꝛemiū. via aūt fuit ꝑ oim v̄tutū
grad⁹ ſublimioꝛes: qꝛ pꝛimuꝫ hn̄t Math.5.
locū erga deū. hos gradus credo
eſſe octo beatitudinū: quas xp̄s i
mōte docuit: ꝑ quas ⁊ innocentes
trāſierunt: qꝛ ideo dicuntur ſtare Apoc.14.
ſupꝛa mōtē ſyō cū agno dei. Nec Ambroſius
miremini fratres de tā celeri trāſi ſuꝑ lucam.
tu ꝑuuloꝝ: qꝛ is eos ducebat: qui
tarda molimina neſcit. vt ſic vnuſ
quiſqꝫ eoꝝ cōſummatus in breui- Sapiē.4.
expleret tēpoꝛa multa. ¶ Pꝛima
btitudo ꝑ quā trāſierūt dr̄ pauper Paupꝑtas
tas ſpūs: quā habuerūt ſicut ⁊ vir ſpūs.
ginitatē: quēadmodū eni cum mu
lierib⁹ nō ſunt coīquinati: ita nec
cū diuitijs: que ab apl̄o dicuntur
ſtercoꝛa. Un̄ ad vnūquēqꝫ iſtoꝛuꝫ
facit illud ſapientis. Qui feſtinat Puer.28.
ditari non erit innocēs. O auari
qꝛ niſi conuerſi fueritis: et efficia- Mat.18.
mini ſicut pauuli innocentes non
intrabitis in regnū celoꝝ. ¶ Se-
cunda v̄tus qua trāſierunt eſt mā māſuetudo
ſuetudo: que in eis tanta fuit teſte
vbertino: vt arriderēt gladijs: nō

irati in hoſtes. ſꝫ manſueti vt agni
nouelli ſequentes agnum: de qui-
bus poteſt dici illud Eſaie. Non
Eſaie.11.a ſcōꝫ viſionē oculoꝝ iudicabit de⁹
nec ſcōm auditū auriū audiet ſed
iudicabit in iuſtitia pauperes: et
arguet in equitate pꝛo manſuetis
terre. Uidet̄ nobis nō tantuꝫ me-
ruiſſe iſtos innocētes quia audi-
tur ploꝛatus ⁊ vlulatus eoꝝ: de⁹
tn̄ nō iudicabit merita eoꝝ ſcōm
viſionē nec auditionem: ſed ſcōm
ſuā rationē. Arguere pꝛo eis equa
Auguſtin⁹ nimiter eſt (vt ait augu.) ſeuiciam
herodis ⁊ alios quoſcunqꝫ labo-
res enumerare ad pꝛofectū iſtoꝝ.
Fletus. ¶ Tertia virtus qua trāſierūt ad
celum fuit lachꝛymatio ⁊ fletus: q̄
in pueris abundare ſolent: ⁊ ideo
quando mundi ſunt pueri. ſatis li
quet ꝙ iſtius beatitudinis captio
res ſunt. Nec pueroꝝ ſanctoꝛūla
chꝛimas putes abſqꝫ merito: quo
niā et angelus motus eſt ad miſe
Gen.17.b. rendū pueri Iſmaelis: quando au
diuit vocē pueri pꝛoiectti ſub vna
arboꝛe: et xp̄s amplius motus eſt
iſtoꝝ lachꝛymis: quia ꝓiecti erāt
etiā ſub cruce ſua: quapꝛopter ait
Eccl̄s.4.a Chꝛiſtus. Uidi calumpnias que
ſub ſole gerūtur: et lachꝛymas in-
nocentium et neminem conſolato
reꝫ. Calūpnie herodis gerunt̄ ſub
ſole chꝛiſto: vt eum capiat: qui no
uiter in terra oꝛtus eſt: ⁊ cum hoī-
bus conuerſatus eſt. Tāta in hoꝝ
lachꝛymis erat compaſſio: et affe
ctio: ſiue occaſio flendi: ꝙ etiam
moꝛtui dicātur eos defleuiſſe: ita
vt moꝛtua Rachel non velit con
ſolari. Quia nullus erat conſola-
toꝛ: quēadmodum in alijs lachꝛy-
mis: iſti autē terreno carent conſo
latoꝛe: ⁊ matres eoꝝ nolunt conſo
lationem accipere vidētes pigno
ra ſua moꝛi. ¶ Alia v̄tus ſiue bea
Eſuries iu titudo: que homines beatos fa-
ſtitie. cit. eſt eſuries ⁊ ſitis iuſtitie: quā
⁊ habuerunt innocētes: ꝗ̄uis qui-
libet eoꝛum cōpletus in breui ex-

pleuit tempoꝛa multa. Et ſi pueri
eſuriant et ſiti ant lac: iſti qui gra-
tia pꝛeuenti ſuſpicantur: amplio-
ra ſitiunt: qꝛ cum butyꝛo et melle
ſciunt repꝛobare maluꝫ et eligere Eſaie.7.c.
bonū. Bona ꝓpoſita que ſunt ve
lud interioꝛes innocentes anime
noſtre nichil valent: niſi habeant
eſuriem et ſitim iuſtitie: pꝛopter
quam mittat deus ſaturitatem in
animas noſtras: quia ſoluꝫ eſuriē
tes implet bonis deus: qui autem
ſe putant iam ꝓfectos atqꝫ perfe
ctos de⁹ dimittit innanes. Uide
te igitur fratres: vt ſemꝑ arbitre-
mini eſſe vos paruulos coꝛā deo:
atqꝫ nouellos: qꝛ tales ꝓficiūt:
alij autē cum ſe putent perfectio-
res nichil ꝓficiūt: quia eis deficit
eſuries iuſtitie: que eſt velut ſti-
mulus ꝑfectionis nouiter cogens
incipere viam dei: quia ſcriptum
eſt. Sicut dies iuuentutis tue. ita Deut.33.d
et ſenectus tua. Quādo ergo xp̄s
naſcitur in nobis. habet inocētes
ſuos. ſ. bona pꝛoficiēdi pꝛopoſita
dominus tamen auertat herodeꝫ
inimicū omnis pꝛofectus. ¶ Alia Miſericoꝛ-
virt⁹ dicit̄ miſericoꝛdia. q̄ ab his dia.
pueris aliena non eſt: quoniā qui
libet eoꝛū dicit. Ab infantia mea Job.31.
creuit mecum miſeratio: et de vte
ro matris mee egreſſa eſt mecum.
Pꝛia miſericoꝛdia eſt illa de qua
ſap̄. ait. Miſerere aīe tue placēs Eccli.30.d
deo. vt iſti placerēt deo. diſplicue
rūt ſibi. In hac v̄tute etiā nūc vi
gēt qm̄ vt ait Cypꝛia. Hn̄t officiū Cypꝛianus
apud deū itercedēdi ꝓ nobis: tāꝙ̄
familiares deo atqꝫ cōiuncti: qꝛ ſe
cū ſunt in cubili gloꝛie. ¶ Sexta
btitudo dr̄ coꝛdis mūditia: ꝑ quā Munditia
⁊ trāſierūt ſcti inocētes mūdiſſimi coꝛdis.
coꝛde ⁊ coꝛꝑe. querit dauid. Quis
aſcēdet in mōtē dn̄i: vbi agn⁹ dei Ps.23.
ſtare viſus eſt? Et rn̄dit. ꝙ inno
cens manibus ⁊ mundo coꝛde: qꝛ
tales fuerunt ſancti innocentes:
qui multiplici munditia vigent.
non ſolū legali per circunciſionē:

ſed euãgelica per baptiſmum. nõ
ſoluꝫ flaminis ſed ſanguinis. qui
Cyprianꝰ. vt ait Cyprianus in iſtis incepit.
Et proptereca multum debent ce-
teri martyres iſtis: in quibus ince
ptus eſt melior baptiſmꝰ.
Pax. ¶ De ſeptima beatitudine ꝑ quã
tranſierunt dr. Beati pacifici quo
niã filij dei vocabuntur. Tante di
gnitatis eſt hec ỽtus: vt filios dei
⁊ gemellos xp̃i faciat ſectatores
ſuos innocentes. Nec mirũ ꝙ iſti
2. cor. 13. d dicantur filij dei ob pacẽ: qm̃ apo
ſtolus dicit. Habete pacem: ⁊ deꝰ
pacis erit vobiſcum. Nec ꝑſecuto
ris gladius paceꝫ pectoris nec pa
Luce. 2. b. cem xp̃i potuit ab iſtis tollere: ſi-
cut nec a dicẽtibꝰ. Gloria in excel
ſis deo: ⁊ in terra pax hominibus
bonevolũtatis. Nã ⁊ pax iſtoꝝ in
ter anguſtias conſeruatur: qm̃ de
Eſa. 33. b. iſtis dici poteſt. Angeli pacis a-
Ps. 119. mare flebunt. Ubi aduerte: ꝙ cuꝫ
his qui oderũt paceꝫ: erat pacificꝰ
quilibet iſtorum puerorum. ⁊ ſicut
agnꝰ in medio lupoꝝ. Ubi aduer
te: ꝙ altior pacis gradus eſt: quã
do tp̃e belli cuſtoditur: de qua di
2. theſ. 3. d. cit ap̃ls. Deꝰ pacis det vobis pa-
cẽ ſempiternã in omni loco. Hanc
paceꝫ nõ dedit eis xp̃s: quẽadmo-
Mat. 10. d dũ dat eã mundus: qr de munda-
na pace ait. Non veni pacẽ mitte-
re ſed gladium: recẽter venit xp̃s:
⁊ gladium cauſauit innocẽtibus:
ꝙuis angeli pacẽ cantauerint: qr
pax xp̃i fert gladiũ ſecure: quoniã
adiũctã habet patiẽtiã. Unde de
octaua beatitudine ſequitur.
Mat. 5. a. ¶ Beati qui perſecutionẽ patiun
Perſecu- tur ꝓpter iuſtitiã qm̃ ipſoꝝ eſt re-
tio propter gnum celoꝝ. In ſacra pagina xp̃s
xp̃m beati- dr iuſtitia iuxta ꝓphetã i perſona
ficat. dei dicentem. et iuſtitia orietur ſi-
Eſa. 45. b mul ego dñs creaui eum ⁊ hoc eſt
nomen qđ vocabũt eũ: dñs iuſtus
noſter. Eoꝝ amplıꝰ eſt xp̃s: quos
magis reddit iuſtos. eos autẽ iu-
ſtificat plus: qui amplius ꝓ eo pa
tiuntur ⁊ primo: vt i ſunt ſancti in
nocentes a primis cunabulis pro
Chriſto afflicti: non ſolũ lac miſcẽ
tes cum fletu ſed cũ ſanguine pro-
prio. O quis diceret: quomodo ef Ps. 78. a.
fuderunt ſanguinẽ innocentum in
circuitu: Hieruſalẽ: ⁊ nõ erat: qui
ſepeliret: qm̃ infantiũ matres vel
mortuis cupiebant frui pignoribꝰ
ſuis: et ad ora frigida mãmas ap
ponũt: tamẽ non erat vox neqꝫ ſen Luce. 19.
ſus. Propter iſtam crudelitateꝫ: ⁊
quia Hieruſalem nõ cognouit tẽ-
pus viſitationis ſue: poſtea vallo
circũdata eſt: donec matres filios
ſuos famelice deuorarẽt: ⁊ ſangui
nem biberent. Iſtoꝝ igitur eſt re-
gnũ celoꝝ: qui talem propter xp̃m Figura in
paſſi ſunt perſecutionẽ: quẽadmo centium.
duꝫ figuratur in libro Judicũ vbi
dr: ꝙ vt eligeretur in regem Abi-
melech occidit. 70. viros fratres
ſuper lapidem vnum: remanſit-
qꝫ horum fratre minimus ioathã:
et abſconditus eſt: poſtea autẽ re
uerſus ſtetit in vertice montis ga
rizim: ⁊ eleuata voce dixit mala q̃
ventura erant facientibus ⁊ con-
ſentiẽtibꝰ. Abimelech ipſe eſt he-
rodes: qm̃ ſicut ⁊ alter ex concubi
na ꝓgenitus eſt qr non legittime
ſuccedit in regnũ nec iudeus erat
ſed mixtꝰ. Iſte. 70. viros omnes
innocentes preſignãtes interfecit
quia ſeptuaginta eſt numerus vni
uerſitatis ꝑfecte: qualis erat vni-
uerſitas innocentiuum. qui occiſi
ſunt ſuper lapidem angularẽ xp̃m
quẽ nouiter pater emiſerat in ec-
cleſiam ſuã. ad quẽ herodes offen
dit pedem affectionis ſue. tamen
qr minimus erat tũc lapis ille nõ
vidit eũ: quia fugit in egyptum ⁊
abſconditus eſt: quando autẽ cre
uit reuerſus eſt ad vindictã male- 1. petr. 2.
factoꝝ laudem vero bonoꝝ inno
centium. Et vocatus eſt Joathan
et interpretatur ꝑfectus ⁊ ꝯſũma-
tus: et eſt xp̃s maxime quãdo ſte-
tit in vertice mõtis garizim: qui in
terpretatur mons benedictionuꝫ:
Ubi. ſ. predi-

Ubi. ſ. ꝑdicauit beatitudines q̈s
Mat. 5. a. dixim: et dixit. Beati pauperes
ſpũ benedicti mittes. ⁊c. Iſte ergo
eſt mons benedictionũ ad quẽ trã
ſierũt innocẽtes: quos volaſſe cre
deres ad om̃s benedictiones dñi:
qm̃ preuenit eos dñs in bñdictio
nibꝰ dulcedinis gratie ſue eas re-
ſume in calce ſermonis exclaman-
do. ⁊ adde. O beati agni nouelli:
Per oro. qm̃ vos eſtis agni immaculati pri
mi ſequaces, ⁊ ꝓpinquiores nunc
in celo. vos benedictione preuen-
ti candidi nazarei eius, qui naza
reus vocat, vt coronã floridã ex
vobis puer ꝯſtituat ſibi. O ſi ego
efficiar ſicut aliquis paruulꝰ iſto-
rũ: nã hoc ⁊ ipſe dauid optabat di
Ps. 130. cens. Sicut ablactatꝰ ſuꝑ matreꝫ
ſuã, ita retributio in aĩa mea. Suꝑ
matris brachia quilibet iſtoꝝ par
uulorum non parua accepit dona
Jure nãqꝫ dicuntur flores martirꝫ
qui vſqꝫ hodie redolent. et recẽter
nati fuerunt chriſti bonus odor,
in limbum primi anũciatores glo
rie inhabitantis terram noſtram
extiterũtqꝫ primitie pullulãtis ec
cleſie, ex quibus iuſſum fuerat in
lege ſacrificium offerre. nunc puer
Jeſus paruulos reſuitas offert pa
tri. Ex amore iſtorum remanſit in
ſitum cordi Jeſu, vt poſtea grãde
uior pueros vocet amplexandos,
iubeatqꝫ ne quis eos ad ſe venire
prohibeat. Utinaꝫ et vos fratres
mei vt alter conſtantinus ꝑ deuo
tionem lauemini ſanguine puero
rum iſtorum, qui magis valet con
tra peccatum, ꝙ ſanguis infan-
tiũ rome cõtra lepraꝫ. xp̃s ꝓpter
imperatoris pietatẽ erga pueros
pepercit ei, atqꝫ per ſuum vicariũ
a lepra mundauit. credo chriſtum
fuiſſe tunc memorẽ impietatis he
rodis trucidantis pueros, et pri-
ſtine clementie quam ipſe Jeſus
exhibuerat eis, q̃ tãta fuit vt etiã
ꝓpter eos nobis cõferat in ꝑſenti
grãꝫ ⁊ in futuro gl̃iã ꝙ michi. ⁊c.

¶ De epyphania dñi. Sermo. 12.
¶ Gloria dei eſt celare verbum, et
gloria regum inueſtigare ſermo-
nem. puer. 15. a.
¶ Inuocatio vbi oſtẽditur ꝙ filiꝰ
⁊ ſpũs ſctũs ſunt ſimiles exhibẽdo
gratiam per Mariam.

SEntentia triuialis
eſt apud Philoſo-
phos. ꝙ ſimilia in
natura, etiam ſimi-
lia ſunt in oꝑatiõe
qm̃ ſimiles cõple-
xiones et proprietates, ſimiles et
vniuocos operantur effectus. ⁊ ex
ſimilibus ſimilia ꝓcreantur. Jam
ergo vt ad ſpũalia hec ratio trãſ-
feratur. Aduerte ꝙ nil magis ſimi
le eſt. ꝙ filius ⁊ ſpũs ſanctus. qm̃
qualis filiꝰ talis ſpũs ſanctꝰ. nec
de patre nũc facio menſionẽ, quia
nuſqꝫ legitur miſſus. ſed alie di-
uine ꝑſone. in quibus eſt ſimilitu-
do ydẽptica, quã alibi reperiri nõ
eſt. Aliq̃ em̃ vel dicunt ſimilia, qr
eiuſdẽ generis ſunt, vel qr eiuſdẽ
ſpeciei, vel qr ab eodem principio
vel qr eiuſdem cõditionis, ex his
oı̃bus parua oritur ſimilitudo re-
ſpectu ſimilitudinis que eſt inter
filiũ ⁊ ſpiritũſctm̃, qr in eis eſt ſimi
litudo ydemptica, ſimilitudo eſ- Damaſce-
ſentialis, ex quo ꝓuenit ꝙ oꝑa tri nus.
nitatis ad extra ſint indiuiſa. Jã
ergo q̇ ſunt ſimiles ĩ natura: opor
tet ꝙ etiã in oꝑatione ſimiles iue
niãtur. Unde quẽadmoduꝫ filius
dei in mundũ veniens certos ob-
ſeruauit igreſſus, eoſdem ſpũſſan
ctus ei ſimillimꝰ obſeruabit. ver
bum dei de celo veniens in mun-
dũ voluit tranſire ꝑ manꝰ Marie
et ꝑ eam regibus ⁊ tẽplo eſt ꝑſen- Johã. 2. a.
tatus, imo ⁊ mundo: qr in nuptijs
quando Jeſus magnificauit glo- Qualiter
riã ſuaꝫ per marie preces ſeipſum grã ſpũſſã
eccleſie ſponſum miſtice demõſtra cti datus ꝑ
uit. Sic ⁊ ſpũſſanctus in minorem manus ma
mundũ. ſ. in hominẽ veniẽs eãdeꝫ rie.

viam obſeruat per manus Marie
ſe cōicās, primo tribus celi hierar
chijs: ſecundo ſe templo eccleſie
offert per eam, et vltimo ſe quotti-
die per eius orationem omni, mū-
do tribuit: et etiā immundo pecca
tori. ſi ſe humiliter recognoſcat.
vnde qm̄ per eius manus grā ſpi-
ritus ſancti diſtribuitur: qua pro
ſermōe preſenti indigem⁹: ei ꝑ ea
genib⁹ flexis offeram⁹ Aue maria
¶ Argumentum dicendorum.
¶ Teſte Augu. Epyphania inter-
pretatꝰ manifeſtatio, nec de mani
feſtatiōe loqui poſſumus: quin de
occultatiōe ꝑuia loquamur: qꝛ nō
bene cognoſcitur termin⁹ ad quē,
niſi cognito termino a quo. Hinc
eſt ꝙ de vtraqꝫ nos fari oportet
occultatione. ſ. ⁊ manifeſtatione:
quas amplectitꝰ thema dicēs. Glo
ria dei eſt celare verbuꝫ, de hoc in
prima parte. et gloria regum inue
ſtigare ſermonē. de hoc in ſecūda.
Prima ps. ¶ Quis oēs parabole ſalomonis
accomodatiſſime ſint omni myſte
rio xp̄i: illas tamen (vt ait gloſa)
aptiores inuenies: q̄ a vigeſimo
quito capite incipiūt: quas ex mā
dato Ezechie regis iuda litterati
ſerui eius addiderunt. hincinde
collectas diligēter: debite aucto-
ritati reſtituētes: quoniā ex ore ſa
lomonis diſperſe fuerant. Rex er
go iuda ezechias memor fuit be-
thleē terre iuda atqꝫ reguꝫ ad eā
venientiū, quando decreuit colle
ctas parabolas ſic incipe. Gloria
dei eſt celare v̄bū, ⁊ gloria regum
inueſtigare ſermonē. Celū ſurſum
eſt terra deorſum: et cor regum in
ſcrutabile. aufer rubiginē de argē
to, et egredietur vas puriſſimum
⁊ aufer impietatē de vultu regis: ⁊
firmabitur iuſtitia thronus eius.
ne glorioſus appareas coram re-
ge, et in loco magnorum ne ſtete-
ris. Hec ibi. de illo verbo loq̄tur,
de quo paſtores moniti per ange
los dicunt. Transeamus vſqꝫ be-

thleem, et videamus hoc verbum
quod factum eſt: quod fecit domi-
nus. De hoc ergo verbo diuino lo Bis celat verbum pater.
qui poſſumus vel ante incarnatio
nem vel poſt. ante celauit pater il
lud: quando illud genuit in prin-
cipio nam ideo lucem habitat in
acceſſibilem, nec quiſꝙ hominum 1. thimo. c.
ſcire potuit conſilium dei dicētis.
Secretū meū michi: ſecretū meum Sapi. 9.
michi. In patre eīn manet fili⁹ ge
neratus tam abſcondite ⁊ ſecrete: Eſa. 24.
vt teneat ſcotus poſſe videri pa- Scotus
trem nō viſo filio, niſi obſtaret re-
latio: ad cuius plenam notitiam
preſupponitur vtriuſqꝫ extremi co
gnitio. tamen viatoribus etiā an-
gelis hoc myſterium celatum eſt.
nec noſtri intellectus acumen at-
tingere poteſt qualiter occultari
poteſt tanta maieſtas, cū nec flos
generetur: quin appareat in diui-
nis autem ſic ſecreta eſt generatio
ꝙ nemo nouit filiū niſi pater. Pro
pter hanc igitur occultationē ꝓ- Eſa. 53.
pheta dixit: Generationem eius
quis enarrabit? Si vel ſcrutari ve
lis hāc maieſtatem humiliter: ne
opprimaris a gloria. poteris qui
dem attendens q̄ta fecerit deus:
vt hominib⁹ innoteſceret illa diui
na generatio, de qua Johānes ma
gniloquus ait. Uidimus gloriam
eius, gloriam quaſi vnigeniti a pa- Johā. 1.
tre, quaſi tota glīa chriſti ad hoc
tenderet vt generatū a patre eum
oſtenderet. Nec mireris ꝙ gloriā
patris illam celatam ꝓ diuinā ge-
nerationem dicam: quia ſi de⁹ glo
rificatur in conſilio ſanctorū: q̄to
amplius glorificari debet in ſui
notitiam? Amplius glorificatur in
noticia quam de ſe habet: q̄ in ea
que de eo habetur: quia illa per
omnem moduꝫ melior eſt. Nec ar
bitror ꝙ formalis glīa patris eſt
celare generareqꝫ verbum: Quis
in hoc opere amplius glorificetur
q̄ in omnibus ad extra. tamē ideo
ibi dicitur eſſe gloria ei⁹: quia ibi

eſt eſſentia eius qua pater glorio-
ſus eſt. nec nūc loqui volo de glo-
ria accidentali: quam multi di-
cunt non poſſe aduenire deo aut
ineſſe, quia omnino immutabilis
eſt: tm̄ quia eam propter ſemet dat
ſeruis ſuis: dicitur etiam in filio
accidentaliter gloriari. tam abdi-
ta eſt illa verbi generatio, ꝙ deus
decreuit: iterum minus verbū ſuū
abſcondere ſub noſtre carnis ve-
lamine, vt illud ſecretum ſecreto-
rum in aliquam notitiam deueni-
Amos. 3. b ret ſecundum prophetam dicentē.
Non faciet domin⁹ verbum, niſi
reuelauerit ſecretum ſuum ad ſer-
uos ſuos prophetas. Uerbū ſuuꝫ
diuinum non faciet dn̄s carnem:
niſi hoc ſecretum reuelet. Non ta
men totaliter: ſed ꝯfuſe, alioquin
nō diceret angelus marie querēti
Luce. 1. d. modū incarnatiōis. Spiritus ſan
ctus ſuperueniet in te: ⁊ virtus al-
tiſſimi obumbrabit tibi. Quod
obumbratur. ſecretum redditur.
Sed in natiuitate aliquātulū vo
luit deus, amplius hoc ſecretum
propalare: quando natus eſt ⁊ pa
ſtorib⁹ reuelat⁹, ex parte tm̄ vt glo
rificaretꝰ deus: et ſemꝑ ⁊ vtrobiqꝫ
gloria dei eſſet celare v̄bū, voluit
deus ſic filiū ſuum naſci: vt miſte
rium lateret. Dum enim exemptā
reddit matrem ab erumnis et ne-
ceſſitatibus mulierum. miſterium
abſcondit dominus, ſigillum vir-
ginitatis illibatum permanet. ver
bum incarnatum celatur. dum taꝫ
humili loco naſcitur dominus vni
uerſorum. occultatur hoc ſacramē
Mat. 11. d. tum ad maiorem gloriam dei: cui
dicere poſſumus. Confitebor tibi
pater quia abſcondiſti hec a ſa-
pientibus et prudentibus: et reue
laſti ea paruulis. Hij paruuli ſunt
magi per humilitatem: de quibus
in prima authoritate ſequitur. et
gloria regum inueſtigare ſermo
Sap. 18. c. nem. Sermonem diuinum qui ſe-
crete dum medium ſilentium tene

rent omnia, ⁊ nox in ſuo curſu me
diū iter pageret. a regalibus ſedi-
bus. et viſceribus marie dipotēs
venit: cupiunt inueſtigare magi: Inueſtigatio magorum
vt glorificentur in eo, ſcientes qꝛ
gloria magna eſt ſequi dn̄m. Sed Eccli. 23. d
q̄ profunda et ſublimis ſit hec in-
ueſtigatio, ſatis oſtēditur in eo ꝙ
ſequitur. Celum ſurſuꝫ, terra deor
ſum, et cor regum inſcrutabile. Ce Puer. 25 a.
lum propter altitudinem deitatē
ſignificat, terra qꝛ deiecta hūani-
tatē. q̄ tm̄ diſtant. q̄tū celū a terra
illud clarū: hec obſcura: illud maxi
mū. hec parua: illud dn̄ans. hec
ſubiecta: illud glīoſum qꝛ ſpecies
celi glīa ſtellarum, hec turpis ⁊ igno
bilis. Hec igitur tm̄ diſtātia fue-
rūt in corde regū iſtorum vnita ꝑ fi-
dem, ideoqꝫ dr̄ inſcrutabile. vt eīn
ait Bern. dicinō pōt q̄liter vniantꝰ Bernard⁹
fides ⁊ cor humanū. Celū igitur ⁊
terrā habent in corde fideli dicen-
tes. Ubi eſt qui natus eſt: cui⁹ ſtel Mat. 2. a.
lā vidim⁹? Per ſtellā xp̄i deitateꝫ
inueſtigare conātur: quā adorare
venīūt: per id aūt ꝙ recenter nat⁹
eſt: eius fatentur humanitatē. Ne Duo extrema celum ⁊ terra. deitas ⁊ humanitas vnita.
igitur miremur fratres ſi illa duo
extrema vniātur in corde regum:
quoniaꝫ vnita ſunt in rege, quem
adorare cupiūt. Mod⁹ aūt inſcru
tabilis eſt. quoniā nec imaginari
poteſt qualiter celū ⁊ terra vniantꝰ
Quis aut illud deſcēdat, aut aſcen
dat iſta. nā celū ꝑegrinarum impreſſio
nū ſuſceptiuū nō eſt, nec deus, qui
etiā in ſua altitudine ꝑſeuerat: et
hūanitas nr̄a in neceſſitatib⁹ ſuis:
nā vagit infans ⁊ frigeſcit. ideo-
qꝫ dictū eſt. Celū ſurſuꝫ. terra de-
orſum. tamen in puero iunguntur
qꝛ ꝓpterea in ei⁹ natali cecinerūt Luce. 2. b.
angeli. Gloria in altiſſimis deo: ⁊
in terra pax hoib⁹. Ecce qualiter
ad glīaꝫ dei altiſſima ⁊ ima iūgūtꝰ
Ut aūt oñdatꝰ cecitas iudeorum: qua
celauit eis deus verbū natum ſe-
quitur in pretacta parabola. Au- Puer. 25. a.
fer rubiginem de argento. Argentū

eloquentiã denotat, et in hoc lo-
co diuinã, eam vꝫ que eſt in pro-
Mich.5.a. pheta dicente. Et tu bethleē ter-
⁊ mat.2.a. ra iuda nequaꝙ minima es ĩ prin
Cecitas iu cipibus iuda. ex te enim exiet dux
deorum. qui regat pplm meũ iſrael. Rubi-
go ex duobꝰ argēto puenire ſolet,
⁊ math.2.a vel qꝛ vſui nō deſeruiēs occioſum
ſordeſcit, vel ex infuſione imundi
liquoris non terſi. Ex his de cau-
ſis ꝓpheta hec habuit rubiginē
in oculis iudeoꝝ, qui deſperati di
cebant. Jam non eſt ꝓpheta, iam
nos non cognoſcet amplius. ſed
ad impletiorei abſtulit rubiginē
et annoſitatē, vt egrederetur vas
puriſſimũ xpi cōtentiuũ: qui pura
veritas eſt. Nec mirum ꝙ prophē
tia dicatur vas qꝛ dauid canebat
in vaſis pſalmi. Uas ergo templi
Ps.73,b. prophetia eſt xp̄m continens. ſed
huic iudei rubiginē adduxerunt.
ſecũdo modo. ſ. per infuſionē im-
mũdi liquoris praue intelligētie.
Tacuerũt eñ illaꝝ prophetie par
tē: que altiorē ſonnũ reddit. vbi
diuinitas xpi ſonat. dum ait. Et
egreſſus eiꝰ ſicut a principio dieꝝ
eternitatis. q. d. Quēadmodũ dũ
ille primus egreſſus quo filiꝰ eter
naliter a patre ꝓcedit impediri nō
poteſt: ſic nec eius tēporalis egreſ
ſio, quin ꝓſpere ꝓcedat. intendat.
⁊ regnet. Diſparuit etiã ſtella in
hierlm quia verus ⁊ lucidus ſen-
ſus ſcripture ibi euanuit. Propter
rubiginē praue intelligentie aut
Mich.5.a. ignorantie hoc verbũ incarnatum
⁊ natũ celauit deus ab herode de
puer.25.a. quo ſequitur. Aufer impietatē de
vultu regis. De vultu regis chri-
ſti oĩa cernentis herodes auferre
debuit impietatē ſuã: qꝛ ob id ca-
nitur. Hoſtis herodes impie xp̄m
venire quid times: nō arripit mor
talia q regna dat celeſtia. De vul
tu piiſſimi regis auferenda eſt im-
pietas: qꝛ ꝓpter pietatē naſcitur
rex iudeoꝝ. Unde ſequitur in ſum
pta parabola. Et firmabitur clemē
tia thronus eius. Thronꝰ dei hu-
manitas eius eſt. Pro cuiꝰ pieta- Ibidē.
tate aduerte. ꝙ vt ait Ariſto. San Philoſo.
ctius eſt regimen quod a viro bo- Regimen
no puenit: ꝙ quod regitur ⁊ pue- xpi optimũ
nit ab optima regula ſeu lege. qꝛ eſt.
lex iuſtiſſima. rigida eſt, homo au
tē naturaliter manſuetus eſt. hec
ille. Ubi aduerte/ꝙ ãte xpi natiui
tatē populus dei iuſtiſſima rege-
batur lege: que nimis rigida fuit:
quapropter compaſſione ductꝰ fi
lius dei homo naſcit̃, vt deinceps
non legi iuſtitie, ſed viro clemētie
⁊ ſancto ſubiiciamur. de quo dixe
rat angelus. Quod naſcetur ex te Luce.1.d.
ſanctũ vocabitur filiꝰ dei. de quo
⁊ Salomō ait. Miſericordia ⁊ ve
ritas cuſtodiunt regē: ⁊ clementia
roborabit̃ thronus eius. Aut eius Cãti.3.d.
thronus ſit humanitas aut preſe-
piũ, aut mater ſua. ſcimus equidē
media charitate conſtratũ ꝓpter puer.20
filias hieruſalē aĩas hominũ: que
volunt pie ſecũ agi. Quod autē ſe
quitur in ꝑcipua parabola ad he- puer.25
rodem dirigit̃, cui dr̃. Ne glorioſꝰ
appareas coram rege. ſ. xp̄o rege
humili, cuiꝰ aula diuerſoriũ, cuiꝰ
ſolium ꝑſepe, cuius duces bos et
aſinus, cuius milites paſtores: cu
ius regina puella virgo, cuiꝰ the-
ſaurus pauꝑtas, cuius regalia in-
dumēta pãniculi, cuius corona fe
nũ cui caput reclinat, cuius arma
lachryme, cuius maieſtas ſtabu-
lũ, cuius cãtus vagitꝰ, ⁊ cantores
ſunt aĩalia rudentia. Corã hoc tã
humili rege o herodes non appa
rere ꝑſumas glorioſus, nec ad eiꝰ
te ventuꝝ ꝓmittas. ⁊ deniqꝫ in lo
co magnatoꝝ. i. magoꝝ a magni-
tudine dicti magi nō ſteteris. Ho
rũ locus adoratio eſt aut preſepii
baſis, vbi ꝓſtrati ſunt. ad quē lo- Math.2
cum venire promiſit herodes di-
cens. vt ego veniens adorem eũ. Eccl's.5
Sed nimis deſplicent deo infide-
lis ⁊ ſtulta promiſſio iſta, nec ado
rari vult dominus glorie. ab amã
tibus glo-

tibus gloriam huius ſeculi: ſꝫ ab
his qui dicũt cum magis. Regnũ
mundi ⁊ omnē ornatũ ſeculi contē
pſi ꝓpter amorē dñi mei Jeſu xpi
econtrario autē dicit herodes dũ
ait. Regnum meum et apparatũ
honorificũ eius ita diligo, vt vel-
lem pro eo ſeruãdo occidere regē
iudeorum quem recenter natũ an
Phili.3.d. nũtiant magi. Et hoc ipſum inter
pretatiue dicũt filii huius ſeculi,
quoꝝ finis interitus: quorum deꝰ
venter eſt, ⁊ gloria. ſ. mundi in cō-
fuſione ipſoꝝ: qui terrena ſapiunt
De malitia vero herodis ⁊ iudeo
rũ qua excecari meruerunt, ſibiqꝫ
Ciprianus myſterium abſcondi Cyprianus
dicit. Cũqꝫ ea que domeſtici codi
ces cōtinebant: cũ his que ab ali-
enigenis dicebantur intelligeret
conuenire: diuinis tentãs relucta
ri cōſiliis ſimulat perfidus religio
nis aſſenſũ: ꝓmittens magis ſe-
ſe ad adorandum paruulum. cum
omni deuotione ilico affuturũ: cũ
per reuertētes certitudinē de pue
ro accepiſſet. Turbatur cum rege
maligno hieroſolyma nō letatur:
expaueſcit ⁊ tabeſcit: ⁊ negare eru
beſcit. quod ſcriptura teſtat̃. Nec
minus horrendũ ſcribaꝝ ſacrile-
giũ ꝙ herodis impietas, qꝛ pro-
prio iudei abutentes priuilegio:
cum viſitationi diuine inuenirẽ-
tur ingrati: cauſam ſibi cum hero-
de fecere cōmunē, cum hinc ⁊ inde
impietas ⁊ infidelitas aduerſus
dominũ ⁊ xp̄m eius fremerent: et
pariter in eius odio conſentirent.
Cecitas iu hec ille. dans cauſã cur cum tã ꝓ
deorum. pe eos eſſet dñs: ſe abſcōderit ab
eis: vt nec vnus quidē ex ipſis ad
locum tã ꝓpinquũ accederet: qm̃
deus noluit cōcurrere ſubtrahēs
manũ ſuã: nec via recepiſſet eos:
nec ſol illũinaſſet, nec ad ſpectacu
lũ iſtud potuiſſent mouere pedes
ſuos. dño minime concurrēte: qui
hoc myſteriũ celauit ab eis vt vi-
Luce.8.b. dentes non videant: et intelligen-
tes non intelligant. videntes ma-
gos non videant ſtellam: nec re-
gem iudeorum recenter natum. et
intelligētes prophetiam natalia
eius: non intelligant: qualiter te-
nebantur occurrere deo ſuo ⁊ re-
gi veniēti. Nec miremini fratres
qm̃ deus non ſolũ in manibꝰ ſuis
abſcondit lucem chriſtum: ſed in
manibus contrariorum: vt preſen
tem non videant. qui corã achis
malo rege abſcondit amicũ ſuum
dauid etiam ſibi denũtiatũ: tamē 1. reg.21.d
quia currebant ſaliue per barbã
dauid: ac ſi ille nō eſſet, proiectus
eſt a facie regis increduli, qui ſan-
tea vt regē terre metuerat eũ Ecce
qualiter humilitas etiã notos ab
ſcondit. ⁊ ſic nunc qꝛ pueriles ſali
ue per pueri Jeſu barbã decurre
bant. a ſuperbis abſcōditꝰ eſt. ab
ipſis etiã fabricatoribus arce noe
abſcondit deus: qualiter arca ſal
uatiōis eſſet futura. Si hoc eñ co
gnoſcerent nō periſſent in diluuio
peccatoꝝ ſuoꝝ, ſic ergo quia igno Mat.1.c.
rant iudei regem iudeorũ qui ſal
uum faciet populũ ſuũ a peccatis
eorum, quē cognoſcere ⁊ querere
tenebantur: ꝓpterea perierunt ex
tra arcã eccleſie ſue atqꝫ fidei. He
rodes etiã et omnis hieroſolyma
cum illo fuit vt Iſaac qui multa de
filio ſuo Jacob dixit. Sed eum nō
cognouit. quia cecus erat tunc tē-
poris: ſicut ⁊ turba ſacerdotũ iſto
rum. Quibus ſimiles ſunt moran
tes iuxta limina ſancti Petri aut
Jacobi, que nunꝙ viſitant de qui
bus etiam dici poteſt. Super ceci Ps. 57.b.
dit ignis ⁊ non viderunt ſolem
Ignis auaritie eos ſuccumbere fe Herodis
cit timētes ne herodes aut roma- calliditas.
ni eos depredarentur: ⁊ ideo no-
luerũt ſolem videre iuſtitie nube
pauꝑtatis tectũ. Sꝫ qram̃ꝰ a ceco
herode cur q̃rit a iudeis vbi chri
ſtus naſceretur. aut credis vel nō
Si primum cur times cur turba-
ris: cur paues, quēadmodum per-

fecta charitas, ſic ꝑfecta fides fo-
ras mittit timorem. Si aũt nõ cre
dis vane poſtulas prophetarum
teſtimonia, que non valẽt niſi cre
dentibus. Sed callidꝰ erat: ideo
arma noui regis poſtulat contra
eum: vt ſecurius eum vincat: et vt
capiat aliquid ex ore prophetarꝝ
eius ↄtra eum, ſumatqꝫ induſtriã
nocendi. Potuit etiam eſſe, vt fi-
dem informẽ haberet herodes vt
ſacerdotes quos ipſe conuocat
concilium malignantium. Sed ti
met herodes cum ſuis, quia ramꝰ
ſuperbꝰ in excelſo dignitatis po-
ſitus quolibet vento contrarieta-
tis aut ſuſpicionis mouetur, non
ſic radix humilis que difficile po-
teſt euelli. vnde ex hoc ramo facta
eſt virga, que flagellaret pueros
chriſti. i. innocẽtes occiſos ꝓ eo
ab herode: qui non tantum turba
tur ꝗtuꝫ diabolus in eo: qm̃ ſicut
oculus infirmus non poteſt ſuſti-
nere lucẽ, ſic nec demõ xp̃ꝫ. Si aũt
v̾bũ abreuiatum in cuna preſepis
⁊ quaſi in ſuſurro auditum nõ po-
tuerunt ſuſtinere, nec videre quo
modo, ſuſtinebunt tonitruum ma
gnitudinis eius, qñ manifeſte ve-
niet in nube ⁊ non ſilebit? De cu-
ria aũt regũ mũdaliũ nil dicere
q̃o, vbi nomẽ xp̃i latet, xp̃ianitas
Abſcondit qꝫ ſuffocatur in curia perdidit pe-
ſe a malis trus claues regni celorum, ⁊ ma-
chriſtꝰ. gi ſtellam ductricẽ, ⁊ xp̃s honorez
Luce. 23. b qr ſpreuit eũ herodes cũ omni cu-
ria ſua. Sed timeamus ⁊ nos fra-
tres ne lateat in nobis verbũ ſa-
lutis huius ad nos quotidie miſ-
ſum ne lateat nunc nos manifeſta
miſericordia dei: ſicut latuit dicen
tes, qñ te vidimus eſurire, ⁊ nõ pa
Mat. 25. d. uimus te? qñ te vidimus infirmum
⁊ non viſitauimus te? quando te
vidimꝰ nudum ⁊ non induimꝰ te?
Deꝰ ipſe timet ne lateat nos opꝰ
tãte mie, quã nobis quotidie exhi
Job. 16. d. bet: ideoqꝫ dicit. Terra ne operias
ſanguinẽ meũ, nec inueniat in te lo

cũ latẽdi clamor meus. Latet ſan-
guis xp̃i in preſepio calicis ſui, ne
lateat in nobis: ne lateat nos a-
mor eius: ſed vt ſciamus, quomo-
do ſi opꝰ eſſet iterꝝ ꝓ nobis naſce
retur, ac in preſepio iaceret, qui ia
cet ĩ altari vt nos erigat, vbi etiã
non minor eſt gloria dei celando
v̾bũ ſub accidentibus. ꝗ olim ſub
inuolutiõe pãnorꝝ puerilium, ſed
nollẽ vt lateret ad cõdẽnationem
noſtram, ſed pro gloria dei et no-
ſtra, quia gloria dei vt ait thema
eſt celare verbum.
¶ Nũc in ſcd̃a parte videndũ eſt Scd̃a pͣs.
qualiter gl̃ia regũ iſtorꝝ cõſiſtit in
ſermõe diuino ĩueſtigãdo. vt aũt 2. co. 5. c.
gñaliter loqui incipiamꝰ. Aduer-
te ꝙ gl̃ia nr̃a hec eſt teſtimonium
ↄſciẽtie nr̃e, in eo ꝙ v̾bo gl̃ie aſſi-
milamur ⁊ genito diuinoqꝫ ſermo Gloria n[ostra]
ni dei. Unde hoc teſtimoniũ quo que ſit.
gl̃ia nr̃a conſiſtit ad v̾bũ dei diri
gitur. In illa eñ tendentia quo ſu Job. 7. c.
ſpẽdiũ inueſtigationis eligit aĩa Hiere. 9.
nr̃a conſiſtit rationaliũ gloria, qr
ꝓpterea dicit deꝰ. Nõ gloriet̃ ſa-
piẽs in ſapiẽtia ſua: ⁊ nõ gl̃iet̃ for
tis in fortitudine ſua: ⁊ nõ gloriet̃
diues in diuitijs ſuis, ſꝫ in hoc glo
riet̃ qui gloriatur ſcire ⁊ noſſe me:
qr ego ſum dñs: qui facio miam ⁊
iudiciũ ⁊ iuſtitiã in terra. Ecce q̃li
ter rationaliũ gl̃ia ↄſiſtit in ſpecu
latione v̾bi. Ubi prius aduerte ꝙ
dũ dñs reicit a gl̃ia ſapientẽ. for-
tẽ ⁊ diuitẽ, reſpuit primo magos i
eo ꝙ ſapientia ſeculi pollent. ⁊ he
rodẽ regem fortem, ⁊ ſcribas aua
ros. qui nunc propter diuitias nõ
propoſuerũt deũ in cõſpectu ſuo.
ſed ſcrutandũ eſt cur bis dixit. ſci-
re ⁊ noſſe me. quaſi duplici noti-
tia opus ſit ad ĩueſtigationẽ ver-
bi. Nec mirꝝ qr duplici conſtat na
tura, ideoqꝫ non ſatis eſt notitia Rom. 8.
ſpeculatiua ſed practica iuxta il-
lud ap̃li. Ipſe ſpũs teſtimonium
reddit ſpũi nr̃o, ꝙ ſumus filij dei,
ſi aũt filij et heredes: heredes qui

dem dei coheredes aũt xp̃i: ſi tñ
ↄpatimur: vt ⁊ glorificemur. Pri-
ma notitia ſpeculatiua nõ ſufficit
eã eñ demones habẽt: ſed nõ ſe-
cundã q̃ eſt practica qua infirmo
dei v̾bo ↄpatimur: vt cũ eo glorifi
cemur. Has notitias adepti ſunt
Duplex no- magi: inueſtigantes v̾buꝫ dei. Si
titia ad v̾- autẽ de inueſtigatiõe ſpeculatiua
bum dei. loquamur: qua docti ſũt magi. nõ
putes ſolũmodo eam in fidei ſpe
culatione cõſiſtere. Si eñ hec ſuf
ficeret etiã demones xp̃m cogno-
1. cor. 2. b. ſcerent: ꝙ negat ap̃ls dicens. Si
dñm glorie cognouiſſent: vtiqꝫ nõ
crucifixiſſent. Ideo arbitror, ꝙ ſi-
Luce. 3. a. cut factum eſt v̾bum dñi ſup Jo-
hãnem in deſerto: vt veniret teſti-
moniũ dare verbo incarnato, ſic
factuꝫ eſt verbũ dñi ſuper magos
vt veniãt dei filio teſtimonium in
uiolabile conferre, ꝙ adorare me-
rentur. ⁊ forſitã hec regum teſtifi-
catio non eſt minor illa: imo ⁊ ma
ior, quia nulla ex pte deficit. Naꝫ
quia reges ſunt: et theſauros ha-
bent tollitur ſuſpitio ꝙ puerũ ꝓ-
pter opes acquirendas adorent: ⁊
quia ſapientes et magi perditur
ſuſpitio ꝙ fuerint decepti, et quia
extranei ſunt et ab oriente vene-
runt, tollitur conſanguinitatis ſu
ſpitio. Unde quẽadmodum reſur
rectio chriſti non omnibus nota
Act. 10. f. fuit: ſed teſtibus fideliſſimis ꝓor-
dinatis a deo. ſic eius natale inda
gatoribus iſtis ad hoc ꝓdeſtina-
tis: qui non ſolum verbo: ſed ope
re deum inueſtigarunt. teſtifican-
tes ꝙ credebant: et profitẽtes cõ-
paſſionẽ qua ad infantem afficie-
bantur ſentientes in ſe velut ſecũ-
da notitia quod ⁊ in chriſto Jeſu.
Sed vt Cyprianũ ſequar aduerte
ꝙ ait. Primitie gentium ſacramẽ-
talia munera ꝓferunt de theſau-
Oblatio ris: ⁊ dño aurũ et odoramenta pre
magorum. ſentant: profitentes ex ratione mu
nerum de eo quem adorabãt quid
crederent: quid ſentirent. In auro

regem. in thure ſacerdotẽ. in myr-
ra incorruptibilem, ꝗuis paſſibi-
lem profitentur. Oblatio iſta in-
carnati verbi et exponit myſteria
et breui ſubtiliqꝫ inditio vtriuſqꝫ
nature humane diuineqꝫ exprimit
vnitatem, quod et proprium eſt
vnicuiqꝫ ſingularim diſtinguens.
Nam deo patri cuius regnum et
imperium ſuis mundũ replet ſplẽ
doribꝰ in odorem ſuauitatis ſum-
mus ſacerdos ⁊ pontifex chriſtus
ſe obtulit: cuiꝰ caro paſſionis cre-
mata carbonibus incenſionis ſue
flagrantiã tranſmiſit ad celos: et
vſqꝫ hodie odor ille ſuauiſſimus
in terreſtri celeſtiqꝫ eccleſia inde
ficiens perſeuerat. ꝙ autem paſſi-
bilitas quam obediens deo volũ-
tarie ſuſcepit: incorruptione fir-
mata ſit, virtus myrre obuiãs cor-
ruptele: ſuo probat effectu, et viſi-
bilium ratione munerum immor-
talitatis ſolide conſtat euidens
argumẽtum. hec ait. Quorum ſen-
tentia eſt: ꝙ muneribus magi de-
monſtrant munera que chriſtꝰ pa
tri obtulit. Unde non ſolum ver-
bum dei magi glorioſe inueſtiga-
runt: ſꝫ opera incarnati verbi ſen-
tientes ea in ſeipſis. In auro fa-
moſam illuſtremqꝫ predicationeꝫ
chriſti. In thure paſſionem eius:
quam etiam obtulit patri noſter
ſacerdos. In myrra vero incorru-
ptionẽ ipſius manifeſtant in vtro
qꝫ homine. Illa ergo tria tres ꝓ- Figura ma-
cipuos actus Jeſu deſignant mi- gorum.
rabiliter. In reliquo aũt ſermonis
nil reſtat: niſi explanare illam fi- Gene. 26. f.
guram vbi dicitur. Itaqꝫ edifica-
uit ibi altare domino: et inuocato
nomine domini, extendit taberna
culum: preceptqꝫ ſeruis ſuis, vt
foderent puteum: ad quem locum
cuꝫ veniſſet de geraris abimelech
⁊ ochozath amicus illius ac phi-
col dux militũ, locutus eſt eis Iſa
ac. quid veniſtis ad me hoĩeꝫ quẽ
odiſtis, ⁊ expuliſtis a vobis? Qui

reſpõderunt. Uidim⁹ tecū eſſe do
minū. ⁊ idcirco nūc diximus. Sit iu
ramentū inter nos: ⁊ ineamus fe
dus, vt non facias nobis quicꝗ̄
mali ſicut ⁊ nos nichil tuorum at
tigimus, nec fecimus, quod te le
deret, ſed cum pace dimiſimus au
ctum benedictiõe domini. Fecit er
go eis conuiuium, ⁊ poſt cibum et
potum ſurgentes mane iurauerūt
ſibi mutuo: dimiſitq; eos Iſaac
pacifice in locum ſuum. In hoc ne
gocio optime figuratur magorum
aduentus. Iſaac enim eſt chriſtus
qui benedictione celi nunc in ſtel
la benedicitur. hic extendit taber
naculū edificato altari: qm̄ ex pre
ſepio vbi etiã ſe patri velut in al
tari obtulit extēdit legẽ veterem
in euãgelium. quod ore angelico
inceptum eſt. ex iudeis nunc ſe ex
tendit ad gentes. inuocatio nomi
nis dñi eſt gloria in excelſis: quã
angeli ꝑ chriſto puero cecinerūt
ibiq; ſeruis ſuis paſtorib⁹ optis
et aliis precepit: vt foderēt puteū
ſc; ſcripture que iã ad implectiõe
redundat: veniente meſſia in lege
promiſſo. Ad hūc ergo vex Iſaac
veniunt de geraris q̄ interpretat
peregrinatio: et eſt gētilitas: que
hacten⁹ peregrina erat ab eo. nõ
tamen ex toto inimica: nam predi
cti viri antea nouerant Iſaac ali
quãtulum: vnde philoſophi non
in oĩbus contradicūt chriſtiane fi
dei: q; multi aſſerunt vnū deum eſ
ſe cuncta creantē: nobiſcūq; con
ueniūt in moralibus: tamē in mul
tis deſſdent dicētes deū mortalia
nõ curare, factūq; fatētur eſſe, alia
q; abſona, ſ; nūc i oĩb⁹ volūt xp̄o
ſubiici, dãtes intellectum in obſe
Tres par- quiū fidei. Unde ꝓpterea tres ma
tes philoſo gi veniūt imaginē totius philoſo
phie ſunt phie tenentes: quã xp̄o deferūt: q̄
in muneribus in tres partes diuiditur. Logicã,
Phiſicã, Ethicã. i. rationalē, na
turalē, moralē. Rationalis eſt que
deū patrē oĩm confitetur: quã ꝑ ſe
fert Abimelech, qui dr̄ pater me⁹
rex. naturalis q̄ fixa eſt: ⁊ tenet oĩa
velut nature ipſius viribus nitēs
quam ꝓfitetur ochozath. qui dr̄ te
nens vel poſſeſſio. moralis que in
ore eſt oĩũ ad omnes pertinet: ⁊ ꝑ
ſimilitudine cōmuniū preceptorū
verſatur in ore oĩm, quam ſignat
phicol. qui interpretatur os oĩm
vel omnis lingua. Hii ergo oĩs
his eruditionib⁹ inſtructi veniūt
ad inueſtigandum verbū dei dicē
tes. Uidimus tecū eſſe dñm: vidi
mus ſtellã eius in oriente: docen
tem nos te puex deo eſſe vnitum:
vidimus tecū eſſe dñ; venimuſq;
te adorare. Sed qm̄ aliqñ cū deū
cognouiſſēt philoſophi. nõ tãꝗ̄
deū glorificauerūt: iõ nūc aliquã
merentur repulſam. Tñ veniūt vt
veniam petant. ⁊ remiſſionē pec
catox: vt malū culpe atq; pene ꝓ Rom. I. c.
cul fiat ab eis. petūt etiã iurari: q;
accedens ad deū neceſſario dicit.
Iuraui et ſtatui: cuſtodire iudicia
iuſtitie tue. Uidentes ergo ꝑ fidē
in xp̄o mundum reconciliari: ve
niunt ⁊ ipſi pro ſermone pacis. Fe
cit eis xp̄s conuiuiū ſapientie chri
ſtiane: atq; gratiarū dicens. Si di Ps. 118.
miſero eos ieiunos deficiēt in via
et mane ſurgētes dimiſit eos: quo
niã magi reſponſo accepto in ſõ
nis pacifice. ideſt per aliam viam:
qua herodes non obuiaret eis: a marc. 8. a.
bierunt in locum ſuum in regionē math. 2. b.
q; ſuam. Hanc figurã poſt orige
nē et yſidorum huic myſterio vo
lui aptare qm̄ et in muneribus ma
gorum illa tria que diximus deſi
gnantur pro inueſtigatione verbi
dei neceſſaria. Per aurū ſcientia
ratiõalis que eſt logica: per thus
ſcientia naturalis que eſt phiſica,
per myrram vero. ſcientia mora
lis que eſt ethica. que ad tres ani
me potentias non incongrue ad
duci poſſunt: quibus inueſtiga
mus deum: logica ad potentiam
intellectiuam: phiſica ad potentiã
iraſcibilem

iraſcibilem, ethica ad concupiſci
bilem. Prima illuminatur intelle
ctus ſplēdenſq; velut aurum red
ditur. Secunda mitigatur affe
ct⁹ ⁊ moleſcit velut thus in igne
deuotionis poſitum. Tertia vero
ſenſualitas ipſa curatur, ne pecca
ti corruptionē incurrat, vt deum
quietius valeat inueſtigare. Sed
Cyprian⁹ ad hoc mutatiõe vite indigemus
qualē habuerūt magi de quox re
uerſione Cyprianus ait. Adorato
dño magi hylares alio tramite in
ſuã patriã reuertuntur, q; neceſſe
eſt, vt qui credūt ad iuſticiam, ore
etiam confeſſi ſint ad ſalutem. De
inde vias eligant arctiores, et ſe
Mat. 7. b. diſtrictioribus mandatis obligēt
qm̄ per vias latas. deſcenſuſq; ꝑ
cipites itur ad inferos, per arctas
vero et difficiles reditur ad ſupe
ros. ꝓpter verba labiox dei, reli
gioſus quiſq; vias duras ingredi
tur, ⁊ iugulator voluptatum ſtan
tē ex aduerſo herodem ſecur⁹ ag
greditur. arcta via eſt caſtitas. tra
mes ſtrictus humilitas, ieiunio af
fligi, ⁊ carnem in ſeruitutem redi
gere, ſcopuloſe ſunt ſemite. ſ; ad
patriã ſuperiorē non niſi ꝑ meat⁹
difficiles armati milites reuertun
tur. Hec ille oſtendens per quas
vias magi reuerſi ſunt in regionē
ſuam. Nunc autē fratres nollem
detinere vos narrans quomodo
tres reges iſti. ſunt tres eccl'ie mi
litantis hierarchie, atq; tres pa
triarche, populi noſtri ducti ad ve
ram ꝓmiſſionis terrã. nõ colūna,
Ge. 6. b. ſed ſtella duce, ⁊ tres filii nr̄i Noe
a quibus diſſeminatū eſt omne ge
nus xp̄i per tractus orientis. Sūt
q; tres porte orientales et prime
quib⁹ fides ingreditur in eccleſiã
atq; tres ciuitates refugii ſepara
te a mūdo ⁊ ab herode, vt ad hos
Deu. 19. a. cõfugere valeam⁹ ꝓ auxilio opor
tuno. Sunt itidē tres fortes Da
2. re. 23. c. uid, qui afferunt populo ſuo aquã
doctrine de ciſterna Bethleē, que
xp̄s eſt, ad libamē optimã. Sūt ⁊
etiã tres paſtores: q̄ paſcua opti
ma querebant gregib⁹ ſuis, ⁊ abū
dantius inuenerunt. tum etiã ſunt
tres ordies familie iacob illa tria
que diximus figurantes, necnõ et
beatiſſime trinitatis gloriã inqui
rentes: quã michi ⁊ vobis ꝓſtare.

¶ De Epyphania dñi miſticus
ſermo. xiii. De oĩbus statib⁹.
¶ Singuli deferebant ei munera
3. regū. 10. d.
¶ Inuocatio vbi oſtenditur quo
modo pl⁹ cūctis obtulit maria do

PRopterea ꝙ natura
lis ratio dictat: vt
ea que habemus in
corde ope exprima
mus maxime dum
oportet fidem oſten Oblatio
dere: non ſolū in his que ſunt ad marie.
deū ſ; ad hominē. deniq; ob id ꝙ
fides opere ad extra demonſtran Thomas.
da eſt, cõcludit thomas ꝙ omnes
etiã ex lege nature debemus ſacri
ficiū deo, vt fidem oſtendam⁹ que
latet in corde, ⁊ per ſacrificiū ſiue
oblationē manifeſtetur in opere.
Hac ergo ratione ducti conſueue
runt hoĩes, vt fidelitatē debitã re
gi ſuo oſtēderent, ei aliqua munu 3. re. 10. d.
ſcula preſentare, velut ſigna inte
rioris ſubiectiõis. et quēadmodū
magnificatus eſt rex ſalomon ſuꝑ
omnes reges terre, ſic non ſolum
diuites et nobiles hui⁹ ſeculi, ſed
ſinguli etiam reges deferebant ei
mūera aurea et aromatica, equos
et vaſa argētea ꝑ annos ſingulos
Uerum quia regina ſabba venit a 2. pa. 9. a.
finibus terre ad regē ſalomonem,
tanto precioſiora ei attulit mu
nera, ꝗ̄to a remotioribus venerat
ſicut aſſerat ſcriptura, ꝙ nõ ſunt
allata talia mūera nec ante nec vl
tra. qualia ipſa detulerat regi. iã
ergo naturali iure deo noſtro de
bitores ſumus, debemus ei fidem.

⁊ ꝑ cõſequẽs munera ⁊ oblationes
in huiꝰ fidei teſtimoniũ. Hucuſqꝫ
qꝛ inuiſibilis erat rex noſter ſuis
miniſtris in eius ꝑſona data ſunt
ſed iam rex pacificus princeps pa
cis aparuit, qua ꝓpter opꝰ eſt. vt
et omnes munera deferamus cuꝫ
regibꝰ magis. ſed marie matri ſue
cedamus. que omnibꝰ preponde-
rat. Queãdmodũ eñ tp̃e priꝰ ve-
nit ad regem, ſic equidem ceteris
abundantius obtulit ei, ⁊ a remo-
tioribꝰ precioſiora detulit mune-
ra et oblatiões deo, quia ſibi cha
riora atqꝫ magis dilecta. immo ⁊
magis neceſſaria, quibꝰ dñs meꝰ
Jeſus opus habet. O magos bea
tiſſimos ſed beatiorẽ Mariã ipſi
obtulerunt aurum, thus, ⁊ mirram
tu autem. O maria regi recẽter na
to infers mãmillas, oſcula, ⁊ am-
plexus: precioſiora quidẽ atq̃ ni-
mis oportuna: qm̃ in principio cã
Cãti.1.a. ticorum ait amabilis puer. Oſcu-
letur me oſculo oris ſui, qꝛ melio-
ra ſunt vbera tua vino fragrantia
vnguentis optimis. Ecce quomo
do magis q̃ thus redolent vbera
ꝟginis infanti, ⁊ eiꝰ oſcula auro
ſunt precioſiora: de amplexibꝰ au
tem incorruptibilioribꝰ myrra q̃d
oportet fari? Nichil q̃ppe niſi ꝙ
placat illum muneribus ſuis, que
ꝓcedũt, vt poſtea nos hylarẽ dñꝫ
videamus gratiam petituri. Pro
qua ſermoni obtinenda ꝑgentes
ad matrem filij diſpenſatricem ei
offeramus Aue maria.

¶ Argumentũ quo oſtẽditur cur
magi prius veniunt ad xp̃m.

¶ Tã indigua iuenitur ⁊ pauper
creatura, ꝙ nullo modo poteſt of-
ferre mũera deo, niſi ab eodẽ fue-
rit priꝰ ditata ⁊ ꝓuẽta, qm̃ ipſe cõ
fert velle et ꝑficere, q̃propter bea-
tus dauid ait. Que de manu tua
accepimus dedimus tibi. Sciens
Indigẽtia ergo dñs hãc indigentiã noſtram
creature. decreuit nullã creare naturã: quin
ei aliquid conferret: qꝛ queãdmo-
dũ omnibꝰ ſtellis nomina vocat:
ſic dona ſingula ſingulis tribuit.
His autem regibus contulit mu-
nera iuxta magnificentiam princi
palem. eos preponens oĩbus po-
pulis, vt primitus ad corpus ſuũ
recenter natuꝫ cõgregarẽtur aqui
le iſte, volatu celeri ad nidum pre
ſepis veniẽtes. tñ donũ ſtelle quo
fuerãt vocati i herodis curia ꝑdi
derũt, ⁊ exeũtes de ciuitate adeſt
quia dum de peccato egredimur
gratia reſtauratur. Gauiſi ergo et
letabundi ad ipſum diuerſorium
peruenerunt: vbi mater dei mora-
tur ad cuius introitum prepoſue-
rat mantellum aſini. qꝛ ianua care
bat. Cum autem ſtella ſupra locũ
ſtetiſſet: reges ipſi eleuant tento
rium paupertatis, ⁊ neminem vi-
dentes niſi quãdam iuuenem mu-
lierem et Joſeph ſtupent arbitrã-
tes, ꝙ ſtella iterum eos vellet de-
relinquere, vt fecerat in hieruſalẽ
tunc puerum Jeſum non viderant
qm̃ mater pauens ac timens he-
rodem abſconderat filium ſuũ ꝓ-
pter ſtrepitum venientiũ. erat eñ
tunc ipſa beata maria expandens
capillos ſuos, ⁊ eos ſuper infantẽ
poſuerat, quẽ in gremio nudũ te-
nebat. ſed ſtella vt Jeſum detege-
ret iuxta matrẽ dei deſcẽdit. ſuper
infantem crinibus cooꝑtũ radios
mittens quibus mater nouit my-
ſterium. ⁊ ſtatim educens filiuꝫ re
gibus nudum oſtendit. qui proci-
dentes adorãt, ⁊ munera prepara
ta offerũt. vnde ait thema. Singu
li deferebant ei munera.

In prima ſermonis parte oſtẽdaꝫ
quomodo in eccl̃ia triumphante
celeſtes magi offerunt munera fi-
lio dei.

¶ In ſcd̃a vero dicam qualiter in
eccleſia militãte tres q̃dẽ ſtatꝰ ve Diuiſio.
lut tres magi eadem munera de-
bent offerre.

¶ Ut angeli qui velotiores erant
citius venirant ad offerendum fi-

lio dei munera ſua, voluit deꝰ eis
natale ſuũ reuelare anteq̃ fieret.
Ubi aduerte, ꝙ etiam ipſe deꝰ de
more habet. nullũ verbum facere.
quin priꝰ illud reuelet amicis ſuis
laus cõſilij. ⁊ hunc morem ſumma miſericor-
dia ab antiquo ſeruauit deus: vt
Geñ, 6. b. hominum ſuperbia confundatur
de ſuo ſenſu preſumẽtium. Unde
Gen. 18. c. noluit terrã diluuio ꝑdere: quin
prius hoc reuelaret noe, neqꝫ pen
tapolim, niſi prius hoc manifeſta
ret abrahe nec babylonicã cõſtrue
Gen. 11. b. re turrim, quin velut conſultans
prius dicat. Deſcẽdam ⁊ videbo,
ſi ita eſt vt clamor iſonuit. Ue igi
tur genti abſqꝫ conſilio, cum iſtud
tam firmatũ ſit in deo, vt quo ma
Ps. 98. ior eſt res que facienda eſt, eo al-
natale chri tius et ꝓfundius reueletur: ac ma
ſti reuelat. iori cura eaꝫ ingerat mentibꝰ ſan
ctorum. et hinc partim oritur. ꝙ teſti
monia dei credibilia facta ſunt ni
mis, dum ea que cernimus exhibi
ta nunc legimus longe ante preui
ſa quod fit primo ne diuina miſte
ria dicant euenire caſu. aut inopi
nate. ſcd̃o ne nos dicamur leues
corde cito credentes. eaq̃ nullo te
ſtimonio firmantur. tertio vt con-
fundantur hij qni non ſolum ſpre
uerunt conſilium dei. ſed conſi-
liũ proximi ſui, nam ⁊ in celo infe
rior vtitur conſilio ſuperioris per
Dionyſius quãdaꝫ illuminationem, vt Dio-
Amos. 3. nyſius declarat. Si ergo teſte ipo
b ꝓpheta Nullũ verbum facit deꝰ.
quin reuelet illud amicis ſuis pro
phetis: quomodo verbum dei ca-
ro factum eſſet, niſi id prius reue-
latum eſſet amicis ⁊ chariſſimis?
Nequaq̃. ſed reuelauit amicis tã
to maioribus. Q̃to hoc verbum
ſummum cetera excellit melius
angelis effectum. quibus antea in
notuit. quoniam Johannes apo-
ſtolus dicit Signum magnum ap
Apoca. 12. paruit in celo ⁊c. vſqꝫ vt pariat:
b angelis ante ſecula Marie partꝰ
apparuit. nec inficiat, aut offen-
das in eo ꝙ Maria dicitur crucia
ta vt pariat: quoniã et ſi nõ ſenſit
dolorẽ partus: preſenſit atq̃ inda
gare cepit dolorem crucis: ⁊ cruci
abatur nimis videſ filiũ ſtabulo
naſci: in laboribus ab infãtia ſua
Maria ergo in vtero habens de
ſpiritu ſancto ad eũ clamat in ora Maria cru
tione. ⁊ cruciatur pro penuria par ciabat ob
tus ſui: qui primã vocẽ emiſit plo xp̃i penu-
rans vt ait ſapiens. et hãc vocem riam.
audiens maria cruciabatur cõpaſ ſapiẽtie. 7
ſione pignoris ſui. quin ⁊ magos a
cruciat penuria partus virginei:
quoniam propterea offerunt aurũ
contra paupertatem partus: ⁊ thꝰ
contra loci fetorem: vt ſtabulũ iu-
mentorem fiat templũ dei. myrra
valet ad membra tenera puerorũ
cõſolidãda. Cruciatur ergo mater
in tali penuria et puer et magi. Sꝫ
reſtat nobis dicendũ de ampliori
cruciatu: qui acrius pungit. et eſt il
le de quo ait auangeliſta. Natꝰ eſt
Jeſus in bethleem in diebus hero
dis regis. Jſte rex ipius qui oĩs Mathei. 2.
miniſtros habuit deteſtabiles ma a
gis cruciat et matrem et puerum
et magos. Ubi aduerte ꝙ hero-
des interpretatur draco ignitus
et de hoc dracone imediate ſequi
tur in pretacta figura. Et viſũ eſt Apoca. 12.
aliud ſignum in celo: ⁊ ecce draco a
magnus rufus: et draco ſtetit an-
te mulierem que erat paritura, vt
cum peperiſſet filium eius deuora
ret. Jam ergo fratres attendite: qꝛ
draco iſte herodes eſt, qui magni Draco eſt
diaboli figuram tenet et alter alte Herodes.
rum repreſentat. De vtroqꝫ enim
dicitur, draco iſte quem formaſti
ad illudendum ei. Nam videſ he Ps. 103.
rodes ꝙ illuſus eſſet a magis tur- Mathei. 2
batus eſt. nec mirum ꝙ ignitus di b
catur draco iſte: quia ſemper no-
bis prebet ignem culpe. vt poſtea
conferat ignem pene cõburẽs do
mos noſtras. et vt verius dicam,
animas noſtras. Ut autem deus
huic damno ſubueniret. iuſſit ne

aliquid ſibi offeratur igne alieno
ſed illo igne quem puer Jeſus ve
nit mittere in terrã: at nos ita ſtul
ti ſumus, ꝙ non alio niſi diaboli-
co cibũ nr̃m concinamus, nec alio
igne nos calefacimꝰ, cũ tamen ti-
mendũ eſt ne nobis contingat: qđ
filijs aaron offerentibus cũ hero-
de ignem alienuꝫ. Natus eſt ergo
Jeſus in bethleem in diebus he-
rodis regis: qñ apparuit eius hu
manitas in celo ⁊ eſt angelis pre
oſtenſa. que natiuitas intelligibi-
lis poteſt dici, qua ſol intelligẽtie
xp̃s eſt ortꝰ eis: ⁊ refulſit ſol incli-
peos aureos, vt dies herodis illu
ſtraret: quibus draco non erat ſed
angelus, et illuſtrior fieret: ſi die-
bus ſuis lucem chriſtuꝫ reciperet.
dies luciferi nulli alij fuerũt, ꝗ pri
me ille morulle. ſeu illa eua prima
que ſibi ꝑ via ab eterna ſapientia
dei ꝯputata ſunt teſte Scoto in ſe
Scotus. cundo ſententiarũ. Hij ſunt dies
Demon eſt qbꝰ in medio lapiduꝫ ignitoꝝ am
contra xp̃ꝫ. bulauit. tamẽ rebellis fuit lumini,
Bernardꝰ qm̃ teſte Bern̄. Uidit, ⁊ inuidit re
gnũ xp̃o: vt herodes ad cedẽ pue-
roꝝ innocentium conuerſus arbi
tratus ſic poſſe regnũ xp̃i euerte-
re, quod et fecit lucifer quãdo con
uerſus eſt cõtra parentes primos
Adam ⁊ Euã, eos gladio peccati
extinguens: ne carnem ſumeret fi-
lius dei ad nouã natiuitatem, quã
cognouerat in celo. Hec ſatis eſt
dixiſſe de dracone herodiano qui
et ſui fuerunt filij belial nolentes
offerre munera regi recẽter nato;
cum lege diuina ſancitũ ſit, vt ſin-
guli deferãt ei munera: vt fecerũt
illi: qui in diebus ſuis, dũ ille obe
dire noluit, venerũt ab oriente cõ
ditionis: nulla peccati nocte inter
poſita. ſꝫ ex quo creati ſunt: decer-
nunt offerre munera. Uis tres re-
ges magos videre? Attende tres
angeloꝝ hierarchias: q̇ permanẽ
tes in ordine ſuo contra herodem
inordinatum ſe diſponunt, offerre

munera ſua. Hij ad hieruſalem vi
ſionem pacis beatificam accedũt
ex quo ortus eſt eis ſol intelligen
tie xp̃s, ⁊ cognouerunt xp̃m naſci Tres magi
turũ. ⁊ ex quo data eſt eis ſpecies ſũt tres hie
illa deitatis quã ꝓbat Scotꝰ an- rarchie.
gelis infuſam. que fuit velut ſtel- Scotus.
la ſoluꝫ deũ repreſentãs. ſicut ſtel
la magoꝝ q̄ ad ſolum xp̃ꝫ ducebat
Notitia ergo deitatis angelis in
fuſa mirabiliter ad hoc ſolũmodo
creata eſt: vt angelos ducat in co-
gnitionẽ intuitiuã dei: ſicut ſtella
magos ꝑduxit in cognitionẽ intui
tiuam xp̃i. quo inuento deſũt eſſe,
et ſic ſpecies ſeu notitia deitatis
deſijt angelis adepta p̄ſentia dei,
⁊ notitia intuitiua eius. Qꝛ ſicut
notitia intuitiua deficit in abſen-
tia obiecti: ſic notitia abſtractiua
euaneſcit in preſentia eiꝰ: quẽad-
modum perditur fides in viſione.
Tunc ergo per ſtellam acceperunt
de adoratione mandatũ oĩs an-
geli dei: qm̃ apoſtolus dicit. Cum
introduceret primogenitũ in orbẽ
terre: ad angelos quidem dicit. et
adorẽt eũ oẽs angeli dĩ. Uiſo qua Ad heb.i.
liter xp̃s natus eſt in bethleẽ. i. in
intellectu angelico qui eſt domus
panis diuini. ⁊ viſo qui ſunt dies
herodis, ⁊ que ſit ſtella: nũc videa
mus qui ſint tres reges, et que mu
nera deferant.

¶ Tres reges in celo ſunt tres an
geloꝝ hierarchie, nam ſupreme fi
guram tenet Melchior qui inter-
pretatur rex lucis: qm̃ ab illa tãꝗ Tres reges
a ſuprema omne lumen deriuatur ſũt tres hie
in alios. Medie aũt hierarchie ty rarchie.
pum tenuit Balthaſar: qui inter-
pretatur ĩ malleatore theſaurizãs
qm̃ ad mediã hierarchiã pertinet
cohibitio demonũ, ĩ quos exercet
theſauꝝ virium ſuaruꝫ. Nã demõ
eſt malleus vniuerſe terre. Poſtre
me hierarchie typũ tenet Gaſpar
qui interpretatur approximãs ſa-
crificiuꝫ: qm̃ ei attinet approxima
re ſacrificia noſtra, ea deo offeren

do. Hij ergo ſũt reges magi a ma
gnitudine ſic dicti. Nõ magi pha
raonis, ſꝫ dei noſtri. Hijs ergo ap
paruit ſtella in oriẽte: qm̃ ab ortu
ſuo habuerunt infuſam ſpeciẽ dei
tatis que eos ad deum ⁊ xp̃ꝫ eius
vocauit. ¶ Sed hoꝝ munera vi-
deamus: qꝛ non venerũt ad cõſpe
ctum dei vacui, immo tanto habũ
Munera dantius pleni. ꝙto maiores erant
angelorum Maiores em̃ maiora deferre tenẽ
tur. Detulerũt quidẽ aurum amo-
ris, thus gratiaꝝ actionis, myrrã
humilitatis His ꝯtraria herodes
habuit. aurũ eſt amor, qꝛ ſicut auꝝ
cetera metalla decorat. ſic amor ce
teras virtutes, vnde ꝓpterea dici
tur. ꝙ nichil erat in templo, ꝙ non
auro tegeretur. nichil nãqꝫ debet
3. re. 6. c. eſſe in templo anime ſine amoris
refulgentia. ꝓpter hoc donũ amo
ris quod angeli detulerunt: iuſſit
deus in templo fieri cherubim au
ro tecta. Thus eſt grãꝝ actio, que
tendit in deum ſi amore reſoluat̃,
nam ſolus q̇ amat, gratias ſcit ꝑ-
ſoluere amato, qui dat gratiam ꝑ
gratia. De hijs grãꝝ actionibus
Job. 38. a. dicit deus. Ubi eras: cum me lau-
darent aſtra matutina: ⁊ iubilarẽt
oẽs filij dei? Myrra humilitas eſt
que ex alijs ſequit̃. Hec optimos
angelos a corruptione maloꝝ ſer
uauit: ⁊ procidere ac deum incar-
nandum adorare fecit bonos an-
gelos: ſicut magos ante preſepiũ.
¶ Hij deniqꝫ ſancti angeli delu-
ſo herode, luciferoqꝫ in ſua nequi
tia permanẽte, qui ⁊ hieroſolymã
turbare niſus eſt, ⁊ humilitatẽ Je
ſu ĩproperare bonis angelis: q̇ tã
dẽ nutu dei venerũt vſqꝫ bethleeꝫ
que domus panis intrerpretatur.
Panis eſt filius dei. huius domꝰ
pater ipſe eſt. nam qꝛ homo a loco
vbi naſcitur noĩari ſolet, ideo dei fi
Chriſtꝰ eſt lius vocatur panis vite ⁊ intelle-
panis vite tus. qm̃ in patre qui eſt oĩm vita
naſcitur per modum intellectus.
Huiꝰ domꝰ et preſepiũ eſt pectus

ipſius patris: de quo ait Job. Nũ
quid mugiet bos (ideſt homo) cuꝫ
ad preſepe plenũ ſteterit? q. d. nil Job. 6. a.
amplius querẽdũ eſt, ꝗ quod nũc
iacet in preſepio. Intrant ergo an
geli domũ glorie, ⁊ ꝓcidẽtes ado
rant deũ: quẽ nouerãt ex maria vir
gine naſcituꝝ, vnde cõgrue dr̃. In
trantes domum inuenerunt pueꝝ
cũ maria matre eius, ⁊ ꝓcidentes Mat. 2. b.
adorauerunt eũ. Aperire theſau-
ros eſt p̄ſentialiter offerre vota et
dona ꝑdicta. Hij iam beati in ſo-
pore glorie accipiũt reſpõſum: ne
curent de herode, qꝛ preſcitus eſt.
ſed ꝙ per aliam viam meliorẽ re-
uertãtur iã in regionem ſuam. Re
gio noſtra paradiſus: immo ⁊ ip̃e
deus eſt ad quem. ꝑ aliã viã reuer
tuntur. nã a deo exierunt per crea
tionẽ, ⁊ reuerſi ſunt per adoratio-
nẽ. exierunt ſine meritis: ſed nunc
ꝑ merita beatificantur quibus po
ſtea ſtella diſparuit in viſiõe qua
ſi in hieruſalem, qꝛ non per ſpeciẽ
iam, nec ꝑ enigma videt̃. in ſignuꝫ
ꝙ in hac preuiſione (quaꝫ diximꝰ)
nimiũ angeli meruerũt. nato xp̃o
ſtatim venit multitudo celeſtis ex
ercitus adorare eũ. ⁊ adorandum Luce. 2. b.
predicare dicentes. Gloria in al-
tiſſimis deo. tunc memores erãt p̄
dicte viſionis. tñ addiderunt. Et
in terra pax hoĩbus bone volũta-
tis. vt quẽadmodũ ⁊ nos beatifica
ti ſumus in huiꝰ infantis cõtẽpla-
tione, ſic et hoĩes beatificentur in
huius exhibitione atqꝫ fide, qꝛ vi-
tulus ⁊ leo (ideſt) homo ⁊ angelus
paſcẽtur ſimul in Bethleẽ. ⁊ puer Eſaie. 11. b.
iſte paruulus minabit eos.
¶ Btũs Dionyſiꝰ deſcribit eccle
ſiaſticã hierarchiã ſcdꝫ exẽplar ce
leſtis hierarchie: nã hic ĩ eccleſia Scđa pars
militãte inuenitur triplex hierar-
chia, ſicut in eccleſia triũphante
Nam ſcimꝰ in eccleſia dei eſſe tri-
plicem ſtatũ olim multipliciter p̄ſi
gnatũ in ſacra pagina q̇ cõiter dr̃
monachoꝝ clericoꝝ, et in mr̃imo-

nio exiſtentium.nec modo contẽ-
Quis altior ſit mo nachus an cura animaꝝ
dere volo,an ſit maior ſtatus mo-
nachoꝝ vel clericoꝝ. Scio equi-
dem ꝙ vt ait Gerſon. Clerici qui
habẽt curã aiarum in altiori ſunt
loco.nam plus eſt ꝑfectionẽ exer-
cere ꝙ̃ eam ſibi acquirere. impie
tñ eã exercet,qui eã nunꝙ̃ exquiſi
uit.Curati ergo ſunt in ſtatu ꝑfe-
ctionis exercẽde,⁊ monachi in ſta
tu perfectiõis acquirende. qui mi
nor eſt.tamen generaliter loquen
do ꝑfectiorẽ ſtatũ colũt monachi
ꝙ̃ clerici,qm̃ illi adherent cõſilijs
chriſti. iſti autẽ non ſic ex voto ſe
aſtringunt ad ea ſeruanda. ¶ In
Triplex eccleſie hierarchia.
celo ergo eſt triplex hierarchia.ſ.
aſſiſtentium deo,mittẽtiũ alios,⁊
obſequẽtiũ ſupioribꝰ, ſic in eccle-
ſia eſt hierarchia deo aſſiſtẽtium
⁊ hec eſt monachorum, quoꝝ ſta-
tus preſertim conſiſtit,in his qui
ſunt ad deũ oṙone ⁊ contẽplatiõe
Ue autẽ deſerentibus illum,⁊ mi-
ſcentibꝰ ſe negotijs ſeculi,ac alio
rũ inquietudinibꝰ.Iſta ergo hie
rarchia deferat auꝝ obediẽtie,vt
motibus internis quibus filij dei
agunt,ſtatim obediat. ⁊ cõſentiat
aduerſario.i.ſtimulo conſcientie.
deferatqꝫ thꝰ pauꝑtatis. Nec mi
reris,ꝙ in thure pauꝑtas ſpũs de
ſignet.qm̃ qui ſe oibus nudat ꝓ-
pter deum.eſt thus ardẽs in igne
amoris.tñ ſicut eſt thus degene-
rãs.ſ.reſina eiuſdẽ arboris, ⁊ thꝰ
verꝰ: ſic eſt duplex pauꝑtas.ſ.ſecu
laris hec degenerat.altera eſt ſpi
ritus que ſi vera eſt in hoc agno-
ſcetur, ſi tendat in deum, ſi ardet
in igne,ſi ſpiritualiter reſtaurat ſi
bi diuitias ſpũs ac fructus. Myr
ra eſt caſtitas,que corpus noſtrũ
a corruptiõe preſeruat.ne a ſerpẽ
te ideſt a luxuria que ſerpit in cor
pore corrumpatur.tamen in hoc ꝓ
ualet vera caſtitas ſuper myrra,ꝙ
illa preſeruat animam et corpus,
iſta ſolum corpus.
Scda hierarchia.
¶ Scda hierarchia eſt clericorum
nã iſti habẽt actus hierarchicos,
ſi purgant animas alioꝝ ꝑ admi-
niſtrationẽ ſacramentorum,⁊ eas
illuminãt ꝑ collationẽ ſancte do-
ctrine.⁊ eas etiã ꝑfectas faciũt ꝑ
exhibitionẽ exẽpli.nã tres ſolũmo
do ſunt actꝰ hierarchici.ſ.purga-
re illuminare ⁊ ꝑficere. Hec ergo
hierarchia clericorum offerat no-
ſtro ieſu,qui adhuc eſt puer in in-
cipientibus.offerat inꝙ̃ auꝝ fidei
que ad ſacramenta conficiẽda vi-
uatior eſſe debet.nam euchariſtia
propterea dicitur myſterium fidei
offerat ⁊ thus charitatis, que dũ
feruet,ſemper aſcendit in deũ.⁊ ꝑ
odorẽ recreãtẽ ad ꝓximum exten
ditur. Ue aũt clerico pigro,qui nõ
libenter ac feruide adminiſtrat ſa
cramenta.cum ſaltet btũs Dauid 2.reg.6.
coram materiali archa cuſtodiam
euchariſtie figurãte.offerat ⁊ myr
ram ſpei.ne corrũpatur per ſymo-
niam.ideo non ſperet in pede al-
taris ſed ſupra altare in dño deo Luce.10
ſuo qui dixit ei.Si quid ſuper ero
gaueris curã infirmi agẽs,ego cũ
rediero reddã tibi. Ue autẽ ei qui
plura ⁊ libertius exhibet ꝓpter ho
mines ꝙ̃ ꝓpter deũ qui gratis cõ
tulit clericis ſacramẽta, vt ea etiã
gratis conferrent. Dũ clericus la
borat in ſacramẽtoꝝ exhibitione.
ſemꝑ memor ſit offerre myrrã ſpei
nõ ab hoibꝰ: ſed a deo ſperãs ꝓ-
miũ. Nam tam precioſe rei nõ ab
homine,ſed a altiſſimo deo querẽ
dum eſt premiũ.ne dicatur de eis.
Dederũt ꝓcioſa queqꝫ pro cibo.⁊
illud Trenoꝝ.Qui nutriebãtur in
croceis ãplexati ſũt ſtercora ideſt
diuitias ſeculares:quas vt ſterco
ra eſt arbitratus apoſtolus Pau-
lus: vt xpꝫ lucrifaceret. In croceis
ſacramentis chriſti ſanguine tin-
ctis nutriuntur anime bonoꝝ cle
ricorum quibus datum eſt. vt ſu-
mant,et dent ceteris ille prius ſu
mit ſacramentum.qui ex eo anime
profectũ acquirit,⁊ iſte ſatagit il-

lud alijs preſtare.
Tertia hierarchia.
¶ Tertia hierarchia eſt eorũ qui
contrahunt matrimonia. ſi tamen
celebrent ea bono fine. Nam hij
Tho.6.c.
qui vxores (teſte angelo) ducunt
vt ſue libidini vacent ſicut equs ⁊
mulus nõ pertinẽt ad hierarchiã
chriſti,ſed herodis innocentiũ in
Infantium necatio.
terfectoris. Ex multo namqꝫ coi
tu interficitur infantium genera-
tio ſubſequenda. vt patet in me-
retricibus,que eo minus pariunt
quo plus luxurie dãt operam.que
tot pueroꝝ dabunt deo rationem
quot parerẽt,ſi caſto matrimonio
iungerentur honeſtis viris. Ca-
ueat ergo ſibi vnuſquiſꝙ̃ ne ſit in
fantium occiſor cũ herode nec pu
tet quiſpiam, ꝙ matrimoniũ huic
facinori prebet velamẽ. Aggrauat
enim coram deo culpam huiuſce-
modi.qui non vt necarent,ſed vt
in lucem ederent infantes: ac nu-
trirent,eos coniunxit. Unde tria
pariter debent matrimonium con
trahentes offerre munera deo: ſci-
licet fidem,prolem,⁊ ſacramentũ.
Fides matrimonij.
vt ait Auguſtinus. Ubi aduerte,
ꝙ fides in hoc loco nõ eſt vna de
tribus virtutibus theologicis. ſꝫ
capitur pro fidelitate ſeruanda ꝓ-
ximo in contractu matrimoniali:
vbi paciſcuntur contrahentes ta-
le pactum,vt vir ſui corporis pote
ſtatem non habeat ſed eam tranſ
ferat in mulierem. ſimiliter mulier
ſui corporis poteſtatem non ha-
beat ſed eã transferat in viꝝ ſuũ
Huius pacti fidelitas integra et
icorrupta cuſtodia vocatur fides
et non vocatur fidelitas,ſed fides
propterea ꝙ etiam ab ipo deo ſta
bilita eſt. et non ſolum mentitur
hominibus ſed deo qui mentitur
aut frangit fidem vxori ſue. Nam
iſte talis non videtur credere eos
deum coniunxiſſe ſed herodẽ. cui
fidem magi noluerunt ſeruare.
Quis enim chriſtianorum nõ ſer-
uaret fedus,ſi vere crederet illud
ab ipſo deo ſtabilitum? Ue autem
hominibus qui quaſi per riſum cõ
trahunt matrimonia, et paruipen
dunt dediſſe manum: ac ſi deus
non ſe intromittat in huius rei ne
gocium etiam perſonaliter. qui et
ipſo matrimonio voluit matrem
ſuam honorare. Quãuis illa regu
la ſexti libri dicit. Frãgenti fidem
fides frangat hec nõ tenet verũ in
fide matrimoniali , propterea ꝙ
partim datur deo,partim homini.
vnde ſi alter contrahentium pec-
cat,et adulterat,non ideo alter de
bet ſimiliter facere: quoniam pro
pter illam partem huiꝰ fidei, que
reſpicit deum,tota debet illeſa ſer
uari.nam deus ipſe nemini fran-
git fidem: ⁊ propter eum qui matri
monij cõſiliator eſt,tota fides hu-
ius ſacramẽti ſeruetur illeſa. Ubi
aduertat quiſqꝫ contrahens,ꝙ ſi-
cut fides catholica nõ debet ſcin-
di,nec diuidi, ſic ille non diuidat
in aliam mulierem fidem,quã de-
bet conſorti ſue. Hec igitur fides
ſeu fidelitas figuratur in auro,pro
pterea ꝙ ſicut aurum precioſius
eſt cunctis opibus,ſic iſtam plus
ceteris rebus eſtimãt hoies. Uñ
ſicut quo ad deũ nichil ꝑeius infi
delitate, ſic etiã quo ad hoies nil
deteriꝰ adulterio, ꝓpterea ꝙ in eo
fides violatꝰ matrimonij Uñ ſicut
maximũ pctm̃ eſt id qḋ opponiꝰ fi
dei: ſic maximũ facinꝰ apud ciues
eſt ⁊ apḋ leges matrimonij violatio
¶ De prole autem que figuratur Proles.
in thure nunc dicendum eſt.nã tot
grana thuris deo ſacrificas,quot
bene educatos habes filios. Sed
ſunt quidã ſacrificãtes filios ſuos
et filias ſuas demõijs dũ eos pro
phane nutriunt, et non igne cha-
ritatis eos iponũt ſꝫ igne alieno
draconis igniti de quo iã tetigimꝰ
Nõ immerito dixit apl's ꝙ mulier
ſaluabitur per filiorum generatio thimo.2.
nẽ: niſi arbitrans ꝙ ſicut generat
eos mundo ꝑ carnem: ſic generet

eos deo per doctrinā ſpūs. Nam
1. thim. 2. d. multum intereſt, cui thura offerantur. Sed forte dices: ꝙ nō potes offerre thura deo: qꝛ filios nō habes. Ad hoc eſt duplex reſponſio. Prima ꝙ filij nō ſunt in precepto haberi niſi in voto tm̄. ideo dixit angelus Thobie, ꝙ acceperet virginem cū timore dn̄i. amore filioꝝ magis ꝙ libidine ductus. vbi latēter inuit. ꝙ libido in matrimonio inuenitur etiā ſine peccato. ſi non ſit pꝛīcipalis cauſa coitꝰ. Regnet ergo ī te amor filioꝝ, ⁊ ſi libido admixta fuerit, nō peccas, qm̄ res aut negociū illud talis cōditionis eſt ꝙ libidine carere non poteſt. Dicitur ſecūdo ꝙ boni filij ſunt bona opera, filij ſunt virtutes, optimi filij ſunt boni mores, de quibus vſqꝫ hodie intelligit̄ illud. Maledicta ſterilis in iſrael.

De tertio. ſ. de ſacramento aduerte, ꝙ ſacramentū eſt ſacre rei ſignū: Nā vnio mr̄imonialis vnionē ſignat xp̄i ⁊ eccl̄ie in quibꝰ hoc ſacramentū magnū eſt, deniqꝫ bona que ſunt in bene contrahentibus, quia bene ſe habēt, quia ſe diligunt, qꝛ ſe tuentur, qꝛ ſe nutriūt, qꝛ ſibi inuicem ſubueniunt. ⁊ ſimilia bona figurā tenent xp̄i ⁊ eccleſie. Nam iſti ſe habēt more bonorū coniugatoꝝ. Ue aūt cōiugatis rixantibus, ſe odientibꝰ, non ſibi ſubuenientibus: quia iſti atqꝫ ſimiles figuram tenent herodis ⁊ hieroſolyme. qui ſine cauſa turbātur nec ſibi ſeruant fidem. qm̄ non eſt herodi reſpōſum niſi trūcatū. nec illa turbatio fuit ex amore, ſed ex timore aut ypocriſi. Taliter ergo viuite fratres vt in bonis moribꝰ veſtris: ⁊ ī ſancto matrimonio cōtēplari valeatis xp̄i ⁊ eccl̄ie amorē ⁊ coniunctionē. Hoc igitur ſacramentū figuratur in myrra: quoniam gutta iſta reſtringit omnes fluxus reumaticos, ⁊ ſic dum cōiugati attendūt, ꝙ magne rei tenent figuraꝫ. ⁊ ꝙ altiſſima repreſentāt nimiū cohibent, ne aliquod malū effluat ab eis, quod vicinoꝝ palatū amaricari valeat.

Sacramentū matrimonij

Sunt alij equidē hodie: qui aurū/thus/⁊ mirrā herodi offerunt: ⁊ vt clarius loquar demoni, iſti re uera ſunt luſores, qui etiā ꝓpriam aīam ludo demonū exponūt. Nā ſi luſor lucrat̄: acq̄rit iſernū: ſi aūt perdit, perdit aīaꝫ ſuā. Ecce quomodo lucrum iſtius eſt mortis acquiſitio, ⁊ perditio ſua eſt mortalis lucratio. Nūmos etiaꝫ aureos herodi offerunt, duꝫ eos ludo ſuo exhibēt. Paupi ieſu: qui vſqꝫ hodie eſt in ſuis pauperibus panis vilibus inuolutꝰ nolunt aliquid preſtare niſi herodi ludentes. Herodi habent ducatum: et Jeſu vel quadrante carent. Offerūt etiam luſores thus ořonis herodi contra chriſtū: qꝛ oro eoꝝ fit in peccatum, nam deus iubet. nō concupiſces rē ꝓximi tui. luſor aūt orat intra ſe dicens. O ſi lucrarer, o ſi totum haberē totum quod poſitum eſt. Oratio enim eſt eleuatio mentis in deum, luſor autem eleuat mentem contra deum. deprecans eum contraria diuine voluntati. De myrra quid vultis audire, cū nulla ſit amarior, ꝙ eorum qui ludo dāt operā? In myrra notatur penitentia ludētiū que ſemper eſt velut penitētia demonū. ſ. ſera. nā poſt ludum intra ſe gemunt, ſi perdiderint penitentiam agentes tm̄ ſeram. O ſi anteꝙ luderes peniteres. tunc ſane penitentiū bonoruꝫ myrrā offerres, eo. ſ. tēpore quo remedium adeſſet. poſt perditioneꝫ vero quid prodeſt amaricatio illa ſeu penitentia? Certe id quod prodeſt dānatis: vt. ſ. torqueant̄ amplꝰ in penā peccati ſui. Nam ſicut luſor non penitet, qꝛ luſit, ſed quia perdidit, ſic dānati nō penitent. qꝛ peccarūt, ſed qꝛ paradiſuꝫ perdiderint. que penitētia magis eſt cōcu-

Luſores tria dāt herodi.

Exodi.

eſt concupiſcentia: aut proprium cōmodum. Sane ꝙ non eſt myrra prima hec ſed multum poſterior.

Mos ludentium in epyhpauia

In die pn̄ti mos eſt apud ludētes ꝙ ſi quis habeat ī cartis ſuis tres reges pr. uerentia magoruꝫ plus lucretur: ꝙ ille qui habet in tribus cartis tria puncta. tamē intra annū econtrario eſſe ſolet. Sꝫ nunc plus valēt tres reges ꝙ tria puncta: q̄ hiſpanice dicūtur aſes. Naꝫ luſor ſemper habet tres aſes Primū qꝛ habet eſſe malus chriſtianus ⁊ prope infidelis dum cartis ⁊ imaginibꝰ plꝰ obedire vult ꝙ dei preceptis ⁊ exemplis. ⁊ potius ſubditur iudicio cartarum ſiue taxilloꝝ ꝙ dei ⁊ cōſcientie ſue. Secundo habet eſſe male famatꝰ Quis eñ luſori dabit officiuꝫ aut curā alicuius villicationis? Quis ve confidet in eo? Tertium as eſt ꝙ habet eſſe male coniugatus: nā dum luſor perdit, vxor eius nō lucratur niſi plagas malediciones ⁊ rixas imo ⁊ verbera. Unde ſi recte cōſideres plus perdit vxor luſoris ꝙ ipſe luſor. Nam illa ſoluit lachrymis, quod maritus ludens ꝑdidit. quin ⁊ fieri ſolet: vt qui ducit luſores ad propriā domum. timeat ne capiat amore ſeu verbis ludentium, ⁊ ſic eam perdat. Luſor deniqꝫ a demonibus deluſus eſt quibus ipſe offert etiā aurum vt ludant: qm̄ ſcimꝰ nunꝙ luſoribus deeſſe quo ludāt. ⁊ etiā thus eis offert dum luſores demō deꝓcatur et orat, vt redeant ad vomitū. et myrrā is poſt perditionem ipſe miniſtrat: vt plus equo doleant et tantum amaricetur venter eorum ꝙ ad cōcitā deſperationeꝫ ducantur, ſicut herodes ipſe. Nō ſic fratres non ſic ſed cū puero Jeſu ludite ſicut reges qui velut nutrices eū deferebant brachijs: ac imponebant humeris. nūc oſculātur: nunc ad pectora iungunt: nūc cum adorant per gratiam in preſenti et in futuro pe gloriam.

De beato Sebaſtiano ſermo. xiiij. de ſagittis dei.

Uulneratus eſt vehementer a ſagittarijs. 1. re. 31. a.

Inuocatio vbi oſtenditur: quomodo oratio marie penetrat deū.

Sic mltiplicauit miſericordiā ſuā deꝰ vt ſignaculū certū egenorum eſſe decreuerit: ⁊ ſagittis (hoc eſt) neceſſitatibus noſtris, ⁊ gemitibus appeti vnde ait ipſemet. Salus populi ego ſum: de quacūqꝫ tribulatione clamauerint ad me: exaudiaꝫ eos Ob preſentem aſſertioneꝫ clamare ſolemus. Pctōres te rogamus audi nos, qm̄ alibi ſcriptum eſt. Oratio humiliantis ſe nubes. i. īpedimēta penetrat. Sed hoc pax videbit̄, ſi notas id quod ſequit̄. Nōne lachryme vidue a maxilla aſcendunt vſqꝫ ad celū: ⁊ dn̄s exauditor non delectabitur in illis? Cum ergo om̄s eccleſie vidue neceſſitates proclament in celum: iuſte valebimꝰ dicere, ꝙ deus noſter vulneratus eſt vehementer a ſagittarijs: qꝛ ſapiēs ait. Fortiſſimꝰ non habebit in illis (. ſ. q̄relis) patientiam, quin contribulet dorſuꝫ perſequentium. Nam ſi ille patiētiam haberet: nos multum pateremur, vnde quelibet noſtra neceſſitas et oratio ſagitta eſt deum feriens, nec iuſtꝰ dicit heu me, qui deus ſentiat noſtra nobiſcum, ſed oratio et ſagitta orationis que eū amplius penetrat eſt marie, quatenus ei proloquitur dicens. Uulneraſti cor meū ſoror mea ſponſa vulneraſti cor meū in vno ocloꝝ tuorum. Nec mirum ꝙ regnum celorum deus vim patiatur, vt ſuccurſum afferat. et reſpondeat pro patientibus vim. Sagitta orationis marie ex dei cordenō ſangui-

Deus eſt ſignum orōnis noſtre ⁊ plus marie.

Ecli. 35. c.

Ecli. 35. d.

Cāti. 4. b

nem extrahit:ſed virtutem gratie
eum tangens:attamen ipſa prius
percuti vult labijs charitatis no-
ſtre.genibꝰ flexis.d.Aue maria.
¶ Argumētū vbi oñdit ꝙ beatꝰ
ſebaſtianꝰ figuratur in rege ſaul.
¶ Vulneratus eſt ⁊c. Hec verba
fratres kmi dicūtur de ſaule rege
electo a deo:qui talis fuit ꝙ fide-
1.re.10.d. lis ſamuel de ipſo dicat. Videtis
certe quē elegit dñs:qm̄ non eſt ſi
Figura btī ſebaſtiani. milis illi in omni populo:qui fuit
altior vniuerſo populo ab hume-
ro.Hic liberauit viros iabes ob-
ſeſſos a naas,volente pactū face
re taliter: vt oculos erueret dex-
tros. Et finaliter obijt defenſor
populi ſui in mōtibꝰ gelboe.ſaul
Ps.111. interpretatur accōmodatus. ⁊ eſt
ſebaſtianꝰ noſter quē deꝰ(q̄ tota
die miſeretur. ⁊ cōmodat) eccl'ie
ſue ꝓſtare dignatus eſt.Hic cete-
ros ſui tēporis antecellit eruditio
ne,genere,⁊ dignitate,⁊ ſic altior
fuit vniuerſo populo: dum prime
cohortis tenuit principatum ⁊ pri
mꝰ erat poſt imꝑatores diocletia
nū ⁊ maximianum vt in legenda
eius dr̄. Hic Jabes viros ſuccur
rere nitebat ⁊ auxiliari.i. eccleſie
q̄ interpretatur ſicca ob penuriā
conſolationis humane.Sed diui
na pietas nō defuit ei condonās
talem martyrem.qui eam quo ad-
uixit ab eo eriperet qui dr̄ Naas:
⁊ interpretatur diuinans aut ereꝰ
⁊ eſt demō:qui diuinabat in ydo-
lis ereis quod optabat non quod
ſciebat:ſed quod querebat. ſcili-
cet Jeſum perditum ire.Victꝰ eſt
autem ab eo qui calebat intentio-
nem ſuam vero propheta btō Se
baſtiano:de quo dicitur in legen-
da eius.ꝙ dum predicaret quadā
die ſubito per vnam fere horam
ſplendore nimio de celo venien-
te illuminatus eſt:⁊ ſub ipſo ſplē-
dore pallio candidiſſimo amictꝰ
iuuenis apparuit iuxta eum:librū
tenēs quo legere viſus.Unde nec
mirum ꝙ prophetam dicam: eum
qui in libro vite viſus eſt legere.
Naas iſte cōtra quem Sebaſtia-
nus ſtetit:pactum nitebatur face-
re cum ſanctis:vt ſcilicet pateren-
tur ſibi oculos dextros erui, ⁊ tūc
pacem ſe dixit habiturum cum il-
lis.Sed potius ſiniſtros ſcanda-
lizātes abſtrahere oportuit: quia
oculꝰ dexter fidem reſpicit rectiꝰ
ſi alter qui eſt ſcientie acquiſitio-
nis humane claudatur:vt fieri ſo-
let in his qui punctualiter ſignū
pertingere volunt rectiſſime.Se-
baſtianus ergo cum ſiniſtrū abij-
ciendum conſuleret martyribꝰ ne
ſuccūberēt perdentes fidem,Jeſū
chriſti apud quē victꝰ dr occiſus
iuſſus eſt opponi ſagittis,inſere
conſilium datum cromatio de con
fringenda multitudine planetarū.
vbi futura coniectabat,vt eſt in le
gēda eius.ꝓpter quod ait thema.
Vulneratꝰ eſt.⁊c.Due ꝑtes erunt.
Jn prima dicam,qualiter ipſe vul
neratus eſt. Jn ſcđa qualiter vul-
neramur et nos.
¶ Si nec arboris folium cadit in
terra ſine patre noſtro, nec paſſer Prima
cadit in laqueū:nec peribit capil-
lus capitis noſtri ſine eius decre-
to liquide conſtat,ꝙ martyrū paſ-
ſiones ab eo diſponuntur, eomo-
do quo āpliuscongruere ei viſum
eſt.Quin et paſſio chriſti a patre
luminum ordinata fuit. Scriptū
eſt enim. Poſtea ſciens Jeſus q̄ Johā.
omnia conſummata ſunt:vt ↄſum
maretur ſcriptura dixit.Sitio.
Numerauit quippe Jeſus torme- paſſio
ta ſua .et menſuram calicis quem tiꝝ diſp
dedit ſibi pater.nec ſine noua pe- tur a de
na ſciuit non deeſſe niſi mirratū
vinum,quod optans et petēs ait.
Sitio.Cui facit id: quod ſubiun-
xit.ſcilicet cōſummatum eſt omne
videlicet quod me cruciare debuit.
Ordinata igit ⁊ diſpoſita ſic fuit
chriſti paſſio. vt in corporis exten
ſione monſtraretur lōgitudo cha-

ritatis eiꝰ ad leuam, et ad dextrā
penetrans,ad inimicos,⁊ ad pa-
rum amicos.Coronatuſq; fuit ſpi
nis Jeſus nazarenus,qui interpre
tatur floridus,vt videres liliū in-
ter ſpinas,legereſq; flores tibi ex
capite inclinato quos nō ſine ſpi-
nis ipſe acquiſiuit. Chriſtus ergo
diſpoſuit paſſionem ſuam,⁊ etiā
ſuorū martyrū, quia ideo alia pe-
na moriebantur alia non: ⁊ aliam
ſentiebant,et aliam nō,non tamē
fit hoc ſine miſterio grandi. Jam
ergo ſi de beati ſebaſtiani paſſiōe
rationē petis:eum dicimus ſagit-
tis oppoſitum,quia ſic a patre lu-
minū decretū erat:maxime vt no
bis inoteſcerent ſagitte,quas ip-
ſe in anima habuit que precipue
tres fuerunt, ſcđm numerum diui-
narum perſonarum. Pater ei im-
miſit ſagittam contritionis,filius
ſagittam martyrij,ſpiritus ſanctꝰ
Ps.44.d. ſagittam violente charitatis. De
Donū dei quibus dici valet illud Ps.Sagit
ſagitta eſt. te tue acute populi ſub te cadent
in corda inimicorum regis. Sup
hoc ait Auguſtinꝰ. Amare ſe di-
cit ſponſa, eſtuare ſe dicit: ſuſpi-
rare ſponſo, vnde accepit ſagittā
verbi.Et infra.De celo emiſſa eſt
ſagitta, corde ꝑcuſſus eſt ſaulus.
Jam ergo ſagitte dei dona dei ſūt
que acute dicuntur. quoniam ſem
Heb.4.d. per ad quē miſſe ſunt pertingūt:
etiam vſq; ad diuiſionem anime
ac ſpiritus.extrahunt virulentam
ſaniem.mundificantes cor.⁊ ideo
populos ſub deo cadere faciunt.
ideſt affectiones noxias, que an-
tea erāt in mirabilibus ſuper ſe.
Eſt enim intra nos gens aduer-
Luce.21.c. ſus gentem,⁊ regnum aduerſus re
gnum,velut in Rebecca cui dicit.
Ge.25.c. Due gētes ſūt in vtero tuo:⁊ duo
ppl'i ex ventre tuo diuidētur.Ca-
dunt ergo appetitꝰ noſtri ſub deo
ſed caſus iſte aſcenſus eſt, quia ei
ſeruire regnare eſt,et ideo dicitur
caſus in corda inimicorum regis.
Cōtra inimicos regis cadimꝰ ſub
deo,quia ⁊ martyrū caſus ⁊ mors
vicit dei aduerſarios,et ipſos de-
mones.Nullos ergo ampliꝰ dia-
boli pertimeſcunt ꝙ̄ humiliatos
ſub potente manu dei: ⁊ pro ipſo
occiſos.De tribus igitur ſagittis
ꝓlibatis dici poteſt in ꝑſona dei.
Ego tres ſagittas mittā quaſi ex 1.re.20.d.
ercens me ad ſignum.Hee fuerūt
nō parua ratio liberatiōis dauid.
Nec aliud opus deus habet: niſi
ſalutis noſtre i qua ſe nūc exercet
ad ſignū ſuū, ⁊ animā imaginem
ſuam,cui immittit dona ſua. Pri- Sagitta
mā ergo ſagittam(q̄ cōtritionis cōtritionis
eſt)miſit in eum pater qm̄ ab iſta
incipit ſanctitas,quia ſcriptū re Joſue.15.a
perimus.Initiū ſortis iude a ſum
mitate maris ſalſiſſimi. Judas q̄-
libet xp̄i confeſſor eſt,qui ab alti-
tudine contritionis qua deum at
tingat īcipere debet. Summa eñi
contritio non eſt, ſi propter deum
non conterimur,ſed ſi ſic tunc di-
cere valebimus cum beato ſeba-
ſtiano,factus eſt michi leo in ab- Treñ.3.d.
ſcondito,ſemitas meas ſubuertit
⁊ confregit me:poſuit me deſola-
tam, tetendit arcum ſuum, et po-
ſuit me quaſi ſignum ad ſagittam
miſit in renibus meis filias pha-
retre ſue. Omnibus in manifeſto
erit deus leo: quando in iudicio fi Apo.1.b.
nali rugiet: vt terreantur omnes
beſtie ſilue: tūc videbit eū omnis
oculus. Sed nullum ſubterfugiū
inueniet homo,⁊ ideo oportet ora
re,vt nūc priꝰ nobis fiat leo in ab
ſcōdito ↄſcientie,vt btō hiero,ꝑti
meſcēti vocē nouiſſime tube ⁊ btō
ſebaſtiano,cuiꝰ tetigit deꝰ cor:vt
ſupplex fugeret ad ↄtritionē, cuiꝰ
principiū eſt ſemitas vite ſubuer-
tere,maxime ſi male fuerūt vt illiꝰ
iuuenis.qui trāſit ꝑ plateas iuxta Puer.7.b.
angulū,⁊ ꝓpe viā domꝰ amice gra
ditur in obſcuro aduesperaſcente
die in noctis tenebris ⁊ caligine.
Semitas ſubuertere eſt,q̄ ſubtus

ſinat radices eradicare, ⁊ pcti etiā
occaſiones tollere, ne aīa ĩs peri-
culuꝫ cadat in illo ⁊ pereat. Poſt
hoc inquit conſregit me: peccata
in odium vertens: nam dum ab
eis erubeſco: me interrogo. Queꝫ
fructum habuiſti in illis: in qui-
bus nūc erubeſcis? Inſuper deſo-
lata (vt ſequit) ponitur aīa qñ ſe-
nudā ab oī bono ꝯſpicit. Et ſe ni-
mis a deo iudicat elōgatā. Tēdit
arcus qñ contritio intenditur (vt
vult Scotus) et prolōgatur. vt tā-
tuꝫ accipiat tormenti. Q̄tum ſe in
delitijs glorificauit. In hoc ꝙ aīa
dicit ſe poſitam ſicut ſignuꝫ ad ſa
gittam, non ſeruat modū. quo ſa
gittas iacere ſolemus: vbi non ſi-
gnum ponitur ad ſagittam, ſed ſa
gittā ad ſignū dirigere eſt. In ſpi
ritualibus aūt cōgruentiſſime ſer
uatus eſt modꝰ: vbi ſignum q̄d eſt
aīa ipſa, ſignum dei viui dono dei
Heb.12.d dirigēda eſt: ne vt ait apl's, q̄ſpiā
deſit gratie dei: vnde non immeri
to ꝑpoſtero modo locutus eſt, qui
dixit ſe poſitum ſicut ſignū ad ſa-
gittam: qꝛ contrario modo ſe ha-
bent deus ⁊ homo in iaciendo ſa-
gittas, imo deus ⁊ demon. Diabo
lus iacit vt feriat, ⁊ mactet, deus
autem vt ſaluet. qꝛ intenta oīa ma
lorum eſt. Vñ ſagittarius deꝰ tur
Jacobi.1.b turem .i. aīaꝫ videns in gracili ra
muſculo poſitam tremefacto: non
vult vt ibi quieſcat pes affectiōis
ſue, ſed mīnatur eam vel infirmita
te aliq̄: vel timore de malo alte
ri quidem illato, vel memoria im-
miſſa maloꝝ futurorūꝫ: vel altero
infortunio vt fugiat a peccato: no
lēs in gehēnam perdere nos iux-
ta id. Dediſti timentibus te ſigni
Ps.56.d ficationē, vt fugiant a facie arcus
et liberentur dilecti tui. Modica
igitur contritione immiſſa anime
beati ſebaſtiani non iam impera-
toribus ſed xp̄o viuebat, ⁊ ſi eadē
fraſi cōmuniter indutus militari-
bus indumentis ⁊ curialibus: nō
tū intentione eadē qua antea. Si
o beate vir eccleſie colūna fortiſſi Ecclia fo-
ma: imperialis curie ſpecimen cur uenda eſt a
incedis purpura ⁊ ſirico indutus? dñis.
Noui inquit ⁊ ad meas ꝑuolauit
aures dei iuſſio volentis: vt opes
egypti ſuo deferāt ſanctuario iſra
elite. Ad eccleſiam que in deſerto
fauoris eſt meas affero diuitias ⁊
gloriam dignitatem ⁊ potentiam.
Omnia enim q̄ hactenꝰ imperato
ribus erogabat, ecce iam ea de-
fero xp̄o: et ampliora in ſuis mini
mis xp̄ianis, quibus illud totum
quod valeo impendo. Quis infir-
mat̄ ⁊ ego nō infirmor, quis cōdē 2.cor.11.f
natur ⁊ ego nō vror? Quis timet
mortem quem ipſe non cōfortatū
reddam? Ecce igitur miles iſte nō
ſibi nec imperatoribus viuit ſed
xp̄o, imo ⁊ egeno cuilibet, qꝛ vt di
citur in legenda eius omnes eum
venerabantur vt patrem, ex qua-
dam quidem pia ſolertia eis per
eum impēſa, qui pater credētium
vocari dignus eſt. vt eleazarus
ille q̄ pater iudeoꝝ in machabeis
vocatus eſt. Nō erit bñ actū fr̄es
chariſſimi curie noſtrorum reguꝫ
ſi aliquis bti ſebaſtiani imitator
(Q̄uis non e vicino) ibi defuerit, q̄
extra indutus regalibus paupere
xp̄m in ſuis pauperibꝰ veneratuꝫ
gerat abſconditū. Huic conuenit
vt noſtri ſebaſtiani emulator exi-
ſtat. ꝙ vexatos foueat: deſolatos
amplectatur: morſibus inuaſoris
laceratos defendat. Talibꝰ operi
bus ſequi poterit veſtigia ſeba-
ſtiani patris orphanorū ⁊ iudicis
viduaꝝ. nec ſimilibꝰ occupati ope
ribus iniuſte poſſident diuitiarū
copiam. Iuſſerat eñ deꝰ vt ꝑ die
ſabbati duplex menſura: ⁊ duplex
māna colligi poſſit: ⁊ ꝙ nō putreſi Exo.16.b
eret. Māna diuitie ſunt vt ait ori
genes. Que a celo in pluuia ⁊ ſo- Elemoſina
le deſcendunt quibꝰ germinat ter theſaurus
ra etiam aurū. De hoc igitur ali- in celo.
mento diuitiarū licitum eſt: ⁊ ſan-
ctum

ctum pro die ſabbatoꝝ duplicem ac
quirere menſuram, pauperibꝰ qui
laborare non valēt, et viduis ac pu-
pillis elargiēdam ne putreſcat. ſed
in vitam eternam ſeruetur: quē dicit̄
ſabbatum ſabbatorum ⁊ delicatum
ſabbatū quo labor non erit nec no-
uuꝫ meritum. His igitur intentum
Sagitta placuit xp̄o eū appetere ſecunda ſa-
martyrij gitta quam martyriū vocaui. Mar-
eſt crux. tyrij deſideriū ſcd̄am ſagittā dicimꝰ
qua ipſe filius dei ꝑcuſſus eſt, cū il-
lud. Deſiderio deſiderauit propter
nos: deniqꝫ ip̄a cruce xp̄s vulneratꝰ
eſt, quā ſeruauit vt amicos ipſe ꝑcu-
teret ſuos. ad patiendum idoneos
Eſa.49.a ſecuꝫ. Illa ſagitta ꝑcuſſus vtriqꝫ eſt
xp̄s de qua ſcriptū eſt. Sub vmbra
manus ſue ꝓtexit me: ⁊ poſuit me ſi-
cut ſagittā electam: in pharetra ſua
abſcondit me. Vmbra manus habꝫ
ſilitudinē manꝰ, ⁊ ideo ſignat expſ-
ſum opus. Qꝛ ergo xp̄s crucis oꝑa-
tionē exercuit ipſa crux in dño glo-
riatur dicens. In vmbra manus ſue
protexit me, ⁊ ideo poſuit. i. deſt fecit
me ſicut ſagittam electam. Nullus
vſqꝫ ad chriſtum dignabatur elige-
re crucem: ſed poſtea ꝙ ipſe eam ſi-
bi elegit: omnes martyres ⁊ apoſto-
Gal.6.d. li eam ſunt amplexati dicentes. Mi
chi autem abſit gloriari niſi in cru-
ce dñi noſtri Ieſu chriſti. Nec ſoluꝫ
martyres xp̄o propinqui. ſed remo-
ti eam ſuſceperūt: ideoqꝫ ſagitta di
citur: que multū longe iacitur. Pha
retra xp̄i caro eius eſt. vbi crux poſi
ta in dorſo fuit: qñ exiuit Ieſus: in
eū qui dicitur caluarie locus baiu-
lās ſibi crucē. Que adhuc dr̄ in xp̄o
abſcondita ex eo ꝙ plage ad modū
crucis diſpoſite manēt in eo: vbi ab
ſcōditū eſt totū crucis tormētū ⁊ fel.
Dū etiā xp̄s in ea mortuꝰ eſt: qꝛ Sā
guinolēta fuit eius deformitas ab-
ſorta eſt in chriſti victoria, quam vt
impartiretur beato ſebaſtiano eum
martyrij deſiderio ⁊ opere percutere
decreuit. Cū eñ martyres in agone
poſitos aīaret ſctūs, iſte plurios no-
biles ⁊ primos in curia: voluit nō cō
pati ſolū ſed pati cum eis, ꝯtēplans
hoc idem xp̄m feciſſe: qui vulneratꝰ
eſt ſicut ⁊ nos, ſimiles noſtri effectꝰ
eſt. Deniqꝫ nunciatū fuit imperato-
ribus: ꝙ Sebaſtianus ille qui dijs
⁊ ceſare mageſtati fideliſſimus pu-
tabatur: iam more mutato ⁊ euerſo
aperte carceres circuiret et loca dā
natoꝝ aſſiſtenſqꝫ eis iam fere negā
tes chriſtuꝫ ad chriſtianitatē exhor-
tans: alterius regni coronans ac ſi
manibꝰ haberet. promittebat. Pro
pter quē nō ſolū agonizātes ad ſe re
uerſi alacriter obibant, ſed iam plu-
res aliorum et etiam aulicos viros
eius monita ſequētes adorabāt xp̄ꝫ
His auditis exijt edictū ab imꝑato
ribꝰ vt tot appeteretur ſagittis quot
ipſe conuerterat hoīes ad xp̄m ſuū.
Nec mora: ſꝫ ligno affixo aduenīūt
ſagittarij, inter quos exhortatio fit
martyrij vt eligat quē placuerit cun
ctos eñ nouerat dux iſte: nec eū vo
luerāt ledere magis q̄ pupillaꝫ ocu
li Sed non deiectus aīo nec fractus
ait. Eligo dñm meum Ieſum xp̄m in
patrē: ⁊ patrinū meum: qui cruce ſua
transfigurat cito cor meum: nō vt ſta
tim moriar. ſed vt amplius viuā: vo
lo quidē multa pro noīe eius pati.
Nec duꝫ verba finierat: ⁊ ecce ſagit
tarij cuncti iaciūt iacula, iuſſio eñ ī
peratoris vrgebat, ⁊ (vt ſcti aiūt) he
ritiū reliquerunt abeūtes: magis q̄
hominē: ex curiali terreno factū cu-
rialem celeſtes. Sed mirabile dictu
cū iam nox cunctos ad ꝓpria remea
re cogeret: aduenīūt chriſtianiores
viri vt tolleretur a ligno: et ipſe bea
tus martyr eos alloquens ait prior.
Dñs Ieſus chriſtus fratres mei vi-
ſcera mea mecū eſt: (vt vidiſtis) p̄ri-
nū elegi, ipſe ad gloriam ſuā, ⁊ coro-
nā meam detinet aīam ſerui ſui: vt ⁊
vos gaudeatis. Quid igitur inquiūt
faciemus dñe de te cūctorum pater?
Deponite me: ⁊ ad domum veſtram
ferte. Delatus eſt martyr a ligno in
domū cuiuſdam chriſti, amiſſimi vi-

ri,ſupinus in feretro ob plures ſa-
gittas non ſinentes eum iacere be-
ne ⁊ nimio dolore euellentes ſagit-
tas eius ⁊ eas ſeruātes.peracto ope
re incolumis euaſit per omnimodā
dei dignationem.

¶ Sic tertio poſtꝗ conualuit nouꝰ
homo:tam multiplex martyrium ex
pertus vulneratus eſt a ſpiritu ſan-
cto ſagitta violēte charitatis: d̄ qua
Job.34.a. Job ait. Uiolenta ſagitta mea abſqȝ
vllo peccato. Nec immerito dixit ab
ſqȝ vllo peccato. Nam poſtꝗ euaſit
ſagittas ĩpeccabilis putatur:qd̄ ſic
poterit probari. Ex donis dei nul-
lum incōmodū reportat homo, bea-
tus autem Sebaſtianus per donum
dei liberatur.a morte ſagittarum, ſi
autem obiiſſet impeccabilis poſtea
eſſet:donum ergo dei per quod libe
ratus eſt non debuit ab eo demere
donum impeccabilitatis.maximum:
nam hoc datur morientibus in chri
ſto:⁊ non creditur q̄dē negatū eis q̄
ſine alterius precibus miraculoſe ſu
ſcitantur ad gloriam dei oſtendēdā
ſi autem de violentia huius ſagitte
vis agere. Nota ꝙ de gradibus vio
Richardꝰ. lente charitatis mira perſonat Ri-
chardus non incongrua beato Se-
baſtiano.qui vt paulus aiebat. tūc
2.cor.5.c. Charitas chriſti vrget nos. ſcilicet
ad maiora tendere. Nec immerito
ſagitta charitatis dicitur violenta,
nam facit viros violentos:qui rape
re valeant regnum dei. Hec perfe-
cta charitas anime martyris huius
immiſſa foras miſit omnem timorē
Rom.8.g. et iō aiebat.Certꝰ ſum ꝙ nec mors
neqȝ vita,neqȝ inſtantia,neqȝ futu-
ra me poterunt ſeparare a charita-
te dei:que eſt in chriſto Jeſu. Altio-
Origenes. ri vt iquit Origenes. Tenebatur ſta
tu Paulus quando iſta protulit ver
ba ꝗ dicendo illa. Cupio diſſolui et
eſſe cum chriſto: et ideo ardentiſſi-
ma charitas ſuper martyrium eſt cu
ius minima pars ad martyrium ſuf-
ficeret. Nec iſta certitudo charita-
tis tantum erat ex anima huius mar
tyris ad chriſtum:ꝗtum ex ipſo xp̄o
ad eam ⁊ ideo dixit ſe certum p̄ cha-
ritatem dei que eſt in xp̄o Jeſu. O ſi
pater miſericordiarū oſtenderet ani
mabus noſtris ꝗtum diligit nos in
chriſto,qui gratificauit nos in dile-
cto filio ſuo. Hoc experimentaliter
ſentire datū eſt huic ſancto: qui ait.
Gratia dei diffuſa eſt in cordibꝰ no Rom.5.a.
ſtris per ſpm̄ ſanctum qui datus eſt
nobis. Non ſolum datus eſt illi ſpi-
ritus ſanctꝰ in ſplēdore viſo ſup eū,
vt loqueretur optime verbum dei,ſȝ
qꝛ ſanus fit: ⁊ miſſus ad imp̄atores
carpendos.que miſſio per ſpm̄ ſan-
ctū facta creditur,qm̄ ipſe apoſto-
los miſit et etiam hoc coniectat̄ ex
eo ꝙ martyr iſte poſt mortem locutꝰ
eſt de ſe,⁊ dixit vbi corpus eius inue
niretur,qd̄ iuxta beatos apoſtolos
ſepelire iubet,vt eis ſocietur in mor
te.quibꝰ iūctꝰ fuerat in vita. Impe-
ratores autem videntes eū ſanū pu
tarūt:ꝙ non eū appetiſſent ſagittis
parcētes ei amici ſui,qꝛ dilectꝰ fue-
rat cunctis in domo eorū:et ideo ite
rum iubēt eum feriri alio genere tor
mentorum credentes ꝙ ſe retracta-
ret,cuȝ ex hoc conſtantior factus ſit
etiaȝ ſi viueret multa tempora. Ubi
aduerte ꝙ ſi duos funes nimis liga
ti p̄ nodos fuerint: quo magis eos
per vim diſiungere volueris ampliꝰ
innodantur ⁊ firmius, ita vt citius
per alium frangantur locū ꝗ per no
dos, quod et in chriſto effectum eſt.
Quāuis chriſtꝰ hinc ⁊ inde quatere
tur in morte et tribularetur,ariter
non fuit fractꝰ nec nodus anime ad
deitatem,nec carnis ad verbum, qꝛ
hos nodos ſpūs ſanctus immedia-
te fecerat, qui ipſam humanitatem
frangi permiſit in duas partes ⁊ ſe-
parari, nō tamen verbū dei ab eis
partibꝰ. Ualidiſſimū dederat nodū
hic ſpiritus ſanctus inter ſe ⁊ aiam
ſancti huius,non tantum per amorē
ſimplicem,ſed vltra hoc ei conceſſit
hoc donum: vt nullum preter deum
amatorem admitteret. Item reuela-

tionem addidit ſecretoruȝ que amo
ri nimio adiuncta eſt,propter quod
multa detegit imperatoribus, ſi ei
preberent auditum. Addit etiam p̄-
ſeuerātiam amori vt ſe in finem que
non habet finem amarent. Talibus
datis nodis fruſtra nitebantur ani
mam eius a charitate diuellere,quia
ipſo facto fortior efficitur,iunctura-
qȝ ratificatur, in tantum vt aliunde
frāgeretur in morte ꝗ per vniones
predictas. Sic ergo vexatio contri
ctionis a patre immiſſa dedit huic
intellectum,et viuam fidem, et mar-
tyrium datum a filio dei eius ſpē ere
xit,⁊ charitas īfuſa ordinauit in eo
charitatem acquiſitam. Unde p̄ pri
mam ſagittam fuit in ſtatu incipien-
tium. Per ſecūdam in ſtatu proficiē
tium. Per tertiam in ſtatu perfecto-
rum. Sed iam in celo alia tria reci-
pit altiora: videlicet viſionem in in-
tellectu,tentionem in memoria frui-
tionem in voluntate per mirificam
operationem beate trinitatis clare
viſe,cui et ipſe pro deuotis ſuis fer-
uidas mittere non ceſſat orationis
ſagittas vt hic detur eis gratia,⁊ in
celo poſtea gloria quam michi ⁊ vo-
bis,⁊c.

¶ Secunda pars pro altero ſermo-
ne reſeruata eſt.

¶ De Purificatione beate Marie
Sermo.xv.

¶ Statim veniet ad templum ſan-
ctum ſuum dominator quē vos que-
ritis. Malach.3.a.

¶ Inuocatio de nominibus huius
Inuocatio festi ad Mariam.

TRibus nomi
nibꝰ ornatū
p̄ſens feſtuȝ
colitur:dicit̄
enim purifi-
catio Marie
domine nr̄e:
et feſtum cā
delarum: et
feſtum p̄ſen-
tationis. Ut
autem chriſtiano modo nomina in-
telligas et non ſecundum legē moy-
ſi. Aduerte ꝙ magis hec vocabula
actiue ꝗ paſſiue debent percipi.
Purificatio eſt hodie Marie domi
ne noſtre,quia purificat nos eo quē
gerit de quo dicit̄ ꝙ eſt quaſi ignis Mala.3.a
conflans et emundans argentū elo
quentie mee: et purgabit filios Leui
qui ſunt auditores verbi dei. Item
hoc feſtum dicitur domina candela
ria quia mundi gerit lucernam,vt il-
luminet ſenſus noſtros: et pedes ad
ambulandum viam pacis:que ſe taȝ
libenter tribuit, vt et feſtum preſen- Maria a-
tationis dicatur preſens ſolēpnitas ctus hiera-
qua ſe nobis offert mater maria hie chicos ge
rarcha noſtra purgans,illuminans: rit.
et perficiens nos,purgat memoriā:
illuminat intellectum,perficit volū-
tatem noſtram, que omnia operata
eſt in templo ſancto dei,et ea quot-
tidie operatur in eccleſia militante
ex eccleſia triumphante, vbi etiam
filij dei gerula meliꝰ ꝗ vllus ſeraph
hec tria angelis adminiſtrat, qui vt
ait Dionyſius.et purgantur,et illu-
minantur,et perficiuntur,non a crea
tura aliqua meliꝰ ꝗ a Maria cui di-
cunt illud Judith. Tu gl'ia hierl'm: tu Judith.15
letitia iſrl',tu honorificētia ppl'i nr̄i: a.
que ad tria predicta referri valent.
Si ergo angelis minꝰ indigentibꝰ
talia p̄ſtat Maria,potiora nobis p̄
ſtabit in arcto ſtrictiori poſitis ⁊ ma
xime grām ad preſens pro qua ei ge
nibꝰ flexis offeramus Aue maria,

¶ Alia inuocatio de letitia preſen-
tationis.

HUius feſti letitia ex-
plorāda eſt ex ātiq̄s.
qua putat̄ letitia noe Alia inuo-
ſuſcepit colūbā ad ar catio.
cā cuȝ viridi ramo re-
uerſā ſiccato diluuio?
Quo gaudio Heli ſuſcepit ab anna
ſamuelem,⁊ tria ſata ſimile? Qua ex
ultatiōe filij iſrl' ſuſceperūt racemū
ab exploratoribꝰ delatū ī ſignuȝ fer
tilitatis? Maiori q̄dē gaudio ſymeō

ſuſcepit veram colūbam mariaz: que
ab arca templi ꝓdierat: ⁊ ſiccato di-
luuio iuſtitie defert ramū viſcerum
ſuoꝝ in ſignum clemētie. Nūc verꝰ
heli accepit quod orauit ꝑ vera an-
na.ſ.gratioſa maria.nā xp̄s eſt verꝰ
ſamuel.ſ.poſtulatus a deo in quo et
ſunt tria ſata ſimile.ſ.eterne et anti-
que, ⁊ noue.ſimilia eterna eſt deitas
et caro ade eſt antiqua: noua autem
eſt anima recēter creata: que omnia
traduntur Symeoni. Maria autem
⁊ Joſeph nobis de terra viuentium
deferunt racemū chriſtum adacuen
dum nos in prelium etiam ſangui-
nis pro tali ac tanta terra. quid re-
ſtat fratres niſi: ꝙ alacriter ⁊ deuote
ſuſcipiamus hanc Marie etiam no-
bis allatam oblationem: Tamē pro
gratiaruz actione ei offeramus. Aue
Maria.

¶ Argumentum dicendorum: quo
innuitur cur deus iuſſit ſibi templuz
fieri.

¶ Tātum adheſit generi noſtro do-
minꝰ deus noſter, ꝙ ſibi placuit ha-
bitare apud nos, ⁊ ne hoſpes tranſi
ens haberetur, ſibi iuſſit templū fie-
ri quo declinaret etiam admanēdū:
Contigit autē ꝙ propinqua dn̄oruz
habitatio plurimū noceat ſubditis,
eoꝝ quippe ſupellex demolit̄ ſeruoꝝ
caterua, ⁊ ipſe dn̄s dum adeſt inco-
la venationez vetat. ſeruitiū exigit
⁊ ciues detinet occupatos, aliquan-
do tamen ꝓficua eſt talis mora, vti
ſi hoſtes inuadant nos ſi oriatur in
populo ſeditio: ſi contentio ſit inter
ciues. Ut igitur nobis innueret de
us noſter ꝙ̄ vtilis nobis, et pro fu-
tura eſſet manſio eius inter nos, no
luit: ꝙ dauid ei templum ſuum ope-
raret. vir inquit ſanguinis es. ⁊ bel-
lator. Hoc neglecto imo et reiecto
ad Salomonē ꝑuenit edificatio: qr
in pace verſatus eſt. Pacificus er-
go conſtructor eligitur ei quod edi-
ficari debuit tēplum: vt ex ſuo ſtru-
ctore coniectemus, ꝙ ad pacem oiz
venturus erat deus noſter. Si hoc
igitur templum dei flumen pacis fu
turum erat: ex quo abundantia pa-
cis oriri debuit omnibus habitanti
bus hieruſalem, opus erat, vt mora-
turus deueniret, qui illud fabricari
iuſſit: vt ſibi conſecraret, ⁊ ſanctifi-
caret habitaculum ſuum: Unde ait
thema. Statim veniet ad templum
ſanctum ſuum dominator quem vos
queritis. Due partes erūt In prima
de aduentu ad materiale templum
hieruſalē. In ſecunda de aduētu ad
templum anime noſtre.

¶ Preclarum facinus operatus eſt
deus in egypto pro populo ſuo iſra-
el captiuo in terra non ſua, ⁊ hoc tā-
tum ac tale fuit ꝙ obtinuit ab egy-
ptijs quod per nouem plagas prece
dentes facere noluerunt: liberatio-
nem videlicet populi: quam hoc pro
digium fecit de quo ait dn̄s. Adhuc
vna plaga tangam pharaonē ⁊ egy
ptum. ⁊ poſt hoc dimitet vos, ⁊ exire
etiam cōpellet. Media nocte ingre-
diar egyptum, ⁊ morietur omne pri
mogenitū in terra egyptiorum a pri
mogenito pharaonis qui ſedet i ſo-
lio eius, vſqz ad primogenitum an-
cille: que eſt ad molam, ⁊ omnia pri-
mogenita iumentorum. Eritqz cla-
mor magnꝰ in omni egypto qualis
nec fuit nec erit ſecuris manētibus
filijs iſrael: vt ſciatur ꝙ̄to miraculo
eos dominus diuidat ab extraneis
egyptijs. Sic deniqz effectum eſt: ta
liter ꝙ nulli domui deeſſet mortuus
nocte illa, exceptis cunctis domibꝰ
filioꝝ iſrael incolumitate fruentium
Hec dicitur decima plaga qua deꝰ
caſtigauit egyptum ſecundū delicti
qualitatem ſuffocauerāt enim infan
tes filiorum iſrael, ne multiplicare-
tur populus dei. Ob tam preclarum
facinus ait deus. Meum eſt omne
primogenitum ex quo percuſſi pri-
mogenita in terra egypti, ſanctifica
ui michi ꝗcꝗd primo naſcit̄ in iſrael
Sūt qui dicant hac lege non teneri
xp̄m nec mariā: ſz lex hec diuina pe-
nalis nō eſt: imo ſanctificatiua, ⁊ cū
qui ſan-

Templum pacis eſt ecclesia.

Diuiſio.

Prima pars.

Cur p̄ſentatur xp̄s.

Exo. 11.

Num. 3.

qui ſanctꝰ eſt, adhuc ſanctificari poſ
ſit, et in gratiarum actionem hec lex
conſtituta ſit, vt ex predictis patet:
hinc arbitror, ꝙ eam ad vnguē Ma
ria compleuerit, vt in preſenti patet
euangelio. Nec immerito expreſſit
ſcriptura primogenitū regis ⁊ capti
ue q̄ erat in carcere, que duo primo-
genita in xp̄o ſunt. Ipſe quidem eſt
primogenitꝰ regis eterni, qui per oī
modā equalitatem ſedet in ſolio eſ-
ſentie eius, ⁊ eſt primogenitus capti
ue hoc eſt hūanitatis noſtre venū-
date ſub peccato, qui ob dignitatem
dr̄ primogenitus in multis fratribꝰ.
Unde cū beata virgo deferret filiuz
ſuū, deferebat primogenitū totiꝰ mū
di ⁊ totius creature, imo et celi ⁊ ter
re: qđ claret qm̄ cum in eo nos om̄s
deus accepiſſet iā liberata ſūnt pri-
mogēita noſtra a ſeruitute legis an
tique nec amplius poſtulat deus ꝙ
virtualiter ſemel recepit hodie in tē
plo per manꝰ marie. In cede primo-
genitoꝝ egypti quam deus exercuit
infantes filioꝝ iſrael om̄s eripuit a
fluminis ſuffocatione, vn̄ ꝑdicta lex
videtur auſpicata fuiſſe principium
nā cū deus primogenita expoſtulet
iſtoꝝ, qr illoꝝ eadem ipſe necauerit
ſtatim querit intellectus, cur illoruz
ſcz egyptioꝝ necata fuerint: ⁊ dicūt
doctores qr ipſi prius necarūt infan
tes filioꝝ iſrael mergentes in flumē
⁊ ſubmergētes in vndas. Hoc in no
ſtro primogenito hodie in templum
adducto in melius mutatur, quia illi
infantes mergebant vt morerentur:
xp̄s aūt eos i aqua baptiſmatis iu-
bet mergi vt vfuāt ab omni egyptio
rū ſpurtitia mundari. Ut igitur oſtē-
deret deus ꝙ̄ libens hunc primoge-
nitū et vnigenitū reciperet, fere op-
tauit ipſe etiam viſibibis apparere
in templo: vbi ex ꝓpiciatorio loque-
batur ſepiſſime. Sed propter hoc
quēdam ſenem annoſum detinuit in
corpore tabeſcente, vt vice patris
eterni puerū reciperet ex marie ma-
nibus, de quo dicitur in euangelio.
Et ecce homo erat in hieruſalez, cui
nomen Symeon, ⁊ homo iſte iuſtus
et timoratus, expectans conſolatio-
nem iſrael: ⁊ ſpūs ſanctus erat in eo
Maieſtate plena ſunt verba iſta. cū
enim Johānes euāgeliſta de altero
Johanne loqueretur dixit. Fuit ho-
mo miſſus a deo cui nomen erat Jo
hānes. De preſenti aūt viro dicitur,
⁊ forte altiꝰ. Ecce homo erat in hie-
ruſalē, cui nomen Symeon. Et etiā
a deo miſſus erat, in quo ⁊ ſpiritus
ſāctus erat, et qui in ſpū venit in tem
plū, vt teſtimoniū perhiberet de lu-
mine ad reuelationē gentiū aduentā
te. Sz homo iſte canoſus non ſolū i
terrena, ſed i ſuperna hieruſalē erat
per deſideriū qui in pace mori opta-
bat. Un̄ quia eius conuerſatio in ce-
lis erat celeſte lumen videre meruit
Homo iſte notus ex noīe dicebatur
Symeon qui interpretatur audiens
merorē.ſ.patrū in limbo exiſtentiuz,
qbꝰ exiſtētibꝰ in regiōe vmbre mor-
tis lux hec quā ſenex vidit, oriri de-
buit, tamen qr eorū iſte cōpaſſus eſt,
lucifer eſſe meruit ad limbum dimiſ-
ſus in pace, imo ⁊ nobis lucifer ante
ſolem xp̄m fuiſſet, niſi ſtella preceſſiſ
ſet i magos ⁊ lux angelica ad paſto
res. Sciens igitur ⁊ audiens patrū
merorē pie expectabat conſolationē
iſrael, qr ſpūs ſanctus erat in eo deꝰ
totius conſolationis, qui tali ſpe eū
repleuerat, ꝙ de ea dici valeat. Gem
ma gratiſſima expectatio preſtolan-
tis, quocūqz ſe vertit prudenter intel
ligit. Plura vndiqz intellexit prudē-
tiſſimus ſenex viſa gēma xp̄o, quam
cordi ſuo infixit, gēma quidem quo
ꝑcioſior eſt eo meliori intexitur au-
ro. Chriſti ergo eius cordi tantus in
ſederat amor, ꝙ eius accenſus deſi
derio, ⁊ fiduciam habens in domino
auſus eſt petere, cum iam tempꝰ ſci-
ret ꝓpinquū, ꝙ hoc adderet ei deus,
vt xp̄m videret oculis ſuis ⁊ adora-
ret. Nec oratio vel petitio hec abſo-
na videatur, cū eñ ſpiritus ſanctus
eſſet in eo, ꝓ eo credit̄ poſtulaſſe, ei-

Exo. 12. e.

Chriſtꝰ eſt primogenitus noſter.

Symeon qualis erat

Johā. 1. a.

Prouer. 17. b

letus diem xp̄i vidit. illo modo vidē
di non fuit cōtentus Symeō. Ma-
xime ex quo in ſinu ſuo ſpes repoſi-
ta erat videndi oculis ſuis xp̄m dn̄i.
Nā ex tunc ſepe agebat illud qđ Jo
hānes euāgeliſta fert dixiſſe. ſ. amoꝛ
tuus dn̄e ieſu excitauit in me ꝯcupi-
ſcētias eternas. ⁊ illud bti dauidis.
Ps.4. Tu aūt dn̄e ſingulariter in ſpe cōſti-
tuiſti me. Spes oīm finium terre ad
Symeonē deuenit, nam preteritoꝝ
⁊ ſequentium ſpem ſuſcepit oīm pro
curatoꝛ, qꝛ de xp̄o dr̄. Et ipſe erit ex-
pectatio gentiū. Oīs ergo fluctus
Spes. ſpei induxit pater deꝰ ſup hunc ſenē
vt plus ceteris expectaret cōſolatio
nem iſrael. Diſcite vos frēs qua ſpe
vrgebatur ſimeō, quo deſiderio cru-
ciabatur videndi xp̄z dn̄i. Utinam ⁊
nos ſic expectaremꝰ ꝯſolationez aīe
noſtre ſicut iſte cōſolationē totiꝰ iſ-
rael. Reſponſum ergo qđ a ſpū ſctō
acceperat, ſic affecerat eiꝰ mentē, ſic
ſpem erexerat: ac ſi viſurus eſſet vul
tū dei: ⁊ faciē plenā gratiarū, expe-
ctabat equidē ſe locutuꝝ cū dei filio
facie ad faciem. Sciēs ergo beatos
Exo.19.d. fore oculos xp̄m videntes magna ſe
putat viſuꝝ, ⁊ plura ac altioꝛa ꝙ̄ illi
Exo.13.d. qui viderunt gloꝛiam domini deſcē-
dere ſuper montem Sinay, ⁊ ꝙ̄ illi
Ibid.21.b. qui colūnam ignis ſequebantur in-
tuētes. Et magis ſalutaria ꝙ̄ intuē-
tes ſerpentem in cuiꝰ intuitu aleta-
li moꝛſu reuixerant. Deus inquit ſy-
Aggei.2.b meon dixit. Cōmouebo celum ⁊ ter-
ram ⁊ mare et aridaz, ⁊ mouebo oēs
gentes, ⁊ veniet deſideratus cūctis
gentibus, ⁊ implebo domū iſtā glo-
riā. Magna erit gloꝛia domus iſtiꝰ
nouiſſime pluſꝙ̄ prime: ⁊ in loco iſto
dabo pacem. Hac ⁊ ſimilibꝰ pphe-
tijs cogitabundus erat ſenex, quē p̄-
cipue admiratum reddidit arce fe-
deris maieſtas: que xp̄i typum tene
bat. Si vmbꝛa chꝛiſti fuit arca dn̄i
tanta veneratione celebꝛata, ꝙ pro
Arca federis. ea cōſtruenda artifex eligitur ab ip̄o
deo, ſuper quam gloꝛia domini viſa
eſt ſepiſſime in deſerto: pꝛo qua ioꝛ-
danis cōuerſus eſt retroꝛſuz, vt trā-
ſirent eum deferentes, ⁊ quia nō be-
ne tractauerūt eam filij Heli perie-
runt. Ut etiam oſtenderet huius ar-
ce maieſtatem deus, eam capi decre
uit, ⁊ captiua tot mirabilia fecit, ꝙ
dimiſſa ſit cum magna gloꝛia ac mi
raculoſe deducta, ⁊ perierunt in via 1.re.
bethſamites quia nudaz reſpexerūt
curioſe. Si arca hec vmbꝛa chꝛiſti
tot gaudijs cum exultatione totius
popul' a Dauid pꝛimo in ſyon ad-
ducta eſt: optās vt benediceret deꝰ 2.re.
domum ſua, ſicut benedixerat do-
mum obededō, pꝛopterea ꝙ tribus
menſibus tenuerat eam reuerenter.
Deinde a Salomone allata eſt ad 3.re.
templuz, quod ei illuſtre parauerat,
in via autem paſſim tot pecoꝛa im-
molantes: ꝙ ſanguis flueret per vi-
cos. Pꝛimo ꝙ. 22000. boum, et
22000, ouium immolarentur, ⁊ in
troducta arca in tēplo dicitur: ꝙ ma
ieſtas domini impleuit templum, ita
ꝙ ſacerdotes nō poterant miniſtra-
re ſtupefacti et detenti a gloꝛia do-
mini. Si arca ergo tanta gloꝛia ve-
nit ad templum Salomonis gloꝛio
ſiſſimum: ⁊ maioꝛ futura eſt in aduē-
tu meſſie gloꝛia iſtius ſecūde domꝰ
ꝙ̄ pꝛime. Uadam ⁊ videbo viſionez
hanc magnā. Recolens ergo ſic ſcri
pturarum myſteria ſenex iſte ſacer-
dos ſepe concluſit magnam ſe viſio
nez viſurum, maioꝛem ꝙ̄ zacharias
qui mutus remanſit. Dum ergo pre-
xit in templum, Maria ⁊ Joſeph im
plentes omnē iuſtitiā paruulā obla
tionem accipiunt: et puerum Jeſuz.
Pergentes autem ad templum. fini-
tis oblationibus ⁊ ſacrificijs ſingu-
loꝛū, euacuato templo, ⁊ ſingulis ad
pꝛopꝛia reuerſis: ipſi ingrediūtur ſo
li cum infante ⁊ pullis columbarum
Senex autem per quaſcumqꝫ tem-
pli poꝛtas ſepe reſpiciens neminem
videbat de quo ei fieret ſuſpitio, do
nec circa diei medium puellam bea-
tiſſimam cum ſancto Joſeph intran
tem reſpicit: de qua nec adhuc cogi-
tat: donec et ipſa eodem ſpiritu quo
et ille tacta ad Symeonem tendit. ⁊
in vlnas et bꝛachia eius filium de-
poſuit, ad cuius tactum reuixit, et a-
perti ſunt interioꝛes oculi eius et di
xit. Nunc dimittis dn̄e, ſecundū ver
bum tuū in pace. ⁊c. quaſi dicat cru-
ciatum hucuſqꝫ me tenueras et ſu-
ſpenſum, nunc pacatum reddis, ma-
gis viderunt oculi mei ꝙ̄ putabam:
et ſi ſpirituali modo. Jn ſpiritu ve-
ni in templum ſpiritualiter intuoꝛ
que futura ſunt: et iam que facta ſūt
cognoſco. Antiqui viderant ſalutez
adeptam in ſerpente eneo, nunc vi-
derunt oculi mei ſalutare dei in hoc
infante qui ſi foꝛmam gerit peccato
ris: non tamen eſt peccatoꝛ. Jlli vi-
derūt colūnā ignis lucētis per noctē
ego video lumen ad reuelationē gē-
tiū. Si viderunt illi gloꝛiam dn̄i ſu-
per montem ſinay: ego cerno gloꝛiā
plebis tue iſrael. O deꝰ ſi Moyſes
videns deū facie ad faciem velut ad
amicum loq̄batur: ego puerū dei fi-
lium tanꝙ̄ filium meum amplectoꝛ.
Gen.33.b. Si Jacob vidit fratrē ſuum ac ſi vi-
deret vultum dei, ecce iam deus ca-
ro noſtra ⁊ frater noſter eſt. Si He-
Heſ.15c. ſter vidit regis faciem plenā grārū
ecce ex cuius plenitudine omnes ac
cipimꝰ. Magna erat gloꝛia ꝙ arca
dei facta ſit ab artifice electo: ſꝫ ma-
ioꝛ gloꝛia eſt quod verbum caro fa-
ctum ſit abſqꝫ humano artifice. Ma
gna gloꝛia quidē ꝙ pꝛopter arcā di-
uidatur ioꝛdanis: ſed maioꝛ ꝙ pꝛo-
pter puerum iſtum non ſit diuiſa ma
ceries marie: nec vuluam adaperuit
matris. Magna ſane gloꝛia ꝙ ob ar
cam mali plectantur, ſed maioꝛ ꝙ
pꝛopter infantem hunc cunctis ve-
niam poſtulantibus parcat deuſqꝫ
eſt pꝛopitiatio pꝛo peccatis etiam
totius mūdi. Magna equidem glo-
ria ꝙ arca a vaccis mugientibus de
ducatur, ſed maioꝛ fuit ꝙ bos ⁊ aſi-
nus ſcirent pꝛoſtrati ad infantem p̄
ſepe dn̄i ſui quo natus iacuit. Ma-
gnam fateoꝛ gloꝛiā per triginta mil-
le viros adductam fuiſſe arcam. Sꝫ
maioꝛē ꝙ āgeloꝛum multitudo que
in eius natali cantarat cōmittetur
puerum, et ſi illic multiplicaſti deus
gentem non magnificaſti letitiā vti
nunc, Si tandem magna fuit gloꝛia
pecudū multitudo immolata, nunc
maioꝛ et p̄cioſioꝛ multitudo eſt qm̄
et ipſe filius dei, cuiꝰ ſunt omnes fe
re ſiluarum immolētur. Hic poteris
ad vnguem explanare totā figuram
arce explicās omnia que in ea erāt
incluſa. ſcilicet virgam ſalutarem q̄
floꝛuerat ⁊ lumen in tabulis ad eru-
ditionem populi nunc autem eſt pu-
er lumen ad reuelationem gentium:
in quo ⁊ ſunt omnes theſauri ſapiē-
tie ⁊ ſcientie dei: et erat in arca man
na quo gloꝛiabatur iſrael mādu cās
panem angeloꝛum: ſed nūc amplioꝛ
eſt gloꝛia plebi: que oblatura et mā-
ducatura eſt carnem dei: deus iuſſe-
rat in purificatione offerri vel agnū:
Oblatio purificatiōis. vel par turturum aut duos pullos
columbarum, et que tria ſignabant
martyꝛes, virgines, et confeſſoꝛes.
Jn agno quē pꝛimatum tenent mar
tyꝛes, in columbarum pullis virgi-
nes intelligimus ceteroſqꝫ celibes:
qui nido continentie detinentur in-
cluſi in turture autem cōfeſſoꝛes do-
ctoꝛes iam pꝛouectos ad volatum p̄
dicationis. Jpſe chꝛiſtus eſt agnus
martyꝛumꝙ pꝛimatus: pulli colum-
barum ſunt Maria et Joſeph: ⁊ tur-
tures dici poſſunt Symeon. ⁊ An-
na hec vidua que chꝛiſtum ſuſcepit.
ꝙ hos elegit puer iſte ſecū, qui ma-
Bonum exemplum, terne vulue clauſtra pꝛimo aperien-
tes, non ſolū ipſi in lucē pdeūt, ſꝫ po
ſteris puiū mr̄is vtex ad eā dē lucem
faciūt. ppterea nō ſimpl'r de p̄moge
nitis loq̄tur lucas, ⁊ deꝰ i lege, ſꝫ hoc
loquendi modo vſi ſunt q̄ myſticum
ꝯtinēt sacr̄m. Hos ergo ſctōs mar-
tyꝛes ꝯfeſſoꝛes ⁊ vgies pbatiſſimos
ſibi vult xp̄s q̄ virtutū p̄rogatiua ex
maternis viſceribꝰ. i. ex huiꝰ mundi
affectibꝰ ⁊ ꝯcupiſcentijs eruperunt
ad lucis eterne agnitionem: ⁊ cere-

ſi veniat xp̄s, quia venti ⁊ mare obe
diunt ei. Tripartitum erat tēplū dei
ſicut ⁊ anima noſtra. Primū locum
oīs intrare pote: ant mūdi et immū
di, imo et aīalia. Hic locus memo
ria noſtra eſt: vbi turbe ingreſſe tur
bant nos, et phantaſias patimur, et
turpium inuicti recordamur. Secun
dus templi loc⁹ ſolos recipiebat ſa
cerdotes ⁊ leuitas templo miniſtran
tes, ⁊ hic eſt intellectus noſter q̇ ver
ſatur⁹ eſt in his que dei ſunt: nec ni
ſi res ſacras reuoluat, ⁊ pſcrutet̄ ad
cultum dei pertinentes: ceteras aūt
nullomodo admittat. Tertius tēpli
receſus erat ſancta ſanctoꝝ, vbi ſol⁹
ingrediebatur ſūmus ſacerdos. Sic
et in aīa eſt voluntas que ſolum deū
p ſe capere debet, nec alteri niſi deo
locū preſtet, qr vt ait Origenes. Ce
tere res nobis conceſſe ſunt tantum
ad vſum, nō ad amorē quē ex totis
viribus expoſcit deus, ⁊ efflagitat.
Nil ergo amemus niſi ad deum, ⁊ p
pter deū qr illi ſoli ſeruies cū amore
tuo, eum in omnibus intuere, cetera
ſi affluant, nolite cor apponere. Sed
ve michi qr confuſio faciei mee ope
ruit me. Sunt eñ in templo aīe iux
Eze.3.b. ta hoſtium etiā interius vt ait Eze
chiel oīs ſimilitudo reptilium ⁊ aīa
lium, et abhomiatio et vniuerſa ydo
la dom⁹ iſrael depicta in pariete in
circuitu per totū. Vñ templū anime
noſtre multa indiget purificatione:
q̄rere oportet dñatorem terre agnū
dei qui tollit pctā mundi, quia cete
Eze.20.d re oblationes non proderūt iam no
bis dicente propheta. Ego dedi eis
precepta non bona, ⁊ iudicia in qui
bus non viuēt. pollui eos in muneri
bus ſuis, cū offerrent omne qd ape
rit vuluā ppter delicta ſua. Ex quo
agnus dei nō aperuit vuluā matris
ſue, ipſe ſolus valet ad quālibet pu
Luce.1.d. rificationē quia non ſolū ſctm̄ dño
vocatur, dicēte angelo. Quod naſce
tur ex te ſanctū vocabitur filius dei:
Danie.9.f ſz ſctūs ſanctoꝝ eſt dicēte propheta
Impleatur viſio et prophetia, et vn
gatur ſanctus ſanctorū. Ecce igitur
q̄ ſanctificator eſt Jeſus, ſed eum vt
ait thema. Oportet querere, nā ſi nō
querimus eum non veniet, ſi aūt que
rim⁹ dicit thema. Statim veniet ad
templū ſanctum ſuum dñator quem
vos queritis. Unde vt hoc inſinua
ret pmittere voluit Symeonē in tē
plum querentē eū, ⁊ expectantē cōſo
lationē iſrael. Signū ergo magnū
aduentus eius ad te eſt deſideriū p
ficiendi, qr ſcdm̄ Bern. Teſtis inha
bitantis ⁊ trahentis ſpūs ſancti ar
dens volūtas eſt, ſicut apparet in ve
lis cū feruntur ventis, ſic bene appa
ret cum ventus ſpūs ſctūs cor homi
nis ſuo deſiderio implet ⁊ pcurit vñ
p̄s. Spūs tuus bon⁹ deducet me in Ps.105.
terram rectam. i. volūtatem directā
ad xp̄m, cui dicat cum Symeone, il Ps.105.
lud p̄s. Uiſita nos in ſalutari tuo ad
videndum in bonitate electorū tuo
rū. Sicut in iudicio electis dñs vide
bitur blādus, malis terribilis, ita in
preſenti quando cogitatur a nobis
peccatorib⁹ iuxta id. Quis nouit po
teſtatem ire tue, ⁊ pre timore tuo irā Ps.89.
tuam dinumerare? Quādo aūt electi
deū cogitant talis eis repreſentatur
etiam nunc qualis ipſi ſunt, mitis et
puer veſter mitibus. et ideo fiducial
ter agunt expectantes conſolationē
iſrael idest anime ſue videntis nunc
deū per fidem ⁊ in patria eum expe
ctant videre per ſpeciē. Sed ve no
bis ſi mortem videmus anteq̄ chri
ſtus formetur in nobis redactus in
opus manuū noſtraꝝ ⁊ operationū.
Portemus xp̄m vel vt Symeō in vl
nas per opera vite actiue, vel in vte
ro vt Maria per contēplationē qua
xp̄s geſtatur in ſecreto corde, vel vt
Joſeph in egyptū qui eū in humeris
portaſſe creditur, vbi mētales exceſ
ſus deſignant, qb⁹ vita eſt in patiē
tia, ⁊ in deſiderio mors. Tria hec in
Symeone inuēta ſunt ſimul iuncta,
⁊ vtinam in nobis aliqua illarū inue
niretur, quia ſtatim veniret ad tem
plū anime dñator ieſus qui ignorat

ſe denegare anime querenti illū hic
per gratiam: ⁊ in futuro per gloriam
quam michi preſtet. ⁊c.

De purificatione beate marie ſer
mo decim⁹ ſextus.

Uadam et video viſionem hanc
magnam. Exodi tertio. a.

Inuocatio vbi oſtēdit quomodo
in tēplū virgineū deſcendit ignis.

Maior viſio q̄ Angeli
viderūt in terra, illa
eſt qua ignis diuin⁹
Spūs ſan deſcendit in virginē
ct⁹ venit ſu in combuſtā. A viro
per mariā. re dicitur virgo qui
ſemper manſit in maria, etiā dū ma
3.Regum.7. ter fieret. Non deſcribitur in exodo
qualiter in rubum viridem ignis ad
ueniret, alio tamē loco dicitur. Con
pletis precib⁹ a ſalomone, ignis de
ſcendit de celo ⁊ deuorauit holocau
ſta, et maieſtas dñi impleuit tēplum
et omnes filij iſrael videbant deſcē
dentem ignē, et proni adorauerūt.
Ubi aduerte q̄ ſalomō qui pacific⁹
interpretatur marie regine paſcifice
figuram gerit, que preces ſuas com
pleuit anteq̄ ignis diuinus deſcen
deret ſuper eam, de quo ei angelus
Luce.1.d. dixit. Spiritus ſanct⁹ ſupueniet in
te. Preces aūt marie fuerūt iſte. Ec
Ibidem. ce ancilla domini fiat michi ſecūdū
verbum tuum. Hec breuis oratio ce
lum et deū penetrans, primo ſpiri
tum ſanctū ſuper ſe duxit vt deuora
ret holocauſta carnis ſue puriſſime
nimis eam acceptādo vt adaptaret
ex ea corpus filio dei, cui⁹ maieſtas
etiam corporaliter impleuit templū
corporis marie, vbi primo filij iſrael
qui āgeli ſunt proni adorauerūt ad
templum ſanctum ſuum et ibi relicte
ſunt ex tūc multe indulgētie ⁊ gratie
adorātibus in loco iſto, vnde vt pro
ſermone preſenti gratiā inueniam⁹
ei et preſentemus Aue maria.

Argumētum dicēdorum.

Uadā. ⁊c. Hec verba virtualiter
q̇libet veſtrum dixit hodie, nā quā
docūq̄ feſtum domini celebratur im Uiſio pſen
pleri video prophetiā illā Johelis tatiōis xp̄i
quam allegat Petrus dicens. Iuue Johe..2..g
nes veſtri viſionē videbunt. Eccle Act.2.g.
ſia dr̄ in ſcriptura terra viſionis ad Gen.22.a.
quam etiā iuuenes ire tenētur, vt re
preſentari videant ea que credūt, vt
ſic ſaltim diſcāt. nā vt ait btūs Tho
mas. Propterea quilibet adultus te
netur ſcire articulos fidei, qm̄ de eis
publice feſta celebrat eccleſia, in pu
blicis aūt ignorantia cadere non de
bet, qui ſit craſſa. Quāuis ergo quo
libet feſto viſiones agantur pphetā
rum in eccleſia dei, hodie tñ ſpeciali
ter agimus illā de qua Daniel ſic p
loquitur. Aſpiciebā in viſiōe noctis Dan.7.d.
⁊ ecce cum nubibus celi quaſi filius
hominis veniebat, ⁊ vſq̄ ad antiquū
dierum peruenit: ⁊ in conſpectu eius
obtulerunt eū, ⁊ dedit ei poteſtatē ⁊
honorem. In nocte obſcure pphe
tie vidit propheta, que nos luce cla
rius cernimus eſſe completa in pſen
tatiōe xp̄i, vbi dei fili⁹ q̄ſi filius hoīs
ibat ad templum: ac ſi teneret obnoxi⁹
legi, et in nubibus celi dr̄ ire: q̄ ſunt
cor et caro marie: de quibus profer
tur. Nubes pluant iuſtum, in corde
eius ibat: quem brachijs geſtabat: ⁊
vſq̄ ad antiquū dierū Symeonē cū
eo peruenit Maria, ⁊ in ꝯſpectu ei⁹
ipſa ⁊ Joſeph obtulerunt eū, qui po
teſtatē ⁊ honorē non ob aliud dr̄ de
diſſe xp̄o: niſi qr hec ei conferenda p
dixit in cantico ſuo. Iam ergo in pri
ori pte ſermōis oñdere adnitar, quo
mō v̄ba pppoſita intra ſe dixerit Sy
meon. In poſteriori autem qualiter
nos ea dicemus.

Magnitudo reuelationis ſeu vi
ſiōis poterit puenire vel ex parte re Pria ps.
uelantis, vel ex parte reuelati, vel ex
parte cauſe finalis, vel ex parte eius
cui fit reuelatio, qñ formaliter addi
tur ei magna gr̄a intelligendi reue
lationem ſibi factā. Oībus iſtis mo Magna re
dis magna dici poteſt viſio Symeo uelatio.
ni exhibita hodie. nam etſi Abrahā

qꝫ ſuggerebat quid peteret. De eze
chia legimus: ꝙ cū filiū nondum ſu
4.re.20. cepiſſet, et mors per prophetam il
li eſſet nūciata, promiſſionē diuinaz
dauid ſuo lōge parēti factā euacuari
in ſe ipo cernēs, ad parietē cū lachry
mis eſt conuerſus. Rogauitq cum
fletu, ne in eo tante promiſſionis ſe
ries deficeret, non quod mortez me
tueret corporalē, quippe qui in pie
tate, deiq charitate vixerat, ſed line
am in ſe deficere cernēs agebat. Ge
Eſa.38.c. neratio mea ablata eſt, et cōuoluta
eſt a me. Ex huiꝰ linea, meſſias na
ſciturus erat. Regis ergo lachrymis
⁊ precibꝰ exoratꝰ deꝰ, quod ab eter
no decreuerat, teſtimonio prophete
cōfirmauit, et regi terminum vite ꝓ
rogauit, ⁊ prolē dedit et illū inſuper
de manu aſſyriorum liberauit. Sic
fere ſymeoni cōtigit, nam et vitam il
li deus tantiſper produxit, quouſqꝫ
naſceretur xp̄s, per quem ⁊ e manu
regis aſſyrioꝝ. i. diaboli eſt liberata
iſrael. Et filius xp̄s datus eſt illi, et
paruulꝰ natus. Conceſſo igitur ſeni
ꝙ in diebus ſuis veniret deſideratꝰ
cūctis gentibꝰ, vnoquoqꝫ die expe
ctans expectabat dn̄ꝫ, dies cōputās
ignoti numeri, ſemper tandem erat
Oratio ſy- in hodie vel cras donec quadrage
meonis. nariꝰ dies poſt natale dn̄i cōpletus
eſt, cuius mane inhabitator ſpiritus
ſanctꝰ tetigit cor eius per thematis
verba dicens intꝰ ei. Statim veniet
ad tēplū ſanctū ſuū dominator quez
Eſa.16.a. vos queritis. Ipſe quottidie orabat
dicens. Emittte agnum domine do
minatorē terre. Et reſpōſum accipit
a ſpiritu ſancto dicente. Statim ve
niet ad templū ſctm̄ ſuū dn̄ator quē
vos q̄ritis Tūc venit in ſpū in tem
plum acceptūrꝰ ꝓmiſuꝫ, feruidꝰ ala
cer pōderis ſenectutis oblitꝰ, in gra
uitate iā minime icedit, ſed exurgēs
cū feſtinatiōe aſcēdit in tēplū, vt ex
ide obuiaret ſaluatori, ⁊ ex alto loco
proſpiceret qua veniret. Hoc igitur
ad templum eunte maria paruulam
accepit auiuꝫ oblationē, ⁊ cū Ioſeph

aſcendit etiam in templū honorata
et onerata. Sed cur domina theſaua
ris regum ditata affers tam exiguam Thob.4.b
oblationem? Nam ſcriptum eſt. Si
multum tibi fuerit abundāter tribue
Cur non affers agnuꝫ? Eſto memor 1.re.1.d.
Anne matris ſamuelis que plurimā
attulit oblationē pro filio lachrymis
impetrato, Uirgo noluit agnum af
ferre templo vbi plures erant, ſciēs
ſe geſtare agnum dei quem petierat
ſanctus vates in oratione ſua quo
ipſe ditandus erat, nam ex quo eum
i vlnas accepit, aperti ſunt oculi cal
liginoſi ſenis meliꝰ q̄ Thobie, quo
niam agnꝰ dei ſoluit ſignacula ſua ⁊
Symeonis, ſe prebens cognoſcibilē
et ei potiētiam cognoſcendi ſubmi
niſtrans. Unde quemadmoduꝫ xp̄s
tactu ſanabat infirmos ſic tangens
hunc ſenem illuminauit euꝫ, ſicut et
magdalenaꝫ in horto taliter ꝙ eo ac
cepto dixit. Nunc dimittis. ⁊c. Que
ramus ab eo. Cur ſenex renouate ſa
lutare domini cōfiteris? Quē infir
mitate puerili plenum vides? Cur
eum ante faciem omnium populorū
paratū aſſeris. cum ſolus a matre et
Ioſeph adductꝰ veniat ad templū?
Cur lumen gentium vocas incogni
tum paruulm? Quare plebis gloriā
predicas vagientem puerum in di
uerſorio pre inopia natum? Per
ſpicua conſpicilia oculis Symeōis Symeō ſci
et clariſſimum vitrū impoſitum erat uit totum
renouatus vt aquila multum calluit xp̄ꝫ in.ps.
viſcera et cor pueri ieſu penetraſſe
videretur. Nec remāſit ſalutare paſ
ſionis, quo chriſtus operatus eſt ſa
lutē in medio terre, nec lumē doctri
ne in eius predicatione et gētiū po
ſtea cōuerſione, imo nec gloriā reſur
rectionis ⁊ aſcētionis inuiſā reliq̄t.
totā q̄ppe vitā pueri ſtatim agnouit
Ibi ergo intellexit quomodo filius
dei eſſet hoīm hierarcha effectꝰ, pur
gans eos quia eſt ſalutare dei, atqꝫ
illuminans, quia eſt lumen ad reuela
tionem gentium. et etiam homines
perficit, quia eſt gloria plebis ſue iſ

rael. imo ⁊ in his tribus. tres quidez
ſubſtantias chriſti intellexit, quia ſa
lutare dei eſt caro chriſti, lumen autē
eſt eius aīa, et gloria plebis vidētiū
deum eſt eiꝰ deitas, ⁊ aptare poteris
quomodo hec tria ſunt ſerpens eneꝰ
ſalutaris, et colūna luminoſa, et glo
ria montis ſinay. Etiam ad matrem
plura locutus eſt de eo, vt claret in
Luce.2.d. luca. Scimꝰ q̄dē qđ poſtq̄ ſymeō be
⁊.e. nedixit marie et ioſeph, vt ait euāge
liſta ad Mariā ſigillati locutꝰ eſt, i
hoc inuēs, nō multū ꝑtinere ad Io
ſeph de xp̄o, quē nō genuerat. Cū er
go ſciret ꝟginitatē marie, notū eſt ei
ꝙ q̄ nūc fiunt figurāt, ⁊ ſignāt ea, q̄ i
ipſa ꝟgine facta fuerant, vbi nichil
Expoſitio defuit eoꝝ q̄ preſentia ſunt. ¶ Pro
allegorica. quo aduerte ꝙ primū tēplū dei hūa
nitas xp̄i eſt, nō manu factū. qr ideo
Dan̄.2.e. etiā eſt lapis abſciſſus de mōte ma
rie ſine manibꝰ virilis opatiōis, vbi
malleus nec ferramētū pcti nō eſt au
ditū dū edificaret. Qđ dr malleꝰ vni
uerſe terre, qr i pctō nati et ꝯcepti ſu
mus. Ad hoc tēplū venit dei filiꝰ cō
pletis diebꝰ purgatiōis marie ſcđm
legē moiſi vbi mīſtimoda purificatio
erat, maria aūt dū filiū dei eterni ſu
ſcepit, ex toto purificata eſt qr totali
ter ipeccabilis facta eſt fomite oīno
extīcto minimi etiā pcti, ex toto reie
cta lege mēbroꝝ, et carnis q̄ in lege
Moyſi regnauit: vbi reuixit pctm̄.
Ex tūc ergo ab oī peccati reliq̄a ex
acte purificata eſt maria: ⁊ ideo nūc
ad legalem purificationem non te
nebatur. Nec miremini ꝙ tunc pur
gatam dicamus Mariam, quia etiā
in angelis purgatio dicit̄ eſſe altio
ri modo q̄ in nobis. Purgata omni
ex parte, ⁊ in gratia confirmata, iu
re vocatur hieruſalem: de qua dici
tur in euangelio preſenti. Tulerunt
Ieſum in hieruſalem, vt ſiſterent eū
Luce.2.e. domino. In Maria ex toto pacifica
vbi dei pacem vidimus, nec erat co
luctatio ſpiritus et carnis eius, ibi
Maria ipſa ⁊ ſpiritus ſanctus tule
runt Ieſum in hieruſalem glorie per

vnionem yppoſtaticaꝫ, vt facie ad fa
ciē ſiſterēt eū deo in beatifica viſiōe
Ibi ſicut ſcriptū eſt in lege dn̄i ꝓſen Eſa.53.
tatꝰ fuit vir doloꝝ, ⁊ ſciēs infirmita
tē nr̄aꝫ, ideo ibi adducunt̄ due aues
gemibunde. Et merito ſūt due aues
ābe ꝓ cātu gemitū hn̄tes, q̄ inter ali
as triſtiores, tn̄ innocētiores ſunt: ⁊
cū minus reſiſtāt offenſori, frequen
tius iuadunt̄, facilꝰ valent occidi.
He due aues duas xp̄i paſſiōes de
ſignāt, q̄ in aliquibꝰ ſctis diuiſiꝫ re
periunt̄ tn̄ in xp̄o coeūt. Colūba qui
dē ſpm̄ xp̄i ꝺſignat gemibūdū ac pa
tientē: qui ſemꝑ reſidebat iuxta fluē
ta pleniſſima doloꝝ. Turtur ꝟo cor
pus xp̄i pre ſe fert: qđ ⁊ q̄ nobis pa
tiebatur, naꝫ in vtroqꝫ hoīe paſſus
eſt dn̄s. ideoqꝫ cū eo deferūtur due
aues patientes. In maria q̄ eſt hie
ruſalē erat homo iuſtꝰ Symeō. i. cō
gregatio iuſtorum ⁊ populus dei, qr Symeon.
Maria ex qua genuit deum oīm bo
norū mater eſt. Hic dr veniſſe in ſpi
ritu in templū: quia quādo ſpūs ſan
ctus ſuperuenit in mariam oīs ele
ctos adduxit ad xp̄m, pro quibus ex
tunc oblatus eſt, ⁊ oēs eum in vlnas
accepiſſe dicūtur, quia ex tunc ſe no
bis cōtulit, vt cuncta eius geſta ocu
lis fidei viderenꝰ: ⁊ ideo valeamꝰ
credētes dicere in morte. Nūc dimit
tis. ⁊c. i. qr credidi te et tua me nūc
in pace electoꝝ abire ſine. Quia igit̄
ſe nobis ꝯtulit xp̄s in inſtāti ſue icar
natōis ſecreto: nūc publice venit ad
nos: ⁊ ad teplū dei. ¶ Scđo aūt de
tēplo aīe vbi quottidie ſtatim quo a Scđa.ps.
pctis purgamur venit, vidēdū eſt. q̄
uis aīa nr̄a tēplū dei ſit nō eſt ſctm̄
donec ſctificator ieſus aduen iat. nec Tēplū aīe.
eſt ſuū donec ip̄m poſſideat p' grām
ſuā. Sepe q̄dē dat̄ diabolo: ⁊ ob id
oportet ꝙ ieſus veniat dn̄ator: qr ſi
bi a ſola nr̄a volūtate reſiſtitur: ⁊ cō
tradr: vn̄ orare oportet. Uirgā virtu Ps.109.
tis tue emitte dn̄e ex ſyō dn̄are i me Ps.88.
dio īimicoꝝ tuoꝝ. q̄ dn̄aris ꝑtāti ma
ris: ⁊ motū fluctuū eius tu mitigas
Cor impij quaſi mare feruens dr ni Eſa.57.d

ris viã eandẽ qua ipſi egreſſi ſunt ꝑ
buere. Uñ iuſte oẽ maſculinũ adape
riẽs vuluã ſctm̃ dño vocatur, qꝛ forti
animo opus eſt vt merito alioꝝ dux
Gen. 46. fiat. Uiſa igitur ⁊ intellecta hac viſi
one magna dixit Symeon id qđ di-
xerat Jacob filio ſuo Joſeph. ſ. Jam
letus moriar: qꝛ vidi faciem tuam, et
ſupſtiteʒ te relinquo. Hec amplexãs
filium dicebat in eum transformatꝰ
⁊ tenens infantem in brachijs letus
ait. Nunc dimittis. ⁊c. cum ſpũs ſan
ctus fuerit in eo, ⁊ ab ipſo reſpõſum
accepiſſet, ⁊ in ipſo ſpũ veniſſet in tẽ
plũ plura cognouit ꝙ̃ dicere valeam.
Cui aduenit Anna vidua, que etiam
multa locuta eſt de illo: quẽ alter ex-
pectabat ⁊ acceperat. Jſti ergo oibꝰ
loquebantur expectãtibꝰ redẽptio-
nẽ iſrael qualiter eam in vlnis tenue
Sedã pars rant, ⁊ amplexati fuerant.
imo ⁊ ſecũ- ¶ Quilibet etiam noſtrũ vadat. ⁊ vi
dus ſermo. deat oculo morali, ⁊ conſideret hanc
viſionẽ magnã oibus ſufficienteʒ, vt
quilibet ꝓ ſuo ſtatu ⁊ perſona: ex ea
per imitationeʒ eliciat modũ quo pu
rificari valeat, eſt quidem ſicut apo-
Ps. 38. theca vbi ſinguli vidẽt qđ ſibi opus
eſt: De hac ſane ſola viſione dici po
teſt. Locutꝰ eſt in viſione ſctis ſuis.
Ezech. 8. b Hic multa nobis loquitur deꝰ, cuiꝰ
opꝰ locutio eſt. Uñ nũc dicere quili
Uitia puri bet põt. adduxit me in hieruſalem in
ficanda. ſe- viſiõe dei. Quãuis hic multa ſint vi
ptem. ſu digna, maximũ videamus. ſ. ꝙ eſt
hic oĩmoda purificatio, ſicut ĩ nobis
Exo. 9. eſt oĩmoda deturpatio. Jn aliquibꝰ
eſt deturpatio vane glorie. naʒ dicit
in Exodo. ꝙ Moyſes ſparſit pulue-
rem in celuʒ. ſ. ſanctitatis, ⁊ ſic facte
ſunt veſicce turgẽtes vanitatis ĩ ho-
minibus elatis ſe iactantibus ⁊ ſua.
hij veniant per attentionẽ indagã-
tes marie hũilitatẽ et chriſti ſe pecca-
torum legibus obſcurantes maxime
apud peccatores, q̃bus equare ſe vo
luerunt formam ſerui accipientes.
Subiectꝰ ergo eſto oĩ creature, nec
oneroſa fugias, ſed abſconde ſancti-
tatẽ ſi eam habueris: qꝛ ſcriptum eſt.

Expurgate vetus fermentũ. ſ. ſuper- 1. Cor. 5. b.
bie, vt ſitis noua conſperſio per hu
militatẽ noue creature. Supbia dici
tur vetus fermentum, qꝛ eſt veterior
alijs vitijs. Scđo fiunt hoies imũdi
ſtercore tẽporaliũ q̃ omnia ſtercora
vocat apl̃s, hoc mundatur per paup Eſa. 48.
tatis amorẽ. Unde ait deus. Elegi
te in camino pauptatis. Hec pauper
tas in maria nũc inuenitur, q̃ vt pau
peres ditaret ex theſauris regũ ſibi
oblatis nõ habuit ad agni precium
offerẽdi. Sit nobis ergo elemoſyna 1. pe. 4.
q̃ vt ait angelus ad Thobiã. purgat 2. pe. 2.
pctã. Tertio imũdi reddimur luxu- Job. 41.
ria, ita vt luxurioſꝰ vocet ſus voluta Judic. 6.
ĩ voluta bro luti, que ꝑ caſtigationẽ
purgatur. vnde Job. Territi purga-
buntur. ſic gedeon purgabat ictibus
triticũ in torculari. Hoc ⁊ in preſen-
ti feſto inuenitur conſiderata auium
caſtitate. Uñ ⁊ ſi columbas adducũt
in ea etate veniunt qua libidinẽ non
ſentiunt, ⁊ ſi ſentiunt non exercent,
qꝛ pulli ſunt colũbaꝝ. Quarto ĩmun
di fiũt hoies per inuidiam que alio-
rũ bona maculat. et ob id turpes re- Gen. 26.
manẽt, ſimiles paleſtinis q̃ macula-
ti ſũt ĩplentes humo puteos iuſtoꝝ
ideſt opera eoꝝ denigrantes: ⁊ pur-
gantur igne charitatis, vt vaſa tem-
pli. Huiꝰ etiã vitij purgatio eſt nũc Mala. 3.
vbi igne quẽ Maria portat purgan
tur filij Leui. Jgnẽ defert maria igni
ta, nã ex charitate mota eſt vt ꝓpriũ
bonũ afferat oibus expectantibꝰ re-
demptionem iſrael: filium partitur,
ignis ardẽs in cereis charitatem de
notans. Quinto turpes reddimur ꝑ
gulã q̃ per fumũ ab ſtomacho aſcen
dens imaginem dei fedat in nobis
quia tunc minꝰ opamur que dei ſunt
nec lucide operamur per anime potẽ-
tias, fedata imagine ſeu dei ſimilitu
dine in crapula ⁊ ebrietate. Contra Prouer. 25.
hoc dr̃. Aufer rubiginem ab argento
ideſt gulã a carne, ⁊ egredietur vas
puriſſimum. hoc eſt anima deo aptiſ
ſima. qui ſic turpes ſunt veniant ad
preſentem viſionẽ, ⁊ annã ſpeculum
viduaꝝ.

viduaꝝ intueantur q̃ nõ diſcedebat
a templo ieiunijs ⁊ obſecrationibus
vacans. Sexto laborãt homines in
vitio ire que rationem et iudiciũ tur
bat vnde dicitur. Jra impedit animũ
ne poſſit cernere verum. Uadam
ego iratus et videbo viſionem hanc
magnam, vbi maximum infortuniuʒ
marie nunciatum eſt de filio ponẽdo
in ſignum contradictionis totius po
puli iſrael, quod noluit Symeon vi
dere, maria tñ quia mulier fortis nõ
dimitti poſtulat in pace, ſed expec-
tare parata et ipſa eſt iuxta ſignum
Eccli. 22. a filij hominis quod ſecundum euan-
gelium eſt crux. Septimo inmundi-
tiam ſuſtinemus in accidia. quia ſcri
ptum eſt. Lapide luteo lapidabitur
piger. Lapis luteus, dicitur immũda
cogitatio quã demõ occioſis vt plu-
rimũ immittit. Hec vltima immun-
ditia, aqua lachrymaruʒ dicitur puri
ficari, quas et preſentãtes Jeſum et
accipientes ex deuotione effuderunt
vbi et ſenes laborãt placidiſſime dei
filium in vlnas et brachijs eum ge-
Epiloga- ſtantes. Ueniãt ergo omẽs qui puri
tio. ficatione indigent ad feſtum purifi-
cantis marie ſuperbi ad eius humi-
litatem iugo graui ſubiectam, qui
non propter eaʒ coſtituta eſt. Auari
cernant qualiter ob nimiam ꝓteritaʒ
pauperibus diſtributionem agnum
offerendum emere non valuit. Luxu
rioſi conſiderent ꝙ in hac deifica ꝓ-
ceſſione nullus fuit libidini ſeruiẽs
nec oblatio niſi caſtior adducta eſt.
Jnuidi ⁊ matris ⁊ filij charitatẽ cõtẽ
plentur, oblatus enim eſt ab ea quia
ipſe voluit nunc oblationis faciẽde
in cruce initium ſumere. Guloſi vide
ant non ſolum anne filie phanuelis
ſedet ouium aſſiſtentium proceſſiõi
abſtinentiam, Etiam a quocũqʒ pec-
cato. Jrati intueantur timoratũ Sy
meonem, qui etiam mori deſiderat.
Pigri perſpiciãt quo feruore currũt
ſenes ad chriſtuʒ diutiſſime expecta
tum, et tandẽ receptum omni conatu
et obuiatione, Cum ergo nichil coin

quinatum intrabit in illam requiem
opus eſt vt de quolibet noſtrorũ di-
catur illud quod de Paulo dicitur.
ſcʒ. Poſtera die purificatus cum il- Act. 21. e.
lis intrauit in templum ſcilicet glo-
rie, nuncians explectionem purifi-
cationis. Nam in celo nulla erit no-
bis purificatio ſed hic, nam purifica
ri opus erat intraturis caſtra filioꝝ
iſrael anteq̃ ibi ſecuri permãſiſſent
vnde extra caſtra fit purificatio, ma
xime nũc ꝑ preſentẽ oblationeʒ qua
Jeſus offertur eminenter continens
virtutem omnium oblationum lega
liũ quibus purificabantur hebrei.
Unde accipiens Symeõ puerũ euʒ
(vt arbitror) poſuit ſuper altare tem
pli, ⁊ ſic exclamans ait eterno patri.
¶ Quia decreuiſti omnipotẽs deꝰ Oratio ſy-
in eterna predeſtinatione apud te, meõis xp̃m
ꝙ hic filius tuus poneretur in cruce offerentis
gladio contradictionis immolandꝰ patri.
nunc etiã ⁊ ſi nõ maturum ſei tibi of
fert per manus matris ſue ⁊ meas, ſi
agnum poſtulabas in lege offerri, ec
ce agnus iſtius virginis ouis inno-
centiſſimus, tu qui placatus es agno
abel placare noſtro preſenti agno.
Si bouem ſacrificio querebas, ecce
obedientiſſimum Jeſum: qui aratrũ
crucis portabit ⁊ iugum. Si colum-
bam querebas: ecce qui genuit pec-
cata noſtra, ſi capram reſpice huius
penitentiam, ſi paſſerem, iſte ſolita-
rius erit in tecto crucis, ſi petis hir
cum, ſanguis huius pueri validior
eſt contra adamãtem duritie noſtre,
ſi ouem efflagitas: vide Jeſuʒ mitiſ-
ſimũ ſi vitulã rufã, hic eſt ſuo ſangui
ne rubricandus, ſi vitulum ſaginatũ,
intuere merita plurima chriſti tui, ſi
turturem, vide huius fidelitatem, qꝛ
eſt ſacrificium iuſtitie non menſtrua
te ſed puriſſime, quo ſacrificato ſecu
ri ſperabimus in te dicentes. Placa
bo illum muneribus que precedunt Gen. 32. e.
poſtea videbo illum in gloria. Uide
vbertinũ libro ſecundo capite quin
to. Sic ergo primaʒ miſſam celebrat
ſenex iſte, cuius ſacrificium preſens

quod etiam eſt noſtrū ⁊ Marie dici
tur placuiſſe deo ſicut anni antiqui,
Mala.3. includendo oia preterita ſacrificia,
et ſicut dies ſeculi amplectens om-
nia futura, et ideo dominator terre
dicitur hic agnus. De acceptatione
autē qua hic receptus eſt a patre ꝗs
dicere valeat, cum ſepe in ſacra ſcri-
ptura reperiatur ignis de celo adue
niſſe ſuper ſacrificia? Super altare
illud dei beneplacitum ita deſcēdit
ꝙ in eo ⁊ nos acceptat hic per gra-
tiam, ⁊ in futuro per gloriam Amen.

¶ Cathedre beati Petri apoſtoli.
Sermo.xvij. de gradibꝰ cathedre.

Thema. ¶ Dauid ſedens in cathedra ſapiē
tiſſimꝰ princeps iter tres. 3.re.23.b.

¶ Inuocatio vbi oſtenditur, ꝙ hu-
manitas xp̄i eſt cathedra eius.

HUmanitas ſaluato-
ris nr̄i, cathedra eſt fi
lij dei, qua etiā in ce-
lo exaltari dr̄ iuxta id
Ps.106. Exaltēt eū in eccleſia
plebis: ⁊ in cathedra
ſeniorꝝ laudēt eum. In eccleſia triū-
phante a plebe angelica exaltatur
xp̄s: que adorat ſcabellū pedū eius,
qm̄ eſt ſanctū. Seniores aūt populi
iudeorum patriarche videlicet ⁊ ꝓ-
phete ac reges dederunt cathedraꝫ
ſibi: q̄ a regalibus ſedibꝰ venit. Si
Cathedra Marie eſt hūanitas chriſti. autē humanitas chriſti ſeniorum ca
thedra nuncupatur, ꝓpterea qꝛ de-
ſcendit ab eis, q̄to amplius dicetur
marie, poſtq̄ꝫ de ea ſumpta eſt, et in
ea ꝑata? De ſilua viſcerꝝ ſuorꝝ ſūpta
ſunt ligna imputribilia, q̄bus cōpa-
cta eſt cathedra hec dn̄o Jeſu magi
ſtrorꝝ ꝯſilio: multi eq̄dē artifices eiꝰ
fuere, pr̄ vꝫ ⁊ filius ⁊ ſ.ſ. ⁊ gabriel
angelꝰ, ⁊ ip̄amet v̄go, q̄ taliter eā cō
ſtruxit: vt oībus pateret acceſſus, et
maior ſibi. Naꝫ ideo dicit xp̄s ꝑ ſer
Job.26.b. uū ſuū Job. Qn̄ ꝓcedebā ad portaꝫ
ciuitatis in platea ꝑabāt cathedraꝫ
michi. Ciuitas dei maria eſt gl̄ioſa:
huiꝰ porta fuit ꝯſenſꝰ, quē angelo d̄
filio dei ꝯcipiē do ꝑbuit. Platea hu
ius ciuitatis q̄ deū capit ſunt viſce-
ra mīe eiꝰ, q̄ patēt ad nos, patent ad
quoſcūqꝫ pctōres, ⁊ iuſtos. imo ⁊ an
gelos, ſi accedāt ad thronū gr̄e eiꝰ,
qua qꝛ nos amplius egemꝰ, ad eam
genibus, flexis eamꝰ offerētes Aue.

¶ Argumentum de cathalogo for-
tium dauid. i. xp̄i ſuꝑ quos eſt petrꝰ.

¶ In capl̄o ex quo thema ſūptū eſt,
Preeminentia petri. ponit cathalogꝰ robuſtorꝝ dauid ꝑ
ternarios, tres dicuntur fortes. alij
tres fortiores, ⁊ tres fortiſſimi. Per
prios intelligūtur xp̄i ꝯfeſſores for
tes cōtra hereticos, de quibus pau-
lus ait. Fortes facti ſunt in bello: ca
ſtra verterūt exterorꝝ hoc eſt hereti-
He.11.g. corꝝ. Per tres fortiores intelligūtur
martyres fortiores ꝯtra tyranos: d̄
q̄bꝰ dici pōt illud ſapiētie. fortiori-
Sapi.6. bus fortior iſtat cruciatio. Certamē
quidē fortius dedit martyribꝰ xp̄s,
vt vincerēt. Tres fortiſſimi ſunt apo
ſtoli contra iudeos de quibus figu-
raliter dr̄. Transfugerunt ad dauid
1.pali.12. cum lateret in deſerto, viri robuſtiſ-
ſimi ⁊ pugnatores optimi, tenentes
clypeum, ⁊ haſtam, facies eorum fa-
cies leonis. Ad filum dei cōfugerūt
apoſtoli, cū eſſet in deſerto mūdano
paucis notus. Super iſtos deniqꝫ
tres ordines. princeps fuit beatꝰ pe
trus, vt dicit in themate ꝓ eo ſum
pto. ꝙ ille princeps cōfeſſorum fue-
rit, patet ex illa maxima confeſſione
tantum a dn̄o laudata. Tu es xp̄s fi
lius dei viui. ꝙ princeps martyrum
fuerit, ex imitatione expreſſa paſſio-
nis xp̄i dignoſcitur que talis eſt vt
dicere valeat. Chriſto confixus ſum
cruci. Chriſtꝰ tn̄ crucifixꝰ fuit capite
erecto, quia caput erat eccleſie trium
Mat.16. ꝑhātis, petrus autem capite euerſo:
quia caput erat eccleſie militantis.
Ip̄m etiā eſſe principē apl̄orꝝ patet
ex collata ſibi diuinitꝰ clauiū ꝑtāte
⁊ cura de ꝯfirmādis fr̄ibꝰ. Propter
hūc igit̄ triplicē principatū ait the-
ma. Dauid ſedēs. ⁊c. ſcd̄m tria q̄ di-
ximus de triplici eiꝰ cathedra loqui
fas eſſet, de cathedra doctrine inter
confeſſores, de cathedra crucis in-

ter martyres, de cathedra dei inter
apl̄os: quibus loco xp̄i ſucceſſit. Sꝫ
nolo agere in ſermone niſi de gradi
bus: quibus cathedrā honoris aſcē
dit quippe vt aſcēdamꝰ ⁊ nos. Sūt
autem ſex quibus meruit ſublimari:
et in preaſſumptis verbis notantur
breuiſſime.

Cognitio petri. ¶ Primus gradꝰ eſt plenitudo co-
gnitionis in intellectu. Scd̄s eſt ꝑfe
ctio amoris in affectu, ⁊ hij duo gra
dus notātur in eo ꝙ dr̄ ſapiētiſſimꝰ:
qꝛ ſapientia eſt ſapida ſciētia. amo-
reꝫ hn̄s cum noticia. Petrus autem
tātā habuit infuſam ſcientiaꝫ dei ꝙ
ꝓpterea deſignatus ſit in cherub: q̄
plenitudo ſciētie interpretat̄. Nāqꝫ
Exo.25.b. in exodo iuſſit dn̄s, duos quoqꝫ che
rubin aureos productiles facies ex
vtraqꝫ parte oraculi. Cherub vnus
ſit in latere vno: et alter in altero.
Propitiatoriū eccl̄a eſt, extra quam
Duo cherubin petrus et paulus. nulli propitiatur deus. Utraqꝫ pars
huiꝰ duo ppl̄i ſunt iudaicꝰ videlicꝫ
⁊ gētilis. Duo cherubi petrꝰ ⁊ pau-
lus, aurei per excellētiam bonitatis.
Eſt em̄ aurꝝ optimū metallorꝝ, ⁊ ſunt
De di. no. capl̄o.iij. ductiles ꝑ obediētiā. De ſciētia pe-
tri Diony. ait. Petrꝰ ſupremū decꝰ
⁊ antiquiſſimū theologorꝝ culmen.
Propter nimiā ſapiētiā petri figura
tur in Joſeph de quo dicitur. Secū
Ps.104. dū tranſlationem Hieronymi. Po
ſuit eum dn̄m domui ſue, et principē
in omni poſſeſſione ſua: vt erudiret
principes eius ſecundū volūtatem
ſuam: ⁊ ſenes eius ſapientiam doce
ret. De cathedratico igitur noſtro
mandatū habemus illud machabeo
1.macha.2 rū. Symō frater veſter ſcio qꝛ vir cō
ſilij eſt ip̄m audite. ⁊ ipſe vobis erit
pater.

Amor petri. ¶ Scd̄s gradꝰ qui eſt ꝑfectio amor
ris notatur in petro. Ob quem figu-
ratur in ſeraph qui interpretatur ar
dens vel incēdens. ob Petrum qui
dem et Paulum dixit Eſaias. Uidi
Eſa.6.a. dominum ſedentem ſuper ſolium ex
celſum et eleuatū, et plena erat do-
mus a maieſtate eius, et ea que ſub
ipſo erāt replebāt tēplū. Seraphin
ſtabant ſubter illud ſex ale vni. et
ſex ale alteri. Hanc viſionem dicit
ꝓpheta ſe vidiſſe anno quo mortuꝰ
eſt rex ozias. Ubi aduerte ſcd̄m glo-
ſam ꝙ ꝑ Oziā regē ⁊ leproſuꝫ ſigna
tur diabolus rex ſuper om̄s filios ſu Job.41.d.
perbie. Ip̄e etiā eſt leproſus inq̄tuꝫ
peccatū eius eſt incurabile. Ipſe ve
ro fuit mortuus in xp̄i paſſione, inq̄
tum eiꝰ poteſtas fuit notabiliter di-
minuta, ſicut de hōmine multū deie-
cto dicitur ꝙ ipſe eſt mortuꝰ. Et in
illo anno diaboli deiectiōis. homo
chriſtus fuit ad dexteram patris in
celeſtibus aſſumptus: ⁊ ſic viſus a
credentibus per fidē, ⁊ a beatis per
apertā viſionē: ideo ſubditur. Uidi
dn̄m ſedentem. ſcilicet xp̄m ad dexte Eſa.6.a.
ram maieſtatis ſuper ſolium regium
quia regnauit i domo Jacob patris
ſui ineternum. Hoc ſoliuꝫ dicitur ex
celſum, quia ſuper homines regnat.
et eleuatuꝫ quia ſuper angelos etiā
quos omnes gloria cōplectitur. vn-
de domus celeſtis plena erat a ma-
ieſtate eius, Nam ciues celici reficiū
tur interius in aſpectu ſue deitatis,
et exterius in aſpectu ſue humanita
tis. Et ea que ſub ipſo erant reple-
bant templum quia ſpiritus ſanctus
a dei filio procedens ob merita eius
in ſigno viſibili repleuit collegium
apoſtolorum: quia repleti ſunt, om-
nes ſpiritu ſancto. De collegio iſto
duo ſiganter memorātur, ſcilicet pe Act.2.a.
trus et paulus, de quibus ſequitur.
Seraphin ſtabant ſubter illud tem
plum videlicet eccleſie, ſex ale vni Petrus et paulꝰ duo ſeraphin.
et ſex alteri. Hij duo quibus eccleſie
cura commiſſa eſt ſubter eam dicun
tur ſtare miniſterium ſuuꝫ iplentes
eamqꝫ incendentes: nam ardentes
dicūtur quo ad ſe. incendentes quo
ad alios. Sed hoc in alis eorꝝ cla-
rius innoteſcit, per quas ſiguantur
eorum motus ad bonū. nā ꝑ duas a-
las ſuper caput erectas deſignantur
motus contemplationis in deita-
tem et humanitatem. Per duas

pertenſas verſus pedes ſignãtur ad
proximos motus compaſſiõis in pe
nurijs ſpiritualibus et corporalibꝰ
Per duas medias motꝰ debite ſolli
citudinis circa ſe ipſos ad animaꝫ et
corpus Ardens igitur et ſi in tota vi
ta ſua erat petrus, amplius tamen
dum cathedram aſcendit crucis, vbi
multa ĩ ſpiritꝰ ardore docuit nolẽs
Inuerſus crucifigitur petrus ob quatuor. erectꝰ crucifigi ſed euerſus ob qua-
tuor quas ipſemet aſſignauit cauſas
Prima ob domini honorem nõ ſe re
putans dignuꝫ ſimili triumpho. Se
cũda, quia chriſtus patitur propter
mundum redimendum, ideo decebat
mundum reſpicere perditum, petrus
autẽ propter celum aquirendum cu-
ius claues habet, ideo decuit illud
reſpicere. Tertia ad deſignandũ hu-
mani generis lapſũ, chriſtus aũt ſem
per ſtetit rectus, nec per peccatum
cecidit, nec ſe incuruauit, primus aũt
adam caput mentis in terram defixit
cõtra deũqꝫ recalcitrauit. Quarta vt
innueret ꝙ homo mutarat amorem
ſpiritualem in mundanum, homo ſẽm
rectus in cruce poſitus ſi euertatur,
tũc quando eſt inuerſus illud quod
erat ſibi antea dextrum efficitur ſini
ſtrum, et peccator dextram mutaue-
rat in ſiniſtram, quando amorem ce
leſtem mutauit in amorem munda-
Oratio petri ex cruce num. ¶ Ex crucis etiam cathedra
omnes aſtantes accendit petrus dñ
feruide orans dixit. Iſta michi tu do
mine Ieſu chriſte verba vite nota fe
ciſti, et reuelanti michi que de cruce
dixiſti gratias ago nõ corde cui ſepe
indecens quoddã ſubripit, nõ labijs
iſtis carni affixis, nec lingua per quã
verum vel falſuꝫ procedit, nec verbo
articulata et materiali natura produ
cto, ſed illa voce gratias tibi ago rex
bone que per ſilentium intelligitur,
que nõ in manifeſto auditur, que nõ
per organa corruptibilis oris ꝑcipi
tur, que neqꝫ eſt et terra, neqꝫ ĩ terra
dimittitur, illo inqꝫ ſpiritu domine te
ſic chriſte, domine et magiſter meus
gratias ago tibi quo te credis: quo
te intelligo, quo te diligo, quo te te
neo, et voce qua te alloquor qua te
ĩterpello, q̃ tu toto ⁊ modeſto tm̃ ſpũ
intelligibilis es. Tu dñe pr̃ ⁊ amica
bilis auctor ⁊ ꝑfector ſalutis, tu de-
ſiderium, tu refugium. tu ſacietas, tu
michi omnia es, ⁊ omnia michi in te
ſunt, cuſtodi ſeruis tuis hec: tribue
atqꝫ largire, quia tu es paſtor eter-
nus ⁊ ſumme bonꝰ, verus filius dei,
tibi cõmendo oues, quas tradidiſti
michi, tu eas in ouile tuum aggrega
⁊ cõſerua, quia tu hoſtiuꝫ, ouile ⁊ ho
ſtiarius, tu paſcua, ⁊ eterna refectio
tibi gloria cũ patre ⁊ ſpiritu ſancto,
nũc ⁊ in oĩa ſecula ſeculoꝝ. Cui ora-
tioni vt ait btũs Linus. Oĩs popu-
lus aſtans reſpondit amen, ⁊ Petrꝰ
emiſit ſpiritum.
¶ Tertius cathedre gradus eſt for
titudo operationis in effectu, quar-
Tertiꝰ gradus cathedre eſt fortitudo. tus aũt pulchritudo conuerſationis
in aſpectu, qui duo nominãtur ĩ hoc
nomine dauid, qđ interpretatur ma-
nu fortis, ⁊ pulcher aſpectu. Petrus
autẽ manu fortis extitit, de qua di-
ci valet. Manus fortium dominabi puer.12.
tur, que autẽ remiſſa eſt tributis ſer-
uiet. Petrus manũ ſuaꝫ miſit ad for
tia, qr eius operatio efficax fuit ſecũ
dũ virtutem credẽdi. Quãuis eñ ſa
thanas expetiuit apl'os vt cribraret Luce.22.
et concuteret eos vt a fide caderent,
petrus citiꝰ adiecit vt reſurgeret cõ
firmatus ad confirmandum fratres
cuius fides omnibus ponitur imitã
da velut fundamentũ, cui initi debe
mus. Manuꝫ etiaꝫ habuit ſanatiuã:
non eñ ſolũ ſanitatẽ preſtitit verbo
orationis ſed iuſſionis, vt patet in
enea ⁊ in paralitico. ⁊ in filio eiꝰ pe
tronila: immo ⁊ eius vmbra ſanãdi Act.9.f.
habuit virtutem: ⁊ baculus eius quẽ
manu geſtarat, quẽdam eiꝰ diſcipu-
lum dicitur ſuſcitaſſe. Manus etiam
eius docendi habuit virtutem: quã- Act.5.
do ſemel tria millia, alias autẽ quin
qꝫ millia ꝯuertit ad chriſtum, vt etiã
dicit bedtus Linus grãm pectoribꝰ Act.2.
immitebat audientiuꝫ. Habuit etiã
manus

manus eius orandi efficatiã: nã ele
uatio manuũ eiꝰ iuge ſacrificiũ fuit.
Oratione quidem aperuit celũ: quã
Act.10. do cecidit ſuper eius animam men-
tis exceſſus et vidit celum ſuper ſe
apertum. Oratione fecit viſibiliter
Act.8. ſpiritum ſanctum deſcendere in cor
nelium ⁊ alios. Oratione ſpoliauit
Act.10. infernum ſuſcitans defunctum: queꝫ
Symon magus ſuſcitare nõ valuit
Demoneſqꝫ pluries oratione vincit
preſertim quando Symonẽ maguꝫ
ab eis delatum cadere fecit. Uidiſti
ergo qualiter manus ſedentis in ca
thedra fortis fuerit. Sed quia hec
ſpiritualia ſunt: aduerte ꝙ beatꝰ pe
trꝰ fortis fuit in vinculis: fortior in
opprobrijs: fortiſſimꝰ in penis, qbꝰ
modis q̇libet ꝓlatus debet eſſe for-
tis tam pro ſe q̃ꝫ pro ſuis. Primo cõ
puer.16. tra ſeipſum carnem ſpiritui ſubijciẽ
do, quia melior eſt patiẽs viro forti.
Secundo contra demonẽ ⁊ etiã mi
niſtris eiꝰ viriliter reſiſtendo. qui tã
1.pe.4.c. q̃ꝫ leo rugiens circuit querens queꝫ
deuoret: a cuius etiam ore ſubditus
Act.5.a. abſtrahi debet. Tertio contra pri-
mum per correctionis ſeueritatẽ: qđ
maxime fecit petrus in abſconden-
tes precium agri metientes deo.
Quarto contra deum fortis ſit ꝓla-
tus per conſtantiam orationis vt al
ter Iacob, et aaron qui protulit ſcu-
tuꝫ orationis, ⁊ Moyſes per oratio-
nem reſtitit ire: ⁊ ceſſauit ceſſatio.
Quartus gradus eſt bona ꝯuerſatio. ¶ Nũc de quarto gradu qui eſt pul
chritudo conuerſationis in aſpectu
aduerte, ꝙ pulchritudo hec neceſſa-
2.pe.2.d. ria eſt cuiuſlibet prelato: qua caren
tes vocat petrus fontes ſine aqua:
quibus nichil deterius ac turpius.
1.thim.3.b Paulus vero dicit oportere epm̃ ha
bere bonũ teſtimoniũ ab his qui fo-
ris ſunt: vt nõ in opprobriũ incidat
ſicut fons ſine aqua. Hec pulchritu
do ꝯuerſationis multuꝫ eſtimatur a
petro: q̇ ei coronaꝫ tribuit. ac ſi hoc
eſſet ꝑcipuũ in prelato: vñ ipſe ait.
1.pe.5.a. Seniores ergo q̇ in vobis ſunt. ⁊c.
Seniores vocat ꝓlatos: qbꝰ ſubiũ-
xit. Forma facti gregi ex aĩo. ſ. ex ope
⁊ cum apparuerit princeps paſtorũ
ꝑcipietis imarceſſibilẽ glorie coro-
nã, Propter hãc etiã pulchritudinẽ
ꝯuerſatiõis dixit q̇dã ꝓlatꝰ dei. Da
te ex vobis viros ſapiẽtes ⁊ gnaros Deut.1.b.
⁊ quoꝝ ꝯuerſatio ſit ꝓbata in tribu-
bus veſtris, vt ponã eos vobis prin
cipes. Quãuis in mõte. i. in prelato
oim bonoꝝ opeꝝ monſtrari deberet
exẽplar: primo tñ ibi ſit exemplũ lo-
quẽdi qr ei dr̃ Uerbis tuis facito ſta
therã: ⁊ frenos ori tuo rectos. ⁊ tãtũ Ecli.28.
dẽ ne forte labaris in lingua, ⁊ ca-
das in ꝯſpectu inimicoꝝ inſidiantiũ
tibi, ⁊ ſit caſꝰ tuꝰ inſanabilis ĩ mor
tẽ. Datur etiã ꝓlatus in exẽplũ ope- Iohã.13.
randi iuxta id. Ut quẽadmodũ ego
feci, ita ⁊ vos faciatis. Et in exẽplũ
diligendi. vñ dñs ait. In hoc cogno
ſcẽt hoĩes, ꝙ diſcipl'i mei eritꝭ, ſi cha
ritatẽ habueritis adinuicẽ. breuiter Iohã.13.
aũt paulꝰ oſtẽdit in quoꝝ exẽplũ de
beat eſſe ꝓlatus dicẽs. Exẽplũ eſto
fideliũ in vbo, in ꝯuerſatiõe, in cha- 1.thi.4.c.
ritate: in fide: in caſtitate. Nec ſoluꝫ
ĩ iſtis ſꝫ in ꝑſeuerãtia. Alibi eñ ſub-
ditos hortatr̃ ſic. Memẽtote ꝑpoſito
rũ veſtroꝝ: q̇ vobis locuti ſunt ver- Heb.13.
bũ dei, quoꝝ intuentes exitũ ꝯuerſa
tionis imitamini fidẽ. Exitus rei bo
ne ꝑſeuerantia eſt: quia ſic dici ſolet
exitus acta ꝓbat. Que q̃ꝫtũ in btõ pe
tro reſplẽduerit dicere opꝰ nõ eſt: cũ
etiã dñs ipi petro dixerit ſe rome ite
rũ crucifigẽdũ: oſtẽdẽs in hoc ꝙ paſ
ſio quã xp̃s pertulit in hieruſalẽ: ite
rũ renouanda eſſet in paſſione petri
qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit
crucẽ cõfuſione cõtenta. Nil in hoc
reſtat gradu niſi ꝙ nos vitas nr̃as
fratres corrigamꝰ ad tm̃ exẽplar tã-
q̃ꝫ ſimillimũ originali diuino: vt nos
integre valeat reformare: ideo enim
dicitur ezechieli. Oſtende domui iſ- Eze.43.c.
rael templũ: ⁊ confundantur ab ini-
quitatibus ſuis: ⁊ metiantur fabri-
cam: et erubeſcant: ex oĩbus que fe-
cerunt. Figuram domꝰ ⁊ fabrice eiꝰ:
exitus et introitus: ad omnẽ deſcri-

ptionē eius:⁊ vniuerſa precepta eiꝰ
cunctūq; ordinem eius:⁊ oēs leges
eius oſtende eis .et ſcribes in ocu-
lis eorum:vt cuſtodiant oīs deſcri
ptiones eius,⁊ precepta illius ⁊ fa-
ciant ea. Btūs hierony. dicit hec v̄-
ba intelligi non debere de tēplo ſa-
lomonis:cuiꝰ nō tanta maieſtas:vt
videntes illud confunderentur ab
iniquitatibus ſuis: ſed de illo tēplo
vbi oīs dicunt gloriā:⁊ quidā via
tor ait. Dn̄e dilexi decorē domꝰ tue
Ps.25. locū habitationis glorie tue. Sed
cū quilibet ſctūs tēplū dei ſit:⁊ bea-
tus petrus tā magna ſit petra: ꝙ ex
ea fiat tēplū:bn̄ liquet de eo intelli-
gendā veniſſe ꝓphetiā illam vbi do
mui iubetur iſrael.i. ecclie militanti
templum hoc eſt petrū oſtendi:cuiꝰ
tāta fuit ſanctitas: vt quilibet ſe ei
ꝯferens ꝯfundatur ab iniquitatibꝰ
ſuis:virtutes petri conſpiciens. Si
fabricam bonoꝝ opeꝝ eius intuitꝰ
fuerit,⁊ figuram crucis eius:introi-
tū ad apoſtolatū:⁊ exitum vite huiꝰ
cum omni deſcriptione vite ſue:ac ꝓ
cepta apoſtolica:⁊ ordinem clerica
lē ab eo inſtitutum,ac leges eis pro-
mulgatas: quas prius ipſe fecit ac
ſeruauit. Templum hoc fratres cha
riſſimi,cathedrale tēplum eſt:vbi oī
moda inuenitur doctrina: nec in eo
deeſt crux aut martyrij ſacrificium:
Ps.64. aliud vc deuotiōis iudicium:de quo
dici pōt. Sctm̄ eſt tēplū tuū ⁊ mira-
bile in eq̄tate. Mira equitas eſt vbi
ſimili pena ſeruꝰ torq̄tur cū dn̄o ſuo
ex qua ſimilis fere expectatur coro-
na:immo ⁊ in hoc mundo eum loco
ſui reliquit chriſtus.

Quintus gradus ꝓlationis eſt manſuetudo.

¶ In quinto huius cathedre gra-
du notatur manſuetudo petri q̄ ap-
ta eſt correctioni: iuxta id. Supue-
niet manſuetudo:⁊ corripiemur, Et
hec innuit in illo thematis v̄bo vbi
ſedēs dr̄. Nō erat ſedens in cathe-
dra ſua iudex ille quē vt notat hiero
nymꝰ. furor ex ſella excuſſit: vt ſur-
gēs,⁊ ſcindens veſtimenta ſua dn̄o
blaſphemiam irrogaret in paſſione

Petrus autem noſter in tranquilli-
tate iudicans ſedere dicitur. In iudi
cibus autē noſtri temporis nec tran
quillitas eſt:nec ad examē quiete ꝓ
cedunt,immo videntur dicere. Indi
gnatio mea ipſa auxiliata eſt michi Judic.4.
Delbora autē non iudicabat popu-
lum niſi quando ſedebat ſub palma,
quin ⁊ ipſe chriſtus ſedens dicit̄ iu-
dicaturus tanta quietudine: ꝙ etiā
ſedes iudicantium tribus iſrael di-
cantur ſedere iuxta id. Quia illic ſe Ps.121.
derunt ſedes in iudicio. Nullus er-
go prelatus preceps ſit in ſubditoꝝ
negocio examinā do plurima ſeſſiōe
De correctione autem q̄ annexa eſt
tranquillitati,nemo em̄ preter tranq̄l
lūꝫ pacatū corrigi poteſt. Petrꝰ au-
tē etiam poſt gratiam ſpiritus ſan-
cti acceptā venialiter peccare pote-
rat:et vt ait gloſa de facto veniali-
ter peccauit: vn̄ Paulus ait. In fa- Gala.2.
ciē ei reſtiti q꞉ reprehenſibilis erat:
Et ſi propter alios reprehenſibilis
etiam petrus:quibus occaſionē da-
bat ſeruandi cerimonias:⁊ non pro
pter ſe qui eas irritas nouerat, aut
ſcd̄m Berſonē. Potius fuit reꝑhen-
ſus vt ſibi caueret tempore ſequen-
ti. q̄ ob culpabilem defectū tempo-
ris tranſacti, quia ſic Paulus iuſte
reprehendit beatum petrū, ſine hoc
vt crimē aliquod ſctō petro impona
tur. Reprehenſio iſta petri paſſiua
potius fuit diſpenſatio: aut preſer-
uatio medicinalis qua ꝑlati nr̄i tem
poris curandi ſunt: qui nimiū repre-
henſibiles h̄nt plagā illā que dicit̄
noli me tangere. Cū ꝑlati ſūt: nō ſe
putāt hoies ſ; deos d̄ quibꝰ dr̄. De
os vidi aſcēdētes de terra. Nec pu- 1.re.28.
tant ſubditos in faciem eorum poſ-
ſe inſurgere:cum beatꝰ petrus hoc
equanimiter paſſus ſit abſq; vllo vt
diximus pro tunc exiſtente peccato.
Crimen leſe maieſtatis arbitrantur
ſi eis in faciē reſiſtas:ita vt de quo
libet noſtre tēpeſtatis prelato dici
poſſet illud:quod de deo dixit Job.
Quis reſtitit ei,⁊ paceȝ habuit? Qui Job.9.

tranſtulit montes, et neſcierunt hij
quos ſubuertit in furore ſuo. Quan
do aperte non valet reprehēſus pre
latus montes. ideſt ſenes in furore
ſuo deprimere illos occulte reijcit a
ſe,nolēs ſecum habere cenſores,pe-
trus autem manſuetiſſimus non re-
pulit paulum,nec in reprehenſione
ſua excuſationem attulit,vt ſic nō ſe
excuſans accuſaret prefectos nr̄os
teneriores oculorum pupilla:que a
paruiſſima ſtipula ledit̄,⁊ a ſolo vē-
to,illi autem ſuſpitione ſola perſepe
leduntur,aut quia non arrides ipro
bitatibus eorum. Ad magnā igitur
laudem ſuam ⁊ oſtendendā manſue
tudinem reprehēſus fuit beatꝰ pe-
trus,et ad nimiā elatorum quidem
prelatorū confuſionē qui nullo mo-
do nec lingua medicinali tangi pa-
tiuntur aut conſilio ſalubri. Item re
prehenſus fuit diuina permiſſione
vt ſubditis auſuȝ daret etiam maio
res corrigere prelatos dū neceſſitas
affuerit.

Sextꝰ gradus prelatiōis eſt humilitas petri.

¶ Et ſi ex ꝓdictis elici poterat ſex-
tus huius cathedre gradus qui in
humilitate beati petri conſiſtit: pe-
culiarē tamen de ea mentionē faciē
tes diximus, ꝙ cum regulariter xp̄s
non exaltet, niſi de humilitatis ſter-
core quēpiam:⁊ hunc ſanctum tantū
exaltauerit liquide conſtat hūilitas
eius,que in illo notat̄ thematis ver
bo vbi dicit̄. Sapientiſſimus inter
1.pe.5.a. tres: aliud eſt inter aliud eſt ſuper.
Audierat petrus a xp̄o ꝙ reges gē-
tium dominantur eorum: ideo iubet
prelatus ne ſint dominantes in cle-
ro gentium more, ſed inter fratres
ſuos miniſtros ſe agnoſcant. Non
erat inter,ſed ſuper fratres ſuos ille
Eſa.14.d. qui arroganter aiebat. Aſcendam
in celo ⁊ ſuper aſtra dei exaltabo ſo
lium meum. O q̄ti ſunt hodie prela-
tiunculi qui ad profectum ſuum ex-
altari ſe putāt: ignorantes illud qđ
Eze.34.a. ſepe beatus Petrꝰ attendebat vbi
dominus per prophetam dicit. Lac
comedebatis. ⁊c,et ſequitur. Sȝ cum

auſteritate imperabatis eis: et cum
potentia. Hic imperium ſuperbie re
hcitur: et imperium humilitatis que
ritur,quod prius eſt ſuper humeruȝ
imperantis dum eadē ipe facit que
iubet. Alioquin eſſet vt phariſei no
lentes nec tangere onus quod im-
ponunt humeris aliorum. Dignus Mat.23.a
ergo eſt ſedium patris ſui chriſti pe
trus quem ad cathedram obtinen-
dam pater elegit dum ei reuelat que
ſunt ſupra carnem et ſanguinem: fi-
liꝰ dei eum examinat: ſi eum plus ce
teris diligat: ſpiritus ſanctus eum Mat.16.c
confirmat in die Penthecoſtes: qui Johā.21.d
ait. Ego confirmaui columnas eius
inter quas precipua fuit petrus du-
cens populum per deſertum. Huic Ps.74.
ergo ſic electo examinato et confir-
mato iure traditur cathedra chriſti
ſui. Maxime dum talibus gradibus 3.re.10.c.
aſcendit eam,figuratis in eis quos
habuit thronus Salomonis. Huiꝰ
beati apoſtoli plures figuram tenue Figura petri.
runt: Abraham in egreſſione de ter-
ra ſua ad terram diuinitus ei oſten- Gen̄.12.a.
ſam vbi in gentem magnam fit: ſic ⁊
Petrus egreſſus a Hieruſalem ve-
nit romam vbi caput efficitur. Figu-
ratur etiam in aaron vocatus ⁊ ele-
ctus a deo: et in mardocheo in ſe-
denti equo ſuper ſellam regis domi Heſt.6.c
ni ſui,et in Achior qui punitus pro
veritate ligatur ad arborem: et iſte
ad crucem. Sed ꝓcipue ſignatur in
moyſe duce filiorum iſrael,cuius di
citur eſſe cathedra ſynagoge, quia iudith.6.c
ſuper cathedram Moyſi ſederunt
ſcribe et phariſei. Petri autem eſt Mat.23.a
cathedra eccleſie: quia eam ſibi tam
q̄ doctori et ſucceſſori ſuo tradidit
chriſtus. Nam propterea ille quaſi
huius doctrine magiſter ſolus inter
alios intulit fidei determenationeȝ
dicens ipſi domino Jeſu, tu es xp̄s
filiꝰ di viui. Moyſes gratꝰ fuit quā Exo.2.a.
do Jetro ſocer ſuus eum reprehen-
dit. ſic Petrus reprehenſus a Pau-
lo. Ille aſſumptus eſt ab aq̄s a filia
pharaonis iſte a mari a filio dei: ille

rubū vidit ardere ſine combuſtione
in monte Oreb: iſte autē transfigu-
ratione in monte Thabor vbi chri-
ſtꝰ erat ſicut ſol. Jlle abnegauit the
ſauros egyptiorꝝ: iſte ait. Ecce nos
relinquimus oīa: ille miſſus eſt ad
pharaonē durum vt populū dei ſine
ret exire, iſte ad neronē impatorē du
riſſimū quem poſt martyriū territuꝫ
per ſomnia reddit. Moyſes eduxit
populuꝫ in colomna nubis, iſte etiā
in ſpiritu ſancto de medio nationis
praue: ille loquebatur cum angelo:
iſte cum deo: ille confeſſus eſt Chri-
ſtum magnum fore prophetam: iſte
ab ydolatria eos conuertit ad fidē:
ille tabernaculum diſpoſuit ꝛ ſacri-
ficia: iſte autem eccleſiam ꝛ miſſaruꝫ
ſolēnia: ille fratrem ſuum vnxit: iſte
vero beatū Andreā hortatur ad cru
cem, ſed moyſes nō intrat promiſſio
nis terram petrus autem et gloriam
quam michi preſtet ꝛc.

¶ De incarnatiōe dñi. Sermo. 18.
¶ Gratia plena dñs tecū. Luce. 1. c.
¶ Jnuocatio ſuper totū Aue maria.

Vt ait Sene.
Honeſtū eſt
quod ſua vi
nos attrahit
ꝛ amore nos
allicit. Un-
de faciliter
petitum ob-
tinemꝰ, ſi cir
cundamꝰ il-
lud honeſtate: qua debet ornari pe-
titio. Nam dum rome aliquid peti-
tur cauſa rationabili tegitur, vt ſū-
mus pontifex inclinetur petitioni di
cēs. Si ſic eſt fiat. Nunc in pſentia-
rum nuncius totius Trinitatis Ga-
briel veniens obtinere aſſenſum vir
ginis reparationi generis hūani, ta
lem in ſua petitione ſeruauit hone-
ſtatem dicens. Dña, magne miſerie
venio petere a te magnam miſericor
diam, ſine eo ꝙ tu aliquid perdas:
ſed lucreris in hac negociatione, ſic:
vt genitricis dignitatem obtineas.
et virginalem pudititiam non amit
tas, et ad hoc ſcias, ꝙ verbum dei in
tuis viſceribus vult hominem fieri
conditione predicta, ideo quia defe
ro totius trinitatis mandatū: vt ver
bum tuis ſacris viſceribus introdu-
cam, Gratia plena dominus tecum.
proficiat tibi. quoniā nichil obuiās
verbo dei in te poterit inueniri. Nā
et ſi vniuerſaliter dicatur. Ue ve ve
habitantibus in terra, ve in peccato Apo. 8.
conceptis: ve in ira natis: ve in ma-
lo inueteratis: tu autem dña ſine ve
concepta: ſine ira nata: ſine ve tota
vita conuerſata ac per conſequens
reſeruata ab omni labe peccati, ideo
aue. Uirgo aūt ait. Forte nō es miſſꝰ
ad me. Abſit: qꝛ noui te ex noīe Aue
maria. et ſcio interptatiōes eiꝰ. Nā
diceris illūinata: ꝛ illūinatrix, a deo
illūinata vt oēꝫ mūdū illūines: ideo
vt ſcōꝫ nomē tuū ſit laus tua. aue ma-
ria. etiā o angele dei poterit incōue-
niens eſſe, ꝙ a paupe multū petas.
abſit dña mea. Nā tā diues es: ꝙ af
fluēter das, ꝛ nō iproperas, et ſemp
tibi manet: qđ ꝯferas tuis. Jdeo grā
plena tota plenitudine: vt oēs capi
ant ex tua redūdātia. Caueas beate
angele: qꝛ periculū eſt a mulieribus
petere: qñ vir eſt abſens. Dña nec p
pterea periculū erit. qꝛ dñs tecū qui
nūꝗ̄ deeſt tibi. nūc eſt tecū in mēte: ꝛ
pax deinceps erit tecū in ventre. O
angele qꝛ nō ſum digna, nec meritū
inuenio in me. O Virgo ignara tui: qꝛ
nunc veni per oīs angelorꝝ choros
et cūcti aiunt. Bñdicta tu inter mu-
lieres. O angele qꝛ ſum ſterilis, non
dña qꝛ benedictꝰ fructꝰ ventris tui.
Uñ aue pter totalē decorē, Maria
pter dñationē, grā plena pter tu-
as opes, dñs tecū pter ſocietatē, bñ
dicta tu pter pulchritudinē: īter mu
lieres pter pietatē: ꝛ bñdictꝰ fructꝰ
ventris tui propter fecunditatem: ꝛ
ora pro nobis propter noſtram ne-
ceſſitatem: ſed genibus flexis totuꝫ
ei aue.

ei aue preſentemꝰ pter vrbanitatē
¶ Argumētum vbi oſtēditur ꝙ vni-
ca eſt Maria.
Unice videtur ſalutari Maria non
quocūqꝫ ſed a magni conſilij ange-
lo totius trinitatis decreto, nam eſt
angelus non ab alio angelo miſſus
ſed a deo, qui dedit ei os et ſapiētiā
vt virginē ſalutaret vnice. Nec mirꝫ
qꝛ vnica eſt colūba iſta. ꝗus oīa in
nūero pondere ꝛ menſura deus, (vt
Sap. 11. d. ait ſcriptura) conſtituit. extra omnia
Unica eſt btā maria gratia plena. eſt maria, qm̄ ob excellentiam quod
eſt principiū exercitus numerari nō
ſolet, nam dux non cōputatur inter
milites, nec platus inter fratres: nec
ſol inter aſtra: Jure deniqꝫ vnica eſt
maria et extra numerū quia vnitas
non eſt numerus ſed principium nu
meri, ab ea que eſt primogenita an
te omnem creaturam incipit numerꝰ
electorꝝ: ideoqꝫ in capite libri, in ca
pite verbi dei ſcriptum eſt de ea, que
verbum dei coronauit precioſo dya
demate. Nec in pondere ceterarum
rerum eſt Maria, que qm̄ mater dei
Num. 7. c. eſt quandā habet infinitateꝫ anne-
xam. Si aūt eam ponderare volue-
ris, caue ꝙ ſit iuxta pondus ſanctua
rij, quod erat a ceteris ponderibus
ſeparatū. ſanctuariū eſt humanitas
xpi. De menſura ſimiliter nō eſt que-
ſtio, qm̄ immenſitatē dei ſuo contu-
lit gremio capaciſſimo. Unice igitur
ſalutanda eſt maria, cuiꝰ nature bo
Cāt. 6. c. na innumerabilia, qm̄ adoleſcentu-
larꝝ eius non eſt numerus. ꝛ eiꝰ gra-
tie bona pondꝰ excedunt, qꝛ ideo dr
ꝙ pro domo dei ꝯſtruenda tantū ar-
gentum erat in hieruſalē, ꝙ pondus
excederet, ꝛ eiꝰ glorie beatitudines
menſurā ſupergrediūtur, ideoqꝫ di-
citur circundata varietate, ꝛ omnis
lapis precioſus operimentum eius.
Ecce igitur quomodo vnica eſt Ma
ria, que ſupgreſſa eſt vniuerſas. nec
mirum, qꝛ quod expēditur domi me-
tiri non ſolet: ſed ex aceruo ꝛ horreo
accipitur ſine menſura, quod extra
domum educitur metitur, quod ve-
ro intra impartitur, abūde datur, qꝛ
ideo dicitur. Gloria ꝛ diuitie in do-
mo eius. Gloria inꝗ̄ ſine menſura, ꝛ
diuitie ſine nūero. quia quod intra
domum expenditur, nō menſuratur.
O dñe deus: qꝛ dum velles filio tuo
recenter ſtabilire domū extēdiſti ma
nū tuam ad retribuendum: qꝛ gratia
plena ordinabatur ad dñs tecum ſi
cut domus habitatori. Sꝫ dñs iſte
ſolus nō eſt, immo milia milium mi-
niſtrant ei, ꝛ pro oībus iſtis. domus
eius gratia plena eſt: qm̄ ipſa dixit. Eccli. 24. b
Jn plenitudine ſanctorum detentio
mea. Ergo de plenitudine eius oēs
accipiāt: captiuus redēptionē, eger
curationem, triſtis ꝯſolationē, pecca
tor veniam, iuſtus gratiā, angelꝰ le-
ticiā, deniqꝫ filius dei humane natu
re ſubſtantiam, ꝛ tota trinitas gl'iaꝫ
Hec omnia ergo q̄ diximus contem
plans angelꝰ ait. Grā plena dñs te-
cū. Quātus eſt dñs ſecū et ꝗ̄ti talis
dñi ſerui talis eſt gratie plenitudo.
¶ Tria poterunt eſſe puncta ſermōi
Primo de hoſpita magna. Secūdo Diuiſio.
de magno dño. Tertio de ſeruis hu
ius dñi. qm̄ hec tria includuntur in
themate. Quo ad primū aduerte: ꝙ
vt aiunt ſapientes, eiuſdem eſt conſi Prima ps
derare finem, ꝛ ea que ſunt ad finem
ex qua ſentētia prouenit, ꝙ hoſpitia
diuidentes in curia, iuxta qualitatē
dñorum aſſignant domos conſenta
neas magnatibus. ſ. ditiores ꝛ orna
tas: eaſqꝫ iubent decentius pparari
Cum ergo ſpūs ſanctus ductor ver-
bi iuxta eius qualitatē ei domū ppa Gen. 24.
raſſet: ꝛ eliezer ſeruus Abrahe hoc
intellexiſſet ait. Hec eſt mulier quaꝫ
preparauit dñs filio dñi mei, tamen Gen. 24. b
altius repetamus hoc fundamentuꝫ
ſcꝫ ꝙ eiuſdem eſt conſiderare finem
et ea que ſunt ad finem. Naꝫ ex hac
ſententia elicitur ꝙ in eterna prede
ſtinatione includuntur media ad il-
lam. ſcꝫ diuiſiōes gratiarꝝ, alioquin
parum pdeſſet predeſtinare, niſi et
medium aſſequendi contuliſſet miſe finis pdeſtinationis
ricors pater. Huiuſqꝫ ꝛ ipſa pdeſti

natio et medium pꝛedeſtinationis
nõdum efficaciter venerãt, velut ſo-
pita ſeu non bene incepta manebãt
Nonne finis pꝛedeſtinationis eſt
incarnatio verbi? Alioquin ipſe deꝰ
Joh.17,a. non diceret. Hec eſt vita eterna, vt
cognoſcãt te deum viuum et quẽ mi
ſiſti Jeſum chꝛiſtum, pꝛedeſtinauit
nos deus ad ſe, et incarnatio verbi
eſt ad ipſum deum, ergo finis pꝛede
ſtinationis eſt incarnatio verbi, que
ideo dicit̃ nuptie agni, ad quas ele-
cti vocantur etiam ab eterno.
Medium aſſequendi pꝛedeſtinatio
nis effectũ eſt gratia incarnati ver-
bi. Utrumꝙ igitur amplexus eſt an-
gelus et pꝛedeſtinationem, et me-
dium ad illam quando dixit. Gratia
plena dominꝰ tecuꝫ. Ubi aduerte ꝙ
quãdo deficit gratia. pꝛedeſtinatio
videt̃ fruſtrari, gratia que antiquis
patribus collata erat, deficiẽs fuit
et non plena, ideoqꝫ nũc datur gra-
tia plena Marie matri oĩm pꝛedeſti
natoꝛum, ⁊ ne quiſpiaꝫ timeat huiꝰ
gratie defectionem dicitur ei. Domi
nus tecum, qui factoꝛ eius eſt: quo-
niã gratia ⁊ veritas per Jeſum xp̃m
facta eſt ideo: ſecura dicat nobis ma
Johã.1.b. ria. Uenite ad me omnes qui concu-
piſcitis me. ⁊ a gñrationibus meis ad
Ecli.24.c implemini, quoniã in me omnis gra
tia vite ⁊ veritatis. Pꝛedeſtinamur
ergo ad filium dei: qui in matre ſua
medium pꝛedeſtinationis noſtre po
ſuit. ſcilicet plenitudinem gratie, vt
Judith.13. nobis oĩbꝰ dicat. In me ancilla ſua
adimpleuit miſericoꝛdiã ſuam, quaꝫ
ꝓmiſerat domui iſrael. Nec mirꝫ er-
go ꝙ maria dicatur. gr̃a plena, quo-
niã in ea deꝰ adipleuit oĩꝫ miſericoꝛ
diã. quã pꝛomiſerat antiquitꝰ ꝑ pꝛo
Heb.1.a. phetas ſuos, qꝛ multiphariã multiſ-
qꝫ modis olim deus loquẽs patribꝰ
in ꝓphetis iurauerat daturũ ſe no-
bis, vt habitaret in nobis. O felices
ſi inhabitet gloria in terra noſtra, q̃
nichil aliud eſt ꝙ̃ gratia plena dñs
tecũ. Dũ autẽ glĩa hec deſcẽderet vt
plenitudinẽ tẽpoꝝ ꝓoꝛnaret. nõ iue
nit vbi requieſcet, qꝛ totꝰ mũdus in
maligno poſitꝰ erat, ⁊ oĩs terra erat
tributaria pharaoni ꝑter ſacerdota
lẽ, ideo trinitas voluit hoſpitiũ ꝑpa
rare xp̃o ſuo vtens arte ſua, ⁊ eſt illa
de qua ait btũs thomas, Quos deꝰ
ad aliq̃d eligit, ſic eos ꝑparat et di-
ſponit: vt ad id exequẽdũ ſit idonei,
erat maria ad aliq̃d ⁊ ad multũ ⁊ ad
totũ electa etiã ab initio ⁊ ante ſecu
la nõ ſolũ ꝙ̃tum ad eſſe ꝑ deale ſicut
alie creature, ſed ꝙ̃tũ eſſe ꝑelectiõis
⁊ dignitatis ⁊ mr̃nitatis. Naꝫ ideo
ait: Ab eterno oꝛdinata ſum, ⁊ ex an
tiquis anteꝙ̃ terra fieret. Erat autẽ
intentio dei eã in ſotiã aſſumere ad
effectum ꝑdeſtinationis ⁊ mundi re
dẽptionẽ, ſicut adam accepit euã ad
mundi adipletionẽ. Uis videre quo
modo btã ꝟgo adiuuat filiũ dei au-
di, qñ ꝑparabat celos aderã, ecce re
paratione celi: quando certa lege et
Cũ deo eſt Maria in omnibus. puer.8.b. giro vallabat abyſſos, ecce limbi ex
poliationẽ, quando appẽdebat fun
damẽta terre. ecce mundi redẽptio
nem, fundamenta terre fuerunt adã
et Eua velut duo lateres, cum eo in
quit Maria eram cuncta componẽs
Cum ergo ad hec elegit eam deus
et pꝛeelegit eam, opus fuit eã diſpo-
nere et oꝛnare confoꝛmiter ad illum
dominũ qui ſecum futurus erat. Nã
pꝛopterea decuit, virginem ea puri-
tate nitere, qua maioꝛ ſub deo ne-
queat intelligi. Nam verbum eſt cã
Sap.7.d doꝛ lucis eterne: et ſpeculũ ſine ma
cula: dei maieſtatis imago: quẽ q̃dẽ
deus pater vnicum filium de coꝛde
ſuo genuerat equalem, virgini da-
re decreuerat: vt eſſet vnus idemqꝫ
dei et hominis filius. ⁊ quam ſibi fi-
lius ſubſtãtialiter matrem facere eli
gebat, et in qua ſpiritus ſanctꝰ ope
raturus erat, vt ex ea conciperetur
et naſceretur ille de quo ipſe pꝛoce-
debat. Uideas ergo qualiter ꝑparã
da erat, que ad tantum opus electa
erat: tam curioſe eam ſibi diſpoſuit
deus: ꝙ angelus abiẽs eã cõtẽplatꝰ
Apoc.21. ait. Uidi ciuitatem ſanctã hieruſalẽ

nouam deſcendẽtẽ de celo a deo pa
ratã ſicut ſponſam oꝛnatã viro ſuo.
⁊ Auguſtinus ait. Summa dei ſapiẽ
tia nullã in maſſa vſqꝫ totiꝰ mundi
ꝑctã deleret. q̃re in officio ꝯceptio-
nis marie, in qua receptꝰ eſt deus ꝑ
fidem in aĩa mũda, ⁊ in carne factus
homo abſqꝫ macula. Tota pulchꝛa
es o Maria in aĩa, et macula carnis
non eſt in te. quia nil erat in templo
quod non auro tegeretur. Uide hu-
ius templi laboꝛes et coloꝛes, quia
benedictionem omnium gentium de
dit illi. ibi erat Abel innocẽtia. ſpes
Noe, fides Abꝛahe, tollerantia Ja-
cob, humilitas Dauid. ſapiẽtia Sa-
lomonis, ſanctitas Delboꝛe: virgi-
nitas Johannis, hoſpitalitas Mar
the, cõtẽplatio Magdalene, et oĩa
in gradu heroico pura ⁊ ꝑfecta. Ubi
2.pali.7. detinetur maria in plenitudine ſan-
ctoꝝ audiens deum dicentem. Ele-
gi ⁊ ſanctificaui locum iſtũ, vt ſit no
mẽ meũ ibi ⁊ ꝑmaneãt oculi mei in
ea cunctis diebꝰ. Ueniat iã hoſpes
qꝛ iã ſapientia edificauit ſibi domũ
de qua Hiero. ait. Talibꝰ nãqꝫ dece
bat ꝟginẽ oppignerari mũeribus, vt
eſſet gratia plena q̃ dedit celis glo-
riã: terris deũ: fidem gentibus: pacẽ
hoĩbus: finẽ vitijs: vite oꝛdinẽ, moꝛi
bus diſciplinã, qꝛ ſic eſt domꝰ oꝛna-
Agge:2.b. ta, veniat, veniat iã deſideratꝰ cũctꝭ
gẽtibus. Ueni (ait dñs) gabꝛiel, cito
ꝙ ad petitionem Ade a meis cogoꝛ
deſcendere ſedibus, quia quem ad
imaginem meam plaſmaui peccatũ
deſtruxit: lupus meum depaſcit pe-
cus: deſerta eſt ꝑadiſi poſſeſſio: clau
ſus eſt voluptatis agellus: lignum
vite flamea rumphea cuſtoditur, mi
ſereoꝛ erranti, appꝛehendere cupio
hoſtem, ⁊ ad hoc in viſceribus Ma
rie latitare. Tibi pando ſecretuꝫ: ad
eam pꝛopera ad ciuitatem animatã
ad celũ i terra ſitũ, ad ꝑadiſũ rõnalẽ
ꝑge, ⁊ ad ꝟbi mei digniſſimũ habita
culũ ꝓpera, narra ei conſiliũ decre-
tũqꝫ totius trinitatis. ⁊ eſt: ꝙ qꝛ ver
bũ diuinũ eã vult: ipſa quoqꝫ cupiat
illud. Tũc miſſꝰ eſt angelꝰ, vſqꝫ cogi
tabat q̃lis eẽt iſta ſalutatio. cogita- Prudẽtia
tio pꝛudẽtie ꝯcepit ſaluatoꝛẽ, ⁊ quia marie.
nõ cogitauit eua ꝯcepit doloꝛẽ, ⁊ pe-
perit iniquitatẽ. Nam ſi aduerteret
ꝟba ſerpẽtis videret fallatiã. Dice-
bat eñi i qua hoꝛa comederitis. ape-
rientur oculi veſtri, ⁊ eritis ſicut dij
ſcientes bonũ ⁊ malũ. Comeſtio nõ
oꝛdinat̃ ad ſcire ſed ad viuere, nec
poſt pꝛandiũ aut cenã aperiunt̃ ocu
li, ſed ob ſomnũ claudũtur. Ergo qꝛ
non cogitauit deluſa eſt. ne ignauia
ſimili caperet̃ maria cogitabat: qua
lis eſſet ãgeli ſalutatio, ac ſi diceret
intra ſe. Qualiter in domo mea lu-
tea, quia domus luteas habitamus
dominꝰ gloꝛie hoſpitabitur? Quid
ergo eſt dominꝰ tecũ? Unde hoc mi
chi vt veniat dñs maieſtatis, rex glo
rie: dux angeloꝝ ad hoſpitiolũ meũ Hũilitas
Dñe non ſuꝫ digna, vt intres ſub te marie.
ctum meũ: impera quod vis a domo
eternitatis tue: tantum dic verbo, et
obſequar. Nã turbata ſuꝫ cũ audirẽ
Dñs tecum. Plus turbareris o ma-
ria ſi ſcires quãtum pꝛoperat domi
nus ad te: En iſte venit ſaliẽs in mõ
tibus: tranſiliẽs colles, nec detinet̃ Cãti.2.b.
in choꝛo angeloꝛum: nec in genere
patriarcharum, aut regum, vel pꝛo-
phetarum, ſed ad te ſemẽ abꝛahe ꝑ
perat: qui cum in foꝛma dei eſſet: nõ
rapinam arbitratus eſt, eſſe ſe equa-
lem deo: ſed ſemetipſum exinaniuit Phil.2.a.
foꝛmam tuam accipiens, habitu in-
uentus vt homo, vt te ⁊ nos teneat
ſocietate deuinctos: ideo dominus
tecum et mecum: ſed longe plus te-
cum ꝙ̃ mecum. quia tecum tamꝙ̃ fi-
lius: mecum vt dominus: tecũ vt mi
ſericoꝛdiarum pater: mecũ vt iudex
quoniã habeo quod dãneꝫ in me: in
te autem non eſt aliquod ve. Maria
vero cum ſuſpenſa ac mirata tenere
tur, ⁊ ex multo admirari inceptũ ſit
philoſophari. ait intra ſe. Quomo- Dñs tecũ.
do dominus tecum? Nam video ma
gnam difficultatẽ tam ex parte dei ꝙ̃
ex ꝑte mea. nã licet admicabilia ſint

ad alterū.non tamen de ſeruo ad do
minū ſuū,quia dñi ad ſeruum eſt be-
niuolentia,⁊ ſerui ad dñm eſt reue-
rentia.ſolum autē inter equales eſt
amicitia et ſocietas.⁊ ideo dicit.Di
Eccli.13.a tiori te nō eris ſotius.Quomodo er
go ais.dñs tecū: cū non bene cōue-
niant maieſtas et amor?Audi dña ⁊
vide:qr vbi eſt magna affinitas ibi
magna contrahitur amicitia.Cū er-
go deꝰ ſe iactet de cognatiōe tua di
cens.Hanc amaui,⁊ exquiſiui a iu-
Sap.8.a. uentute.i.ab eternitate mea,et non
ſe detineat,donec te in matrem acci-
piat.⁊ generantis ad genitum ſit na
turalis amicitia hinc eſt,ꝙ dñs tecū
etiam naturaliter ſicut filius cū ma-
tre.Nam deus prudenter hoc aget
quia ſemper ſoli queſiuit ſocietatē,
ne cum ceciderit, careat ſubleuan-
te ſe.aut conſolatore: nam ideo vbi
non eſt mulier ingemiſcet eger.Cū
ergo dei filius ſperet:ſe ſolum vide-
re in torculari crucis appēſum ⁊ ab
oībus notis ſuis derelictū.qm̄ de gē
tibus non erit vir ſecum.ex nunc te
matrem vult capere ac per amicitiā
⁊ ſocietatē deiūcire:vt ambo nec in
morte ſitis diuiſi,de qua amicabi-
Joh̄ā.19.e li ſocietate dicet.Stabat iuxta cru-
cem Jeſu mater eius.Et ratio huiꝰ
ſtationis nunc oritur,nunc formatur
qr radix meritorum crucis et paſſio
nis eſt volitio,quam habet in viſce
ribus matris.In vtero virginis rati
ficauit filiꝰ dei:que ab eterno decre-
uerat,et in cruce adimpleuit omnia,
qn̄ dixit.Cōſummatum eſt.Et ratio
ne ratificationis habuerūt efficatiā
duo ſacramenta.ſ.baptiſma ⁊ eucha
riſtia añ crucē,Vult ergo deꝰ eſſe te
cū in ratificatione pariter et in adim
pletione,vt teſtimoniū exhibeas ve
ritati:et in te conſummet:quod in te
fuit inceptum.Nam de te dr̄ ꝙ atin-
gis a fine vſqꝫ in finem.Oportet er
go vt mundo prebeas huius rei te-
ſtimonium ⁊ fidē.Stabat ergo iux-
ta crucem Jeſu mater eius: vt vide-
ret ꝑfici iuxta ſe:quod in eius viſce
ribus fuerat inceptum.et quomodo
nil deficiebat.Ergo dñs tecū: vt ſis Ornatus
ipſa ſecum.Si autē queris:quomo- marie.
do tantū hoſpitē valeas recipere.
Nec habeas qui te ornare domū ad
iuuet.Spūs ſanctus ſuperueniet in
te:⁊ virtus altiſſimi obūbabit tibi
ipſe ſpūs ſanctꝰ dabitur tibi in per-
ſona,vt ſuppleat inmediate vicem
viri,⁊ efficiat in te quod naturaliter
vir facere poterat,nec ſolum ſpiritꝰ
ſanctus ſupplere dignabitur vicem
viri.ſed vim generatiuā tibi tribuet
vt nō virili ſemine ſed miſtico ſpira-
mine concipias,⁊ ſic inuenta eris in
vtero habēs de ſpiritu ſancto,quia
ſpūs ſanctus ſuperueniet in te,⁊ ad
huc ſecundario ſpūs ſanctus dabit
tibi in donis ſuis,quapropter virtꝰ
altiſſimi obumbrabit tibi appendēs
ornamenta domui tue.⁊ te tapetibꝰ
gratiarum ornabit.O mira ornamē-
ta mater ⁊ ꝟgo,deus et homo,fides
et cor humanū,que omnia arte miri
fica inuenientur in te,⁊ ꝙ tantā ha-
beas impeccabilitatis gratiā in ter-
ris:ꝙtam angeli in celis,⁊ ſuꝑ hec
oīa preparator hoſpitij tui ait de lo
co vteri tui.Erit in ſolium glorie do Eſa.22.
mui patris ſui,⁊ ſuſpendent ſuꝑ eū
oēm gloriam domus patris eius,va
ſorū diuerſa genera.Omne vas par
uulū a vaſis craterarum vſqꝫ ad omne
vas muſicorū,quia ex te gratia ple-
na implebuntur omnia vaſa hoīm ⁊
angelorum craterarum ⁊ muſicorum.
¶Nūc de ſeruis huiꝰ magni dñi q̄ Scda p
eſt cū maria videamꝰ aliq̄d.nobis
nāqꝫ dr̄.Querite dñm,dum inueniri Eſa.55.
poteſt,inuocate eum dum prope eſt.
Nūc maria īueniri pōt,⁊ in ea ꝓpe
eſt omnibus ſeruis ſuis,et tam ꝓpe
vt de dño fiat iam frater.quia in ea
et per eā caro noſtra ⁊ frater noſter
eſt:immo ⁊ ex Maria paruulꝰ fit no
bis magnus dñs,⁊ filius datus eſt
nobis.Unde beata virgo anime cu-
iuſlibet noſtri,perſonat verba q̄ au
diuit ab angelo.ſ.gratia plena dñs
tecum,ipoſſibile eſt,ꝙ deſit dñs grā

plenis,⁊ plenꝰ eſt gratia ille cū quo
dñs eſt.Felix qui ꝑegrinationis ſue
dñm ſuum meruit habere conſortem
cui ſecum ꝯmoranti propheta dixit.
Ps.22.c. Nam ⁊ ſi ambulauero in medio vm
bre mortis,non timebo mala qm̄ tu
mecum es.Dñs ꝓtector vite mee a
quo trepidabo? Uiator multis indi
Septē pre get.Primo ſocietate ne triſtetur.Se
ſtat dñs in cundo lumine vie ſue,ne offendat pe
carnatus. dibus.Tertio directione ne erret.
Quarto expenſis ne fameſcat.Quin
to protectione ne depredetur.Sex-
to receptione,vt quieſcat.Septimo
premio ne fruſtra laboret.Hec oia
dñs noſter eſt nobis.Quia quo ad
Gala.4.a. primū dr̄.Nichil differt a ſeruo cum
ſit dñs oim:ecce quomodo ſotiꝰ eſt
nobis ſeruis ſuis dñs,quo ad ſcōm
dr̄.Erit tibi dñs in lucem ſempiter-
Eſa.60.d nā,quo ad tertium dr̄,Dñs ſolꝰ dux
Deu.32. eius fuit.Solus dr̄:quia iam nō ege
mus moyſe.quo ad quartū dr̄.Ego
Ps.80. ſum dñs deus tuus,qui eduxi te de
terra egypti:dilata os tuum: et iple
bo illud,quo ad quintū dr̄.Dñs for-
Ps.23. tis ⁊ potens: dñs potens in prelio.
Dñs virtutū nobiſcū ſuſceptor no-
ſter deꝰ Jacob.i.luctatoris.quo ad
ſextum dr̄.Manus dñi erat mecum
Eze.3,c. confortans me.De ſeptimo autē di
citur.Uidi dñm ſedentem ſuper ſo-
Eſa.6.a. lium excelſum.⁊c.Nunc autem recē-
ter conceptus hec oīa preſtat domi-
nus ſeruis ſuis quibus eſt ſotius,qr
pariter nobiſcum viator.⁊ eſt lumē
ad reuelationē noſtrā in laterna vte
ri marie illuminatricis,⁊ dirigit viā
fidei noſtre ad ſecretiora velaminis
et quarto nutrit exinde conſolatiōe
ſuos etiā Johānē,quinto protegit
matrem,ſexto recipit ad ſe totam do
mum zacharie.ſeptimo premiat ani-
mā ꝟgis.Mira ſunt iſta ſeptē: que
nūc operatur dñs ī medio terre ſan-
cte vteri ꝟginalis,vnū tm̄ moneo,ꝙ
qn̄ vobis dico.Dñs tecū etiā econ-
uerſo tu dicas.Et ego ero ſecū.Nā
ſcriptū eſt.Dñs vobiſcū qr fuiſtis
2.Pa.15.a. cum eo.Nā dñs iuſtꝰ noſter plꝰ eſt
cū illis qui magis ſunt cū eo,qui aūt
cū eo fuerint,nō erūt ſerui vitiorum ſꝫ
etiā dñabuntur aſtris ⁊ malis ꝯſtel-
lationibꝰ ſuis,nā hic eſt Jeſus dñs puer.16.
dñantiū aīo ſuo ⁊ ceteris aīantibus
terre.Ad hoc eñ eſt nobiſcū dñs:vt
nationibus vitiorum dñemur,⁊ beſtijs
q̄ mouent in terra corporis noſtri:ac
paſſionibus anime noſtre. Ea q̄ in
toto ſermone prediximꝰ miſteria in-
carnationis dñice,figurātur,vbi di-
citur.Regina quoqꝫ Saba cum au-
diſſet famam Salomonis venit vt 2.pa.9.a.
tentaret eum in enigmatibus in hie Figura in-
ruſalem cum magnis opibus et ca- carnatiōis
melis,qui portabant aromata ⁊ au-
ri plurimū,gemaſqꝫ precioſas.Cū-
qꝫ veniſſet ad Salomonem locuta
eſt ei quecūqꝫ erāt in corde ſuo,⁊ ex-
poſuit ei Salomon omnia que ꝓpo
ſuerat,nec quicq̄ fuit quod nō ꝑſpi
cuū ei fecerit.Que viſa eiꝰ ſapiētia
⁊ domo quā edificarat,⁊ conſpexe-
rat cibaria menſe eius.⁊ habitacula
ſeruorum:⁊ officium miniſtrorum eius,et
veſtimenta eorum,pincernas quoqꝫ et
veſtes eorum,⁊ victimas quas immo-
labat in domo dñi,non erat pre ſtu-
pore vltra in ea ſpūs.Dixitqꝫ ad re-
gem.Uerus eſt ſermo quem audierā
in terra mea de virtutibus et ſapien
tia tua,non credebam narrantibus:
donec ipſa veniſſē et vidiſſent ocu
li mei,et probaſſem vix medietatem
ſapientie tue michi fuiſſe narratā:vi
ciſti famā ꝟtutibꝰ tuis.Bti viri tui
et beati ſerui tui,hi qui aſſiſtūt corā
te.Hec regina Saba q̄ eſt humani-
tas xpi.Nā Saba interpretat̄ capti
uitas,eſt ergo regina captiuitatis
hūanitas redemptoris,q̄ captiuam
duxit captiuitatē filiorū ade:quibus
dona dedit.Nam dñs tecum nō eſt
ocioſus ſed victoriam et plenitudi-
nem gratie ſecū affert.De hac regi
na que nūc in thalamo viſcerū Ma
rie ſedit ſcriptum eſt.Regina auſtri
ſurget in iuditio cum generatione Mat.12.
iſta,ſcilicet malorum,⁊ condempna-
bit eam,quia venit a finibꝰ terre au-

dire ſapientiam ſalomonis. Auſtri
regina eſt chriſti humanitas, q2 flan
te ſpiritu dñi cōcepta eſt, ⁊ q2 in eiꝰ
ſcilicet humanitatis forma xp̄s iudi
cabit. Tunc ſurget in iuditio contra
incredulos, Quis nunc iaceat in vte
ro virginis. a finibꝰ terre dr veniſſe
quia procul ⁊ de patriarcharuꝫ vlti
mis finibus preciū eiꝰ, hec eo modo
quo erat in finibus ſuis audiſſe di-
cit ſapientiam verbi. Salomō quip-
pe verbum dei figurat. quod quideꝫ
eſt vera dei ſapientia excedens om-
nes orientales. i. angelos. Per p̄ri-
archas ergo ⁊ ꝓphetas. qui ſunt fi-
nes a quibꝰ venit, ꝑſonat fama ver-
bi incarnandi ac ſapientie humanā
de. hec humanitas venit tentare fi-
lium dei in enigmatibus paſſionum.
Nam ſuam paſſionem vocauit ten-
tationem, dum in horto apoſtolos
hortaretur ad vigilādum ſecum. ne
ſomno ſepultos eos caperet iudas
peſſimus vigil. Unde incarnationi
adiūcta eſt paſſio. ideo enim diximꝰ
Marie. Dominus tecum vt .ſ. ſecū
ſis iuxta crucem, ſed nunc tempore
pacis agitur d̄ bello: ideoqꝫ dicitur
veniſſe in hieruſalem. Quia nunc
in pace factus eſt incarnationis lo-
cus. Uenit inſuper hec regina cum
magnis opibus et camelis, quia di-
uitias gratiarum vult ex nunc pec-
catoribus elargiri, eoſqꝫ aromatibꝰ
et auro ac gemis onerare. Aromata
ſunt orationes digne, aurum eſt re-
demptio integra, gēme ſunt virtu-
tes perfecte: que omnia inſunt ani-
me chriſti ab inſtanti conceptionis
ſue, eaqꝫ ex tunc decreuit camelis im
ponere: vt beſtie peccatores place-
ant deo, et ob eius merita recipian-
tur ab eo. et ſequitur in prel:bata fi
gura. Cumqꝫ veniſſet ad Salomonē
que erant in corde ſuo expreſſit ei.
Aduentus huius regine ad Salo-
monē eſt vnio humanitatis ad ver-
bum dei filium. Poſt hanc vnioneꝫ
ypoſtaticam fruitiōe plenam ⁊ glo
ria: primum q̄deꝫ quod fecit anima
illa beata, fuit orare pro omnibꝰ p̄-
deſtinatis: qui ab vnione illa fuerūt
in corde ſuo. Nam ideo dicitur. Ac- Ps.63.
cedet homo ad cor altuꝫ. ſcilicet cor
ſecretum, quia hoc ſecretum caluit, ⁊
videns neceſſitatem eorum pro eis
orauit. ⁊ exaudita eſt pro ſua reuerē
tia, et pro filij dei clementia. ideoqꝫ
ſequitur. Expoſuit ei Salomon om
nia que propoſuerat. pro nobis re-
dimendis propoſuerat multitudinē
dolorum ſuorum in corde ſuo: quos
paſſura erat, quos verbum expoſuit.
dum eorum merita predeſtinatis ap
plicuit: quorum cuilibet propterea
dixit ex tunc. Dominus tecum. eos
ſalutans: eiſqꝫ dans ſalutē Jeſum.
De ſapientia ceterarum rerum ſe-
quitur, ꝙ vidit. ſcilicet facialiter ſa-
pientiam. ſcilicet ſubſtantialem ver
bi: et domuꝫ quam edificauerat, que
eſt Maria mater dei gratia plena.
de qua domo dicitur. Domus quaꝫ 1.Paꝛ.22.
edificari volo talis eſſe debet: ꝙ in
cunctis nationibus nominetur. Ui-
dit etiam cibaria menſe regis, quia
perpendit omnium ſanctorum frui-
tiōes, et habitacula ſeruorum. ideſt
corporum reſurrectionem, et officiū
miniſtrorum. ſcilicet quibus ordini-
bus angelorum erant ſancti aſſociā
di. et veſtimenta eorum ideſt dotes
corporum glorificatoruꝫ. Uidit etiā
in eccleſia primitiua futura pincer-
nas apoſtolos, ⁊ veſtes ex alto con-
donandas eis induendis virtute ex
alto: et victimas filij dei non ſolum
crucis ſꝫ quas immolabat in domo
domini. ſ. adhuc exiſtēs in maria do
mo ſua. Et non erat in ea pre ſtupo-
re vltra ſpiritꝰ vidēs ſeſe ſubito ad
tātum bonum eleuatam. Sed quid?
Nam ei dicitur. Expecta parum, q2 Eſa.60.
mirabitur et dilatabitur cor tuū quā
do conuerſa fuerit ad te multitudo
maris Domus iſrael gentilitas, lim
bus. eccleſia: terra: angeli: ⁊ omnes
beati, celum, ⁊ aſtra. nam vbiqꝫ re-
gnabis per gratiam et gloriam: quā
michi preſtet, ⁊c.

De beato Marco euangeliſta.
Sermo .19.
Similis factus eſt leoni in ope-
ribus ſuis. 1. Macha. 3. a.
Inuocatio vbi oſtenditur ꝙ Ma
ria deuꝫ mollem facit.

QUamuis leo ſit fortiſſi
mus beſtiarum, quo ru
giente pauent omnes
beſtie agri, tamē datur
modus īueniturqꝫ ars
vincendi eius iram .ſ.
maria red- ſi paruulꝰ capiaꞇ ac nutriaꞇ. Tūc em̄
dit mitem diligit nutritorem: et optemperat ei,
leonē deū. beneficia ſiquidē norunt vincere irā
leonum. Nam ſeuitia leonina pieta
tem exhibitam recognoſcit, ita ꝙ nō
ſolum ipſuꝫ nutritoreꝫ diligat: ſed ſi
quiſpiam cum eo accedat caueam le
onis ꝓculdubio ſecurus erit. Deus
noſter ita ſeuus eſſe cōſueuerat: ꝙ ei
Ps.73. pſalmographꝰ dicat. Iratꝰ eſt furor
tuꝰ ſuper oues paſcue tue: maxime ī
deſerto quando deuorauit eos ter-
ra, imo et ira dei abſorbuit eos. Tūc
maxima dignoſcitur ira: quando ſe
vertit in ſuos, ſic ira dei efferbuit ſu
per oues paſcue ſue. Sed mitiſſima
v̄go vſa eſt īduſtria p̄dicta. ſ. capiē-
do leonē ꝑuulū, et eū nutriuit vt ma
ſueſceret. De his tribus ipſa dixit ꝑ
Eſa.9.a. prophetam. Paruulꝰ datus eſt no-
bis, et de nutritione ſubdidit. et filiꝰ
datus eſt nobis. ſ. nutriendus. de ter
tio autem ſubinfertur et vocabitur
nomen eiꝰ emanuel. i. nobiſcū deꝰ. ſ.
mitis ⁊ humilis. Ecce igitur quomo
do paruulū cepit eū. ⁊ nutriuit in fi-
lium, et manſuetus eſt vt agnꝰ effe-
ctꝰ ī cauea ſui vētris. vbi nō inuenie
tis deuꝫ vt deū ſed vt hoīeꝫ: nec inue
nietis leonē vt leonē ſꝫ vt agnuꝫ, nec
vt ſeuū ſed vt cognatū: q2 ꝑ mariā ca
ro noſtra ⁊ frater noſter eſt. Si ergo
ſecuri ⁊ grati accedere cupitis ad leo
nem ferte vobiſcum mariam, eſt em̄
memor adhuc pietatis quā ſibi dum
erat in cauea ſua exhibuit: ⁊ ob eam
non deſtitit pietatē gratie preſtare
dicentibus Aue maria.
Argumentum vbi oſtenditur ꝙ
chriſtus eſt animal ſanctum.
Quoniam redēptor noſter eſt ami Puer.18.d
cabilis ad ſocietatem vocatur homo
et eſt aptus ad ſacrificium paſſionis Aial quat-
ideoqꝫ vocatur bos ſacrificio deſti- tuor facieꝝ
natus, ⁊ eſt etiā a mortuis reſurgēs eſt xp̄s.
quapropter vocatur leo, In aſcen-
ſione vero comparatur aquile de-
ſuper volanti. Unde chriſtus ob ea
que dicta ſunt figuratur in anima-
li quondam a prophetis mirabiliter
viſo: quod quattuor facies habebat
ſcilicet hominis: et bouis: et leonis
et aquile. Ut autem et harum quat-
tuor facieꝝ ſigillatim proprietas vi
deretur, quattuor euangeliſte par-
titi ſunt eas inter ſe non ſoluꝫ in ſcri
bendo eas, ſed eas in ſe vnuſquiſqꝫ
ſuam transformando. Nam Lucas
fuit bos in carnis mortificatione,
Matheus fuit homo quia pro virgi
nitate ſeruanda que proprius eſt ho-
mini obijt. Johannes itidem fuit
aquila in contemplatione deitatis
chriſti aſcendentis, ſicut Lucas bos
intuitu paſſionis chriſti ſui, ⁊ Ma-
theus homo intuitu mūditie chriſti
Sed Marcus fuit leo propter mo-
ralem fortitudinem chriſti ſui: cuius
os non eſt comminutum. ideoqꝫ ait
thema d̄ marco. Similis factus eſt
leoni in operibus ſuis. Quis beatus
Marcus propter quattuor virtutes
cardinales quas habuit, aīali quat
tuor facierum valeat cōparari, nunc
de leone tantum agere oportet: quia
ſimilis factus eſt leoni. Similitudo
autem eſſe non poteſt niſi ad mi-
nus inter duo, ⁊ ſic: In prima ſermo
nis parte de chriſto leone agendum
eſt. In ſecunda vero de ſimilitudine
marci ad ipſum. Diuiſio
Quo ad priorē ꝑtē cōtionis nr̄e
ne audientis animus aut mens pre
dicantis in diuerſa rapiatur: ſolum
adducam benedictionem quādam
iſraelis ad ſuū dilectum filiū: cui di-
xit. Juda te laudabunt fratres tui. Ge.49.b.

Manus tue in ceruicibus inimicoꝝ
tuoꝝ,adorabunt te filij patris tui.
Catulus leonis iuda,ad predam filij
mi aſcẽdiſti: requieſcens accubuiſti
vt leo,ꝛ quaſi leena.Quis ſuſcitabit
eum? Hec ibi. Nunc autem videre
oportet quis ſit iudas iſte tam ſubli-
mis ꝙ ei curuetur omne genu fratrū
ſuorum, cui etiam adorationem tri-
buat rubẽ Quis dictꝰ ſit prior in do-
nis.maior i iperio.Judas iterꝑtatur
laudatio,ꝛ eſt ille cui dauid ait.Deꝰ
Ps.21.a. deus meus reſpice in me. et ſubdit.
Tu autem in ſancto habitas laus iſ-
rael.ps iſte pro reſurrectione condi-
tus eſt ideoqꝫ petit dauid,vt deus a
mortuis ſuſcitatus reſpiciat eū a ſon
Judas eſt xps. no mortis euigilans,ideoqꝫ bis di-
xit Deus deus meus,vbi voluit inue
re, ꝙ ſoporatus a ſonno mortis fuit
filius dei,ꝛ vt oſtendat locū vbi chri
ſti anima tunc temporis erat ſubiu-
xit.Tu autem in ſancto.ſ.cetu ſancto
rum limbi habitas laus iſrael,laus
oim videntium te.nam iſrael interꝑ
tatur videns deum. Ideoqꝫ incepit.
Deus deus meus reſpice i me,vt ex
vtraqꝫ parte viſio cauſetur.tu me.et
ego te videam,et tunc erit integra vi
ſio integra laus,nam qui parum vi-
det parum laudat,et qui non vide-
tur non laudatur a deo,Prouenit er
go laus a deo viſo et a vidente eum
quia tunc erit vnicuiqꝫ laꝰ a deo,at-
qꝫ deo noſtro erit decora iocundaqꝫ
laudatio.Ecce duplex laudatio.ſ.di
uina et humana ad inuicem obuiās
que quidem eſt in chriſto deo et ho-
mine,qui propterea iudas vocari de
bet,cui additur.Te laudabūt fratres
tui. Eece quomodo adiciam ſuper
oēm laudem tuaꝫ chriſte,quoniā lau
dationem domini loquetur os meuꝫ
quando te ceperit laudare. Nec ſo-
lum fratres chriſti.ſ.homines lauda
bunt eum,ſed etiam angeli de quibꝰ
additur.Adorabūt te filij patris tui.
Fratres Chriſti ſunt homines pro-
pter eius matrem temporalem,ꝛ filij
pris ſui ſunt angeli ꝑpter eiꝰ parētē
eternalem.Iſti laudant reſurgētē,illi
adorant. Plus eſt adorare ꝙ lauda
re qꝛ de chriſti reſurrectione plꝰ no-
uerunt angeli ꝙ homines.Longum
eſſet nunc laudationem et adoratio
nē chriſti narrare.Euntes in emaus
laudabāt eum dicentes.Jeſus naza Luc.24.
renus fuit vir ꝓpheta potēs in ope
re et ſermone coram deo ꝛ omni po-
pulo.Hij poſtꝙ regreſſi ſunt in hie
ruſalem inuenerūt alios ꝯgregatos
ad enarrandum xpi laudem ꝟtutem
ꝛ gloriam.angeloꝝ adorationē non
valeo exꝑmere,nec mulieres,ꝙuis
viſionē angeloꝝ viderūt poterunt
dicere. niſi ꝙ citius eis venerūt ad
xpm adorandū de quo mane dilucu
lo dixerunt eis. Nolite timere (ſed
amare) Jeſum queritis nazarenum.
Surrexit non eſt hic.Precedet vos Ma.24.
in galileam.i.in tranſmigrationem
glorie reſurrectionis,vbi.ſ.nos vi-
dimus iā ꝛ adorauimꝰ eum.Lauda
tur ergo xps ab hoibus ꝛ ſanctis oi
bus quia homo,adoratur ab ange-
lis,qꝛ deus. Hic dr laudatio in ab-
ſtracto ꝑpter diuinitatē,et dicit laꝰ
in concreto ꝑpter humanitatem,ob
alterum Dauid edidit pſalteriū,ob
alterum ꝟo Salomon cecinit cātica
canticorum.

¶ Uidimus huius ducis magnificā
laudem,nunc videamꝰ laudis ratio- Fortitudo xpi cruce claret.
nē,de qua ſubiungitur in aſſumpta
parabola. Manus tue in ceruicibꝰ
inimicoꝝ.Manu armata viget dux Ge.49.
iſte ſuper duritiā inimicoꝝ viſibiliū
et inuiſibilium.Quo ad inuiſibiles
inimicos dr de manibus nri leonis
de tribu iuda.Cornua in manibꝰ eiꝰ abach.3
ibi abſcondita eſt fortitudo eiꝰ:an-
te faciem eius ibit mors.Ea que ap
parent videntes dicūt,ꝙ xps habet
manus cruci affixas,ſed ꝓpheta di-
xit,ꝙ manibus xpi erant cornua cru
cis affixa.Cornua inquit in manibꝰ
eius.Nā poteſtatē habet ponendi
aiam ſuam in cruce et iterū ſumendi
eam.Plus ergo tenet xps crucē,ꝙ
teneatur a cruce.Dum ergo ibi erāt

manꝰ eius:ceruices duras demonū
edomabāt.Nam ideo ſequitur.Ibi
Abac. abſcondita eſt fortitudo eius.ſ.ſe-
crete vincens principē mundi huius
qm ante faciem xpi ibat mors fugā
capiens. Aſcendit in altum,vt ca-
ptiuaret diaboli captiuitatē:mortē
ꝛ auctorē mortis in ſempiternū pre
cipitans.Hoc ſentiens demon iā vi
mat.27.e. ctus dixit.Deſcendat nunc de cruce
Habuit ſe xps cuꝫ demone ſicut ali-
quis viribus pollens,qui ſi caſu vi-
derit patrē ſuū percuti ligno,ſeruat
arreptū lignum,ꝛ data oportunita-
te eodē frāgit caput contrarij.ſic ne
gocio ꝑſenti eſt.Nā demō ligno ve
tito fregit caput pris ade,cuiꝰ ictꝰ
adhuc ſentiūt filij eius:tamē xps eo-
deꝫ ligno quod hucuſqꝫ ſeruarat.ſ.
cruce,que hucuſqꝫ fuerat vetita:dia
boli caput frangit ipſa.ſ.crux ode-
mon conteret caput tuum:de qua iu
Sap.14.a re merito dr.Benedictum lignum ꝑ
quod ſit iuſticia.ſ.talionis iam dicta
Ex hoc remanſit crux arma diabolū
debellantia oibus conceſſa. Manꝰ
ergo tue o xpe cruce armate in cerui
cibus inimicoꝝ tuorum ſunt. ¶ Si
de viſibilibus inimicis vultis audi-
re:aduertite ceruices eoꝝ:nam ſunt
Joh.19.a. ille voces qbus dicebant.Crucifige
crucifige eū:tolle tolle ad crucē.Su
per has duras ceruices Pylatū vin
centes:fuerunt manus Jeſu non ar-
Eſa.10.f. mate ſꝫ vncte oleo clementie:de quo
dicitur.Computreſcet iugum a facie
olei.Importabile iugum crucis ſub
quo cecidit impoſuerant iudei collo
xpi:ſed iam per eū ceruices eorū vn
cte erant:ꝛ vellent tollere iugum ab
eo,et imponere collo ꝑprio:ideoqꝫ
vt ait lucas.Reuertebantur a calua
rio in hieruſalem ꝑcutientes pecto-
ra ſua.Et illa die factus eſt plantus
magnꝰ:vt fieri ſolet in morte primo
geniti,Totū fluebat a manibꝰ pen-
dentis in cruce:qui etiam ipſo tēpo-
re quo crucifixus eſt.Aſcendēs in al
tum dedit dona hoibꝰ:vt penitere
poſſent,inuiſibiles hoſtes ꝑ vim iu-
ſtitie debellauit:viſibiles aūt per in
duſtriam miſericordie.Altera manu
illos:altera ꝟo iſtos:vt dici valeat
ei.Manus tue in ceruicibꝰ inimico- Ge.49.b.
rū.Etiam in ceruicibus iude fuit ma
nus xpi,que adduxit eū vſqꝫ dū di-
ceret.Peccaui tradens ſanguinē iu- mat.27.a.
ſti.Et fuit in ceruicibus cuſtodū ſe-
pulchri vt territi fugerent,qꝛ exter-
riti ſunt cuſtodes:ꝛ facti ſunt velut
mortui.Et ad litterā fuit in ceruici-
bus demonū:ꝛ eos retrocedere fe-
cit,qm per ſomnia terrebant vxoreꝫ
pilati:iam ſane nolebāt ꝙ occideret
xps.Ecce igitur quomodo victores
vincūt manus xpi,quā obrē laudāde
ac pariter adorande veniunt.

¶ In reliquis verbis vocatur xps Rex leo eſt xps.
catulus leonis:ꝛ leo:et leena.Rede
ſcens accubuit vt leo:qn inclinato
capite emiſit ſpm in cruce.Ibi vt leo
apertis oculis obdormiuit quia nil
eū latebat etiam clauſis per morteꝫ
oculis.Leo ergo dr accūbēs chriſtꝰ
in cruce ꝑpter tituli regiā dignitatē
qua ſcribitur rex iudeoꝝ.naꝫ leo eſt
rex aialiū. Ubi nota ꝙ qn natus eſt
predicatur a regibus rex iudeorum,
et quando moritur etiā ab inimicis
rex ꝑpalatur,nō autem inter viuen-
dū,quia dum viueret queſitus ad re
gnū fugit. Ubi nota ꝙ ſi ea que ha-
bes dū viuis ꝓ xpo ſpernis in mor-
te ea reperies iaꝫ meliora effecta: vt
xps qui propterea ꝙ queſitus in re-
gē ſpreuit regnū,maiori gloria inui-
tis inimicis ſuis rex ſtabilitur triū-
phali titulo:quē iudaica potētia de-
lere non valuit. ¶ Non aūt abs re
chriſtus vocatur catulus et leena et
leo:qm in xpo ſunt tria ob vnionem
ypoſtaticam nimis conſona.Corpꝰ
eius dr catulus dum exanime fuit,
quia tunc mortuū plus indiguit au-
xilio parentuꝫ.Catulus em indiget
patribus ſuis.Sic fere corpus Jeſu
emortuū aia ſua indigebat:que erat
velut mater eius.Et ꝙuis vnitū eſ-
ſet deo,idigebat leone ideſt deo: vt
ſcilicet fremitu ſuo: tertia die illud

ſuſcitaret. Qđ ⁊ fecit qñ terra mota
eſt, ⁊ quieuit mors. Nã terremotus
tẽpore reſurrectionis fuit velut fre-
mitus leonis ad catulũ corporis ſu-
ſcitandũ. Leena đr aĩa xp̃i, naz ſicut
leo fremit ad excitandum catuluz ſic
⁊ leena. Ubi aduerte ꝙ ꝗuis reſurre
ctio deitati aſcribitur cuius potẽtia
facta eſt: etiã aĩe xp̃i fuit ſatis poſſi-
Joh.10.e. bile: ipſo dicente. Poteſtatẽ habeo
ponendi animã meã, ⁊ iterũ. ſ. per re-
ſurcectionẽ ſumendi eam. Hoc etiaz
ad xp̃i humanitatem pertinet. Cor-
pus ergo xp̃i đr catulus. aĩa leena.
Ge.49.b. deitas leo. Et in eo ꝙ q̃ritur. ſ. q̃s ſu
ſcitabit eum? Innuitur: ꝙ aliena vir
tute nõ indiget ad reſurgendũ. Qm̃
quẽadmodũ qñ voluit occubuit: ſic
qñ voluit reſurrexit. ¶ Nũc nõ ſup-
eſt niſi, vt exponamꝰ illud qđ ſequit
Chriſtus crucẽ aſcendit. ſcz. ad p̄dã aſcẽdiſti fili mi. In ꝓpria
videt iſta ꝓphete locutio, nã ꝯmuni
ter via belli non aſcenſus ſʒ deſcen-
ſus vocat i ſcripturis ſacris: ac etiã
miles ab equo deſcendit aliqñ: et ſi
pedeſter eſt genu flectit ſuꝑ pectora
deiecti: vt eũ ſpoliet. Sʒ patriarcha
nõ ad bellũ ſed ad rẽ locutꝰ eſt xp̃m
ꝯtẽplans crucẽ volũtarie aſcẽdentẽ
Attamen forte dicet quiſpiam, ꝙ ibi
non aſcendit ad predã, immo vt ip̃e
preda fieret. Nam chriſtus affixus
Luce.10.e cruci eſt homo deſcendens a quiete
Hieruſalem in hierico in defectus
etiam mortis, vbi defecit in dolore
vita eius, ⁊ anni ſui in gemitibus.
Cecidit in latrões, quãdo inter eos
crucifixus eſt: ſpoliauerunt eum a
fama ſua, ita vt dicat. Inter iniquos
Mat.15.c reputatus eſt ſcilicet quaſi vnus ex
illis. Et plagis ipoſitis ſcilicet vul-
nerum et linguarum, nam etiam qui
crucifixi erant cum eo cõuitiaban-
tur ei. Tamen abierunt ſemi viuo re
licto: quia corpore mortuo animam
non poſſunt occidere. Nã ⁊ſi hũani
tate moriatur: diuinitate viuit. Spo
liauerunt eum ab amicis et veſtibꝰ,
et etiam animam a pellibus et oſſa
a carnibus q̃bꝰ optime veſtitꝰ erat.

Nec ſolum pallium eius tulerũt cu-
ſtodes murorum: ſed vitam ⁊ calicez
aque frigide. Quomodo igitur dici-
tur tibi domine Jeſu: ꝙ ad predam
aſcendiſti: cum ibi datus in predam
ſis? Omnes creature ſunt i cruce de
predantes te. Claui depredant greſ
ſus tuos, claui depredantur opera
tua. quia venit nox mortis: quando
non poteris operari ſanitatem infir
morũ vtens eis. Corona ſpinea de-
predatur cerebrum tuuz: et capillos
ſanguinem et vitam. Lancea depre
datur cor tuum, et ſpongia mirrata
dulcedinez tuam. Quid plura? Hijs
non obſtantibꝰ propheta deſcripſit
leonis conſuetudinem, qui tempore
prede montem ſolet aſcẽdere, vt ex-
inde ſpeculetur predam ſuam, ⁊ pro
pterea dixit. Ad predam aſcendiſti
fili mi. O ꝗ̃tum aſcendit chriſtus tẽ
pore crucis ſue. In qua quia ſpolia-
tus eſt ſpoliat nos, et quia vinctus
eſt vincit nos. Nam propterea dixit
apoſtolus. Chriſtꝰ mortuꝰ eſt ergo
oẽs mortui ſũt. Sua morte meruit,
vt moriamur cum eo. Quoniã lex a-
moris talionẽ expoſtulat. Sʒ videa
mus ꝗ̃tum aſcendit, ⁊ ſtatim videbi
mus quomodo predam cepit. Illud
ad quod credendum maior requirit
fides, magis aſcendit. magiſq; nos
facit aſcendere: quia per fidem aĩa
in deum aſcendit. Tãta fides requi
rebatur ad credendum dei aſcenſuz
in crucem, tam alteq; aſcẽdit. ꝙ iu- 1.Cor.1.
dei a viſu fidei eum perdiderũt: qm̃
ſi dñm glorie cognouiſſent, vtiq; nõ
crucifixiſſent. Et demones quoq; q̃
credere ſolebãt ⁊ contremiſcere xp̃z
perdiderũt a viſu. Apoſtoli etiã cũz
petro dicunt. Nõ noui hominẽ iſtuz
quẽ dicitis. Quin ⁊ ipſa dei genitrix Eſa.53.
maria vix cognoſcebat eum, quia cũ
non eſſet ei ſpecies neq; decor, nõ re
putauit eum inter iniquos donec au
diuit vocem eius dicentem. Pater
ignoſce illis. Tũc in voce cognouit
ilico filium ſuum quẽ genuerat, ⁊ vt
notat Bonauentura Hac de cauſa

iunxit ſe cruci: ne iterum dubitaret
quis crucifixorum eſſet filius eius.
Nec mirum ꝙ mater ignoret filium
quia ouis non agnoſcit agnũ ſuum:
dum videt eum tonſuz: donec emit-
tit balatum: ⁊ ſic maria xp̃m cernẽs
etiam ſcoriatũ minime cognoſcebat
nouit tamen eum in voce clemẽti, dũ
ꝓ inimicis eũ orãtẽ audiuit: ex quo
ſtetit iuxta crucem. Nec pater eter-
nus vidit eum. ideſt non adiuuit: qr
Job.30.c. per Job xp̃s conqueritur dicens pa
tri. Sto ⁊ non reſpicis me: clamo et
non audis me. Et mater maria de fi
lio ſuo dicit ad patrez. Auertiſti ad
Ps.88. iutorium gladij eius, et non es auxi
liatus ei in bello. Igitur multũ aſcẽ-
dit: qui propter ſuum aſcenſum per-
ditur ab oculis amicorum ſuorum.
Que cepit ex cruce xp̃s ¶ Tũ aſcendit ad p̄dã: qm̃ ex cruce
depredatꝰ eſt. primo celũ. Scđo ter
rã. Tertio limbũ. Quarto amorẽ nr̃z
De primo ſatis liquet, qm̃ ipſe xp̃s
dixit: vim pati regnum celorum. Ne
mo antem maiorem vim intulit ei ꝗ̃
dñs Jeſus violentiſſimus. Ideoq;
tãꝗ̃ iuſto bello optẽtũ diſtribuit ſe
dilia regni, et ſpolia eiꝰ ſuis aſſigna
uit. etiam latroni compatienti ſibi.
Celumq; violenter aperuit: illudq;
triumpho i eternũ poſſidebit, Quin
et ſi rex celi vim pati poſſet: ei etiaz
Ps.21. ingereret eam chriſtus atq; fecit: qñ
iuſtitiam ſuam oſtẽdens dixit. Deꝰ
deus meus vt quid dereliquiſti me?
Quin et ſolem xp̃s depredatus eſt.
quãdo ei abſtulit lumẽ. Nec enĩ de
cebat, vt ſole iuſtitie occubente luce
ret ſolis lumen. Secundo chriſtꝰ ex
cruce depredatus eſt terram. Eius
caput depredatũ eſt ſuperbia impio
rum, eius oculi petulantiam effemi-
natorum: eius os multiloquiũ rana
rum noſtrarum loquentium iniqua,
eius acetum noſtram ebrietatẽ: eiꝰ
fel noſtram omnino crapulam, eius
nuditas auaritiã rapacium, eius ex
tentio noſtram duritiam, eius flagel
la noſtram luxuriam, eius claui no-
ſtram pigritiam, eius conſtantia no

ſtram vanitatẽ: eius laterale vulnꝰ
noſtram inuidiam ⁊ rancorem. Nec
enim eſt peccator qui non ſe videat
exẽplo chriſti ſui a vitijs ſufficienter
ſpoliatum: ſi eum intuitus fuerit. nã Gala.5.d.
propterea dicitur. Qui chriſti ſunt
carnem ſuam crucifixerunt cum vi-
tijs et concupiſcentijs ſcilicet exem-
plo chriſti, qui bonam predam vult
facere, dum demit a nobis vitia no-
ſtra ſuo dampnãda exemplo: et pu-
nienda in cruce ſua: quoniam ip̃e di
xit. Ego vici mundum, non alibi me
lius ꝗ̃ in cruce: vbi ſapientia incar-
nata vicit malitiã nr̃az carnalẽ, ⁊ ſub
iecit eã, niſi addamꝰ ei peccare ad-
huc renitẽtes. ⁊ in vetitũ conantes. Limbꝰ ſpoliat ꝑ xp̃m.
¶ Tertio ex cruce chriſtus depreda
tus eſt limbum, quoniã pſalmogra-
phus ait chriſto. Aſcendiſti in altũ,
cepiſti captiuitatem, accepiſti dona Ps.67.d.
hominibus. Uoluntarie aſcendit in
altum crucis gratia predandi, nam
propterea ſequitur. Cepiſti captiui
tatem ſcilicet limbi: et ſequitur. Ac-
cepiſti dona in hominibus intranſi
tiue ideſt donati ſũt tibi patres lim
bi, eos tibi datos voluntarioſq; ac
cepiſti tibi. Reges currum aſcendẽt
vt decentius vincant: et ſic domi-
nus Jeſus anteꝗ̃ limbum depreda-
retur aſcendit crucem ideoq; ante
predictum verſum premittitur. Cur
rus dei multiplex ⁊c. De hoc etiam
crucis curru quem xp̃s aſcendit per Ge.46.d.
hibetur. Juncto Joſeph curru ſuo
aſcendit obuiam patri ad ieſſen, qđ
interpretatur inſule holocauſtum: ⁊
eſt patriarcharum deſideriuz, inter
quos primus erat adam: ⁊ obuiã ei
aſcendit chriſtus: quando ſubijt cru
cẽ: quã alter merebat. Chriſtꝰ ergo
iuncto ſibi curru. i. amplexata cruce
aſcendit in inſulam limbi, vt eam de
predaretur irruens ſuper infernum.
Sed quia đr nuncium veniſſe ad Jo
ſeph aduerte, ꝙ ex parte illiꝰ inſule
miſſus nuntius ad xp̃m fuit oratio
ſanctorum patrũ. q̃ ponitur in Ps.34.
Nec mirum quia viri iabes nunciuz

pariter miſerãt ad regem ſaulẽ: qui
eum deprecarentur: vt deſcenderet
ad ſuos ꝑtegendos. Nuncius ergo
auxiliũ implorans ſic loquitur. Iu
Ps.34. dica dñe nocentes me: expugna im
pugnãtes me. Apprehende arma et
ſcutũ: et exurge in adiutoriũ michi.
Effunde frameam, ⁊ cõclude aduer
ſus eos qui perſequũtur me: dic aĩe
mee ſalus tua ego ſum. Effunde in
quit frameam: vt demones in infer
no inferiori concludas. Qñ enſis ex
trahitur a vagina: effũditur framea.
Enſis erat aĩa xp̃i in vagina corpo
ris exiſtens: effuditillã xp̃s quando
emiſit ſpm̃. Tunc licebit contempla
ri pſonã verbi velut militẽ ſtrẽnuũ
qui in altera manu enſem tenet: alte
ra autem vaginã: et vtrũq; ſibi vni
tũ, Sic pſona verbi etiam xp̃o mor
tuo animã ⁊ corpus tenebat ſibi vni
ta, ⁊ cũ enſe iam euaginata .i. anima
nudata corpore adiuit limbũ: vt de
mones concluderet in inferni nouiſ
ſima, donec limbũ depredaret. Nec
mirum ꝙ eos abigeret, q2 oĩs violẽ
ta predatio cũ tumultu: ⁊ limbus pa
titur vim xp̃i: quam etiam demones
ſunt experti. ⁊ ſicut territi ſunt demo
nes: ſic leti fiunt ſancti patres. Naz
quando dr̃ xp̃o. Spolia: detrahe: fe
Eſa.8.a. ſtina predare: ſtatim ſequitur. Leta
buntur corã te: ſicut qui letantur in
meſſe, ſicut exultãt victores capta ꝑ
da: quando diuidũt ſpolia. Merita
xp̃i tunc tẽporis meſſuerũt ſancti pa
tres: et in eius victoria victores eua
dunt, demonũq; ſpolia diuiſerũt ſi
bi: videlicet ſedilia celi que ablata
ſunt ab ãgelis malis: ⁊ data ſanctis
patribus, nã forti armato ſuũ atriũ
ſibi cuſtodiẽte pacifice: fortior xp̃s
de cruce ſupueniens alligauit fortẽ
ſathanã diebus mille, ⁊ vaſa .i. aĩas
ſanctorũ vaſa honoris et gratiarũ ac
cepit: ⁊ ſpolia ſediliũ celi diſtribue
re cepit: in dieſq; diſtribuere nõ ceſ
Ex cruce ſat. ¶ Ultimo xp̃s aſcendit in crucẽ:
chriſtus vi vt animã noſtram depredaretur per
cit amorẽ. amorẽ, q2 fortis eſt vt mors eiꝰ dile
ctio .i. mori nos facit ꝓ illo: nec mirũ
quia ille mortuus eſt ꝓ nobis. Qui
pro chriſto mori ambigit: vim dile
ctionis eius ignorat. Mala donatꝰ
eſt libertate: qui per amorẽ non eſt
vinctus in dño vt paulus: qui etiam
dixit. charitas chriſti vrget nos, Tã
tum vrget, ꝙ nos depredatur: amorẽ
noſtrũ oĩmode facit obnoxium ſibi.
qm̃ amor dãpnatur amore maxime
xp̃i: qui violenta charitate vt ait Ri
chardus. Deuinxit ſibi animas no
ſtras. Igitur o anima mea reſpice in
faciem chriſti tui crucifixi: et ipſa ꝑ
daueris: ⁊ fies ei ſponte captiua. O
dñe Jeſu ſponſe meus nũc es in tha
lamo tuo quo pfeciſti matrimoniũ
noſtrũ dicens. Cõſummatũ eſt. Nu
daſti te tunica tua: vt aĩa mea nudet
tecũ, veterẽ hominẽ exuẽs cum acti
bus ſuis. Et vos ambos charitas ſo
la tegat. Totus es aptꝰ amori: ⁊ ad
noſtrã dilectionẽ diſpoſitus: inclina
tã habes aurẽ ad me audiendũ, os
ad me oſculandum: caput ad me vo
candũ, ⁊ verſus laterale vulnꝰ quo
niã ad illud vocas aĩam ſeductã nõ
habentẽ proprium cor niſi cor tuũ.
ideoq; videris dicere. Redite preua Eſa.46.
ricatores ad cor meum: ⁊ eritis ama
tores. Brachia extenta ſunt tua: vt
me amplexeris, corpus nudũ, vt fru
ar cupitis amplexibus tuis. Manꝰ
aperte ad me tuis ditandũ. latꝰ aper
tũ: vt ſit nobis cor vnũ ⁊ anima vna
pedes affixi: vt nũꝗ̃ ſepareris a no
bis. Tua igitur (quã in cruce habes)
amoris forma nos informat, ⁊ docet
ꝙ ad cor noſtrum depredandũ aſcẽ
deris: vt et nos tecum pariter aſcen
damus amẽ. Hec valent pro exalta
tione crucis: nam xp̃s crucem aſcen
dit, vt eam exaltaret, et vt nos exal
temur in ea.

¶ Secunda pars ſuper eandẽ figu
rã: que beato marco aptatur.

¶ Nunc autem in ſecunda parte ſer
monis eundẽ textum quẽ enodamꝰ
beato marco aptemus: qm̃ ei dr̃. Iu
da te laudabũt fratres tui. ⁊c. Iuda
interpretatur

interpretatur cõfeſſio que tripex eſt.
Triplex cõ ſcʒ criminis ⁊ laudis et fidei. De pri
feſſio. ma dicitur in Ps. Ego dixi confite
Ps.31.b. bor aduerſum me iniquitatem meaʒ
Ps.117.d. ⁊c. Et de ſcd̃a in alio Ps. Cõfitemini
Ro.10.b. dño qm̃ bonꝰ eſt pſalmus .i. laudis
ꝯfeſſio. De tertia vo perhibet. Ore
Mar.1.a. aũt confeſſio fit ad ſalutẽ. Has tres
ꝯfeſſiones refert etiã btũs marcꝰ in
euangelio ſuo dicẽs de prima. Ba
ptizabãtur ab illo in iordanis flumi
ne ꝯfitentes pctã ſua. De alijs dua
Mar.8.d. bus cõfeſſionibꝰ refert xp̃m dixiſſe.
Qui confeſſus fuerit me corã hoibꝰ
et vba mea in generatione iſta adul
tera ⁊ peccatrice: filius hominis cõ
fitebitur eum cum venerit in gloria
patris ſui cũ angelis ſanctis. In his
verbis vtraq; cõfeſſio eſt. ſ. laudis
et fidei. Nemo enim confitetur fideʒ
chriſti quin ipſum actualiter laudet
nec poterit quis eum laudare ſpecio
ſe ſine fide: ideoq; pari corona di
gnus eſt qui chriſtum confitetur di
cens ſe eſſe chriſtianum, et qui chri
ſtum laudat, vt peccatores ad eius
laudem excitet. Nam propterea di
xit xp̃s ꝙ eum confiteremur et in gẽ
te adultera ideſt infideli vt credat,
et in gente peccatrice vt a peccatis
recedat. Nec enim minor eſt virtus
acquirere ꝗ̃ parta tueri. Non ſoluʒ
beatus Marcus has confeſſiones
luculenter ſcripſit: ſed mirifice adim
pleuit eas. Confeſſionem laudis ha
buit in corde, confeſſionem criminis
iuuenilis in ore: confeſſionem fidei
in opere. Nam vt ait Dauid. Con
feſſio ⁊ pulchritudo in ꝯſpectu eiꝰ:
ſanctimonia et magnificẽtia in ſan
ctificatione eius. Criminis confeſ
ſio nimiaʒ pulchritudinem inducit
genis ob cauſatam verecundiam.
Confeſſio laudis inducit magnificẽ
tiam: quia tunc Magnificat anima
mea dominum. Confeſſio autem fi
dei adducit ſtrẽnuitatem: quoniam
Ps.110.a. ſcriptum eſt. Confeſſio et magnifi
centia opus eius, ⁊ iuſtitia eius ma
net in ſeculum ſeculi. Opus iuſtitie
manentis in ſeculis eternis habet
confeſſio fidei maxime in beato mar
co: qui propterea iudas meretur ap Marcꝰ eſt
pellari ideſt confeſſio non ſolũ acti iudas.
ua ſed paſſiua, nam ideo ſequitur in
aſſumpta parabola. Te laudabunt Ge.49.b.
ffres tui. Iudas habuit ffres ex pte
matris, et germanos etiam ex parte
patris: ideoq; vt vtroſq; notaret Ia
cob addidit. Adorabunt te filij pa
tris tui. Pro marco aduertendũ eſt
ꝙ fratres noſtri ſunt qui ſequuntur
eandem doctrinam nobiſcum, quia
doctrina eſt mater honorificata do
ctorum: qui omnes marcum laudãt
propterea ꝙ circa reſurrectionẽ chri
ſti explanandam ⁊ circa regnum eiꝰ
immoratur, ideoq; leoni aſſimilan
dus venit: filij patris eius apoſtoli
ſunt. Duodecim filij Jacob duode
cim apoſtoli fuerunt. Hij Marcum
adorãt: quod in plus ſe habet ꝗ̃ euʒ
laudare. Ubi aduerte: ꝙ equat apo
ſtolis in docendo veluti Paulꝰ, qui
et ſi de numero duodeno minime fu
it: tamen apoſtolis annumeratur ꝓ
pter epiſtolas et contiones ſuas la
bore plenas, et ſic Marcus propter
euangelium ab eo ſcriptum ⁊ ab eo
laborioſe predicatum apoſtolis nu
merandus venit. Sed forte dices, ꝙ
paulus repudiauit marcum: ego au
tem aſſero ꝙ nemo ita euexit marcuʒ
ſicut paulus. Pro quo aduerte hoc:
ꝙ ait Iſidorꝰ ſuper illud leuitici vl
timo. Si quis mutauerit: quod mu Leu.27.b
tatũ eſt ⁊c. vide textũ ſuper quo ait
Iſidorus. Paulus et Barnabas ali
quando diſſenſerũt. Barnabas eñ Act.15.g.
dicebat aſſumẽdum Marcum. Pau
lus autem eum qui ſemel receſſiſſet
non debere aſſumi. Paulus ergo aſ
ſumpſit ſylam: quaſi deteriore me
liorem. Sed vtrumq; ſanctificatum Act.13.a.
eſt domino. Barnabas quippe aſ
ſumpto Marco nauigauit ciprum:
qui ſecum predicauit. Qui in tantuʒ
claruit: vt fieret vnus de quattuor
euangeliſtis. Quod Paulus retra
ctãs ⁊ cognoſcens q2 nullus ſancto

rũ repudiandus eſt,nec facile diſcer
ni poteſt inter ſctõs quis bonus ꝗs
melioꝛ,marcũ reuocauit: nã ſcribẽs
2.tim.4.c. ad timotheũ ait. Aſſumens marcum
deduc tecuꝫ: eſt enim michi vtilis in
miniſterium. Hec Iſidoꝛus. Ex quo
elicio ꝙ paulus etiam adoꝛauit mar
cum,ideſt plꝰ ceteris euexit: quoniã
multum per omnẽ modum eſt voca
ri vtilẽ ab illo: qui pꝛius tanꝗ̃ inuti
lem me pꝛoiecit. Iure merito iam di
ctum eſt. Adoꝛabunt te filij patris
tui ſcilicet ſupꝛemi apoſtoli, de quo
amplius infra. De laude vero gene-
rali que debet marco ſequitur. Ma
nus tue in ceruicibus inimicoꝛum.
Dum hic ſanctus euangeliſta ido-
la diſſipat: hereſes euellit: templa
deoꝛum deſtruit: inimicos ⁊ tyꝛãnos
iugo fidei ſubmittit: recte dicit ma-
nus habere in ceruicibus inimicoꝛũ
vt eas ſubſe et ſub chꝛiſto ſtatuat:
quod tam ſtrennue fecit ⁊ tam citiſ-
ſime: vt pꝛimus patriarcha et epiſco
pus alexandrie fieri mereretur in ec
cleſia vbi dracones habitare ſoliti
erant. Nam beatus Marcus pꝛioꝛ
alexandrie nũcians chꝛiſtum: ibi ec
cleſiam conſtruxit: in qua poſt mo-
dum epiſcopus eleuatur: Quis ipſe
hoc timẽs ſibi pollicem dicitur am-
putaſſe: vt ſacerdotio repꝛobus ha-
beretur. Tunc tempoꝛis quando pꝛi
mus i patriarcha erigitur metroplo
lis egypti ſcilicet alexandrie dicat
ei chꝛiſtus. Ad pꝛedam ſcilicet ani-
Eze.20.d. marum aſcendiſti fili mi. Cui marcꝰ
per Ezechielem reſpondeat. Dabo
terroꝛem in terra egypti: diſperdam
ſimulachꝛa: et ceſſare faciam idola:
et dux de terra egypti non erit am-
plius: et dabo ignem in taphnis, et
faciam iudicia mea in alexandria.
Marcus pergens egyptum ad coꝛ
eius ideſt ad alexandriam peruenit
quam vt ait Plinius. Alexander ma
gnus reedificauit,et nomen ſuum in
didit ei. pꝛecipiens vt pꝛopter Ale-
xandrum vocaretur aleandria: bea-
tus vero Marcus hanc inſtruxit et
docuit eam chꝛiſtum verum alexan-
drum,a quo chꝛiſtiana ciuitas voca
ta eſt: in eaꝗ marcus plantauit mo-
dum viuendi eccleſie pꝛimitiue illiꝰ
ſcilicet tempoꝛis quo erant illis om
nia cõmunia ⁊ coꝛ vnum et aĩa vna.
¶ Nũc dicendum ſupeſt,quomodo
beatus marcus eſt catulus leena et
leo. In catulo notatur ſtatus inci- Tiplex ſta
pientium, in leena ſtatus pꝛoficien- tus marci
tium,in leone ſtatus perfectoꝛũ. In
pꝛimo purgatur: in ſecũdo illumina-
tur, in tertio perficitur. Tres ergo
go marcus habuit ſtatus: pꝛimũ qñ
eſt chꝛiſti diſcipulus, ſecundũ quan
do ſotius petri et pauli: tertium quã
do euangeliſta. Hic aduerte: ꝙ phi-
loſophi etiam hos tres gradus vir-
tutum ponunt,nam dicunt eſſe vir-
tutem in gradu cõtinentie: et in gra
du temperantie,et in gradu heroi-
co. Contiuentia eſt recedere a pecca
tis et ab omnibus malis,temperan-
tia ſequitur pꝛompte virtutes: ⁊ ha
bet quãdam agilitatem ad bene agẽ
dum. Heroica virtus eſt: que opera
tur delectabiliter citiſſime. Hij gra-
dus ſimiles ſunt actibus hierarchi
cis: quos ponit Dionyſius. Sed mi
rum videbitur ꝙ marcus chꝛiſti di-
ſcipulus ſit in gradu incipientium:
ibiqꝫ dicatur catulus. Ubi nota ꝙ ſi
magna fuit eius inceptio,maioꝛ fuit
eius pꝛofectus: et maxima eius per-
fectio. Iſte incipit vbi nos finimꝰ in
cipit cognoſcendo xp̃m ſecundũ car-
nem: et hoc multum eſt. Utinã ⁊ nos
eum ſic agnoſcamus: tunc ſiquidem
pꝛocul fierẽt a nobis poꝛri egyptio-
rum ideſt peccata auaritie terre ſe-
pu'ta,et cepe luxurie, et allia ſuper-
bie fumum emittentia. Solum equi Caro xp̃i
dem veſceremur carne agni immacu
lati: que vere eſt cibus vitam gratie
pꝛeſtans. ille cognoſcit ergo chꝛiſtũ
ſecundũ carnem: eamqꝫ comedit: qui
vt ille vixit: viuit: vnam pꝛopterea
verbũ caro factum eſt: et habitauit
in nobis: vt nos eius conuerſationẽ
diſcamꝰ: imitemurqꝫ. Utinam ergo

adhereamus cũ marco chꝛiſti car-
Heb.5.b. ni de qua paulus ait. In diebus car
nis ſue pꝛeces ſuplicatiõeſqꝫ ad euꝫ
qui poſſet illum ſaluuꝫ facere a moꝛ
te,cum clamoꝛe valido ⁊ lachꝛymis
offerens exauditus eſt pꝛo ſua reue-
rentia. Felix caro que noctibus ca-
ret: dieſqꝫ habet. Felix: coꝛpus quod
non aggrauat animan: quin pꝛeces
offerat: felix caro que lachꝛymis et
valido abundat clamoꝛe: felix inſu-
per que reuerentiam habet: deumqꝫ
reddit pꝛopitiũ. Talis fuit caro chꝛi
ſti,talis caro beati Marci, que non
ad carnaliter viuendum ſed ad vir-
tutis exercitium,q̃ in infirmitate car
nis perficitur valet. Ue autem illis
Geñ.5. de quoꝛum carne dicitur. Non per-
manebit ſpiritus meꝰ in homine qꝛ
caro eſt. Ut igitur oſtendatur q̃ta
puritate niteret marci iuuentus vo
catur catulus ideſt purꝰ: qui adhuc
lacte nutritur: ⁊ non moꝛticinũs aut
ſanguinibus ſed lacte puritatis ſi-
cut illi de quibus dicitur. Catuli leo
nis rugientes vt rapiant, et querãt
a deo eſcam ſibi. Eſcam ideſt modũ
viuendi pꝛimum non a mundo ſed a
deo queſiuit ſtatu incipientium: quo
habuit cum philoſophis gradum cõ
tinentie,et ab angelis purgationem
ſiue purgatiuam viam.
¶ De alio autem ſtatu aduerte, ꝙ
leena fuit marci euangeliſte anima:
qñãdo pꝛoficiebat fetu bonoꝛũ ope
rum,tunc enim ſotius fuit laboꝛũ pe
1.pe.5.d. tri, qm̃ petrus apoſtolus ait. Salu
tat vos eccleſia que eſt in babilone
collecta,et Marcus filius meus. Sꝫ
nõne marcꝰ membꝛum eccleſie fuit?
Quid ergo opus eſt dicere poſt ec-
cleſiam et marcum filium meuꝫ? Pe
trus ſummꝰ pontifex colateralem ſi
bi videtur poſuiſſe marcum,quẽ pe-
culiari dileccione ac moꝛum trãſla-
Marcꝰ eſt tione filiũ vocauit ſuũ velut ſibi con
petri ⁊ pau ſoꝛtem,nam ex Babilonia ideſt ro-
li conſoꝛs ma ſciebat illum peruenturum in e-
gyptum et alexandriam et aquile-
iam,⁊c, vbi ſicut ⁊ Petrus rome, cõ
ſtituitur epiſcopus. Cum beato etiã
Paulo (vt ſuperius dixi) laboꝛauit
pariter fere paſſibus equis: qđ ſen-
tiẽs paulus eius pñtia oꝛbatꝰ ait ti
motheo. Marcum aſſume,et adduc
tecũ, eſt eñ michi vtilis in miniſte-
rio.ſ. euãgelij. Ecce quomodo adhe Societa-
ret capitibus populoꝝ: ⁊ eis pꝛeſer- tis virtus q̃
tim q̃ plus laboꝛis in eccľa cõſtruẽ- ta ſit.
da ſuſtinuerũt, vt ⁊ ipſe hoꝝ laboꝝ
etiã ab vtroqꝫ partẽ cõſequat̃. Ubi
attende ꝙ tanta eſt ſocietatis virtꝰ:
ꝙ naturaꝫ induit participati. Nã iu
das cum diabolo diabolus fit, apľi
cum deo dij, ⁊ filij excelſi oẽs. Mar
cus cũ petro ſummo pontifice fit ſũ-
mus põtifex egypti, cũ paulo gẽtiuꝫ
doctoꝛe fit euãgeliſta. Felix ergo vir Iudic.18.
tus bone ſocietatis. Uiri lachis per d
cuſſi ſunt gladio eo ꝙ nulli homi-
nũ haberẽt quicꝗ̃ ſocietatis: ſꝫ foꝛ-
te eam habent cũ mulieribus, ideo-
qꝫ percuſſi ſunt. Marcus autem me
lioꝛibus: adherens meruit fieri ſicut
vnus ex illis. Totus eiꝰ conatꝰ hoc
ſtatu fuit in traducẽdo virtutes alio
rũ in ſe maxime maximoꝛum ſcilicet
petri ⁊ pauli, ex petro habet potẽtiã
miraculoꝛum: ex paulo ſapientiam.
Ecce igitur quomodo participãs aſ
ſidue naturaꝫ induit participati. Et
ſepe altius qꝛ Ioſue ſotius ac diſci-
pulꝰ moyſi ſucceſſit ei in ducatu po-
puli et plus eo fecit in terra pꝛomiſ
ſionis: qꝛ plures tribus diſtribuit.
Heliſeus diſcipulus fuit helie: plus
eo tamẽ habuit: (vt aiunt) gratie.ſ.
in duplo: vt ait quedam gloſa ſup il
lud. Fiat ſpũs tuꝰ duplex in me. Hec
oĩa ad laudẽ marci dicta ſunt qui pe
trũ antecellit in eo ꝙ eſt euangeliſta
et Paulum in eo ꝙ fuit pꝛimus pa-
triarcha alexandrinus. In hoc ſcđo
ſtatu habet virtutem in gradu tẽpe-
rantie cum philoſophis: et viam illu
minatiuam ab angelis:
¶ Leo tãdem fuit in ſtatu pfectoꝝ
quãdo non ſolũ ſibi virtutẽ acquiſi-
uit,ſed exercuit. Nec enim fuit ſolũ
in ſtatu perfectionis acquirẽde ſed

exercende, Nam virtutis heroicus gradus et habenti et aliis pꝛodeſt. Purgauit ergo populos per ſacramenta, illuminauit per doctrinā, perfecit per exemplū. Et ſic fuit leo rex animalium ceteros regens ſupꝛema regula ad apoſtolicam vitam ducente. De hoc leone dici poteſt. Ecce examen apum et fauus in oꝛe leonis
Judic.14. erat. Apes pungentes erant repꝛehenſiones in pꝛauos, et fauus erat conſolatio ac eloquium dulce in pios. Sed ſic leo moꝛtuus erat ideſt moꝛtificatus, ne diceretur ſibi. Medice cura teipſum. Unde ait Paulꝰ. Uos qui ſpirituales eſtis ⁊c. moꝛtuꝰ erat: quia ſpiritu lenitatis coꝛripiebat. Et adhuc moꝛtuus nos coꝛripit per euangelium ſuuꝫ: quia vt ait ſapiens. Juſtus moꝛtuus condem-
Sap.4.e. pnat peccatoꝛes viuos: vt eos ducat ad vitam eternam: hic per gratiam et in futuro per gloꝛiam: quam michi et vobis pꝛeſtet Jeſus meritis beati Marci Amen.

¶ De apparitione ſancti Michaelis archangeli: ⁊ de angelis: Sermo 20. qui eſt angelis cōmunis et agit qualiter homo angelꝰ fiat, vbi etiā ſunt angelica beneficia.

Thema. ¶ Nunquid noſti oꝛdinem celi: et rationem eius pones in terra.
Job.38.d.

¶ Inuocatio vbi oſtēditur quomodo non angelis ſed ipſi deo eſt cure, de matre ſua.

hematis verba deꝰ q̃ſiuit a Job nō tū loquebatur ⁊ de oꝛdine viſibili celi quo reuolutiones perſeuerāt ab initio: ſed de oꝛdine ſupꝛacelos vbi ſunt aſtra matutina lucidioꝛa: diuino imbuta lumine, de quibꝰ non ſolum deus querit: ſed de oꝛdine quo eos inſtituit. Angeli dicūtur aſtra matutina: qꝛ priuſq̃ ſtelle creati ſunt in oꝛdine ſuo, ne in eoꝝ multitudine eſſet confuſio. Non querit ergo deꝰ an angelos nouerit, ſed oꝛdinem eoꝝ, qui ſcitu difficilioꝛ. Nā quidam dicunt vt Albertus angelorum notitiaꝫ naturaliter haberi poſſe: ⁊ hanc vt arbitroꝛ deus reuelauerat beato Job; cuꝫ prius ei dixerat.
Job.38. Ubi eras cum me laudabant aſtra matutina? Nunc autem de oꝛdine q̃rit qui altioꝛ eſt nobis, imo ⁊ ſcdo q̃rit an ſciat euꝫ in terra ponere. Hoc enim deꝰ pꝛetendit in queſtione ſua vt celi oꝛdo ponatur in terra noſtra poſtq̃ ipſe illum poſuit in terra ſua que eſt Maria, cui deus omnia factus eſt: in qua celeſtis curie abꝛeuiationem fecit, immediate deus operatus eſt in maria: quod miniſterio angelico in nobis efficit. Unde, O beata virgo letare angeloꝛum regina quia deus noſter angelus tuus quodāmodo factus eſt: duꝫ ait Die ac nocte ſeruo eam, indignatio non eſt michi. ſcilicet ex ea tam obſeruabili, archangelus tuus eſt quoniam filium ſuū annunciauit tibi, et miſit eum ad te qui eſt maioꝛ pr̄is poſſeſſio. deus eſt pꝛincipatꝰ tuus: dum te oīm que creauerat pꝛincipē fecit. eſt poteſtas tua faciēs, vt eſſes potentioꝛ mr̄ eius quē celi capere nequnt eſt dn̄atio tua: qꝛ ſolꝰ ipſe abſq; vllo peccato dn̄atus eſt tibi: eſtq; virtꝰ tua maxime dū virtus altiſſimi obumbꝛauit tibi. eſt etiā thꝛonꝰ tuꝰ dū te
Apo.12. in ſplendoꝛibus ſuis recepit, qꝛ ideo diceris ſole amicta mulier. ⁊ tuꝰ cherub ipſe eſt. nā verbū omniſciēs in quo ſunt oēs theſauri ſciētie dei, ⁊ qꝺ ſapiētia dei eſt tibi collatū ſcimꝰ. eſt deniq; tuꝰ ſeraph qꝛ imediate deus in te velut in rubo exarſit charitatis ardoꝛibus: vt ex te calculum ignitū gratie ad purgandum labia ſuſcipere valeamus: pꝛo qua genibus flexis ei offeramus Aue Maria.

¶ Argu-

¶ Argumentum dicendoꝛum.

¶ Rem difficilem poſtulat deus fratres chariſſimi dum optat celi ratio-
Difficiliter fit peccatoꝛ angelus. nē in terra deſcribi, vt ex oꝛdine angeloꝛum ad nos vſq; tranſlatio fiat et in terra: terrenoq; homie trāſplātari. Si dixiſſet, vt ſapientiam iſtam loq̃remur inter pfectos benequideꝫ qꝛ exercitatos in ſanctitate hn̄t ſenſus: vt citius in angelos valeat permutari: qui et angeli pacis dici meruerunt. Si ergo in ſanctis ſuis angeloꝛum oꝛdinē deus tranſcribendū dixiſſet, nō eſſet cauſa admirationis ſed ꝙ in terra ponatur mirū eſt. Nullus quidem pictoꝛ ita in arte ſua expertus eſt: vt terre aureā effigiē valeat impꝛimere, ⁊ vis dn̄e deus vt rationē celi ponamus in terra? Nō mi- remini fratres ꝙ deꝰ iſtud vellit: nā ⁊ ipſemet in terra viſus eſt, ⁊ cū ho-
baruch.3.c minibꝰ peccatoꝛibus ꝯuerſatus eſt: qꝺ q̄uis nobis tepidis ex aſſiduitate audiendi viluerit, angelos ipſos ſtupentes in extaſi tenet: qꝺ patet in
Eſa.6.a. illa Eſaie viſione vbi dr̄. Seraphin ſtabant, ⁊ clamabant alter ad alterū ⁊ dicebant: Sctūs ſanctus ſanctus dn̄s deꝰ exercituū: plena eſt omnis terra gloꝛia eius. Stare dicuntur ſeraphin cōtemplantes amoꝛē dei ad nos, de quo nō inuidi mirati pꝛoclamant multiplicantes ardoꝛem ad inuicē: quia alter ad alterum. Scdo ad deum qꝛ ideo dicunt Sctūs ſanctus ſanctus. Tertio ad nos amandos ⁊ inflamandos: vn̄ plena eſt oīs terra gloꝛia eius. Opoꝛtet igitur vt nō ſolum in terra eccleſie rationē celi ponamus ex celeſti hierarchia eccleſiaſticam deducentes vt Diony. ⁊ beatus Grego. fecerunt: quia hoc facile foꝛet aptando ſingula ſingulis ſed ꝙ in hoie terreno hanc deſcribamꝰ rationē, vt rationabilius viuat, naꝫ iuſſum eſt dauid. De fratribus tuis cum quibus oꝛdinati ſunt diſce. Oꝛdinemur cuꝫ iſtis: ad eoꝛum ſpecimē deducamus moꝛes: vt etiam in terra demoꝛantes habitationem ⁊ emulationem melioꝛem habeamus in celis de quo erit totus ſermo.

¶ Nolo nunc angeloꝛum rationem et ſimilitudinem in terra ponere pꝛo generibus ſinguloꝝ, ſed pꝛo ſingu-
Un̄ pateat ſuper angelos aſcēſꝰ lis geneꝝ: vt cuilibet in diuiduo valeat conuenire per angelicū oꝛdineꝫ aſcendere cupiēti: de quo magna ſit vobis fiducia, quia etiam fragilitas humana ad aſcenſum facit. Nā ⁊ ſi puluis ⁊ cinis ſit peccatoꝛ. ex hoc ad maioꝛē gloꝛiam imputabitur ei, angelum per virtutē fieri q̃ per naturā et etiā ipſi angeli parati ſunt adiu-
Gen.28.c uamen aſcenſus: vt patet in ſcala iacob: cui etiā ipſe dn̄s innixus erat, vt manū poꝛrigeret aſcendēti: ⁊ merita xp̄i ac ſacramentoꝛū frequentia gratiam nobis multiplicāt vt ſuperius conuolemus: nā referunt doctores hominē ſuper angelos conſcen-
Peccatoꝛ angelꝰ fit. dere poſſe. ¶ Ut ergo ſeriatim nunc angelus fias: nunc archangelus: et ſic deiceps aduerte, ꝙ angelus dicitur qui minoꝛa nunciat ſecreta. in te autē nichil minus eſt q̃ peccatum. Quod tā minus eſt vt nichil eſſe di-
Joh.1. catur: qꝛ ſine deo factū eſt nichil .i. peccatum. dr̄ nichil quia in eſſe gratie annichilat hoiem. Nec mirum ꝙ ſua denuncians peccata ſimilis angelo ſit: quia et ipſe impꝛoperat nobis peccata legis: ⁊ conſcientie peccatoꝛis annunciat mala ſua: vt eam purgatā reddat, vt patet in libꝛo Judicū: vbi angelus dn̄i deſcendit ad
Judic.2.a. locū flentiū, ⁊ increpat filios iſrael de tribꝰ: de ingratitudine collati beneficii. de pꝛeuaricatione diuini mādati, de perditiōe pꝛemii eterni. Ait enī Eduxi vos de egypto: ⁊ introduxi vos in terram iſtā: pꝛecepi vt non feriretis fedus cū habitatoꝛibꝰ terre ⁊c. Dū ergo peccatoꝛ cōfiteris es huic āgelo ſimilis es in illo figuratꝰ qui dixit Job. ideſt confeſſoꝛi. Cal-
Job.1.d. dei fecerunt tres turmas, et inuaſerunt camelos: ⁊ pueros percuſſerūt gladio, ⁊ ego fugi ſolus vt nunciarē tibi. Caldei ſunt demones: qui vitiis

in tres ꝯgregant turmas. In prima
ꝓnceps eſt ꝯcupiſcentia carnis, huic
milites ſubſūt, fornicatio, adulteriū:
inceſtus, ebrietas, crapula ⁊ huiuſ-
modi. In ſecunda eſt princeps cōcu
piſcentia oculoꝝ habēs ſubſe mili-
tes furtū, rapinā, vſurā, ⁊ ſimilia. In
tertia preeſt ſuperbia vite cui adhe-
rēt ꝓſumptio. elatio iactantia, vana-
gloria, ⁊ huiuſcemodi. Hiis turmis
veniunt demones ⁊ camelos globo
ſos peccatores videlicet obſtinatos
ꝑcutiunt: ille tñ ſolus euadit qui ni-
titur nunciare, ⁊ euaſi inquit ego ſo
lus vt nunciarē tibi. Nunciet d qua
turma et a quo milite illius turme ſit
percuſſus, quia peccatum in genere
⁊ in ſpecie debet confiteri cum circū
ſtantiis aggrauantibus. Nūc vo di-
cere qualiter confeſſor habere tenet
conditiones beati Iob: vt ad ſcōꝫ or
dinem tranſeamꝰ. ¶ Scōs ordo eſt
archāgeloꝝ, et ſic dicūtur qꝛ maiora
Peccator fit arch. nunciant. ſed volenti hoꝝ ſimilitudi
nem in terra ponere dicet peccator.
Qualiter maiora mea nunciabo, qꝛ
iuſtitie mee ſunt velut pānus men-
ſtruate? Bona noſtra nunciāda nō
ſunt: quia ideo in abſcōdito fieri iu-
Mat.6.b. bentur vt pater noſter q̄ videt in ab
ſcōdito reddat nobis. Nec ſi aliqua
ſpiritualia deus operatur in nobis a-
licui niſi ꝑ ꝯſilio detegenda ſunt: nā
ſpiritus hominis liber eſt, qui tot ſi-
gillis claudi debet vt ſolus deus eū
valeat aperire, qꝛ ideo dr̄. Nolite lo-
qui ſublimia glorificantes in mirabili-
bus ſuper vos. Sed iſta maiora nū
ciāda, ſunt peccata venialia: vbi no
ta ꝙ peccatū in ſuo formali nullam
Pctā venialia. habet entitatē, qꝛ purā dicit rectitu-
dinis priuationē: ſi autē penes hāc
priuationē vellis conſiderare pecca
ta, quia veniale minꝰ bonum priuat
maiorem hꝫ quidditatē ꝙ̄ mortale,
quod integram dicit priuationē vite
aīe. Cum ergo meliora ſint venialia
pctā ꝙ̄ mortalia: qꝛ inter duo mala
melius dici ſolet quod minus maluꝫ
eſt. Ille ergo maiora nunciat qui ſic
viuit vt in confeſſione nil nuncian-
dum habet niſi venialia. Naꝫ tenet
Scotus plures fore xp̄ianos qui to-
to anno mortaliter non peccāt, ſꝫ qꝛ
in venialibus ſepties in die cadit iu
ſtus ea nunciare debet: immo ⁊ tene
tur vt ait Bonauentura ⁊ btūs ber- Pue.24.b
nardinꝰ Quis ſola ſint, qꝛ neſcit ho
mo an ſint mortalia: et etiā ait Ger-
ſon. Omne pctm̄ de ſe eſt mortale,
Quis dei mia quedā ad temporaleꝫ
imputat penam. ſcꝫ venialia: morta-
lia vero ad eternam. Felix ergo qui
ſolum habet nunciare venialia qꝛ ſi-
gnum eſt magne virtutis eiꝰ: ⁊ ma-
ioris gratie: ⁊ melioris conſcientie,
ideoqꝫ archangelis cōputatur. Ubi
aduerte quorūdaꝫ eſſe tam delicata
cōſciētia ꝙ minimū puluerē in ſe nō
patitur qui eum in cōfeſſione expel-
lat. hoc eſt minimū vēiale dicitqꝫ cū
dauid. Cuſtodi me dn̄e vt pupillam Ps.16.
oculi. que pro modico plorat: ⁊ ſic il
lud ſtatim eiicit: ſic hoꝝ conſcientia
mundiſſima lachrymis. Nec miruꝫ
ꝙ hii archangelis iungātur, cuꝫ hec
puritas per eorum miniſteriū adue
niat dicente iudith. Nen ꝑmiſit me Judit.13.
deus ancillam ſuam inquinari: qm̄
cuſtodiuit me angelꝰ eiꝰ euntē et cō
morātē ⁊ reuertētē. Coſtat aūtꝙ iſte
fuerit archāgelus michael princeps
ſynagoge, quam per iudich tūc libe-
rauit. ¶ Tertius ordo ſcōm Grego. Peccator fit virtus
dicitur Uirtutum per quos miracu- aurum non
la fiunt, quoꝝ rationē in terra ponit querit.
qui ſpiritualia miracula efficit, que
ſunt tria. Primum eſt terrenas diui-
tias habere, ⁊ circa illas āxietate nō
affici, de hoc miraculo ait Sapiens.
Beatus diues qui inuentus eſt ſine Ecli.31.
macula (quaꝫ pecunia inducit) ⁊ qui
poſt aurum non abiit, naꝫ aurum pe
tit aurum: talentum aliud querit ta-
lentum: ſemperqꝫ creſcit amor habē
di, quantum ipſa pecunia creſcit, ſed
beatus dicitur: qui poſt aurum non
abiit, vt plus querat: nec ſperauit in
peccunie theſauris. Quis eſt hic et
laudabimus eum? Fecit enim mirabi

lia in vita ſua. Hec tamen mirabi-
Triplex mirabile. lia adiutorio fiunt angelorum bona
viri miſericordie conſeruantiū. Nā
ideo quidam angelus ad diuitē tho
biam attulit argentum: quod pater
ſuus cuidam pauperi accōmodarat.
Aliud miraculum eſt in carne corru
ptibili viuere: ⁊ eius deſideriis non
incendi, quod etiā fit miniſterio vir-
Dan.3.c. tutis angelice: vt figuratur in forna
ce nimis accenſo vbi pueri ab incen
dio ſeruantur illeſi per angelum de
ſcendens in fornacē. Fornax eſt cor-
pus a luxurie igne ſuccenſum inſtin-
ctu diaboli, vt tres pueri tres anime
vires ibi crementur: que ſi ſtatuā car
nalitatis non adorāt, ſeruantur ab
angelo deſcendente ad nos vt con-
ſenſum demat: vireſqꝫ gratia velut
rore confortet incendia mitigando.
Aliud miraculum eſt inter malos cō
uerſari: et eorum exemplis aut conſi
liis non ſubuerti. Unde cum Daniel
Dan.6.d. fuiſſet in lacum leonum proiectus:
et non nocuiſſent ei, dixit ꝙ ei miſiſ-
ſet angelum deus eripientem. Da-
niel in lacu leonum eſt iuſtus inter
impios, de quo mirum eſt ſi ore ipſo
rum non deuoratur id eſt conſilio et
ſuggeſtiōe non peruertitur. vbi gra-
tes angelo refert. Hec ergo miracu
la maiora ſunt ꝙ̄ mortuos ſuſcitare
qꝛ magis vtilia ⁊ neceſſaria faciēti.
¶ Quartꝰ ordo dicitur poteſtatuꝫ
Peccator fit poteſtas poteſtates aereas reprimentium: ne
tantum noceant ꝙ̄tum volunt. Fac
ergo tu ſimiliter temptationibus vi
riliter reſiſtendo, ſi vis huius ordi-
nis eſſe: quia omnibus dicitur. Ois
Deut.11.c. locus quem calcauerit pes veſter ve
ſter erit: quod gloſa exponit de quo
cunqꝫ demone quem ſuppeditaue-
ris: cuius ſedes tua ꝓculdubio erit
Temptat demon in principio boni
Tre.1. operis: quia facti ſunt hoſtes eius
in capite. tunc infert puſillanimita-
tem dicens peccatori. Quid propo-
nis quod iam incepiſti ſepe, non po
Tēptatio. teris quidem conſummare quia de-
bilis es: inter eos nutritus qui epu-
lantur quottidie ſplendide. Non-
dum mundum cognouiſti aut guſta
ſti, et iam eum relinquere vis? Huic
valde obſiſte cogitans mala que ꝑ-
petraſti penitentiam poſcentia. Et
bona que ſperas quibus non ſunt
condigne paſſiones huius tempo-
ris: et promiſſum domini dicentis.
Confidite quia ego vici mundum. Joh.16.g.
Temptat etiam demon in progreſſu
boni operis: quia. In via hac qua
ambulabam abſconderunt laqueum Ps.142.
michi dicentes. Si hoc facis: oſten-
de te ipſum mundo: ſi pro quia mul-
ta bona facis ea oſtende per iactan- Johā.7.a
tiam. cui dicas. Si ego glorifico me
ipſum gloria mea nichil eſt: qꝛ ſter-
cus et vermis. Temptāt etiā in fine
acrius demones: quia ipſi calcaneū
meum obſeruabunt: quod dicitur.
Fieri in morte: vbi non minus ꝙ̄ in
vita nos adiuuant angeli. Ne forte
offendas ad lapidem pedem tuum. Ps.90.
Initium temptationum ſeparant a
nobis, quia ideo occidit angelus do
mini primogenita egyptiorum .i. deſt
demonum primordia: et in progreſ-
ſu operis nos iuuant ⁊ angeli ſicut
Heliam in via montis Oreb: et tan-
dem in optatum finem deducunt ſi-
cut lazarum in ſinum abrahe: vbi de
latus eſt ab angelis.
¶ Quintus ordo dicitur principa-
tuum: quia que ſunt agenda diſpo-
nūt: ſubiectoſqꝫ gubernant, quod ſi Peccator
ad familiam exteriorem hominis gu- fiat princi-
bernandam referamus. Tria preci- patus.
pue requiruntur ſapientia: manſue-
tudo: et iuſtitia: vñ ꝓpterea de oīm
gubernatore dō dr̄. Qui appēdit tri Mat.16.a
bꝰ digitis molē ter.i. negotiatiōem
hoiꝫ terrenoꝝ q̄ mole deprimere ſolet Cōtra aua-
ſenſuꝫ: nec ſolū ſapiēs ſit vt res ꝯgre ritiam.
get pituras: qꝛ qd̄ ꝓdeſt hoī ſi vni-
uerſuꝫ mūdū lucret' aīe vo ſue detri
mentum patiatur eternum? Sic Iſi-
dorus etiam querit. Si haberes for
titudinem Sanſonis: pulchritudi-
nem Abſalonis: ſapientiam Salo-
monis: vel diuitias Creſi: poteſtateꝫ

octauſani,quid proderit tibi.ſi caro
detur vermibus:anima demonibus
cruciāda ſine fine cum diuite epu-
lone: Sed ſapientia tua ſit.vt deum
facias debitorē tuū,talis fuit ſapiē-
tiſſimus dauid qui magnā geſſit cu
ram deo ſeruiendi laudandi ⁊ hono
rādi:qui ſalomoni filio ſuo expēſas
reliquit ad tēplū dño edificando,et
filium inſtruxit in modo edificatiōis
hic numerꝝ miniſtroꝝ:cantoꝝ ⁊ ſa-
cerdotum ampliauit:qui ⁊ ſpū ſan-
2.re.22. cto reuelante pſalmos edidit:quibꝰ
etiā eccleſia laudat dñm. Manſuetu
do requiritur ad pauperes:ideo em̄
dicit de dauid ꝙ erat tāꝗ̄ tenerrimꝰ
ligni vermiculus: qui valde mollis
eſt:⁊ tactui ſuauis:vt etiam ipſe ſen
tias pauperꝝ erūpnas in te, nec ab
eis tactus ſis quin m̄iam preſtes:at
qꝫ cōdoleas. Juſtitia autē opus eſt
vt domeſticoꝝ habeas curā,oībuſ-
qꝫ debita reddas etiā vapulatronez
irreligioſis. Uermiculꝰ nāqꝫ ⁊ ſi te-
Daſi.41.d nerrimus eſt lignum perforat ⁊ cor-
rodit ſiccum: qr infructuoſis ſubie-
ctis pena eſt adhibenda:quod adiu
torio fit angeloꝝ,ob quod dr̄ ꝙ tem-
pli cherub ex vna parte faciē habu-
Act.10.c. it hois.ex alia vero faciem leonis: ⁊
in actibus apoſtoloꝝ dr̄. Uir quidā
cornelius religioſus timens deū cū
omni domo ſua,faciēs elemoſynas
multas plebi:⁊ deprecans deū ſem-
per. Js vidit manifeſte hora nona
angelum dei introeūtem ad ſe: ⁊ di-
centē ſibi,Corneli orōnes tue:⁊ ele-
moſyne tue aſcēderunt in memoriā
in conſpectu dei. Jſte igit̄ vir opti-
me ordinem gerebat principatus.
Peccator ſit dñatio. ¶ Ut aūt ad ſextum ordinem aſcen
das qui dr̄ dñationū aduerte: ꝙ ſic
dicuntur ex eo ꝙ ceteros ſibi ſubie-
ctos habeāt inferiores vt dicit Gre
gorius. Horꝝ ſimilitudinem in terra
oſtēdūt illi qui poſtꝗ̄ ſibi adheren
tes optime rexerint,⁊ rem familiarē
ad honorem dei diſpoſuerint, ad ſe
ipſos intus radiū conuertunt ſolici-
tudinis:vt ſe rationi ſubijciāt,ne di-
catur ſibi,alios doces,teipſum non
doces. Ut ergo dñeris tibi aduerte:
ꝙ in homine ſunt corpꝰ ⁊ aīa,in qua
ſunt tres rationalis iraſcibilis ⁊ con
cupiſcibilis vires,tūc homo eſt opti
me ordinatꝰ qñ ratio ſubijcitur deo
illuminata ab ipſo:⁊ ratio dñat̄ ira-
ſcibili ⁊ concupiſcibili,et corpori in
motibus membroꝝ ⁊ operibꝰ. Felix
qui cum centurio dicere valet. Ego
homo ſum ſub poteſtate conſtitutꝰ: Mat.8.
habens ſub me milites,dico huic ve
ni et venit,⁊ alio vade ⁊ vadit:⁊ ſer-
uo meo,fac hoc ⁊ fecit.centurio eſt Cēturio.
ipſa ratio ſub dei poteſtate conſtitu
ta maxime quando ſpiritu dei gerit̄,
hec habet ſub ſe milites iraſcibilem
⁊ concupiſcibilem,ſiue odiū ⁊ amo-
rem:aut iram ⁊ clementiam. Homo
ergo debet ſubijci rationi vt nō ꝯcu
piſcat niſi qđ ratio dictat,nec aliud
odiat aut amet:nec eat poſt concupi
ſcētias ſuas homo, niſi ratio preue
niat oſtēdens a quo reſiliendū aut
ad qđ eūdū eſt. quia hoc eſt vade ⁊ Eccli.18.
vadit,veni ⁊ venit,ne ſubito preſtet
amorē aut odium niſi ratione preuia
⁊ predomināte. Seruus eſt corpus
vbi ⁊ ratio dñari debet,vt nil fiat in
eius motibus ⁊ membris niſi ad im-
perium rationis. vnde Joſeph dicit
rex pharao. Abſqꝫ tuo oris imperio
non mouebit quiſpiam manum aut
pedem in omni terra egypti. Joſeph Gen.41.
eſt ipſa ratio cui rex celi dñat̄, terra
egypti corpus:cuius nec manus mo
ueri debet ſine rationis dictamine.
Nec ſine āgelico preſidio quis hoc
efficit vt patet in angelo Thobie: q̄
patrem illuminauit rationē videli-
cet ſuperiorē,matrē letā reddit q̄ eſt
ratio inferior ⁊ filio ſubdito qui eſt
corporis ſenſus morigeratus dedit
vxorem bonam,que eſt diſciplinata
caro ex qua filios ideſt bonorū ope
rum accipiat fructꝰ. Thobias ergo
ſub angelico dñio conſtitutus ſibi ꝑ
eum dñari didicit,ne regnaret pecca
tum ī mortali corpore ſuo, ſed in ſe
celeſtem dñationem exprimens,ne

captiuaretur in legem peccati. Nec
mirum quia homo ad dominandum
piſcibus ⁊ volatilibus ⁊ beſtijs crea
tus eſt.vt cogitationibꝰ auaritie in
Gen.1.d. piſcibus,ſuperbie in auibus,luxurie
ī beſtijs dñetur. Si ergo terreni do
minatores delectamini ſedibus, et
ſceptris reges terre:hanc ſpiritualē
diligite dominationē,vt imꝑpetuū
regnetis qr ſcriptum eſt. Melior eſt
Puer.16.d patiens viro forti:⁊ qui dñatur ani-
mo ſuo expugnatore vrbium. ¶ Se
Peccator ſit thronus ptimus ordo thronoꝝ noīatur:in q̄-
bus deꝰ ſedet quoꝝ in teipſo ratio-
nem ⁊ imitationem oſtendis dum in
plenitudine fidei tue deo locū ꝑſtas
qui teſte paulo. Habitat per fidē in
cordibus noſtris:dum viua eſt,nam
ſi moritur fides ⁊ ipſe deus moritur
in te ei non credente,⁊ mortua fide
reuiuiſcunt peccata: omniaqꝫ bona
tua mortificantur,ſi autē fides viuit
in te ibi reſurgit xp̄s:quem iterꝝ cru-
Fides ſit integra. cifixeras in pctō:⁊ opera bona vitaꝫ
percipiunt gratie. Thronꝰ ergo xp̄i
fides eſt:nō quelibet ſed plena,vbi
creditur quicq̄d eſt credendū nullo
addito vel dempto. Sunt em̄ quidā
ponentes in fide ſua vnum articulū
de lege veteri,alium de lege mahu-
meti:alium de chriſti euangelio. Ar-
ticulꝰ veteris legis eſt in exodo vbi
Exo.21.c. dicit moyſes. Reddet animā ꝑ aīa
oculum pro oculo: dentem pro den-
te manum pro manu,pedem ꝓ pede
aduſtionem pro aduſtione:vulnꝰ ꝓ
vulnere:liuorem ꝓ liuore. Hunc ar-
ticulum multi qui xp̄iano cenſentur
nomine obſeruant reddentes malū
pro malo,ac ſi non haberent exēplū
1.pe.2.d. chriſti:qui cuꝫ malediceretur nō ma
ledicebat:cum pateretur non cōmi-
nabatur: ſed orabat dicens. Pater
ignoſce illis. Sed nec ſolum malū ꝓ
malo:mali xp̄iani reddunt,ſed mala
pro malo:⁊ pro verbo pugnum im-
piū:pro impulſu gladium. Unde nō
ſoluꝫ reddūt malū pro malo, ſꝫ peiꝰ
ꝓ malo omni iure ⁊ ordine poſtpoſi
to. Ne ſequaris ergo hāc legē:qr re
probat xp̄s illud. Odio habebis ini
micuꝫ tuū:qui ait. Diligite inimicos
vr̄os. Ob hoc em̄ clauos ⁊ crucē ꝑtu
lit:vt nos diſcamus vel ſpinā pati.
Sunt et alij addentes in fide ſua ar
ticulum agarenorum quo tot con-
cedunt̄ eis vxores quot paſcere poſ
ſunt, ſed hunc multi ex vobis dete-
riꝰ obſeruant:quia non ad menſam
vel in domo propria vbi eis neceſſa
ria miniſtranda eſſent:ſed alieno ni
do filios ꝓcreatis ſine labore. Sar
racenis non licet ad miſſam dimitte
re,nec ꝓ ea inducere aliam,vos aūt
per inſolentiam licentiam habetis:
cum pro ſola voluntate adulterio cō
ſentiēte vobis immineat mors eter- Mat.5.d.
na iuxta id. Qui viderit mulierē. ⁊c.
Ue igitur eis qui verbo ſe chriſtianos
dicūt,factis aūt negant non ambu-
lantes vti xp̄s ambulauit. Sūt ⁊ alij Mat.15.b
ex euāgelio accipientes illud. Non
quod intrat per os coiquinat homi-
nē: putantes ex hoc ſibi licere oēm
cibum ſplēdidum etiam multum ni-
mis:et forte vinū,qr firmiter credūt
qđ intrat per os nō coinquinare ho
minē. Hij non aduertunt ꝙ etiā xp̄s
dixit. Cauete ne grauentur corda ve Luce.21.f
ſtra in crapula ⁊ ebrietate. Plenitu
do ergo fic ei accipitur ſcđm chriſti
normam ⁊ apoſtolicam traditioneꝫ:
ac ſanctoꝝ doctoꝝ explanationem.
Predicta exempla attuli de iniuria
non repetēda,de aliena muliere nō
tangenda,⁊ de crapula non ſequēda
qm̄ ad hec āgeli nimis proſunt. De Eze.9.b.
primo patet in Ezechiele vbi ange-
lus gementes viros ⁊ oppreſſos in
frontibus ſigno thau cōſignauit: vt
ſcilicet recordentur crucis chriſti:et
ſicut ille paſſus eſt crucem patiātur
⁊ illi,quo ad vſqꝫ cum ipſa cruce ad
iudiciuꝫ veniat dñs arguere in equi
tate pro manſuetis terre. De ſecūdo
patet in angelo thobie ſeruāte ſarā Gen.19.b
viro iuſto,⁊ alter angelus ſolas mu
lieres pudicas ⁊ viꝛum caſtum a ſo-
dome incendio liberauit. De tertio Mat.4.b
aūt eſt exemplū in euāgelio,vbi ad

xp̄m ieiunum acceſſerunt angeli: et miniſtrabant ei, nõ equidem curioſa cibaria, ſed exigua, ⁊ cõmunia virgineis manibus preparata: quod ⁊ helie fecerunt in itinere conſtituto.

Peccatores cherubin

¶ Octauus ordo eſt cherubin: q̄ ſcientia p̄eminẽt, ⁊ diuina ſapiẽtia pollent, quoꝝ ratione in ſe habent viri longanimes in ſpe, nec mirꝝ, quia guſtata ſapiẽtia diuina multum irritat appetitum ſpemq; excitat. Vñ ideo in p̄s. dr̄ Guſtate ⁊ videte qm̄ ſuauis eſt dñs, ⁊ ſtatim additur. Beat⁹ vir qui ſperat in eo, poſt hanc videlicet guſtationez experimẽtalemq; viſionẽ: ⁊ eſt exemplum in cane qui poſtq̄ primum morſum infixit prede: ardentius eam ſequitur. Dum ergo viri iuſti per ſpem irritatam fiunt catelli edentes de micis que cadunt de menſa dominoꝝ ſuoꝝ qui ſunt angeli, plurimum ſperant, videntes ſibi regnuz dei appropinquare. Hec ergo ſpes que nunc per gratiam deguſtatam incipit poſſeſſio fieri. debet eſſe munda, probata, et perſeuerans, de primo dicit paulus. Aſperſi corda a cõſciẽtia mala: ⁊ abluti corp⁹ aqua munda teneamus ſpei noſtre confeſſionez indeclinabilẽ. Hij poſſunt ſecuri ſpem tenere qui lachrymaꝝ fluuio mundã habent conſcientiã poſtq̄ mundam baptiſmi aquam receperũt. Indeclinabilis eſt virt⁹ ſpei qñ terrena non affectat, dum em̄ ea ſpernit vt amplius in dõ poſſideat, opere confitetur ſapidam ſcientiam deguſtaſſe. qui totam ſpem in deo collocant bene dignoſcuntur ſe roze celeſtis gratie aſperſa corda poſſidere Sit etiã ſpes probata: quia oẽ p̄cioſum probari ſolet, de p̄batione ſpei dicit apl̄s. Tribulatio patiẽtiã operatur, patientia autem p̄bationẽ: p̄batio vero ſpem. Vbi aduerte q̄ nõ cõtriſtabit ſperantẽ quicq̄d acciderit ei, ſed oĩa ſpem operantur in eo: ad hũc finẽ cuncta dirigit: ex omnib⁹ q̄ ei acciderint fiduciam elicit. Quidã em̄ dixit. Si exurgat aduerſum me preliũ in hõc ego ſp̄abo. Te deũ vltra qm̄ ſcriptum eſt q̄ mortuo homine ipio nulla erit vltra ſpes, ideo de bono xp̄iano dicitur. Sperat autem iuſtus in morte ſua. peccator in morte ſua timet ea que preuidere debuerat: iuſtus autem in morte vitam ſperat. quia lignum vite deſiderium veniens. Nec mirum q̄ in morte ſua iuſtus ſperet ex euangelio ſciens non ſolum ad portandum regez angelos paratos ſed ad lazarum pauperem deferendum reuerenter in manibus ſuis et letanter ad ſinum chriſti: cantantes ſecundũ illud Eſaie. Mõtes ⁊ colles cantabunt coram vobis laudem ideſt angeli maiores ⁊ minores Si autem in purgatorio manere contingat: ſuffragia pro mortuis fieri a viuis procurat, ſicut prouidit Danieli exiſtanti in lacu deprandio per Abacuc. ſi autem egreſſa de corpore anima rapitur a demonib⁹, tunc videtur impleri illud. Angeli pacis amare flebũt. Nec ſolum in morte ſpẽ noſtram erigit angelus: ſed in vita: nam ideo dicit propheta. Angelus domini excitauit me quaſi hominem qui excitatur a ſomno, ſomnus iuſtorum negligentia eſt: que accidere ſolet ſperantibus tam beatam ſpem.

Ps.33

He.10.

Cor.5.

Puer.11.

Pue.14.

Eſaie.55.

Eſaie.33.

Zachar.4.

Peccatores fit seraphin

Charitas quibus nutritur.

¶ Supremus ordo dicit̄ ſeraphin, qui amandi curam habent, quorum ſimilitudinem gerunt: qui in ſpiritu ardoris veluti ſalamandra viuunt in charitate radicati, et fundati intra ſe referentes. Quis nos ſeparabit a charitate chriſti? Hunc igitur amorem tria nutriũt. Primo dei beneficiorum reminiſcẽtia, que ⁊ ſi plura ſunt et varia: hoc maxime ruminã dum eſt, vt inſpitias quo amore tantos ad nos tantillos deſtinat deus toti⁹ vie noſtre miniſtros. Tales ac tanti principes ex dei munificentia ſeruiunt homini tam vili paupercu lo: neq̄ et indigno: in tam humili loco, in mundo, in ſordẽti ſtabulo, vbi erat vulneratus ille qui in latrones inciderat, et tã officioſiſſime ſeruiũt

in morte: in vita in natiuitate, quaſi emptitij ſerui noſtri die noctuq;, nec in ſtatu peccati nos derelinqunt, cũ tñ viliores corã eis tũc ſimus q̄ putridiſſima cadauera terre: vt patz ex reuelatione in vitis patrum. Nichilominus cuſtodiunt peccatores leti et libenter: et ita libenter vt omnes illud videantur clamare. Ecce ego mitte me, quod ex operis exhibitione patet: et domini teſtimonio: quia gaudium eſt eis ſuper vno peccatore penitẽtiam agente. Et gratiſſime ſine meriti alicuius intuitu nos cuſtodiunt ita ſolliciti: velut apes argumentoſe pro noſtra ſalute inter nos et deum: velut inter aluearia et flores diſcurrẽtes: imo et nobis dormientibus: et a bonis pre torpore ceſſantibus ipſi (vt ait Guillermus) pro nobis vigilant orantes et gratias agentes nec ſomno nec laſſitudine affecti. Nutrit ſecundo amorez deuota oratio iuxta id. Orauim⁹ ad dominum: et accendimus lucernas. quia cuz homo in oratione moratur ignis amoris accenditur: ideo enim dicit̄. Melior eſt finis orationis q̄ principium. Unde cum ſalomon lõga oraſſet oratiõe ignis de celo deſcendens deuorauit holocauſta, ſed ſi credis, q̄ principes angeli adſunt orantibus coniuncti feruentius orabis. Tertio amorem adaugent exẽpla ſanctorum: que nimis mouent, In cuius rei figura dicitur. De ignitis lapidibus igne concepto obtulerunt ſacrificium. De intuitu operum ſanctorum ignis amoris concipitur adeo magn⁹ vt nos ſicut et illi fecerunt deſideremus immaculatum ſacrificium offerri deo vel per martyrium. Sed proprius lapides igniti dicuntur ſeraphin: de quorum ordine lucifer extitit cui dicitur. In medio lapidum ignitorum ambulaſti. O et ſi nos per contemplationem inter hos ignitos lapides deſiderio eſſemus conſiderantes, q̄ de eis ſingulariter dicitur. Qui facit angelos ſuos ſpiritus: et miniſtros ſuos flã mam ignis. Horum flamma ad deũ vſq; conſcendit: horum ſintille inferiores quoſq; inflammant. Ve illi qui ſe abſcondit a calore horum, q̄ ſi ad hos aſcẽdere diffiditis: ſaltim ad thronos: ſaltim ad poteſtates, q: in domo patris mei qui eſt in celis manſiones multe ſunt: et ſemper viatori dicitur. Amice aſcende ſuperi⁹ et erit tibi gloria ſcilicet maior. Hoc dicunt angeli: archangeli: virtutes: poteſtates: principatus: dominationes: throni: cherubin quoq; ac ſeraphin: immo et ipſe de⁹ in gloria ſua quam michi et vobis. ⁊c.

Eſaie.9.c.

2.mach.1.

Ecli.7.d.

para.7.

¶ De beato Johãne baptiſta: Sermo.21. de integra coronatione ei⁹.

¶ Dabit capiti tuo augmenta gratiarum: ⁊ corona inclita proteget te. puerbio.4.b.

¶ Inuocatio pro gratia: ad conceptionem marie.

Vt ait Grego. Per animalis caudam: que in holocauſto debuit offerri perſeuerantiam boni operis intelligere oportet ac finẽ virtutis: quo letabundus ait de⁹. Oĩs ꝯſummationis vidi finẽ. Si ergo p̄ caudam operis conſummatio intelligitur: per caput initium aut inceptio venit intelligenda. Nam qui animalis immolati finem dicit eſſe caudã, ſatis oſtendit q̄ eius initium eſt caput. Cum ergo beata virgo ſeipſam obtulerit deo in hoſtiam viuentem ſanctam deo placentem, et ipſe iuſſerit: q̄ ſacerdos manus imponeret capiti hoſtie immolande vt eam benediceret ſatis apparet, quomodo de⁹ noſter inceptioni ſiue cõceptioni Marie que (vt probaui) fuit caput eius impoſuit manus adiutrices: ita vt v̄ba thematis ei⁹ p̄nũtiẽt ⁊ p̄ſeruationẽ culpe ⁊ collationẽ

Caput eſt initiũ operis.

Leui.1.a.⁊ 3.b.

Conceptio marie b̄ndicta eſt.

gratie dum aiunt. Dabit capiti tuo
augmenta gratiarū: ⁊ corona incli-
ta proteget te. Corona circulum fa-
cit ad ſuum principiū rediens, ⁊ ſic
deus fecit in virginem duꝫ ſtatim ꝙ
nata eſt reduxit eam ad ſe omniuꝫ
principiū. Caput ergo virginis eius
ſcilicet conceptionis initium ad pri
mū principiū redigitur: quod eſt deꝰ
vt ſic faceret coronam inclitam qua
Sap. 12. b. lis nūꝗ̄ fuit: quia vt ait ſapiens. Ce
terorum ſemen erat maledictum ab
initio, maria autē ab initio ⁊ ante ſe
cula preſeruata primogenita ante
oēm creaturam caput habet corona
Job. 3. a. tū idest initiū iunctū ſuo primo prin
cipio deo: nos autē velut trunci offe
rimur deo. Nam propterea iob ma
ledixit diei ſuo, ⁊ nocti in qua conce
ptꝰ eſt, maria vero tota pulchra tota
Leui. 5. b. offeribilis eſt deo, atqꝫ grata qui ꝓ
pter mariā iuſſit, vt quādo turtur eſ
ſet offerendus caput eius retorque-
retur ad pēnulas non abſciſum ſꝫiū
ctum collo ſuo. Pennule optimā ha
bent ſignificationem, qꝛ ideo veta-
Deu. 14. b tur hebreis: ne comedant piſces ca-
rentes pēnulis, ſed eos qui pēnulas
habent. Caput ergo virginis turtu-
ris (hoc eſt) initium ſue conceptio-
nis pēnulis non caruit, quibus alta
petebat. vnde fruſtra peccati origi-
nalis rethe iacitur ante oculos pen
natoꝝ xp̄i ſcilicet ⁊ marie: quia eos
non cōprehēdit. De vtriſqꝫ tandem
verba thematis dici poſſunt, ſed qꝛ
gratia chriſti dei per virginem tāꝗ̄
per collum deriuatur ad nos: ad eaꝫ
per gentes ei offeramꝰ Aue maria.

¶ Argumentum: de plenitudine grē
Johannis baptiſte.

Totus ioā nes eſt gra tia plenus — ¶ De beato Johanne baptiſta fra-
tres mei verba thematis exponēda
veniunt, que magis ei ꝗ̄ aliȷ̇ arridēt
qm̄ Johannes interpretatur grā do
mini: que tam abūdans fuit in eo ſi-
cut vnguentū in capite: quod deſcē-
dit vſqꝫ ad oram veſtimēti. Qm̄ ⁊ fa
cies ſua ⁊ cetera mēbra plena erant
gratiarum, Nam ſi de ceteroꝝ apo-
ſtoloꝝ pedibꝰ dr̄. Quā pulchri ſunt
pedes euāgelizantiū pacem, euange
lizantiū bona. Quid referēdum eſt
de pedibus iohannis qui pacē xp̄m
⁊ noue legis bona prior nunciare ve
nit? Caput ergo cum pedibus et in-
ſtitina eius comeſtibilia ſunt: qꝛ ſa-
le gratiarum plena, nec vermis ali-
cuius peccati reperitur in eis. qui vt
mēbra ⁊ oculos ſeruaret illeſos qui-
bus xp̄m decentius tractare poſſet
nuduꝫ: eumqꝫ videre ac cetera mira
bilia erga cum oſtenſa heremum pe
tiȷ̇t, vbi quando factum eſt verbum
dn̄i ſuper eum accepit noua gratiaꝝ
incrementa. Huic et pater ⁊ filius ⁊ — Trinitas et maria per eū gratiā addu[...]
ſpūs ſanctus ⁊ maria conferunt por
tiones ſuas. Nam dum pater dixit
filio. Ecce ego mitto angelum meuꝫ
añ faciē tuā: certe iohāni āgelo ſuo
ꝓ viatico gratiā contulit: qm̄ augu-
ſtinus ait. Naſcitur Johānes ma-
ior homine par angelis, tuba celi: ꝑ-
co chriſti, archanū patris, filiȷ̇ nun-
cius, ſignifer ſupni regis: peccatorū
venia, iudeoꝝ correctio, vocatio gē
tium: ⁊ vt proprie dicam legis ⁊ gra
tie fibula, que deploidem ſummi ſa-
cerdotis ſancto patriiūgebat in pe-
ctore. hec augu. Johāni etiam addi-
dit grām ſuam ſpūs ſanctus. quādo
eum adhuc exiſtentē in vtero ſancti
ficauit: ac precurſorem fecit. Vñ Au
guſti. ait. De precurſore, ante perue
nit ad celum ſcꝫ grē, ꝗ̄ tangeret ter-
rā: ante ſuſcepit diuinū ſpm̄ ꝗ̄ hūa-
nū, ante ſuſcepit diuina munera ꝗ̄
humana corporis membra: ante ce-
pit viuere deo ꝗ̄ ſibi. Felix nuncius
qui ante geſtiuit nunciare ꝗ̄ viuere,
impatiēs dux qui anteꝗ̄ perueniret
ad corpus peruenit ad regē, ante ra
puit arma ꝗ̄ membra, ante atiē pe-
tiȷ̇t ꝗ̄ lucem, ⁊ vt vinceret mundum
vicit ante naturam. ⁊ quia tardabat
corpus ſolo ſpiritu implet euangeli
zantis officium. Quid dicā fratres?
Johānes anteꝗ̄ xp̄m precederet ſe-
ipſuꝫ preceſſit. hec Augu. Huic etiā
infanti maria contulit gratiam ſuaꝫ
que ſi

que ſi dum intraret domū elizabeth
euꝫ exultare fecit, in vtero. quid po-
ſtea faceret per tres mēſes? Chriſtꝰ
etiam addidit iohanni grām ſuam:
qñ ei baptiſmū contulit in iordane,
et quādo cepit dicere ad turbas de
iohanne, quaſi predicans eius feſtū
cum adhuc viueret. Eſt ergo tā im-
butꝰ gratia iohānes, ꝙ etiā chriſto
de iohanne dicere poſſumus verba
thematis. Nam in iordane dedit ca
piti chriſti augmenta graꝝ, cum in-
terea dum Johānes xp̄ꝫ baptizaret
plurima ſigna oſtenſa ſunt ſuꝑ euꝫ.
Ubi ⁊ ſi non inuiſibiliter tamen viſi
biliter gratiā gratis datam accepit
xp̄i caput columba ſuper illud reſi-
dente, in illo tamen ſacramento ſolꝰ
miniſter inuiſibilem gratiā ſuſcepit
vbi et eius caput ſignis mirificis co
ronatur, de quibus ait thema. Da-
bit capiti tuo augmenta gratiaꝝ ⁊c.
In priori ſermonis parte agendum
eſt de corona eſſentialis glorie. In
Diuiſio. poſteriori autē de corona accidenta
lis glorie.
¶ Ut notat Origeñ. Nil niſi ſupra
hominē de Johāne refertur, qui ⁊ vt
ait Ambro. Nullam infantie ſenſit
etatē, ſed a menſura cepit etatis ple
nitudinis xp̄i. Unde non de eius in-
Quadru- fantia, ſed nunc de corona eius agā
plex corōa. que quadruplex eſt. Prima aurea, q̄
iubetur ſuper archam poni. Secun-
Exo. 25. da lapidea: qm̄ poſuit deus in capi-
te eius coronam de lapide precioſo.
Tertia vero dr̄ ſtellis cōſtare, vt eſt
videre in apocalipſi. Quarta roſea
eſt. ⁊ fit quando aīam circūdant flo-
res roſarum aut lilia conualiū. ſi q̄li
bet harū per ſe bona corona eſt: qñ
ex his oībus que diximꝰ vna fiet in-
clita erit, nam et auree corone poſſu
mus addere ſtellas aliꝗ̄tulū eleua-
tas, inter quas lilia erūt, ſub quibus
precioſos lapides poteris appone-
re. Talis corona Johāni condecens
eſt, que et augmenta ceteraꝝ habet.
Prima corona dr̄ aurea et eſt ꝑmiū
eſſentiale. Secunda ſcilicet aureola
lapidum datur martyribus. Tertia
ſcꝫ ſtellarum doctoribus. Quarta. ſ.
lilioꝝ virginibus. Johannes auteꝫ
quia iuſtꝰ, ⁊ martyr, ⁊ doctor, ⁊ vgo,
fuit omnia vendicat ſibi, ideo in ca
pite ſuo habet augmenta gratiaruꝫ
ceterorumqꝫ. ¶ Prima ergo corona — Juſtitia [...]plex eſt.
aurea cōfertur pro iuſtitia, qm̄ repo-
ſita eſt michi corōa iuſtitie. Hec vir
tus multipliciter diffinitur oībus ta
men diffinitionibus cauſa breuita-
tis omiſſis ſolum exponaꝫ diffinitio
nem Ambroſiȷ̇ dicentis. Juſtitia eſt
reddere vnicuiqꝫ quod ſuum eſt, duꝫ
ergo ſtudes vnicuiqꝫ ſua. ſi poteſt
reddere iuſtꝰ es. Sed ne tibi videa-
tur difficile oībꝰ debita preſtare: at-
tende circa tres. ſ. deum, ⁊ teipſum, ⁊
ꝓximū. Quo ad primū, dn̄e deus qs
dabit tibi gloriam tuam, quā ſuper-
bi retinēt ſibi? Quis dabit tibi opes
tuas, quas auari vēdicāt ſibi? Quis
tibi poterit dare blanditias, quibus
vtuntur delicati hoīes? Quis pote-
rit conferre tibi vindictam, quā ira-
cundi faciūt? Praui hoīes nil aliud
faciunt quam vſurpare tua. Sed ni
falor, quod magis agnoſco eſſe tuū
anima mea eſt, ⁊ cor meū, hanc ipſe — Aīa noſtra eſt dei.
tibi feciſti, de hac ipſe dicis. Anima
patris, ⁊ anima filiȷ̇ mea eſt, da mihi
aīas cetera tolle tibi. Animam ergo
meā, tuā eſſe decerno: qꝛ eam creaſti
amaſti: redemiſti: ⁊ promiſſionibus
tuis allicere non ceſſas. Oībus mo-
dis quibus aliqua res poteſt in do-
miniū alicuius tranſire, feciſti aīam
meā eſſe iam tuā. Tu eam lucratꝰ es
tu eaꝫ emere tuo ſanguine voluiſti,
et tu ipſe feceras eam, opꝰ manuum
tuarū eſt, tu eam ex captiuitate edu-
xiſti, tu eaꝫ plurimū dilexiſti. ⁊ amor
ſuū facit: quicquid multū amat. Ec-
ce frates mei qualiter modis oībus
acquiſiuit, ac deuincit aīam noſtrā
deꝰ, que audeo dicere magis ſua eſt
ꝗ̄ angeli eius: qꝛ nō tm̄ pro eis ꝗ̄tū
pro anima noſtra fecit. Huiꝰ ſe pa-
ſtorē fecit ouicule hanc amauit, exq̄
ſiuitqꝫ ab infantia ſua, pro hac euer

tit domū totius mūdi, ⁊ etiam celuʒ
euertit vt aiaʒ iueniret, ⁊ neſcio quo
gaudio plus letatur ſup aiaʒ ſi peni
tētia agat, ꝙ̄ ſup angelos: qui nō in-
digent penitētia, ⁊ ſup aiaʒ ſe diffun
dit quaſi fluuiū et quaſi torrentē in-
undantē melle ſuauiſſimo: ⁊ in aīas
ſanctas ſe tranſfert: ⁊ quidem ſingu
lam diligit quaſi pupillam oculi ſui.
¶ Uidiſti qd̄ dei erat: nunc vide qd̄
Deꝰ eſt ma eſt tuū, eſt ne tuū corpus ꝓpriū aut
gis noſter anima ꝓpria, vel honor ſup quē li-
ꝙ̄ alia res. tē geris, aut res familiaris cui ſeruis
eſt ne tua voluptas: quam anxie cu-
pis: aut nūmi: quos in arca reponis
aut domus in qua viuis, aut eſt tuꝰ
ipſe ſpiritus vitalis: quo moueris,
an ipē deus? Attēdite fratres, quia
corpus qd̄ geſtamus non eſt noſtrū
ſed terre. aīa tua nō eſt tua' vt euidē
ter patuit ſed ipſius dei. honor non
eſt peccatoris ſed premiū dꝫ eſſe vir
tutis, res familiaris nec domus tua
non eſt, qꝛ domus (vt ait ſapiens) et
diuitie danꝛ a parētibus, voluptas
non ꝯceditur hoi xp̄iano ſed infide-
li qui habet partem ſuam hic. Nos
aūt referēte paulo. Nō habemꝰ hic
Heb.13.c. ꝑmanētē ciuitateʒ. Nūmi etiam tui
nō ſunt, quia te cito relinquēt, ſicut
alios reliquerūt, nec ipſe vitalis ha
litus eſt noſter qꝛ mors, et extrema
dies aufferet illū a nobis. Quid er-
go habes homo? Si nil tibi cū mun
do quem cito relinqˢ. habes ne ali-
quod repoſitū in annos. habes equi
dē qꝛ poſſeſſio tua magna nimis, nā
ipſe deus eiuſqꝫ ſempiterna deitas
tua eſt, quod nouerat ille qui dixit.
Pars mea deus dixit aīa mea. Iſte
Emiꝛ deꝰ dn̄s oībꝰ modis qbꝰ res aliqua pōt
ex paupibꝰ acq̄ri tuꝰ eſt, ⁊ etiā emptiōe, nā vt ab
oībꝰ emi poſſet: ſe calice aq̄ frigide
cōfert, quē ſi paupi ꝓ deo habendo
cōferas nō perdes illā mercedē tuā
de qua ipē deus ait, ego merces tua
magna nimis. Qd̄ a pauperibus vē
ditur. qualicūqꝫ precio emi ſolet ob
eoꝝ indigentiā. ¶ Nec ſolū iſto mo
do eſt aīe tue deꝰ ſꝫ originaliter, naʒ

ideo ad locū vn̄ exeūt flumina reuer
tuntur. ſ. ad mare ſuum, tanꝙ̄ ad ori
ginē ꝓpriā: vbi magnū quid habent Amor in-
vnde ⁊ iure parētes tenētur filijs, ex ducit ꝓpri
quo ergo deꝰ ſe patrē vocat tenetur tatem.
filijs ſuis etiam theſaurizare. Eſtqꝫ
iuſtoꝝ deus amore, amor enim mul-
tū habet in amato: qꝛ dilectus meus
michi. In duobus vbis duas notat
poſſeſſiōes: qꝛ meꝰ eſt, michi dixit. ⁊
in partē ſuā ſua cuiqꝫ cedāt. Dixit
ergo Dilectꝰ meꝰ michi. alteriꝰ nō
eſt, alteri ꝙ̄ michi nō ſe dabit. meus
eſt michi ꝯuenit. q̄ iā poſſideo bona
fide: ſanaqꝫ pace. Ad queʒ nāqꝫ ibit
amatꝰ niſi ad amicū? Cui ſe p̄ſtabit
niſi amatori ſuo? Eſt etiam deꝰ aīe
tue ꝓpterea ꝙ ipē imutabilis ſe ꝯtu
lit oībꝰ modis vltro ac libēs, nā ꝓ-
pterea dicit bonis. In terra eoruʒ. ſ. Nu.18.c.
maloꝝ nichil poſſidebitis: nec habe
bitis ꝑtē inter eos, ego ps ⁊ heredi-
tas tua ī medio filioꝝ iſrl̄. ſ. xp̄iano-
rū vidētiū deū incarnatū. Ecce quō
ſe ꝯtulit nobis deꝰ gratis. Ergo nr̄
eſt, nō ſolū ꝓpter donationē ſꝫ velut
iure hereditario dicit, ꝙ ipſe eſt he-
reditas nr̄a, quā Hiere. apud ipſos Treñ.5.a.
deplorat dū ait. Hereditas nr̄a ver
ſa eſt ad alienos, Cognoſce igiꝛ aīa
xp̄iana qd̄ tuū eſt: accipe illud ⁊ quie
ſce. ¶ Nunc tertio videamꝰ qd̄ ꝓxi-
mi eſt: vt ei preſtemꝰ illud. Oīs ho-
mo paup naſcitur, ideoqꝫ dicit Job.
Nudus egreſſus ſum de vtero mr̄is
mee, ⁊ nudꝰ reuertar illuc. Terra ma
ter noſtra nil nobis dare potuit: cuʒ
⁊ ipſa etiā aqua indigeat. Solꝰ pa-
ter orbis terraꝝ deꝰ ſe nobis afluē-
ter ꝯtulit. Dū ergo ꝓximo ꝯfers tē-
poralia aut q̄ ad corpꝰ ꝑtinēt, nō p̄-
ſtas ei q̄ aprime ⁊ ꝓprius ei conue-
niunt ſed qn̄ ei niteris ꝯferre deum,
tunc em̄ eum amas ſicut te ipſum: qꝛ
ei p̄ſtas qd̄ tibi etiam p̄ſtare debes.
Uidiſti ergo ꝗd vnicuiqꝫ reddere de
beas. ſ. te deo ⁊ deū tibi, ⁊ ipſum deū Quid ꝓ-
etiā ꝓximo teneris reddere toto poſ cuiqꝫ re-
ſe tuo: qꝛ vnicuiqꝫ mādauit deꝰ de ꝓ dendū.
ximo ſuo. ¶ Btūs aūt Johānes nō

ſolū impleuit oēʒ iuſtitiā cū xp̄o ſuo:
Mat.3.d. qui dixit ei, ſic em̄ decet nos implere
oēm iuſtitiā. Johānes ergo non tm̄
iuſtꝰ dꝛ ſed etiā i abſtracto p̄dicatur
eſſe iuſtitia ipā, maxime vbi ait d̄ Jo
hāne ſctūs dauid. Juſtitia an̄ eū am
Ps.84. bulauit: ⁊ ponet in via greſſus ſuos
An̄ Jeſum ābulat Johānes ⁊ plꝰ eo
videꝛ currere in via penitentie, vbi
greſſꝰ opeꝝ poſuit, ſꝫ nos in hac via
ſolū ponimus linguā, predicamꝰ nā
Johannes qꝫ ipſam vt medelā, ⁊ eā fugimꝰ vt
eſt iuſtitia. venenū. ꝙ Johānes in hac peniten-
tie via pluſꝙ̄ Jeſus currerit, patꝫ qꝛ
ipſe Jeſus p̄ponēs eū ſibi ait, venit
Johānes neqꝫ mādueās neqꝫ bibēs
et dicunt demonium habet, venit fi-
lius hominis manducans et bibens
⁊ dicūt, ecce vorax ⁊ potator vini: ⁊
ergo qꝛ Johānes. i iuſtitia tm̄ tenet
Mat.11.b. principatū iuſtior nobis: opꝫ vt red
dat vnicuiqꝫ qd̄ ſuū eſt. deo ſeipꝫ ⁊ ſi
bijp̄i deū: ⁊ ꝓximo deū, qꝛ hec eſt oīs
iuſtitie adimpletio. ¶ Quis fratres
chariſſimi enarrare valeat, ꝙ̄ itegrū
ſe ꝯtulit deo iohānes ꝙ̄ ab initio: ꝙ̄
Ab vtero ꝑſeuerāter: ꝙ̄ humiliter, ꝙ̄ diligēter
iohānes cō ac feruide, mater eius que hoc noue
fert ſe deo rat dixit. Exultauit ifans in gaudio
in vtero meo. nam in occurſū dei ge-
ſtiuit erūpere: vt ſe cōferret amato,
qui ad ſe venerat in mōtibus tranſi-
liens colles. Exultat ergo ⁊ extra ſe
ſaltat Johānes ad xp̄m vt ſe ꝯferat
ei, vn̄ optime dicit Augu. Ante ꝑue-
nit ad celū. ⁊c. Ut habes in introdu-
ctione. Si ergo hylareʒ datorē dili
git deꝰ, quid de iohāne dicā q̄ exul-
tans in gaudio ſe tantillū obtulit re
dēptori? Libentiꝰ recipitur: qd̄ matu
rius daꝛ: etiā ſi ad ꝑfectionē itegrā
nōdū ꝑuenerit: vt patet de fructibꝰ:
quos etiā aliqua acerbitate imixta
libenter recipit etiā impator ſi matu
rius ſolito ei eos deferas. Puer iſte
pignus matris, fructus zacharie, ſex
to mēſe maturꝰ eua ſit. (mirabile di-
ctu) qui ſe taleʒ reperiēs nulli citiꝰ
ſe dedit ꝙ̄ deo. Calor ſolis ⁊ bonus
aer ſi abūdēt ad maturitatē reddūt

fructus, calor ſolis diuini ſpūs ſan
ctus eſt qui velotius accendit pue-
rum iſtum: et aer ſalubris fuit ſalu-
tatio marie: que puerum in cunabu
lis vteri materni dormientem exci-
tauit, ⁊ etiaʒ eius animam. Un̄ Eſa. Eſa.6.b.
dicit. et commota ſunt ſuper limina-
ria cardinū a voce clamātis, ⁊ domꝰ
repleta eſt fumo. Uox ſalutationis
clamantis Marie commouit in pue
ro ſuperiora cardinum, que miſtice
ſunt ſuperiores hominis partes ſci-
licet intellectus ⁊ voluntas, hec duo
excitauit in Johanne vox Marie et
domus ipſius Johannis ſcilicet ma
ter eiꝰ repleta eſt fumo optimo, queʒ
puer ardens emiſit ad maternum ca
put: vt et ipſa bono reſperſa odore
teſtimonium perhibeat veritati. Cō
motus ergo fuit in Johanne intelle-
ctus ad percipiendum, et voluntas
ad amandum. Unde papa Sixtus
quartus ait de Johanne. Nondum
corpore contigerat terram: ⁊ iam mē
te in celeſtibus verſabatur, vt cerne
re poſſet in vtero, quod angelos la-
tebat in celo. hec ille. O ergo felicē
infantē qui tātillus ⁊ clauſus cū ma
ria dicere valet. Magnificat aīa mea
dn̄ʒ ⁊ exultauit ſpūs meꝰ in deo ſalu
tari meo. Aīāʒ ⁊ corpꝰ atqꝫ ſpm̄ ſuuʒ
dedit xp̄o qm̄ ad ipꝫ ſaltat in vtero.
ꝑimā adhuc infans et maiorē. iple
uit partem iuſtitie. Nā poſtea futurꝰ
eſt religioſoꝝ pr̄: q̄ dabit do aiaʒ per
obediētiā ⁊ corpꝰ ꝑ caſtitatē, ⁊ opes
ac p̄mogenita ſua ꝑ pauptatē. iſte pu
er dux religioſoꝝ agebaꝛ a ſpū: dū
ibat in heremū caſtitatē ⁊ paupertatē
oblaturꝰ deo. ¶ Secūda vero pars Johannes
eſt: vt anime ſue deum cōferat. Aliq̄ aīe ſue dat
audēt dicere ꝙ beatus Johānes aīe altius deū.
ſue ſuauis nō fuit. nā ei dicit ſapiēs
fili in manſuetudine ſerua aīaʒ tuā,
et da illi honorē ſcd̄m meritū ſuum.
Puer aūt iſte vix ambulare potens Ecli.10.d
heremuʒ petit: vt cum feris habitet.
Nonne meliꝰ fuiſſet illi cū māſuetiſ
ſimo Jeſu ꝯuerſari: ad nazareth ve-
nire ieſu ſuiturꝰ? Salti ꝓpter viſita

tionē:qua recenter conceptus eū vi
ſitarat,conuictus Marie ꝛ Jeſu non
habet amaritudinem ſicut cōuictus
ferax ſed leticiā et gaudium.ideo ſi
voluiſſet animam ſuaꝫ honorare ſe-
cundū meritū ſuum ad chriſtū veni-
ret ꝛ non ad heremum:ne defrauda
ret animam ſuam bonis ſuis immo
et bonis Jeſu verbis et exemplis et
amplexibus et oſculis ꝛ ꝯuictu,quo
qui vſi ſunt pꝛīcipes facti ſunt ami-
citie dī.Cur ergo puer Johānes pue
rū Jeſum fugit? Magna latēt miſte
ria in fuga iohānis ad heremū,nam
dum infans eſſet fecit totū qđ Abra
hā ſenex exiens de terra ſua,ꝛ de co
gnatione ſua:ꝛ de domo patris ſui,
pꝛeire quoqꝫ voluit añ Jeſum: qui
etiā ad deſertū iturꝰ erat. Uñ Hie.
ait.Johānes ꝛ Jeſus q̄runt in deſer
to qđ ibi amiſſuꝫ eſt.vbi vicit diabo
lus:ibi vincit̄,vbi cecidit homo ibi
reſurgit.hec ille.Tamē vt agnoſcas
ꝙ ſpiritualiter puer iſte aīe ſue con-
tulit deum: aduerte:ꝙ apoſtoli ni-
mis adherebāt humanitati xpī qua
propter nolebāt eū dimittere vt aſcē
deret:qui ad altiorē contēplationeꝫ
ſcꝫ deitatis nude prouocans eos di-
cebat,expedit vobis, vt ego vadā ſi
ego non abiero paraclytus non ve-
niet ad vos.Ecce quomodo expedit
humanitatis obliuiſci: vt ad nudaꝫ
deitatem totus ſe recolligat animꝰ
contēplantis,ꝙ apl'i iam ſenes fece
runt aſcenſione xpī celebrata.At ṽo
Johannes adhuc infans habuit ea
gr̄ax incrementa,q̄ habuit quilibet
apoſtolꝰ iam ſenioꝛ.Nā ſi de eis dr̄
Repleti ſunt oēs ſpū ſancto. De Jo
hanne dixit angelꝰ. Spū ſancto re-
plebitur adhuc ex vtero matris ſue.
Ecce igitur nūc q̄liter prexit ad he-
remū:vt purius ac ſubtilius ipm̄ ver
bū quod erat in pꝛincipio contēpla-
retur,ac frueretur,quod et obtinuit
puer,ꝛ poſtea factum eſt verbū dñi
ſuper eum in deſerto. Chriſtuꝫ ergo
deferebat in pectoꝛe quando ibat in
heremū,non ſolum xpm̄ hoīem ſꝫ iā

reuelata facie gloꝛiam verbi ſpecu-
latur in eandē imaginē tranſlatus.
¶ Tertia pars iuſtitie reſpicit pꝛoxi-
mū: cui ꝛ Johānes deū dedit oībus — *Dat pꝛim[...] deū ioha[...]*
em̄ dicit.Ecce agnus dei,ecce q̄ tol-
lit peccata mundi, antea deus erat
mundo quaſi leo in ſilua,ideoqꝫ ter
ritus mundus dicebat. Non loquat̄
nobis dñs:ne foꝛte moꝛiamur. Nūc
aūt ait Johānes. Nemo timeat mo
ri,qꝛ ecce agnus pꝛo nobis moꝛitu-
rus,ecce deꝰ funibus humanitatis
ligatus,et agnus iam factus: quem
ſacrificio defero:quo peccata totius
mundi ſunt delenda. Ne timeas.O
peccatoꝛ,qꝛ ecce quē timebas,iā de-
fero amabilem,ne fugias agnū dei:
quem totꝰ expectabat mūdꝰ. Agnꝰ
vt dicit Jſidoꝛus a greco vocabulo
dr̄ pius, nam inter omnia terre ani-
mantia maxime inuenitur innocens — *Agnꝰ do[...] luit pcā[...]*
et manſuetus,nullum em̄ ledit den-
te,nec coꝛnu,nec vngue. Deꝰ tamen
ante Johānē illis tribus modis feri
ebat.ſ. dente per ꝯminationes,coꝛ-
nu per maledictiones:vngue ꝑ vin-
dictam,tamen poſtꝙ beatus Johā-
nes eū nobis attulit diſſimulat pec-
cata noſtra ꝓpterea ꝙ ſe hoſtiā pla
cationis obtulit patri pꝛo nobis,nā
tollit peccata mūdi etiam hodie. Ue
nite ait Johānes ſupbi ad agnū dī
mitiſſimū. et tolletur arrogātia vr̄a
venite luxurie deſeruientes ad ſan-
guinē agni immaculati et mundabi-
mini,venite auari ad agnuꝫ dei: qui
ſe nudauit:vt nos veſtiret,venite lo
quaces ad agnū dei,qui nō aperuit
os ſuum. ¶ Sic beatus iohānes iu
ſtus noſter adimpleuit oēm iuſtitiā
eiqꝫ debetur coꝛona iuſtitie: que ne — *Gr̄a io[...]*
ſcitur q̄nti ponderis ſit. Tenet tamē
doctoꝛ illuminatꝰ,ꝛ Gerſon,ꝛ Ber-
nard.ꝙ in celo eſt in ſede luciferi io-
hannes immediatus marie,vñ pꝛe-
cioſiorē ceteris habet coꝛonā,ex eo
ꝙ abundantioꝛē habuit gratiaꝫ,qm̄
vt ait gerſon.q̄nto potētia naturalis
debilioꝛ eſt in ſe:ꝛ maioꝛē habēs ca-
pacitatem,tāto ad ipſiꝰ eleuationē
copioſioꝛ

copioſioꝛ exigitur gr̄a infuſa.Cū er-
go vir iſte ſup oñs angelos ſit ꝑ il-
lis hꝫ gr̄am: qua poſſit immediatum
eſſe marie,nā ꝓpter hanc immedia-
tā ſeſſionē dr̄ de eo. Ecce ego mitto
Mala.i.a. angelū meum:meū.ſ.ob nimiā ꝓxi-
mitatē.Oñs angeli ſunt dei,ſed ꝑ-
ſertim iſte,qꝛ ei pꝛopinquioꝛ,ꝛ chꝛi-
ſtus dñs eū inter ſeraphin poſuit qñ
dixit.Jlle erat lucerna ardens et lu-
cens,nam ſeraphin interpꝛetant̄ ar
dentes ꝛ incendentes.ꝛ ſic erat Jo-
hānes ardēs in ſe per amoꝛem:ꝛ lu-
cēs alijs ꝑ exemplū. Nec mirū ꝙ Jo-
hānes ſit ī celo pꝛīcipatū tenēs ſe dꝫ
luciferi cōſtitutus,nā eadē conditio
ne,data eſt ei ſedes illa:vt.ſ. vince-
ret tēptationē eq̄litatis diuine: qua
alter victus eſt:ſed dū legatos mitte
ret hieruſalem ad iohānē.an ſe vel-
let xpō deo ſuo equare,ille ſe tm̄ de-
iecit:vt cōfiteretur ſe eſſe indignum
coꝛrigiam calciamenti eius ſoluere.
Johannes ergo eandē paſſus eſt tē
ptationē in terra:quā paſſus eſt lu-
cifer in celo,ſed victoꝛ euaſit ꝑ humi
litatē:qua exaltari meruit ad coꝛo-
nā vite,quā alter ꝑdidit.Cū ergo vi
ctoꝛie maxime,maxima debeat̄ coꝛo
na:ſequit̄:ꝙ de gradibꝰ gl'ie plus hꝫ
coꝛona iſta q̄ cuiuſuis alterius.
¶ Nūc in ſcđa pte videamꝰ cetera
Scđa ps. huiꝰ coꝛone oꝛnamenta:q̄ ad gloꝛiā
accidentalem ptinēt. Coꝛone auree
Martyꝛiū Johannis baptiſte. addūtur pꝛimo lapides pꝛecioſi pa-
tientiā ꝛ cōſtātiā ꝛ ceteras virtutes
q̄ ad martyꝛiū ptinent denotantes.
Hic aduerte ꝙ ſi duax mulieꝝ alte
ra obiret ꝓ cauſa fidei tuēde: altera
ṽo ꝓ caſtitate ſeruanda.pꝛima plꝰ
mereret̄,tñ pax intereſt moꝛi ꝓ me:
vel ꝓ obſeruātia ꝑcepti mei.tñ diffi
nitur ꝙ pꝛima mulier plus meretur.
Johānes pꝛo cauſa fidei paſſus eſt:
nā qꝛ nimis euexit xpm̄,odio habue
rūt eū pꝛincipes ſacerdotū,qui ꝑ he
rodē ad ſanguinē Johānis inuitati
cōuenerūt ꝯuiuio ſitientes ſangui-
nē baptiſte. Herodes aūt iuſſit ꝯpu
tari Johānē,ne,puellā contriſtaret,

ꝛ vt ait euangeliſta ꝓpter ſimul di-
ſcūbentes:qui etiā hoc expectabāt.
nā ſicut iſti obtinuerūt a pylato: ꝙ
dānaret xpꝫ: ſic obtinuerūt ab hero
de decollationē iohānis: ꝓpterea ꝙ
in ioꝛdane dixerat in laudē eiꝰ, ecce
agnus dei. Uñ liquide ꝯſtat iohānē
eſſe pꝛimū martyꝛē: ideoqꝫ vocatur
ab eccl'ia.pꝛepotēs martyꝛ,ſi aūt ſte
phanꝰ vocatur pꝛthomartyr intelli-
git̄ poſt paſſionē xpī. Nā dū xps vi-
xit iohānēs ꝓpter eū obijt. Chꝛiſtꝰ
etiā(vt ꝓbat Scotꝰ in tertio) occu-
buit ꝓpter veritatē dicēdā,et ꝓpter
hāc etiā occubuit iohānes,ergo oīs
lapis ꝑcioſus operit caput iohānis — *Uirginitaſ Johānis.*
tā inclito martyꝛio coꝛonati ¶ Nūc
de floꝛibꝰ ṽginitatis eius coꝛonam
ꝑoꝛnātibꝰ videamꝰ.nā ꝑcellēs vir-
go fuit ꝛ oīm hoīꝫ dux.qꝛ ſicut inter
mulieres pꝛima virgo eſt maria, ſic
inter homines,pꝛimus eſt Johānes
qui etiā in omnibꝰ mēbꝛis ſuis vir-
go fuit. Nam eiꝰ virginitas fuit pꝛi-
ma inter hoīes: ꝛ vniuerſalis inter
membꝛa ſui coꝛpoꝛis. nam oculi eiꝰ
virgines manus ꝛ pedes inuēti ſunt
totus enim virgo eſt. Non ſicut nos
qui nec aures ſeruamꝰ illeſas:quas
non ſolum ſerpens ſed verba immū
da perfoꝛare non ceſſant,quia coꝛrū
punt bonos moꝛes colloquia mala — *i.co.15.d.*
fuit etiā eius virginitas firmioꝛ:naꝫ
dum beata virgo virginum eum ab
vtero manibus eduxit:ꝛ pectoꝛe vir
gineo collocauit,oſcula ei dedit:bꝛa
chijs aſtꝛinxit:ad virginitatis amo-
rē allexit infantem:in eo cōtemplās
filium ſuum Jeſum,et ergo quia,mū-
ditia ei firmioꝛ erat: atqꝫ intimioꝛ
pꝛopterea hoc vitiū.ſ. carnalitatis
ei oppoſitum acrius redarguebat:
ita vt ab heremo irrueret in domum
adulteri:cui digito ingerebat. Non
licet tibi habere vxoꝛem fratris tui.
Fuit etiā eius virginitas ſpiritualis
ſcilicet,ꝙ aīam virginē habuit. Nā
ſi magna gloꝛia erit in celo eis qui
non maculant carneꝫ ſuam,q̄nto am-
plioꝛ erit gloꝛia eis: qui etiam aīam

a labe peccati mortalis illeſam ſeruarunt? Certe ſimiles nil differre videntur ab angelis, Quis habitauerint domos luteas.et a quibus nec puluerem contraxerunt nec lutuoſaȝ maculam. Precellit ergo Johannis virginitas in anima ſicut in corpore quia ſicut luxuria nunꝙ̃ tetigit corpus eius: ſic nec animã huius peccati mortalis corruptio nouit, immo ⁊ a peccato veniali predicatur immunis: quia ne ſaltim famine.i.verbo occioſo macularet vitam ſuam abijt ad heremi ſolitudinem, intelligens ꝙ i ſolo paradiſo terreno potuit ſeruari virginitas. Quid dicã vltra vobis fratres de tam optima Johãnis virginitate: niſi ꝙ nimis ↄfortata eſt atqȝ ſublimis? Ue vobis quoꝝ oculos video per res varias fornicantes.pedes in luto plateaꝝ lapſos manꝰ ſanguine luxurie plenas ⁊ oĩa membra noſtra facta membra meretricis, vnde clamare poſſumus. oĩa indumenta mea inquinaui.

¶ Ponamus nunc in capite eius coronã ſtellaꝝ duodecim, qꝛ primꝰ nõ ſolum virgo et martyr eccleſie fuit: ſed etiam doctor: cuius doctrinam geſta ⁊ mores euangeliſte nobis tradiderunt: nam ⁊ doctor iſte diſcipulos habuit apoſtolos: ⁊ omneȝ legẽ dixerit ad chriſtum tanꝙ̃ ad finem ⁊ perfectionem ſuam. Hunc doctoreȝ etiam xp̃s audiuit: eiuſqȝ verba poſtea predicauit qꝛ ſicut ⁊ Johannes pariter ⁊ chriſtus incepit predicationẽ ſuam dicens. Penitentiã agite et appropinquabit vobis regnũ celoꝝ. Ab hoc doctore auctoritatẽ ſumpſit chriſtus. nam ei teſtimonium perhibuit Johãnes tam validum: vt xp̃o crederẽt per illum. Huius doctoris mineruam ac peritiã tantum extollere viſus eſt Johannes euangeliſta: ꝙ poſtea ſe retraxit: ⁊ velut correxit dicens. non erat ille lux: ſed vt teſtimoniũ perhiberet de lumine. tantuȝ iſte doctor claruit: vt libentius iret tota hieroſolyma eum audire ad ripam iordanis ꝙ̃ chriſtũ. In hoc nil amplius in Johannis laudem dici poteſt: niſi ꝙ oportuit Johannẽ capite minui: vt xp̃s creſceret: eiqȝ locum preſtare. Nec miretur quiſpiam ꝙ Johãnes cum nullũ faceret ſignũ tanta doctrine eſtimatione floruerit vt in ore eius poneret tota ſinagoge caterua ſi ſe vellet chriſtum aſſerere: ſi ſe vellet chriſtum facere, nam eius vita ſic vera erat ⁊ myra, ꝙ ab eiꝰ ore impoſſibile putarẽt exire falſum: ſicut nec ab ipſa veritate: q̃ mẽtiri nõ põt. Nulli vnꝙ̃ hoi tãtã exhibuit fidẽ mundꝰ: q̃tã adhibuit iohãni, q̃ tota xp̃o ceſſit. Nã ꝑpterea mirificauit dñs ſic ſublimiter ſctm̃ iſtũ, vt eiꝰ auctoritate: atqȝ teſtimonio introduceretur xp̃s in mundum, ſicut v̄bũ introducit̃ ꝑ vocem. Sicut ergo xp̃s ad ſcd̃m aduentũ expectatur in voce archangeli ⁊ in tuba dei, ſic venit in primo, vox archangeli ⁊ tuba dei Johãnes eſt. q̃ ſublimis valde intonuit: vt ſic ãpliꝰ fauceret xp̃o ſuo. Hic eſt dux predicatoꝝ: ⁊ ſpecimẽ veritatẽ dicentiũ, cuius doctrina referta ſunt euangelia. ⁊ eſt colũna fidei: firmamentum chriſto meo.

¶ Hic ergo doctor a tota trinitate miſſus eſt in eos: qui tulerunt clauẽ conſcientie, qui cum eis moleſtus eſſet: eoſqȝ genimina viperaruȝ vocaret: voluerunt alligare verbum eius oſſe dignitatis iniecto in os eiꝰ. Nã canis tacet cũ in ore hȝ aliqđ os. Dignitas nuda eſt os raſum: dignitas autem cum redditibus eſt os cũ carnibus, tale os voluerunt immittere in os huius doctoris hebrei quando miſerũt ad eum ab hieroſolymis vt interrogarent eum tu quis es? Ille aũt nec inter chriſtos vnctos ſcilicet ſacerdotes voluit computari. vt liberius predicaret veritatem. Ecce quomodo predicatorum ſpecimẽ eſt Johannes et lux doctorum, nam tota eius vita, cibus ⁊ indumentũ doctrina fuit: totus ipſe Johãnes: vox quedam erat viua ⁊ efficax. Nã etiã dormiens predicabat: qui et p̃dicat vſqȝ in p̃ſens, non ſolũ ꝑpterea ꝙ in euãgelio manet eius doctrina cum doctrina chriſti: ſed quoddãmodo p̃dicat in corde noſtro: vnde ait ſubtiliter Origenes. Ego arbitror: ꝙ ſacramentum Johãnis vſqȝ hodie expleatur in mundo, quia qñdocunqȝ aliquis crediturus eſt in xp̃m Jeſuȝ precurrit ante ſpiritus ⁊ virtus Johannis ad animaȝ illius, ⁊ preparat dño plebẽ perfectã, ⁊ in cordis aſperitatibus planas facit vias. Hec ait Uidimus ergo quomodo Johãnes eſt in oibꝰ pricipatũ tenẽs inter ſimplices ſanctos habet aureã coronaȝ maximi põderis, inter martyres etiã ſingulariter fulget, quia in eius ſanguine fundatur eccleſia chriſti: et eſt inter virgines purior, qꝛ ſicut ⁊ mater dñi eſt in corpore ⁊ aĩa integerrimꝰ, inter doctores eſt doctior: ſi ſunt illi quaſi ſtelle imperpetuas eternitates: iſte eſt lucifer propinquior ſoli iuſtitie. Concludimus ergo de Johãne illud Augu. Precellit ceteros eminet vniuerſis: antecellit prophetas ſupergreditur patriarchas, et quiſqȝ de muliere natus eſt inferior Johanne. Hic auguſtinus expoſuit ſe, naȝ mulierẽ accepit pro corrupta virgo autem maria non eſt cõmuniter mulier, ſed earum corona. O vos eya Johãni deditos frates meos cõmoneo, vt cum eo primam coronam ſaltim acquiratis per opus iuſtitie, ⁊ ſi martyres non fueritis ad minꝰ multe patientie eſtote fratres: quia fere martyrium inter conciues ſuos obtinet mitiſſimus quiſqȝ. Si autẽ virginitatem quis capere nõ poteſt ſaltim apprehendat caſtitatem, ⁊ habebit amicum Johannẽ. Si predicare primo tuo non fueris auſus: ei p̃be probitatis exempluȝ: et ſatis p̃dicaſti: aut caue ne cui des occaſioneȝ mali: vt ſic aliquãtis per habeas curam de proximo tuo. Nunc o mi Johannes qui es magni conſilij angelus: baptiſmi ac beate trinitatis inuentor, chariſſimꝰ ſponſo. dux etiaȝ apoſtolorum exemplum etiam angelis etiam mũdo. facies tua plena eſt gratiarum, gaudẽs naſceris: nõ plorans vt nos: tu es Hieremias in vtero ſanctificatus. Juſtitia et lucerna xp̃o meo, mãmas ſugis et deum guſtas. natoꝝ maximꝰ, ortus tuus letꝰ eſt etiaȝ deo. preco miſericordie: qui es iugi antiqui, regni celi indagator Sanſon patri nunciatus: teſtimonium perhibes verbo dei. vox p̃ris, xp̃ifer: in te velut in yſaac benedicimur: hic per gratiam, ⁊ in futuro per gloriam. ⁊c.

Johannes eſt doctor primus.

Pater ꝑ... caterua ... Johannes

Oſtẽdit nobis remorſus conſciẽtie deum.

Colo. I. C.

Peroratio cũ figuris:

¶ De beato Petro apoſtolo chriſti Sermo. 22. iuxta euangelium,

¶ Thema. In lapide funde deiecit exultationem golie. Eccli. 47. a.

¶ Inuocatio vbi oſtenditur marie potentia.

Eſte Augu. Sicũ armis aduerſatricibꝰ victores efficimur duplici laurea corõabimur vñ dignior ceteris Dauid iudicat̃ victoria: qñ ꝑprio gladio golie ãputauit caput: qua p̃eminentia bellica nr̃ deꝰ vſus eſt cõtra diabolũ. Ubi aduerte: mulierẽ arma eẽ diaboli, qbꝰ demõ vſꝰ eſt ↄ vix. In muliere etiã poſtꝙ̃ ↄmedit vetitũ, nõ fuit ita ↄſũmatũ pctm̃ ꝙ nos oẽs ↄp̃hẽdere valeret, nã ea ſola peccãte nõ naſceremur oẽs filij ire ſed hoie ↄſentiẽte mulieri iã ↄpleta eſt malitia, totaqȝ maſſa corrupta ex qua nos ↄflamur. Et ſicut in muliere incepit, ſic ꝑ mulierẽ ad nos vſqȝ deriuat̃ pctm̃: nã ſi đ ſola carne ade non naturaliter aliquis formaretur: non eſſet obnoxius originali pctõ: ſȝ ſolum naſcens per cõmixtionẽ viri et mulieris. Attẽde tñ victricem manũ

Arma demonis eua arma dei maria.

dei eodem modo reparãtem omnia
vt armis aduerſatricibꝰ victoria fie
ret. Sola equidem fuit mulier paru-
it qua ianua leti: ex qua vita redijt
eo modo quo peccatum venerat, nã
primo in maria gratia noſtre redem
ptionis incepit: adhuc Jeſu quo ad
humanitatem nõ formato. Jdeo eñ
dicta eſt gratia plena, ſed gratia hec
ſolius virginis impotẽs fuit ad om-
niũ ſaluandorum redemptionem: do
nec ſecundus adã conſenſit in opus
noſtre redẽptionis multum per oẽm
modum a beata virgine optatũ ⁊ ex
pectatũ, eadem etiam beatiſſima vir
gine intercedente gratiam quotidie
ꝓuer.7.b. ad nos tranſmittit: que ideo ait. Cũ
eo eram cuncta componens ſicut ſci-
licet Eua cum primo Adam cuncta
deſtruente. Ut hanc igitur gratiam
preſenti ſermoni conſequi valeamꝰ
gratie miniſtre offeram Aue maria.

¶ Argumentum dicendorum.

¶ Nota eſt vobis fratres mei cõcer
tatio: que inter goliam ⁊ Dauid acta
eſt: vbi non ſolum victoria qua xp̃s
demonẽ vicit ſignatur: ſꝫ ea qua eum
Adherendũ xp̃o pro victoria. etiam vicerunt membra chriſti, nam
in quinqꝫ lapidibꝰ Dauid: quos di-
citur attuliſſe: ſicut in quinqꝫ virgi-
nibus prudentibus vniuerſitas fi-
delium deſignatur, quorum quilibet
vt vincat debet poni in funda: q̃ eſt
hũanitas chriſti: ex lino aut abyſſo
retorta viſcerum marie ſumpto: ma-
nibus ſpiritꝰ ſancti confecta: vbi in
ſeri debemus: vt vincamus, quẽad-
modum fecit beatus petrus apoſto-
lus de quo ait thema. Jn lapide fun
de deiecit exultationem golie demo-
Hiere.3.b nis vez: cuiꝰ frons erat roma: cui di
citur. Frons meretricis facta eſt tibi
noluiſti erubeſcere. Jn hac fronte la
pis Chriſti Petrus infixus manſit:
quia ibi eſt ſedes petri atqꝫ domus
reiectis ydolis vanis: ac imperato-
ribus ſuperbis in quibus preſertim
iſte Golias exultabat.

¶ Jn toto ſermone agam huiꝰ Go-
lie deiectionem modum eius oſten-
dens ⁊ qualiter deiectus eſt per bea
tum Petrum.

¶ De tribus ſe iactabat demõ, qui-
bus mundũ ſuo totũ ſubiugarat im-
perio, cuius princeps vocabatur, pri
mũ de vniuerſali dñio. Secundũ de Triplex iactantia diaboli.
abſentia fidei. Tertium de clauſura
ianue celi, quibus datis in pace ſunt
omnia que poſſidet: ita vt per Eſaiã
dicat. Jnuenit quaſi nidum manus Eſa.10.d.
mea fortitudinem populorum: ⁊ ſicut
colliguntur oua q̃ derelicta ſunt: ſic
vniuerſam terram ego congregaui:
et non fuit qui moueret pẽnã, et ape
riret os, ⁊ ganniret. Nidi parabolam
vertit: non cuiuſcũqꝫ ſed illiꝰ: quem
paſſer dereliquit affectus moleſtia,
vbi vel frigida vel putrida reperiũ
tur oua: que nulla reluctatione ca-
piuntur, ſic demon poſſidebat mun-
dum vt nidũ predictũ obliuioni tra-
ditum a deo: quẽ demõ ſibi congre-
gat cum tota iudea que xp̃m nõ rece
pit. Nec fuit vſqꝫ ad chriſtũ qui mo
ueret pẽnam: vt ad celũ volaret clau
ſa ianua, imo nec qui erueret manum
ſuam de manu inferi. Non fuit deni
qꝫ qui aperiret os in confeſſione ve
re fidei. Ubi aduerte ꝙ quando pec
cator peſſima loquitur non aperit
os, ſed demon aperit os eius nõ vt
ſed fraude vt ſibi attinentia loqua-
tur. Hec autem tria chriſtus ꝑ bea-
tum Petrum lapidem ſue funde pro
ſtrauit: vt patet in euangelio preſen
ti, vbi petrus primo aperit os in con
feſſione deitatis chriſti: idqꝫ nos do
cet, et ſecundo, dantur ei claues re-
gni celoꝝ: vt quilibet volet ad aſtra
tertio autem pro generali poteſta-
te petri datur dei, vt q̃cquid liget in
terra liget in celis. ¶ Ut altius aũt A quo venit Jeſus figura huius.
agamus de fide petri, que et nr̃a eſt
attẽde, ꝙ de iudea venit xp̃s in par
tes ceſaree q̃ erat gentiliũ: a iudeis
ſpretus venit ad gentes: vt ibi fidei
confeſſio fieret, vbi et ſeruanda erat
non autem in iudea propter mali-
tiam inhabitantium in ea. Nec mi-
reris ꝙ ſpretum dicã veniſſe chriſtũ
de iudea

de iudea in partes ceſaree, nam ideo
iacob capit plantam Eſau: qui duo
fratres teſte ſacro eloquio figuram
geſſerunt duoꝝ populoꝝ. Jacob er-
go id eſt populus gentiũ accepit plã
tam Eſau: vltimũ videlicet legis et
finem qui teſte Paulo eſt xp̃s. Nec
ſolum ob hoc figuratur in planta, ſꝫ
qr in paſſione cõculcatus fuit ⁊ ſup-
plantatus: qñ Judas leuauit calca-
neũ ſuum contra eum. Hũc (⁊ ſi con-
culcatũ) ponamus nos ſup caput no
ſtrũ: ei ſubdentes rationẽ: nam iuſti
ſuper caput collocare ſolent concul-
catum a pctõribus videlicet pauptã
tem afflictionẽ humilitatẽ aliaqꝫ hu
iuſmodi. Uenit ergo xp̃s ſpretus ad
gentes vbi filius dei ſecure appellã-
dus erat: ideo vt ait Hieronꝰ. Uenit
Jordanis eſt xp̃s. ad iordanem iuxta quem ceſarea hec
ſita eſt ad radices libani: vbi iorda-
nis oritur: qui figurã tenet ipſiꝰ xp̃i:
iordanis eñ duobꝰ fontibus ꝯſtat:
alter dr̃ Jor, alter autem Dan, ⁊ ſimul
coniuncti iordanẽ efficiunt, ſic ⁊ ip̃e
xp̃s duobus ſtat fontibus, altero in
Pſ.35. celo a patre de quo dr̃. Apud te eſt
fons vite. Altero autẽ in terra a ma-
Gen.2.a. tre de quo etiã dictum eſt. Fons aſcẽ
debat de terra. i. de btã maria. Hee
igitur due nature vnite, xp̃i nomẽ ef
ficiunt. Nec ſolum iordanis figurat
xp̃m velut a priori aut a parte ante
ſed in eo ꝙ fluuiꝰ iſte ſciſſus fuit de
tentis aquis ſuperioribꝰ, inferiori-
bus aũt ad mare mortuũ vſqꝫ decur
rentibus vſqꝫ dũ arca dñi tranſiret
ad terram promiſſionis et populus
dei, ſic et in xp̃o aque diuine conſola
tionis detẽte ſunt in portione ſupe-
riori aĩe ſue qñ erat in cruce, amare
aũt aque vſqꝫ ad mortem amariſſimã
corruerunt: vt nos per diuiſionẽ illã
anime ⁊ corporis ſui tranſiremus cũ
arca eccl'ie ad terram viuẽtiũ celicã.
Jam ergo relicta iudea nil reſtat, ni-
Prima interrogatio xp̃i ad petrum. ſi vt fiat confeſſio in iordane figura
ta duaꝝ naturarum xp̃i: pro qua in-
terrogat diſcipulos ſuos dicens.
Quem dicunt homines eſſe filiũ ho-
minis? Hic occaſionẽ dediſſe vide-
tur xp̃s vanis hominibus querendi
de ſeipſis, quis de ſe populi ſermo
ſit: qualis fama per ora oĩm volitet
Hoc ſatis cõmune malũ eſt, vel ypo
critis qui in veſtimentis ouiũ oues
iudicari volunt, q̃uis intus ſint lu-
pi. Ue genti peccatrici in ore alieno
felicitatem ſuam ſtatuenti, xp̃s autẽ
hoꝝ non ignarus non ſic, nec eñ ꝓ
ſe ſed propter nos queſiuit illud, nã
ſicut noſtra vita eterna eſt cognoſce
re deum et xp̃m, ſic vita gratie: ⁊ vita
xp̃iana eſt cognoſcere xp̃m et deum
qr in cognitione eius eſſe nature in-
tegra: ſtat noſtrum eſſe gratie. Unde
Hylarius dicit. Quia ſummum in fi
de iſta bonum eſt: a diſcipulis requi
rit: quem ſe homines eſſe dicerent.
Hic aduertendũ ꝙ aliud querit de
ſe iuditiũ q̃ꝫ ꝙ ipſe confeſſus eſt. Si
eñ dicere valeremus, Quid aliud in
terrogas de te ſentiendum, q̃ꝫ id qđ
tu dixiſti videlicet filium hominis?
Tu dicis. Quem dicunt homines eſ-
ſe filium hoĩs? Dũ interrogas reſpõ
des, qr filium hoĩs te fateris, ⁊ talẽ
te dicunt. Sed occultũ eſt quod que
rit, in quod ſe fides extẽdere debet
ideo reſpondetur. Dum te vidẽt dñe
operam baptiſmo dare. multi dicũt
te Johannẽ baptiſtam nouiter ſuſci
tatum. Dum autem zelum tuum alij
contemplantur te dicunt Heliã, qui
regem non verebatur nec principes
timebat. Quidam autem ꝯpaſſionẽ
tuam erga nimis afflictos cõſiderã-
tes auſpicantur te Hieremiam aut
vnum ex ꝓphetis. Qr iſti ſic iudicãn
tes a vero deuiant cõparantes lapi-
des ꝓcioſos aut alios ſanctos eter-
ne ſapientie que vt exponit Grego-
rius eſt infinite melior illis, ideo ad
dit xp̃s alteram queſtionem dicens.
Uos autem quem me eſſe dicitis? Jã Secũda interrogatio xp̃i ad petrum.
non ſe filium hoĩs nominat a maio-
ribus maiora querit, de ſe ipſo toto
querit: non de homine exteriori quem
preſeferebat. Uos autẽ angelis pa-
res qui me intus ⁊ in cute ex aſſidua

cõuerſatione perſcrutati eſtis, quid de me ſentitis? Petrus aūt q̄ eſt petra de qua loquimur ait. Tu es xp̄s
Confeſſio petri.
filiꝰ dei viui. Filius hoīs tēporali ſiliatione eſt xp̄s, filius aūt dei eterna: et hanc filiationem appellauit petrus. Ubi nota ꝙ ceteros ſanctos xp̄os vocat ſcriptura, maxime ibi. Nolite tangere xp̄os meos. Inter hos xp̄s eſt vnctus pre oībus: ⁊ ſcōꝫ ꝙ deus fons vnctionis eſt, vbi aduerte ſubtilem differentiā: quam tetigit petrꝰ xp̄i ad alios ſanctos, qui et ſi ſunt filij dei non inq̄ntum viui: ſed inq̄ntum amantis gratuite: ideo enim dicitur.
Iaco.i.b.
Uolūtarie genuit nos verbo veritatis. Ex bona voluntate ſua gratificante nos in filio verbo ſuo genuit nos contingēter quidem non ob aliud, niſi quia voluit. Chriſtus autē filius dei eſt immediate inquātū viui: ⁊ ſic neceſſarius, ſicut vita dei neceſſaria eſt: taliter ꝙ ex quo viuit, filiuꝫ gignit. Non ſolū ergo petrus eternū patrem dixit viuum ad differentiam deorum quos decepta colit gentilitas: ſed vt notaret paterne generationis vim et radicem naturaleꝫ quā ex vita ſua que eſt eſſe ſuum gignit verbum in quo per gratuitū amorē gignit nos: vt ſimus initium aliquod creature eius. Unde generatio filiorum adoptiuorum, ex eterna generatione originē trahit. Uiſum equidem eſt paterno amori naturalē filiū nō eſſe ſolū: ⁊ illefratres acquiſiuit. Confeſſio tandē petri totius eccl'ie ⁊ xp̄iane religionis eſt fundamentū, vbi aduerte ꝙ ſicut mandata vtriuſq̄ꝫ tabule reducuntur ad duo ſic oīs fidei articuli tam diuinitatis q̄ȝ humanitatis reducuntur ad hoc. Tu es xp̄s filius dei viui. Chriſtus eīm perſona diuina eſt habēs ypoſtatice ſibi vnitam noſtrā naturā, vt diximus. Ne curioſus videar, nolo etiā ſingulos fidei articulos ad petri dictum reducere, facile quippe fieret. Uerbū abreuiatū fecit petrus ſup terrā, abreuiatū ꝫ ſane in verbis non in ſenſu. Hec eīm eſt tota xp̄iana credulitas: quo aq̄ ſapientie potauit etiā totum mundū.
Petra deſerti figura eſt petri.
Moyſes duplici ictu petraꝫ ꝑcuſſit in deſerto: ⁊ aqua manauit abundāter, ita vt abirent in ſicco flumina: ſic nunc videtur feciſſe xp̄s: bina interrogatiōe de ſe inquirēs, vt de natura ſua geminata, veram formaret aſſertionē: petra autē noſtra aperto ore fidem populis promens dixit. Tu es xp̄s filius dei viui, immo hec vnda fidei validior fuit q̄ȝ de petra fluens in deſerto: q2 fides tua opetre non deficiet, immo aqua fidei petri irrigans erit vniuerſam ſuperficiem terre. Petra ergo nr̄a eſt fons cuius nō deficient: ſꝫ increſcūt aque ſicut aqua petre melior eſt ceteris ſic petri confeſſio eſt fidelior ceteris oībus. Sed quid ni? filiꝰ eſt q̄ interrogat, pater q̄ ſuggerit reſpōſuꝫ: ſpiritꝰ ſctūs q̄ aīm ꝑſtat ꝓferēdi. Ideo eīm dr̄ ei. Btūs es Symon bariona: q2 caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi, ſed pater meꝰ qui eſt in celis. Bariona interpretat̄ filius colūbe: ⁊ ſpūs ſctūs in colūbe ſpecie viſꝰ eſt qui ex amore plures gignit filios, quoꝝ petrus primꝰ eſt. Sꝫ nūc ad primā ſententiā redeamus, q̄ ad petrum btm̄ fecit, q̄ allata non eſt ſpū hūano ſꝫ ꝑſ̄no. Totiꝰ trinitatis mediꝰ ⁊ diuinos ingreſſus erat theſauros petrus cū dixit. Tu es xp̄s filius dei viui. Qua parua ſentētia etiā iter cateruas hereticoꝝ quis poſitus ſaluari poterit ſi neminē oculis mētis videt, niſi ſolū Ieſum: cui ex ardēti aīo dicat. Tu es xp̄s filius dei viui: q̄ ⁊ me vngere potes viuificare: ac filiū dei facere.
¶ Sꝫ nūc multiplici indagatiōe inquirēdū eſt, cur caro ⁊ ſanguis illam ſentētiā reuelare non potuerint petro.
Cur caro ⁊ ſanguis nō reuelat petro.
Cuiꝰ primꝰ ſenſus hic eſt. Ego qui inq̄ntū homo ex carne ⁊ ſanguine conſto, nec infirmitates mee fames ſitis aut fatigatio hoc tibi ſuadere nō poterant: nec ex hijs hoc poteras coniectare. Ego non aperui ti

bi cor meū vt Sanſon vxori ſue ad enodādum enigma ſed pater meus qui eſt in celis celeſtia tibi patefecit archana. Scd̄o notari oportet: ꝙ in carne et ſanguīe xp̄i incarnatio fuit ſemper prefigurata ī lege nature inſtitute et deſtitute: et in lege veteri, nam de Eua recēter creata dr̄ ꝙ eſt os de oſſibus ⁊ caro de carne. Hoc autē magnū ſacramētū vocat apl's inter xp̄m et eccleſiam: quod eſt incarnatio verbi. In lege etiam nature deſtitute incarnatio figurata eſt per carnē ⁊ ſanguinē agni: quē obtulit Abel: immo ⁊ caro v̄ginea Abel, ⁊ ſanguis eius iuſtus incarnādū ſignabat dn̄ꝫ. In lege aūt ſcripta hoc euidēciꝰ patet ꝑ oīa ſacrificia ex carne et ſanguine oblata templo dei: tamen in illa carne et ſanguine non intelligebant plebei carnem et ſanguinem Chriſti: niſi ſanctiores ⁊ ſapientiores de populo, ⁊ cum petrus eſſet e vulgo ſequitur: ꝙ non ei reuelauit chriſti deitatē caro et ſanguis illa: ſed pater eternus reuelans miſteria. Poterat etiam aliqua ex parte genus chriſti regiū ex quo deſcēdit notꝰ filiꝰ dauid, hoc reuelare petro, ſed conſiderans ꝙ qui ex deo nati ſunt non ex voluntate carnis q̄dē aut viri, nec de ſanguinibus veniūt ſed ex virtute, ideo neceſſe habuit petrꝰ ſe patri cōmittere. Hic aduerte vltra ꝙ Hēricus ponit tria lumina, que ſe habent vt media nox lumine lune illuſtris, et vt mane iam inclareſcente die: et vt meridies. Media nox eſt fides, meridies vero eſt in celis clara viſio: mane autem eſt quoddam lumē medium, quod ſanctis doctoribus ⁊ prophetis cōmunicatū eſt: ī quo carnis imaginatio nil valet: vbi ſunt noti articuli fidei, et eſt ibi velut media cognitio vie, ⁊ patrie, ad quam fuit eleuatus bea-
Ps.140.
tus petrus: de quo dr̄ in ps. Abſorti ſunt iuncti petre iudices eorum. Tā philoſophi q̄ȝ prophete ⁊ doctores petro ꝯparati ī doctrina ſua abſorbētur, q2 in eius ꝯparatione coꝝ auctoritas gracilis eſt. Uñ ait cirillus. Aſcenderat orare petrꝰ in ſuperiora q̄ ſurſum ſunt q̄rēs, ⁊ ad illa tecta ⁊ faſtigia de quibus dr̄, qui in tecto eſt non deſcēdet aliquid tollere de domo corpis ideo dr̄: ꝙ vidit celū apertum, et celitus docetur petrꝰ: q2 maiorem ſe non habuit in terris. Aduerte tñ: ꝙ fides aliqualiter acquiri poteſt per ſanguinē et carnem hoc eſt per rationes probabiles ab homine ductas: quibus ego addere valeo piam affectionē: tamen iſta fides acq̄ſita niſi a deo det̄ infuſa charitate informata nō ſufficit ad beatum faciendum, ideo non caro ſꝫ pater beato petro infudit fidē. Uidete fratres quomodo caute ambuletis inter carnē ⁊ ſanguinē turpē: cuꝫ nil ad tm̄ miſteriuꝫ proderit petro caro eius īmaculata. Aduertite ꝙ caro et ſanguis non reuelat miſteria ſꝫ oculos claudit prudētia carnis q̄ mors dr̄, ⁊ pratū mūdi oſtēdit, vbi latētia ī herbis venena: ideo ad ſpm̄ cū petro fugite: q̄ ſcrutat̄ etiā ꝓfunda dī.
¶ Deiecto aūt demōe ⁊ hijs q̄ ſunt ex pte eius ꝑ fidē petri, nā hec eſt victoria q̄ vincit mūdū fides nr̄a: q̄ dr̄
Scd̄s ſermonis punctus.
petri ex eo ꝙ p̄mꝰ ille eā ſtabiliuit. q̄ in numero credētiū ponit̄ prior, nā ⁊ fides btē marie. dicta eſt fides petri, qñ ei dn̄s dixit. Ego ꝓ te rogaui petre: vt non deficiat fides tua. Nō dixit tibi q2 negauit: ſed tua que permāſit in v̄gine. Propterea ꝙ petrꝰ vena fidei extitit: ei citiſſime reſipiſcenti cōmittitur, vt fratres confirmet in fide: ⁊ etiam a fide nomē accepit: nā fides dr̄ petra ibi. Sup hanc petrā edificabo eccl'iam meam. ⁊ ab hac petra denoīat̄ petrꝰ ſicut dr̄: africanꝰ ab affrica quā acq̄ſiuit, ⁊ etiā dant̄ petro ꝯtra demonē claues celi ⁊ eccl'ie de qua ſequit̄. Et ego dico tibi quia tu es petrus: ⁊ ſuper hanc petram edificabo eccleſiam meam, ⁊ porte inferi non preualebunt aduerſus eam, et tibi dabo claues regni

celoꝝ. Super petram fidei quā Pe-
trus confessus est fundatur ecclesia
non super arenam opinionū: ꝛ varie
tatem arbitrandi que vento huma-
ne indagationis dispergitur: sed su
per fidem Petri que dr̄ petra multuʒ
stabilis, quia in quadro posita, nam
vt probaui a patre ꝛ filio ꝛ spū san-
cto ꝛ btō petro sita est ī fundamētis
syō.i.eccl'ie. Cōtra eccl'ie portas nō
ꝓualēt porte inferi.i.limbi, que con
tra synagogam preualebant: cuiꝰ de
functi ꝗuis sc̄ti essent ad sinū abra-
he delati erāt. Cuilibet em̄ antiquo
rū conuenit illud. Ego dixi in dimi-
Esa.38.b. dio dieruʒ meoꝝ: vadam ad portas
inferi. Nam tunc claues celi nondū
erant apud quēq̄ mortalium, donec
Petro ex priuilegio sunt gratis da-
Porte infe te. Dicuntur etiā porte inferi homi-
rni que sint nes tyranni: qui contra Petrū mini
me preualuerūt. Dum em̄ eum extin
guere putauere: amplius per totū re
uixit orbem, qr̄ hic est lapis paruus
abscissus de monte xp̄o sine manibꝰ
hoc est sine condignis meritis ad tā
tū culmē, vt percuteret statuam oīm
deoꝝ rome, ꝛ cresceret in mōtē maxi
me dignitatis. Porte inferi etiā di-
cuntur heretici, qui hoīes portāt ad
inferos. Hij nec preualuerūt cōtra
eccl'ie ianitorē, vt eius fidem labefa
cerent, imo eam illustrarūt: qr̄ oppo
sita iuxta se opposita magis eluce-
scunt, ꝛ tunc fides amplius radicat̄/
ꝛ purior redditur. Peccata etiā por-
te inferni sunt que nō solum iter per-
ditionis ostendūt patulum, sed etiaʒ
ad eum portāt: sic vt quilibet pecca-
Tre.1.c. tor apꝓhensus dici valeat, inter an-
gustias porte inferi, iuxta id. In ope
ribus manuū suarū cōprehensus est
pctōr. Sʒ nec longe putes has por-
tas esse: qm̄ propheta dicit. Desixe
sunt in terra porte eius .s. inferni, cu
ius porte que sunt peccata in carne
nostra seminata: ꝛ fixa per consuetā
sunt prauitatem. Sed conquestꝰ di-
ces. Cur tam iuxta me posuit deus
perditionis portas? An vult ipe ma
lum meū? Deꝰ infernū fecit, portas
eius non fecit, quas peccata diximꝰ
esse, imo posuit inferno muruʒ ex mā
datis ꝛ laboribus: ꝛ sumptibus: et
alijs difficultatibus ad peccandum
Tu aūt dum peccas portam inferno
construis, qui aliam non habet: deꝰ
aūt pijssimꝰ sepire nitit̄ viā ꝛ portā
tuā spinis ꝛ stimulis, vt finem acci-
piat pctm̄: ꝛ etiam maceria dum ob- Osee.ij.
stat peccatori: ne possint iplere ma-
nus eius quod ceperant. Hec porte
lapidibus etiam preciosis bonorum
opeꝝ, ꝛ luto lachrymarum essent ob
struēde: sed tu eis adheres: ac si es-
set ibi domus refrigerij tui. Sʒ o am
plissime Jesu cur dicis has portas
non preualere contra domum petri,
cum hoc tpe maxime preualeant pec
cata? Qn̄ em̄ dilatauit infernꝰ aīam Esaie.v.
suam: ꝛ aperuit os suū absqʒ vllo ter
mino: quādo innūdauit luxuria etiā
super cedros ecclesie ꝛ creuit ambi-
tio adhuc ineptis ad maiora nitēti-
bus, quādo serpiuit inuidia, exarsit
ira: negligētia inoleuit nisi nūc? Eq
dem sumus in carcere peccati cū pe-
tro inter duos milites mundū vide-
licet ꝛ carnē, discincti quia laxamus
habenas vitio sine pilo diuine recor
dationis non aspicientes celum, nu-
di etiam bonis operibꝰ, descalciati
sine mortis memoria, ac si mortales
minime essemꝰ, et dicis dn̄e, ꝙ porte
inferi non ꝓualent? Quis non negat
ter ꝛ quater, ac iurat pro vno asse?
Quis non territur et etiam vincitur
ab āncilla sensualitate sua? Sʒ ne dif-
fidatis, nec ex toto vos frangat ista
res: qm̄ Petro dantur claues. Nec
enim dixit ei christus: tibi do claues
sed dabo prescius futurorum ne eas
perderet in passione, sed hoc nichil
est, quia iterum redderentur ei: quē-
admodum ꝛ fides. Noluit autem ei
statim dare donec formarentur cla-
ues celi in cruce malleis crucifigen
tium Christmm fornace lateris cale
facte. Solet autem faber ferrarius
ipse prius probare clauem: portam

aperiens, vt sic accipiens claues po-
stea faciat. Aperuit christus artifex
primuʒ latroni: quando dixit ei. Ho
die mecum eris in paradiso: vt Pe
trus discat pulsanti aperire: et etiaʒ
non pulsanti: sed intrare cupienti vt
latro, si aliunde non est repugnātia.
Unde ꝓpter hoc dr̄ in ps. Montes
Ps.103. excelsi ceruis, petra refugiuʒ herina
tijs. Montes sunt angeli ꝛ christus
et maria ꝛ ꝑsone diuine qui ceruis
hoc est contemplatiuis ꝛ sanctis pa
ratum prestāt habitaculum, ꝛ petra
qui est petrꝰ refugiū herinatijs, qui
sunt peccatores spinis tantū induti
quos petra petrus non aspernatur.
¶ De vniuersali aūt dn̄io petri sub
intulit xp̄s. Et quodcūqʒ ligaueris
Tertiꝰ pun super terram, erit ligatum et in celis
ctus. ꝛ contra. Quāuis hec sententia suc-
cessoribus petri magnum debet icu-
tere timoreʒ, qr̄ tales oportet ꝙ sint
ac talia eoꝝ iuditia ꝙ etiam in celo
secure videri possint, tamē beato pe
tro nil amplius dari potuit. Nō so-
lum em̄ ad sui oris imperiū cunctus
obediet populꝰ sed ipse xp̄s confir-
Fides a do mās ab eo facta. Iste melius q̄ Jo-
minū petri. seph vidit solem ꝛ lunā ꝛ stellas vn
Gen.37.c decim adorare se: qr̄ ei subiacēt ꝛ ec-
clesiastica ꝛ secularis potestas, que
sunt duo gladij petri. Stelle vnde-
cim ceteri sunt apl'i quoꝝ etiā dioce
ses petro parent, in eo autem quoqʒ
ceteris superior est, ꝙ deficiente fide
in partibus vbi alij eam seminaue-
runt: non deficiet rome propter me-
ta petri ꝑ qua xp̄s in hoc suscepit ꝓ-
ces suas, immo ꝛ a patre id ei obti-
nuit. Un̄ dr̄ de petro. Principē fecit
eum, vt sit illi sacerdotij dignitas in
eternum. Ad consecrandū adhuc du
rat petri sacedotiū: deficiente sacer-
dotio andre in achaya: ꝛ iohannis
in asia, nō t̄n defecit rome vsus sacer
dotij petri: qui habuit plenam pote
tastem super corpus christi verū et
misticum, Et hoc est lauari petri pe-
des in eternū, qr̄ tunc per manꝰ xp̄i
vncti sunt apostoli ī episcopos. So
li t̄n petro totum pecus cōmittit̄, qđ
est totum misticū corpꝰ xp̄i, cui etiaʒ
stant determinationes cuiuscūqʒ du
bij ecclesie. Unde ipse declarauit de
episcopatu iude alteri dando. Quid
de te beate Petre referam: cui cruce
xp̄i durior crux successit in partē, cui
pater donat reuelationem, filius cla
ues: spūs sanctus precipuā adoptio
nē, ita vt filius columbe voceris hic
per gratiam et in futuro per gloriā:
quam michi ꝛ vobis prestet. ꝛc,

¶ De visitatiōe marie. Sermo.23.
¶ Uisitatio tua custodiuit spiritum
meum. Job.7.
¶ Inuocatio vbi ostenditur quomo
do Maria visitat predicatores.

NOn nisi spiritu dei ꝓ Maria vi-
ferendum predican- sitata visi-
dūqʒ est verbuʒ dei, tat dās spi
quia nemo sanctorū ritum sc̄tm̄.
ausus est, absēte hoc
deifico spū, aliqua d̄
verbo vite ꝓferre, contestante apl'o
petro qui ait. Non voluntate huma
na allata est aliq̄n prophetia: sʒ spi- 2.pe.1.d.
ritu sc̄tō inspirati locuti sunt sancti
dei homines. Ecce quomodo nō spi
ritu nostro sed spiritu dei concinan-
dū est: qđ etiā exemplariter nos do-
cet hodie predicatorum dux et pa-
ter, predicatoꝝ maximꝰ Johannes
videlicet baptista: qui predicādi of-
ficium noluit inchoare nisi prius ac
ciperet spm̄ sanctuʒ, quo suscepto ne-
quiuit tacere. nam os quesiuit acco-
modatū: vt saltim ore materno v̄bū
dei proferat. Inspiratio nāqʒ vehe-
mens huius spūs latere non potest:
vt ī apostolis est videre, quibꝰ simi
lis est etiam hodie Johānes de quo
scriptum est. Et spū sancto replebi-
tur adhuc ex vtero matris sue. Hec
plenitudo vix iam senibus dat̄ apo
stolis: quam recens infans nonduʒ
natꝰ obtinuit: ad verbum dei propa
landū. Sʒ quis dedit ei hanc spiritꝰ
sancti plenitudinē? Illa sane in qua

verbum caro factum eſt. Illa q̄ ver-
bum dei abſcōdit: prouidere digna
ta eſt medium quo verbum dei (quod
alligatum eſſe non debet) propala-
retur. Et mediū fuit illudmet: p qđ
ipſa dei concepit verbum. ſ. viſitatio
dei de qua thema perhibet dicens.
Viſitatio tua. O de⁹ cuſtodiuit ſpi-
ritū meum, vt ſolūmodo exultaret in
deo ſalutari meo. Viſitata ergo viſi
tat maria, viſitata ab angelo viſitat
angelū mittendum ante faciem filij
ſui. Et quemadmodum per viſitatio-
nem angelicā (ne dicam diuinā) ple-
nitudinē ſpirit⁹ ſancti ſupuenītis
in ſe accepit, ſic dum angelum Johā
nē viſitat: eum ſpiritu ſancto adim-
plet: quin ⁊ totam domum eius: nam
dum audiuit ſalutationem marie eli
zabeth repleta eſt ſpū ſctō Et zacha
rias pariter: qm̄ ipſe dixit. Viſitauit
nos oriens ex alto. Ecce quomodo
dum maria ſuos viſitat, ⁊ predicato
ri atq̄ plebi confert grām ſpūs ſan
Z. eſd. 3. a. cti: qm̄ ſcriptū eſt. Habebūt gratiam
viſitatione facta ſuper eos. Quod ſi
ita eſt: nos quoq̄ poſſumus dicere
marie thema nrm̄. ſ. Viſitatio tua cu
ſtodiuit ſpm̄ meū. Tū maria melius
viſitat viſitata: vt nos viſitet: eā vi-
ſitemus orōnibus noſtris. Viſitem⁹
hāc nouā hieruſalē: hanc eccleſiam
dei, hoc ꝟbi ſacellū: hanc ſpūs ſan-
cti cuſtodiam: hoc altare maius: vbi
Jeſus ſacerdos magn⁹ ſacris indu-
tus miſſam inchoauit quā perficiet,
quando dicet. Cōſummatū eſt. ſi ve
luti Johānes coram virgine ⁊ in vir
gine deum genibus flexis adoram⁹
eius gratie benedictionem captabi
mus: quam vt aſſequamur: ei dicam⁹
Aue maria.

¶ Argumentum dicendorum.

¶ Cū oīs nouitas admirationē in-
Rationes ducat, iure mirabimur deiparā vir-
viſitatiōs. ginē: q̄ vix angelis patebat: nūc aūt
aſcēdit cum feſtinatione etiā in mō-
tana. Qua grā: o beata ꝟgo tua reli
cta domūcula, tuo ſacello vacuo ab-
ire longius dignata es? Scimus te
hucuſq̄ fuiſſe velut arcam dei ſub
interiori clauſa velamine, ac velut li
brum ſignatum ⁊ tectū ſigillis ſeptē.
qua nunc de cauſa egrederis, ⁊ abis
poſt veſtigia gregū tuoꝝ ſup mōta-
na? Prima viſitationis ratio eſt, vt
dinoſcamus ꝙ illud maximum donū
in verbi incarnatione marie collatū
cōmune erat, ⁊ ꝓpter nos homines
et ꝓpter noſtram ſalutē datum eſt ei,
vt ſumat, ⁊ det ceteris, ideoq̄ non
debuit in ea ſiſtere: ſed oīb⁹ cōmuni
cari, vt ei dicatur. Diffuſa eſt gratia
in labijs tuis ꝓpterea benedixit te
deus in eternū. Propter diſtributio
nē benedicit maria eternaliter: ⁊ ſta
tim ꝙ accepit, diſtribuere feſtinat.
Scđo vadit: vt fiat mater mēbrorū,
poſtq̄ facta eſt mater capitis, mem-
broꝝ inq̄ xpi quoꝝ primū eſt Johā
nes: huius debuit pri⁹ fieri mater.
Tertio aſcēdit maria in mōtana: vt
oñdat ꝟbi potentiā vtero ſuo nō ar
ctari: nec min⁹ poſſe q̄ i celo. Quar-
to vadit vt ↄgratulet cognate ꝑgnā
ti, q̄ ob id occultabat ſe mēſib⁹ quin
q̄, q: ſuoꝝ ſecretoꝝ conſcia carebat
ſocietate, nūc aūt abijt maria: vt am
be ↄferant, que dicta ſunt eis a dño
Quinto vadit: vt xp̄s incipiat ⁊ ipſa
met officium ſuū, ille venit miniſtra-
re: ⁊ nūc iohāni vult grām miniſtra-
re: illa ſe vocauit ancillā, ⁊ nunc va-
dit ancillari. Sexto aſcēdit: vt ꝓpa-
letur ſuper montana: quod in cōcla-
ui ab angelo dictum erat, qm̄ virgo
non odit lucem: ſed venit ad lucem:
vt manifeſtentur opera ei⁹: quia in
deo facta ſunt. Septimo quia ſicut
infans Jeſus recenter natus preſen
tatur Symeoni ⁊ Anne: ſic recenter
conceptus vult preſentari zacharie
et Elizabeth: vt ſacerdos faciat can
ticum nouū de viſitatione ex alto ſi
bi oriente. ſicut alter fecit de preſen-
tatione ſibi exhibita. Octauo aſcen-
dit maria: vt ſe oſtēdat aque ductū
gratiarum ab humilitate aſcenden-
tem: quoniā fons aſcendebat de ter Gen. 2.
ra ideſt xp̄s de maria. Nono aſcen-

dit virgo: vt oſtēdat: ꝙ in vtero ſuo
fecit redemptionē plebis ſue deus
in affectu, et quia plus placent exhi-
bita q̄ promiſſa: vult iam oſtendere
efficatiam maiorem redemptionis.
Decimo vadit Maria iohanni no-
men imponere, vt poſtea eo nato di
catur Johannes eſt nomen eius.
Non dixit: Johānes vocabit, q: iam
fuerat a maria vocatū: ideo Johan-
nes eſt nomē ei⁹ quaſi dicat. Ab iſto
incipit lex grē. Abijt ergo puero no
mē imponere: de quo ipſe gloriat di
cens. Dñs ab vtero vocauit me: de
Eſa. 49. a ventre matris mee recordat⁹ eſt no-
minis mei. ſ. per mrēm ſuam, que di-
cere valet. Poſuit os meū vt gladiū
acutum: quo. ſ. abſciſſum eſt a iohā-
ne omne grē impedimentū loquente
maria. Undecimo vadit: vt oſtēdat:
ꝙ qñ bonū ꝓpoſitū mente concipit,
ſtatim debet exteriori operi adhibe
ri cura. q: ideo verbum dei matre cō
ceptū ſtatim habuit curam vocis ſue
ideſt Johannis qui eſt vox verbi.
Duodecimo abijt maria oīa opa mi
ſericordie exhibere iohanni: eū viſi-
tans, ne naſcat infirm⁹ peccato: aut
famelicus ſine grā: vel ignorās ver-
bum dei: aut captiuus cerebri humi
ditate, que naturaliter impedit vſum
rationis, aut nud⁹ ſine virtute ex al-
to, qua induit eum: ne deniq̄ naſcat
ſine hoſpitio eccleſiaſtico. Vidēs er
go Johānes tot marie ſibi exhibita
neficia ꝓrumpit in hec verba dicēs.
Viſitatio tua cuſtodiuit ſpm̄ meum
In prima ſermonis portione differā
qualiter viſitatio Marie cuſtodiuit
Johānē. In altera ꝟo qualiter chri-
ſti humanitas per viſitationem gra
tie cuſtodit ſpm̄ noſtrum.

¶ Prior contionis pars.

¶ Nemo perpendere poterit: q̄tum
Johāni ꝓfuit hec pia mulieris ſup
Mala viſi montana viſitatio, niſi prius aliqua
tatio Eue liter nouerit: q̄ deſtitutum habuit
ad Adam. antea Johānes ſpm̄: quod ipſemet
vt marie gratias ageret cōtemplat⁹
eſt dicens. Viſitatio tua cuſtodiuit
ſpiritum meum. ſcilicet deſtitutum:
perditioni expoſitum per mulieris
prime peſſimam viſitationem alteri
Johanni in quo tunc erat gratia fa-
ctā. Johānes quidem erat homo pri
mus Adā bñ inſtitutus, qm̄ grā dei
erat in illo ſup mōtana terreſtris pa
radiſi ↄſtituto: ad quē ꝓh dolor pri
ma quidē femina abijt eo tñ ſpū du-
cta: qui dixerat ei. Eritis (. ſ. tu ⁊ vir
tu⁹) ſicut dij (. ſ. ſicut angeli) ſcientes Gen. 3. b.
bonū ⁊ malū. Hoc audiens ſupba
inaniter aſcendit ſuper ambitionis
montana: et abijt ad virum ſuum, vt
ſuggereret ei erectionis venenum ad
deſtituendum ſpiritum ſuum et to-
tius poſteritatis ſue. Ille autem vt
audiuit perſuaſionem Eue (ne con-
triſtaret eam) letus exultauit cum il
la: extra ſe factus accedit ad ſilue de
teriorem arborem, ex cuius eſu infir
mitas omni ſpiritui noſtro ⁊ vniuer
ſe carni deriuatur: quod ſentiēs qui
libet noſtrum dicit. Unde hoc michi
vt veniat mater prima ad me? Ecce
enim facta eſt vox perſuaſionis ſue
in auribus meis, quam appetitus
carnis audit, et exultat in rebus peſ
ſimis niſus in vetitum ſicut et illa.
Maledicta. o Eua que demoni cre-
didiſti, quoniam perficientur in te:
que dicta ſunt tibi a domino labo-
res et erūpnas tibi imponēte: quas
video in membris meis. Hec femi-
na viſitatione peſſima putans aſcē-
dere deiecit nos in mala plurima:
que vult repetiare Maria, quoniam
Eua peccato infecta infecit nos, et
Maria vero gratia plena nos inci-
pit reparare. Sicut altera cepit dā-
pnum a primo homine, ſic Maria in
cipit bonum noſtrū a prime chriſtia Bona viſi
no ſcilicet Johanne. Altera feſtinan tatio marie
ter nos deiecit, hec properat nos ele ad Johan-
uare: de qua incipit euangeliū. In il nem.
lo tempore. Exurgens Maria abijt
in montana cum feſtinatione. Tem-
pore quo Maria dixit. Ecce ancilla
dñi exſurrexit, qm̄ ſolus qui ſe humi
liat: ⁊ ſolū qñ ſe hūiliat exaltabitur

Non potuit Lucas lucidius oſtēde
re, ꝗtū ſe maria hūiliauerat; niſi di-
cendo: tunc exurgens maria abijt in
[Mōtes ſūt v̄tutes marie.] mōtana. De rebus magnis locutura
(ſicut xp̄s in monte) abijt in monta-
na beata v̄go, cuius fundamenta in
montib⁹ ſanctis poſita dignoſcunt.
Quid predicabitur de tectis: aut de
altioribus virtutib⁹ ei⁹, ſi fundamē
[Ps. 79. b.] ta ſunt in mōtibus ſanctis in actib⁹
heroicis? Loquatur pſalmograph⁹
qui ait. Operuit montes vmbra ei⁹:
et arbuſta eius cedros dei, extendit
palmites ſuos vſqꝫ ad mare, et vſqꝫ
ad flumen propagines ei⁹. Umbra
exemploꝝ marie montes angelicos
operit, qm̄ ſpiritualibus virtutibus
eos excedit. Et arbuſta minoꝝ v̄tu-
tum cedros ſanctos dei: qm̄ opa ei⁹
a flumie baptiſmi vſqꝫ ad mare paſ
ſionis attingunt candida ꝛ rubicū-
da per innocētiā et martyrium amo
ris. In ſingulos montes aſcenderūt
patriarche: maria vero i mōtana qꝛ
oīs virtutū mōtes aſcēdit. Chriſt⁹
dei filius ſaliens in montibus, ꝛ trā-
[Diuine pſone ſunt montes.] ſiliens colles vſqꝫ ad vallem humi-
lem mariam deuenit, que vt obuia-
ret venienti abijt in montana etiam
angelos tranſcendens cum feſtina-
tione extatici amoris. Sunt ꝛ mon
tes altiores diuine perſone in quos
[Job: 39. b.] deniqꝫ aſcendit maria referente iob
qui ait. Circūſpicit montes paſcue
ſue: ꝛ virentia queqꝫ perquirit. Pre
gnans erat maria quando aſcendit
in mōtana: ideo nec mirū ꝙ electos
ac virides cibos perquirat montiū
eternoꝝ ſibi et fetui ſuo: cui interea
[Cāt. 2. d.] dicebat. Similis eſto dilecte mi ca-
pree: hynnuloqꝫ ceruorum ſup mō
tes bethel. Hec dn̄a ſuo agebat fe-
tu: quem altiſſime aſcēdere ſollicitat
vt eam ad altiora eleuet ſuper mon-
tes diuinos, quos hynnulus marie
nouerat. O cerua chariſſima cuius
eſt gratiſſima hynnulus agiliſſim⁹
qꝫ ad conuolandum ſup montes dei
Aſcendit ergo maria in montana di
uinaꝝ perſonaruꝫ per cognationem
naturalem cum deo quaꝫ ſolūmodo
habent diuine perſone: niſi ꝙ cogna
tio marie preſupponit gratiam ꝛ in
hoc excedit a deo. Jam ergo triplex
eſt ad deum cognatio. ſ. pure natura [Cognatio dei triplex.]
lis non preſupponēs gratiam: ꝛ hec
tantū modo eſt inter diuinas perſo
nas. Alia eſt pure ſpūalis, ꝛ ſic dicū
tur filij dei oīs ſancti, maria v̄o ha
bet gradū mediū: vt pote media in-
ter deum ꝛ creaturas. Aſcēdit ergo
in montana diuinarum perſonarum
per naturalem ac ſpūalem et gratifi
cā cognationē cum deo: nam ꝛ tunc
vt pie creditur vidit eſſentiam dei.
Uel nunc dr̄ aſcendiſſe: qꝛ ꝑ tanto
benefitio. ſ. incarnatiōis ſibi et in ſe
nobis exhibito: ſūmas retulit grās
dō. Nec mirꝝ ꝙ tm̄ aſcēderit, qm̄ ro
rantibus celis deſuper: nubib⁹qꝫ iu
ſtum pluentibus multiplicate ſunt
inſtanter aque grāꝝ, ita vt eleuarēt
inſublime arcam dei a terra: quā do
maria tantum abijt in montana: vt
attenuētur oculi contēplantes alti-
tudinē eius. Anteꝗ̄ intraſſet zacha
rie domū: abiſſe dr̄ in ciuitatē iude: q̄
laudatio interpretatur. Ciuitas iu- [Ciuitas et trinitas.]
da trinitas i qua eſt ſumma ciuium
vnitas: ꝛ deus ſe totū exprimit: atqꝫ
laudat. Magna ciuitas fuit mūd⁹:
maior homo: maxima chriſtus: ſup-
maxima trinitas, qꝛ maxima ciuium
maiorū vnitas: ad hanc prius men-
taliter cum feſtinatione dilectionis:
que oīa includit maria perrexit: vt
laude non humana ſed fere diuina
deum laudaret. Nec mirꝝ qꝛ diuinus
infans eius viſceꝝ organa modula-
batur. Per acta igitur incarnatione
dominica tam ſublimiter maria ex-
urgens: intrauit in domū zacharie.
Sed quid ſibi vult in domo zacha-
rie dn̄a mundi? Quid ſibi vult in do
mo zacharie muti laus dei Maria?
Quid ſibi vult in domo ſacerdotis
domus dei maria impleta deo? Nec
immerito intrat domum zacharie: q̄
memoria dn̄i interpretatur, quoniā
ex quo ei gabriel fuerat locut⁹: dn̄i
memor

memor erat qui preoccupat qui ſe cō
cupiſcūt. Tamen de primo quod ma
ria i hac domo fecit ſequit. Et ſaluta
[Salutat nos maria.] uit eliſabeth. Nil amplius volebat:
niſi ſalutare vetulam? Ad ſolūmodo
ſalutandū feminā tantum itineris ꝑ
curriſti? Attendite fratres attendite
ꝗ̄ti valoris ſit marie ſalutatio, ꝗ̄toſ
qꝫ ſalutet: ac ꝗ̄ libenter ſalutē verā
tribuat. Si non eſt cenſus ſuper ſa-
lutem corporis quid vobis dicā de
anime ſalute quā maria ſuis affert?
Pro maximo haberes: ſi verbaliter
imperator tibi ſalutez mandet, pro
indicibili gaudio cōputares: ſi tibi
excōmunicato loqueretur papa intē
tione abſoluendi te, qꝛ tūc de anime
ſalute agitur. Si medicus peritiſſi-
mus tibi īfirmo familiarit loquereť
Nōne letabūdus euaderes? O bea
tiſſima virgo celoꝝ imperatrix aīe ꝛ
corporis medicina: reoꝝ abſolutio.
Quid dicam de te? Nunc veriſſime
de⁹ nō ſolū dedit ſalutez in manu fe
mine, vt eam cunctis preſtaret, ſꝫ in
ore vt dulcius ac diffuſius impartia
tur oībus incolumitatē: nam qđ ore
datur: omnib⁹ exhibetur: veluti ver
bum quod ore ingeritur auditorib⁹
[Os diffuſius dat ſua] Quod ore datur intimius recipitur:
quia verbū datum per os oſſa ꝛ vi-
ſcera penetrat in tm̄ ꝙ eliſabeth ma
riam inuitet: vt ſecum miretur dicēs
Ecce enī vt facta eſt vox ſalutatiōis
tue in aurib⁹ meis, exultauit infans
in gaudio in vtero meo īcluſus, qui
hucuſqꝫ occultus manebat: nunc au
tem tua ſalute eū penetraſti. Hic au
tem deuote querendū eſſet: quibus
verbis vſa ſit maria in ſalutatione
hac, nam ea nō expreſſit lucas. Mul
ti ſunt modi ſalutādi: vnuſquiſqꝫ ꝑ
ut ſua ei miniſtrauerit deuotio, cogi
tet, quod maluerit in verbis ſaluti-
feris marie: ego nāqꝫ arbitror ſic eaꝫ
ſalutaſſe. Jeſus tecum ſit matertera.
Nā Jeſus interpretatur ſalus: ꝛ qui
Jeſum ingerit optime ſalutat, optīa
ergo ſalutatio et Marie aſſueta eſt
iſta. Jeſus vobiſcū, Jeſus vobiſcum
Jeſus vobiſcum. Nunc Jeſum impſ
ſit maria ſuper Johānē filiū zacha-
rie in deſerto ac ſicco vtero mater-
nali. Ideoqꝫ ex tunc qꝛ Johānes ha
buit ſuper ſe impreſſum Jeſuꝫ, venit
ad dandam ſcientiā ſalutis. i. ſcien-
tiam Jeſu plebi ſue. Si autem q̄ras
cur maria non ſalutat niſi cognatā,
aduerte ꝙ illa pre ſe ferebat eccleſiā
nā eliſabeth interpretatur ſeptena-
rium dei, in quo ſignatur numerus
electoꝝ, qꝛ eſt numerus vniuerſita-
tis, cui⁹ maria contulit ſalutē: Unuꝫ
ſalutat, ꝛ oēs implet ſalute, qꝛ vnita
ti fidelium eam attulit, nemini eam
negans: quia tota domus eliſabeth
plena fuit Jeſu: qm̄ ſcriptū eſt. Me- [Eccli. 92. c.]
dicina oīm in feſtinatione nebule. i.
marie que cū feſtinatione abijt oīb⁹
preſtare Jeſum: qui ſanat oīs infir
mitates meas: et Johānis ꝛ zacha-
rie, et eliſabeth que repleta ſpū ſan-
cto exclamauit voce magna dicens.
Benedicta tu īter mulieres: ꝛ bene-
dictus fructus vētris tui. Quere ho-
rum verboꝝ exactā expoſitionem in
in tractatu noſtro ſuper miſſus eſt.
Nūc autē hanc concluſionē attende
Unde hoc michi: vt veniat mr̄ domi
ni mei ad me? Ac ſi dicat. Uenerunt
michi oīa bona pariter cum illa ꝛc.
Si autem vis huic femine dare ra-
tiones aduentus marie, refer ei cau-
ſas in introductiōe epilogatas: qui-
bus adde vel vnaꝫ. Maius ꝙ primo
pregnans exoptat eſt ſucceſſus par-
tui ſuo: nam timet ei: non ſolū ratio-
ne aborſus, ſed ratione periculi: ne
abſqꝫ anime ſalute diſcedat. Item ſi
bimet timet puerpera: ne contingat
ei ſicut racheli: que aiaꝫ exhalauit ꝑ
dolore, ꝗ̄uis fetus euaſit. Uenit er-
go maria oīmodam preſtare incolu- [Maria eſt ꝑtui a ſiluꝫ.]
mitatē: et integram conferre ſaluteꝫ
nec aduentat preſtitura Jeſum per
partes ſed totaliter. Tantam beata
virgo huic patrui ſalutē contulit, ac
tam abūde: vt ex hoc innoleuerit: qđ
paſſim dr̄ pregnātib⁹. Deus vos il-
luminet, et eſt ſenſus. De⁹ mittat ad

voſ illuminatricẽ ſcilicet mariã ma-
trem ſuã: que illuminauit eliſabeth
Johannes vocatur lucerna ſed ex-
ticta erat ſub modio matri vteri, do-
nec maria venit ei preſtare lumẽ gra
tie, vnde non ſolum materni ſed filio
vtrãq3 tribuit valitudinẽ ſcilicet aie
⁊ corporis. Unũ beneficium infanti
exhibuit Maria inſolitum: nec ante
nec poſt collatũ, videlicet ꝙ infans
hic per mariam matrẽ dei baptiſari
valuit i vtero. Nã a xp̄o ſuſcepit ba
ptiſmũ flumis: vt ſcitis, ab herode
baptiſmũ ſanguinis: a beata v̾gine
baptiſmũ flãminis: pzimũ in vite ini
tio. ſecũdũ in medio vite, tertiũ autẽ
in fine. De pzimo miratur eliſabeth
⁊ ait. Ecce em̄ vt facta eſt vox ſalu-
tationis tue in auribus meis exulta
uit in gaudio infans in vtero meo.
Uocẽ marie miratur cognata eiꝰ: ꝓ
pterea ꝙ ex auribꝰ ꝑuenit ad īterio
ra vẽtris, ⁊ cor pignoris penetrauit
Os ⁊ ligua marie. De ore marie aliq̄d ꝑlibare opꝫ. O
maria ſonet vox tua ī auribꝰ meis:
vox em̄ tua dulcis eſt etiã infanti au
ditu carẽti: cui tua vox p̄ſtat auditũ:
apiẽs ſibi aurẽ: q̄ mel ⁊ lac ſub ligua
tua īuenit: ſi ex abũdãtia cordis os
loq̄tur, nimis ꝺo abũdat maria: que
os deo plenũ hꝫ. O maria lingua eu
charĩ ligua tua, os tuũ redũdat gr̄a,
mors ⁊ vita in manibꝰ lingue tue: qꝛ
v̾bo tuo morit̄ oẽ maluꝫ: ⁊ viuificat̄
oẽ bonũ: ideoq3 v̾bũ tuũ dulce mul-
tiplicat amicos, mitigat inimicos, ⁊
adhuc dulcis eloq̄o maiora repies.
Sꝫ q̄ maiora? Nil maiꝰ ꝺꝛ ꝺ xp̄o: ni-
ſi ꝙ īſufflãs in ſuos dicebat. Accipi
te ſpm̄ ſctm̄: quoꝝ remiſeritis pctã re
mittunt̄ eis. Nũc aũt maria nec īſuf
flat, ſꝫ ſolũ ſalutãs pctã ⁊ originale
⁊ veniale remittit puero ⁊ mr̄i: ⁊ re-
pletiõeꝫ ſpũs ſcti ꝯfert. Quid plura?
Nec tñ vltra modũ miret̄ q̄ſpiã, qꝛ ī
maria iaꝫ naturalr̄ erat ille: de quo
ſpũs ſctũs ꝓcedit: ꝓpter cuiꝰ cõſor-
tiũ ꝑ foramẽ oris pzodieũt archana
cordis. De pzio filio adoptiuo ma-
rie aliq̄d annotemꝰ, qm̄ ad eiꝰ vocẽ
exultauit: quaſi referẽs ei gr̄as: ꝙ eũ
adoptauit in filiũ, nã maria loquẽte Johannes exurgit,
deꝰ factꝰ eſt eiꝰ filiꝰ: ⁊ ſic ea loquẽte
fit iohãnes xp̄i ⁊ ſuꝰ filiꝰ. q̄ refert̄ in
gaudio exultaſſe: qm̄ ⁊ de illo totum
hoc euãgeliũ poterit exponi: nã qui
exultat, exurgit ⁊ cũ feſtinatiõe. exul
tauit. i. extra ſe. ⁊ ſuꝑ ſe ſaltauit vſq3
in mõtaua. i. in dona. ſ. ſ. nã ſpũ ſctõ ⁊
donis eiꝰ replebat̄ adhuc ex vtero
mr̄is ſue. Exurgẽs ꝗ ab originali a-
bijt in mõtana maximoꝝ donoꝝ: et
cũ feſtinatiõe qꝛ ſubito fit ſctũs ſine
tꝑis ſucceſſiõe. Intrauit in domũ za
charie, in domũ memorie dñi: qꝛ vſũ
liberi arbitrij obtinuit: vt iã determi
nauit eccl̄ia. Et ſalutauit elizabeth
qm̄ puer mr̄i ꝯtulit ſalutẽ, de īfantis
plẽitudie repleta eſt mr̄: ⁊ nõ ecõtra,
vñ adhuc in vtero exiſtẽs adipleuit
q̄rtũ mãdatũ dei. Uiſitatꝰ a ꝺo viſi-
tat mr̄eꝫ ſuã: ⁊ potẽs fuit ẽt totũ mũ
dũ viſitare: nã viſitatõe vna remãſit Uiſitat iohannes,
ſemꝑ ſanꝰ: q̄ ꝓptea dicere valꝫ. Pro
baſti cor meũ: ⁊ viſitaſti nocte: igne
me examinaſti: ⁊ nõ eſt inuẽta in me
iniq̄tas. Probat̄ gladiꝰ: dũ applicat̄
ad vſũ, ⁊ ſic ꝓbat̄ cor iohãis. ad vſũ
liberi arbitrij applicatuꝫ et viſitaſti
nocte. ſ. originalis pcti: igne illũinã
tis gr̄e me examinaſti: ⁊ inueniſti fi
delẽ ſemꝑ: qꝛ nõ eſt iuẽta ī me ãpliꝰ
iniq̄tas. Alios deꝰ ſero viſitat, ſꝫ de
iohãne ꝺꝛ. Uiſitas eũ diliculo ãn̄q̄
naſcat̄: ⁊ ſubito ꝓbas illũ, qm̄ ſubito
ad diſcretionẽ ꝑuenit: in qua ꝓbant̄
oẽs, ⁊ iſte fidelior iuenit̄, poſtq̄ etiã
in vtero mr̄is ſciuit repzobare malũ
⁊ eligere bonũ dicẽs marie. Uiſita-
tio tua. ⁊c. Et iõ cuſtodia cuſtodiuit
cor meũ: ne vn̄q̄ ab inimicoꝝ īſidijs
capiat̄. Talia michi hec tua viſitatio
ꝯtulit antidota: ꝙ ab oī carnis ⁊ ſpi
ritꝰ īfirmitate munitꝰ me cuſtodiã ī
columẽ ſicut angelũ dei. Nec ſolum
ſpm̄ iohãnis ſꝫ etiã zacharie ⁊ eliſa-
beth, atq3 totam domũ illã ſeruauit
marie viſitatio. Sꝫ qm̄ hoc feſtum
multiplici refertũ eſt ꝯſideratiõe: cũ
hoc torẽte ſermonẽ ꝯcludes. hodie

Ab vtero vocatur verus Hieremias
in officium ſuum.
Benedictio oĩm gentiũ cõdonanda
marie a ſpiritu ſancto incipitur.
Cũ voce virgo totum cor ⁊ archana
emiſit.
Domꝰ obededo q̄ eſt zacharias bñ-
dicit̄ ꝓpter arcã dei mariã tribꝰ mẽ
ſibus retentam.
eſdras mittit̄: vt viſitet iudeã ⁊ hierl̄ꝫ
fornax v̾gineꝰ ignẽ emittit ſpũs ſan
ctꝰ: fanꝰ diſtillãs labia tua / o maria
Gauiſus ſi eſt abrahã cũ yſaac: plꝰ
iohãnes cũ xp̄o q̄ eſt riſus pr̄is etn̄i.
Helias vngit heliſeũ ꝓphetã ꝓ ſe.
Joſeph ꝺꝛ, fratres tuos viſitabis: ⁊
pzecipue pzecipuũ. ſ. Johannem.
Loquit̄ nobis dilectꝰ noſter: q̄ ſtat
poſt parietem vteri clauſi.
Hodie. Miſericordie oꝑa exercet mater mi
ſericordie erga totam domũ.
nõ vocata vẽit ad viſitãdũ īdigẽtes
Operit mõtes iudee vmbra marie: et
arbores inclinãtur ei.
Probat̄ hodie igne Johãnes in lin
gua marie ſicut apl̄i igne linguaruꝫ
Qm̄ viſitas eũ: minuiſti eum paulo-
minus ab angelis.
Rubꝰ venit ſuꝑ mõtes ex q̄ loq̄t̄ deꝰ
Samueli veniẽti cũ vitulo. i. marie
cũ xp̄o, ꝺꝛ ſurge ⁊ vnge eũ: qꝛ ip̄e eſt
ſcꝫ electus in pzecurſorẽ.
Trãſiliens colles ⁊ mõtes pzoperat
deus ad ſuos.
Uiſitaſti terrã eliſabeth, ⁊ inebriaſti
eã gr̄a mltiplicaſti locuple, eã ꝓle.
Xp̄i fera v̾go venit facere xp̄os dei
vnctiõe gr̄e dignos: q̄ mihi ⁊ vobis
Scda ps. ¶ Nũc de ſpũs viſitatiõe agẽdũ eſt
nã ſpũs nr̄ niſi viſitet̄ a dei ſpũ erit
ſicut p̄mꝰ hõ ãn̄q̄ deꝰ īſufflaret ī eũ
ſpiraculũ vite, vñ ꝓpterea thema di
cit xp̄o. Uiſitatio tua. ⁊c. In hac rea
li viſitatione ꝺ qua locuti ſumꝰ: de-
xp̄s eſt lãpas. ⁊ ſignatur viſitatio ſpũalis: qua iuſti
quotidie viſitant̄ a deo. Pro hac er
go aduerte ꝙ maria interp̄tatur illu
minatrix, ⁊ eſt humanitas xp̄i: nam
ſpũs oris nr̄i xp̄s dñs illumiat nos
qm̄ de ip̄o ait Eſaias. Propter ſyõ
nõ tacebo, ⁊ ꝓpter hierl̄m nõ q̄eſcã
donec egrediatur: vt ſplẽdor iuſtus
eius, et ſaluator eius vt lampas ac-
cendatur. Jam beata virgo accẽdit
in amorẽ noſtrũ lampadẽ noſtram,
que et ſi nunc eſt ſub modio ventris
ſui, ſuꝑ candelabrũ mẽtis noſtre vel
let eam ponere, ſicut olim chriſtum
poſuit ſuper montana. De humani-
tate igitur chriſti euangeliũ incipit.
Exurgẽs maria cũ feſtinatiõe abijt
in montana. Ex ſe ſurgit chriſtꝰ ad
miſerandum, quia non ex operibus
iuſtitie que fecimus nos: ſed ſecun- Ad tit. 3. b.
dũ ſuam miſericordiam ſaluos nos
fecit. Ex ſe igitur mouetur ad miſe-
rendũ, quia dum in ſe humanitas il-
la verbũ dei recepit: agitur ab eo, vt
miſereatur noſtri. Contemplare ma
riã dum pzegnãs erat ſcilicet reple-
tam deſiderijs ſanctiſſimis, quia ſic
eſt ſemꝑ dñs Jeſus. Et ſi non ſic eſ-
ſet, quare paulus tantum deſiderat
nos in viſceribꝰ Jeſu xp̄i? Et alter
ꝓpheta dixit. In remiſſionẽ peccato
rũ eoꝝ per viſcera miſericordie dei
noſtri, in quibus viſitauit nos oriẽs Luce. 1. g.
ex alto. Dum chriſtus ex ſe ſurgit ad
viſitandũ nos, dicitur oriri ex alto,
quia humilitas eius, quã applicat
nobis alta eſt. Uel oritur ex alto cru
cis, vbi ad nos viſcera effundit in re
miſſionẽ peccatoꝝ noſtroꝝ, nam eiꝰ
viſitatio pzius a peccatis emundat,
poſtea vero cõdonat gratiã. Sed in
montana ꝺꝛ ire: dũ nos facit ad vir
tutes conari, vt mereamur viſitatio
nem ſuam. Dum ergo in pzofundis
vitioꝝ demoramur, q̄re nõ viſitamur
qꝛ de ſolis iuſtis ꝺꝛ, ꝙ feſtinanter a-
bijt ad eos. Nec em̄ tardꝰ eſt dñs ſer Uiſitatio dei duplex
uis ſuis. Tñ aduerte, ꝙ viſitatio dei
eſt duplex. ſ. blãda iuſtis, ⁊ pctõribꝰ
dura, qñ vtrit pzima eſt oriẽs ex alto
qñ aũt ſcda tũc oritur a ꝓfundo, qꝛ
iuſtitia punitiua circa in ꝓfundo dã
pnatos exercetur. Ideo vos fratres
ſi optima viſitatione potiri cupitis
que ſurſuꝫ ſunt q̄rite nõ que ſuꝑ ter-
rã, qꝛ in ſibi pzoximos clemens eſt

deus noſter, viſitatqꝫ eos ſicut paſtor gregem ſuum quẽ ſup montana iudee inuenire cupit: ⁊ nõ in dothaĩ. Vñ ꝓpterea ſequitur in euangelio. Abijt in ciuitatem Juda: ⁊ intrauit in domũ zacharie et ſalutauit eliſabeth. De tribus fit hic mentio: quibus viſitatio dei ordinatur. ſ. d ciuitate iudã que eſt memoria noſtra, de domo zacharie que eſt intelligentia d elizabeth que eſt volũtas. Memoria noſtra non ciuitas babilonica: ſed ciuitas iuda eſſe debet: congregans ſibi laudationes dñi. Ciuitas eſt ciuium vnitas: que vnitas laudi dei dirigi debet: ⁊ fiet: ſi omne quod memorie occurrit laudi eius referamus, eſt eñ laudabilis in omnibus etiam ab extremis terre. Spiritualis ergo viſitatio incipit a memoria noſtra, vñ ſapiens ait. Sicut parturientis cor tuũ fantaſias patitur: niſi ab altiſſimo fuerit emiſſa; viſitatio zacharias eſt intellectus, interpretatur eñ maſculus dñi, nec mirũ qr intellectui ſancto nõ caro nec ſanguis que muliebria ſunt: ſꝫ pater celeſtis reuelat myſteria. Dũ ergo nr̃ intellectꝰ eſt deditiſſimus rebus diuinis ac ſacris codicibus, maſculꝰ filiꝰ eſt nõ alteriꝰ ꝙ dñi, qui magiſterio ſuo filios vſqꝫ hodie generat. Sꝫ cur eſt mutꝰ? Hic aduerte: ꝙ cũ deꝰ vincat ſcientiã noſtrã, dum ea que dei ſunt ſcrutatur ſtupeſcit: ſicut regia ſabba viſa ſapientia ſalomonis, ⁊ moyſes dũ deo loq̃batur, fiebat tardioris lingue. Intellectus ergo qui eſt deditiſſimus contemplationi fit mutꝰ in ſtupore dicens. Bonum eſt preſtolari cum ſilentio ſalutare dei. Felix ſilẽtium: felix mutus qui Johannem. i. gratiam generat. Felix mutus: qui ꝓpheta euadit, felix mutꝰ: qui tandem ꝓloquetur dicens. Benedictus dñs deus iſrael: qr viſitauit ſcꝫ memoriã ⁊ erga intellectũ fecit redemptionẽ plebis ſue. Naꝫ plebs interior fit in contẽplatione libera, dum ad libitũ aſcendit: vt celeſtia meditetur euadit

Vires aĩe viſitantur.

Eccli. 34. a

Treñ. 3. c.

qꝫ laqueos mortis littere occidẽtis ſpm̃, qui dum ab alto viſitatur, viuificatur. Eliſabeth interpretatur dei ſeptenarium, ⁊ eſt voluntas bona, q̃ ſeptiformi gratia ſaturatᷣ dũ a deo viſitatur dicente. Ponam viſitationem tuã pacẽ: ⁊ prepoſitos tuos iuſtitiã. ⁊c. ibi annumerat ꝓpheta oĩa bona, q̃ voluntati confert diuina viſitatio. Nichil dr̃ mariam feciſſe zacharie aut ciuitati iuda: ſꝫ elizabeth quia ſalutata voluntate, cetera reparantur per eã, vnde cum Eſaias dixiſſet vbi ſupra. Occupabit ſolꝰ muros tuos: addidit. Et portas tuas laudatio. ſ. dei ad memoriam reparandam; de intellectu aũt immediate ſubiunxit. Non erit tibi amplius ſol ad lucendũ per diẽ, ſed erit tibi dñs in lucem ſempiternam. Eliſabeth ergo ſalutata. i. voluntas eterne ſalutis deſiderio affectata nõ ſapit: niſi que dei ſunt. Hec ſemꝑ anhelat ad ſumma: deũ ſemper ſitit: vnde ĩ euãgelio ſequitur. Et factuꝫ eſt: vt audiuit ſalutationẽ marie eliſabeth: exultauit infans in vtero eius. Hec auditio eſt ĩtegra perceptio, qua volũtas percipit ea que ſunt ſpũs dei ad ꝓpriam ſalutẽ, eſt et experiẽtia rerũ ſpũalium: qua deſiderium dei. ſ. Johannẽ nouimus excitatũ. Per incrementum grẽ cognoſcitur: ꝙ tepidꝰ remanebat in nobis iſte filius. ſ. deſiderium dei: ⁊ ipſius voluntatis affectus aut ꝑfectus: qui ⁊ ſi naturalis eſt anime noſtre: tamẽ ſine gratia ſopitus manet, ⁊ cum ea exultat, qr tunc fit ſeipſo robuſtior: nam gratia contendit ſuperare naturam: ita vt dicat ſeipſam excedens. Oĩa poſſum in eo, qui me cõfortat. Inflamatus ergo affectus, eſt bone voluntatis filius: qui et ꝓcurſor domini. quo nato certꝰ iudicatur aduentꝰ dñi ad totum minorẽ mundũ redimendũ a ſua mala conuerſatione. Indubitabilis eſt ſaluatoris preſentia, dũ affectus noſter in eo exultat viſceribꝰ incluſus vt Johãnes in vtero mr̃is

qm̃

Eſa. 60.

Affectꝰ inflamatꝰ eſt ꝓcurſor.

qm̃ Bern̄. ait. Per motũ cordis ſenſi preſentiã vbi. Qui exultãt in rebꝰ peſſimis non Johannẽ: non affectũ dei: non precurſorẽ, ſed pctm̃ hñt in ſe, diaboli precurſorẽ, totiꝰ mali nũciũ. Affectꝰ aũt dei grã formatꝰ nobis predicat, noſqꝫ monet: noſqꝫ baptiſat: ⁊ mũdat per lauacrũ penitentie in iordane lachrymarꝫ, imo ⁊ matrẽ ſuã glorificat: vñ recte ſequitᷣ in euãgelio. Et repleta eſt ſpũ ſctõ eliſabeth, ⁊ exclamauit voce magna dicẽs. Bñdicta tu inter mulieres: ⁊ benedictus fructus ventris tui. Volũtas noſtra que eſt eliſabeth: tunc repleta ſpũ dñi perhibetur, quãdo agitur eo, ⁊ mouetur abintus ⁊ prorũpit in laudem eius: qui eam viſitat, nam per grãrꝫ actionem veram eructamus: que a deo recepimus. Eiqꝫ referimus omnia: que nobis dedit: quaſi reddentes grãm ꝓ grã. Deꝰ aũt: cũ nõ indigeat vlla re: iterũ reddit nobis: que dederat, vñ ſemꝑ cantabimus cum beato dauid. Oratio mea in ſignum meum conuertetᷣ. Et illud. Quid retribuaꝫ dño: pro oĩbꝰ que retribuit michi? Tribuit deꝰ prima vice grãꝫ ſuã, cũ aũt per gratiarꝫ actionem reddimꝰ ei: q̃ dedit nobis iterꝫ tribuit eadẽ: que dederat et ꝓpter hanc magnificẽtiã dixit. Quid retribuam dño: pro oĩbꝰ que non ſolum tribuit: ſed retribuit michi. quaſi dicat. Gratiarũ actio non ſufficit, ideo alius modus ſatiſfaciendi debet inquiri. Cum ergo nullus ſit modus: ad quẽ non ſequatur illud. Oratio mea in ſinuꝫ meum conuertetur, optime dicendum arbitror ꝙ illa benedictio qua dictum eſt. Benedicta tu inter mulieres. ⁊c. Totũ pertinet ad animã ipſam, que benedicẽs deũ: ſeipſam quoqꝫ benedicit. Nã ĩpoſſibile eſt: quin bñdicamus ⁊ nos: duꝫ deũ bñdicimus. Hic ergo eſt fructꝰ viſitationis: vt aĩa viſitata ſit bñdicta: ⁊ filius eius: qui eſt inflãmatus affectus. De bñdictione matris ait Bonauentura ſuper lucam. Bñdicta tu, pro humilitate contra ſupbiã pro charitate contra inuidiam, pro lenitate ꝯtra iracundiã, ꝓ ſtrẽnuitate cõtra accidiã, ꝓ liberalitate contra auaritiam, pro ſobrietate contra gulam: pro caſtitate contra luxuriã. Cum autem benedictiones fructus maiores ſint, optime poterimus nũc adducere: quas dñs ſuper montem apoſtolis dedit, dũ aperiens os ſuũ docebat eos dicens. Beati paupes ſpiritu. Sꝫ quia in opuſculo nr̃o ſuper miſſus eſt: has benedictiões latius expoſuimus, viſum eſt illuc remittere lectorẽ: q̃ ⁊ in feria ſexta quatuor temporꝫ aduentus, in opere noſtro biblico, maiora reperiet, vbi oſtẽditur de aduentu dñi: non ſolum in carnem per vnionem ẏpoſtaticam: ſed in mentem per gratiã: vt poſtea perueniamus ad gloriam. Amen.

Gratiarũ actio.

Bñdictio reuertitᷣ ad nos.

¶ De beato Bonauẽtura cardinali Sermo. 24. qui ⁊ valet pro dñica ſeptima poſt penthecoſtes.

¶ Thema. Arbor bona fructus bonos facit. Math. 7. c.

¶ Inuocatio de huius ſancti deuotione ad virginem.

Inter alias huius ſancti ꝓrogatiuas nõ parua fuit duotio btẽ marie, q̃ non ſoluꝫ in multis opuſculis ei dedicatis patuit: ſꝫ modum inuenit quo in eternum perſeuerat vt cunctus populus chriſtianus agnoſcat, ꝙ deditus erat beatꝰ bonauentura dei genitrici, etiam imperiti et ignari cognouerunt: qui ordinatione huius et induſtria, ſero poſt completorium virginem glorioſam quottidie ſalutant. Hic enim inſtituit, vt vnoquoqꝫ die pulſatio fiat poſt ſolis occaſum, qua cuncti nouerint: tunc virginem ſalutandã: cui oẽ genu flectatur deuotiſſime in

Bonauentura deuotus marie.

m

memorꝭ prime ſalutationis, quam
ei gabriel intulit angelus. Unde me
mor eſto: ſi deuotus es marie, quali
ter hic ſanctus fuit: ꝙ tūc poſt ſolis
occaſum eſt marie nunciatꝰ ortꝰ ſo-
lis iuſtitie: ⁊ filiꝰ dei ex ea oriundus
Nā ea hora creditur ſalutata maio
ri reuerentia per angelū: ꝙ̄ per om-
nes gentes ſimul, tamen opere pre-
cium erit cum virginem ſalutas: cō-
templari te in cōſpectu eius: optans
angelica puritate nitere: vt eam di-
gnius valeas ſalutare. Quātum er-
go putatis mariam obnoxiam ſan-
cto huic, pro tantis orationum fru-
ctibus, quos ab antiqua inſtitione
collegit? Si (vt dicitur) illi qui quin-
quaginta aue maria pronunciabat:
virgo apparuit, ex ore eiꝰ tot roſas
colligēs: vñ: roſariū nūcꝰ ille q̄dē
vocari meruit, q̄t ex tūc roſas colle-
ctas, putas ex q̄libet nocte tātoꝝ an
noꝝ, a tāt fidelibꝰ ꝓnūciatas? Hec
ergo inſtitutio eſt: ſicut plātatio ro
ſe in hierico: q̄d iterpretaꝝ odor eiꝰ.
Nā dū ſero quolibet mariā ſalutas,
manere videtur in te odor prime ſa-
lutationis angelice: immo ⁊ tempo-
ris, ⁊ cauſe. Qꝛ tm̄ ergo creuit huiꝰ
plātatio i eccl'ia dei: eiꝰ freti merito
ad mariā pro grā faciliter impetran
da accedamus dicentes Aue maria.

¶ Argumentum dicendorum.

¶ In euangelio dominice occurren
tis dominus docet: qualiter veros a
falſis poſſimus diſtinguere prophe
Differētia bonorum ⁊ malorum.
tas, et doctrinam bonam a zizania:
et veros cultores dei, ab illis qui di
cunt: et non faciunt. Nec enim oīs
qui dicit domine dñe: vt ait preſens
euangelium. intrabit in regnum ce-
lorum, ſed qui facit voluntatem pa-
tris: nam verba pertinent ad veſti-
menta ouium: opus autem ad ouem
ipſam. Multi ergo ſunt intus lupi:
et extra ſunt oues, immo multi appa
rent intus oues: et extra lupi in ocu
lis hominum, qui ideo ſeparant eos
et proijciunt nomē eorum, tanꝙ̄ ma-
lum. Sed ne in horum cognitiōe cō
tingat error? comparationem arbo-
rum ponit chriſtus q̄ non aliter me-
lius quam in fructibus cognoſcun-
tur: non ex folijs, ideſt cerimonijs,
quia in multis conueniunt ſarrace-
ni et monachi. non ex floribus ver-
borum: quia omnes dicunt domine
domine, quo ad diuinitatē ⁊ huma-
nitatem, non ex ſtipite quia omnes
ſtare ſe putant: ſed ex fructibus (in-
quit) cognoſcetis eos. qꝛ vt ait the-
ma. Arbor bona fructus bonos fa-
cit. Et quoniam hodie celebrat ec-
cleſia feſtū beati Bonauenture: qui
Diuiſio.
eſt arbor optima. ¶ In prima parte
videbo vbi plantata ſit. In ſecunda
autem quos attulit eccleſie fructus.
Prima ps.
¶ Radix totius eſſe eſt diuina eſſē-
tia: que non ſolum eſt cunctorum ba
ſis: et fundamentum, ſed ex ea totuz
Arbor diuina.
eſſe proceſſit, vnde ſicut dicitur. Ne-
mo bonus niſi ſolus deꝰ: ſic dici po-
teſt. Nemo eſt niſi ſolus deus, quia
nullum eſt eſſe non participatū: niſi
eſſe diuinū. ex q̄ oīa proceſſerūt en-
tia. Sed vt altius conſideres ad ori
ginale rediens, nota ꝙ quando ra-
dix arboris eſt viridis remoto impe
dimēto neceſſario pululat, quia ſi ꝑ
ciſa fuerit arbor habet ſpem: ſi radix
eius illeſa permanet, ſic ex diuina
radice eſſentie, velut nouelle oliua-
rum. ſtat pater et filius ⁊ ſpiritꝰ ſan-
ctus. tres arbores i ſeipſis ſubſiſten
tes, ſed in hoc mirabile eſt: ꝙ cuz nō
ſit niſi vna numero radix, cuilibet ar
bori adiuncta eſt tota, ita vt integer
rime in ſingulam arborem tranſie-
rit, (hoc eſt) in ſingulam perſonam:
quia ſunt in dependentes, et diſtin-
cte. Ex his ergo tribus arboribus
media eſt nobis notior: quia ideo di
Ps. 66.
citur in ps. Benedicat nos deꝰ: deꝰ
noſter: benedicat nos deus, vbi ly
noſter medie perſone additum eſt
ob ampliorem cōmunicationem: de
quo ſolummodo nunc referam: cu-
ius fructꝰ primo collegit aſſumpta
humanitas: que in canticis inuita-
tur: vt colligat. et ideo dicitur pri-

mogenita ante omnē creaturam.

¶ Hec ergo vnica electa dei: quam
rex vniuerſe creature ſuper oēs dile
Tres fructus colligit homo ab arbore diua.
xit que eſt in omnibus primatum te-
nens. tres collegit ex diuina arbore
fructus: ad quos omnes alij reducū
tur. Primus eſt amor ardētiſſimus
de quo ipſamet ait. Introduxit me
rex in cellam vinariam, et ordinauit
in me charitatem. Rex filius dei ex
quo aſſumpſit humanitatem noſtrā
eam rexit: et rationis ac ſenſualita-
tis eius tenuit habenas: eos enim
quos amplius amat noſter deꝰ: am-
plius regit ad amorem, et cū ad im-
menſum amorem humanitas diliga
tur: dicitur introduci ad cellam vina
riam: que eſt plenitudo diuini amo-
ris. Alij ſancti ad vinum mixtum eis
vocantur: quia bibite vinum: quod
miſcui vobis. ideſt aptaui operibus
veſtris: tamen homo chriſtus nō ad
vinum ſolum: ſed ad totam vocatur
cellam vini immenſi: quia non rece-
pit gratiam amoris ad menſuram.
ꝙ autem de ordinatione charitatis
ſequitur: ad nos ꝑtinet qui ante mū
di conſtitutionem dilecti ſumus in
chriſto: qui et ordinate nos dilexit
ad illum gradum glorie, ad quē nos
ꝑdeſtinatos vidit. Hec ergo huma-
nitas tantum adamata eſt: ꝙ amor
verbi ad eam nō attingitur vllo ſer
uitio, nec cadit ſub merito: vnde nu
da vt heſter adamatur ad regni api
cem in domum tandem amoris in-
troducta eſt, vt illam gubernet, ac re
gat. arboremq̄ꝫ vindemiet in eternū
Uerbū ſup portat que carnis ſūt.
¶ Secundus fructus eſt ſupporta-
tio miſeriarum eius famis. ſcilicet ⁊
ſitis: et fatigationis, totius itineris
vite huius: que omnia etiam ſup ar-
borem ceciderunt per cōmunicatio
nē ydiomatum, vnde ait dñs. Si in
viridi ligno hoc faciunt, in arido q̄d
fiet? Uerbuz ergo dei fuit virga vir
tutis hominis chriſti ex ſyon ei miſ
ſa: qua paſſionem veluti iordanem
tranſijt: que tam viridis eſt: ꝙ lignū
vite dicatur. Unde optime dici po-
teſt de chriſti humanitate. In illo lo
2. mach. 3.
co vere eſt quedam dei virtus: nam
ipſe qui habet in celis habitationē
viſitator ⁊ adiutor eſt loci illiꝰ. Hec
virtus eſt illa: de qua dr̄. Et virtꝰ al
tiſſimi. ſ. pr̄is obūbrabit tibi. Nā ni
ſi xp̄i paſſiones cōmunicarenꝝ etiā
verbo dei parꝝ valoris haberent: ſꝫ
ex ꝑſone infinitate patientis: vt ait
thomas. oritur infinitas meritorum
chriſti. Humanitas ergo etiā ad cru
cē, innixa ſupra dilectū verbum aſcē
dit: vbi dñs ſcale crucis videtur inni
xus: qui cū in forma dei eſſet ſemet-
Philip. 2.
ipſum exinaniuit vſq̄ꝫ ad latronis
formam: quando inter iniquos repu
tatus eſt. ¶ Tertius fructus quē col
legit humanitas: eſt ꝑſeuerantia in
Perſeuerat chriſti vnio.
oībꝰ bonis ei collatis, quia quod ſe
mel aſſumpſit: nunꝙ̄ dimiſit. Uñ me
rito dicitur in perſona humanitatis
xp̄i. Sub vmbra illius quem deſide
raueram: ſedi. Et alibi dicit prophe
ta. Sup oēm gloriam protectio. Fa-
cilius quippe eſt: vt oīs gloria ſan-
ctoꝝ trāſeat, ꝙ̄ ꝓtectio verbi ad hu
manitatē ꝑeat. Hec ſecuriſſima poſ-
ſeſſio iā ſupra notata eſt: vbi ingreſ
ſus dr̄ xp̄s homo ad cellā vinariā: ⁊
nō egreſſus, ⁊ alibi narraꝝ. ꝙ colūba
ſup xp̄z reſedit: nō tm̄ dr̄, ꝙ auolaue-
rit: vt innuetur predicta poſſeſſio.
Hec tandem hūanitas tantū arbo-
ri ſe vniuit ⁊ cōiūxit, ꝙ manſit in eo
plantata, ob nimiam fertilitatē eiꝰ:
vnde iuſte dicitꝝ. Et erit tanꝙ̄ lignuz
ꝙ plātatur ſecꝰ decurſus aquaꝝ: q̄d
fructū ſuū dabit in tp̄e ſuo: ⁊ folium
eius nō defluet: ſꝫ oīa quecunq̄ꝫ fa-
ciet: ſemp ꝓſperabuntur. Filiꝰ dei dr̄
aquaꝝ decurſus. ſ. de pr̄e ad ſpiritū
ſctm̄: vñ pater eſt velut fōs: ſpūs ſā-
ctꝰ nō currit aliā ꝑſonā ꝓducēs, ſo-
Fructꝰ xp̄i.
lus aūt filius eſt decurrēs. ¶ Sꝫ qꝛ
hec arbor hūanitatis bona bonos
fructꝰ debet facere: voluit oēs quos
nouerat ꝑdeſtinatos, in ſe cōplanta
ri in recompenſationem mere gratie
recepte: ⁊ vt que gratis accepit: gra
tis daret: ipſa ſe fecit terram opti-

mam: ⁊ beneecultam, ac rigatam, ſali
uis / et lachrymis / et ſanguine / ſuo:
vt ibi plantati eoſdem fructus acci-
piant: quos ipa accepit. Unde omni
populo dei ait. Nunquid ſolitudo
factus ſum iſraeli? Aut terra ſeroti-
na? Non eſt ſolitudo: quia non re-
linquitur ſola miniſtrare ſine verbo
nec eſt ſerotina: quia meridiana gau-
det viſione: que eſt ante omnē crea-
turaꝫ. Nec eſt ſerotina: quia ſapiēs
ait. Exiguuꝫ laborabis: et cito edes
de bonis fructibus illius. Ut arbor
Eccli.6.b. ſit bona: debet plantari in eadē ter-
ra: qua erat ſtipes, vnde quia dixi
nos ortos a deo, ſic nunc dico plan-
tādos in terra diuina que eſt huma
nitas, quam non dico a celo allataꝫ,
ſed celo iunctam vnitāqꝫ deo.
¶ Si in hac plātati ſumus: tres fru
ctus afferemꝰ, quos ipſamet habuit
Fructus q̄s Primus eſt amor: quo nos gratis
debes fer- amat: ſicut gratis amatur. Nec par-
re. uum credas hunc amorem: quia te-
nerior fuit, ꝙ̄ matris ad filium: quo-
niam ſi illa oblita fuerit vnici ſui:
iſta humana Chriſti ſubſtantia non
obliuiſcerur noſtri quos in manibꝰ
deſcriptos habet. Et cum hac tene-
ritudine ſtat fortitudo amoris eius,
quam contemplans Paulꝰ ait. poſt
multa enarrata pericula. In his om
nibus ſuperamus: propter eum qui
dilexit nos. Et alibi dixit. Quis nos
ſeparabit a charitate dei: que eſt in
xp̄o Jeſu? Propterea inſtanter nos
monet: vt ſimꝰ i chriſti charitate ra-
dicati, ad modū arboris: ⁊ fundati,
ad modū domus. Secundꝰ fructus
quem habituri ſumꝰ: eſt ſuportatio
deffectuuꝫ noſtrorum, nam humero
ſuo ſarcinā portat peccatorū nr̄orū.
vn̄ cōqueſtꝰ ait. Prebuiſtis michi la
borē in iniquitatibꝰ vr̄is. Et alibi.
Sup dolorē vulnerꝝ meorꝝ addide-
rūt. Cū ergo peccas memor eſto affli
ctionis impoſite collo xp̄i, noli euꝫ
ꝯtriſtari: nec vulnera vulneribꝰ ad-
das: qđ facis, dū ꝓponis ei peccare
adhuc: annectens peccata peccatis.

Nec ſolū peccata portat in corpore
ſuo ſup lignū, ſed tecum fert onꝰ pe-
nitentie: dum laboras: tecum eſt, qꝛ
cū ipſo (inquit) ſuꝫ in tribulatione
Ideo em̄ onus eiꝰ nobis ipoſitū le-
ue dr̄: qꝛ nō ſe foras educit, ſꝫ nobiſ-
cū portat illud: comes nō ſolū pegri
natiōis nr̄e: ſed totiꝰ laboris: vti an
gelꝰ cuꝫ Thobia. Qui ꝙ̄ huic arbori
adiungit̄ nō innitit̄ baculo arundi
neo: ſꝫ mūdi victori. Tertiꝰ fructus
eſt pſeuerātia horꝝ bn̄ficiorꝝ in itera
ta remiſſione: nā abhorret xp̄s illud
dictū. Uade: et reuertere cras: dabo
tibi. In q̄cunqꝫ hora gemueris: ipſe
nec pcti recordat̄: nec p̄terite remiſ-
ſionis, qꝛ eā nō improperat. Te orat
vt perſeueres pulſans: qꝛ nimis ipſe
cupit, elargiri ſemper dona. Unum
hic admoneo te; ne videlicet facili-
tas venie ſit tibi incētiuū delinq̄ndi
In hac ergo terra plātandi ſumꝰ ra
dicitus, ac pfunde cogitationes, ve-
luti radices imittētes, deſideria, ⁊ ſu
ſpiria, ⁊ amores proijcientes in chri
ſtum per contemplationem: vt facie
bat btūs bonauē. qui non ſolum hic
erat plantatus, ⁊ inerſus, ſed ipam
arborem filiū dei oculis mentis ob-
fectaꝫ ſemper ante ſe ferebat: qꝛ erat
vita ſua quaſi pendes ante ſe. Hu-
ius arboris radix (vt ille aiebat) fu-
it generatio patris dei ⁊ matris ma-
rie. Ideo enim hec arbor dicitur ex
vtraqꝫ parte fluminis plantata at-
tingens a fine vſqꝫ ad finem: a deo
ad hominem, que vltimo creata eſt
inter creaturas. In celo ⁊ in terra ra
dicem habet arbor filius dei, cuius
ſtipitem contemplabatur beatꝰ Bo
nauentura eſſe totam chriſti vitam
per eius acta veluti per ramos di-
ſtinctā. Flores arboris huiꝰ dixit eſ-
ſe paſſiones eius, nam ibi inter cru-
cis tormenta nazareus vocatur: qui
floridus interpretatur. Nec mirum
quia lilium inter ſpinas nutritur et
roſa. Huius arboris fructum con-
ntemplabatur in reſurrectione, quā
do multa corpora ſanctorꝝ qui dor-
mierant

mierant ſurrexerunt cū eo, et flos pe
riit. i. defloratio que erat flos: immo
⁊ nō ex toto periit vt notat Bonauē
tura ſꝫ ex ea parte qua penalis erat.
Nā ⁊ chriſti vulnera in eius corpo-
re reſeruata, flores dicūtur: qui mi-
rabiliter apparuerūt in terra noſtra
que eſt humanitas eius poſt hyemē
paſſiōis q̄ tranſiit: et receſſit ab eo:
tn̄ eius multiplex fructus tranſiuit
ad beatū bonauēturā inquiſitorem
huius rei ſagaciſſimū.
¶ In hac ſcd̄a parte nunc videndū
Scd̄a ps. ſupeſt: qualiter bonos fructus fecit
ſanctus iſte maxime tres ſupra enar
ratos. O beate doctor qui plātatus
in xp̄o virtutē eius ſuxiſti, quēadmo
duꝫ arbor nimis radicata virtutem
haurit terre: emungēs ſibi eius ferti
litatē: qꝛ arbor bona ex terra optīa
vbi plantatur optimos affert fructꝰ
⁊ ſic ipſe ex xp̄o abundantiſſimꝰ es.
Non ſolū bona fuiſti arbor. ſꝫ in bo
Chriſto ra na plantatus es terra, immo inſertꝰ
dicatꝰ fert in bonā oliuā: vt ſic eos carperes q̄
amorem. degeneres fiunt, ⁊ mirica in deſerto
tu ex te bonus noīe ⁊ re, ⁊ bonus ex
terrenitate: iōqꝫ oī bonitate ꝯſpicuꝰ
vt bonos tibi ⁊ nobis afferas fructꝰ
precipue tres quos diximꝰ. Primꝰ
fuit amor nimiꝰ quo hic ſanctus me
ruit appellari ſeraphicꝰ. Seraphin
interpretātur ardentes ⁊ incēdētes
⁊ qm̄ bonauenture v̄ba ſicut facula
ardebant: ⁊ nūc eius ſcripta legētes
incendūt ideo tali gaudet noīe. Si
cōmuniter dr̄ ꝙ dulcis eloq̄o maio-
ra reperiet, quid poterit de hoc ſan
cto dici cuiꝰ verbum calculū ignitū
erat? Huius aūt ſcripta opera, eius
generis ſunt, ꝙ flet Gerſon ex eo ꝙ
nō paſſim legantur in ſcolis, nam et
doctos reddūt ⁊ xp̄iāos imo ⁊ ama
tores eos qui adimplent deſideriuꝫ
ſuū ex ipis. Unde cuilꝫ eius ſcriptis
dedito dici poteſt illud pphete. In
Eze.28.d. medio lapidū ignitorꝝ āmbulaſti. Si
ergo vis ab erroribus purgari: et in
pluribus illuminari virtutibꝰ: ⁊ pfi-
ci ardentiſſimo xp̄i amore huius ſe-

raphici ſcripta legito: vl̄ ſaltim per
lege ſtimuluꝫ amoris quē edidit qui
nunꝙ̄ nō ſolum a memoria ſed nec a
manu debet excidere. O beate nō ſo
lum bona ſed optima ventura quid
de v̄bis tuis vehementer ignitis re-
feram, cum etiā in membranis mor-
tuis ſunt velut ſcintille eris ardētis?
Nec ſolum ſanctus iſte aias purga-
uit: illuminauit ⁊ perfecit ſed corpo
ra, nam ita ad infirmos affectus erat
ꝙ xp̄m cernebat in egrotis, quos nō
ſolū quotidie viſebat: ſed expōnēs
illud cāticorꝝ vbi dr̄. Nunq̄d quē di
ligit aīa mea vidiſtis, ait. Jā illū vi
dimus: qꝛ inter egrotantes eſt, vade
vbi iacent languidi: quia ibi eſt: per
ge ad locū egrotantiū: ⁊ ibi eum ſta
tim iuenies, qꝛ languet adhuc in mē
bris ſuis xp̄s: qui nō ſibi putaret fa
ctum: qđ eis fit: ſi non eſſet in illis.
Nec ſolū ad hos huius ſancti amor
erat: ſꝫ ad oēs tribulatos ⁊ afflictos
p̄ſertim ad filios ſuos fratres inter
quos ſi quem forte triſtem aut pro-
feſſiōis penitētē conſpiceret: tanta
dulcedine in ſermonē conueniebat:
conſolabatur, monebat ⁊ confirma-
bat, vt nullus ab eo diſcederet quin
libens ceptū religionis iter pſeque-
retur. Item dr̄ in legenda eius: ꝙ ex
quo abortiuū cuiuſdā deuote ſue ſu
ſcitauit: frequens eſt apud puintiaꝫ
Lugduñ: ꝙ mulieres vtero laboran
tes inuocatus exaudit: ⁊ de pericu- Scd̄s fru-
culo eximit. ¶ Scd̄s fructus huius ctus eſt pa
ſancti bonꝰ, fuit ſupportatio nō ſua tientia.
rū inclinationū, quas ſic habuit edo
matas, vt a magiſtro ſuo Alexādro
de ales diceretur, ꝙ nō videbatur fi-
lius ade, ſed aliorꝝ fratrū ⁊ heretico
rū perſequētium ordinem: queꝫ ipſe
humeris acceptū reformauit eximiꝰ
ppugnator, nam contra eos acerri-
me ſcripſit, ⁊ ideo. 35. annorꝝ factus
eſt generalis totiꝰ ordinis miniſter
cū nō niſi tredecim annis in religio
ne franciſcana vixiſſet. Nec ex pau
cis electum putes: ſed ex oibus ſan-
ctis viris doctiſſimis, quibꝰ religio

in ſua nouitate florebat, ad quoꝝ reuerēdiſſimā ac ſanctiſſimā pariter ꝯgregationē Alexāder papa quartꝰ aduenerat, ⁊ eo preſente oīū iuditio delectꝰ eſt. Poſtq̄ ergo decē ⁊ octo annis minoritanū rexit ordinem ad grauiora vocatur: ⁊ ad maius onus accingi iubetur. Nā orta ſeditione grecoꝝ ad eccleſiā fauēdam creatur cardinalis ꝑ obedientiā pape Gregorij quarti, vt in concilio congregato in Lugduno francie adeſſet: ⁊ exinde grecos reconciliauit: aliamqꝫ nationem conuertit ad fidem, que tūc ſe obtulit eccleſie: poſt quos tollerados labores inter cardinales orta eſt ſeditio ſuper electionem pape: quibus nō conueniētibꝰ decretū eſt: vt bonauenture darentur claues: eiqꝫ tradatur electio: ſignet ac eligat: quem voluerit vel ſeipſum: ad huiꝰ oris imperium cunctus obediret ſenatus, ille tamē omni ambitione reiecta non ſe: nō familiarem amicum: non potentem aliquē elegit: qui factus eſt vt nullum timeret. ſed nominat quēdam pauperem canonicū qui Gregorius nonus fuit ⁊ ſanctꝰ Ubi doctor iſte ſe prophetam oſtendit pariter ⁊ ſanctum. Hic nota q̄ta eſtimatione credita ſint ei alioꝝ vota: qui in tantū habitus eſt: ⁊ reputatus ad tantā iuſtitiam: ꝙ nō ſunt arbitrati niſi ꝙ quēdam digniſſimū eligeret: aut viue vocis oraculo ſciret a deo: quis ex eius voluntate eligi debuiſſet. Hactenus ex ḡnatione ſeculoꝝ nuſq̄ legitur tale creditū alicui datū: excepto Johāne cui miſerūt iudei legationem: vt teſtimoniū de ſeipſo perhiberet cui crederent.

¶ Tertiꝰ fructus huius arboris eſt ꝑſeuerātia in ꝓpria ſanctitate. Naꝫ cū Clemens quartꝰ obtinere ab eo minime poſſet: vt epatū acceptaret dixit ei. Sta in teſtamēto tuo, ⁊ in illo colloquere: ⁊ in opa mandatorum tuoꝝ veteraſce. Nec etiā Gregoriꝰ papa decimꝰ feciſſet eū cardinalatū poſtea recipere, niſi per obedientiaꝫ — Perſeuerātia bonauēture.

et qꝛ tunc in periculis erat eccla ad quā adiuuādā venit potiꝰ q̄ ad honorē. Ubi cū diutiꝰ laboraſſet: vita functus eſt etatis ſue āno. 53. q̄ quotidie viuit apud nos in operibꝰ ſuis Inſignū in defeſſe ꝯſtantie ſue hoc fecit deus cū eo; ꝙ dū eiꝰ venerabile corpus trāſferretur ad nouā eccleſiā centeſſimo et amplius ſui obitꝰ anno: ⁊ ſi ceteꝝ corpus corroſum caput tamē eius ſolidū ac integrū inuenitur: ita vt nec labia: oculi: ⁊ capilli: lingua vel dentes, a vitali ſtatu ⁊ colore immutata reperirentur. Erat ꝓfecto diuine clementie illud os a putredine ſeruare: quod ad ſalutē fideliū atqꝫ in diuinis laudibꝰ ſemper extitit operoſuꝫ nec dare ſanctum ſuum videre corruptionē. Integrum inuenitur caput quo ingenerat opa velut viuum: oculis quibꝰ legerat nitentibus, ⁊ lingua recens qua dictarat libros: et capilli integerrimi ſunt ſancte eius cogitationes, vt quēadmodū dr̄ de malis oē caput languidū: de hoc ſancto dicamus. Caput eius auꝝ optimū: quod ſcilicet nunq̄ corrūpitur. In capite eſt totꝰ homo ſpūalis: quia reliquū aīale eſt. Hic ergo ſanctus poterat dicere deo: illud quod legimꝰ dictū ad regem Dauid. Cuſtodem capitis mei ponam te. Sed ve capitibꝰ peccatoruꝫ. roſis vanitatum coronatis: que prius corrumpuntur q̄ reliqua corporis pars, nam dum viuunt per ſtultitiam corruptum eſt. Ut autem ſcias q̄ bona arbor ſit ſanctus iſte: et q̄ glorioſus fuerit fructus eius, aduerte ꝙ de eo dici poteſt. Ecce arbor in medio terre, ⁊ altitudo eius nimia: magna arbor: ⁊ fortis: et proceritas eius contingens celum: aſpectus illiꝰ erat vſqꝫ ad terminos vniuerſe terre, folia eius pulcherrima: et fructus eius nimius: ⁊ eſca vniuerſorum in ea, ſubter eam habitabant animalia et beſtie: et in ramis eius conuerſabātur volucres celi et ex ea veſcebatur omnis caro. Duodecim

Caput bonauēture.

Eſaie. 1. b.

Dan. 4. b.

Figura bonauenture eſt arbor danielis.

notanda ponūtur hic de arbore bonauentura. Primū ꝙ erat in medio terre. ſcilicet Pariſiis: que eſt ſapiētie nucleus: ⁊ cor totius ſciētie: vbi eſt origena pro omnibus doctrina: quaꝫ iſte hauſit, qꝛ ideo dr̄ in medio poſitus: vt ad ſe circūiacentes ſcientias vocitet: veluti ancillas ad arcē. Dicitur ſcdo ꝙ altitudo eius fuit nimia, quia ceteros ſuperat magiſtros: cathedrāqꝫ habuit docēdi doctor effectus ⁊ ſapientibꝰ ſapiētior. Tertio magna predicatur arbor nr̄a: qꝛ dignitate ꝑlationis magnus efficit inter frater ſuos minores, q̄uis etate iunior eſſet veluti Joſeph. Quarto dr̄ fortis videlicet ꝯtra hereticos et ꝯtra lupos iuadātes gregē huiꝰ boni paſtoris. Pios eq̄dē libros edidit ꝯtra mordētes ordinē ſuū, quos prudētia eius ꝑcuſſit fortiter ſpū labiorū ſuoꝝ interficiēs impios. Quinto refert celū ꝯtingere, ꝙ effectū eſt: quando btūs thomas eū vidit a terra ſubleuatū ari crucifixum orātē. Tūc em̄ celitus altiorē ſciētiam degustabat. Sexto dr̄ aſpectꝰ eiꝰ circūquaqꝫ diffuſus ad terminos vſqꝫ totiꝰ terre ꝑ famā ⁊ doctrinā ac opeꝝ ſuoꝝ numeroſitatē, qꝛ fuit vt ſol inter nebulas gl̄ie radios vndiqꝫ mittēs. Septimo bn̄ dicūt folia eiꝰ q̄ ſūt v̄ba pulcherrima, qꝛ pulcher fuit in ꝯpoſitiōe officioꝝ ⁊ ſancte crucis: ⁊ beati frāciſci: ⁊ btē clare: ⁊ paſſionis xp̄i alioꝝqꝫ ſanctoꝝ: ⁊ innumera cōpoſuit vtiliſſima carmina. Octauo perhibetur fructus eius nimius: nam omnes teſtati ſunt (vt dicitur in legenda eiꝰ) diuinum oraculum per beatum Franciſcum de illo edictum, futurum euꝫ magnum virum in eccleſia dei, religionēqꝫ ſuam magna per illum ſanctitatis incremēta recepturam. Nono ponitur eſca vniuerſorum in ea: Ubi aduerte ꝙ eſca data timentibꝰ et amantibus deum eſt euchariſtia, q̄ cū ſemel miſſaꝫ audiret ad os eiꝰ deuenit: nā cū ex hūilitate nollet celebrare ꝑs hoſtie i ꝑmiū exaltatiōis data eſt ei: ad confuſionem nr̄aꝫ credo, q̄ ex negligentia ſepe ceſſamus. Decimo ſubter nr̄aꝫ arborē dicūtur habitare aīalia ⁊ beſtie, vbi aduerte ꝙ ſingularis prerogatiua eiꝰ fuit ꝙ q̄cūqꝫ eū videbat: ſtatim eiꝰ amore capiebat: eiuſqꝫ monita libēter recipiebāt q̄cunqꝫ peccatores. Uel animalia et beſtie ſint greci ⁊ tartari q̄s ad eccleſiam reduxit. Undecimo volucres dicuntur in ramis eius: quia contemplatiui in ſpiritualibus opuſculis eius conuerſantur nimis. Ultimo ex arbore noſtra veſcit omnis caro, qꝛ practice ac ſpeculatiue ſcripſit humiliter et ſublimiter: vt non ſit qui ſe abſcondat a calore doctrine ſue. Ueniat igit oīs caro ad bonam arborem noſtram, veniant fratres ad fratrem: prelati ad prelatum doctores ad doctorem: epiſcopi ad epiſcopuꝫ: cardinales ad cardinalē papa ad eum qui papatum recuſauit: quia bona arbor noſtra omnibꝰ bonos fructus facit ⁊ optimos ſibi dum vixit per gratiam: et nunc in celo per gloriam, quam michi ⁊ vobis preſtare dignetur. ⁊c.

¶ De beato Jacobo maiori apoſtolo Chriſti. Sermo 25. vbi agitur de virtutibus eius.

¶ Thema. Poſuit eum ducem virtutum vniuerſarum. 1. macha. 13. d.

¶ Inuocatio vbi oſtēditur ꝙ maria vexillum gerit amoris.

IN ſpūali bello: quo digitis ſubtilibꝰ teſte dauid: ꝑliādū eſt, maria vexillum optinet. Ipa. n. eſt vexilli fera dr̄ qđ teſtat i cāticis, vbi iuxta hebraicā v̄itatē dicit. Introduxit me rex in cellā vinariā, ⁊ vexillū amoris eiꝰ ſuꝑ me. Quis hic notet lyrā ꝙ colūna ignis ⁊ nubis erat i deſerto filijs iſrael ꝓ ſigno amoris nō minꝰ v̄ba conueniūt marie: maxime quando rex ſpūs ſctūs eius ſenſualitatis ⁊ ratiōis tenēs habenas, ne vnq̄ ab eius volūtate deuiaret,

Maria gratias diſtribuit oībus

Cāti. 2. a.

eam in maternitatis diuine cellā in
troduxit in perpetuū permanſuram
intus: vt per manus eius tornatiles
vina gratiarum largiretur ſingulis
prout vult, nam matri dñi domus ⁊
ſponſe non parꝫ attinet totius fami
lie diſpoſitio: de qua beata virgo di
Puer. 8.b. cit. Cum eo eram cuncta componēs:
et delectabar per ſingulos dies. Ci
tra inuidiā maria cuncta diſtrahit:
⁊ ideo ſe delectari dicit ꝑ ſingulos,
vnicuiqꝫ cōgratulans: in die autem
diſtribuere ſe dicit: qꝛ non habet no
cturnas manus collectas, quibꝰ fur
tiue aliquid adhereat. Uexillū autē
de quo Maria letiſſima fit: xp̄s eſt:
cuius lignū rectū deitas byſſus aūt
ei adherēs aut ſiricū eſt humanitas
innixa verbo: que oīa dei genitrix cō
pegit: et fecit qñ per induſtriam ma
rie verbū caro factū eſt a ſpiritu ſan
cto, a quo ⁊ nomē accepit: qꝛ non dꝛ
ſimpliciter vexillū ſed vexillum amo
ris. ſ. ſpūs ſancti qui ꝯceptus eſt de
ſpiritu ſancto, qm̄ ſuper mariā per
uenit tam gratulabundus, ꝙ eiꝰ me
ritis quotidie veniat eius gratia ſu
per inuocantes eam: quā vt aſſequi
mereamur ei offeramus genibus fle
xis. Aue maria.

¶ Argumētū vbi oſtenditur ꝙ chri
ſtus omnia diuidit.

¶ Poſuit eum ⁊c. vt ſupra. Pro cu
Joſue eſt ius prelibatione aduertite ꝙ quēad
ieſus. modū Jeſus ille ſucceſſor moyſi im
1. mac. 2. f. plens verbū dei (vt notauit matha
tias) factus eſt dux iſrael, ⁊ ſorte ac
funiculo diſtributiōis diuiſit eis ter
rā promiſſionis, ſic noſter cōſumma
tor Jeſus, cui oīa dedit pater in ma
nus: vt ſeipſum qui eſt verbū dei nu
mero ꝓdeſtinatorꝫ impleret et filios
dei qui erant diſperſi cōgregaret in
ſe non ſolum terraꝫ ꝓmiſſionis: que
paruula eſt tam maximo ac optimo
dño, ſed totā orbis terram ſuis di
uina ſorte: ac indulto predicationis
diuiſit: vt in oēm terrā exiret ſonus
eorꝫ, ac ſonus xp̄i per eos: cui dictuꝫ
eſt. Poſtula a me: ⁊ dabo tibi gētes
hereditatē tuā: ⁊ poſſeſſionē tuā ter
minos terre. Ut igitur oēm terrā ſuo
ipleat noīe duodecim deſtinat apo
ſtolos per quatuor climata mūdi fi
dē trinitatis predicaturos: immo et
72. diſcipulꝰ, quos binos miſit: vni
uerſum mūdum repreſentār: cui (vt
aiūt) tot ſunt lingue: hic ergo filius
dei heres vniuerſorꝫ, ſciēs quid cui
ꝯueniret: ſingulaqꝫ ſingulis adapta
re, maiorē ad nos deſtinauit iacobū
de quo ait thema. Poſuit eum ducē
virtutū vniuerſarꝫ hoc eſt hyſpania
rū, nam virtutes bellice, ac exercitus
hyſpanie dicunꝰ vniuerſales, ex quo
hyſpaniarꝫ rex catholicus iure no Jacobꝰ ha
minaꝰ qui vniuerſalis interpretatur bet hyſpa
Quis enī vniuerſales nō vocet exer nias.
citus, quos vndiqꝫ diffuſos ac victo
rioſe cōuolare videt? Que gens aut
natio noſtras vires nō experta eſt?
Quos nō ſubiecit hyſpania reges?
Que non caſtigauit regna? Omīs hy
ſpanici noīs timor inuaſit: quod fir
miter credo nobis euenire ob tanti
ducis maieſtateꝫ. Nā vbicūqꝫ ſe hy
ſpani reperiunt Jacobū inuocāt ma
iorē, vt maiores fiant. Huius ocula
tiſſimus teſtis ſum; naꝫ cum preſen
tialiter puer adeſſem victorie tripo
lis: quam hyſpani obtinuerunt: ita
frequenter beati Jacobi nominatio
ac deprecatoria inuocatio per cūcto
rū peruolatora, ac ſi in Granatenſi
depopulato adeſſent regno: qđ iam
diu eius obtinuerant preſidio. Uñ
in die ſignāter ſancti Jacobi maio
ris obtenta eſt tripolis victoria taꝫ
facili congreſſu, ꝙ decem milibꝰ ſar
racenorū trucidatis: ac quindecim
milibus deuinctis: nec triginta occu
buerunt ex noſtris, quia in ſuo die
ille aderat de quo thema perſonat
Poſuit eum duceꝫ virtutum ⁊c.

¶ In ſermōe videbitur qualiter an Diuiſio.
tiquis et nobis hic dux fuit multipli
citer figuratus.

¶ Scitis fratres chariſſimi: qm̄ pa Prima p̄s
tres noſtri narrauerunt nobis, qua
liter beatus Jacobꝰ re ⁊ noīe maior

retribuerit nobis regna noſtra: que
vſurpauerāt ſarraceni, poſtꝙ̄ primo
ea per beati Jacobi doctrinā poſſe
Nis acqui dit xp̄s. Jacobꝰ ergo regna fidei tri
ſiuit Jaco buit ⁊ xp̄o, ꝗ poſtꝙ̄ depopulata ſunt
bus hyſpa ac perdita: ea tamē ſuo retribuit au
nias. xilio priſtine integritati reſtituens.
In prima victoria ipſe iacobus erat
dux verbi, qꝛ primꝰ venit in partes
noſtras: ⁊ q̄uis paucos ꝯuertit: im
putata eſt ſibi victoria, qꝛ granum ſi
napis. i. fidem ꝓut potuit ſeminauit
quod nūc in eccleſia fit ſuꝑ oīa ole
ra ⁊ ſuper oīa cetera regna, hyſpa
nie ſiquidē amplior viget fides, vbi
eſt malleus hereticorum inquiſitio,
nullū eſt regnū vbi hereſes non ꝓua
leant ꝑter regna hyſpaniarꝫ: vbi vix
nate reſecantur falce inquiſitionis.
Sed hic aduerte, ꝙ eo maior accre
uit iacobo gloria quo minor fuit ei
credentiū numerus in primo ſuo ad
uentu, nam quos non ꝯuertit viuus,
mortuus lucrifecit miraculis factis
inumeris, veluti Sāſon qui plures
moriens ꝙ̄ viuens debellauit. Oſſa
ergo eius mortua ꝓphetauerūt: duꝫ
ad primā ſedem remearūt per mare
mirabiliter allata ꝯpoſtelle. O bea
te Jacobe neſcio cui aſſimilabo te ni
ſi xp̄o duci tuo cui poſt mortē āpliꝰ
crediderūt ꝙ̄ duꝫ viueret. Uenit er
go hyſpaniarum dux citiſſime poſt
mortem xp̄i Marie benedictione ſu
ſcepta: vt primus ſue ſortis accipe
ret poſſeſſionem. Nam hic primꝰ de
predicando xp̄i adimpleuit manda
tū dicentis. Euntes vſqꝫ ad vltimū
Mar. 16. d. terre predicate euangeliū omni crea
ture. Ceteris in hieruſalē reſidenti
bus iſte ad nos vſqꝫ peruenit, ⁊ vſ
qꝫ ad compoſtellam que finis terre
dꝛ. Aliqui voluerunt expectare tan
tiſper, nec ſtatim opus predicatiōis
incipere, donec ſedaretur vel paruꝫ
ſcandalum crucis: que apud gentes
ſtultitia dicta eſt: vt refert paulꝰ, ſꝫ
iacobus maior maiori niſu ⁊ aīo fer
uentiori exire longe decreuit. Unde
iure ſignaꝰ in zorobabel duce iuda:
cui celerius fit mandatum de domo
dei etiā reedificanda, qui ob eā lon
ge abiuit. Uenit ergo dux nr̄ iermis
non armis pugnaturus, ſed precibꝰ
et v̄bo ꝑdicatiōis ſue ⁊ ſuorꝫ, hyſpa
niā ab hoſte demone liberauit, quaꝫ
cū iterum tēpore comitis iuliani de
mon ad infidelitatē primā reduceret
dux idē iterato liberat. viſibilis ap
parens in prelijs contra ſarracenos
ſepiſſime: quod ⁊ ipſi fatebantur.
Uñ merito de eo dici poteſt. Dñs ꝓ
cedebat eos ad oſtendendam viam Exo. 13. d.
per diem in colūna nubis, ⁊ per no
ctē in colūna ignis: vt dux eſſet itine
ris vtroqꝫ tp̄e. Uia padiſi xp̄i hūa
nitas eſt: paradiſus autē deitas ille
eſt via ⁊ terminus: ⁊ eius quoqꝫ vi Dux nr̄ ia
ta. via noſtra eſt: qua ad patriaꝫ eſt cobus eſt.
eunduꝫ. Hāc ſalutis viaꝫ veriſſimā
ꝗ ad vitaꝫ ducit: (nā ideo eſt via ve
ritas ⁊ vita). Hanc ergo nos docere
voluit noſter dux Jacobus ⁊ ſecurā
reddere a periculis plurimis, ⁊ ideo
per diem ſue predicationis: qua fuit
lucerna xp̄o meo, nubes fuit a terra
eleuatiſſimus ſuſpenſus celo: qꝛ eiꝰ
conuerſatio in celis erat pro nobis
orans, ſuper quos lachrymarꝫ plu
uias emiſit. Nec enī paruꝰ dolor eiꝰ
cordi extitit: videns perditionē ſue
predicationis, nā ſi ſamuel tantū fle
uit ſaulē: qꝛ reprehenſibilis erat, ꝙ̄
tū putas pium fleuiſſe apl'm pro ſor
te ſua etiam pro tota gente ⁊ toto re
gno? Hoc didiſcerat a xp̄o quē flere
ſuper ciuitatē viderat ꝓpterea ꝙ no
luit tempus ſue viſitationis cogno
ſcere. Nox aūt fuit totū tempꝰ quo
ſarraceni regna inuadūt hyſpanica
nā tunc deus velut dormiens vide
batur: ⁊ ipſa fides in multorꝫ opinio
ne obſcurata eſt et frigefacta. Nox
ergo eſt tempus belli, qꝛ tunc beſtie
agri vaganꝰ ꝑdātes, qui ſunt infide
les perſequētes aīas hoīm xp̄ianorꝫ
in quibus ⁊ triſtitie nox eſt, propter
quos noſter dux in colūna ignis vi
debatur in equo igneo rutilās, vt eſ
ſet dux vtroqꝫ tp̄e populo hyſpanie.

Sed quid erit nobis dux noſter bea
tiſſimus: cũ ⁊ pacẽ habeamꝰ ⁊ fidẽ?
Hereſes ⁊ hoſtes iã diu ſedauit, qd
nũc faciet nobis aplꝰ? Erit quippe
Uirtutes cardinales dux ꝟtutũ vniuerſaꝝ. ¶ Ubi aduer
te: ꝙ ꝟtutes cardinales dicũtur vni
uerſales, quas cõnexas habuit ſan-
ctus iſte: ⁊ ſi in alijs (vt ꝓbat ſcotꝰ)
diuiſim eſſe poſſint: aſſerẽs ↄtra tho
mã, ꝙ ad eſſentiã caſtitatis nichil fa
3.d.36. ciat fortitudo: q̃ extrinſecus tñ eam
ꝑfici, tñ in hoc caplo ꝟtutes hee vni-
uerſales vnitas ↄnexaſqꝫ reperies,
q̃ ideo dicunt vniuerſales: qꝛ ſemp
vnicuiqꝫ ſtatui: ⁊ cuilibet ꝑſone ſal
uãde, neceſſarie ſũt, imo ⁊ ſunt alia
rũ ꝟtutũ coadiutrices: qꝛ etiã cuilꝫ
ꝟtuti aſſiſtũt aliq̃modo, nec eſt ſan-
ctus q̃ ſe abſcõdat ab eis: Quis ſcꝫ
magis ⁊ minꝰ in eis ꝓcellerit. De iu
ſtitia ore dñi laudatur noe dicẽtis ei
Te vidi iuſtũ coram me in gñatione
Gen. 7. a. hac. Et angelꝰ gedeonẽ de maxima
fortitudine laudauit dicẽs ei. Dñs
Judic.6.c. tecũ viroꝝ fortiſſime. De tẽperãtia
laudat ioſeph caſtꝰ: qui erga ſe: ⁊ er
ga alios tẽperauit bona: q̃ corpori
ſeruiũt. maxime dũ in egypto exiſte-
ret. De prudentia laudat abigail: q̃
prudẽtiſſima notatur. Btũs tñ ma-
ior Jacobus de oĩbus laudat ſimul:
1.re.25.a. dũ poſuit eũ xps ducẽ ꝟtutũ vniuer-
Figura beati iacobi. ſaꝝ. Iſte eas eq̃ ducit ad ſe: qui ideo
merito figuratur in auriga iſrael: q̃
4.re.2.b. quatuor equis igneis vectus eſt in
celũ. Quatuor virtutibus preliba-
tis igne amoris diuini ſuccenſis. au-
riga noſter in celũ ſcitat ⁊ euectꝰ: vt
helias zelãtiſſimus fuit ſcdm ſcien-
tiã: nã ille dixit. Deſcẽdat ignis de
celo: ⁊ deuoret te ⁊ tuos: iacobꝰ aũt
dixit xpo. Dñe vis dicimꝰ: vt ignis
dſcẽdat de celo: et ↄſumat illos? Po
terat quippe dux nr̃ hoc facere: cui
etiã dmõia ad hoc citiſſime ſubiecta
erãt, ſed noluit hoc dicere niſi dñi
ↄſilio ꝓuio: quẽ pijſſimũ nouerat ac
patientẽ miſteqꝫ mie, ⁊ ſamaritani
hoc iuſtiꝰ meruerãt ꝙ̃ q̃nquagena
riꝰ ille miſſus a rege ſamarie, nã ſiꝺ
ciuitate nõ recipiẽte aplos dixit xps
Amen dico vobis tollerabilius erit mat.10.b.
terre ſodomoꝝ ⁊ gomorreorum in
die iudicij ꝙ̃ ciuitati illi. Si ergo ita
erit nõ imerito Jacobꝰ zelo dei eos
in ignẽ deicere voluit qui ipm xpm
nõ receperant, ſꝫ ꝓoccupãte miaꝫ in
lege xpi reuerituſ eſt q̃ miaꝫ vult ⁊ nõ
ſacrificiũ. Ut igit ex toto figurã im-
pleret helie: maxime ex pte qua miſe
ricors fuit: ſicut ille diſcipulo ſuo ꝑ
priũ tradidit palliuꝫ quo miracula
faceret: ſic ⁊ Jacobus baculũ ſuũ tra
didit hermogeni per eũ ad xpm con 4.reg.2.b.
uerſo: quo etiã iras dmonũ ſedauit
et inſudario eius plura fiebant mi-
racula. ¶ Ut ergo vel vnũ verbũ de
qualibet virtute faciam: pro iuſtitia Juſtitia iacobi.
eius aduerte, ꝙ teſte Seneca in li-
bro quatuor virtutuꝫ. Juſtitia eſt na
ture tacita conuentio in adiutorium
multorũ inuenta. Hec cõuentio pri-
mo vocat filios. vt parentibus inſer
uiant: quibus federe naturali tenen
tur ⁊ diuino. Nam ideo interrogare
oportet maiores natu: ſi iuſti ſũt: vt
ſicut per eos eſſe humanum ſuſcepe-
runt: ſic accipiant eſſe iuſtitie ac bo-
nitatis. Huic iuſtitie adhherẽs bea
tus Jacobus zebedeo iuſto et ma-
tri deuotiſſime inſeruiuit parentibꝰ
ſuis: inuenit ſane ipſum Jeſus non
in foro occioſum: nec in aula iocan-
tem, nec in proſtibulis laſciuientẽ:
aut lucris ſupra modum adherentẽ
ſed cum zebedeo iuſto patre ſuo: et
alijs mercẽnarijs componentem re- Mar.1.b.
thia in naui, a qua vocatur vt reli-
cto corporis iuſto patre, patrem iu-
ſtificantem ſequatur animarum. quẽ
⁊ zebedeus ſequeretur: ſi fieret vox
ad eum: nam hic vir et vxori ſue co-
piam dedit: ⁊ gratiam preſtitit, vt li-
berius ſequi poſſet chriſtum: eiſqꝫ na
tos ſuos cõmẽdare. Ex prima ergo
iuſtitia ad maiorem conuolat iaco-
bus maior: et eſt illa de qua dicitur.
Querite primũ regnuꝫ dei: ⁊ iuſtitiã
eiꝰ. Gloſa. Juſtitia regni eſt omnia Mat.6.d.
que chriſtus docuit obſeruare. Nec
mirum ꝙ hanc habuerit iuſtitiã, qui
matri auſum dedit, vt pro eo pete-
ret dextram vel ſiniſtraꝫ regis: quod
in euangelio vidiſtis hodierno. Nã
qui ſubit cõmodũ. ſubire debet onꝰ
Non ſolum dux noſter oĩa que xps
docuit obſeruauit: ſed omnia que fe
cit: iſte fecit: et docuit. Dux ducum
xps: Jacobus autem maior inſtitu-
tus ab eo maiori imitatione ſequi-
tur veſtigia ſuperioris, vñ que fecit
chriſtus ad tria reducũtur. ſ. marty-
Fortitudo iacobi. rium in paſſione: virginitatẽ in cor-
pore, doctrinaꝫ in predicatione: que
beatus Jacobus proſecutus eſt, ſe-
cũdum alias tres vniuerſales virtu
tes: nam ⁊ fortis fuit in martyrio, tẽ
peratus in caſtitate, prudens in do-
ctrina. Si de quolibet iuſto dicitur.
Puer.10.d. Fortitudo ſimplicis via dñi que xps
eſt, q̃to amplius de hoc dici poteſt,
quẽ ſpeciali amore ⁊ peculiari nomi
natione ipſe chriſtus filium ſuũ ap-
pellauit? Nam legimꝰ ꝙ dñs Jeſus
Mar.3.b. hunc vocauit filium tonitrui, et chri-
ſtuſmet eſt tonitruũ: quo pater deus
maieſtatis intonuit, vt ſuam gloriã
nobis oſtenderet: ⁊ valeremus dice
Johan.1.b re. Uidimꝰ gloriã eius, gloriã quaſi
vnigeniti a patre: plenum gratie et
veritatis. Nec paruum putes toni-
Job.26.d. truum filium dei de quo ait Job. Cũ
vix paruam ſtillã ſermonis eius au-
dierimus, quis poterit tonitruũ ma
gnitudinis eius intueri? Stilla ver
bi data eſt in lege nature et ſcriptu-
re: ſed in lege gratie intonuit de ce-
lo dominus et altiſſimus dedit vo-
cem ſuam. Cum ergo qui nos cõfor-
tat chriſtus omnibus dicat, confidi-
te quia ego vici mundum, q̃to inti-
mius hoc diceret Jacobo filio forti-
tudinis ſue? Nam in tonitruo forti-
tudo notatur, quod fulgur habet ꝑ
filio igne inextinguibili ardẽs. Nul
la ergo vi humana extingui potuit
Ps.58. fortis dilectio ducis noſtri: quin di-
ceret chriſto fortitudini ſue. Fortitu-
dinem meam ad te ſeruabo: quoniã
tu deus eleuator meꝰ. Hoc ſecundũ
tranſlationem hieronymi accipe, qđ
multum conuenit Jacobo: quia a iu
uentute ſua ex quo vocatus eſt mo-
ri cupiens pro chriſto: ei ſuam forti-
tudinem offerendam per martyrium
ſeruauit: qui primꝰ inter apoſtolos
martyr effectus eo die quo et chriſtꝰ
migrauit ad deum, ab herode agrip
pa occiſus vt feſtum ſolẽne faceret
iudeis: tantum apoſtoluꝫ interficiẽs
nam inuidia tabeſcebant, videntes
eum tam honorifice receptũ ab apo-
ſtolis et Maria matre Jeſu: cum ab
hyſpania rediret. Hunc tñ etiã occi
ſum eleuat chriſtus non ſolum in ce
lo ſed in terra, cum venientibus di-
ſcipulis Jacobi: ⁊ accepto corpore ĩ
naui peruentum eſt per gratiam dei
ad propriam ſedeꝫ compoſtelle. De
temperãtia aũt Jacobi quid ſperas Uirginitas Jacobi.
audire? Ultimũ eñ gradũ habuit tẽ
perãtie ſicut ⁊ iuſtitie ⁊ fortitudinis
nam virgo electus fuit vt Johãnes
frater eius: ⁊ ei dicere poteris. Dux Hier.3.b.
virginitatis mee tu es. Dux virgini
tatis eſt qui eam exemplo docet. For
te et ob hanc virtutem quemadmo-
dũ et iohannes familiaris erat chri
ſto ad ſecretiora admiſſus, ⁊ ob hãc
dilectus marie que eius celebrauit
exequias quaſi proprij filij. Pru- Prudẽtia.
dentia autem eius in predicatiõe pa
tuit, vbi ſapientie dux fuit: et ſapiẽ- Sap.7.b.
tium emendator: quando magos cõ
uertit: eorum libros in mare ꝓijciẽs
Datꝰ ergo eſt in ducẽ ac ꝓceptorem
gẽtibus hyſpanie: immo ⁊ neſcio qđ
habet ſuper omnẽ regionem vbi no
men chriſti viget. A quatuor eñ mũ
di partibus venitur ad eius ſepul-
chrum glorioſum, ita vt ex hoc ei di
cere valeamꝰ, Sis dux in domo do
mini ſuper omnem virum. In omni Hie.29.f.
quippe eccleſia dei perſonuit eiꝰ ſe-
pulchrũ vbi nõ minor lucri fit indul
gẽtia ꝙ̃ in xpi ſepulchro: ideoqꝫ ſol
licitat corda virorum, vt eum viſe-
re vellint. Hic dux noſter Jacobus Jacob iacobi figura.
currus hyſpanie ⁊ auriga eius figu
ratur in patriarcha: multo tamen tenet

eſt melioꝛ illo ſicut res vmbꝛa: et ſi-
cut veritas eſt melioꝛ ꝙ̄ figura. Un̄
ſi ille habuit quatuoꝛ vxoꝛes: iſte hꝫ
pꝛedictas quatuoꝛ v̄tutes ceterarū
vniuerſales matres. ille dixit. Cras
Gen.19. reſpondit michi iuſtitia mea, ſꝫ huic
reſpondit hodie in celo, qui nunꝙ̄
fuit in limbo. Si ille pꝛudēter ſe ha-
buit in virgis decoꝛticatis. iſte in
chꝛiſti plagis ꝛ cruce, alter dum vir-
gas pingit fraudem labā mutantis
mercedeꝫ fraude repellere voluit: vt
aiunt gloſe, ſed iſtius pꝛudētia chꝛi-
ſtianiſſima fuit: q̄ bona dat pꝛo ma-
lis. Si fuit foꝛtis ille dum ꝓ rachel
obnixe laboꝛat, iſte foꝛtioꝛ pꝛo eccle
ſia pꝛimus manū ſuam miſit ad foꝛ-
tia. Si alter ex tēperātia octoginta
quattuoꝛ attigerat annos qn̄ pꝛimo
ducit vxoꝛē, iſte nunꝙ̄ mulierē tetigit
Aduerte etiā ꝙ per iacob vltra hec
ſignatur beatus Jacobꝰ ratione in-
terpꝛetationis, ꝛ ratione reuelatio-
nis facte vtriqꝫ, ꝛ ratione ſepulture
ac moꝛtis. Jacob luctatoꝛ vl' ſupplā
tatoꝛ interpꝛetatur, ſimiliter ꝛ beatꝰ
Jaco.1.a. Jacobꝰ vt habetur in gloſa ſuꝑ id.
Jacobus ſeruus Jeſu xp̄i in canoni
ca iacobi, vbi ait īterlinearis. Sup
plantatoꝛ vel luctatoꝛ, cuius pꝛimū
verbū videtur ſumptum ex ꝓpheta
dicente. Jn vtero ſupplantauit fra-
Oſee.12.b trē ſuū: ꝛ in foꝛtitudine ſua directꝰ
eſt ab angelo, ꝛ inualuit ad angelū
ꝛ cōfoꝛtatus eſt fleuit, ꝛ rogauit eū.
Ecce ergo qualiter Jacob ſupplan-
tauit eſau etiam in vtero, et luctatꝰ
eſt cum angelo, ꝛ beatꝰ Jacobꝰ ſup-
plātatoꝛ dr̄ ex vtero: qm̄ dum in vte
ro matris ſue ſynagoge eſſet Eſau
ideſt mūdū ſupplātauit, cum adhuc
eſſet iudeus, nam ſegregatus a mun
do piſcationi intendebat. Et vt ait
gloſa. Eſau et Jacob dum eſſent in
vtero ſe mutuo impellebāt, ꝛ ſic iaco
bus ꝛ mundꝰ qui dum adhuc eſſet iu
deus dicere poterat. Michi mundꝰ
crucifixus eſt et ego mūdo. Niſi ve-
lis dicere ꝙ tūc ex toto mūdū expul-
lit ꝛ ſupplantauit noſter iacobꝰ etiā
adhuc cathecuminꝰ, ꝛ veluti non
ex toto natus, quādo relictis retibꝰ
ꝛ naui ſecutus eſt mundi creatoꝛem,
cum quo veluti cuꝫ angelo luctatus
eſt duplici bꝛachio qd̄ pꝛopheta po-
ſuit fletu. ſ. et oꝛatione, fleuit inquit
et rogauit eū. Cum magni cōſilij an-
gelo xp̄o dn̄i noſter dux magnā ha-
buit luctam, oꝛōnis bꝛachio, qn̄ per
matrē rogauit eū vt ei daret dextrā
vel ſiniſtrā i regno ſuo. Hoc eñ ma
ter petijt ad ſuggeſtioneꝫ filioꝝ. Sꝫ
hoc bꝛachiū nō fuit ita foꝛte: vt xp̄m
inclinare valeret, vnde opus fuit foꝛ
tius addere bꝛachium: non ſolū in
lachꝛymis quaꝝ eſt regnū teſte Ber
nardo ſꝫ in effuſiōe ꝓpꝛij ſanguinis,
quando ſe dixit poſſe bibire calicem
paſſionis, vt quicquid vellet optine
ret a xp̄o quē violēti rapiūt, vn̄ ſtati
dixit eos bibituros caliceꝫ: vbi eos
ad martyꝛiū pꝛedeſtinatos oſtendit
Habuit et iacobus duo noīa ſecun-
dū impoſitū a deo ſicut ꝛ ille qui vo
catus eſt Jacob ꝛ iſrael: iſte autē Ja
cobus et filiꝰ tonitrui dicitur a xp̄o.
Scd̄o per Jacob ſignatur Jacobus
ob reuelationē vtriqꝫ factā. De Ja-
cob eñ legitur Gen.28. ꝙ egreſſus
de berſabee pergebat arā, ꝛ venit in
quēdam locum: vbi doꝛmiens vidit
scalam ſtantē ſuꝑ terrā: cuiꝰ cacumē Gen.28.
celum tangebat: ꝛ angelos aſcendē-
tes ꝛ deſcendētes per eā: ꝛ dn̄ꝫ inni
xū ſcale. Et de iacobo etiam legitur Trāſfigu-
Aſſumpſit Jeſus petrū ꝛ iacobū ꝛc. ratio xp̄i.
Et apparuerunt ibi Moyſes ꝛ He Math.17
lias, et vox facta de nube dixit. Hic
eſt filius meus ꝛc. Jacobꝰ aſſumptꝰ
eſt ad iſtam viſionē ſcd̄m veritatem
quā Jacob vidit ſcd̄m figurā. Sca-
la ꝛ hoſtium celi eſt xp̄s: per quem ſi
quis intrat ſaluatur, immo per hanc
ſcalam opoꝛtet aſcēdere qꝛ nemo ve
nit ad patrem niſi per eum. Scalam
iſtā in terra ſtantē vidit beatus Ja-
cobꝰ, qꝛ ipſum verū hoīeꝫ cognouit,
ꝛ cacumen eius tangens celū: qꝛ verū
deum credidit. Et tunc vidit eius ca
cumē celum tangere, quādo vidit eū
trāſfiguratū

tranſfiguratum in claritate illa: quā
oſtendet electis ſuis in gloꝛia. Et
angeli aſcendentes et deſcēdentes
qꝛ moyſes ꝛ Helyas cū eo erāt. Ubi
aduerte ꝙ angelus aſcendens He-
lyas eſt, q̄ in curru igneo aſcēdit i ce
lum. Angelus deſcendens Moyſes
qui moꝛtuus eſt: et appoſitus ad pa
tres ſuos: deſcendit in limbū. Uidit
etiam Jacob dn̄ꝫ innixū ſcale: patrē
videlicet qn̄ audiuit vocē dicentem
hic eſt filiꝰ meus dilectus cōſubſtan
tialis. ſ. ꝛ eiuſdē nature, qꝛ īnixꝰ eſt
ſcale dū pater eſt in filio. Ecce quo-
modo innitit̃ ſcale vt pote eiuſdem
nature ꝛ ſubſtātie cū ipſo qui eſt ſca
la. Et hanc vocē allatā de celo au-
diuit btūs Jacobus dū eſſet cū chꝛi-
ſto in monte ſancto. Ultimo ſignat̃
per Jacob ratione ſepulture ꝛ moꝛ-
tis: nā de Jacob legitur in exodo: ꝙ
moꝛtuꝰ eſt in egypto cū iā eſſet mul
tiplicatꝰ i filijs ꝛ filiabꝰ, ꝛ poſt moꝛ
tem tulerūt filij eius oſſa illius: que
poꝛtarunt in terram ꝓmiſſionis in
terra canaā: et ibi ſepelierunt eū. Et
ſic btūs iacobus cum multiplicatus
eſſet in filijs ꝛ filiabus, habēs diſci-
pulos ꝯtēplatiuos et actiuos: quos
xp̄o genuerat moꝛtuus eſt tandē in
egypto. i. in hieruſalem: que ꝓ tunc
egyptus erat: quādo fuſus eſt in ea
Apo.11. ſanguis xp̄i et aploꝝ. De quo egy-
pto ait Johannes in Apocalipſi lo-
quēs de helya ꝛ enoch. Et iacebunt
coꝛpoꝛa eoꝝ in platea ciuitatis ma-
gne que vocatur ſpiritualiter ſodo-
ma et egyptꝰ, vbi dn̄s eoꝝ crucifixꝰ
eſt, et conſtat ꝙ crucifixus ſit in hie-
ruſalē que tūc facta eſt egyptus vbi
Jacobus occiſus eſt, et ſicut narrat
Leo papa ipſo moꝛtuo tulerunt ꝛ di
ſcipuli eiꝰ coꝛpꝰ ipſius quos ab hy
ſpania ſecuꝫ duxerat vt reducerent
magiſtri cadauer ad eam: qui cū ve-
niſſent in iope poſuerunt in naui, et
per nauē diuina inſpirante clemen-
tia delatū eſt in hyſpaniam: que ad-
Eſa.35.e. uentu ipſius ſit canaā, ideſt cōmuta
ta ex cultu ydoloꝝ ꝛ gentili ritu ad
chꝛiſtum verum deum conuerſa. Et
erat arida facta eſt in ſtagnum: et ſi-
tiens in fontes aquaꝝ meritis et in
terceſſiōe iacobi fidelis xp̄o: vſqꝫ ho
die perſeuerans. Sequamur ducem 1.Par.9.d.
fratres chariſſimi, nam de eo veluti
de phinees dici poteſt. Erat dux eo
rū coꝛam dn̄o. Etiam in celo dux no Gala.2.b.
ſter eſt coꝛā dn̄o pꝛo nobis interpel- Jacobꝰ cur
lans, qui ꝛ ſi colūna eccleſie a Pau dr̄ maioꝛ.
lo apoſtolo meruit appellari: quid
non dicam ipſum colūnā hyſpania-
rū? Magnꝰ dux noſter: ꝛ magna vir
tus eius, qui ꝛ vite merito: ꝛ antiqui
tate: ꝛ xp̄i familiaritate vt ait q̄dam
gloſa maioꝛ appellat̃: et ob id quia
poꝛ ꝙ̄ ceteri apoſtoli penetrauit ce-
los, nec abſre: qm̄ pꝛioꝛ penetrauit
maria, ꝛ lōge poſitas nationes. Un
de nec mirum ſi pꝛioꝛ eſt in donis.
maioꝛ in imperio: qui pꝛioꝛ fuit in la
boꝛe: et in obedientia grauioꝛi ma-
ioꝛ, vnde nobis in hoc ſancto videt̃ Judic.10.
contigiſſe ſicut populo galaad: qui d.
ducem ſtatuerunt eligendum eū, qui
pꝛioꝛ dimicare cepiſſet. Animoſum
habemus ducem contra demones,
ſi nos contra vitia volumus certare
auxilio tanti ducis. Quid referam
de ſpecie Jacobi, quem tantum dile
xit xp̄s, quem in pꝛimis vocauit: in
pꝛimis expoſuit peregrine pꝛedica-
tioni, ꝛ martyꝛio tā ſolēni, vt in pꝛi-
mis coꝛonaret conſummatum in bꝛe
ui: ac ſi tempoꝛa multa vixiſſet, nam
accelerauit opus ſuum ſciens ex oꝛa
culo ſe parū victurum ꝛ cito ad glo
riam vocandū per martyꝛium, qui ꝛ
ſi maioꝛ vocatur reſpectu alteriꝰ Ja
cobi: qꝛ eo pꝛioꝛ vocatus eſt: pariter
hac eadē ratione oībꝰ maioꝛ vocari
pōt, quia oībus pꝛioꝛ aplīs ꝛ opus
pꝛedicatiōis exercuit et martyꝛiū ſu
ſcepit: et ad gloꝛiaꝫ, vocatur eternā

¶ De btā Anna matre matris dei.
Sermo.26.

¶ Uiſitauit dn̄s Annam: et ꝯcepit:
et peperit. 1.reg.2.d.

¶ Jnuocatio vbi oſtenditur ꝙ ma-
tri tenetur filia.

Nos eſt predicãtiũ ꝑ
gr̃a obtinẽda ſermo-
ni. viſitare mariam:
qm̃ eſt gratia plena.
fons redundãs gr̃a
Maria te- tur. ſ3 feſtũ hodier-
netur huic nũ nõ ſolũ ꝓbet nobis hui9 viſitatio
feſtũ anne. nis fiduciã: ſed etiã mariã videt in
obligationẽ ducere ad nos viſitan-
dũ: nã que ꝑ oĩbus ſanctis eſt ſolli-
cita: quoꝝ circundatꝫ varietate, q̃to
ſollicitior erit ꝑ mr̃e ſua? Cõcludũt
theologi: ꝙ oĩs bona iclinatio quã
iuſti habẽt in terra, ſecũ ꝑmanebit in
celo. Quis aũt de honorãdo paren-
tes nõ ſit preceptuʒ in celis, nec iſta
inclinatio quã habemus nũc habe-
bit in gloria locũ: vt poſſit executio-
ni mãdari: qr vnuſquiſq3 tã exẽpt9
erit ab omni penuria. ꝙ videatꝫ: vnũ
habere imperatorẽ in corpe. ad ma-
nũq3 cuncta poſſidere. Nam fruſtra
lucerna parua illuminatꝫ, qui amict9
eſt ſole, ſi ergo maria in celo nõ pote
rit matrẽ ſuã honorare, ſaltẽ in ter-
ris hoc poterit adimplere. quod fa-
ciet: ſi nos viſitare dignetꝫ. quẽadmo
dũ primũ predicatorem Johãnẽ: et
totam domuʒ eliſabeth cognate ſue
viſitauit. Si aũt beata maria ſpũali
ter nos viſitauerit: concept9 mentis
mee in lucẽ edere potero, ſ3 abſq3 vi
ſitatione marie non bene paritur no
ticia predicantis, qm̃ ⁊ ſi granũ fru-
menti habeat vim producendi ex ſe
aliud iuxta genus ſuũ, hoc facere ne
quit: nec producere quod habet ab-
ſconditũ: niſi ſol veniẽs ⁊ oriens de-
ſuper excitauerit in grano virtutem
illam, et illud adiuuauerit. Granum
frumenti eſt verbum predicantis, ⁊
ſol beata virgo Maria: virtus ver
bi eſt: vt corda moueat audientium
ad fructum operis, calor ſolis virgi
nei eſt gratia ſpirit9 ſancti qua abũ
dat Maria, ſicut ſol calore: ideo vt
oriatur ſup nos. radios diffundens
gratie: ei genibus flexis offeramus
Aue maria.

¶ Argumendum dicendorum.

¶ Uerba thematis, nobiles domi-
ni litterati de illa ſterili atq3 felici- Materſa-
anna ſcritpta ſunt, a qua libri reguʒ muelis brẽ
exordiũ ſumũt, que et tam maxime anne tenet
ſpei: atq3 conſtantie extitit: vt mole- figuram.
ſtiã vehementẽ ab emula ſua illataʒ
equo aĩo ferret. Exprobare quidem
audebat ei: ꝙ dñs concluſerit vuluã
eius, anna vero ſciens ꝙ dñs pau-
perẽ facit: ⁊ ditat: in tẽplũ ſepe ſe cõ
tulit oratura deũ, vt ſibi daret opta
tã prolẽ, quã ſemper dño preſentare
vouit. Dum ergo ipſa nimio lachry
marũ profluuio atq3 multiplicibus
verbis oraret, heli ſacerdos eã qua
ſi ebriam allocutus eſt. Que reſpon
dit nũq̃ ebriatiuuʒ aliquod bibiſſe,
ſolũq3 ex merore procedere vox eius
importuna ⁊ eiulatus. Tam patien-
ter igitur pertulit ebriaʒ iudicari: vt
ipſe malus iudex eius fieret aduoca
tus, nam orauit ꝑ illa ſacerdos ille
et reuoluto anno peperit Samuelẽ
puerum gratiſſimum omni populo.
Qui ſtatim dum ablactat9 eſt: tem-
plo dedicatur: vbi aliȷ̃ ꝯplures erãt
pueri: in quib9 vt ait ſcriptura erat
grande peccatum. Samuel aũt non
ſolum pueros ſed Heli ſacerdotem
non parum ſenem ad meliorem fru-
gem etiam infans reduxit, qm̃ dñs
erat cũ puero: qui poſtea extitit opti
mus iudex totius iſrael. Ob iſtũ ma
ter ei9 anna nimium fuit honorata.
Noſtra igitur anna beatiſſima quia
in altera figurata eſt pariformiter ſte-
rilis fuit, ex qua non ſolum libri re-
gũ, ſed tota eccl'ia ſumit initiũ. Hec
non ſolũ ab emula, ſ3 ab ancilla ſua
moleſtiam paſſa eſt: ⁊ a ſacerdote ex
probrãte illi ſterilitatẽ ſuã. q̃ tũc ma
gnũ dedec9 erat: ⁊ maledictio legis,
tñ anna beatiſſima ſepiſſime orauit
dñm: vt ſibi ꝑlem ꝓſtaret: quã oĩb9
dieb9 dño vouit ꝯſecrare. Exaudita
deniq3 fuit ꝑ dei clemẽtia ⁊ ꝑ ſua re
uerentia, dñs ꝯtulit ei ꝑlem mariam
q̃ in domo puellaꝝ a triẽnio ꝯſecra-
ta deo, ceteris fuit norma recte viuẽ
di, Hec ergo prudens ⁊ ſacerdotib9

conſiliũ, ⁊ populo tribuit preſidium
ꝓpter qd̃ anna beatiſſima oĩ iſrael
tũc dilecta fuit de qua ait thema. Ui
ſitauit dñs ⁊c. In toto ſermone agã
Diuiſio de viſitatiõe ⁊ ꝯceptu ⁊ parturitiõe
beate Anne. ¶ Illa prima electio
Electio di qua elegit ſanctos pr̃ etern9 in xp̃o
uina viſita ante mundi cõſtitutionẽ ꝓculdubio
tio quedaʒ ꝙ viſitatio quedã fuit: de qua dicit
fuit. Eſaias. Habebũt gr̃am viſitatione
Eſa.6.a. facta ſup eos. Niſi viſitatio illa fie-
ret ſup electos ab eterno, gratiaʒ in
tempore nõ haberent: quã tũc decre
uit dare illis de9, Uidens quomodo
oñs in adam peccauerũt: ⁊ egẽt gra
tia dei, ex hac viſitatiõe prima oriũ
tur alie. qr electos ſuos viſitat deus
Sed timendum ac tremendũ eſt no
bis ex nomine iſto, vocamur equidẽ
electi: vt vita noſtra electa ſit nõ cõ
munis: quia qui cõmuniter ac negli-
genter viuit: non videtur electus, ſ3
qui dei emulatione ſequitur chariſ-
mata meliora: optimoſq3 viros imi-
tari conatur. Dũ ergo cleric9 in ſua
eccleſia melioribus melior eſſe ꝓcu-
rat: elect9 dici meretur, dũ monach9
in cenobio ſanctiorib9 ſe conformat
ac eos nititur excedere elect9 eſt, dũ
q3 in familia ſua quiſpiam h3 curaʒ:
vt ſit potior atq3 meliori predit9 in
genuitate, proculdubio videtur ele-
ctus Ue autẽ illis qui turbã ſequũtꝫ:
nec vlla ſigna ꝓcellentia electionis
oſtendunt. Nam iſti velut poma pu
trida nulla electione digna ꝓȷ̃cien
tur in tenebras exteriores. Scitis
nãq3 fratres mei ꝙ qñ aliqua electo
iminet: tenentur electores meliorem
eligere ſub pena pcti, vt ait beatus
thomas in quolibetis, t3 tñ electio
ydonei quis aliq̃ admixta ſit pctõ.
Apud deũ g̃ ſemp d3 eligi melior: a-
pud hoĩes ydonei tenet electio, ſe-
pe tñ ſit concertatio inter duos: quis
prior electus euadat: quib9 ꝯtingit
vt iacob ⁊ eſau: quoꝝ deterior egreſ
Electio di ſus ẽ prior. ¶ De9 aũt nõ meliores,
uerſa no imo deteriores vr̃ elegiſſe, qm̃ infirma
ſtra. mũdi elegit de9: ⁊ ꝑſecutorẽ paulũ fe
cit vas electiõis. Quid ergo dicem9
deo noſtro? Nõne dñe iubes nos fa
cere ſcdm̃ exemplum qd̃ in te monte
mõſtratꝫ nobis? Si ꝯtemptibilia eli
gis, cur nos ſub pcti pena meliorem
eligere obligas: ⁊ i electiõe oculos
auertere a ꝓprio cõmodo, eq̃tatẽq3
ſolũmodo aſpicere ⁊ iuſtitiã? Non
cognationẽ, non ꝓuentionẽ, nõ ami
citiã hui9 mũdi, tu aũt nõ ſic. aduer
tite fratres: et attendite diuine ele-
ctionis maieſtatẽ, nam ideo deus in
electione ſua eſt ab omni exemptus
lege: et eſt in eo pro ratiõe volũtas,
qm̃ ſcriptum eſt. Quẽcunq3 elegerit
dñs erit ſctũs, nõ dicit ẽ ſctũs ſ3 erit
ſctũs: qr cũ electõe ſcitatẽ ꝓſtat. Si
oẽs in adã peccauerũt: oẽs electi dei
pctõres erãt mali, quapropter eligi-
biles non erãt. S3 ipſe deus eoipſo
quo eos elegit facit eos eligibiles ꝓ
bens cũ electiõe oĩa tali dignitati re
quiſita. Uñ cũ paul9 vrgeretꝫ a q̃buſ
dã dicẽtib9 ꝙ apl'i fuerãt ignari, ⁊ e
medio vulgi aſſumpti rñdit. ydone 2 cor.3.b.
os nos fecit miniſtros noui teſtamẽ
ti. q. d. verꝫ eſt ꝙ ex nobis ad tãtã ele
ctionẽ ſufficiẽtes nõ ſum9, tñ ipſe q̃
nos elegit ꝑ gr̃aʒ ſuã ydoneos nos
fecit. Si g̃ de9 elegerit indoctũ ei ꝓ
ſtat ſapiẽtiã: ſi fragilẽ ei ꝓſtat forti-
tudinẽ, ſi puſillanimẽ ei preſtat aiʒ:
vt virtute valeat irrũpere iniquita-
tes. Nos non ſic. qr dũ eligimus ni-
chil damus niſi vocẽ, que vt fumus
euaneſcit. felix qui caret tali voce et
felicior qui ea ſic vtitur: vt poſt ele-
ctionẽ non opus ſit penitere. Pro di
uina electiõe extollẽda ⁊ nr̃a deȷ̃ciẽ
da aduerte, ꝙ quidã rex frãcoꝝ noĩe
philipp9 ꝯgregauit i aula ſua ep̃os
⁊ ꝑlatos regni ſui. q̃b9 dix. Cur pr̃es
vos non eſtis iuſti ac ſancti ſicut an
teceſſores veſtri, qui ſuo exẽplo nos
excitabãt ad ſanctitatẽ: ſua charita
te ad feruorem: ſua doctrina ad le-
ctionẽ deuotã, vos aũt iurgiȷ̃s pleni
põpatice ambulantes. ſeculariter vi
uẽtes: ita vt verꝫ ſit hodie illud. Si- Eſa.24.a
cut populus ſic et ſacerdos. ſ. nulla Oſee.4.b

ꝟtute maioꝛ. Ad hãc fraternã coꝛre-
ctionẽ ſic ſenex q̇dã ex ꝓlatis rñdit.
Dñe oꝛo ne miremini: quia illi anti-
qui pꝛelati erant electi a deo, ⁊ ꝑ cõ
ſequẽs ꝓſtabat deus illis dignitati
neceſſariã virtutem: ⁊ ipſi curabant
ꝯplacere ſuo electoꝛi deo vbi ſancti
tas, nos aũt a te rex electi ſumꝰ: qui
aĩo non pꝛeſtas ꝟtutẽ: ⁊ nos ſatagi
mus complacere tibi in quo ſepe to
ta peruerſitas eſt. O igitur nos feli
ces fratres mei quia talem electoꝛẽ
habemus deũ, vt noſtros oĩno va-
leat defectus delere, ad perfectionẽ
q; deducere imperfectionem noſtrã:
qui cum electione dat oĩa requiſita.
¶ Hic ꝓdeſtinatoꝝ electoꝛ beatam
elegit annã ei conferens omnes pꝛe
cellentias tali dignitati ꝯſentaneas
Vñ eam ad ſe trahẽs dicit. Ueni ele
Anna eligitur. cta mea (ſcz adhere michi) ⁊ ponam
in te thꝛonum meum mariam, vbi ſe
dere alacriter decreui. tu thꝛoni mei
habeto curam. De anna etiã beatiſ-
Cãti. 6. c. ſima in canticis dr̃. Una eſt colũba
mea. ſ. gemibunda ob habẽdũ ꝓlem
vna eſt perfecta mea: vna eſt matri
ſue: electa genitrici ſue, matri ſue. i.
matri filij dei electa in matrẽ: non ſo
lum ſpũalẽ ſed realez, quia electa eſt
genitrici dei vt eam generet. Ut aũt
demõſtretur: ꝙ filia maioꝛ eſt matre
ſua dicitur, elegit eam deꝰ: ⁊ ꝓelegit
eam. in tabernaculo ſuo habitare fa
ciet eam. Tabernaculũ dei eſt maria
Ubi deus ⁊ oñs ſancti demoꝛantur
ſub vmbꝛa alarum eius, qm̃ oĩm bo-
noꝝ mater eſt: tamen inter oñs ſan-
ctos in maria pꝛimã manſionem hz
anna mater ſua, de qua ſignãter dr̃.
In tabernaculo ſuo habitare faciet
eam. Anna dr̃ electa ⁊ ꝓelecta, electa
fuit ad gloꝛiam: pꝛeelecta ad tantaz
dignitatẽ ne credas a caſu mariã pe
periſſe, qm̃ ad hoc iſta ſola ꝓelecta
erat. Si pꝛincipi nutrix eligitur plu
rimã diligentia, q̃to amplioꝛi cura
eligẽda erat mater filie celeſtis pꝛin
cipis: Mater pꝛimogenite ante oẽs
creaturam: Mater vnice patris eter
ni: Uñ talis credenda eſt anna qua
lis eſſe debet illa que, diuino generi
miſcenda eſt. Scitote igitur qm̃ mi-
rificauit dñs annã: q̃tum dignitati
tam ſublimi opus erat. De hac ergo
viſitatione beate anne exhibita di-
cit Eſaias. Defecit germen, omnis Eſa. 15. c.
viroꝝ interijt: ſcdz magnitudinẽ ope-
ris ⁊ viſitatio eoꝝ. In iſtis ſenibus
Joachim ⁊ Anna defecerat naturali
ter germen ⁊ viroꝝ ad generationẽ,
deus tñ vt generatio potius ſua q̃
eoꝛum videretur ſcdm magnitudinẽ
operis: quam in eis diſpoſuerat fa-
cere, ſic eos viſitauit affluẽter ⁊ plu-
rimis bonis onuſtus.
¶ Nunc de conceptu Anne vidẽdũ
Scda ps. eſt. Conceptus aũt pꝛepõderari de-
bet penes matrimoniũ: nam quãdo
deus ſpecialiter aliquos facit in ma
Anne fuit optimꝰ conceptus. trimonio conuenire melioꝛem eis cõ
ceptũ parat, vt videre eſt in Thobia
et eius vxoꝛe. De anna aũt btã am-
plioꝛem curam deꝰ habuit: vt nube-
ret Joachim, optimis moꝛibꝰ pꝛius
duz iuuẽcula erat inſtructa in tẽplo
Nam mos erat antiquis templo re-
cludere nobiles puellas, donec eſſẽt
nubiles. Qd̃ ſi noſtra tẽpeſtate non
fit: ſaltem domi ſic nutriantur, ac ſi
ex domo in monaſteriuz deberẽt cõ
uolare. Nam memoꝛ ſuz: ꝙ tranſiẽs
ego per quãdã ciuitatẽ. ⁊ ingrediẽs
domũ cuiuſdã matrone, exoꝛatꝰ ſum
ab ea ne diſcederez: donec filias eiꝰ Quomodo
benedicerẽ. q̇ tam honeſto habitu et puelle nu-
ex tã ſecretioꝛi loco illico aduenerũt triantur.
ꝙ miratꝰ dixi. Puelle iſte bñdictio
ne non indigent, qꝛ honeſtatis bene
dictione oꝛnatas video. Abeũtibus
aũt filiabus dixit michi mater earũ.
Hac induſtria pater vſa ſuz cũ iſtis
puellis, ꝙ eas ſemꝑ credere feci mo-
niales foꝛe de mundo nil eis allocu
ta ſum: ſed de religione ac ſi religio-
ſas futuras decreuerĩz eas. ⁊ ſic eas
habeo hũiles ſub manu mea. ab iſta
matrona diſcite vos o mulieres ne
ad feneſtras cõuolent filie veſ̃, nec
habeãt pectoꝛa patula velut empo-
rium venale.

rium venale. Nã ſi recluſe ſint ⁊ ho
neſte, citius ⁊ honoꝛabilius in ma-
trimoniũ aſſumẽtur. Nr̃a igiĩ ãna
e templo educitur vt nubat, de cuiꝰ
matrimonio duas aſſero ꝓpoſitio-
nes: pꝛima. Matrimoniũ anne opti
mũ fuit: inter matrimonia patriar-
chaꝝ. Scda ꝓpoſitio Matrimoniũ
beate anne fuit eque bonũ ſicut ꝟgi
Anne cõnubiũ fuit optimum. nitas Johãnis baptiſte. ſi ſcdm pꝛo
bauerimus: liquidũ manebit pꝛimũ.
Jã ergo aduertite: ꝙ actio denoĩat
a fine quem operando pꝛetẽdimus,
itaꝙ ſi fur cõmiſerit furtũ intendẽs
luxuriari. illa actio peccat in luxu-
ria. Si vadis ad miſſam ad vidẽdũ
ſolũmodo, illa actio non eſt bona,
quia tota congeries operis obſcura
eſt: quando intentionis oculꝰ eſt te
nebꝛoſus: tantũ ergo mala eſt actio
q̃tum intentio: et tantum bona q̃tũ
intentio fuerit bona. Oñs patriar-
che poſt Abꝛahã et Dauid quibꝰ fa
cta eſt de xp̃o repꝛomiſſio: hac intẽ
tione matrimonia ꝯtraxerunt: vt eũ
haberent in filium, hec autem inten
tio in tãta fide fundata optima fuit:
nec virginitas Johannis ad tam ſu
blime potuit aſcẽdere. Item ipſi pa
triarche qui res equo pondere iudi-
cabant: deterius moꝛte exiſtimaue-
re, ſi quis eoꝛum ſine pꝛole diſcede-
ret taz diuina ſobole oꝛbatꝰ. Quod
Eſa. 38. b. flens ipſe rex Ezechias dicebat. Ge
neratio mea ablata eſt: et conuoluta
eſt a me quaſi tabernaculum paſto-
rum. Nõ videbo hominẽ vltra: ⁊ ha
bitatoꝛem quietis. Generatio patri
archarum optima Chꝛiſtus fuit. de
quo ſubiunxit. Non videbo ſcilicet
ex me deſcẽdere hominẽ habitatoꝛẽ
quietis, hominez dixit: quia dei filiꝰ
ſimilis nobis viatoꝛ futurus erat, et
habitatoꝛem quietis nominat illum
quia etiam eſt compꝛehẽſoꝛ. Ut hũc
ergo haberet rex ille ſucceſſoꝛem au
cta eſt ei vita: et ꝓmiſſa eſt pꝛoles.
Itẽ tertio quia et ſi beata Anna ma-
trem dei non haberet in filiam, ipſe
Johannes pꝛeeligeret matrimonia
contrahere pꝛopter talem fructum
habendum: quoniam et ipſe de illa
ſtirpe deſcendit, cui pꝛomiſſus in fru
ctum filius dei erat. Cõtraheret etiã
matrimoniũ Johannes ſi nata non
eſſet Maria, ne maledictionem ſte-
rilitatis contraxiſſet: quam cõmina-
tur lex. Hec autẽ maledictio ſopita ẽ
in conceptu et partu anne. que illaz
peperit: que toti mundo benedictio
nem paritura erat. Si ergo teſte Au
guſtino Abꝛahe matrimonium eque
militauit chꝛiſto. ſicut virginitas io
hannis baptiſte, q̃to certius hoc di
ci poteſt de matrimonio quod imme
diate habuit ipſum chꝛiſtum pꝛo ob
iecto: Nam bonitas illius matrimo
nij oꝛta eſt. poſt ei factam de chꝛiſto
ꝓmiſſionem, quem deinde pꝛetendit
generare: ⁊ noſtra anna feruẽtiꝰ hoc
intendebat ex matrimonio ſuo: con-
templans neceſſitatem maioꝛem ad
uentus dñi atq; pꝛopinquitatem.
¶ Quãuis huius femine optimum
fuit connubium: deus optimus ma- Cur Anna
ximus noluit ei ſtatim conceptũ an- ſterilis fuit
nuere, ſed ꝙ pꝛiꝰ viueret ſterilis an-
nos viginti, vt ipſa ſterilitas ſignuz
eſſet ſanctitatis future pꝛolis. Ma-
ioꝛes q̇dẽ ſancti veteris ac etiã noui
teſtamenti nati ſunt de ſterilitate.
Dum ergo beata anna ſterilis per-
ſeuerat: panem ocioſa non come-
dit, immo anteq̃ conciperet mariã:
concepit et virtutum multitudinem
non paruam: quemadmodum enim
beata dei genitrix pꝛius deum men-
te q̃ ventre concepit, ſic anna pꝛius
fuit mater virtutum: q̃ mater marie.
Et felicioꝛ fuit ſicut ⁊ maria in pꝛio Hie. 15. d.
ri maternitate. ſcilicet virtutum. In-
ter alia exercitia oꝛare nõ ceſſat pꝛo
conceptu ſuo dicens deo. Tu ſcis do
mine, recoꝛdare mei et viſita me: et
tuere me ab his: q̇ perſequñtur me: Oꝛo anne.
quoniam pꝛopter te ſuſtinui oppꝛo-
bꝛium. Tu ſcis domine inquit meam
ſcilicet intentionem eſſe optimam:
ideo recoꝛdare mei, ne differas qd̃
apud te ſixũ eſt: ſed viſita me: ⁊ tue-

re me ab his: qui michi ſterilitatem
improperant, cuius opprobrium ob
te ſuſtinui: ob amorem tuum cuncta
ſuſcipiens quoniã propter deum et
legem nupſerat: ideo dicit. propter
te ſuſtinui opprobrium. Tu ſcis er
go dñe ꝙ non concupiui virum niſi
pro generatione ad quam pro poſſe
meo ex lege ꝛ promiſſione tua obli-
gor, eũqꝫ non cupio vt ſit heres opũ
Reſponſio meorum: ſed celi poſſideat ſedem: et
dei per an- ꝙ nolo perpetuare nomen meum in
gelum. prole: ſed honorem tuum. Nam tibi
eam voueo melius ꝗ̃ anna mater ſa
muelis filium ſuum. Huic petitioni
deus noſter adamuſſim reſpõdit per
eũdem hieremiam dicens. Viſitabo
vos: et ſuſcitabo ſuper vos verbum
meum bonum, et reducam vos ad lo
Hie. 29. c. cum iſtum. Ego enim ſcio cogitatio
nes: quas cogitem ſuper vos, cogi-
tationes pacis et nõ afflictionis: vt
dem vobis finẽ et patientiam. Hãc
prophetiam angelus detulit Anne,
qui ſecundũ Damaſcenum libro ter
tio. ei apparuit: denuncians ſancti-
tatem future filie. Ait ergo deus, vi
ſitabo vos. ſ. ſuſcitans ſuper vos et
ad gloriam veſtram verbũ meũ bo-
num, quod hucuſqꝫ in ſinu meo dor
Ps. 44. mierat. Bonũ eſſentialiter eſt verbũ
iſtud, quia ſcriptũ eſt. Eructauit cor
meũ verbum bonum. Bonitas iſtiꝰ
verbi oſtenditur in eo quod ſequit.
Et reducã vos ad locũ iſtũ. ſ. ad ce-
lum ex quo loquebatur deus. Nam
ad hoc venit verbum dei: vt nos ad
deũ deduceret. In eo autẽ qđ ſequit
de cogitationibus voluit deus dice
re. non vt vos affligerẽ, permiſi vo-
bis tam longam ſterilitatem eueni-
re: ſed quia volo pacem maiorem fa
cere vobiſcũ propinquioreſqꝫ ami-
cos volo michi eſſe ioachim ꝛ annã
vt dem eis finẽ et patientiam. O ma
gna dona et maiora ꝗ̃ petierit. Ubi
aduerte ꝙ ſcðm philoſophum. finis
habet rationem perfecti: vnde chri-
ſtus dr̃ finis legis: ideſt perfectio le-
gis: quia eandem adimplendo pfe-

cit, primum ergo ꝙ promiſit deꝰ An
ne eſt, ꝙ ei daret finem ideſt mariam
que ob perfectionem ſuam dicitur fi
nis non ſolum feminarum ſꝫ omniũ
rerum creatarum: quoniã primoge-
nita eſt ante omnem creaturam. Ad
didit autem deus ꝛ alterum donũ. ſ.
patiẽtiam, vbi nota ꝙ res q̃ maxime
expectat: vocatur patientia: qm̃ pau
lus ait. Per patientiã ꝛ conſolatio-
nem ſcripturarum ſpem habeamus Ro. 15. a.
patientia ſcripture eſt promiſſio ſcri
pture, Hec promiſſio ſiue patientia
chriſtus. ipſe eſt, patribus antiquis
promiſſus. qui et poteſt dici patiẽ
tia, propter multa que paſſus eſt: vel
quia per patientiã acquiritur. Sic
enim multa patiens eum meruit ha-
bere Anna. Dabo igitur inquit deꝰ
vobis finem mariam: et patientiam
chriſtum, vt vos inter ceteros ſan-
ctos honorabiliores oſtẽdã. qr̃ glia
ſenior ſunt filij filiorũ. Hec ſecunde
parti ſufficiant: quia nunc nolo pro-
bare quomodo ſine originali ꝯcepit
¶ Si de partu Anne modo cupitis
aliquid audire, aduertite, ꝙ prius pe Tertia ps.
perit virtutum multitudinem: ꝗ̃ pe-
periſſet mariam: quemadmodum et
virgo maria prius mente ꝗ̃ ventre
deũ concepit. At quoniã beata an-
na felicior fuit i pͥo partu. ſ. vtutũ
ꝗ̃ in ſecundo quo peperit mariam:
quia per primum meruit alterũ: ideo
de primo ei partu vobis aliq̃d eno
dabo, nã ſecundo partui manet ſua
feſtiuitas. ſ. natale btẽ marie. Par-
tus igitur vtutum anne in eius noĩe
includitur: ſi expoſitũ in lucem pro-
deat. Anna ſiquidẽ interpͣtat. gra-
tioſa vel miſericors: requieſcẽs vel
donãs, mulier in matrimoniũ aſſum Virtutes
pta primo eſſe debet gratioſa meri- anne.
to, veluti anna de qua dr̃. Cõfidit in
ea cor viri ſui: quia reddit ei bonũ et
nõ malũ oĩbus diebꝰ vite ſue. Scðo
autẽ miſericors domeſticis ſuis me- puer. 31. b.
delã cõferẽs egrotis, alacritatẽ triſti
bus, nimiũ oneratis ſubleuationem
qđ et fecit anna q̃ de nocte ſurrexit:

deditqꝫ predã domeſticis ſuis: et ci
baria ancillis ſuis. domeſticoſqꝫ du
plicibus veſtiuit. Tertio etiã debet
eſſe vicinis pacifica ne rixã ſuſcitet
marito, quãobrẽ anna dr̃ requieſcẽs
qr̃ requiẽ ab oĩbus q̃relis mulierum
pſtabat vicinis ſuis, vt laudarẽt eã
in portis opa eius. Quarto ꝯuenit
pegrinis ꝛ exteris elemoſinam dare
ideoqꝫ dr̃ donãs, qr̃ manum ſuã ape
ruit inopi: et copioſe manus ſuas ex
tendit ad pauperem. Propter has
quatuor vtutes quatuor pariter eli-
gunt ſibi in memoriam eius confra-
tres conceptionis beatiſſime Anne
deuotiſſimi cui nimis annexa eſt cõ
fraternitas illa. Prima huius cõfra
ternitatis exercitatio eſt infirmorũ
viſitatio, quia in vnaquaqꝫ ebdoma
da eligunt ex ſe duos viros: qui cu-
ram habeant viſitãdi infirmos, ego
ſane hos magis affectarem ad viſi-
tationem meã ꝗ̃ alios: quia eos re-
ciperẽ in nomine iuſte anne, et pphe
tiſſe marie filie ſue: vt ſic mercedẽ ſa
nitatis ab eis recipere mereret aĩa
mea. Secũda horũ exercitatio eſt nu-
trire infantes derelictos ad eccleſie
ianuam, quia ſic dicitur feciſſe anna
ppter deũ: ꝛ vt ſaltẽ ſic ſterilitatem
ſuam conſolaretur. Tertia eſt paupe
rũ refectio: nã eos ſubleuãt paupes
quos penuria et verecundia depri-
mit. Quarta exercitatio eſt medicorũ
ꝛ medicinarũ adhibitio infirmis et
egenis collata: atqꝫ diligenter exhi
bita. Si aũt vultis profundius huiꝰ
nominis interpretatiões callere, ad
uertite ꝗ̃ merito dicat gratioſa no-
ſtra beata anna: quoniã peperit ma
riã: que eſt gratia plena, atqꝫ iuſte
dicitur miſericors: quia matrẽ mĩe
peperit, diciturqꝫ rationabiliter re-
quieſcẽs: quia edidit mariã: q̃ ibi re-
quies dei noiat. hec requies mea: hic
habitabo: qm̃ elegi eã. Cõueniẽter
etiã vocat anna donãs, qr̃ illam mũ
do ꝯtulit: que de ſuis viſceribꝰ deo.
et nobis plura dedit. Ob aliã etiam
rationem illis quattuor nominibus

vtitur Anna: que per quatuor femi-
nas optimas ſacre ſcripture optime Quatuor
figurata eſt. Prima huius nominis mulieres
eſt mater Samuelis de qua ſuperiꝰ ſic vocate
mentionem fecimus: noſtram annã annã figu-
ſicut et illam nõ dubito canticum fe rant
ciſſe in partu ſuo. Nam altera dixit. 1. reg. 2. a.
Exultauit cor meũ in dño ꝛc. Iſtam
credo dixiſſe cum filia ſua. Magni-
ficat anima mea dñm: et exultauit ſpi
ritus meus in deo ſalutari meo. ꝛc.
Secunda ãna eſt mater thobie, que
tantum erat miſericors: vt manibus
proprijs pro paupere operaretur.
De ea nãqꝫ dicitur, Anna vero vxor
eius ibat ad opus textrinũ quotidie Thob. 2. c.
et de labore manuũ ſuarum victum
quem conſequi potuiſſet: deferebat
Hoc idem beata anna in domo ſua
pro vitando ocio et pauperibꝰ ſub-
leuandis faciebat, nã vltra id quod
templo et pauperibus ex diuitijs p
prijs erogabat: iſtud maioris meri-
ti eſſe dicebat: qr̃ maiore labore ac-
quiſitum erat. Tertia mulier Anna Tho. 7. d.
fuit vxor raguelis obediẽs viro ſuo
de qua dicitur. Uocauit ad ſe annã
vxorẽ ſuam: et precepit, ei vt prepa
raret alterum cubiculum, hoc idem
fecit beatus Joachim cũ anna vxo-
re ſua poſtꝗ̃ peperit Mariã. ex tũc
decreuerũt ſiq̃dẽ ſepare thorũ no-
lentes amplius voluptati operam
dare. Et quia ambo pariter ſecrete
hoc determinant: dr̃ ꝙ vocauit eam
ad ſe. Quarta femina ſic nominata
eſt filia phanuelis de qua perhi- Luce. 2. e.
bet euãgeliſta. Anna ieiunijs ꝛ ora-
tionibus vacans non diſcedebat a
templo: hec ſimul cum ſymeone me-
ruit puerum Jeſum amplecti: eum-
qꝫ in vlnis deferre. vt pie creditur,
nã teſte euãgeliſta eadẽ hora qua i
fãs pſẽtabat ſupueniẽs in puer dat
Illa vero anna poſtꝗ̃ filiam ſuã deo
dedicauit i tẽplo: ſe ipſã ſic ea reclu
ſit dicẽs, filia ſine te nõ poſſum vi-
uere. Beata anna puerum Jeſum de-
ferebat in vlnis: vt altera noemi ge-
rule fungens officio: eumqꝫ deoſcula-

batur frequenter ſaliuam pueri deguſtans et dicens. O infans diuine quia emiſſiones tue paradiſus. O anna beatiſſima nutrix et auia filij dei quantum proieciſti in eius tam longa ꝛ deuota attrectatione. Si Johānes a maria et chriſto ſemel viſitat tantum ꝯualuit, quid ipſa gratie potuiſti tot annos acquirere? Si Bernardus laudatur: quia marie deuotus eiuſqꝫ lac deguſtans, quanto ampliꝰ anna beatiſſima hoc idem experta eſt dum vtrumqꝫ nutrit et oſculatur: et ī pectore ſuo geſtat? Si mardocheꝰ in domo aſſueri inter principes obtinet principatum: propterea ꝙ heſter nutritius fuerit, quantum inter ſanctos anna beatiſſima obtinebit premium: que non ſolum nutrix ſed mater et auia extitit matris et filij dei? Hec noſtram peperit heſter: et vero aſſuero dum infans erat inſeruiuit. O Anna quis tuas valeat enarrare virtutes amorem ad filiam et filium dei, beneficentiam ad pauperes: conſolationem ad triſtes, dānationē viciorum: exēplum erratis: famā optimam etiam ad exteros: gratiā ad cūctos venientes ad ſe, humilitatē in honoribus: ieiunium inter epulas: lachrymas in orationibus: manſuetudinē in conuitijs: nobilitatem in moribus: obedientiam in preceptis patiētiam in aduerſis: quietē in animo: rectitudinem in iudicijs: ſapientiam in conſilijs: tenacitatem in bono incepto. vitationem omnis mali chriſtiformitatem in anima ꝛ corpore, zeluꝫ dei in executione? Hec ſunt preconia tua. O anna beatiſſima et illa que in apocalipſi figurantur vbi dicitur. Signum magnuꝫ apparuit ī celo mulier amicta ſole: et luna ſub pedibus eiꝰ: ꝛ in capite eius corona ſtellarum duodecim: et cruciabatur vt pareret. Signū equidem magnū et miraculum grande ꝙ ſterilis tantum pariat fructum, vt eo celum letificet: et celi concиues ad eum deſcendere velint. Nō cruciatur nimiuꝫ in

Anne virtutes ad alphabetum ordinate.

Anne optima figura. Apoc. 12, a

partu anna noſtra: ſed vt pariat: nā deſiderio pariendi hoc eſt concipiēdi cruciatur pulchra Rachel: dū viro ſuo dicebat. Da michi liberos: alioquin moriar, hoc idem non marito: ſed ipſi deo dicebat beata anna propter dominicam incarnationem: quam in propagine ſua nouerat faciendam. Hec mulier beatiſſima coronata phibetur: quia regina eſt de regalibus ſedibus linea directa veniēs. Habet amictum non qualēcūqꝫ ſed ſolis iuſtitie honorātis auiā ſuaꝫ. Lunam etiam habet ſub pedibus: qꝛ humilē mariam habuit ſubditā ac ſi ſub pedibꝰ eiꝰ eēt: nā ꝛ ipſa virgo ad matris pedes ſedere ſolita erat. Nūc ſtellas numeremꝰ quarum prima eſt ſapientia: quam in tēplo acquiſiuit: dum erat puella: nam ibi didicit legē dei: eiuſqꝫ preceptis erat ībuta. Altera ſtella fuit angelorum viſitatio: qui ſimileꝫ ſibi frequētabāt: vt ait hieronymꝰ. Tertia ſtella fuit optīa caſtitas coniugalis: qꝛ vt beata maria ſancte Brigide reuelauit: nunquam ſua mater anna mariti copulam admiſit: niſi cauſa prolis deo dicande. Ve autem illis qui velut equs et mulus vxorem ducūt: vt ſue libidini vacēt. nā demon habet poteſtatem ſuper iſtos. Quarta ſtella eſt eius conceptio actiua, namqꝫ originali pctō caruit conceptus anne, quod ſine miraculo nullomodo potuit euenire: ac ſi ꝯtingeret ꝙ aliqua terra optima grana pura abſqꝫ paleis abundanter preſtaret. Unde āna dicere poteſt. Flores mei fructꝰ honoris et honeſtatis. ipſa me honorat: ideo fructus honoris eſt: et ego eā ſine pctō cōcipio: iō eſt et fructꝰ honeſtatis, qꝛ ſolum pctm̄ dr apud deum inhoneſtū: qui culpam abhorret non naturam. Uenter anne reliquarium erat: vbi corpus ſanctū marie reponitur: ceterarum autem mulierum venter non eſt niſi carcer cōdemnati et peccatoris: ſed venter anne extitit fere velut ī ſtatu ĩnocētie.

Gen. 30. a

Quinta

Quīta ſtella anne clemētia fuit: de qua ī ſua epiſtola canit. Lex clemētie in līgua eiꝰ nā vt ſapiēs innuit eius clemētia nobis preparauit vitā, vita eſt xp̄s ante cuiꝰ aduētū anna parauit mariā. Sexta ſtella fuit eius altiſſima cōtēplatio, Nā velut altera Judith in altiori loco domꝰ ſue parauerat oratoriū: qđ nimium frequētabat. Septima aūt ſtella qꝛ fuit xp̄i nutrix erga ipſum ſe habēs velut mater cū eo dormiēs, nā infātis ſocietatē nullatenꝰ dimittere volebat. Octaua ſtella qꝛ aduocata extitit apud filiū dei et filiā ſuā: q̄ matri nichil negare ſolet. Nona qꝛ habuit fructū trigeſimū in mrīmonio ſuo. Decima qm̄ etiā habuit fructū in viduitate bona. Undecīa qꝛ etiā habuit fructū centeſimū ſue virginitatis. Duodecima qꝛ vocatura xp̄o dn̄a: qui maximā ei dn̄ationē cōtulit preſertim in ſcripturis ſacris vbi plurimuꝫ figurat. ¶ Nā hec beata mulier eſt area iebuſei, vbi non percuſſit angelꝰ peccato originali ob reuerētiā tēpli dei marie in ea fundandū. Hec eſt berſabee q̄ regnū tēporale obtinet vero ſalomoni xp̄o, hec eſt celū excelſuꝫ de qua ſtella maris maria nobis orta eſt, hec eſt delbora pphetiſſa ſedēs ſub palma maria hec eſt ebur puriſſimum caſtitate: ex quo mater dei thronꝰ Salomonis fieri debuit: hec eſt q̄ ſepe audiebat dici filie ſue. Btūs vēter q̄ te portauit: et vbera que ſuxiſti. Si gloria patris eſt filiꝰ ſapiēs, quāta eſt anne gloria q̄ habuit in filiā illa que dicit doctrix diſcipline dei? Hec eſt hortꝰ aſſueri manu regia virtutibꝰ conſitus, Hec eſt gerula xp̄i noemi, Hec eſt lux prima qua fit maria illuminatrix vt ſol, Hec eſt mons quo lapis maria ſine manibꝰ ſanguine plenis ſumitur: qꝛ ſine peccato nata eſt Hec eſt que dicere optime valet. Dū eſſet rex filiꝰ dei in acubitu ſuo ſinu pr̄is: nardus mea maria dedit odorē ſuauitatis. ¶ O anna que obtuliſti deo vnicā filiā virginē meliꝰ quam dux Jepte, tu es portus: quo deus aſportauit oīa q̄ patriarchis repromiſit: que eſt iſta niſi propitiatoriū ad matreꝫ et filiū dei, qui ſunt erga eā velut duo cherubī? Reddat tibi anna dn̄s viciſſitudinē hāc ppī gnore qđ accōmodaſti dn̄o, qꝛ tu es ſilua odorifera ex qua ſumitur materia qua fiat arca dei: et terra ſancta vbi rubus maria inuenitur ſine ſpina peccati, tu es virga Jeſſe ex qua flos maria orit ad fructū xp̄m preſtādū nobis: tu es xp̄i fera aut vt ita dicā xp̄ofora xp̄m humeris ferēs nobis hic per gratiā ꝛ in futuro per gloriā ꝛc. Hic ſermo poteſt predicari ſub iſto themate Uiſitaſti terram ſcꝫ annā et inebriaſti eā gratia tua in conceptu ſuo, ꝛ multiplicaſti l ocupletare eā. ſcꝫ in partu virtutū que tria ſunt tres partes iam poſite

nota p alphabetum torrētē figurarum āne.

Can. 1. d.

¶ De beato petro apoſtolo ad vincula ſermo. 27. de eiꝰ carcere ꝛ nr̄o

¶ Thema Lumē refulſit in habitaculo carceris. act. 12. a.

¶ Inuocatio vero oſtenditur ꝙ maria pro nobis orat.

V T in preſēti narratur epiſtola, ſancta mater eccleſia ſine intermiſſione orabat, quod ſi ſecūdū aliquā eiꝰ partē intelligendū venit: facile patet ſenſus, Nā dū alter operat. alter orat ſic vt per vices ſuas impartiātur tēpora bona, vt nullū ſit in quo non aliquis oratiōi vacet: et tūc partis opus tribuitur toti corpori. Sic. n. vt refert Gerſon, miracula petri. et noſtra dici poſſunt: qꝛ oēs vnū xp̄i efficimꝰ corpus. vnde queadmodū manducāte ore. totꝰ homo dicitur manducare, ſic miracula et oratiōes mēbrorū eccleſie, toti cōueniūt corpori qꝛ nullū mēbrū ſibi ſoli eſt ſed ceteris laborat: opus autem oratio

qđ vnꝰ facit omnibꝰ prodeſt

nis ita arduum eſt et difficile ꝙ ab hõie ſine intermiſſiõe fieri nequeat: ob innũeras q̃ ſe paſſiʒ offerũt neceſſitates. Nã cũ oratio ſecũdũ damaſcenũ ſit eleuatio mẽtis in deũ: hãc vel obliuio vel ſomnꝰ ex toto rapiũt preter beatiſſimã dei genitricẽ qua ſemp memoria memor erat dei, nec ſomnus eaʒ ita oppreſſit quin diceret. Ego dormio: et cor meũ vigilat dormio mũdo et corporis ſenſibꝰ, vigilo tñ deo meo i ſpiritu meo. Nã ex quo ſpũſſctũs ſup eã venerat: ita eiꝰ eleuauit ſpm̃: vt ſemp exultans ac extra ſe ſaltãs eſſet, nec vllis qbꝰuis actionibus ex toto reprimi potuit aut extingui: quin ſine intermiſſione oraret indefeſſa. Unde hec verius ꝙ̃ petrus perſeuerauit pulſans qđ et apoſtolis aliquomodo credo conceſſum ex quo ſpiritum ſanctum receperunt, ſʒ magis marie: ad quã vt efflagitet gratiam preſenti ſermoni genibus flexis pergentes offeramus Aue maria.

Oraio continua Marie.

Argumentum dicendorum.

Amicitia trãſformat.

Quando ſol perpẽdiculariter radios mittit in dyaphanũ directos. vel in aliquod terſuʒ et politum corpus lucis receptiuum: illud ita lucidum reddit, vt etiam ſplendor ex eo gređiẽs obcecare oculos videatur: ac ſi lumẽ eſſet. Unde qr refulſit ſol in clipeos aureos: reſplẽduerũt mõtes ab eis: (inquit ſcriptura), et nos ferre nequimus radios ſpeculi terſi ad ſolem obiecti quando nimis pollitum eſt. Dei autem filius qui magis in animas ſanctas ſe transfert, ita ſe in petrum infudit: ac tranſtulit vt queãdmoduʒ ipſe xp̃s de ſe dicit, dum ſum in mundo: lux ſum mundi, ſic petro dicat. Uos eſtis lux mundi. Huic bene alludit: philoſophꝰ quãdo amicum diffiniens ait. Amicꝰ eſt alter ego. Unde altera lux mũdi petrus eſt: ⁊ altera chriſtꝰ, queʒ ideo redemptor noſter interrogauit ter ſi eum diligeret plus ceteris: vt ſic amplius in eum tranſiſſe oſtenderet

1.mac.4.e

Johã.6.a.

Non ſolum enim amor transfigurat adinuicem diligentes, ſed eos in ſeſe transformat. vt alter in alterum abiiſſe videatur Quia ergo chriſtꝰ lux eſt et vicarius eius.

De hac duplici luce due erũt ſermoni partes. In prima exponã thema de chriſto. In ſecunda de amico et ſeruo ſuo Petro.

Diuiſio.

Diuinam contemplantes latitudinem que terminis nõ tenetur, etiã totus iſte maior mundus carcer videtur: de quo ait Job. Nũquid ego mare ſum aut cetus, quia circundediſti me carcere? Oſtia et terminum poſuit deus mari quem preterire nõ poteſt: ibi tandem ſunt et piſces et aqua detenti: et cum conſtet maiorẽ eſſe locum maris ꝙ̃ terre aride: et ille carer vocetur, eadem ratione totus orbis terrarum carcer eſt: nam gleba mixtorum non eſt niſi veluti punctus celeſtis ambitus et primi orbis. Unde ſi altius mens per contemplationem aſcendat: clarius ꝑſpiciet anguſtiam orbis terrarum.

Prima ps. Job.7.c.

Mũdꝰ eſt carcer.

In hoc ergo habitaculo carceris in mundo inꝙ̃ iſto effulſit illud lumen quod illuminet omnem hominem venientem in hunc mundũ: cui gratias habens ait dauid. Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui domine: dediſti letitiã in corde meo. O pater luminum apud quem non eſt tranſmutatio: nec viciſſitudinis obumbratio: ſed ad omnes diffuſio: vt omnes ad agnitionem tuam veniamus ſignaſti ſuper nos: et ſuper merita noſtra, quia non ex operibꝰ iuſtitie que fecimꝰ nos: ſʒ ex tua bonitate miſiſti de celo veniẽtem, qui ſuper omnes eſt chriſtus lumen ſignatum in maſſa humanitatis noſtre cerea: vt illuminet terram, ſicut ante ſecula illuminauerat celum: nã eſt lumẽ vultus tui. De paterno vultu ait Job. Stetit quidam cuius non cognoſcebam vultuʒ, imago coram oculis meis: et vocem quaſi aure lenis audiui, In his verbis lucide

Johã.1.a.

Ps.4.

Jacobi.1.c Lumen celi et terre chriſtꝰ eſt.

Job.4.d.

Trinitas.

omnes tres perſonas tetigit nã pater eſt quidam cuius non cognouit vultum: quia eum nemo vidit vnꝙ̃, filius eſt imago coram oculis ſuis: cera humanitatis ſignata et impreſſa, de ſpiritu autem ſancto ſubiunxit et vocem quaſi aure lenis audiui. Lumen ergo ſignatum ſuper capita noſtra, quod et caput noſtrum chriſtus eſt: qui toti carceri mundano illuxit dum vixit in mũdo iſto.

Sed maxime beato Petro: quia principem fecit eum: vt ſit illi ſacerdotii dignitas in eternum, non vt ſacerdotii iudeorum que periit: nam iurauit dominus Petro, et non penitebit eũ: tu es ſacerdos in eternum ſecundũ ordinem melchiſedech: qui vſqʒ in ſempiternum panem et vinũ offert. Uel ſecundum ordinem melchiſedech vocatur Petrus: ex eo ꝙ rex fuerit ⁊ ſacerdos. Petro equidẽ tradidit chriſtus omnia regna mundi: et ſacerdotalem poteſtatem, duos equidem gladios habet: ⁊ ſolem et lunã videt adorare ſe, in ſole poteſtas eccl'iaſtica, in luna ſecularis intelligitur: que ſubiacent Petro. Unde ex hoc pedem pape deoſculãtur coronandi imperatores, aſſerentes quod omnia ſubiecit deus ſub pedibus Petri. Uidens ergo ſe beatus Petrus tam illuminatũ et eleuatum de ſe preſũpſit: putãs ex equo ⁊ pari greſſu occurrere deo ſuo, cui vix poſſumus reddere vnum pro mille. Hoc petrus coniectauit, Sicut dominus meꝰ ſuper omnes me extulit. ſic et ego pulꝙ̃ fratres mei ſeruabo ipſi fidem qđ exprimens ait chriſto. Et ſi omnes ſcãdalizati fuerint: ego nunꝙ̃ ſcandalizabor, paratꝰ ſuʒ tecum et in carcerem et in mortẽ ire. Tunc ignorabat ꝙ neqʒ volentis neqʒ currentis: ſed dei miſerentis eſt perſeuerantia humana, quod vt ſciret, et miſeris ſuccurrere diſceret: reliquit eum manus chriſti vſqʒ ad negationem trinam, pro eo ꝙ ſepe de ſe predictam aſſeruerat ſententiaʒ,

Petrus eſt melchiſedech.

Mat.26.c

et trina completa negatione reſpexit eum: vt eũ educeret a delicto ſuo Jeſus. Tamen recepto ſpiritu ſancto: in gratia ſtabilitus eſt: qua non ſolum ad priſtinam rediit fortitudinem. ſed ad ampliorem, qua magna auctoritate reſpondit principibꝰ ſacerdotum et ſenioribus. Non enim poſſumus: que audiuimus et vidimus non loqui. Maior potentia videtur qua non poſſumus ceſſare, ꝙ̃ illa qua inceptum proſequimur opus: quia iſta finem habet: illa autẽ nunꝙ̃ dicit ſufficit. Illa ergo animoſitate maxima tantum ſe fidei acquiſitioni dedit, vt cum principes infeſtum habentes et moleſtum voluerint interficere: non tamen [illegible]udebãt timẽtes plebem, quia magnificabat eum populus et turba.

Act.4.d.

Duplex potẽtia. ſ. actiua ⁊ paſſiua.

Cum autem rex Herodes agrippa recenter de roma: regni accepta poteſtate veniſſet, multo honore receptus eſt a iudeis vt ſic eum redderent obligatũ contra apoſtolos eos adiuuare, qui ſtatim afflixit quoſdam de eccleſia/ carceri deſtinans et variis penarum generibus, occidit autem Jacobum maiorem qui ⁊ nouiter ab Hyſpania rediens magno receptus fuerat honore ab apoſtolis, et ideo putauit illum eſſe culmen ceterorum. Sed ſuggeſtione facta de Petro: quem principem eccleſie ſciuerant ſeniores: appoſuit ille vt apprehenderet et Petrum: quia ex hoc mag[illegible]s placere [illegible] iudeis: putã[illegible]tibus apo[illegible]olos fore truncatos ſine Petr[illegible] Noluerunt oſtendere ꝙ̃ placita e[illegible] fuerit mors Jacobi, vt eis mact[illegible]et et Petrum: cui veluti Petre firmiſſime eccleſiam nouerãt adherere. Herodes ergo apprehenſum Petrum miſit in carcerem. expectans tranſitum paſche: vt eum ſtatim daret pplo: trãſierat qppe ab illis paſcha: tranſierat ⁊ oẽ bonũ, qm̃ ad hoc vacabãt vt ꝓcogitarẽt ꝑpetranda mala. O btẽ apoſtole quale apđ carcerẽ ſolꝰ paſcha feciſti? Quid

Hyſtoria huius feſti

ſibi cogitabundus eras? Erat ne tibi
locus in carcere oꝛ̄oni aptꝰ tot cir-
cũſeptus militibus: tot vinctus ma-
nicis ⁊ cathenis? Quid nã: quid naꝫ
ſibi cogitaſti victꝰ mẽdicitate ⁊ ferro?
Forte putabas: ꝙ octauas paſche nõ
in carcere, ſed inter crudeles manus
iudeoꝝ pacturꝰ eras, vel metu moꝛ-
tis ſtupidus eras. An conſolabaris
aiam tuam, ex iis que ſimilibꝰ iuſtis
acciderãt? ¶ Nam de michea ꝓphe-
tante veritatẽ dr̄ duobus principi-
3.reg.22.e bus. Hec dicit rex. Mittite virũ iſtũ
in carcerẽ, et ſuſtentate eum pane tri-
Figura pe- bulationis et aqua anguſtie: donec
tri. reuertar in pace. Hec videtur di-
xiſſe rex Herodes quatuoꝛ quater-
nionibꝰ quibus Petruꝫ tradiderat
cuſtodiendũ: donec de feſtis paſcha-
libus reuerteretur. Hieremias etiã ꝓ-
pter veritatẽ quam predicarat, miſ-
ſus eſt in domũ laci: ⁊ in ergaſtuluꝫ,
Hie.37.f. vbi ſedit multis diebꝰ ſiti ⁊ fame at-
tritus per principes qui ceſum car-
cere dãnant: ꝓpterea quod malũ di-
xerat euenturum ſuper regem iuda.
¶ De Joachim etiã rege iuda ſcri-
Ezec.19.c ptũ eſt. In cathenis adduxerunt eũ
ad regẽ babilonis: miſerũtqꝫ eum in
carcerẽ, ne audiretur vox eius vltra
Altera pe- ſuper montes iſrael: mater tua qua-
tri figura. ſi vinea in ſanguine tuo ſuper aquã
plantata eſt. Ne vox petri feruide p̄-
dicantis maioꝛibus iſrael audiretur
in carcere recluditur. Sꝫ mater ſua
maria tunc viua, ⁊ mater ſua eccl̄ia
quaſi vinea diſſipari cepit, ideo ſeq̄-
tur. Sup aquã .ſ. lachrymaꝝ planta-
ta eſt. Oꝛ̄o enim fiebat ſine intermiſ-
ſione ab eccl̄ia ad deũ ꝓ petro bea-
tiſſimo. ¶ Videns beata ꝟgo maio-
Maria ſol- res vires .ſ. petrũ ⁊ iacobum ab he-
licita eſt ꝓ rode captos, non equo aĩo ferre po-
petro. terat tantam iacturam ideo monuit
oꝛ̄onem miſſaſqꝫ fieri ſine intermiſ-
ſione ab omni eccleſia ꝓ vicario xp̄i
filij ſui, ad confirmandum fratres di-
miſſos et oues agnoſqꝫ paſcendos.
Hic inquit ꝓ decem milibꝰ compu-
tatur, ⁊ volunt extinguere ſcintillam

meam: ⁊ radicem quam filius dei in
terra dimiſit euellere nituntur. Oꝛ̄o
igitur marie ſic erat ad filium. Vide
dñe et conſidera quoniam deſolata
ſum nimis, de te autem ſcriptũ eſt: ꝙ Eſa.42.b
ſis datus in lucẽ gẽtium, vt aperias
oculos cecoꝝ ꝑſequentium te, ⁊ edu-
ceres de concluſione vinctum tuũ .ſ.
petrum, ſedentẽ in tenebꝛoſis ⁊ vm-
bꝛa moꝛtis, nam tranſacto paſchate
eum volunt populo tradere quẽad-
modum et te tradidit pylatus volũ-
tati eoꝛũ. ¶ Oꝛ̄o Johannis ⁊ cete- Oꝛ̄o apo-
roꝛum apoſtoloꝝ ſic erat pro petro ſtoloꝛũ pro
ad chꝛiſtum. Reſpice in nos: pupilli petro libe-
nempe ſumus abſqꝫ patre, quẽ pre- rando.
feciſti nobis: fuiſſet autem quaſi nõ
eſſet. ſi nũc de carcere trãſlatꝰ eẽt ad
tumulũ tam cito recedens, memoꝛa-
re pater noſter qm̃ de te diuina ſapiẽ-
tia extollente Joſeph ſcriptum ſit.
Hec venditum iuſtũ non dereliquit Sap.10.d
ſed a peccatoꝛibus liberauit eũ: de-
ſcenditqꝫ cũ illo in foueam. ⁊ in vin- Figura pe-
culis non dereliquit illum: donec af- tri.
ferret illi ſceptrum regni .ſ. romani:
et potentiam aduerſus depꝛimẽtes
eum. Oꝛatio alioꝛũ fidelium cũ mag-
dalena ſic ait. ¶ Tu dñe qui magis Oꝛ̄o cete-
memoꝛ es noſtri: q̃ mater infantis roꝝ ꝓ bea-
vnici vteri ſui, vide ꝙ ſumus ſicut to petro.
oues abſqꝫ paſtoꝛe: erue a framea ⁊
carcere vicariuꝫ tuũ, ſolare eum, qui
Danielem ꝓpter fidem a leonibus Dan.6.f.
illeſum exire feciſti. Sic ergo vnuſ-
quiſqꝫ pꝛo capto ſuo facit oꝛationẽ
indeſinenter pꝛo Petro obliuioſo,
qui veluti ad epulas inuitatus iacet
in carcere: ac ſi eſſet vt ille de quo dr̄
Res darius fecit cenã magnã: poſt- 3.eſd.3.a.
quã aſcendit in cubiculum ⁊ obdoꝛ-
miuit: ⁊ expergefactus eſt. O petre
cur inter milites ⁊ cathenas tam ſe-
curus doꝛmis? Dic nobis palam in
quibus nocte pꝛima ſtuduiſti, quid-
nam ve cogitaſti? Cogitaui dies an-
tiquos: ⁊ annos eternos in mẽte ha- Ps.76.
bui. Dies inq̃ quibus fui in durio-
ris herodis poteſtate, a qua eripuit
me dñs: cui in gratiaꝝ actionem vin-

cula hec ſacrifico. ¶ Herodes iterp̄-
Cogitatio tatur draco ignitꝰ et eſt lucifer. qui
petri in car- dum eſſet petrus ad ignẽ calefaciẽs
cere. ſe fecit eum xp̄m negare, vt ſic eũ in
poteſtatem ſuam reddigeret: ex qua
eum xp̄s non per angelum ſed per ſe
liberauit ⁊ ſic dicitur de petro. Exi-
uit foꝛas ⁊ fleuit amare. Egreſſus ⁊
liberatus flet, tamen vt eum chꝛiſtꝰ
de ꝓpiciato peccato certioꝛem red-
deret: ei pꝛimo die reſuſcitatꝰ appa-
ruit ſoli duꝫ ſequeſtratus oꝛaret iux-
ta ſepulchꝛum. In huius gratiarum
actione detentus nõ aduertebat p̄ſ-
ſuram carceris pꝛeſentis, imo gl̄ia-
batur in illo atqꝫ dicebat. O dñe Je-
ſu ecce coꝛam te non mentioꝛ ſi dixi,
paratus ſum tecũ moꝛi et in carcereꝫ
ire: iam adimpleo humiliter ꝑ te: qꝺ
iactanter ꝓmiſeram ꝑ me. Ecce qua-
liter vicem tibi ꝯ̃uis imparẽ reddo,
nam ipſe pꝛo me in carcerẽ pꝛopera-
ſti volũtarius; ⁊ ego pꝛo te alacer in
carcere permaneo. Ipſe tamen a co-
hoꝛte ignominioſe ductus: ⁊ nõ ſolũ
quatuoꝛ quaterniõibꝰ. ſed quatuoꝛ
pꝛincipibus traditus es. Anne vide-
licet ⁊ Cayphe, Herodi et Pylato.
Nec ſolum cathenis vt ego: ſed cla-
uis ⁊ cruce detentꝰ, non inter duos
milites: ſed inter duos latrones, nõ
iacens vt ego, ſed erectus: nõ nudꝰ,
ſed excoꝛiatus, nec tibi defuerũt cu-
ſtodes, non qꝛ fugeres, ſed ne te q̄s
conſolaretur, et faceret bene. Hec et
ſimilia fratres Petrus reuoluit in
animo tranſlatus in xp̄m: vt ⁊ lux: ſi-
cut ille dici mereret, imo oẽs de xp̄o
cogitant: eccl̄ia. vt oꝛet eum pꝛo ſuo
vicario: herodes vt xp̄m extinguat
in ceteroꝛum coꝛdibus extincto pe-
tro, qui oı̄bus refulgere videbat in
xp̄o. Judei machinãtur qualiter pe-
trum faciant xp̄ifoꝛmẽ in toꝛmentis
poſtq̃ voluntati eoꝝ traditꝰ dignoſ-
ſcatur, vnde melioꝛes putarũt ſe ha-
bituros octãuas paſche: q̃ ip̄m pa-
ſcha immolantes apoſtoluꝫ chꝛiſti.
¶ Inter hec redemptoꝛ noſter q̄ cuꝫ
petro erat in tribulatione: et ei reful-

ſerat per patiẽtiã, voluit ei refulge-
re per angelum ſuum: vt quẽadmo- Petrus cõ-
dum in hoꝛto adfuit angelus de ce- ſolatur per
lo confoꝛtans xp̄m, ſic et in carcere angelum:
deſcendens: non ſolum petrum am- et eripitur
plius confoꝛtaret: ſed liberũ ad leti-
ficandum eccl̄iam mitteret. In ipſa
ergo nocte poſtq̃ ꝓducendus erat,
ecce angelus dñi aſtitit petro ſedu-
lus ad liberationem, ⁊ ne ceſpitaret
petrus aut timeret. lumen refulſit in
carcere, ſopoꝛ aũt dñi irruerat ſuper
ceteros: ſicut ſuper ſaulẽ ⁊ cõplices 1.reg.26.b
eius. qñ dauid ſolꝰ irruit ſuper eos
nocte, ſꝫ etiã petrus nudus ſopoꝛa-
tus et ſomno ſepultus ſecurriſſime
doꝛmit: ac ſi eſſet inter amicos intre-
pidus ⁊ abſqꝫ terroꝛe, quem opꝰ fuit
angelum percutere: vt excitaret eũ,
non voce triſti ac timida ſicut ex-
citauerat eum xp̄s in hoꝛto quando Ge.49.d.
dixit, ſic. Symon doꝛmis. Angelus
aũt ait, ſurge velociter: qꝛ diſſolute
ſunt cathene tue per manus poten-
tis iacob, nihil ex tuis relinquas in
carcere. ne ſis furtiue fugiens ſilen-
ter, ſꝫ veluti populꝰ iſrael egredere
in colũna ignis mei: angelicꝰ ignis
ductoꝛ eius fuit, cunctaqꝫ ei per oꝛ-
dinem aperuit oſtia, donec eũ liber-
tati redditũ poneret extra ciuitatẽ.
In his oı̄bus putabat ſe petrꝰ ſom-
nia ſomniare, ⁊ veluti Jacob in ſca-
la viſuꝫ videre, ſed poſtq̃ receſſit ab
eo angelꝰ ne extaſim putaret quod
fiebat ad ſe reuerſꝰ quid agat: et q̄d
egerit attendit: et ait ad ſe. Doꝛmis
an vigilas petre? Reperta igitur li-
beratione ſua. dicit gratias agens.
Nunc ſcio vere qꝛ miſit michi dñs
angelum ſuum. ſicut Thobie, et eri-
puit me de manu herodis ⁊ de omni
expectatione plebis iudeoꝝ. Sꝫ qꝛ
hoc effectum eſt oꝛ̄onibus eccleſie: q̄
vt plurimũ erat in domo marie ma-
tris Johannis: vbi ⁊ erat maria ma-
ter Jeſu ſoroꝛ eius, ad eas iuit Pe-
trus letificandas: quẽ ad hoſtiũ pul-
ſantem angelum putant pꝛe gaudio
eũ non credebant. Sed ille perſeue-

rabat pulſans,et dato oſtio narrat
eis oia :que geſta ſunt circa eum:
et quomodo lumē xp̄s ei refulſit in
habitaculo carceris:ꝛ tūc in fractio
ne panis verū celebrau ere paſcha
in gratiarū actione, de taꝫ generali
omnibꝰ accepto beneficio,et vocati
fratres cōgratulabātur ei et ſibi ip
ſis antea in triſtitia orātibus nunc
autē in letitia magna gratias refe-
rentibus deo. Amen.

2a. pars. ¶ Secunda ſermonis pars in qua
et eſt ſecūdus ſermo ſi non pertun-
ctorie tranſeas.

¶ Uiſo quomodo lumē refulſit pe-
tro per angelū ſuū in carcere, nunc
petro ē cu- ſcrutemur ſi lumen petrus refulgeat
ra de oibꝰ nobis:naꝫ et claues habet carceris
peccatorū et celi: et officiū cōfirmā
di fratres:et paſcendi pecus dei:vt
omnibꝰ videatur lucide refulgere,
incipientibus in eo quod habet cla
ues: ne excludantur a regno,profi-
Eſa.16.d. ciētibꝰ:in eo ꝙ fratres cōfirmat: vt
abeant itinere quo ceperant, perfe-
ctis in doctrine ſpiritualis paſtu.
Hiere.27 et forte ob id tria de eo feſta cele-
brātur cuiqꝫ ſtatui ſingulum. ¶ In
preſenti autē petri miſterio: qd inci
noſter car piētibꝰ refulget attēde ꝙ in eiꝰ car-
cer figura cere ꝙuis iuſto. noſter figuratur et
tur in carce ſi malus ſit nā ideo beato hieremie
re petri. dixit dn̄s. fac tibi vincula ꝛ cathenas
et pones eas in collo tuo. In his btī
hominis vinculis voluit deꝰ ſignifi
cari ſubiectioneꝫ populi peccatoris
ad regē tyrannū,et ideo in oratione
preſētis diei rogamus nos meritis
beati petri a peccatorū vinculis ab
ſolui. Carcer igitur peccatū eſt mor-
tale de q̄ effugere vult ꝓpheta dicēs
Educ de carcere animā meā ad cōfi
tendum nomini tuo. Teterrimꝰ car
cer eſt:qui diuini laudi oportunita-
tem ex toto negat,vbi vna tenebra-
rum cathena demon,detinere vult
peccatorem de quo incipit epiſtola.
Miſit herodes rex ꝛc. Herodes in
terpretatur mons arrogantie: et eſt
demon de quo dicitur ſuperbia eiꝰ

et arrogantia eius,plus ꝙ fortitu-
do eius. Sed induſtria iuuat forti-
tudinem: vnde ideo miſit manus,nā
manus eius contra omnes velut iſ-
maelis: et manus demonis opera
malorum ſunt quibus dicitur. Ma-
nus veſtre ſanguie plene ſunt. Ideo
enim ſequitur,affligit autem quoſ-
dam de eccleſia, occidit autem iaco
bum fratrem Iohannis gladio. De
mon manꝰ ſuas crudeles mittit: vt
bonos affligat,deus autē mittit ver
bum ſuum vt ſanet eos. ¶ Non oc-
cidit demon eſau.i.non perſequitur demon bo
eum qui eſt ex parte eius ,nam hic nis nocet
proſperatur, ſed Iacob .i. luctantē non malis
vel operantem:qui fratreꝫ habet io
hannē .i. gratiam concomitantem:
qua non pro tēporalibus ſꝫ pro cele
ſti benedictiōe operatur. Apponit
etiā petrū apprehendere dum maio
res euertere conatur: vt ſic facilius
minores deiiciat. Captum te demon
ſeruat torpentem et ocioſum: dū nil
boni operaris:ſed omiſſioni vacas.
quia tunc inuenit domum tuam va
cantē,vt autē poſt malū paſcha tuū
quo non deo ſed vagationi quie- rex ſupbie.
ſcis te ad maiora producat peccata
que diebus feſtiuis ordiri ſolet,te
multis militibus ſuis cuſtodienduꝫ
tradit quando pro te maior fit ora-
tio in eccleſia et ab eccleſia que die-
bus feſtiuis orationi pro peccatori-
bus inſtat,ipſi autem ſpreuerunt eā
quia tunc dormiunt multi ꝛ quia fe
ſtum eſt licentius oneribus inſerui-
unt:et pecatorum ſarcinam ſibi que
runt nam in die feſto perditur chri-
ſtus, et Iohannes decapitatur: et
carceri petrꝰ mancipatur. Unde me-
rito ait dominus. Odi ꝛ proieci feſti
uitates veſtras. Ut ergo te demon amos.5.
teneat: primo te quatuor quaternio
nibus tradit,qui ſunt cordis paſſio- Iudic.9.
nes Spes: Timor Triſtitia. Gau-
diū: de quibꝰ dicitur. Tetendit inſi
dias iuxta ſichimā in quatuor locis
Duo milites demonis .ſunt mun-
dus et caro qui peccato deſeruiunt

et peccatori due cathene ſunt proni
tas et conſuetudo peccandi quibus
peccator conſtringitur,cuſtodes car
ceris peccati demones ſunt:et pec-
Iudic.6.c. cati occaſiones vetātes ne q̄s exeat
oſtiū autē eſt(ſcd̄m gloſam) ne quis
confiteatur et ſic ſoluatur. Unde ait
propheta. Colligata eſt iniquitas
ephraym:abſconditū peccatū eius
Oſee.3.c. Sic peccator dormit i peccatis ſuis
ita ſecurus ac ſi iuſtorum facta ha-
beat iacens ex toto deiectꝰ ſine cal-
ceis. hoc eſt ſine mortis memoria,
cingulū caſtitatis nō habet nec ve-
ſtem bone conuerſationis: nec ſicut
in die honeſte ambulat,ſed ſicut in
nocte: in qua pertranſeunt omnes
beſtie agri que odiunt lucem. Tamē
miſericors dei clemētia,ſicut apoſto
lo ſuo,ſic et per eum nobis refulget
dum multipliciter vndiqꝫ non deſti
tit clamare. ¶ Surge velociter a pec
cato: exi a carcere male cōſcientie et
praue cōſuetudinis. Hoc angelus
clamor car clamat: chriſtus qui nos liberare ſe
ceris piſſime nititur dum peccamꝰ. Hoc
diuina inſpiratio vocitat que eſt lu-
mē qd refulſit in habitaculo carceris
hoc et petrus qui et ſi magnꝰ extitit
peccator maximus extat ſctūs: non
ob aliud: niſi quia velociter ſurrexit
Hoc et carcer et miniſtri peccatoruꝫ
proclamāt: per conſciētie remorſus
ad amaritudinem animaꝫ noſtram
perducentes. Hoc et chriſtus ipſe
proloquitur: nam ideo dicitur ꝙ an
gelus latus petri percuſſit. ¶ Sci-
petrus eſt mus equidem ꝙ petrus eſt legatus
legatꝰ a la á latere,non alio ſed illo de quo Io
tere xp̄i. hannis eloquiū ait. Unus militum
lācea latus eius aperuit. Hoc ape-
rit Petrꝰ claue qd ille lancea. Ape-
1.pe.4.a. rit et monitione cum ait. Chriſto in
carne paſſo: vos eadē cogitatiōe ar
mamini, ꝑcutiat gꝰ o pctōr cor tuū
cor ſaluatoris,latꝰ illiꝰ latꝰ tuū ꝑfo
diat: q2 id ꝑcuſſꝰ eſt petrus in latere
q2 multū de latere cogitauerat redē
ptoris. ¶ Quē nō dico dormiētē,ſed
emortuū, non viuere faciet aqua ex

ſanguis ſaluatoris? oēs ad quos ꝑ
claues petri ꝑuenit aqua iſta ſalui
facti ſunt: ſi percutiatꝰ ꝑ ꝯtritionē in Partes pe
carcere cordis contriti ,et eis lumen nitentie.
refulgeat per diſcuſſionem peccato
rum ꝛ ꝯſciētie: et aperiatꝰ oſtiū carce
ris ꝑ oris ꝯfeſſionē,q2 ſcriptum eſt
Aperuit feneſtram,et emiſit coruum Geñ.8.a.
Cadant etiam cathene per ſatiſfa-
ctionem.et veſtem honeſte conuerſa
tionis, precinge te ne ad terrena de
fluas vel ꝑ intentionē, q2 hec oia ꝓ
deo nō ꝓ hoibus fieri habēt. Prima
ꝛ ſcd̄a cuſtodia mundꝰ ꝛ caro,quibꝰ
ꝯtētis porta ferrea.i. ꝯſuetudo pctī
facile aperitur per grām etiam ſi in-
durata ſit ꝛ vetus. Hec ſi aperiatur
deo iuxta id. In mandatis illiꝰ vete Angelꝰ cu
raſce,facile ducet te ad ſupnā ciuita ſtos.
tē hieruſalē maxie cū trāſieris vicū
vnū vite huiꝰ ad celū, vbi diſcedet
angelꝰ a te curādo: cū te deo pn̄taue
rit: vt dicas. Nūc ſcio vere.ꝛc. O q̄lr
ſciemꝰ tunc q̄ fecerit dn̄s nobiſcū: et
q̄lr reuertemur ad nos q̄ extra nos ꝛ
extra curā aiaꝝ nr̄aꝝ viximꝰ. nō attē
dētes. b. petrū paſtorē nr̄ꝫ,q̄ hec oia
ſeruauit ab ineūte etate. O btē aplē
ꝙ cito ſurrexiſti: ꝙ ꝑcuſſꝰ ꝑ ꝯtrictio
nē ꝛ martyriū ,aperuiſti oſtiū oris ꝑ
oimodā ꝯfeſſionē,ꝙtū lumis habui
ſti: ptui: ꝛ dei cognitionē,ꝙ cecidere
cathene oiꝫ terrenoꝝ e manibꝰ tuis
reliquēs oia: ꝙ ꝓcinctꝰ cūcta exce-
dēs viſibilia, vt ſic nobis fulgeres ꝑ
exēplū. ꝛ tibi deꝰ i glia quā mihi ꝛc.
¶ Pro maria que de niuibus dicit.

Sermo.28. de eius munditia.

¶ Thema. Signum magnum appa
ruit i celo. Apo.12.a.

¶ Inuocatio vbi oſtenditur ꝙ ſer
monis curſus eſt gratia dei.

SCiens beatus paulꝰ Curſꝰ ver-
ꝙ verbum dei alliga bi eſt grā
tum eſſe non dꝫ .ait. 2.thim.2.
fr̄es orate ꝓ nobis:
vt ſermo dei currat.
ſermonē hēmus cur
ſꝰ deeſt grē: q̄ eū facit currere,primo
a patre luminū ad predicatoris cor

vt eius illuminet:intellectū. Vñ ſa-
piēs ait. Emite illā ſcz gratiā de ce-
Sap. 9.c. lis ſanctis tuis:vt mecū ſit ſcz in cor
de,et mecū laboret in ſermone:vt ef
fectū habeat in auditoribus. Secū
Hie.23. do debet currere a corde vſqz ad os
dicentis,vñ dñs iubet habenti ſer
Curſ9 ver- mones ſuos ſoli, vt loquatur aliis:
bi quadru- vt nemo audeat,hoc ſibi vendicare
plex. officium. Tertio debet currere p gra
tiam ab ore dicentis vſqz ad intelle
ctū audientis,nam ideo iubemur lo
qui ad cor hieruſalem:ſed tu ne ha-
beas cor babilonis. Quarto debet
ire ex intellectu ad manum,vt quod
audis in ſermōe reſplendeat in ope:
naz ideo factū ẽ verbum dñi in ma
nu agei pphete. Ideo ergo vti iuſſit
apoſtolus oratione opus eſt. Nam
ſi pro pluuia vt e celis ad nos vſqz
percurrat:orare ſolemus,⁊ ſepe celū
reſpicere,q̄to amplius pro ſermōis
curſu conſummādo mariam oporet
ſuſpicere:vt curſum faciat v̄bo dei.
Ut ergo ſermo dei currat: ad mariā
pro gratia recurram9.d.Aue maria.
¶ Argumentum dicendorum.
¶ Quāuis hoc feſtū beate marie di
cat̄: magis noſtrū eſt q̄ ſuū,vbi ad-
uerte q̄cū nō acceptet perſonas: qđ
vni facit oībus exibet. Nūc reduci-
mus in memoriā qualiter cuidā vi
ro ⁊ vxori ſue piiſſimā exibuit cliēte
lam,nā cum filios nō haberēt: ſcire
cupiebāt in quo rē familiarē ac diui
tias expēderent:quas ex aſſe marie
obtulerant. Ipſa autē. vt oīb9 aīm
Legat9 no- preberet ſeruiendi ſibi: dignata eſt
ſter eſt ma nine locū implere: quo eccleſiā ſibi
ria. ſtatuerent tpe eſtiuo: vnde optime
ꝯuēit ei illud ſapiētis. Sicut frigus
niuis in die meſſis,ita legat9 fidelis:
ei q̄ miſit eū:aīam illius requieſcere
facit. Super hoc ait gloſa. Importu
nū videt̄ tēpore meſſis ningere:nā
Puer.26.a et poſtea dixit ſapiēs:quomodo nix
in eſtate: et pluuia in meſſe ſic inde
cēs eſt ſtulto glīa:ſed tñ in feruēti
paleſtina nō parū delectabile eſt:ſi
ſubito frig9 quomodo in niue ſolet:
aduenīat,qđ incendia ſolis aliquan
do refrigeret:ſudorē laborū tergat,
ardentes temperet anhelitus:cui be
ne legat9 aſſimilatur fidelis, qui mē
tē eius qui eum miſit prudenter agē
do quietā reddit. Hec ait vbi aduer
te,q̄ fideles legat9 noſter maria eſt
que legatione fungens cito reuerti-
tur,et ideo hoc voluit i niue ſignare
quam multum ante tempus adduxit
⁊ eo tempore quo gratior eſt. Unde
valemus dicere de ea q̄ iperio ſuo Ecli.43.b
accelerauit niuem,⁊ accelerat coru
ſcationes emitere iudicij ſui. Uirtu-
tū miracula(vt ait gloſa)ſunt coru-
ſcationes iudicij,⁊ magnū miraculū
eſt niuis acceleratio', que fit impe-
rio marie in ſignū clariſſimū,q̄ p eā
citius vocamur ad iuſticie nitorez,q̄
ideo in hoc ſigno legationem ſuam
cōpletā oſtendit,vt āplius deuotos
ſuos letificet virgineo adiutorio tā
celerrime exhibito, ac tam preſtan-
ter cōpleto:vt dicere valeāt. Signū
magnū apparuit in celo. per mariaz
exhibitū. ¶ Due partes: In prima
qualiter maria ſignū magnū fecit in Diuiſio.
celo deitatis. In ſecūda de ſigno ec-
cleſie celo per eam exhibito.
¶ Celum eſt verbū dei de quo ait p Prima ps
pheta moyſes. Aperiet dñs theſau-
rum ſuū optimū celum. Quādo eter
nus pater nobis cor ſuum aperuit, Deus per
et oſtendit nobis verbū bonū quod mariā ape
erat in principio apud ipſum: tunc rit celum.
optimū celum nobis patere fecit,qđ
ẽ theſaur9 eius,in quo ſunt ſapien
tia et ſcientia dei abſcondite. Sed
hoc celum non aperuit nobis,niſi p
induſtriam marie,que in eo etiā ha-
bet partem ſuā,⁊ totū ſuuz: iuxta qđ
ipſe pater ſeruū ſuū Job interrogās
ait. Nūquid egreſſus es theſauros Job.38.d
niuis? Nix beata v̄go diriſſima eſt:
de qua niue ait ſapiens. Aſpergit ni
uē:⁊ ſicut locuſta demergens deſcē-
ſus eius, pulchritudinem candoris Ecli.34.b
eius admirabitur oculus. Non ter-
reſtris ſed celeſtis eſt marie puritas
et ideo deus aſpergit niuē hāc: que

ceteris melius dicere poteſt. Aſper
Ps.52. ges me domine yſopo et mūdabor,
lauabis me:et ſuper niuē dealbabor
Deſcēſus huius niuis,locuſte deſcē
ſui cōparatur,vbi ⁊ humilitas ⁊ for-
titudo notatur. Nam locuſta inter
quatuor minima terre cōputatum:
que quia ambulat vniuerſa per tur-
mas ſuas ſine rege: marie ſubuētio
Pue.30.d nem deuotat clementiſſimā: que eſt
ad nos contra hoſtes tanq̄ acies
ordinata,⁊ regē non habet,neqz ha
buit vnq̄ demonē ſibi principez re-
gina celi:taz mundiſſima,q̄ etiā di-
uinus ocul9 admiretur pulchritudi
nem candoris eius:qui eam colūbis
lacte lotis comparat,q̄ reſident ſu-
Can.5.d. per riuos aquarū iuxta fluenta ple-
niſſima, et ſubiungit, ſpecies eius ſi
vt libani vbi nix multa nimis reſi-
dere ſolet,immo ⁊ libanus q̄ interp̄
tatur cādidatio: Si omnes virginee
puritatis gradus ſcruteris, conclu-
des, quod candor eſt lucis eterne:⁊
Uari9 gra ſpeculuz ſine macula. Multiplex eſt
dus' mūdi puritatis grad9,quos oēs in deipa-
tie marie. ra virgine reperies: ac in prelibā-
tis verbis ānotatos. Primus gra-
dus munditie eſt in penitentibus:
qui aqua penitētie lauantur a xp̄o,
et eorum pedes et manus et caput:
ſi poſt baptiſmalem gratiam cecide
runt. Maria autem poſt triplicem
ſuum baptiſmum, penitentiam non
recuſat,triplex equidē baptiſma ſu-
ſcepit fluminis flaminis:et ſangui-
nis vel iuxta crucem:vbi non incon
grue dicitur aqua et ſanguine late
ris ieſu baptizata. Sed de hoc tran
ſeo ad penitētiā:quam et ſi non me-
ruit amplexata eſt. Nam ideo arca
federis domini que eſt maria, ſago
tegebatur. Tertius munditie grad9
in ſtatu innocentie fuit:quo maria
fruit̄, nā pp̄ter primū.ſ.baptiſmi co
lūbā imaculatā eā vocitat ſpūſſctūs
et ſuā. pp̄ter ſcđz.ſ. pñie,oculi eius
dicunt̄ deſuper riuos aquaruz,pro-
pter tertiū reſidere perhibetur iux
ta fluenta pleniſſima ſcilicet gratia
tiarum. Nam ſuper riuos aquarum
ſedit dum fleuit:et ſi non ſua/noſtra
tamen pctā. Quartus munditie gra
dus eis conuenit generaliter:qui in
via iuſticie ābulāt: nā cuilibet hoꝝ
p hieremiā pphetā dr. Bñdicat tibi Hie.31.e.
de9 pulchritudo iuſtitie. Et hos cre
do altiores eſſe exiſtentib9 in ſtatu 2.d.28.
inocētie,pp̄ter ampliorē gratiā eis
communicatam ratione diffi culta-
tis ⁊ conatus:vt notat Gabriel in ſe
cūdo ſentētiaꝝ. Hic grad9 mūditie
marie nō defuit quam ideo oī iuſti-
tia pleniſſimā vocat anſelmus. Et
ob id colūbe/lacte lote cōparatur:
nam lactis candor albior eſt aqua.
Quintus mūditie gradus virginib9
puris aptādus videtur. Harū enim
pulcherria eſt:et q̄ pulchra gñatio
caſta cum claritate: qui marie non
abeſt,naz propter hūc eius ſpecies
libano monti mundo cōparata fuit
vbi per pluuie irriguā deſcenſionē
mūditia fit:qui et ſine oratione fru
crificat:ſicut virgo noſtra beatiſſi-
ma rorantibus celis deſuper: quan
do ſpiritusſanctus ſuperuenit in ſe.
Sextus puritatis gradus in cōfeſ-
ſoribus eſt:qui per dei ſermonez:et
nominis eius cōfeſſionē mūdiores
redduntur. Uerum enī uero cuilibet
eorū dicitur per dauid. Confeſſionē Ps.102.
et decorem induiſti amictus lumine
ſicut veſtimēto. Nec iſte beate virgi
ni deeſt:nam ſuper montē libani cu
ius ſpeciei cōparata fuit maria:non
parua eſt doctrina cum et ſalomon
non altius aſcendit:quando diſpu-
tauit ſuper lignis:a cedro que eſt i
monte libano vſqz ad yſopum: que
eſt in pariete. Immo et aquila grā-
dis:in cuius ſpecie iohannes deſcri
bitur:altius non valuit conſcēdere
niſi vſqz ad montē libanū qui deita
tem figurat:ex quo medullā cedri:q̄ 3.re.4.d.
pr̄is fili9 ē ad nos vſqz aſportauit
i ore doctrine ſue dicēs: In principio Ezec.17.a
erat verbum ⁊c. Septimus gradus
munditie cuilibet martyri cōpetit:
qui ſedebat in penis conflans ſe in

melius: emundans argentum fidei
ſue, ibi deniqꝫ i martirio purgat deꝰ
filios leui.i.xpi. Hunc gradū marie
virgini prophetice tribuit ſymeon:
dum innuēs ꝙ intimiꝰ eſſet perfo-
Luc. 2 randa dixit ei. Tuam ipſius animaꝫ
pertranſibit gladius. Anima tua q̄
xp̄i tui eſt gladio paſſionis eius cū
eo perforabit: quia gladius iſte eā
per amorem inueniet in corpe filij
ſui exanimi. Nec hoc in paucis illis
predictis verbis defuit, nam in mō-
te libano nimia nix deſcēdit: que in
annos plurimos cōſtricta ibi et re-
Prou.3.i.e ſeruata, in duritiē criſtalli tranſiſſe
videtur, vbi notatur marie maxima
conſtātia, cui fortitudo et decor in-
dumentū eſt: et ridebit in die nouiſ-
ſimo. Octaua mūditie ſpecies ange
lica nominatur, ad quam ſuſpiciētes
attenuati ſunt oculi mei: quia con-
fortata eſt, nam nix iſta angelice pu
ritatis veraciter eſt diſgregatiua vi
ſus noſtri ex nimia albedine ſua, eā
tamē attigit beata dei genitrix, nam
qꝫ ideo diximus ꝙ libanus candida
tio erat, vbi puritas in abſtracto no
tari cernitur, qꝛ abſtractiſſima virgo
celum attingit: ſtans in terra veluti
ſcala iacob. ¶ Prima ergo mundi-
tia eſt baptiſmi, ſecunda penitentie
tertia eorū qui bene viuunt, quarta
exiſtentiū in ſtatu innocētie, quinta
virginū ſexta confeſſorum ſeptima
vero martirū: octaua autē angelorū
nona puritas iam eſt diuina: eo al-
tior quo purior, et eo purior quo et
altior, nam generaliter purum alta
petit: et quo quid altius eſt purius
inuenitur. Nec huiꝰ expertem ma-
riam inuenies aut inſortem. Equi-
dem candor eſt lucis eterne (vt teri-
gi et ſpeculū ſine macula, vbi diui-
na ſplendet puritas: que cū trina ſit:
ſicut et diuine perſone ſaltē attribu-
taliter, nā eſt patri puritas iuſtitie:
filio ſapientie: et ſpiritui ſctō puri-
tas eſt bonitatis. Ut ergo ſcias qua
lis eſt marie niuea puritas: aduer-
te ꝙ libanus alia interpretatiōe di

citur cordis filiatio: que ad filium
dei pertinet: de quo pater eternus
perhibet. Eructauit cor meum ver-
buꝫ bonum. Ecce ergo ſi conſidera Ps.44.
ſti ſermonem meum, te iterum inter-
rogo ſi ingreſſus es theſauros ni-
uis virginis noſtre: que theſauros
habet in filio dei, vbi et ſunt omnes Ubi maria
theſauri ſapientie et ſcientie dei ab theſauri-
ſcōditi: qui et celum eſt de quo the zat.
ma refert. Signum magnum appa-
ruit in celo, Nonne grande miracu-
lum fratres: ꝙ mulier hec omnia de
ſiderabilia ſua poſuit in theſauris
dei patris? nunquid non erat locus
apud nos: cur celū conſcendere vo-
luiſti: et potuiſti? quis deduxit te/o
mulier vſqꝫ ad filium dei? vel ſaltim
dic nobis aperte quid addidiſti/o
paruula theſauris eius ſeruandum.
Quid reginam inquietas fratercule
inſpice et coniecta ſignum magnum
quod hodie maria fecit in terra
nam illud met fecit in celo appare-
re. Attendite fideles attendite ma-
rie humilitatem et puritatem, humi
litatem inquam, in eo quod ad nos
miſeros vſqꝫ deſcendit, locum ora
tionis aſſignans pro eccleſia con-
ſtruenda, in eodem loco, vbi etiam
ipſa ſignum celo dedit. puritatem
niueam, et aduerte: quia non gran-
dine aut aqua vel māna ſed niue re-
ſperſit ſpacium ſuum. Jam ergo fra-
tres maria que hodie in ſigno ma-
gno cō deſcēdit nobis: ipſa eſt ⁊ que
aſcendit vſqꝫ ad theſauros dei: cu-
ius eſt decretum vt qui ſe humiliat
ei veraciter et voluntarie, exaltetur
ab eo: qui ait humiliato. Aſcende
ſuperius. Memores eſtote fratres
quod dixerim vobis hoc feſtum
magis noſtrum eſſe quam marie ſi-
cut et feſtum elyſabeth magis eſt
viſitate quam viſitantis. Hodie ma
ria viſitat eccleſiam quia mater eiꝰ
eſt. ⁊ apparuit pape et deuotis ſuis
vt ei conſtruerent peculiare habita
culum quia magnificauit manere
nobiſcum, ac ſi noſtre delitie fuiſ-

ſent eſſe cum ea. Hac ergo humilita
te qua hodie a ſummo celo egre-
diens ſignum magnum in terra fecit
hac eadem aſcendit vſqꝫ ad initiuꝫ
viarum dei: quo ſe dicit ab eo poſ-
ſeſſam: vt ditet diligentes ſe, et the
ſauros eorum repleat: ex eo quod ip
ſa poſuit in theſauris eius. Hoc for
taſſe audire cupitis: quod non aliud
eſt, niſi qđ in magno ſigno de celo
Deū veſtit exhibito apparet hodie. Nam ſi-
maria lana gnum preter id quod ingerit ſenſi-
niuea. bꝰ, aliqđ aliud repreſentat, et ſignū
hodiernum quia niueum eſt. illam
niueꝫ repreſentat de qua et vos cra
ſtina die audietis. Ueſtimenta autē
Dani. eius facta ſunt alba ſicut nix. Et ſi-
7.c. mile de antiquo dierum legitur: cui
milia milium miniſtrant. Niueas ve
ſtes fratres mei maria poſuit in the
ſauris ſuis, quibus chriſtus poſtera
die curias celebrat vbi precioſis in-
duetur veſtibꝰ: quales nec ipa regi
na ſaba attulit ſalomoni. Nam in-
ter mulieres ſola maria dat niuē ſi-
cut lanam: vt ex pſalmographo au-
diſtis. Ubi tu ſecūdum auguſtinū
animaduerte: quod lana materies
eſt veſtimenti, et maria ex ſanguini
bus ſuis puriſſimis dei filium veſti-
uit: ei cuſtodiuit niueam virginita-
tem ſuam: ex qua veſtitus eſt. Hanc
niuem mariā puriſſimam dico ſicut
lanam ipſe dei filius inuenit, hoc eſt
ydoneam ad ſe veſtiendum huma-
na: et pariter mūdiſſima carne. Om
nes alias exquirēs, laneas inuenit
quia ex eis poterat carnem aſſume-
re: ſed non preſtiterunt ei lanam ni-
ueam: nec carnem tam puram ꝙ di-
ximus, ideo hec inhabitatione ſan-
cta coram ipſo miniſtrat niueam la
nam: qua veſtita ad nos vſqꝫ veniat
diuinitas, que non habitat in corpo
re ſubdito peccatis. Hec niuea lana
quam maria poſuit in theſauris dei
ſignatur in vellere gedeōis. cuius
ſacra ſcriptura mirabilia refert qꝛ
mirabile fuit ſignum ac ſignaculuꝫ
certū victorie pplī dei iſrael, de quo

pſaltes ait. Deſcendet ſicut pluuia Ps.71.
in vellus. O peculiaris gloria vir-
ginis in quam a ſummo celo dei fili
us deſcendit, vt ſaluum faceret ge-
nus humanum. Sed deſcendit ſicut
pluuia in vellus: quando virtus al
tiſſimi obumbrauit ei, vt ſine ſtrepi
tu deſcenderet: non vt grando: ſed
placide in placidam, quiete in quie-
tam ſuauiter in ſuauē: benigne in be
nignam, iocunde in iocundam ſicut
pluuia in vellus. Sed ad quid deſcē
dit? Pluuia lanaꝫ lauat: et terram ri
gat, lauat ad emūdationem: rigat
ad fructificationē. Sic pfecto aqua
ſapientie ſalutaris virginem fecun Pluuia
dat: et mundat, mentem mundat: vē- gatie i vir
trem fecundat primum ad altiſſimā ginem.
puritatem ſecundum ad excellentiſ-
ſimam prolem. O puritas mentis/ o
fecūditas ventris, quam benedictꝰ
fructus ventris tui maria: et qꝛ glo
rioſa puritas mentis, inter mulie-
res ob hā cbenedicta. Sed nūquid
ſecūdū ipſius gedeonis petitionē.
gratie pluuia quaſi ad velleris in-
fuſionem prius ſolam impleuit men
tem, poſtea autem velud terre ir-
rigationem ſolam impleuit carnem:
nunquid prius carnem deſeruit, vt
mentem repleret: nunquid poſtmo-
dum a mente receſſit: vt carnem fe-
cundaret? Abſit. Sed nota cū ricar
do: ꝙ prius dei filius ſecundum ali-
quid infudit ſolam mentem, et ite-
rum ſecundum aliquid ſolam car-
nem. Utiqꝫ pluuia gratie prius men
tem ſolaꝫ fecundauit ad fidem, po-
ſtea autem eadem gratia carnem ſo-
lam fecundauit ad prolem, fides in
mente ſola: proles in carne ſola, pri-
us fides poſtea proles. Nā niſi pre
cederet fides conceptionis: non ſe-
queret fecūditas plis, fides preceſ
ſit: ples ſucceſſit. Nō eni adhuc cre
dere ſꝫ iā ſcire opoꝛtuit, qđ rei expe
rimento probauit. Recte ergo iux-
ta petitionem gedeonis prius de-
ſcēdit in ſolū vellꝰ marie mētis, ⁊ po
ſtea iuxta aliqđ in ſolā carnē terreā

Quid.n.eſt vellꝰ: niſi lana a carne
receſa,et a carne ſublata. O quale
vellus illud virgineū pectus,longe
remotum,et valde alienū a deſide-
riis carnalibus:et ſordidis corpo-
rum paſſionibus. O quale vellus
marie mētis mundi cogitatꝰ:o qua
le vellus virgineū pectꝰ:et caſti af-
fectus:o quale vellus virtutū omniū
ornatus:qubus et ipſe deus ſe ve-
ſtiuit:et angeli eius:et ſancti oms:
imo et omnis eccleſie ornatus verꝰ,
de vellere marie allatus eſt: quo et
gloria dei gloriatur/et nos eo veſti-
ri oportet:qr ex eo conficitur veſtis
nuptialis ihū talaris: qua et nos in
ſimilitudinē eius ornati ſimꝰ. Has
ergo veſtes magno ſigno beata vir
go contulit deo,vnde thema' ſignū
magnum apparuit in celo.i.in dei fi
lio.Et ſignum magnū eſt ꝙ ſol iuſti
cie veſtiatur niue,et nix non lique-
fiat ſed induret vt criſtallus.Et ille
qui niue marie virginea eſt cooper-
tus,vere locus orationis eſt,quia in
hac niue adoratur deus, etenim ea
circūſcribitur. Ecce igitur quomo-
Scūdapꝫ. do maria in celo fecit ſignū magnū
¶ Nūc etiā attēdere operepreciū
erit qualiter, et celo eccleſie ſignum
magnum exhibet mater dei: que non
puer.31.d ideo nix dicitur: quia frigida ſit:ſed
quia puriſſima,nam vt ſcriptum eſt
nec domui ſue timebit a frigoribus
niuis:ſi vt ipſa que ſtragulatā ve-
ſtem fecit ſibi:veſtiti ſint duplicibꝰ
In ſignum eccleſie filij :hoc eſt fide duplici ſcȝ
exēpli da- deitatis et humāitatis filij ſui:et du
tur celo ec- plici actione vite,actiue et cōtempla
cleſie ma- tiue.Eccleſia ergo celum dicitur:nā
ria. xp̄s ſit. Mittet filius hominis an-
gelos ſuos:vt colligāt de regno eiꝰ
omnia ſcandala.Regnum autē xp̄i
non eſt hinc:nec de hoc mundo: vn̄
eccleſia dicitur regnum celorum: qr
noſtra conuerſatio in eis eſſe de-
bet,cum quibus nos ſperamus ſem-
per victuros.Quāuis omni eccleſie
Ut ruth in maria dei genitrix data ſit in ſignuȝ
ephrata. magnū e. exēplū ꝟtutis oīmode,vt
ruth i ephrata tp̄s nō ſuppetit niſi
vt vel de vno agamꝰ iuxta niuis p-
prietatem,que multum conducit ad
capiendas campeſtres feras: veſti-
gia.n.earꝫ nota reddit eas nāqꝫ exa
minat:quod maria cōtra vitia et de
mones non minus peragit in adiu-
torium noſtrū:Quaȝ ob rem de quo
libet in hoc opere ab ea adiuto et
ſuffulto dici poteſt. Ipſe percuſſit
duos leones moab: et ipſe deſcen- Secūdi R.
dit:⁊ percuſſit leonē in media ciſter 23.c.
na in diebus niuis.Hec dicuntur de
banaia qui interpretatur filius dn̄i
et eſt quiſqꝫ fidelis marie deuotus
cuni natꝰ eius dedit poteſtatē filiūȝ
dei fieri,per induſtriā marie matris
gratie:que multum laborauit p no
bis.Hic ergo vt notat gloſa percu-
tere habet duos leones,hoc eſt ira-
ſcibilem et concupiſcibilē,ſignifica-
tas per duos leōes moab:qui inter
pretatur ex parte.Rebellio eni iſta
rum viriū contracta eſt:ex primo pa
rente:preter mariaȝ que preſeruata
eſt:et a deo exempta.anteꝙ̄ penam
infligeret peccati:nec ſolū exempta
ſed contra demonem valide robora
ta:quando dictū eſt ei. Ipſa conte-
ret caput tuū. Deuotus ergo marie
in ſigno victorie dato in manu femi
nei,iraſcibilē et concupiſcibilem vi-
res reducat ſub rationis moderami
ne:mortificans mēbra ſua que ſunt
ſuper terram. Per tertium leonem
concupiſcentia ſignatur oculorum
quā mactare decet per magnificen-
tiam principalē pauperibus exhibi-
tam:non ſolū de mamona iniquita-
tis,aut de eo qd̄ ſupereſt,ſed vt vi-
dua que deo dedit totum victū ſuū,
Hoc fieri debet,vt predictum eſt in
diebus niuis.in exemplis marie cla
riſſimis quā niuē diximus figurare.
Quis enim non mitiget iram,mitiſ-
ſimā virginē cōtēplans.quis cōcu-
piſcentiā non ſedabit, ſi virgineam
puritatem attendit: quis etiā durus
et malitioſus non largiatur mune
ra:ſi marie beneficētiam intuitimus
fuerit

fuerit,nā ſi vt optime pbat Gerſon
ſpecies niuis hꝫ vim refrigerādi, qr
imaginatio facit caſum,q̄to magis
marie ꝯtēplatio: dū eā imaginamur
et de ea ꝯſummate cogitamus: Ipa
quippe ait.Qui operātur in me non
peccabunt.Eam ergo in mente ha-
beto:ſi refrigerari vis a ſpecie bone
niuis. Cur eī non faciet cogitatio
marie,quod facit cogitatio niuis in
aīa et corpore?Eſt et apud nos ma-
la nix:apud eā autē optima.Tripli-
cē lego niuē malam eā primo q̄ erat
Triplex eſt in graui manu moyſi: qn̄ in plagis
nix. egiptiorum eos percuſſit apparens
manus eius leproſa inſtar niuis, et
hec irā ſignat peccatoris retaliētis
qui ſicut et Moyſes oculū petit pro
Exo.4.b. oculo,manum pro manu,dentē pro
dente.Contra niuem malam ſeruan
tis iraȝ,vidiſtis ꝙ maria dedit niuē
ſicut lanam mitem videlicet:que fa-
cile impellēti cedit.Alia eſt nix aua-
ritie:quā giezi habuit:de quo refer-
4.reg.5.g tur.Egreſſus eſt quaſi nix ab eo.ſcȝ
heliſeo leproſus/propterea quod ac
cepit argentū ⁊ veſtes:vt emeret oli
ueta,⁊ vineas,oues ⁊ boues:ſeruos
et ancillas ex eo ꝙ nō laborauit.Cō
tra prelibatam auaritie niuē dici po
ps.147. teſt de maria. Miſit chriſtallum ſuā
ſicut buccellas , quod clarꝰ ex he-
breo ſumitur,ſicut fruſtra panis:qr
diſperſit dedit pauperibus, etiam
monilia ſua:et predia ſibi antiquitꝰ
ab auis et parentibus relicta. Ter-
tia nix eſt luxurie:et hanc habet ma
ria ſoror moyſi, que cōtra eū locuta
fuerat propter vxorē eius ethyopiſ
ſam:quaȝ vt aiūt hebrei cognoſcere
frequēter nolebat ex reuerētia repe
titi oraculi,nam vt et paulꝰ conſu-
lit a coitu abſtinendum eſt:vt vace-
tur orationi. Sed hoc ex toto ma-
Sap.16.c ria fecit:de cuius caſtitate omnimo
da dici valet. Nix autem et glacies
ſuſtinebant vim ignis et non tabe-
ſcebāt,ita vt ignis videretur ſue vir
tutis oblitus:maxime in mariam cuꝫ
dicitur. Ignis non ardebit in te: qꝛ
eam non tetigit flāma ignis turpis
luxurie . Tanta eſt Marie puritas,
vt ſapiens dicat.Spargit niuem,et Ecli.43.b
ſequitur. Super imbrem eius expa-
ueſcit cor. Deus etiam ſuper ſe vgi-
neam niuē reſperſit:quando ea ſe in
duit. Nec mirū qr imber eius.i.puri
tas tēperata ſic remota eſt a calore
noxio:vt cor non ſolum hoīm ſꝫ an-
gelorum expaueſcat, propter quod
tot ſiunt de ea queſtiones in canti-
cis,que eſt iſta,que eſt iſta,quatuor
ſiquidem gradus frigiditatis noui-
mus: de quinto nichil ſcimꝰ. Primꝰ Quadru-
gradꝰ caſtitatis ſeu frigiditatis ſpi plex caſti-
ritualis eſt, non ſentire aliquam de tas.
lectationem carnalem. Secundꝰ nō
ſentire aliquem motum carnalē.Ter
tius non ſentire aliquam cogitatio-
nem ſeu imaginationem. Quartus
non habere memoriam aut cogita-
tum eius, quaſi modo geniti infan-
tes neſcire prorſus omnia corruptio
nis vulnera. Et tamen vltra hoc,ne
ſcio quo aſcendit caſtitas huius vir
ginis demiranda vtiqꝫ non enar-
randa. Hec ergo nix in terra plura
operatur bona tempore frigoris,qr
cordi humili tempore timoris exhi
bet beneficia. Primo induit illud cā
dore,ac decore,nā ſcriptum eſt. Ni- Ps.
ue dealbabuntur in ſelmō,quod in-
terpretatur vmbra muneris: et eſt p
tectio marie largientis. Deinde irrū-
dit cor pietate,et inebriat charitate,
ac germinare illud in operatione fa Eſa.55.
cit,vt dicit Eſaias. Deinde nix po-
ros terre conſtringit.i.timore ⁊ reli-
gione cor cōpeſcit:et caſtigat:ne va
getur per cogitationes inutiles,et
affectiones prauas,vn̄ id Iob dica- Iob.9.
mus. O ſi lotus fuero aquis niuium
id eſt ad perfectam caſtitatem pdu
ctꝰ. Igitur fratres ne nos ab aquis
niuium malarum quas diximus:ad
ad nimium calorem inferni:vt refert
Iob tranſire cōtingat, feſtum niuiū Iob.24.c
marie celebrate:qr propter eam hoc
certū habete:ꝙ ſi fuerint peccata ve
ſtra(teſte Eſaia)vt coccinum, quaſi Eſay.1,c
o

mix dealbabũtur, et ſi fuerint rubra
ſicut vermiculus: velut lana alba
erunt. Cũ ꝗ vt ait iohãnes nil coīq̃
natũ intrabit in illã requiẽ, aquis
hui⁹ niuis que ſunt gratie virginis
lauari oportet: quia nazarei chriſti
candidiores lacte et niue futuri ſũt
nunc per gratiã et in futuro per glo
riam quam michi ꝛc.

¶ De beato dominico ꝑdicatorꝫ du
ce ac patre ſermo. xxx. de ei⁹ trãſ-
figuratione ſpirituali.

¶ Reſplẽduit facies eius ſicut ſol
Mathei. 17. a.

¶ Inuocatio vbi maria ſoli cõpat.

QUamuis deus noſter
in oẽs creaturas ſuas
ſplendorem ſue lucis
īmiſerit, beata virgo
maria, que illumina-
trix interpretatur, nõ
ſolũ emulatrix eſt melior charíſma
tum nos illuminãs mirabiliter. ſed
&t toti btiſſime trinitati ipa reſplẽ
duit ſicut ſol, ac etiam toti celeſti
Eccl. 26. c curie: q̃ſi ſcriptũ eſt. Sol oriẽs mũ
do in altiſſimis dei, mulieris bone
ſpecies in ornamentum domus ei⁹
Miraculum grande in terra videba
tur. quando incarnationis tempo-
re, ſol deus nube carnis tectus, cũ
hominibus conuerſat⁹ eſt, ſed etiã
ſignum magnum apparuit in celo,
quando die aſſumptionis marie, in
celo &t viſa ẽ mulier mollis amicta
ſole deitatis. Nec ſolum celum aſcẽ
dens virgo illuxit celitibus, verum
adhuc in terra manens refulſit ſol
I. mach. 6. e maria in clipeos aureos, et reſplen-
duerunt montes ab eis. Neq; in ſo
le iſto, qui eſt maria, deus poſuiſſet
tabernaculuꝫ ſuũ, niſi ab initio plu
rimum placuiſſet ei, nec ſoluꝫ ei ſed
angelis, in quos velut in clipeos p
famã refulſit. Nec eñ abſre clipeis
āgeli comparãtur. quando in eos ma
ria per famam refulſit. niſi quia eos
ad ſui cuſtodiam deflexit, nam ſol
habet attractiuam virtutẽ. Maria
ergo nr̃a ad ſe ãgelos appellat, cũ
quibus eſt terribilis vt caſtrorum
acies ordinata. Dicitu q; vas ca-
ſtrorum in excelſis. i. in angelis, ex
quibus trinitatis montes marie lu-
men recipiunt iuxta preallegatã ſen
tentiaꝫ, quoniam et alibi de maria
Geñ. 12. c figuraliter dicitur. Laudauerunt eã
principes apud illum, et ſublata eſt
mulier in domum pharaonis. Apud
regem celi angeli mariam laudarũt
et ſublata eſt in domum regis. i. vt
eſſet domus dei viuentis, domuſq;
totius trinitatis. Nam reſplenduit
Luc. 1. d patri per humilitatem dicens ecce
ancilla domini. Reſplenduitq; filio
per omnimodam ꝛ altiſſimam caſti
tatem dicens. Quoniam virum non
cognoſco. i. nulluꝫ peccatum Ideo
q; vir oriens agnouit eam matrem
ſuam. Reſplenduitq; ſpiritui ſancto
Cãt. 5. d per charitatem dicens. Nunciate di
lecto, quia amore lãgueo. Propter
has emiſſiões glorie quibus virgo
emicuit. ait thema. Reſplenduit fa-
cies eius ſicut ſol, Sed in compara
tione hoc reperitur diſcrimen, ꝙ ſol
refulget terram verſus, maria vero
que ſurſum ſunt reſpicit, Uerumta-
men exorata oculos ad nos conuer
tit, noſq; per eam deum reſpicimus
quia vt ait Ambroſius in ſuo exame
ron, ſol eſt oculus mũdi, et maria eſt
oculus totius eccleſie, verum et om-
Job. 29 ni peccatori, quoniam verius ꝙ Job
dicere valet. Oculus fui ceco, ꝛ pes
claudo. Oculus noſter quo deum ip
ſum poterim⁹ intueri: eſt beata v̾go
maxime dum elongamur a domino:
cuius gratiam vt preſenti ſermoni
aſſequamur, aduocate noſtre offera
mus aue maria.

¶ Argumentum dicendorum.

¶ Ut dignationem dei ad nos vſq;
diffuſam valeam⁹ regratiari aduer-
tendũ eſt: ꝙ ipſe de⁹ ꝗuis patribus
Notitia antiquis ſe contulerit: ita vt diceret
ẽ maior notus in iudea de⁹, nõ tñ eis tãtum
btõ dñico reſplenduit ſicut nobis. Poſteriora
ſua oſtẽdit maiori amico, nõ tamen
faciẽ: pro qua orabat ipſe dauid ob

nixe dicẽs. Oſtende faciẽ tuã: ꝛ ſal-
ui erimus. Parua igit̃ erat eis noti
Ps. 79. tia dei. Nã ob id ſctũs ꝓpheta cum
dixiſſet: notus in iudea de⁹, ſtatī vt
hui⁹ noticie modũ ſignaret addidit
et in iſrael magnũ nomen eius. q. d.
ꝙ ex nomine tãtũ cognoſcebãt deuꝫ
Job. 4. c. Nã propterea dixit Job. ſtetit qui-
dã: cuius nõ cognoſcebã vultũ hic
eſt pater eternus: qui et ſi antiquis
parũ ſe oſtendit, xp̄ianis tñ multum
per omnẽ modum: ſic vt de ipſo ver
ba thematis referã dicens, Reſplẽ-
duit facies eius ſicut ſol. Facies pa
tris eterni filius eius eſt: qui nobis
quotidie reſplendet in ſctis ſuis de
quibus dicitur Illuminãs tu mira-
biliter a mõtibus eternis, ab ange-
lis ſuis: et ſctis noſtris velut a mon-
tibus ſibi adiunctis reſplendet no-
ſter de⁹ ſecũdũ viciſſitudinẽ tempo-
rum, tñ hodie ſignãter illuxit nobis
a beato dominico patre noſtro do-
ctore maximo velut a monte ſancto
eius: monte pingui et coagulato in
quo beneplacitum eſt deo habitare
Nam ibi eſt deus velut ſol in pro-
pria domo: in qua peramplius ꝛ per
fectius radios ſuos extendit. Ideo
enim ſanctus iſte dominicus voca-
tur: quia domini eſt aſſumptio eius
ꝛ ſãcti iſrael regis noſtri Jheſu: qui
dignatus eſt ſanctum ſuum mirifi-
care in precellenti opere ſuo. Nam
in transfiguratione ſua dominus in
nuit nobis: qualis beatus domini-
cus erat futurus, qualiq; ſctitate do
tandus: ꝗq; ſimilis ei. In toto igit̃
ſermone nil aliud faciam niſi enoda
re huius ſancti figuram: ſiue origina
le. Nã quemadmodũ chriſtus fecit
in transfiguratiõe ſua: Sic fecit bea
tus dominicus per totam vitam ſu
am ſe transfigurando in chriſtũ. De
Curaꝫ ha- beato igitur dominico exponam mi
bet ꝓprie ſtice totum euangelium transfigura
ſalutis ab tionis.
infantia. Tam deſides ſumus hodie fratres
mei atq; ſegnes: tanq; proprie ſalu
tis obliti ꝙ merito comparandi ve-
niant peccatores homini ab iheruſa
lem deſcendẽti qui et ſi a latronibus
relinquitur, ipſe nõ deberet ſe ſe re-
linquere, tam facile quippe aĩe ſal⁹
acquiritur, vt cuilibet peccatori di-
cam, medice cura teipſum. O pecca
tor ſi inter tot curas hominuꝫ quas
tu ſollicit⁹ geris, aĩe tue curã nõ de
poneres. Saltim ꝓpterea gere curã
illius q; precioſior eſt cũctis opib⁹.
Habes namq; in aĩa tua theſauruꝫ
diuinũ. q; regnũ dei ĩtra te eſt. Cur
ergo non cuſtodis homo aĩam tuam
ſollicite? Manſioneꝫ etiã apud ſctõs
viros facit ipſe deus: qui cuſtodirī
deſiderat, vt ſecurior delitias ſuas
habeat cũ filijs hominũ: tãtũq; pol
licet̃ premiũ cuſtodib⁹ ſuis: vt vnuſ
quiſq; ſaluator vocari valeat: et per
cõſequẽs Jeſ⁹. Nã et loth diſſimu Ge. 19. d.
lanti dicitur. ſalua aĩaꝫ tuã: nec ſtes
in omni regione ſed in monte ſaluũ
te fac. Hic precib⁹ ſuis ſaluauit vr-
bem modicam que dicitur ſegor, et
eſt anima propria cuius nimiaꝫ ha
buit curam: quapropter ſui ſaluator
fuit, ſicut Joſeph ſaluans egyptum,
ſaluator ibi vocatur. Si ergo quili-
bet ſanct⁹: quia proprie ſalutis ha-
buit curaꝫ meruit vocari ſaluator,
ꝗto verius iſto nomine potitus fuit
beatus dominicus: qui non ſe ſoluꝫ
ſed etiam totum munduꝫ ſua doctri
na ſaluare decreuit? Quis vnq̃ tã
latiſſimaꝫ habuit charitatem, vt at
tentaret omnes homines ſaluos fa
cere? Hoc videt̃ ſctũs iſte feciſſe dũ
ſe ꝛ ſuos deſtinauit ꝑdicatores ſa-
luti hõim ꝓficuos. Nã oẽs ſunt ad
miniſtratorij filij hui⁹ ſcti miſſi ab
eo ꝓpter eos q̃ hereditatẽ capiũt ſa
lutis. Nõne maxĩe reputatiõis ẽẽt ꝛ
pluria deuotiõe habit⁹ q̃ ordinẽ me
dicorꝫ inſtitueret vt. ſ. oẽs filij⁹ ordī
nis mõachi opaꝫ medicie ꝑſtarẽt, ꝛ
oẽs īfirmos gratis mederent̃? O fe
licẽ virũ q̃ nõ corpori. ſed aĩarꝫ gñā
lẽ p ſe ꝛ p ſuos medelã voluit inue
nire, q̃ ꝓpterea iure vocari poteſt ie
ſus: q̃ in te pſ ſaluator, q̃ et figurat̃

In mardocheo habente curam non
Mardocheus eſt p̄dicator dominicus. ſolum ſalutis heſter: ſed etiam totiꝰ
populi dei. quem per eam ſaluum fe
cit a morte: quam peruerſus aman
ei parauerat impetratā a rege. Mar
Heſt.2.b. docheus autem meloſtus erat regi-
ne heſter: vt pro populo ſuo interce-
deret, eamqꝫ nimis aflictam redde-
bat comminationes ingerens: ꝙ ſi
Ibid.4.d. nollet intrare ad regem, nec ab eo
impetrare totius populi ſui libera-
tionem: per aliam occaſionem ſalua
retur populus, attamen ipſa nullam
afferret ſibi laudem. ſi nollet in hoc
obnixe laborare. Mardocheꝰ q̄dē
interpretatur docens contritionē.
et eſt beatus dominicus qui per con
tritionez ab eo predicatam. quoſcū-
qꝫ ſaluare decreuit, prius tñ animā
ſuam: quia prior habuit curam ſalu
tis heſter. quam ab infantia nutrie-
Mat.16.d rat. Quid tibi prodeſt/o predicator
ſi vniuerſum mundum lucreris: ani
me vero tue detrimentum patiaris?
Facula beati dominici Emulare beatū dominicum: qui an
te omnia gerit curaz ſalutis heſter:
que interpretatur abſcondita, et eſt
anima eius: que intus abſconditam
gloriam ſuam poſſedit. etiam(vt ar
bitror) ab vtero matris ſue. Nā for
te ſanctificatus fuit. anteꝗ̄ mundo
prodiret in lucem, quoniam mater
eius ſenſit: dum eo pregnans eſſet:
ſe in vtero catulum geſtare, qui ore
ſuo faculaz deferebat accenſam: vn
de ibi exiſtēs baptiſmo flammis po
tuit baptizari ſicut Hieremias. Quid
enim mirum ꝙ adhuc in vtero parē-
tis incluſus purgetur, et ſignanter
labia eius mundentur calculo igni-
to? Nam ab infantia ſua creuit ſecū
auiditas quedam docendi peccato-
res, q̄ notatur in facula ardēti: quā
adhuc exiſtēs ſub modio vteri ma-
ternalis accepit vt liguā igneā. Po
tuit ſaltim eſſe facula illa donū gra
tis datū predicatiōis grām, qđ etiā
ante baptiſmū recipere potuit. Nā
beatꝰ ambroſiꝰ exiſtēs in cunabulis
examē apū emiſit ab ore, ob hoc p-
nūciās ſe predicatorē futurū: qui iu
ſtis mel doctrine ⁊ hereticis aculeū
damnationis preſtaret. Poſtꝗ̄ no-
ſter dñicus nutriuit heſter: ac in bo
nis dei aīam ſuā exercuit monuit ac
perſuaſit. vt oībus miniſtraret in ſē
piternū ſalutē, vt mardocheꝰ niſus
eſt p̄ heſter liberare populū dei. Nā
oratiōe anime ſue plures conuertit
ad fidem. Niſi hec heſter ſit eius or
do anxie procurās ſalutez iuſtorum
propterea igitur ꝙ beatus domini-
cus anxiꝰ fuit de vniuerſali ſalute.
Incipit euāgeliū. ¶ Aſſumpſit ieſus
ideſt beatus dominicꝰ petrum ⁊ ia-
cobum et iohannē fratrē eius. Hos
aſſumit pro ſalute ſua et totius or-
dinis ſui, nā quēadmodū prius an-
xius fuit de aīe ſue ſalute: ꝗ̄ aliis eā
vellet preſtare, ſic priꝰ cupit puide-
re fratribus ſuis: ꝗ̄ ipſi aliis proui-
deāt. In his tribꝰ diſcipulis tria q̄
ſuis fratribus acquiſiuit ſignantur
vota religionis, que priꝰ ad ſe ſum-
pſit ſanctus iſte ꝗ̄ fratribus propa
laret. in petro ſignatur obedientia
Obediētia xpi ⁊ petri ⁊ dñici. nam ei dicitur, Alius precinget te.
Non quacūqꝫ obediētia ſed p̄fectiſ
ſima: q̄ ad beatū dñicū ptinet, nā pe
trus xpi obediētiā habuit. vbi nota
cū auguſtio .14. de ciuita. dei. c. 15.
ꝙ ſicut inobediētia ade fuit vſqꝫ ad
mortem. ſ. ꝙ eum morti tradidit, ſic
obedientia redēptoris fuit vſqꝫ ad
mortē qm̄ teſte paulo, humiliauit ſe
Phili.2.b metipm factꝰ obediēs vſqꝫ ad mor-
tē. Humiliauit inquid, nā obedien
tia p̄ſuponit humilitatez: qua orat
xps in orto, cōcludēs nō ſua ſed pa-
tris pagēda volūtas. Hāc ergo pfe
ctā obediētiā repſentat petrꝰ qui ſi
cut ſaluator crucifixus eſt. Hāc ele-
git ſibi ſctūs iſte dñicꝰ vt cruce obe
diētie imolaret etiā aīaz ſuā, nā per
obediētiā crucifixit ppriā volūtatē
nr̄ dñicꝰ: qui ab adoleſcētia ſua hoc
portauit iugum multiplici obedien
tie ſubiectꝰ. Sic enī opꝫ. vt q̄ obediē
tiā ſeruauit: eā ſentiret ſibi ſeruari
ab ordine ſuo, qr ex q̄ adaz rebella-
uit:

uit: ex quo cōtempſit obedire deo:
cūcta que deus ſubiecerat ei pſenſit
rebellione plena. Unde beatus do-
minicus prelatus maximus optime
ſignatur in petro qui triplici nomi-
Tria neceſſaria p̄lato q̄ ſunt i dominico. ne vſus eſt, naz vocatur primo Si-
mō: ſcđo Cephas: tertio Petrꝰ. Sic
beatus dominicus primitus fuit ſy-
mon ideſt obediens legi. Cur igitur
predicas legem, quam obſeruare nō
vis? Cur onera iportabilia que ſunt
conſilia euangelica humeris fratruz
imponis, ſi tu ea prius non moues
per obſeruantiam tuam? Secundo
vocat̄ cephas ideſt caput, nā opor-
tet prelatum maiori obſeruatiōe ce-
teros antecellere ab humero et ſur-
ſum. Sed hodie fratres mei omne
caput languidum, quia rēnuit prela
tus apponere humeros oneri. Ter-
tio vocatur petrus qui vt aiūt inter
pretatur agnoſcens. ſ. vultum peco
ris ſui. nam et talis operum difficul
tatem agnoſcit: quia experimento di
diſcit: et in intellectibus manuum
ſuarum deducit ſubditos, velut ille
Ge.33.c. paſtor bonus qui dixit. Si plus in
ambulando eas fecero laborare mo
rientur vna die cuncti greges.
¶ Alter apoſtolꝰ quē aſſumpſit iſte
vir apoſtolicus: fuit iacobus deno-
tans paupertatem, nā ſi iacobus in-
terpretatur ſupplantator: quis me-
lius poterit ſupplātare diabolū, ꝗ̄
Paupertas. pauper ſpiritu noſter dñicus? Qui
velut optimus luctator ſubtrahit ei
omnia quibus innitit̄ cōtra nos. ſ. di
uitias: que ideo dicuntur congre-
gate in damnū domini ſui, quia per
eas demon vincit homines, Beatꝰ
ergo dominicus nudus luctare vo-
luit: ne haberet vnde teneret̄, ne de
mon in diuitiis figeret pedē contra
Prover.11.c eū. Sicut ergo vt ait ſapiens: qui cō
fidit in diuitiis ſuis: corruet. ſic eti-
am econtra qui eas a ſe proiecerit
vincet. Tūc enim ſe ſolū defēdit ho
mo nichil ſollicitꝰ de aliis, nā diui
tes vt ſeruēt diuitias: animā perdūt
pauper autez vt bonus philoſophꝰ
vult eas pdere, ne eū perdāt. Nā dū
ſocrates reuerteretur diues ab in-
dia: et tēpeſtas iſurgeret, dixit diui
tiis ſuis, ego ſubmergā vos: ne ſub
mergar a vobis, et eas proiecit in
mare. Sic btūs dñicus: q̄ pro diui
tiis recuperandis melioribus. dixit
fratribꝰ ſuis illud iudicuz Que do-
Judi.11.c. minꝰ deus noſter victor obtinuit in
noſtram cedent poſſeſſionez. Chri-
ſtus in cruce obtinuit animas pctō
rum. vincēs eū: qui eas captas tene
bat, quas iterum captiuas vidēs do
minicus dicebat mundo. da michi
animas: cetera tolle tibi. Prelati
noſtre tempeſtatis de redditibus ec
cleſie dicunt, que dñs deus noſter
victor obtinuit. ſ. in cruce: in noſtraz
cedunt poſſeſſionē. qđ verum eſt de
rebus qm̄ animas tā negligēter me-
dentur: ac fouent: ꝙ in portionē dia
boli dixiſſes eas cadere. Felix do-
minicus qui et ſi rebus pauper ſit:
diues tñ eſt diuinis diuitiis. ſ. ani-
mabꝰ iuſtis: quas quotidie lucrat̄
etiam indies, nam et nunc per ſuos
huic lucrationi intēdit. Semper igi-
tur erogare ſtuduit pauperibus om
nia que habere poterat, nā non erat
pauper ad erogādum ſed ad poſſi-
dendum et ſeruādū. Si autē nichil
ad manum adeſſet: quod poſſet da-
re, libros vēdere nō dubitabat pro
pauperibus ſubueniendis. Nam li-
ber charitatis ſatis eſſe ſibi dicebat
ob pauperes efficit̄ pauper dominicus. qua peroptabat ſeipſum vendere tē
pore famis. Unde ſe miſſum dice-
bat euangelizare pauperibus, qua-
propter dū quidā vir ob nimiā pau-
pertatem apud hereticos aleretur,
et ob id hereticus videretur: conue-
nire voluit illuz beatus dominicus
et ſtatuit ei de penuria ſua cibū, ne
cōpulſus fame hereticos frequēta-
ret. Ecce ꝗ̄ dñō ſua pctā ⁊ aliorū
elemoſinis ſuis redimebat. o quan-
tos hodie fame compulſos peccare
non ignoramus: qr nō eſt alter dñi-
cus inter epiſcopos, qui pauperum Caſtitas
curaz gerat. ¶ Tertius apoſtolus eius.

Caſtitas eius.

eſt Johānes.qui caſtitatē.imo caſtā
virginitatem huius viri pre ſe fert
nam ea charitate precelluit beatus
dominicus et tantū abundauit mun
ditia:vt caſtitatem tranſfuſiuam vi
deretur habere,que beate marie ſo
lummodo conceditur. tamē beatus
dominicus tactu ſuo luxuriā fugat.
Compertum eſt enim ꝙ quidā vir per
luxuriam vexatꝰ.poſtꝙ̄ eius miſſaꝫ
audiſſet accedit ad virū dei:et oſcu
latus eſt manum eius:ex qua ſenſit
exire fragrantie:et caſtitatis odorē
vt deinceps ſe liberū ſentiret a car-
nis moleſtia.Propterea beatus do
minicus iure figuratur in cedro mō
tis libani.cuius odore fugantur ſer
pentes.Hos tres habet ſecum ſan-
ctus iſte contra tria precipua mala
que ſunt in mundo,contra ſuperbiā
obedientia eſt:contra luxuriam ca-
ſtitas,contra auaritiam paupertas
quibus ſi quis careat predicator eſ
ſe non debet, alioquin habebit vo-
cem Jacob manus autem Eſau.ſ.
rixe deditas et rapaces: atqꝫ immū
das. Hic fratres mei chariſſimi at-
tendite:ꝙ et vos qūuis poſſitis ſal
uos fieri ſine obedientia pauptate

Tria vota obligant.

et caſtitate beati dominici, non ta-
men abſolute ſine his tribus virtu-
tibus quiſqꝫ ſaluabitur: naꝫ aliqua
obediētia ⁊ pauptate et caſtitate q̄
libet chriſtianꝰ tenetur. Inſuper,ad
uertite ꝙ vt ait ſcotus chriſtianus
quiſque tenetur.non contenere iſta
conſilia chriſti ſui, vnde mortaliter
peccaret. ſi quis abiuraſſet nec ea,
q̄dē vouere nec ea ſeruare,immo no
tabis:ꝙ teneris ea velle ſecundum
preparationem animi.quia vt aſſe-
rit Gerſon i ſuis regulis moralibus
Nullum eſt a deo conſilium in euan
gelio:quin caſu poſſet eſſe preceptū
O peccator aperi oculos tuos ⁊ vi
de,quomodo relinqueres omnia pro
pter chriſtum imminente caſu neceſ
ſitatis:qui nunc ipſuꝫ chriſtum aſſe
vēdis: Ue vſurarijs et iniuſtis mer-
catoribus,tu autem luxurioſe quo-
modo dimitteres vxorem propriam
i caſu,q̄ quotidie vadis ad alienas:
quomodo ſi caſꝰ eueniret obedia ſ
res tiranno qui nunc obedire con-
temnis epiſcopo tuo: Beatꝰ domi-
nicus ſtrictius ꝙ̄ dicere poſſumus
aſſumpſit illa tria in tribus apoſto
lis figurata.de quo etiam ſequitur.
¶ Duxit illos in montem excelſum
ſeorſum.mons iſte fratres mei bea-
tiſſima religio beati dominici eſt,
Nā velut in valle tenuerat vir iſte,
illa chriſti conſilia:ante ꝙ̄ religio-
nem ſuam erigeret,nec mirum quia
vt ait gerſon quilibet per ſe in do-
mo ſua poteſt ea ſeruare cōſilia,ſed
meo iuditio non bene:ideo ſanctus
iſte duxit ea que diximus conſilia in
montē excelſum ſeorſum:qui eſt eiꝰ
religio:de qua perſonat Eſaias.ve Eſa.2.a.
nite aſcendamus ad montem domi
ni:et docebit nos vias ſuas ⁊c.Nā
mons iſte eſt mons doctrine. et eſt Mons eſt
mons teſtamenti vtriuſqꝫ.ſ.veteris religio do
et noui velut duabus tabulis con- minici.
tenti.In hoc monte inuidus lucifer
ſedere voluit:tamen beato domini-
co reſeruatur.Ubi aduerte ꝙ mons
hic dicitur thabor: et interpretatur
electio quoniam,ſolus hic ſanctus
electus eſt ad tantum culmen:vt ab
eo emanaret:ſiue ab eius mōte vtri
uſqꝫ teſtamenti expoſitio, vt eſt vi-
dere in libris:quorum non eſt nume
rus:qui ab hoc ordine fluxerūt.Ele
ctus igitur eſt ſanctus iſte non in-
ter quoſcumqꝫ.nec a quocumqꝫ.ſed
ab ipſo deo ex filijs dei. Si genera
liter dicitur.quemcumqꝫ elegerit do
minꝰ: erit ſanctꝰ.etiam ſi ex pecca-
toribꝰ eligatur,quāto ſanctior erit
iſte.qui fere vt alter baptiſta nullaꝫ
infantie ſenſit etatem:natus eniꝫ ex
patre re et nomine felice, et ex ma-
tre iohanna non potuit eſſe niſi gra
tus deo ex felicitate et gratia pro-
diens.qui ſanctitatem in lacte repe
riens fortiꝰ eſt animam bonam.et
cepit infans efficere que nunc etiaꝫ
ſenes nolūt tāgere.ſcilicet ieiunare

vigilare ſolo nudo cubare,a vino ab
ſtrahere carnem ſuā. et adoleſcens
fit canonicus regularis. Per hos
deniqꝫ gradus aſcendens venit ad
montem dei: ad ſuum videlicet or-
dinem inſtituendum. quia huic ne-
gotio a predeſtinatione ſua electus

Transfiguratio dn̄ici

erat.¶ Ideo enim ſequitur in euan
gelio.et transfiguratus eſt ante eos
O fratres mei ſi pre oculis habere

Dēt.28.g.

mus:que deo promiſimus ſicut ſan-
tus iſte,cui dicit et erit vita tua qua
ſi pendens ante te. Uita monachi
ſunt tria illa vota a chriſto conſul-
ta,et obſeruata pariter. que noſter
dominicus ante oculos gerebat, vt
ſe in apoſtolicum virum mutaret.im
mo et in chriſtuꝫ dei:cui per illa tria
placuit,atqꝫ aſſimilatus eſt. Obtu-
lit carni chriſti paupertateꝫ que om-
ni vitio caruit,anime auteꝫ eius ob
tulit caſtitatem:que ſolis amplexi-
bus verbi fruebatur, deitati chriſti
obtulit obedientiam:ei per omnia
parens.Contēplabatur enim ꝙ chri
ſtus obediuit etiā pilato, vt redde-
ret nos liberos:⁊ ſit pauper vt nos
ditaret:ſua qꝫ caſtitate nos mundat

Fulget vt ſol.

Hijs ergo deuotis attētionibus ſic
anima beati dominici transforma-
tur per amorem in chriſtum: vt ſe-
quitur Reſplenduit facies eius ſi-
cut ſol.xp̄s deꝰ noſter ſol iuſtitie di
citur. qui ſicut materialis ſol in tri
bus locis ſplendet.ſ.in celo et in ter
ra:et ſubtus terram:chriſtus autē
in celo ꝑ obediētiā fulget patri. per
munditiam angelis per paupertatē
hominibus:quos ditat ſua penuria.
Beatus dominicus deo ſibi et pro-
ximo reſplenduit,deo per amorem
obedientialem. ſibi per claritatem
caſtitatis:et proximo per pauperta-
tem propter eum obſeruatam nam
pauper neminem vexat:ſi eſt ſibi ſuf
ficiens: Si autem per faciem vis in
telligere noticiam:quam de ſe mun-

i.mac.4.e.

do dedit ſanctus iſte optime intelli
ges illud machabeorum.refulſit ſol:
qui prius erat in nubilo.ſ.ſecretus
et abſcōditꝰ:ſoli deo notꝰ ſed iā re-
ligioſus effectus toti lucet mundo:
poſitus ſuper monteꝫ religionis ſue
Cur enim non vocem ſolē ſanctū do
minicū,qui etiaꝫ infans duꝫ leuare
tur a fonte baptiſmatis ſtellā q̄deꝫ
viſus eſt habere in frōte:ſol omnia
nouit illuſtrare.et noſter dominicus
per ſe vel per ſuos cuncta enodare
ſolet,ne quis angulꝰ tenebroſe du
bietatis maneat in lege dei:quoniā
abſcondita produxit in lucem. Un-
de optime dicitur de ſole:ꝙ reſplen
duit in clipeos aureos,et reſplēdue i.mach.4.
runt montes ab eis:et fortitudo gē
tium diſſipata eſt.Aurei clipei ſunt
fratres doctiſſimi ſui ordinis ad cer
tamen ſapientie parati.Ab his etiā
montes doctorum illuſtrantur et in
quiſitores,vnde iure ſequitur.et for
titudo gentium.ſ.hereticarum diſſi
pata eſt.Nemo igitur dicat.ſol in-
telligentie non eſt ortus nobis poſt
ꝙ̄ beatus dominicus venit in mun- Sap.5.a.
dum de quo ſequitur in euangelio. veſtes bea
¶ Ueſtimēta autem eius facta ſunt ti dn̄ici.
alba ſicut nix.O felicem ordinē:qui
propter mūditiā tāti patris habere
meruit ſcapulariū ꝑ manus matris
dei marie allatuꝫ:que obuiauit btō
dn̄ico quaſi mater honorificata fi-
lio prebēs indumētū:quēadmodū ⁊
ilefonſo attulit infulā.⁊ qꝛ nō ſoluꝫ
mater dei ſed alij ſcti impēſum fauo
rē afferūt ei,ſequitur in euāgelio.et
ecce Moyſes et Helyas loquentes
cū Jeſu.In hoc legiſlatore moyſe ⁊
helya ꝓpheta noticia legis ⁊ ꝓphe
tie oñdit huic ſctō eſſe collata deſu-
per.Nā ſi eū cupis cernere iter moy
ſem ⁊ helyā,cōtēplare eū iter petrū ⁊
paulū ſibi apparētes rome.vbi qua
ſi cōparē viſitātes ei afferūt dona ꝑ
cioſa,ne timeat perficere ordinē ſu-
um Ei cōfert petrus baculum.ſ.pa- Fautores
ſtoralem,nam petrus paſtor eſt oui eius.
um quas nimia cura videtur com-
mendaſſe dominico: poſtꝙ̄ ei bacu
luꝫ tradidit, Paulus contulit ei li-
brum ne timeret predicare a tanto

apoſtolo auctoritatem accipiēs. O
Aureole. btm̄ vir qui a vero vicario xp̄i ha-
bet baculū: vt minet gregē, et a ſa-
piēte paulo librū vt eū doceat. Plu
res hȝ coadiutores dñicus et conſor
tes. nec mir ꝙ ei appareant hij: qui
bus in cura ſucceſſit. De iſtis ergo
dicit. Loquebant de exceſſu: quē cō
plectur⁹ erat in hierl'm. glorioſi ſan
cti de gloria loquūtur: que ꝯplenda
eſt in hierl'm, q̄ ſurſum eſt libera ma
ter nr̄a: vbi habet charitas ꝯſūmata
¶ Hic aduerte ꝙ tripliciter ſancti
habēt exceſſuȝ adinuicē vltra p̄miū
principale. Quidā excedūt alios in
potētia aīe iraſcibili, et iſtis ſtat au
reola martyrū, quidā alios p̄cellere
habent in potentia aīe ꝯcupiſcibili
vt porte virgines: quibus debet au-
reola virginitatis· quidā in rationa
li qb⁹ debita eſt aureola doctorat⁹
In oībus his videt p̄cellens beat⁹
Dñicus: qui doctor fuit doctorūqȝ
progenitor, et v̄go qui caſtitatis ꝑſe
cula cultū multiplicat. De martirio
aūt quid referā? tātū anhelabat ad
martirij palmā: vt ex induſtria cātā-
do trāſiret noctu per loca hereticoꝝ
quos acriter irritare non ceſſat, ma
xime ex quo cartā quaȝ eis dederat
auctoritatib⁹ ornatā: ignis cōſume
re noluiſſet etiā ter iniectam in euȝ.
Quidā ēt heretic⁹ dixit ei. Quid ſi-
nūc aliqs noſtrū te interficeret? Cui
reſpondit. Quis ſim martirio indi
gnus: tn̄ dep̄carer vos vt ſenſim ac
ſigillatim mea ſcīderetis mēbra vt
acrius dolerem pro xp̄o. In eccl'ia
dei hos eq̄dē iniuit exceſſus btūs
dñic⁹ de quib⁹ ſi vt negotiū exigit
loqueremur: ferme ip̄e noſter ſermo
excederet. Cōpleuit ergo eos in cele
ſti hieruſalē: qui et forte nō ſunt cō-
Nubes eſt pleti. Nam et adhuc laborat ſan-
cōtēplatio ctus iſte per ſuos vt cōplacitior ſit
domino deo ſuo. ¶ De quo ſequi-
tur ī preaſſumpta parabola. Et ec-
ce nubes lucida obumbrauit eos,
nubes altiſſime contemplatiōis ob
umbrauit iſtum qui vt nubes volat

in altitudineȝ ſe extollens: vt nobis
decētius plueret iuſtū ih'm, qui quo
tidie venit ad nos in nubibus celi
hoc eſt in ſanctis ſuis in quibus lo
quitur vſqȝ in preſentē diem. Nam
ideo ſequit. Et ecce vox de nube
dicens. Hic eſt filius meus dilect⁹:
in quo michi bene cōplacui: ipſum
audite. In contemplatione loqui-
tur deus ſanctis ſuis: quibus etiam
de ſeipſis teſtimoniū perhibet. Nā
ſi p̄ nubem lucidā ſpirituȝ nos inte
riuȝ clarificantē iuxta declarationē
cōmunem volumus intelligere: au-
di paulum dicentem. Ipſe enim ſp̄s
teſtimonium reddit ſpiritui noſtro: Ro.8.c.
ꝙ ſum⁹ filij dei. Nolūt doctores cō-
cedere ꝙ quis poſſit ſcire ſe eſſe in
gratia, tamē hoc ſuggerebat ſpirit⁹
beato dominico: quē deus vocat fi-
lium dilectum in predictis. ¶ Chri
ſtianis dedit poteſtateȝ xp̄s: filios Quibus ra-
dei fieri, ſi tamē habeāt fidem viuā: tionib⁹ do
qualis erat aīe huius ſancti: quem minicus di
propterea fecit deus fidei defenſo- citur filius
rem: ac preconē, vt credentibus per dei.
eum plurimis etiā pater fidei voca-
ri mereat. Propterea figurat ſctūs
iſte ī patriarcha Abrahā quē patrē
fidei vocant, expone figurā. Dicit ſe
cūdo quis filius dei per imitationē
qui plus viguit in ſctō noſtro, quo-
niam nō ſolum xp̄i humilitatē ſecta-
tur: ſed emulator chariſmatū melio
rum exiſtens: ei ſucceſſit in officio
predicationis. nam diſcere ſolet fi-
lius artem paternā: et propterea fi-
guratur in Seth poſitus pro Abel:
quē occidit Caym, popul⁹ ſinagoge
in agro caluarie occidit abel xp̄m:
et vt ſe conſoletur eccleſia datur ei
alter pro eo. ſ. beatus dominicus ec
cleſie propugnaculum. Tertio dici-
tur quis fili⁹: dū ei ex amore cedit
defuncti hereditas veluti filio adop
tiuo, beat⁹ aūt dñic⁹ nō ſolū poſ-
ſidet hereditatem xp̄i ſui: ſicut cete-
ri qui hereditatem capiunt ſalutis,
ſed ipſe vxorem fratris ſui chriſti de
functi accepit eccleſiam: vt fratri de

functo ſuſcitet filios pacis: qui pa-
ter ne hereditatis habeant poſſeſ-
ſionem. ¶ Quarto dicitur filius dei
nam filio ſuo nil deus negat nec dif
ficillimū. Nā propterea exiſtens in
cruce dixit filius dei, pater ignoſce
Luc.23.e. illis, paternitatē allegat quia reȝ dif
ficilem poſtulat, ſic viguit in beato
dominico impetrationis gratia: vt
ipſemet fratribus ſuis diceret: ſe ob
tinuiſſe a deo, ꝙ nil ſibi oranti nega
ret. Unde plura petijt Helyſeus:
quando aiebat, pater mi. pater mi
curr⁹ iſrael et auriga eius. Domini
cus ergo habuit ſpiritum duplicem
chriſti. ſ. predicandi et operandi.
¶ Nec ſolum ſanctus iſte dicitur fi
lius ſed dilectus. quodlibet iſtorum
per ſe ſufficit: vel ꝙ ſis dilectus: vel
ꝙ ſis filius, nam ſi nos cum ſim⁹ ma
li nouimus dare bona filijs noſtris
Dilect⁹ eſt quāto meliora dabit deus: ſi vel ſis
dñicus ex dilectus eius? nec oculus vidit; nec
dilecto. auris audiuit· nec in cor hominis
aſcendit quod preparauit deus dili
ligentibus ſe. Beatus dominicus
dicitur filius dei atqȝ dilectus eius
vt innuatur eum eſſe chariſſimum
deo pre filijs dei. De dilectione au
teȝ dei huic ſancto collata quis elo
qui valeat? nā vbi ſacra pagina di-
Judic. cit. cor meum diligit principes, veri
tas hebrayca habet Cor meum dili
git doctores, et ſapientia dei dicit.
neminē diligit deus: niſi eum qui cū
ſapiētia inhabitat. Ecce igitur qua
liter doctor iſte ſibi et ſuis acquiſi-
uit amorem dei. O beatum viruȝ do
ctorum patrem, quin et ipſe doctor
eſt tam egregius, vt habitans cum
eo: dicatur cū ſapientia dulciter ha-
bitare. In hui⁹ ſancti nomine amor
includitur, vocatur enim dominicus
nam deus per amorem ſuos nouit:
atqȝ poſſidet, naȝ Ricard⁹ ait. Ne-
mineȝ ſpolians omnia ſua facit cha
ritas. Cum deus ergo charitas ſit:
hunc ſanctuȝ ſic ſuū effecit per amo
rem, vt dominic⁹ dici mereretur. In
hac poſſeſſione aduertendum eſt ꝙ

qui habet habetur. Nam ſi peculia
riter iſte ſanctus dei eſt: pariter eſt
ſuus deus. Si ergo dicam⁹ illud ci-
priani, eſto tu dei: et erit tuus deus.
Johannes euāgeliſta dicitur xp̄i di
lect⁹: quis et ceteri apoſtoli eſſent
dilecti. Unde magna gloria eſt in-
ter dilectos: vocari dilectus et velut
digito mōſtrari, et ſic magna eſt glo
ria inter oēs ſctōs qui dñici ſūt: vo cōplacet ſi
cari dñic⁹. qr hoc ſignū eſt maximi bi deus in
amoris ideoqȝ merito dicit dilect⁹. homine.
¶ Sed mirū eſt id quod ſequitur. in
quo michi bene cōplacui. Quis eni
dubitaret hoc: ſciēs ꝙ eſt dilectus et
filius dei? Nec ſolū dixit: placui, ſed
bn̄ cōplacui. An forte de⁹ cōplacet
ſibi ī nobis male? Sane quidē. No
uimus enim quantum deus laborat
dum rebelles compellit intrare ar-
tam viam que ducit ad vitam, cum
autem ingreſſi fuerint: complacet ſi
bi deus in eorum introitu, tamen di
cit eis. Laborare me feciſtis in ini-
quitatibus veſtris. Eos autē quos
deus currere per viam iſtam videt:
laudat, vt eſt videre apud apoſto-
los. inter quos erat Thomas. ī quo
non bene videtur ſibi complacuiſſe
chriſtus, qui carpens euȝ dixit. No Joh.20.g.
li eſſe incredulus ſed fidelis. ſ. ſicut
fratres tui: qui non viderunt que tu
petis et crediderūt. Quia ergo bea
tus dominicus nunquam fuit rebel
lis lumini: ſed in auditu auris obe-
diuit deo, meruit complacentiā ei⁹
quam exacte prophetauit Eſayas
capite quadrageſſimo ſecundo: le-
ge ibi, et apta ei totum capitulum. Eſa.42.a.
Nec dixit deus in quo michi placui:
ſed complacui vt tota trinitas intel
ligatur in eo complacuiſſe ſibi non Trinitas
ſoluȝ ob tria: que diximus vota, quo cōplacet ſi
ruȝ primū. ſ. obediētia tribuitur p̄ri bi in dñico
paupertas filio caſtitas ſpiritui ſan-
cto p̄ſentatur? Sȝ qr pater preuidit
in eo futurā tantoꝝ p̄rm p̄rnitatē.
Nā dñic⁹ eſt p̄r p̄rm. filius preuidit
doctrinam fidei catholice, ſpiritus
ſanctus diffuſiuam virtutem ad lu-

erandas peccatorum mentes deo:
non ſolum concinando, ſed ieiunan
do et orando, quoniam proximorũ
dilectio ſic affecerat eius mentem:
vt .40. dies ieiunaret ad hoc vt me
reret quẽdã auia ſua mala ↄuertere.
immo vt alter mereret eiꝰ monita ſu
ſcipere. Nũc aũt nos tñ a dñico di
ſtamꝰ: vt ſcrũs reputet q vitat ſcã
dala, ne proximꝰ ſcãdalizet: aut dete
rior fiat. ¶ De hoc igit viro tã pba
tiſſimo beata trinitas intulit, ipſũ
audite. ipſe q me audiuit: audite, au
dite filiũ: q nouit ſecreta pris: audi
te dilectũ: q ſui amoris i vobis ignẽ
accẽdet, audite eũ i quo michi bene
cõplacui: vt p eũ cõplaceã in vobis.
Nã datꝰ ẽ in fedꝰ populi. Nõ indi
xit ei: vt pdicet, ſed nobis vt audia
mus. qm ſicut naturale eſt cani: vt
luposarceat, ſic naturalis dñico iſuit
affectꝰ predicãdi z gra. Nã iſte ve
lut alter Joh. baptiſta etiã ab vtero
mris pdicare cepit, dũ velut canis
faculã geſtãs in ore. videt in vtero
genitricis ſue, que nõdũ extincta eſt
Nã ipe ingeniauit ordinẽ: cui cõtu
lit ſpũm ſuũ noſtra vero intereſt vt
audiamꝰ eũ: ſicut ipſe audiuit deũ.
qm auditores veros deus inſtituit
predicatores. Si ad huiꝰ oris ipe
riũ cunctus populus obedire iube
tur, quãto aplꝰ o vos dñici patrẽ
Figure ad alphabetũ ordinate. veſtrũ audire aſtricti eſtis: attẽdite
ad patrẽ vrm: attẽdite ad petraz ex
qua exciſſi eſtis, qm iſte eſt Abel ab
infãtia innoſcẽs: et Barach. miſſus
cõtra ſyſarã, z colũna ducens filios
iſrael eis lucẽs. z dauid: q ſp oẽs do
cẽtes ſe itellexit: z enos q cepit iuo
care nomẽ dñi, z phinees zelo dei fer
uidꝰ: z gedeõ purgãs triticũ, z hely
ſeus quem adorant filij prophetarum
et Jonathas amabilis et deco
rus. et lux mũdi, et mathatias pater
ducũ filiorum iſrael: z nubes taber
naculi eccleſie, et oliua pinguis: z p
chorꝰ qui ab apoſtolis fuit electus
Etſi quis dicat, qs eſt iſte tã excel
ſus dicimꝰ q ẽ rex ſalomõ i ſapiẽtia
et ſamuel in iuſtitia, z tobias in me
ſericordia. et vrias in ſua fidelitate
et chriſtus in officio hic per gratiaz
et in alio per gloriam ſeculo zc.

¶ De beato Laurẽtio ſermo. 3i. de
eius i xpm tranſfiguratiõe morali.
¶ Thema. Duxit eos in montem ex
celſum ſeorſum z tranſfiguratus eſt
ante eos. Math. 17. a.
¶ Inuocatio de trãſfiguratione ma
rie.

Ampliori
dilectiõe di
gnos: aca
liorũ ſecre
torũ ↄſcios
adduxit do *Cur maria nõ aſcẽdit in montem thabor.*
minꝰ, vt ſo
lemni trãſ
figuratiõe
fruerentur:
ſibi diem fe
ſtum agen
tes, et cuz beata dei genitrix digni
or ſit amari: ac maiori arcano cre
dita ſint ei ſecreta dei, ab hoc feſto
nullatenus excludẽda eſſet: de qua
tamen minime fit mẽtio in euange
lio: cũ uis eam dominus nuptijs ad
uocauerit vbi magnificauit gloriaz
ſuam Jeſus coram diſcipulis ſuis:
immo et coram matre ſua. de qua ſe
quitur. Et erat mater ieſu ibi, ab eo
proculdubio vocata. Cuz igitur hic
amplius et perfectius eandẽ gloriã
ampliauit, non videtur equum clam
matre fieri, eiqz celari tantum ſacra
mentum. Non miremini fratres, cur
tam dilecta virgo nõ aſcendat nũc
in montẽ cum chriſto, firmius enim
et perſpicatius q apoſtoli miſteri
um precognouit: quando ſurgens
cum feſtinatione aſcendit in mon
tana, vbi coram alijs tribus priori *Luce .i.*
bus iſtis ſcilicet Johanne baptiſta:
Elyzabeth ac zacharia. ipſe Jeſus
etſi adhuc infans in animas ſan
tas ibi aſtantes ſe tranſfigurauit:
et transformauit ad gloriaz matris

ſue, ſicut nunc ad gloriã patris. Nã
veluti in tranſfiguratione totum mi
ſterium ordinatur ad illud: hic eſt
filius meus dilectus, ſic in viſita
tione totum dirigitur ad id. Unde
hoc michi vt veniat mater domini
mei ad me. Infero deniqz q dũ chri
ſtus hodie ſpaciatur in monte tha
bor: maria mẽtaliter aſcendit mon
tana iudee, vbi legerat i verbo que
nunc in miſterio fiunt pro quo decẽ
tius enarrãdo, ei: ad gratiam impe
trandam offeramus aue.
¶ Argumentum dicendorum.
¶ Ex alio tranſfigurationis ſermo
Epilogatio ſermõis. ne infra cuius octauam ſumus com
pertũ habetis fratres, qualiter trãſ
figurari ſpiritualiter cupienti opus
ſit montem aſcendere amoris: z lo
co trium diſcipulorũ aſſumere fidem
ſpem z charitatẽ, vt ſic ſe in chriſtũ
tranſfigurare valeat, ad quod exem
plariter ad diſcendum beati lauren
tij practicã vobis proponam in to
to ſermone, vt quemadmodũ ipſe fe
cit: ita et vos faciatis vnuſquiſqz ſe
cundum propriam virtutẽ. Juſte vo
catur mons amoris thabor: qui in
terpretatur electio. In hoc enim mõ
te mãſiones multe ſunt, in lateribꝰ
eius ſtationes multe fiunt, in manu
multiplex martyrium cuiuſlibz eſt: vt magis vel minꝰ aſcẽ
dat. Cacumen montis amoris z ver
tex, martyrium eſt: et non quodlibet
ſed optimum. Gradus em ſuos ha
bet martyrium ſicut z quelibet alia
virtꝰ, culmen autem videtur lauren
tij martyrium tenere: vnde optimaz
montis amoris partem videtur ele
giſſe, vt ſimilior chriſto fieret et pro
pinquior. Primus martyrij gradus
in illis eſt: qui quecũqz patiũtur ad
uerſa patienter tollerant. Scõs in
equanimiter ferẽtibꝰ aliorũ onera.
Tertiꝰ eſt in patientibꝰ tribulatio
nem carnis ab intus: ſi tñ reluctãt.
Quartus in defenſantibus veritatẽ
maxime ſiv ſqz ad ſanguinẽ pſiſtãt.
Quintꝰ in occũbẽtibꝰ p lege dei ſer
uãda. Sextꝰ p eccleſiaſtica liberta
te ſi obire contingat. Septimo alij
patiuntur vt innocentes: et velut be
ſtiole dñi triſtes ferunt mortẽ: quia
fugere nequeunt tyrannidem. Octa
uo martyr efficitur quis dũ pro qua
cunqz virtute cuſtodienda: vitam in
trepide ponit, naz beatus matheus
dicitur obijſſe pro ſtatuenda virgi
nitate. Nono deniqz martyr qſpiaz
euadit dum pro cauſa fidei vitam fi
nit. Quãuis hee aſcenſiones aut mã
ſiones ordinatius poni valuiſſent,
liquido conſtat in nono gradu ſtan
dum eſſe: quem beatus Laurentius
non ſolum attigit: ſed obtinuit, tali
ter q etiam inferiores ſtationes lu
cratus ſit: dum ad culmen aſcendit
z volauit. De cuiꝰ martyrio ſic ait
Hugo fortiſſimus habraam, ſed bea
tus Laurentius fortior fortiſſimo.
Audiamus qualiter Abraham ſua
dimiſit, et Laurentius ſua diſperſit,
et dedit pauperibus. Abraam filiuz
ſuum deo obtulit. Laurentius ſeip
ſum pro filio dei. Hic ignem parat:
ligat filium: gladium euaginat, ſed
angelum audit prohibentem: ne p
ficiat, ille ad ignem poſitus chriſtuz
predicat, carnifices vero vrgentes
carbones miniſtrando: verbis non
exaſperat, efficitur holocauſtum do
mino ideſt totum incenſum: intus
igne charitatis exterius vero flama
tribulatiõis. Hic aũt qr obediens
efficitur: filium recipit incolumen, il
le quia perſeuerat in tormẽtis a dei
filio recipitur ad ſalutẽ. Sed o bea
te martyr quia ſic aſcendiſti optime
ad montem electionis z amoris, dic
nobis: qs habuiſti ſocios, taz diffi
cilis aſcẽtiõis z tã altiſſie z xpi for
mis aſcẽdiſti ne ſolꝰ: Tres vt dñs
xps adduxit ſecum: primꝰ fides eſt,
quaz petrus figurat: qui cintorio fi
dei precinctus erat ducendus quo *Fides via amoris eſt*
nolet. ſ. ad mortẽ naturaliter nolitã
vt ei predixerat chriſtus. Fides via
eſt qua ad montem aſcenditur amo
ris. Unde auguſtinꝰ ſup illd roñ. 3. *Roma. 5.*
arbitramur hominem iuſtificari per

ſidem. Bona ante fidez, inania ſunt
ita enim michi videntur eſſe vt ma
gne vires et curſus celerrimus pre-
ter viam, nemo ergo computet vere
bona opera ſua ante fidez, vbi fides
non erat: vere opus bonū non erat.
bonū enim opus intentio facit: intē
tionem, fides dirigit. Idem de fide
ad petrum. Sine fide omnis labor
hominis vacuꝰ eſt. Tale quippe eſt
vt ſincvera fide quiſqz velit deo pla
cere, quale ſi quis tendens ad patri
am: in qua ſcit ſe bene victurū relin-
quat itineris rectitudinem, et inpro
uidus ſectetur errorem quo non ad
beatam vitam perueniat: ſed in pre-
cipicium euadat vbi nō gaudium
peruenienti detur: ſed cadenti inte-
ritus inferatur. Idem. Si bona vi
debātur anteqꝫ crederes: currebas
quidem, ſed preter viam currendo
errabas: potius qꝫ perueniebas.
4.re.2.b. Quid dicemus fratres de curſu no-
ſtri martiris in via bona fidei: legi-
mus ꝙ cum pergeret heliſeus cū he-
lia magiſtro ſuo, et ille raptus eſſet
in curru igneo: clamabat diſcipulus
pater mi pater mi currus iſrael ⁊ au
riga eius. Joſue quoqz aſcēdit cum
Exo.32.c. moyſe ad latus montis ſynai, et pe-
trus et iohannes, vt viderent finez
ſequebantur chriſtum euntē ad paſ
ſionem, omnes tamen iſti parum cu
rebant. et non paſſibꝰ equis aut pa
ri greſſu ſequebantur duces ſuos,
beatus autem laurētius non ſolum
ſecutus eſt Sixtum papam ducē et
patrem ſuum, ſed ampliori velocita
te videtur precucurriſſe dū dictum
eſt ei, Maiora tibi debentur pro fi-
de chriſti certamina, et per conſe-
quens glorioſior de tyrāno trium-
phus. Quanta autem fide curreret
per eius verba oſtenditur: cū dice-
bat. Quo progrederis ſine filio pa-
ter, quo ſacerdos, ſancte ſine mini-
ſtro ꝓperas? Nunqꝫ ſine miniſtro
ſacrificiū offerre conſueueras. Uer-
ba iſta fide ſunt plena, nec ſimplici
ſed triplici magna videlicet maiori

et maxima. Magna exigitur fides
ad ſpiritualem paternitatē: qua lau
rētium Sixtꝰ genuerat chriſto per
euangelium, et hanc innuit dum di-
xit: quo progrederis ſine filio pa-
ter? Quare ſine me ad xpm ꝓperas
Tu illi me gēuiſti, cur ad eū ſine me
pergis? Maior fides eſt erga eucha
riſtiam et hanc affert Laurētius cū
dicit, cur ſacerdos ſctē ſine miniſtro
ꝓperas? In miniſterio altaris talia
deguſtauerat: ꝙ eis aiatus et ſufful
tus, nulla ſibi terribilia viderentur:
ſed ad oīa curreret conſtantiſſime:
Tertia ⁊ maxima fides laurentij ē in
eo ꝙ firmiſſime tenuit mortem Six
ti pape ſacrificiū eſſe deo acceptiſ-
ſimuz, imo et cuiuſlz xpiani obeūtis
pro xpo. Et hanc fidem attulit duz
dixit. Nunqꝫ ſine miniſtro ſacrificiū
offerre cōſueueras. q.d. quia nunqꝫ
ſine me ſacrificiū altaris obtuliſti:
cur ſacrificiuz martirij pergis offer-
re abſqz me optante mori tecum?
Hic aia duerte ꝙ maximum ſacrifi
ciuz pro nobis oblatum a chriſto.
ipſemet chriſtus fuit in ara crucis,
et maximum qđ homo ei poteſt of-
ferre eſt martirium: quo pro eo vitā
finimus. Hoc ſacrificium qđ holo-
cauſtum dicitur Beatus Laurētiꝰ
optabat xpo preſentare: ſanguine
ſanguinem ſoluens, et mortem chri-
ſti morte propria cōpenſare. Et ſi-
cut maxima requiritur fides ad cre-
dendum ꝙ chriſtꝰ moriens erat re-
ſurrectio et vita, ſic eadem fide opꝰ
eſt ad credendum ꝙ dum pro eo vi-
tam pono, michi ſempiternam ac-
quiro vitam. Hac ergo fide clama-
bat ⁊ currebat Laurentius: nō quaſi
ad mortem ſed quaſi ad vitā vt da Spes lau
ret deo hoſtiā viuentē ſanctam deo rentij.
placentē. ¶ Secundus noſtri mar-
tiris fortiꝰ ſpes fuit ſignata in iacob
vbi aduerte, ꝙ ſi oms qui confidunt
in dño ſunt ſicut mons ſyon teſte da Ps.124.
uid, qꝫto altior fuit laurentij ſpes: q
ſub vniꝰ dici ſpacio theſauros phi
lippi imperatoris ⁊ Sixti pape pau
peribus

peribus citiſſime diſtribuit, ita vt
diſpergiſſe dicatur? Ille autez haud
animo diſpergendi fecit ſed cōgre-
gandi, Unde vocatꝰ a decio ad the
ſauros reddendos: acceptis indu-
cijs altera die ad ipſum omnes ege
nos duxit: de quibus ait: ceſari. Ec
ce per quorum manꝰ theſauri quos
requiris in celeſtes diuitias delati
ſunt. Chriſtꝰ conſuluit nobis dicēs
Theſaurizate vobis theſauros in
Math.6.c. celo vbi fur non effodit: nec tinea
demolitur. Huic oportuit obedire
magis qꝫ tibi, in cuius ſiniſtra diui-
tie et glorie noſtre ſunt repoſite in
annos plurimos: quia potēs eſt the
ſauros noſtros et depoſitū ſeruare
Esa 58.d. Spes ergo ſepe dicebat beato lau-
rentio illud eſaie. Suſtolam te ſup
altitudinē terre. i. imperatorē quem
vinces et cibabo te hereditate pa-
tris tui iacob: qui figurā tenuit ſixti
pape, nā ſicut et ille fuit pater patrū
et luctator in martirio. Hereditatē
Sixti comedit laurentius non cor-
poris ore ſed cordis, nam quod pau
peribus tribuitur anime proficit: eo
qz ſaginatur. Unde beato lauren-
Eccl.29.b tio dr. Perde pecuniā propter fra-
trem. ſ. xpm et amicū. ſ. Sixtū, et nō
abſcondas illā ſub lapide. ſ. ceſaris
in perditionez ſui. Pone theſaurum
tuum in preceptis altiſſimi: ⁊ prode
rit tibi magis qꝫ aurū. Conclude ele
moſinam in corde pauperis, et hec
pro te exorabit ab omni malo. Ele
moſina viri quaſi ſacculus cuz ipſo
et gratiam hominis quaſi pupillam
conſeruabit: et poſtea reſurget: ⁊ re-
tribuet illis retributionem: vnicui-
qz in caput illorum. O maxima ſpes
beati laurentij: qui elemoſinā in cor
de pauperis xpi concluſit, ⁊ in late-
re eius aperto qui dixit ſibi fieri qđ
vni ex minimis eius fit. O btē mar-
mat.25.d. tyr qr ſpes tua nō ſolum in ſinu tuo
ſed in ſinu chriſti eſt. Fructus autez
huius elemoſine tribus venit. ſ. filio
imperatoris philippi, q fugiens de-
cium theſauros eccleſie reliquit: de

quo dicitur. Hec pro te exorabit ab
omni malo, quia non tetigit: nec in-
uenit eum decius ceſar interfector ⁊
patris eius inſidioſus. Secundo ve
nit ⁊ Sixto pape, quia et theſauros
eccleſie dimiſit: de quo ſubiungitur.
Elemoſina viri quaſi ſacculꝰ cū ipo
nā ſacculus pecunie ⁊ meritorū ſecū
affuit in domum eternitatis. Tertio
prouenit et beato laurētio bono di-
ſpenſatori: de quo additur. Et grāz
hominis quaſi pupillā conſeruabit.
Hoc forte ēr qr beatus laurentius
ſigno crucis cecos illuminabat. De
horum ergo triū elemoſina premia-
tura illos concluditur. Poſtea reſur
get, et retribuet illis retributionem
vnicuiqz in caput ſuum: nā ſi eſt be-
nedictio dñi ſuper caput vendentiū
copioſior erit ſup caput largiētium.
Cū impoſſibile ſit ſine amore ad mō Laurentij
tem aſcendere amoris neceſſe ha- amor.
buit noſter leuita exardeſcere: ⁊ lo-
co Johānis ſocietatem amoris ini-
re curauit ꝑ tertio comite: ꝙ notans
Auguſtinus dicit. Saluatoris ignē
legimus in euangelio dicente eodē
dño. Neſcitis qr veni ignem mitere Luc.12.f.
in terram, et quid volo niſi vt accen
datur? Quo igne ſuccenſi illi duo di
ſcipuli dixerūt. Nōne cor noſtrū ar- Luc.24.e.
dens erat in nobis: dum loqueretur
in via: ⁊ aperiret nobis ſcripturas?
Hoc igitur igne beatus laurentius
accenſus: flāmarū nō ſenſit incēdiū
et dum xpi ardet deſiderio: perſecu
toris penā non ſenſit. In qꝫtum eñi
in illo fidei ardor fuerit: in tātū ſup-
plicij flāma frigeſcit. Corporali eñi
beatus laurentiꝰ laborat incendio,
ſed diuinus ſaluatoris ardor mate-
rialem tyrāni reſtrinxit ardorē. Hec
ille oſtendens quomodo igne amo-
ris ſuperauit laurentiꝰ ignē tormen
torū. Dum beatus Sixtus nouit le-
uitam ſuū nimio ſuccenſum amore, ⁊
eum conqueſtū audiuit: cur eum de-
ſereret: cū hactenus in omni ſancti-
tatis exercitio indiuiduꝰ comes fue
rit ſibi, non reſpondit ei: ꝙ cito ꝑſe-

cutio ceſſaret: aut ꝙ oraturus eſſet
pro eo, qm̄ hec paruiſſima erant tan
to amori: ſed poſt triduū inquit me
ſequeris. Mouerat enim impatien-
tem amorem miniſtri: qui nec ſimpli
ci martyrio ſatiari poterat, ideo di-
xit maiora ſibi deberi pro fide chri
ſti certamina: Maioritatis enim iu
re, amori ampliori ampliora certa-
mina reſeruātur. Sꝫ mirꝫ ſane vide
tur ac fere indecēs illud ꝙ ſixtꝰ di-
xit, te autem quaſi iuuenem manet
glorioſior de tyranno triumphus.
Si dixiſſet te quaſi ardentiorem be
ne quidem, ſed quia iuuenem dixit
innuere videtur etatem ad marty-
rium multum facere, pro quo aduer
te, ꝙ non propter etatem ſed ꝓpter
feruorem ſanguinis fortiores pre-
cipui martyres in iuuenibus figurā
tur. Unde ait gloſa ſuper illud exo
Exo.24.b di. Miſitqꝫ iuuenes de filijs iſrael:
⁊ obtulerunt holocauſta, immolaue
rūtqꝫ victimas pacificas dn̄o. Per
iſtos intelliguntur martyres: qui di
cuntur iuuenes propter eorum ani-
moſitatem ad conſequendum mar-
tyrij palmam, et ipſo obtulerunt ho
locauſta. Dicebatur enim holocau-
ſtum ſacrificium ad honorem dei to
taliter incenſum, martyres vero in
feruore charitatis obtulerunt ſe ho
locauſtum domino medullatū. Be
ne igitur Sixtus ſcripture gnarus:
leuitam ſuum figuratiue iuuenē vo-
cauit, qui malignū victurus erat ar-
dentiori charitatis igne.
¶ Poſtq̄ comites noſtri martyris
Transfigu- conſpexiſtis: quid reſtat niſi vt trāſ
ratio laurē figurationem eius videatis? Quam
tij. nullibi pono: niſi in craticula eius,
dum ſupra poſitus vreretur: tunc et
ſi caro eiꝰ denegrata eſt, et oſſa eiꝰ
Job.30.e aruerunt pre caumate: et vtramqꝫ
partem eiꝰ ꝯſumpſit ignis, et q̄uis
Eze.15.a. figuraretur in parte piſcis aſſi: quē
Luce.23.e dominus cōmedit cum melle, tamē
ex tunc facies laurentij reſplenduit
ſicut ſol iuxta illud Auguſti. Tanta
huius martyrij gloria extitit: vt paſ
ſione ſua mundū illuminauerit vni-
uerſum. Illuminauit mundum pla-
ne laurentiꝰ: eo lumine quo ipſe ac-
cenſus eſt et flāmis quas ipſe per-
tulit omniū chriſtianorum corda ca
lefecit, quia eius exemplo ad marty
rium prouocamur: accendimur ad fi
dem, incaleſcimus ad deuotionem.
Contemplamini ergo fratres hunc
beatum virum in chriſtum transfigu
ratum. et hunc crucifixum: complen-
tem exceſſum in cruce Hieruſalem.
Quem et iſte complet in craticula a
ſtrictus ⁊ ꝯſtrictus ferro, veluti chri
ſtus clauis: vt amplius ſentiret: qđ
et in chriſto Jeſu. Miniſtrabāt pru
nas miniſtri diaboli ſubter cratem
ferreā: et ſub cruce miniſtrarūt ver-
ba ꝯtumelioſa irridentes. Propter
ceſarem iubentem laurentius aſſat:
et de chriſto dicitur. Si hunc dimit
Johā.19. tis: non es amicus ceſari. Chriſtus
dum erat in cruce multis miſericor-
diam preſtabat: et conuertit ad deū
ſuum, vti et laurētius qui dum aſſa-
retur gentiles conuertit ad fidē: im-
mo et hypolituꝫ aduerſarium ſuum,
Eccli.50. vnde de martyre noſtro dicere va-
lemus. Quaſi thus redolens in die-
bus eſtatis. Thus in paſſionis igne
fuit qui dedit bonum odorem in oī
loco ſcilicet proſperitatis et aduer
ſitatis. Domino Jeſu non fuit ſani-
tas a planta pedis vſqꝫ capitis ver
ticem: et laurentius totus accenſus
eſt. Et redemptor noſter ex cruce pē
dens regnum celorum promiſit la-
troni paruo, laurentius vero cuidaꝫ
latroni magno dixit. O hypolite ſi
credideris in dominum Jeſum chri-
ſtum, theſauros tibi oſtendo: et vi-
tam eternam promitto. Item ad ſi-
militudinem chriſti inter tormenta
celeſtia guſtabat alimenta in crati-
cula: ſicut alter in cruce ſecūdum il
lud Auguſtini. Ardebat itaqꝫ extrin
ſecus beatus laurentius martyr ty-
rāni ſeuientis incendijs, ſed maior
illum intrinſecus chriſti amoris flā
ma torrebat, et q̄uis rex improbus

ligna ſubijceret incēdia maiora ſup
poneret, tamen ſanctus Laurentius
has flāmas fidei calore non ſentit:
et dum Chriſti precepta cogitat fri-
gidū eſt illi omne quod patit̄. Nec
enim poteſt in viſceribus igniū tor
menta ſentire: qui ſenſibus paradiſi
refrigeria poſſidebat, nec dubiū lꝫ
iaceat ad pedes tyranni exuſta ca-
ro: corpus exanime, nichil tamen de
trimenti patitur in terris: cuius ani
mus demorat̄ in celis. Hec ille oſtē
dens: ꝙ etiam in chriſtum regnan-
tem in celis transfiguratus erat bea
Sacrificiū tus vir memor illiꝰ figure: vbi ſe in
laurentij. tellexit ſignari, dicitur enim. Sacri
Leui.2.b. ficium ſi de craticula fuerit conſper
getur oleo: et offerens domino tra-
des in manibus ſacerdotis. Cuꝫ do
minus hoc ꝑdici iuſſit, memor equi-
dem erat laurentij craticule: vbi op
timum ſacrificium preacceptauit, tot
modis tot ſacrificia in veteri lege
diſponens, tam diuerſa tormentorū
genera preſignans: inter que nō cō
fuſe, ſed ſingulariter laurentij crati-
culam memorauit, ad mentēqꝫ dya-
coni ſui dum vreretur reuocauit: qđ
in figura contigerat illis: vt oleū de
uotiōis acquireret, vel ab ipſo deo
qui dat omnibus affluenter. Oleum
ignem amplius ardere facit: deuo-
tioqꝫ amorem accendit, vel in oleo
notat̄ ꝙ beatꝰ martyr plus volebat
Oleum aie aſſari: q̄ ceſar vellet eū aſſare. Nec
mirum: quia vix poterat iſte ignem
amoris dei ſeruare ī ſinu anime ſue
quin veſtimenta corporis arderent
Job.10.b. de quibus dicitur. Pelle et carnibꝰ
veſtiſti me: oſſibus et neruis compe
giſti me. Oleo deffenduntur res aſſe
ne crementur. ⁊ propterea dixit deꝰ
ſacrificiū craticule fore vngendum
oleo: ad deſignandum ꝙ Laurentij
anima minime cremari potuit nec le
di, nam illud animum ledit, quod cō
tra voluntatem accidit aut ab altio
ri potentia non impeditur, quod qꝛ
Laurentio preſtitit deus ei dicitur.
Eſa.43.a cum ambulaueris per ignem nō cō
bureris et flamma nō ardebit in te:
quia ego dominus deus tuus ſan-
ctus iſrael ſaluator tuus. In oleo de
niqꝫ vnum e tribus notatur vel vo-
luntas ſe cremandi pro chriſto, vel
fauor quem nobis confert Lauren-
tius, ſi adheremꝰ ei: nam quod vn
ctum eſt facile vngit coniunctum ſi-
bi, vel oſtendit̄ ei ꝓſtitū a xp̄o ſup
craticulam auxilium: quod ipſe Da
uid implorans ait. Dominus opem Ps.40.
ferat illi ſuper lectum doloris eius,
quod effectum ſtatim oſtendit, dum
ſubiunxit, Uniuerſum ſtratum eius
verſaſti in infirmitate eiꝰ. Quod nō
ideo dicitur quia ipſe Laurentiꝰ di
xerit decio inter aſſandum. Aſſatuꝫ
eſt iam verſa et manduca, ſed pro-
pterea ꝙ deus cum igne non ſolum
non concurrit ad animum martyris
contriſtandum, ſed econtra verſa vi
ce dedit ei virtutem refrigerandi eū
quipe qui dicebat. Adheſit anima
mea poſt te, quia caro mea igne cre
mata eſt pro te deus meus, quaſi di
cat, Ignis iſte me ducit vt magis ti-
bi deo meo cor apponam. Dicitur
deniqꝫ in preaſſumpta figura, ꝙ ſa-
crificium de craticula manibus tra-
datur ſacerdotis qui chriſtus eſt ſa-
cerdos noſter. Cui ex craticula lau
rentius tradidit ſe, non ſolum men
taliter aut per intentionem: ſed vo
caliter et realiter cum exclamando
dixit. Gratias tibi ago domine: qꝛ
ianuas tuas ingredi merui. Ac ſi iā
ſitus eſſet: et poſitus in manibus
Chriſti vt illum patri ſuo offerret.
O beate martyr quoniam adhuc in
craticula eras et te non ing eſſurum
ſed ingreſſum dicebas ianuas celi,
qꝛ iā tibi appropinquauerat regnū
glīe dei tui: quā michi ⁊ vobis pre-
ſtet Jeſus qui cum patre et ſpiritu
ſancto viuit ⁊ regnat deus Per oīa
ſecula ſeculorum Amen.

¶ De amoris dei tranſfiguratione
Sermo.29.ex euangelio preſenti.
¶ Thema.Tranſfiguratus eſt ante
eos.Math.17.a.
¶ Inuocatio vbi oſtenditur maior
tranſfiguratio marie.

Tranſfiguratio marie.

AD ſuam tranſfigura-
tionem non ſolũ tres
apoſtolos, ſed totã
trinitatẽ adduxit ma
ria: teſte angelo qui
de patre ait Dñs te
cũ.De filio aũt. Uocabis nomẽ eiꝰ
Jeſum.De tertia vero pſona ſubiũ
xit.Spũs ſanctus ſuperueniet in te
Hos ergo ad montẽ puritatis ſue,
nã ſic interpretatur thabor:nõ aſcẽ
dere ſed deſcendere fecit,vt eã trãſ
figurarẽt in matrem: ſine eo ꝙ per
mediũ tranſiret corruptionis: quod
nitorem demit.Nam duꝫ cetere mu
lieres de virginibus matres efficiũ
tur,defigurantur pariter ac decolo-
rantur:totũqꝫ decorem perdunt pre
ter mariã:quequidem diuino adiu-
torio mater effecta,mediũ corruptio
nis ignorans nichil pulchritudinis
ſue perdidit:⁊ multum acquiſiuit:ta
Judi.10.a liter ꝙ de ea dicere valeamꝰ. Omibꝰ
ornamentis ſuis ornauit ſe: cui etiã
dñs cõtulit ſplendorem: qm̃ omnis
iſta compoſitio non ex libidine ſed
ex virtute pendebat, et ideo dñs in
illa pulchritudinẽ ampliauit: vt in-
cõparabili decore omniũ oculis ap
pareret.Nec mirũ ꝙ pulchra virgo
pulchrior eſſet mater que diuinã cõ
ceperat pulchritudinẽ:⁊ omnimodã
gratiam intus et extra,vt omnibus
pareret ſpiritũ ſalutis:gratiãqꝫ pre
ſtaret petentibus ſe: quã vt aſſequi
mereamur:ei offeramus aue maria.
¶ Argumentum dicendorum.
Chriſtianus qlibet trãſfigurãdus eſt. ¶ Ut ex alio ſermone cõptũ habe-
tis fratres,omnes qui tranſfigura-
tioni affuerũt:pariter tranſfigurati
ſunt qꝛ viſi ſunt in maieſtate.ſ.chri-
ſti vt alius refert euangeliſta,immo
et petrus extra ſe erat:cũ dixit.Bo
num eſt hic nos eſſe.Nam chriſti fa
cies fulgentiſſima eos ad ſe traxe-
rat in eãdem imaginem transformã
dos a claritate in claritatem. Tres
autem diſcipuli.omnium electorum
figurã:tenuerunt in monte. Quẽad
modũ enim vt refert ſcriptura a tri-
bus filijs noe diſſeminatum eſt om-
ne genus hominum.ſic vt notat hy-
larius ab his tribꝰ in montẽ aſſum
ptis.genus chriſti vbiqꝫ diſtẽditur
Nã Petrus latinis,Johannes gre
cis:Jacobus predicauit hebreis: et
his tribus linguis et regnis totus
adherebat mundus.Sequitur ergo
ꝙ qui mõtem glorie conſcẽdere vo-
luerit.neceſſe habet tranſfigurari:
propter quod in ſermone de vnicui
qꝫ neceſſaria tranſfiguratiõe agam.
¶ Uenite fideles aſcẽdamꝰ ad mõ- Prima p[…]
tem domini:quia docebit nos vias
ſuas,ſi montẽ thabor aſcendimus
qui alia interpretatione dicitur ele- Eſa.2.a.
ctio: et eſt diuinꝰ amor.Jn hoc amo Electi ſumus i xpo
ris mõte et elegit: et tenuit nos deꝰ
ne in imum cõdemnationis ruere-
mus.Tanta eſt amoris maieſtas:ꝙ
etiam ad ipſum deum relatus mons
dici queat.potiſſima enim operatio
eius erga nos amor eſt.De quo pau
lus ait. Gratificauit nos in dilecto Eph.1.[…]
filio ſuo.Super hoc ait gloſa.Gra-
tos ſibi nos fecit per filiũ: pro quo
et nos diligit.Et ambroſius ait.di
ligens enim deus pater vnigenituꝫ
ſuum etiam illis quos diligit,et qui
bus vult filius diuina largitur.Cũ
ergo in preſenti euangelio dicit pa
ter hic eſt filius meꝰ dilectus.in me
moriam noſtram reducere vult illũ
amorem:quo gratificauit nos in di
lecto filio ſuo,inquo et propter quẽ
prior dilexit nos.Nec enim ad nos
peculiarem habet amorem pater,
preter illum qui habet ad xp̃m filiũ
ſuuꝫ,Unde ſignanter dixit:hic eſt fi
lius meus dilectus ⁊c.q.d. ſi vultis
⁊ vos eſſe dilecti ipſum audite.Su
per chriſtum ergo mons ſtabilitur
amoris in vertice mõtiũ,in quo ele-
cti ſumꝰ

cti ſumꝰ qꝛ dilecti.Nã teſte auguſti
no charitas diſtinguit filios regni a
filijs gehẽne. Si ergo electi ſumus
amore,hoc eodẽ ⁊ nos eligamꝰ deũ
nobis,ad amãdũ nãqꝫ electi ſumus
amauit nos: vt amaremꝰ eũ redden
tes vicẽ. Deꝰ ⁊ natura ipſa nos ad
diligẽdũ dedit,qꝛ oẽ animal diligit
progenitũ ſuum,redamariqꝫ vult,
amor tñ naturalis electiuꝰ nõ ẽ ſed
procliuis.Naꝫ ideo dicit̃ ꝙ ſi quis
habeat patrẽ ⁊ filiũ:plus diligit fi-
liũ, qꝛ naturalis amor ſemper ſem-
perqꝫ deſcẽdit:ex eo qd̃ electiõe ca-
ret.Dilectio aũt deo debita electrix
eſt: et eiꝰ amor aſcẽſor celi.eſt et mõ
tanus.Jn mõnte igit̃ amoris diuini
ſaluũ te fac cũ beato loth ab incen-
dio fedi amoris cõcremante quinqꝫ
Cõmitiua mõtis amoris. ciuitates ſenſuũ nr̃orũ. ¶ Sed qꝛ te
ſte gerſone plurimũ ſuſpectꝰ ẽ amor
et mons amoris nõ ita ſecurꝰ eſt:vt
ſine comitiua eum aſcendere liceat.
Ue ſoli ait ſapiẽs: qꝛ ſi cadit, nõ ha
bet ſubleuãtẽ ſe: immo ⁊ ſi oberrat
nõ habet dirigentẽ: ſi laſſus fuerit:
non habet hortãtẽ ad aſcenſum.Jn
comitatu noſtro iuxta hec tria trina
ſocietas ſit,dirigẽs: ſubleuãs,et cõ-
fortãs,prima in Petro: ſecunda in
Jacobo:tertia in Johãne:vt ſic edo
cti exẽplo Jeſu mõtẽ aſcẽdamꝰ amo
ris,nec deuiũ nec caſum: nec incon-
ſũmationẽ timẽtes.Hic aduerte ꝙ
amor acquiſitꝰ cuilꝫ xp̃iano neceſſa
rius his tribꝰ eget,vt in melius ſe
trãſfiguret:nec ſocietas iſta multuꝫ
diſtat a nobis,nã in petro fides: in
Jacobo ſpes: i Johãne charitas de
notat̃.Nec mirũ ꝙ petrus fidẽ ſigni
ficet:qui primã petrã et angularem
poſuit in fundamẽto ecclie q̃ſi dixit.
Tu es xp̃s filiꝰ dei viui.Dũ xp̃s di-
xit,geminã oñdit naturã humanam
pariter ⁊ diuinã:q̃ ſimul iuncte xp̃m
efficiũt.angularẽ ideo lapidẽ.Jaco
bũ accipe i ſignũ ſpei:q̃ vere luctat̃
ſupplãtãs vitia,oĩa vt ſtercora cal-
cans:vt altiꝰ valeat aſcendere, deũ
ſuper omnia diligendo. Johannes
denotat charitatem:quia interpre-
tatur in quo eſt gratia,et nemo gra
tiã habet,niſi in charitate ſit. Nec
mireris ꝙ ad xp̃ianũ amorem chari
tas neceſſaria cenſeatur,nam amor
noſter niſi ab ĩfuſo adiuuetur ac ele
uetur:non poteſt aſcendere ſuper ſe
vt aliqui putant, et melioris ſpeciei
actum elicit ſi iunctus ſit charitati.
Hos etiaꝫ tres comites amoris ex-
perit deus cũ dicit. Diliges domi- Tres apoſtoli ſunt tres virtutes.
num deũ tuum ex toto corde tuo, et
ex tota anima tua: et ex tota mente
tua. Ubi aduerte ꝙ quemadmoduꝫ
primũ geniti animalis mẽbrum eſt
cor: ſic chriſtiani in xp̃o renati pri-
ma virtus eſt fides,cor cetera men-
bra ducit et regit:et fides dux eſt vir
tutũ,ex corde viuo viuit animal ⁊ iu
ſtus ex fide viuit.Et ſicut primũ qd̃
in animali formatur eſt cor:ita eſt vl
timum quod moritur, prius vitam
capit:poſterius dimittit. Unde cuꝫ
noſtrorum bonorum initium ſtet in
habẽda fide,ſic in iactura eius ſtat
finis malorum ab hac bona noſtra
auſpicantur initium felix, et dum ex
tinguitur,nil boni remanet. Ne ſis
ergo chriſtiane vti ille de quo dici-
tur. Emortuum eſt cor eius intrin 1.re.25.f.
ſecus.Hoc euenit non ſeruanti fidẽ
dauid nec ſeruis eius,⁊ teueniet tibi
ſi eam non ſeruas ſoli chriſto et in-
ſpirationibus eius.Dum ſecũdo iu
bet deus vt eum diligas ex tota aĩa
tua.ſpem efflagitat:que animat iu-
ſtum ad maiora,acuitqꝫ animuꝫ bo-
num ad ſtrictiora ſectanda veſtigia
Quin et in humanis ſpes victorie a-
nimum preſtat audacem,et ſpes lu-
cri negotiatorem cogit maria tranſ-
meare, agricolamqꝫ facit ſpes labo
rioſum propter fructum, vnde meri-
to ſpes dici poteſt anima operan-
tis:et ſicut dixit philoſophus ꝙ de
lectatio detinet operantem in ope-
re ſic ⁊ veriꝰ dicere poterat: ꝙ ſpes
detinet laborantem in labore. Aſſu
me igitur et hunc ſocium.ſ. Jaco-
bum per ſpem vt dicere valeas.Jn

Ps.25. domino ſperans nõ infirmabor. Juſ
ſit tertio deus: vt eum ex tota men-
te diligeres, vbi te voluit habere
charitatem nimis latam. Nec mire-
ris ꝙ menti ſeu memorie charitas
cõueniat. In nullo enĩ alio certiꝰ co
gnoſcere poteris quem amorem ali
cui habeas ꝙ̃ in memoria eius. Si
magnus eſt amor, magna equidem
erit amati memoria ⁊ dulcis, nec ali
bi requiem reperiet niſi in recolen-
do dilectum. Dum enim verſaris in
ter alia negocia: mens tua dereliu-
quit te ad amatum conuolans, imo
dum dormis mens tua vigilat ad il
lum: eiuſqꝫ geſta perquirit: ac ſi eum
cerneret oculis. Memoria deniqꝫ a
mantis nimium liber eſt impreſſus
geſtis amati, vnde non amplius ad
dere potuit deus: dũ intimaret amo
rem ſuum ad nos niſi dicendo, ꝙ ſi
mater oblita fuerit vnici ſui: ille nõ
Eſa.49.d. obliuiſceretur noſtri. Hec memoria
non eſt ſenſitiua tantum, ſed intel-
lectiua, immo ⁊ operatiua, vt dicere
valeat. Memor fui dei ⁊ delectatus
ſum. His ergo tribus ſotijs aſcendẽ
dum eſt in montem thabor. Nonne
mons eſt magnꝰ ⁊ altus, deũ ſuper
omnia diligere? Et quis chriſtiano-
rũ non tenetur ad hoc? Et quis niti
tur ad illud? Quis aſcendet in mon-
tem domini, aut quis ſtabit in loco
ſancto eius? Parum eſt aſcendere:
niſi ⁊ ſtare contingat. ¶ Non trãſ-
figurãtur aſcendentes, ſed aliquãtũ
ibi ſtantes cum chriſto. Nõ mox vt
ferrum accedit ad ignem. tranſit in
eius figuram niſi ſenſim caleſiat. Et
plene transfiguratur: dum ſplendet
aut ardet, ita vt iam prior figura de
Transfiguratio. ſierit igne ſuperueniente. Uel exem
plũ ſit de nigro et frigido carbone,
qui ſi intellectum haberet, ignẽ que
reret toto conamine ⁊ ſuper omnia
eum diligeret velut vitam ſuam ⁊ to
tum bonum ſuum. Uenite ergo vos
peccatores quorum conſcientie fa-
cies denigrata eſt ſuper carbones,
quia ignis a facie chriſti exarſit car-
bones ſuccenſi ſunt ab eo. O ſi con-
templemus eius faciem gratiarum
plenã ⁊ clementiſſimam qualiter ali
ciceremur ad amorem. Nam ideo di-
citur ſicut ſol reſplenduiſſe, qui cor-
pora luminis ſuſceptiua luciſſima
reddit, ac i ſe trãſfiguraret. O ſi chri
ſtiformes efficeremur fratres: depo
ſita frigiditate indeuotionis: et in-
gredine peccati, vt ſic in Chriſtum
tranſlati non noſtra ſed ſua ſapere
mus. Felix qui ex hoc implet deſide-
rium ſuum: deoqꝫ ſuſpenſus: et ſui
oblitus toto animo tranſit in faciẽ
et notitiam filij dei, eius accenſus a
more, mutatuſqꝫ in virum alterum.
Qui ergo in chriſti practicam trãſit
notitiam: eum cognoſcens non ſolũ
ex nomine, ſed ex operibus per quã
dam experimentalem notitiam: iſte
montem aſcendit amoris: et tranſit
in notitiam eiuꝰ dicens. Ego autẽ
noui eũ: et mandata eius ſeruo. Ne
minem perfecte cognoſces. niſi eius
ſequaris veſtigia. ¶ Si ergo tibi ex
toto reſplenduit facies chriſti ſicut
ſol, veſtimenta tua ideſt conuerſatio Ueſtimẽtũ niuea.
exterior et corpus erunt alba ſicut
nix nil coinquinatum habentia: qꝛ
ſcriptum eſt. Beatus qui ſeruat ve-
ſtimenta ſua candida ne nudus am- Apo.17.
bulet. Uirtutes anime ſunt indumẽ-
ta, vitia autem ſcoriationes diuul-
ſio aut dilaceratio dici ſolent. Nec
enim animam vitia fouent: aut or-
nant, vt virtutes, ſed diuellũt a deo
ſcoriant eam a gratia, ⁊ dilacerant
ac ſeditionem agunt inter affectio-
nes interiores vt diſperſi ſint lapi-
des ſanctuarij in capite omniũ pla-
tearum, quos amor compaginat vni
tatis amator.

¶ Transfigurato in chriſtum opus
eſt vt Helias appareat, quippe qui
cum zelo dei feruidus fuerit, zelum Zelus dei.
deſignat amoris. Nec mirum ꝙ dei Eſa.34.
amator zelotes ſit: cum de deo dica
tur. Dominus zelotes nomen eius.
Sed aduerte ꝙ differt per omnem
modum zelus amantis deum a zelo

amantis mundum, nam dum zelas
mulierem ſinus tui: aut honorem et
opes aut vinũ, noles ꝙ alter fruere
tur cupitis amplexibꝰ illius: aut al-
ter poſſideret aurum tuum: vel vi-
num biberet ſeruatũ tibi. Unde mũ-
di zelatores ſuper meum et tuum ri-
xantur. Zelus autem dei non ſic. ſed
econtra, nam qui deum vel res dei
habet ſtatim vult ceteris conferre
quod habet: ac ipſe dominꝰ qui ait.
Ignem ſcilicet amoris veni mittere
Luce.12.f. in terraꝫ, quid volo niſi vt ardeat?
ideſt vt omnes accendat et amplior
fiat nimis per totam terram, vt ne-
mo ſit qui ſe abſcondat a calore eiꝰ
ſic zelator dei omnes vellet, pro poſ
ſe ſuo deum et dona eius guſtare, qꝛ
propheta dixit. Zelus domus tue co
Ps.98.c. medit me. Se impendere et ſuper-
impendere volebat iſte vt totam do
mũ dei ſatiaret. Et ſic zelꝰ dei odio
habet meum et tuum, nam non dicit
Pater mi da michi panem meum, ſꝫ
pater noſter, panem noſtrum quot-
tidianum da nobis hodie: et ſic in
plurimis alijs. Ratio autem huius
diſcriminis eſt: qꝛ mũdi amor nõ eſt
verus, quempiam enim amare eſt
velle ei bonũ: dum autem amas mu-
lierculam aut nũmos, nullum bonũ
aut virtutis vel ſanctitatis optas
eis: ſed vt incolumes ſint tibi: tuo-
qꝫ ſeruitio ſubijciantur. Econtra au
tem cum amas deũ ei vis omnẽ glo
riam et honorem et quodcunqꝫ bo-
num, ideoqꝫ optas vt cuncta ſibi ad
hereãt: eiqꝫ famulẽtur. Sed quoniã
in multis eſt zelus dei, et non ſcdm
ſcientiam. videntibus feſtucã in fra
tris oculo, ⁊ non trabem in ſuo, qui
lucrãtes multos, proprie ſalutis de
trimentum patiuntur: ideoqꝫ appa-
reat etiã moyſes: qui interpretatur
aſſumptus ab aquis. Nam ſunt qui
volentes aliorũ lauare pedes, ſuos
fedant, et dum negotijs ſecularibus
ſe ingerunt: aque multe eorũ extin-
gunt charitatem: ideo neceſſe eſt ſu
mere eos ab aquis iſtis et retrahe-
re ad amorem dei, vt ſic mediũ tene-
as cum chriſto qui ſaluti aliorũ nõ
dedit operam, donec perfectus eſſet
vir. Sed affectio ſancta mẽſurã ali-
quando ſupergreditur, excedẽte po-
tentiam deſiderio propter quod di-
citur: ꝙ iſti duo loquebantur cũ chri
ſto de exceſſu, quem completurus
erat in Hieruſalem: qui quidem nõ
malus, ſed optimus erat exceſſus in
chriſto: ꝗuis in nobis quorum ope-
ra dubia et indeterminata ſũt: quili
bet exceſſus malum ſapiat, niſi hie
ruſalem illum excuſet: que eſt pacifi
ca conſcientia, cuius exceſſus non
ſemper ex ignorantia: ſꝫ ex bona in-
tentione procedit, et propterea ni-
mis excuſabilis eſt: quia in omnibꝰ
deus animuꝫ attendit pluſ ꝙ̃ manũ.
¶ Ad veram autem intelligentiam
amoris vt inter ſanctum et propha- Filiatio dei.
num faciamus diſtantiam: et ſepare
mus precioſum a vili: ac bene ordi-
nataꝫ habeamus charitatem, opus
eſt: vt nubes lucida gratie ſpiritus
ſancti obumbret nos. Nam ſi vm-
bra petri ſanat egrotos, cur ille qui
virginem obumbrauit non docebit
nos ac in omnibꝰ prouidebit? Sub
vmbra ſpiritus ſancti viuemꝰ inter
gentes. eius gratia ſignati, qꝛ vox
facta eſt de nube dicens. Hic eſt fi-
lius meus dilectus. ⁊c. vbi nota ꝙ
vt ait gloſa ſuper illud Johannis. Joh.8.e.
Nos ex fornicatione non ſumus na
ti, ſed vnum patreꝫ habemus deum
Signum filiationis diuine in adop
tiuis eſt dilectio, vnde ideo dr̃. Hic
eſt filius meus dilectus. quaſi dicat
tibi deus: quia dilexi te filiꝰ meꝰ es.
Alioquin filius non fuiſſes meꝰ, ſed
primi parẽtis Ade, qui generat pec
catores, aut eſſes filius diaboli, qui
eſt rex ſuper omnes filios ſupbie, et
ſuper filios huiꝰ ſeculi dominationẽ
exercet, ſicut pater tyrãnus, qui pro
prios filios cruciat et interemit: qui
et in ſeipſum crudelis eſt. Igitur co
gnoſce diligenter ꝙ tantus eſt dei
amor: vt neminem diligat quem

filium non faciat: ꝙ ſi filium et he-
redē. Uide quot gradꝰ amoris ī pre
dictis verbis includantur, quia tibi
dicitur. hic eſt quaſi ſolus et ſingula
ris, filius, non ſeruus qui non ma-
net in domo in eternum, aut amicus
cui cito negari ſolet amicitia. Et eſt
meus: non alienus qui ſemper minꝰ
amatur, ⁊ eſt dilectus propter quod
ſi abierit aut perditus fuerit: querā
eū ac reducā, qꝛ in eo michi bene et
ad bonum non ſolum placui: ſed cō
placui, ideo de filio facio magiſtrū
ipſum audite. Uidiſti ad quātam di
gnitatem et amorē aſcendiſti in mō
tē amoris: ſed conſidera ꝙ verus ſit
ſermo dei ad te: vt dignus inuenia-
ris filiatiōe diuina. Hic enim inquit
eſt filius meus: nō ſuperbꝰ qui eſt fi
lius ſuperbie: et ſeruus diaboli q̄ eſt
Job.41.d rex ſuper oēs filios ſupbie. Hic eſt
filiꝰ meus nō auarus, filiꝰ huius ſe-
culi ſapiētior ē ad malū filijs lucis.
Hic eſt filius meus, nō q̄ eſt vt ſus
in volutabro luti: quia iſte luxurijs
et cōmeſſationibꝰ vacat lapidibus
obruendus, etiā a toto populo qꝛ cō
tumax eſt.

¶ Dum ergo deus dicit hic eſt fili-
De figuratio. us meus, iuſtum diſtinguit a iuda
quem filium vocat perditionis: et
ab illo qui ouem pauperis rapue-
rat, qui filius mortis vocatus eſt: et
ab induratis de quibus dicitur. Fi-
lij alieni inueterati ſunt: et claudica
Ps.17. uerunt a ſemitis ſuis. Nam iſti ne-
garunt naturam patris. de genere ſ-
qꝫ ſunt: Ideo enī ait pater. Filij alie
ni mentiti ſunt michi/ qualiter autē
hoc fiat alibi declarat: vbi cōqueſtꝰ
dominus ait. Audite celi: et auribꝰ
Eſa.1.a. percipe terra, qm̄ dominus locutus
eſt filios enutriui et exaltaui: ipſi
autem ſpreuerunt me, cognouit bos
poſſeſſorem ſuum: et aſinus preſepe
domini ſui, iſrael autem non cogno
uit me: et populus meus non intel-
lexit. Ue gēti peccatrici, populo gra
ui iniquitate: ſemini neq̄ꝝ. filijs ſce-
leratis. Dereliquerūt dominū: blaſ-
phemauerūt ſctm̄ iſrael: abalienati
ſunt retrorſū, ſup quo ꝑcutiā defigu
ratio vos vltra addētes ꝑuaricatio
nē in hiis vbis toto pectore ꝓclama-
mandis defigurationem facit domi
nus, in hijs qui non ſteterunt: ſed ce
ciderūt a monte amoris. Prius pro
bono filio transfigurando amicabi-
les teſtes adduxerat dominus, nūc
contra filios prauos vocat celos et
terrā: vt pugnent contra inſenſatos
filios iquit (ſed nō dicit meos) enu
triui. in croceis videlicet charitatis
et amplexati ſunt ſtercora: carnalia
diligentes. filios exaltaui in mōtem
amoris mei ad vltimū potētie mee:
ita vt meos facerem filios, quos nō
genueram, immo cum inimici eſſent
eos in filios dilexi: quos ampliꝰ nō
potui exaltare, ipſi autem ſpreuerūt
me. viqꝫ ad me exaltaueram eos, ip
ſi autem tātū me deiecerūt: ꝙ ſpre-
uerūt me dicentē/ hic eſt filius meus
dilectus ⁊c. Sed hoc eis euenit: qꝛ
faciem meam vt ſolem illuminantē
noluerunt reſpicere, nec mei notitiā
formare: in quo iumentis inſipienti
bus rudiores fiunt, quia bos et aſi-
nus dominum ſuum recognoſcunt
et populus meus non intellexit me
Jam non dicā vos filios, ſed ve gē
ti peccatrici: populo graui qui iam
aſcendere nequit: ſed deſcēdere pro
pterea ꝙ iniquitas eius ſuper. greſ-
ſa eſt ſuper eum. Sicut onus graue:
quia iugum meum leue proiecerunt
quod leuare eos poterat. Ideo ve fi
lijs ſceleratis ſemini neq̄ꝝ: non me-
um ſemen./ ſed progenies viperarū
eſt: que parentes interimunt naſcen
Jone.2.d. do. Ne vos frāgat īterminatio iſta,
O peccatores: quia quis ſcit ſi con-
uertatur: et ignoſcat dominus, et re
linquat poſt ſe benedictionem? Con
uertimini filij reuertentes, nō adda
tis preuaricationem, quia hoc eſt ꝙ
magis deum iratum reddit: ſed fu-
ſis lachrimis indulgentiam poſtu-
late, et dicite ei quod ipſe vobis di
xerat prius. Dixit enim deus. Hic
eſt filius

eſt filius meus dilectꝰ ⁊c. dicite vos
Baruc.3. de eo. Hic eſt pater noſter in eternū,
et non eſtimabitur alius ad eum, di-
lectus noſter eſt: in quo ſolo nobis
complacuit habitare ex cōmuni cō-
ſenſu ſenſualitatis et rationis: hūc
audiemus, non carnē, non ſanguinē
non vitia, nō peccata, non vocē alie
norum, ſed hunc ſolū nunc audiemꝰ
per gratiam, et in futuro per gloriā
quā michi et vobis ꝑſtet ieſus amē.

¶ De btē clare claritate ſermo.32.

¶ Thema. Mulier amicta ſole: ⁊ lu
na ſub pedibus eius, et in capite eiꝰ
corona ſtellaꝝ duodecim. Apo.12.a

¶ Inuocatio vbi oſtenditur ꝙ bea
ta maria fauet noſtre clare.

In feſto ſpō
ſi mater ſpō
ſe ſolet elar-
giri ſumptꝰ,
maxie ſi ipa
interuenerit
cōnubio, am
borūqꝫ fece-
rit coniūctio
nē. Hodie fe
ſtum colimus beatiſſime ſponſe Je-
ſu clare: et ꝙ ipa mater Jeſu meritis
ſuis hoc tractauerit cōnnbiū, nemo
eſt qui ambigat. Nam ideo canit ec
cleſia: ꝙ coram altari domine noſtre
nubit clara eterno ſpōſo Jeſu, quam
obrem ſatis decet: vt ipſa beata vir
go maria largiatur ſumptus gratia
rum, non ſolum ſecundū exigentiā
hoc feſtum ſolēne celebrātis: et ſecū
Maria eſt ſuper oīa lumina. dum neceſſitatē ipſius celebritatis
ſed ſecūdum magnificētiam princi-
palem: et ſecundum excellentiā pro-
prie maieſtatis, que tanta eſt vt mi
chi parum videatur ei dicere verba
thematis. ſ. ꝙ ē amicta ſole: ⁊ ſuppe
ditet lunā: atqꝫ ſtellatū habeat dya
dema, quin potius ipſa eſt diuini ſo
lis amictꝰ, ⁊ ſolius dei ornamentum
nimis decorum iuxta id ꝑs. Dn̄s re
gnauit decorem indutus eſt, ⁊ ali-
bi de ipſo ſic veſtito dr̄. Iſte formo-
Eſa.63.a ſus in ſtola ſua: ideſt in humanita-
te de vgine ſumpta, gradiēs in mul
titudine virtutis ſue. Talis ergo eſt
amictus iſte quo maria ſolem iuſti-
tie veſtiuit: ꝙ magis reſplēdet in ce
lo q̄ ſol in terra, imo pluſq̄ oēs ſtel
le etiam ſi ſoles fierent: qm̄ altioris
ſpeciei eſt claritas illa corporis ſal-
uatoris: que fulgere cepit in thabor
Pax etiam eſt marie adunatas ha
bere ſtellas capiti ſuo, qm̄ ipa eſt ſu
per eas: eamqꝫ laudant aſtra matu-
Baruch.3.d. tina, et homines ſancti. de quibꝰ dr̄.
Stelle dederunt lumen (.ſ. exempli)
in cuſtodijs ſuis/ hoc eſt i ſtatibꝰ hu
ius vite, quos cuſtodierunt. Super
hos nemine diſcrepante mariā exal
tari videmus, velut alteram Heſter
eleuatam in populis. De luna vero
paruū intereſt ꝙ ſuis ſubiaceat pedi
bus, quia omnia ſubijciūtur pedibꝰ
eius, etiam Seraphim: qui / figuran
tur in luna. Pro quo nota ꝙ luna dr̄
quaſi lux aliena, et ſignat lucem illā
angelicam: que primo die facta eſt
ſcđm Augu. hec lux angelica aliena
eſt. i. ꝑticipata, cuiꝫ nāqꝫ dicere poſ
ſumus. Quid habes quod non acce
piſti? Qualibet ergo claritatem crea
tā habet maria ſub ſe: vt eā illuſtret
nam purgat illuminat: et perficit an
gelos ſup quos exaltatur. Si ergo
tanta eſt, O mater ſponſi magnificē
tia regni tui: extende magnifice ma-
nū tuam hodie ad retribuendū gra
tie largitatem: vt audientium corda
ſint beniuola: attenta pariter ⁊ doci
lia: et tua luce reſperſa, necnō et lin
guam predicantis ⁊ aīm tua gratia
dirigat quod vt mereamur procidē
tes ei offeramus Aue maria.

¶ Argumentum de noīe ſctē clare.

¶ Hic debet eſſe ordo inter naturā
rei: et nomen eius: et laudem eius: ꝙ
Nomen ſit cōſonū rei et laus nomini. nomen ſit conſentaneum ipſi rei cō
forme nature ſue: qm̄ ſcđm philoſo-
phū. Nomina debent eſſe conſona
rebus taliter ꝙ rei nominate expli-
cet nomē aliquod intrinſecū aut ad-

iacens. Hoc ſciebat ille qui dixit.
Geñ.27.f. Juſte vocatū eſt nomen eius iacob,
q2 iterū ſupplantauit me, et ille q̄ di-
Math.1.d xit. Vocabis nomen eius Jeſū: qm̄
ipſe ſaluū faciet populū ſuū a pctis
eorū: ſaluator vocet, q2 ſaluat a pec
catis. Debet ſcdo laus rei: noi eius
correſpondere. Vn̄ oportet ꝙ ſit no
men ꝯſonū rei, ꝛ laus ꝯſona noi iux-
Ps.47. ta illud. Ps. Scdm nomē tuum ita et
laus tua in fines terre, vz. ſ. laus re-
feratur ad nomē iam notū: ꝛ nomen
ad ipſam rē. Hec duo ſatis optime
reperio in beata clara, qm̄ de prio. ſ.
de ipſa re: aīt angel9 mri ei9 oꝛula
ne pauide ac de ptu vicino cogitan
ti. Ne timeas mulier qm̄ quoddā lu
mē ſalua parturies, ꝛ ipſa mr intelli
gens, ꝙ intimior luminis ꝓprietas
eſt claritas, eā vocauit clarā oracu-
li memor. Scdo aūt cū laus debeat
eſſe ſcdm nomen ſuū: nil ampli9 re-
ſtat, niſi ꝙ de ſua laudet claritate q̄
laus nō inueniť apud nos. ſed ꝓcul
ꝛ de vltimis finibus preciū ei9. Nā
ideo dixit ſctūs Dauid. Jta ꝛ laus
tua in fines terre, qui ſunt apl̄i dicē
1.cor.10.c te paulo. Nos ſum9 in quos fines ſe
culoꝝ deuenerūt. 1531. retro annis
hoc dixit: in quo nō aliud inſinuare
voluit, niſi ꝙ iā nō erat ventur9 p̄riar
cha: nec aliqs ꝓpheta, nec alter meſ
Claritas ſias aut xp̄s. Sꝫ ꝙ ipſi erāt poſtre-
btē clare. mi: quoꝝ doctrina fulget eccl̄ia: oīa
lia neglecta. La9 ḡ btē clare i apl̄is
eſt, eos attigit apl̄ica femina, qm̄ in
vltimo ac ſeniori apl̄oꝝ. ſ. iohāne q̄
toti9 eccl̄ie decurſus ſcripſit laudē.
inuenim9 btām clarā, nec ỽgo iſte ꝓ
pheta oblitus eſt ỽginis hui9, quin
eā iuxta nomē ſuū deſcriberet i ver
bis paſſumptis dicēs. Mulier ami-
cta. ꝛc. Dic nobis apl̄e qlis erit ỽgo
clara, ſi eā in tuo apocalipſi vidiſti?
Etiā vidi. erit mulier amicta ſole ꝛc.
tā clarā eā vidi, ac ſi ſole veſtiret: et
lunā haberet ſub pedib9: eſſetqꝫ ſtel
Diuiſio. lis coronata nō hn̄s aliquā partē te
nebraꝝ. Jpſuꝫ thema ſermonē diui-
dit. Jn prima parte de amictu ſola-
ri. Jn ſcda de lunari ſcabello. Jn ter
tia de corona ſtellarum agam.
¶ Magna quidē res: ꝛ oī admira- Prima ps
tiōe digna ſole veſtiri, nā in veſtib9
nimiū gloriātur hoīes: et mollibus Nuditas
veſtiti in domib9 regū ſunt, de qui- mala.
bus apud regē Salomonē mirať re
gina ſabba viſis miniſtrantiū veſti 1.re.10.b.
mentis, ecōtra vero magna eſt cōfu
ſio non bn̄ veſtiri: ꝛ maxima nudos
eſſe. Vn̄ in apocalipſi dr̄ Non appa Apo.3.d.
reat confuſio nuditatis tue, q̄ confu
ſio notatur in primis parētibus, ma
xime qn̄ aperti ſunt oculi eoꝝ: ꝛ vi-
derunt ſe eſſe nudos. ſ. a iuſtitia. et a
gr̄a et ab innocētia et glorīa ſpolia
ti oībus his: ꝛ etiā vita ꝓpria, q2 ſta
tim cepit homo experiri nūtios mor
tis. ¶ Tūc hyems erat: quia ex tūc
cepit refrigeſcere charitas, et ob id hyems qñ
ambulare dr̄ de9. ad aurā poſt me- cepit.
ridiē. ſ. charitatis trāſacte. Quapro
pter de primis parētib9 atqꝫ demo-
nib9 poteſt intelligi illud Job. Nu
dos dimittūt hoīes veſtimenta tol Job.24.b.
lentes: quibus non eſt operimentuꝫ
in die frigoris. Deus igitur videns
ꝙ homo non inuenerat: qbus ſe ope
ruiſſet veſtib9, nec ſe tegeret niſi fo
liis: mia motus fecit prothoplau-
ſtis tunicas pelliceas eos induens
pellibus, velut pauperes agricole
ſe induere ſolent: quaſi manifeſte in
nuēs in hoc: ꝙ ex ciuib9 celi in cro-
ceis nutritis, facti ſūt cultores mor
talitatis. Nā in pellib9 mortalitas
declaratur. Tūc nō apparuit mulier Pelles qd
amicta ſole ſed pellib9, q̄ figurā te- oſtendant.
nebāt toti9 mūdi ſtat9 ab adā vſqꝫ
ad xp̄m. Nā in lege nature pellibus
veſtiūtur philoſophi. dū ex his que
apparebant dei notitiā indagarunt
ex viſibilib9 inuiſibilia: ꝛ ex accidē
tibus ſubſtantiam. Nam teſte phi-
loſopho. Accidentia multum iuuāt
ad cognoſcenduꝫ quod quid eſt. Jn
lege etiā ſcripta pellibus vſi ſunt ia
cintinis et rubricatis aliiſqꝫ cōplu-
ribus, quin immo ipſe cerimonie pel
les erant: ſub quibus (velut ſub cor-

tice littere) ſenſus viuus latebat vi-
tulus ſaginatus xp̄s. Veſtes que ex
pellibus fiunt: minime calefaciunt.
3.reg.1.a. Vn̄ beatus dauid. Cū operiretur ve
ſtibus: non calefiebat: quia cerimo-
nie aīam non fouebant nec preſta-
bant cordi gratiā: ſicut ſacramenta
eccleſie. Hinc ꝛ Johannes baptiſta
pellibus indutus erat, ex eo ꝙ figu-
ram tenuit veteris teſtamēti, ꝛ in ſe
ptulit formā legis. Cerimonie quo-
qꝫ ſignantur in veſtibus hedorum:
Geñ.27.b quibus colli nuda et manus Jacob
protexit rebecca. Hiſpide igiť erāt
cerimonie ſicut pelles hedorum: nul
lumqꝫ calorem preſtabant. ¶ Jdeo
qꝫ compulſus eſt cetus iuſtoꝝ ꝛ mū-
dus ac genus humanum ad ipſum
deum clamare atqꝫ dicere. Scimus
Heſt.4.a. dn̄e ꝙ non licet indutum ſacco aut
nudū aulam intrare regni tui. Ut er-
go inter aulicos viros tuos: qui ve-
ſtiti ſunt duplicibus ꝯputemur, emit
te nobis veſtem dignam: quemad-
modum miſit rex Alexander Jona-
the: vt amicus vocaretur eius, tam
ornate veſtitus. Pater miſericordia
rū cuius charitas etiā vniuerſa de-
Veſtis eſt licta operit: miſit in mundum veſtē
chriſtus. nuptialem. ſcilicet filium ſuū, qui di
citur veſtis nuptialis veſtis amoris
Rom.13.d de quo paul9 ait. Jnduimini dn̄ꝫ no
Geñ.27.b ſtrū Jeſum xp̄m. Hic eſt veſtis eſau
valde bona: quā apud ſe rebecca, di
uina. ſ. ſapientia habuit recōditam,
qua benedictionem obtinuit iacob.
Hec eſt illa veſtis icōſutilis nō ope
Geñ.37.a re virili, ſed gratia ſpūſſancti compa
cta. Hec eſt tunica polimita. ſcꝫ di-
uerſarū coloꝝ, naturaꝝ videlicet di
uerſaꝝ filio minori hūano generi fa
cta velut Joſeph minimo. Hec ve-
ſtis extra rudis erat ꝛ atra, int9 aūt
delicatiſſima ꝛ clariſſima: velut ſi ex
ſole nube tecto faceres indumentuꝫ
duplex. Nā ſic nobiles dn̄i deferre
ſolent aliqn̄ veſtē: que oēm gl̄iam te
net ab intus. ¶ Quāuis beata cla-
Clara ſole ra oēm xp̄m induerit: tn̄ ingreſſa eſt
amicta. in theſauros eius, vt Judith in the
ſauros holofernis: et nō quieuit do
nec ſole iuſtitie xp̄o indueret ſe, vt
eā melius iuſtificaret. Eſt igitur deo
veſtita: et operta radio immēſe cla-
ritatis i ꝯtēplatiōe, que ſole veſtiť:
nō frigeſcit: ideo nec ſibi nec domui
ſue, nec religioni ſue, timuit a frigo
ribus niuis: qm̄ nec eā inſpicere po
terat inimicus: nam ſole veſtitus cō
templationis obcecat oculos cōtra-
rioꝝ: vn̄ ab ea demones fugiebant:
velut ab acie caſtroꝝ ordinata cha-
ritate. Ex tūc bene ordinata fuit, ex
quo die ramoꝝ relicta domo ad ec-
cleſiam perrexit non reuerſura. Cui
ep̄s aduenit ſacris indutus, et ei ve
lut preſagio futuroꝝ palmam dedit
tanq̄ victrici. Unde recte figuratur
in Judith: cui ſummus ſacerdos ob Judith.
uiā exiit, nam beata clara in efficaci
voluntate iam decapitauerat holo-
fernē. i. mundum ducē diaboli, ꝛ me-
rito fugiunt perterriti demones, q2
fortis eſt vt mors eius dilectio. Un Cāti.8.b.
de eius fortitudinē indagando poſ
ſumus deo dicere. Aſtitit regina a
dextris tuis in veſtitu deaurato: cir Ps.44.
cundata varietate. A dextris deita-
tis in veſtitu deaurato perfuſa ra-
dio clariſſime contemplationis, ꝛ do
norum varietate circundata dicitur
aſtare deo: plurimum a terrenis ele
uata: preſertim quadam vice: vbi ab
ſorta manſit tribus diebus, quibus
non erat ei cum hominibus conuer
ſatio: ſꝫ habitatio eius in celis erat,
eius filie velut ei afferētes vota ſua
hinc inde matrem ſtipare nō ceſſant
velut pulli ſub alis matris congre-
gate. et illis dieb9 eleuata facie ocu
lis intentis ad celū extaſim patitur
O Clara vbi eras? Certe in eandem
imaginem transformata a claritate 2.cor.3.d.
in claritatem tanq̄ a dn̄i ſpiritu.
¶ Quando aliquod terſum oppo-
nitur ſolis radio: efficiť velut ſol: vt Beata cla
patet in ſpeculo ferreo, ꝛ vbi refulſit ra eſt ſol.
ſol in clipeos aureos: et reſplendue
runt montes ab eis clipeis. Vn̄ aīa 1.mach.4.
beate clare ſatis per opa penitentie

ſerſa opponitur ſoli iuſtitie, et tantū
recipit: ꝙ efficitur velut ſol. cui nul-
lum latet ſecretum: qr eius virtꝰ etiā
inferiora penetrat. et ſic beata Cla-
ra omne quod ſcire volebat in contē
platione callebat, ita vt ipſe beatus
frāciſcꝰ ad eam mitteret pro ſiſcitā-
da dei voluntate ſepiſſime. Secun-
do ſol eſt in cōtinua reuolutione, cir
culariter tamē, nā ſicut oritur ſol: et
occidit et ad locum ſuum reuertitur,
ſic beata clara ſemper amore inquie
to reuertebatur in deū. Feruidus eñ
amor dei ſemper tendit in deū: ⁊ eū
p̄ oculis habet, nā vt ait ſapiēs. Sē
puer.17.c per diligit: qui amicus eſt. qḋ ma-
xime credo feciſſe claram: quia ſpon
ſa erat, et precipua inter illas de qui
bus dicitur. Adoleſcētule dilexerūt
Cāti.1.a. te nimis. Si ſol ceteris ſup eminet
aſtris: cur non dicam ſolem hanc fe
minā, que tantum ceteras antecellit
ſui temporis mulieres? Sol terrā fe-
cundare habet, et beata Clara nō ſo
lum religionē ſuam fecundat quo-
tidie, ſed adhuc viuens occaſionali
ter mundū ꝟtutibꝰ repleuit: qui poſt
2.cor.11.a eam abire nitebatur dicēs. Emulor
eñ vos dei emulatione: diſpōdi eñ
vos vni viro ꝟginem caſtam exhibe
re xp̄o. Si cetere ſtelle atqꝫ cetera
luminaria lumen ſuū a ſole partici-
pant, cur vos, o filie ſorores et ma-
tres mee nō captatis ab iſta mulie-
re ſolari virtutem et protectionem?
Cur nō eā induimini? Cur non ſeq
mini eius veſtigia? Quis vnq̄ in-
uocauit iſtam: et non eſt lumen ei?
Uel ſaltim obſecro eā ante oculos
veſtros ponite, vt hoc lumine vide
re valeatis veſtram obſcuritatem ⁊
nuditatem. Non eget monacha filia
beate clare alia lectione p̄terq̄ ſta-
tuere ante ſe hanc matrem ſuam, et
ſe totam ei conferre pedes pedibus
genua genibus: manus manibus,
oculos oculis, et ſic membra cetera,
et videbit q̄ confortata eſt beata
clara, que nominis ethymologia ſol
dici poteſt q̄ſi ſola luceat. Nos enim
non lucere ſed nigreſcere ſcimus.
¶ Sed forte quiſpiā dicet. Cur hāc Beata cla
mulierem ſolarem predicas: ⁊ velut ra eſt nigra
in ſolem conuerſam, cum eā digno- ob xp̄m.
ſcamꝰ abiectā, et vilipendio plenā?
Hec eñ erat lotrix cenobij ſui: āeilla
ſuaꝝ et etiā ſtercora colligens domꝰ
ſue, non miniſtrari ſed ſeruire ſe ve
niſſe dicebat, et lauare pedes ancil-
laꝝ. De veſtibꝰ aūt eius quid refe-
rā? Cum quadam die deuotꝰ quidā
ſororibus porcū quēdā mitteret: vt
carnes eius ſeruarent ſibi: quibꝰ do
mū pauperē īplerent: ipſa clara ſolū
ex eo recipit coriū, ex quo ciliciū fe-
cit. et medio perforato ſuper carnē
virgineā ponens illam pellem, glo-
rioſior videbatur ſalomone molli-
bus induto ac precioſis pellibus.
Quid vltra? Hic aduertendū eſt: ꝙ
materialis ſol ſibi deditos obfuſcat
⁊ nigros reddit, ſic ſol iuſtitie ſuos.
nā propterea dicit Clara. Nigra ſū
ſed formoſa filie hierl̄m: ideo dilexit Cāti.1.b.
me rex: et introduxit me in cubiculū
ſuū, alibi rationē reddens cur nigra
ſit: ait: quia decolorauit me ſol. ſ. ex
tra: qr intus formoſam pre filijs hie
ruſalē effecit. Sic beata Clara ſimi-
lior fit ipſi ſoli xp̄o: qui extra indue
bat ſe cilicio, cuius preſentia corpo-
ralis infirma videbatur: donec aſcē
deret in montē thabor, vbi oſtendit
quis eſſet. Sic tandē beata clara in
valle lachrimaꝝ lachrimabilis oſtē
ditur, ſed in monte glorie oīs gloria
filie regis ꝑpalatur. Nigredo igitur
quam ei cauſauit xp̄s, non eſt ſicut
noſtra ſimilis nigredini olle: ſed ſi-
milis nigredini chriſti: que eſt ma-
xime ꝟtutis. Nec illa nigredo ſper-
nenda eſt, ſed nimium peramanda.
Uulnera de ſe odibilia ſunt, ſed non
illa que chriſtus intulit frāciſco pa Luce.32.d
tri beate Clare. Sic nigredo ac vi-
lipendiū de ſe contēptibilia ſunt: ſꝫ
non illa que chriſtus intulit ſponſe
ſue, naꝫ quia zelotypus eſt, rēnuit ꝙ
ſponſa eius ſit ſicut ille de quibꝰ di
citur. Filie eorum compoſite circūor- Ps.143.

nate vt ſimilitudo templi. Iſte non
ſunt templum dei, ſed templum dia-
boli: quia virgines huius ſcalide ad
quas velut ad templum veniunt iu-
uenes adorare: et in pectoribꝰ ⁊ ma-
millis eaꝝ offerre non ceſſant ſuſpi
ria ſua dicentes. Hodie reddidi vo
ta mea. Non ſic iſta mulierum ſpeci-
mē, ſed angelis ſe ingerēs velut ſol
ſemper alta tenebat.
Scda ps. ¶ De luna supereſt dicendū: quam
ſupeditare perhibetur beata Clara
non alio fauore, niſi quia ſolarē ami
ctum habebat. Que ſole eſt amicta
lunā calcat qr non indiget ea, eo ꝙ
eſt maiori lumine illuſtrata: et in p̄-
Luna eſt ſe ſentia maioris minor ceſſat. Cur tā-
ſualitas. tū euexit mundus lunā ſenſualitatis
niſi qr mortales carent ſole ſapiētie
quo minime illuſtrantur? Niſi quia
carent ſole imitationis chriſti? Niſi
quia carent ſole obedientie dei? Ni
ſi quia carēt ſole iuſtitie: qui eſt ip̄a
Ecli.27.b iuſtitia? Q̄m ſcriptum eſt. Homo iu
ſtus in ſapientia permanet vt ſol.
Beata vero clara ſecum habuit pro
torace iuſtitiā: et pro galea iudiciū
certum. Erat eñ ſpiritualis: et ideo
ſcdm apoſtolū oīa certo iudicio po
terat iudicare, ſine eo ꝙ iudicaretur
naꝫ lunā mutabilitatis ſub pedibꝰ
habet, et ſub affectibus ſuis tenet.
Luna eſt ¶ Caro eius luna vocari nō debet,
caro. ſed ſol dicenda videtur: ex eo ꝙ non
habet aliquam partē tenebraꝝ. To
tum eñ corpus ſuum lucidū erat. qr
oculus eius ſimplex erat: velut ocu-
lus columbe: que lacte lota eſt, et la
chrymis quibꝰ abundauerat noſtra
clara: taliter ꝙ vt altera Judith ſe-
Judith. pe baptizabat ſe in fonte lachrymā-
rū clara: vt clarior eſſet. Unde eius
corpus tanta munditia plenū, com
paratur alabaſtro clariſſimo ſcdꝫ bo
nauēturā, q̇ illud dicit clarā fregiſſe
in penitentia: vt altera magdalena
que ob amorem chriſti fregit alaba-
ſtrum ſuū quin et corpus Clare au
ree vrnee poterit cōparari et arche
federis auro mundiſſimo circūſepte
Non erat ergo corpus eius luna te-
nebroſa: quod etiā nunc redolet, at
qꝫ integrum perſeuerat. Quid ergo
dicā de corpore viuo: cum iam emor
tuū p̄ theſauro reputetur? Oſſa eius
etiam mortua videntur prophetare
ſuā ſanctitatē, et eam miraculis pro
bare. Caro deniqꝫ virginis Clara
fuit, et ſicut lucerna fulgoris illumi
nabat eam: qr plurima ſecreta docet
virginitas dum ait. Cor meum et ca Ps.83.
ro mea exultauerunt in deū viuū, me
rito quidem virginea caro reliquias
p̄us colligit: ne pereāt fragmenta
interioris hominis. Ubi aduerte: ꝙ
ſicut lanterna clareſcit: dum lucerna
intus ardet, ſic lāterna corporis dū
in aīa eſt lumen gratie ſatis clare-
ſcit ſuo modo, qr quēadmodū caro
iuſtoꝝ particeps eſt in tribulatione
penitentie: ſic participat ſuo modo ī
fruitiōe gratie. An ignorati neſcitis O
virgines ꝙ corpora veſtra tēpla ſūt
ſpiritus ſancti? Qui ergo lunam car
nis habet ſub pedibus: opere iplet
illud: quod dictum eſt Cayn. ſ. ſub te Gen.3.
erit apetitus eius. ¶ Mundus etiā
dicitur luna ꝓpter mutabilitatē ſuā, Luna eſt
qui nunq̄ in eodem ſtatu permanet mundus.
mūdus equidē vt alter laban mutat
mercedē decem vicibus, vt decē con
tēnas precepta dei. Quis hoc nō ſen
tiāt mortales: quibus euenit vt ſtā-
tibꝰ in aliqua naui aut in aquis de-
litiaꝝ atqꝫ diuitiaꝝ, qui non ſentiūt
motum ſed videtur eis oīa alia mo-
ueri: tamen ſtans in terra clariſſime
deprehendit, vbi ſit motus, ſic bea-
ta Clara manens in terra penitentie
et vilitatis ſue, optime nouerat mū-
di tranſitum nec eum detinere cu-
piebat ſed relinquere die palmarum
contēplans eū tali die chriſtum reli-
quiſſe. Et ideo abiit ad franciſcum.
vt poſt eum portaret crucē velut ſy-
mon cireneus poſt Jeſum, vnde ſta-
tim ſecuta eſt eū ſex annis poſt ꝯuer
ſationem eius. ¶ Aliam quoqꝫ ſup
peditat lunam. i. demonē de quo di- Luna eſt
citur. Stultꝰ vt luna mutatur. Stul demon.

tus ẟ quaſi ſtans altꝰ: hic eſt demõ:
Eze.27.b qui noluit hũiliari cũ ceteris ange-
lis, ſʒ in celũ aſcẽdere ſoliũ ſuũ exal
tare ſuꝑ aſtra dei. hic mutatus eſt a
claritate angeli in obſcuritatẽ dia-
boli, hunc nõ ſolũ in ſe ſʒ in ſuis cla-
ra ſuppeditat: eũqʒ ab obſeſſis eijcit
tẽtatorẽ ſupat: ⁊ monitorẽ cõfundit
Nã ſemel dixit ei demõ: vt a lachry
mis: quas ĩ meditatiõe paſſiõis xpi
effuderat ceſſaret: ne ceca fieret, cui
Johã.1.a. Clara reſpõdit. Qui adheret xpo: ce
cus fieri non poteſt. qm̃ ipſe lux mũ-
di, illuminat oẽs hoĩes veniẽtẽ ad ſe
Luna eſt ¶ Precipua luna quã btã clara ſup
arrogantia peditat eſt arrogãtia de qua perhi-
Job.31.c. bet ſanctus Job. Si vidi lunã ince-
dẽtẽ clare: ⁊ letatũ eſt in abſcondito
cor meũ, ⁊ oſculatꝰ ſum manũ meã
ore meo: q̃ eſt iniquitas maxia ⁊ ne
gatio ꝯtra deũ altiſſimũ? Cũ abomi-
nabilis ſit deo ois arrogãs: eumqʒ
hũiliare nitatur, nec miruʒ videri de
bet: ꝙ arrogantia ſit negatio cõtra
deum altiſſimum. Ue igitur videnti
lunã. i. opera ſua clare incedere, nec
vult inſpicere maculas lune ſed ſo-
lum claritatem eius: nõne oẽs iuſti
tie noſtre ſicut pãnꝰ mẽſtruate? Pa
rũ igitur claritatis vel nil hʒ opus
noſtrũ: ideo vane letatur in abſcon
dito cor nr̃m, maxime ſi quis abſcõ-
dat quaſi homo pctm̃ ſuũ: hic oſcula
lat manꝰ ſuas venerãdo ſe nõ deũ,
gr̃as agit manibꝰ ſuis, ⁊ nõ deo pro
Joh.14.b. pter opa ſua, cũ deberet dicere. Pa
ter in me manẽs ipſe facit opa. Nec
mireris ꝙ vana gloria dicatur luna,
quoniam mutatur ſecundũ mutatio
nem impenſe laudis: vt luna que vi
detur laudari a ſole dum eã ſuis il-
luſtrat radijs. Ue igit illi qui ad os
alterius mutat, totqʒ patitur muta
tiões in aĩo: quot ſunt hoĩʒ opinio-
nes ĩ vulgo. Hic velut ephraim pa-
ſcit ventũ oris alterius: quo pingui-
or fit ſi ad votum procedat, ⁊ pingue
ſcit etiã in momento oculi. Luna eſt
lucis receptaculũ: qr illud nõ hʒ a ſe
⁊ ſic eſt arrogãtia receptaculũ adu-
lationis ⁊ laudis etiã dei. nã deo ſo
li ꝯuenit ois honor ⁊ glia. O p̃ſum
ptio neq̃iſſima vbi creata es? In celo
⁊ in viris q̃ celeſtes vident. q̃bꝰ duʒ
dicerẽt, etiã demonia ſubijciunt no-
bis, dixit Jeſus. Uidebã ſathanã tã Luce.10.d
q̃ fulgur d̃ celo cadẽtẽ. ſ. ob arrogã
tiã ſuã. O clarã btĩſſimã ĩ cuius ocu
lis nil obſcuriꝰ erat ſeipa, vt hãc ſup
peditaret lunã. ¶ Qñ luna ſtat inter
nos ⁊ ſolẽ directe: tunc aufert a no-
bis eiꝰ claritatẽ, ſic dũ arrogãtia eſt
inter nos ⁊ deũ nr̃m ĩpedire nõ ceſ-
ſat eiꝰ gr̃am, nã ſupbis reſiſtit hu-
milibus autẽ dat gr̃am: vt eſt vide- Jaco.4.b.
re in publicano ⁊ phariſeo. Qñ luna
directe reſpicit ſolã terraʒ eclipſim Uana glia
patit, qr ſi arrogãs ſe terrenũ cogi-
taret: terra eſt, et ĩ terrã ibit: idq̃ʒ red
deret obſcurꝰ. Terra nobis oñdit q̃
obſcura ſit luna exſe, ⁊ ſic trena ha- Sap. 9.d.
bitatio dũ deprimit ſẽſũ multa cogi
tatiõe optie facit: vt ſaltim ſic ſciat
vnuſq̃ſqʒ q̃ a lumine dei ſit alienꝰ.
Uñ hõ in cuiꝰ ꝯplexiõe lunaris con
ſtellatio dñiũ hʒ: vitio in oclo nõ ca
rebit, qr p̃ſumptio arrogãtie: ⁊ amor
ꝓprie excellẽtie cecat oculũ rõnis.
Arrogãs nitit oſtẽdere etiã ṽtutes:
q̃s nõ hʒ, ſʒ btã clara celat quas hʒ.
Nam cũ quadam die viſitaret eam
dñs papa. ipſa euʒ deprecata eſt, vt
ſororibus ſuis ipſe dignaretur be-
nedicere menſam, vt deuotiꝰ come-
derent illo die, papa vero adiuit: et
dum omnes menſe aſtarent iuſſit, ꝙ
ipſa clara benediceret illã menſam,
que coacta ꝓiecit crucis ſignuʒ ſuꝑ
panes qui (mirabile dictu) diuiſi ſũt
vnuſquiſqʒ in quattuor partes, ore
⁊ manu protulit crucem: quam ſemꝑ
corde geſtabat: q̃ eius cordi erat im
preſſa ⁊ exarata. Neſcio q̃ opata eſt
crux in corde clare tenero: quãdo in
panes duros ab eiꝰ manu ꝓcedens
tm̃ ſe exp̃ſſit, vt eos diuideret: quos
cardinales deferũt ſecũ in bucellas
infirmis diuidendos ad ſalutem. Luna eſt
Alia luna eſt dignitas prelationis, dignitas.
quam ſic etiam ſuppeditat clara vt

ancilla potius crederetur q̃ abba-
tiſſa. Hec luna eſt in ſuo ĩcremento:
quãdo prelatio eſt in viro ſapiente
atqʒ ꝓbo, qui potiꝰ honorat eam: q̃
honoret ab ea, eſt autẽ in diminutio
ne qñ cõfertur indocto atqʒ pigro.
Beata clara vt ait ſapiẽs eſt lumi-
nare maiꝰ qd̃ minuit in ꝯſũmatiõe.
Conſummationem religionis vidẽ-
tur habere prelati: qui non in breui
ſed multo tempore cõſummati virtu
tibus: debent moderamina ceteris
miniſtrare, ad conſummationẽ vite,
vt quilibet monachus in exitu di-
cat, conſummatum eſt. Sed quidaʒ
dicũt cõſumptũ eſt, ⁊ ſepe ob culpaʒ
ꝑlati q̃ vt clara deberẽt minui, nam
coꝝ hũilitas nimis ꝑſicua ẽ, ſi hũili
or fiat: dum ſit maior, veluti ſancta
noſtra que ſic onus ſuſcepit: vt ho-
norẽ reijceret: qr luna ſub pedibꝰ eiꝰ
Tertia ps. ¶ Nunc de corona huiꝰ ſctẽ agen
dũ arbitror q̃ aurea eſt, ei eniʒ dicit
ſponſus eius in apoc. Suadeo tibi
apoc. 3. d. emere a me aurũ ignitũ, ⁊ ꝓbatũ: vt
locuples fias. Aurũ dei amor ipſiꝰ
ẽ, nã, queẽadmodũ iuſſit deꝰ nichil eẽ
in tẽplo: ꝙ nõ auro tegeret: ſic vult
vt oĩa nr̃a honeſtet amor, ſicut ceta
Amor igni metalla honeſtat aurũ. Hoc beata
tus ac fer- clara emit ab ipſo deo qui eſt fons
uidus. amoris, nõ quouis precio ſed gemi-
tuũ ac lachrymaꝝ et lõga precũ in-
ſtantia et ſuſpirioꝝ. Mirãdũ quip-
pe eſt de nobis: q̃ etiã res minimas
quibꝰ egemꝰ: petere nõ ceſſamus a
deo, qui libẽtiꝰ daret amorẽ: ſi tali
peteretur improbitate. Sed opor-
tet inq̃rere cur ignitũ debemꝰ amo-
rẽ flagitare, nã aurũ etiã frigidum
precioſuʒ eſt. Sed ĩ hoc diſtat aurũ
ab amore qm̃ frigiditas eũ deſtruit
nõ ignitũ eũ eẽ opʒ. Hac rõne optat
ſpõſus ignitũ amorẽ, nã ignis liq̃fa
cit metalla, et ſic ignitꝰ amor liq̃fa-
cit corda. Ut ergo ex vtriſqʒ fiat cor
vnũ, ⁊ aĩa vna exoptat dilectꝰ hunc
amoris feruorẽ. Qd̃ dũ liq̃ſcit, a ſe
fluit: atqʒ dilatat nimis, ⁊ ſic feruidꝰ
amor a ſeipſo deficiẽs, tranſit ĩ deũ
nimiſqʒ capatior ſit: atqʒ ductibilis
nã qd̃ liquidũ eſt libenter trahitur
atqʒ fert quocũqʒ voluerit amatus.
Ob tria igit ſit feruidꝰ amor, primo
vt ſit eis cor vnũ. Secũdo vt ama-
tor ſit capatior. Tertio vt facilꝰ du
catur ad volũtateʒ dilecti ſui, quar-
to vt etiã alios valeat accẽdere. Ue
igitur tepidis, tinea enim pleni ſunt
qm̃ tinea religionis eſt tepiditas.
¶ Oportet etiã ꝙ amor hic ꝓbatꝰ
ſit: vt verior dignoſcat ĩ nobis deꝰ Amor pro
aliqua febre aut capitis dolore pro batur.
bat amorẽ ſuũ. Nũquid tã leui ꝓba
tiõe vſꝰ eſt erga beatã clarã? Abſit.
Nã ꝑ. 28. annos q̃bꝰ tenebat egro
tãs, ꝓbat eiꝰ charitas, q̃ dũ ꝯſolaret
a q̃dam viro ꝓbo. ſ. fr̃e reinaldo re-
ſpõdit. Ex quo noui gr̃aʒ xpi ꝑ ſer-
uũ ſuũ frãciſcũ, nulla pena fuit mi-
chi moleſta nulla pñia grauis: nulla
ĩfirmitas dura. O mr̃es meas ſi nos
veraciter hoc diceremꝰ ſaltim ĩ ꝑte
ſi nõ in toto. Lõga igit ꝓbatiõe pu
rior fit amor clare, nã infirma plura
fecit ſana miracula, ⁊ cubãs ĩ lecto
viſitat a ſctis viris ⁊ a papa alexã-
dro, ⁊ a papa gregorio. Ibi ꝗ victrix
coronã meruit ſtellaꝝ. 12. q̃ ex auro
p̃libato in altũ ſe extollẽtes mũdo
lucẽ emittũt ⁊ celo. ¶ Pria eſt ṽgi-
gitas de q̃ dr̃. Quaſi ſtella matutina Ecli.50.a
ĩ medio nebule. Matutina ꝓhibet,
qm̃ ab ĩfantia eã ſeruat. Hec eſt na
tura celeſtis qr eſt angelis cognata Uirgitas.
ṽgitas Stella hec lucet pluſq̃ celũ
qr in hoĩe eſt ꝑcioſior q̃ in angelo:
et eſt in medio nebule oĩa ꝑticipãs
atqʒ oĩbꝰ ſe diffũdẽs, nã hec mulier
tota ṽgo erat, a plãta pedis vſqʒ ad
ṽticẽ capitis. Et etiã dr̃ eẽ ĩ medio
ꝓpterea ꝙ aliqñ ẽ ſub nebula. ſ. qñ
eſt in corpore ⁊ nõ in mẽte, qr tũc eſt
deiecta. Inter nubulaʒ eſt ṽginitas
ſi ĩpugnet: ⁊ nõ vincat nec a mr̃e cõ
ſulẽte cõnubiũ. Suꝑ nebula eſt pa-
cata iã virginitas: quã habuit clara
poſt victoriam optentam meditan-
do virginitateʒ matris dei. ¶ Secũ
da ſtella dr̃ xpi ſpõſatio de hac ſtella

dictum eſt, Orietur ſtella ex iacob.
Cõnubium Per luctam acquiritur virginitas: q̄
ſctm̄ anime etiã deũ vincit, et ab eo benedictio-
Luce.23.d nẽ optinet: qui ait. Beate ſteriles ⁊
vbera q̄ nõ lactauerũt. Sicut paup
tas niſi ſit propter deum nichil va-
let, ſic nec virginitas niſi xp̄o exhi-
beatur: ex eo oritur hec ſtella, qñ ad
eius honorem ſeruatur: ⁊ ab eius in
ſpiratiõe inchoatur. Ut aũt ſcias ꝙ
ortũ habuit ex deo clare virginitas
aduerte, ꝙ vt ait ipſe pater franciſcꝰ
ex quo ei deus fratres dedit nemo
eũ docebat: ſ; vnctio interior agebat
vix, ex qua percepit hoc per manum
ſuã peragendũ cõnubium coram al-
tari beate marie. Unde ad quoddã
cenobium feminaꝝ ſancti benedicti
adduxit Clarã, vbi vni viro virginẽ
caſtam exhibuit xp̄o. Dupliciter con
tingit fieri cõnubiu; vel ob diuitias
et tũc vilis puella ſi ditiſſima eſt, du
citur a viro nobili paupere tamẽ: ſi
autem puella ſit paup et multa vir-
tute precellens ac nobilis, tũc nobi
li viro nubit nuda. Clara ſecũdomo
do a xp̄o ducitur: qui bonoꝝ noſtro-
rũ non eget. Uñ canitur. Sacra ſpi-
rat infantia magni regis ꝯnubia vir
tute promereri. Ideo igitur figurat̄
Heſter.2.c. in Heſter: quã elegit aſſuerꝰ. Mar-
docheus eſt franciſcus qui eam con
tritionẽ docuit, hec fuit occulta mũ-
do: et a ſponſo ſuo ſicut heſter a ba
ſuero manifeſtatur, ⁊ ſicut heſter vn
gebatur mirto interno ⁊c.
¶ Tertia ſtella eſt fecũditas de qua
Fecũditas dr̄. Uidimus ſtellam eius in oriente
clare. claro. ſ. in beata clara. Hic aduerte
ꝙ eſt duplex fecunditas. ſ. realis et
ſpiritualis: et vtrãq; habet ſola ma
ter dei cum virginitate, ſed beata cla
ra habet fecunditatem ſpiritualẽ cũ
v̾ginitate: in quo ſupergreſſa eſt vni
Puer.31. uerſas feminas. Nam ſi beata Ur-
ſula xp̄o genuit vndecim millia vir-
ginum, beata clara tot adducit quo
tidie, ita ꝙ non ſit numerꝰ adoleſcẽ
tularum eius: de quibus poteſt intel
ligi, nũera ſtellas ſi potes, ſic erit ſe
men tuũ. Ob iſtam fecunditatem vo
catur beata clara per Eſaiã ſpõſus
⁊ ſponſa, qm̄ tenet vicem ãboꝝ ⁊ eſt Eſaie.61.
mater et pater. Igitur filiole mee at
tendite ad abrahã patrem veſtrum,
et ad ſarã que peperit vos: q; ſi ma-
tribꝰ carnis debetis multum ꝓpter
ea ꝙ mundo vos genuerunt, plꝰ de-
betis ſpirituali matri que deo vos
edidit. Nunc vere cõnubiũ clare im
plet celũ. Sara ſterilis que non pa-
rit, plures filias edidit dño nobiliſſi
mas preſertim agnem ſanctiſſimam
que fuit ſponſa federici ſecundi im-
peratoris, que hereditatem ſuam re-
linquens, in extrema vixit penuria.
Cui beata Clara ꝓpter famã ſancti
tatis eiꝰ ſcutellã et ciphũ miſit: qui
bus miracula fecit altera. Neptis
eiuſdem federici conſtantia vxor re
gis aragonie, etiam monacha fuit ⁊
alie decẽ regine clariſſime. Suntq;
plura eius cenobia nobilium femi-
naꝝ. Unde poſſumꝰ ei dicere. Erũt
reges nutricij tui: et regine nutrices Eſa.54.a
tue: ⁊ preſertim illud Eſaie. Lauda
ſterilis ⁊c. apta ei totum capitulu;.
¶ Quarta ſtella fuit altiſſima paup
tas. Quinta humilitas ꝓfunda. Sex
ta penitentia extrema. Septima cõ-
templatio ſublimis. Octaua ſapien
tia diuina. Nona victoria generalis
Decima pietas tenera. Undecima i
petrabilitas ſecura. Duodecima ꝑ-
ſeuerantia conſtans, qua non ſolum
42. annis perſiſtit in ſanctitate ſua:
ſed ſexaginta: qm̄ a cunabulis fuit
ſancta. et ſua adhuc ꝓdigia perſeue
rant in florentia, vbi.130. annis ve-
lum capitis clare ſanum ſeruatur: et
capiti infirmo ĩpoſitũ. ſanat eiꝰ do-
lorẽ ⁊ melius ſi de lõge venerint ad
eã. His ergo duodecim perfectioni
bus correſpondẽt duodecim dona,
velut duodecim lapides ꝓcioſi qui-
bus ſtelle iam dicte ornari debent: ⁊
ſunt duodecim fructus ſpũs de qbꝰ
ait Paulus. Fructus autẽ ſpũs ſunt Gala.5.
pax gaudium ⁊c. Hec oĩa beata cla-
ra poſſedit in preſenti per gratiam ⁊
in celo

in celo nunc per gloriam: quã michi
preſtet Jeſus amen. Uel vt meliꝰ cõ
cludas nota duodeci v̾tutes.12. mu
lierũ veterum eas aptans clare. Nã
cõpatiẽs fuit Noemi: verecũda Re
becca, ferax Lya, ſpecioſa Rachel,
pudica Judich, ſubdita Sara, clau
ſa Heſter, timens Abigail, humilis
Ruth, pia Anna, ſedula Martha,
prudens regina Saba. Hee ſũt ſtel
le coronãtes clarã noſtram: cui ſer-
uiũt adoleſcẽtule iſte tãq̄ ſpõſe dei.

¶ De Aſſumptione beate Marie.
Sermo.33. ad corpꝰ eiꝰ ſuſcitãdũ.
¶ Thema. Laudauerunt eam prin-
cipes apud illũ: et ſublata eſt muli-
er in domũ Pharaonis. Geñ.12.d.
¶ Inuocatio ꝙ maior laus dei eſt
reſurrectio corporum.

SAnctus Job ſe iu-
ſtificat in eo ꝙ nũ-
q̄ oſculatꝰ ſit ma-
nũ ſuam, qd ad lit-
terã veritate caret
Laus dei nã vel tergens os
radix eſt ſuũ aut faciẽ quiſ-
noſtre lau- q; hoc ſepe ſolet ef
dis. ficere, ſed nobis inſinuare voluit: ꝙ
minime opus proprium laudauerit:
immo ⁊ cuilibet interdicitur, ne lau-
des homine; in vita ſua. Nemo em̄
ex ſe laudabilis eſt: ſed laus noſtra
ꝓuenit ex eo, ꝙ deũ laudamus inte-
gre, nam ve illis qui deum laudant
ore: eum tamẽ blaſphemant opere.
Tota ergo laus noſtra prouenit ex
laude dei, iuxta id. Date gloriã lau
di eius. Ex quo patet, q̄tũ oporteat
nos incumbere laudi dei a quo no-
ſtra orit̄ gl̄ia, et maior a maiori, nã
qui paꝝ laudat, paruã adipiſcetur
gloriam. Maxima vero laus dei te
ſte Auguſtino. Uerſatur in reſurre-
ctione mortuoꝝ. Unde ait ſuper il-
lud ps. Adijciam ſuper oẽm laudem
Ps.70. tuã. Mouere nos debet hoc, perfe-
ctiorẽ ne facturus erat laudem dei?
Sed aduerte ꝙ laudatus eſt deꝰ in
omnibus bonis factis ſuis: in omni
creatura ſua: in omni inſtitutione re
rũ oim: in gubernatione et regimi-
ne ſcloꝝ, in ordine tempoꝝ, in emi-
nentia celi, in terrarum fecunditate
in circunfuſione maris, in omni pre-
pollentia naſcentis vbiq; creature Reſurre-
in ipſis filijs hominum, in danda le ctio addit
ge, in liberandis ſuis a captiuitate laudẽ deo.
egyptioꝝ, et ceteris omnibꝰ mirabi
libus ſuis. Nõdum erat tamen lau-
datus in eo ꝙ ſuſcitauit carnem in vi
tam eternam. Sit ergo laus iſta ad
iecta per reſurrectionẽ dñi noſtri ie
ſu xp̄i, vt hic eius vocem intelliga-
mus ſuper oẽm laudem preteritam.
Nunc ergo fratres v[illegible]oriemur in
maxia dei laude, que eſt reſurrectio
in vitam eternã: de matris eius re-
ſurrectione agamꝰ in toto ſermõe q̄
ſuffulta filio dicit nobis. Qui eluci-
dant me, vitam eternã habebũt. Ad Puer.8.b.
eius tñ elucidationẽ: ⁊ ad vitã eter
nã, duplex requirit̄ gr̄a. ſ. gratis da
ta. ⁊ gratum faciens, pro vtraq; ob-
tinenda eius induſtria ei offeramꝰ
Aue Maria.
¶ Argumentum vbi probatur fune
ri Marie apoſtolos aduenisse.
¶ Tãta veneratione ⁊ miraculo ce
lebratũ eſt funus btẽ marie, ꝙ ſan- Cõuentus
ctus pater Dyoniſius in.3.c. de di. apoſtolorũ
noibus ad timotheũ loquẽs ait. Cũ ad Marie
apud ipſos diuino ſpiritu plenos põ funus pro
tifices noſtros, et nos (vt noſti) ⁊ ple batur.
riq; ex ſanctis fratribus noſtris ad
ꝯtuẽdũ corpꝰ illud, qd authorẽ vite:
deũq; cepat ꝯueniſſemꝰ, poſt ꝯtuitũ
placuit vt infinite potentem diui-
ne infirmitatis bonitatem pontifi-
ces laudarent omnes: quiſq; pro vi
rili. Põtifices ſpiritu dei plenos vo-
cat apoſtolos propterea quia rapue
rat omnes ſpiritus dñi vbi vis gen
tium eſſent: et collectos duxerat ad
virginales exequias, et contuẽdum
corpꝰ marie: qd deũ cõcepit. Quo vi
ſo gauiſi ſũt ap̄li: ⁊ admirati nimis,
q; ⁊ ſi ex alia pte de cõi aduẽtu gau
dent tã inopinato: ob dolorem qui

ex matris morte acciderat ſtupent.
Unde merito dixit Dyoniſius: ꝙ ce
perunt laudare omnipotentem bo-
nitatem diuine infirmitatis, diuina
infirmitas eſt in matre dei defũcta
Sed hec infirmitas non fuit ad pro
lixam mortem: ſed ꝓ omnipoten-
ti. gloria dei extollenda in corpore
exanimi: quod quiſqꝫ pro captu ſuo
etiam miſticis rationibus vt refert
Dyoniſius euexit vt ſuſcitaret. Unn̄
propter hoc ait Thema. laudauerũt
eam ⁊c. Hec verba dicuntur de ſa-
rai, que interpretatur domina mea
et eſt maria domina cuiuſlibet apo-
ſtoli perſoluentis nunc debitã lau-
dationem domine ſue. Hec eſt dela
ta in regnum pharaonis. qui inter-
pretatur denudans: et tenet figuraꝫ
dei. ſpoliantis marie animam a ve-
ſte talari carnis, nam nulla infirmi-
tas, ſed bonitas diuina eius mortẽ
operata ẽ: nec pre dolore vt rachel
Cant. 5. c. exalauit animam. ſed pre amore, qꝛ
ſepe dicebat angelis. Nunciate di-
lecto: ꝙ amore langueo. Fecit ergo
chriſtus cum matre ſua. vt abrahaꝫ
cum ſarai, quã (vt ait gloſa) in ar-
cha poſuit: ne videretur eiꝰ pulchri
tudo ab egiptijs, et ſic Jheſus chri-
ſtus matrem in archa ſepulchri con
cluſit: vbi principes terre apoſtoli
eam videntes, nimis laudant apud
regem celi pulchritudinem eius: vt
ſuſcitata ſubleuetur in domũ eterni
tatis mulier tota. Abrahe vero (qui
xp̄s eſt) bene vſi ſunt propter illam
nemo enim poteſt matrem vt vide-
bimus laudare: quin laudet et filiũ
Jn toto ſermone nil aliud faciam ni
ſi apoſtolorum laudes erga matreꝫ
dei tangere: quibus deum orant: vt
induat animam eius proprio corpo
re ſuſcitato.

Aſſumitur ſuſcitata maria ſpecimen mulieribus — ¶ Petrus apoſtolorum culmen: cui
et agnos et oues commiſit chriſtus
commune bonum aſpiciens ait pri-
or. Habent homines in celo ſpeci-
cimen reſurrectionis eorum ⁊ proto
typum, corpus videlicet xp̄i glorio-
ſum dotibus glorie ornatuꝫ: quo cõ
fortantur in acie intuentes ſignacu
lum, ⁊ Quis hoc ſufficeret omnibus
quia generaliter dicitur: conforma-
bit corpus humilitatis nr̄e configu
ratum corpori claritatis ſue, tamen Phili. 3.
mulieres ſpecimen reſurrectiõis pe
culiare ſibi vellent. Nam dum legi-
tur ꝙ omnes nos occurremus chri-
ſto in virum perfectum in menſuraꝫ Ephe. 4.
etatis eius, et ꝙ eſt primitie dormiẽ
tium primogenitus in multis fratri
bus. Forte in ſimilibus locis dubiũ
ſuborietur: cum de feminis non fiat
mentio, propter quod opere preciuꝫ
erit: vt mater dĩ cito reſurgat: ſi filio
placet: cui de omnibus cura eſt. Ne
putent mulieres ꝙ eas minus dili-
gat deus, ſit pulcherrima feminaruꝫ
in celo ſicut eſt pulcherrimus homo
Nam prior Adã propter peccatum
electus eſt a paradiſo cum ſua eua
adiutrice et peccati fomento, in aĩa
et corpore plectenda. Sit ergo do-
mine tibi tua optima eua adiutrix
tua fomentum gratie longe melior
illa. Ne ſit potentior ad penam cul-
pa: ꝙ̃ gratia ad premium in vobis
duobus, illos duos ſimul nouimus
eiectos a loco voluptatis: ſitis ⁊ vos
ambo admiſſi ex toto citiſſie. Poſt
abundantiam delicti: veniat abun-
dãtior gr̄a, vt ſic miſericordia nũc
exhibita, ſuperexaltet iudiciuꝫ illõ
auſterum: et promptior agnoſcatur
deus ad veniam et premiũ ꝙ̃ ad vin
dictam. Non ſit in celo ſol ſine luna
plena maria. que nũc in conſumma-
tione glorie minuta eſt ſaltim in cor
pore: cui non redundat lumen glo-
rie. Si hoc ſit implebitur figura illa
vbi dicitur. Sũpſit ergo maria pro-
phetiſſa ſoror Aaron tympanum in Exo. 15.
manu ſua, egreſſeqꝫ ſunt omnes mu
lires poſt eã cũ tympanis ⁊ choris
quibus precinebat dicens. Cante-
mus dño: glorioſe eni magnificatꝰ ẽ
Poſt tranſitũ maris rubri moyſes
cũ viris, et maria ſoror eiꝰ cũ mulie-
ribꝰ ſeorſuꝫ canebãt dño qꝛ femine

adherebũt marie inter mulieres be
nedicte. Trãſacto igitur mari rubro
paſſionis chriſti ſumat ſoror ⁊ ma-
ter eius tympanum corporis: quod
hactenus extẽtũ habuerat ad peni-
tẽtie opera plectro crucis tactũ, nũc
in eo ſuauis cãtet: et prophetet ip-
ſo facto, oĩm ſe ſequẽtiũ mulierũ fu-
turã reſurrectionẽ cũ tympãis. i. cor
poribꝰ ſuis poſt eam in generali iu
ditio: vbi oẽs ſancte mulieres cum
Luc. 1. e. beata maria dicent: magnificat aĩa
mea dominũ: qꝛ tũc oẽs glorificans
glorioſe magnificatus erit.
Gal. 4. a. ¶ Paulus qui tũc etiam aderat cũ
Aſſumitur ſuo timotheo dixit. Scimus patres
Maria ob ꝙ miſit deus filium ſuum natum ex
legẽ ſeruã- muliere hac beatiſſima factũ ſub le-
dam. ge vt omnes qui ſub lege erant ab
omni vetuſtate redimeret. Jn lege
autẽ ſcriptũ eſt. Honora patrẽ tuũ ⁊
matrẽ tuam. Dominus autẽ dixit ſe
Mat. 5. b. nõ veniſſe ſoluere legẽ ſed adimple
re, ⁊ cũ hoc fecerit erga patrẽ iuxta
id. Honorifico p̄rẽ meũ qui in celis
eſt, nõ obliuiſcetur legẽ matris ſue:
cui iure materno ⁊ diuino debet ho
norem. Memor eñ eſſe debet que ⁊
q̃ta pericula paſſa ſit propter eum.
Si dominꝰ dũ viator extitit ſubditꝰ
erat matri, ⁊ nunc honores non mu-
tauiſſe illum: oportet: ꝙ ſicut fecit
ad vltimum potentie voluntatem
patris, ſic et matris pareat volun-
tati: que iuſtiſſime vult carneꝫ ſuam
beatiſſimam. Nam qui dum morta-
lis erat vſqꝫ ad mortẽ crucis p̄ri obe
Maria i ſepulchro eſt Chriſto ſimilis. diuit, cur nõ obediet mr̄i iã ſuſcita-
tor vſqꝫ ad vitã eternã? ¶ Uno eo-
demqꝫ ſepulchro mater et filius re-
condi ſolent, ſepulchrum chriſti glo
rioſum fuit et ad ſolos tres dies qꝛ
ibi glorificatus eſt anteꝙ̃ exiret: ſic
nũc mater eius ſimili ſepulchro gau
deat, nam eodẽ preuilegio mater et
filius vtuntur. Cũ ergo gloria filio-
rum in parentibus eorum ſit teſte
ſcriptura. Honora nunc in reſurre-
tione citiſſima hanc digniſſimam
matrem tuam, vt ipſa ſuſcitata am-
plius glorificet te taliter ꝙ nunꝙ̃ de
digneris dici filiꝰ eius, immo ſic ad
orna thalamũ tuum ꝙ ſtatim prima
intuitione dignoſcatur illam fuiſſe
domum maieſtatis tue digniſſimam
Sic implebitur ſanſonis figura: qui Judic. 14.
dum ex ore leonis ab eo interẽpto
fauum extraheret mellis, veniens
ad patrem ſuum et matrem ſuam de
dit eis partem quam comederunt,
Diabolum (qui tanꝙ̃ leo circuit, q̃-
rens quem deuoret.) Chriſtus vi-
cit, ex ore eius fauum ſanctorum pa
trum extrahit: qui dicuntur fuiſſe in
ore diaboli, qꝛ nondũ eos deglutie-
rat exiſtentes ſolum in limbo. Huiꝰ
faui partem immo et totum intulit
chriſtus patri dum celum aſcendit,
oportet, ꝙ et matri conferat partem
ſuam nunc. Nam ſi multa corpora
ſanctorum qui dormierant ſurrexe-
runt cum chriſto, cur matris corpus Mat. 27.
dormientis non reſurget, vt mel re-
ſurretionis etiam corpus eius de-
guſtet cito?
¶ Beatus andreas contemplatus
eſt: qualiter ab initio dominꝰ poſſe
dit mariam: et ait. Unicuiqꝫ ſua pla
cent: et nemo carnem ſuam odio ha
bet. Chriſtus totus eſt marie: ipſaqꝫ
tota eſt ſua, nam filius habens pa-
trem et matrem videtur inter eos
aliquomodo diuiſus: amoremqꝫ eis
impartitur et obſequium, habẽs au-
tem ſolam matrem ei ex toto ſe pre-
bet ei oi alia cura poſtpoſita: ſicut
⁊ mater que vnicũ habet filium cui
ex integro ſollicita eſt totali amore
et cura. Nunc autem dei filius vni-
genitus eſt coram matre ſua: et illa
vnica eſt columba eius. Jã ergo do
mine abſit vt vermibus aut putredi
ni vel obliuioni des peculium tuuꝫ
ſi hanc noluiſti alios filios genera-
re: et nemini eam in veram matrem
annuiſti, vt ipſe ſolus totam poſſi-
deres. Ne ergo nũc eã ſinas in pul-
uerem reduci aut cinerem. nec ver-
mes gignat, que deum genuit: et to
ta aſſumpta ſit Maria mater dei

Maria eſt integra deĩ poſſeſſio: ideo aſſumitur tota

genitrix, ne pars eius ſit cum verbo
dei: et pars cum vermibus terre. Si
dei filius noluit in terris patrem ha
bere: vt ſe totum deberet matri, nec
mater eius alium genuit: vt ſe totã
impenderet vnigenito: nunc opor-
tet qꝫ ſe filius dei totum infundat to
ti matri in animam videlicet et cor
pus: et totam eam ſaluam faciat: vt
dicere valeat. Cor meũ et caro mea
Ps. 83. exultauerunt in deum viuum. Si vt
ſapientes ſeculi dixerunt: idem eſt
locus totius et partis/filius autem
et mater ſe habent vt pars et totuz
quia filius eſt portio viſcerum ma-
ternorum/idem ergo oportet qꝫ ſit
locus glorie: ſimul matrem et filium
locans et amplectens: nam in eodẽ
loco eſt terra et gleba eius, ſic terra
virginea quã benedixit dñs: et eius
gleba chriſtus locentur ſimul, filius
in potiorib9 bonis p̃tis ad dexteraz
ei9: ⁊ mater ĩ portiõib9 bonis filij, vt
Ps. 44. ĩpleaẽ illud propheticũ Aſtitit regi
na a dextris tuis in veſtitu deaura-
to circundata varietate/in eo qꝫ re-
gina dicitur. corona notatur regni,
ſed quia ad cõmodum noſtrum exal
tari ſe putat ad dextraz filij. dicitur
aſtare ſcilicet pro nobis: nec mirum
quia nouit Jheſuz aſtantem pro ſte
phano adiuuando, ſed in veſtitu de
aurato aſtat: quia corpus habet glo
rificatũ varietate dotũ glorie circũ-
amictum, vbi et ſunt vota noſtra: q2
varietas illa petitionum eſt deuoto
rum. ¶ Jacobus zebedei qui dextrã
regni cupierat memorare dignatus
1. re. 30. a eſt legem belli a dauid editam: dum
p̃ ius bel- reuerteretur a cede a male chitaruz
li aſſumi- irrruentium ſuper ſiceleh, quos cum
tur maria. inſequeretur: quidam ex ſuis nõ ter
riti ſed feſſi remanſerãt ad ſarcinas
cuſtodiendas, pro quibus iure per-
petuo ſtabiliuit, vt equa pars eſſet
deſcendentis in prelium et manen-
tis ad ſarcinas. Cum verus Dauid
iniret bellũ contra aereas poteſta-
tes. relicto eo nos oẽs fugã cepim9
nec ſolum laſſi. ſed lapſi cecidimus
quaſi folium vniuerſi, Maria autẽ
victrix terribilis demonibus vt ca-
ſtrorũ acies ordinata per charitatẽ
intrepida. non laſſa. nec territa ſta
bat iuxta crucez Jheſu ſenſũ xp̃i ha
bens, victoriam crucis toto conami
ne expectans. ſed/o beata dei geni
trix quia tñ corpore ad ſarcinas cru
cis ſtetiſti, anima in totum pondus Crucẽ a-
prelij deſcendiſti: Sepe ingeminãs ſtat maria
illud patriarche. Deſcendam lugẽs
in infernum: et videbo filium meuz, Gen. 37.
niſi marie aĩa in prelium paſſionis
deſcenderet: nõ eam pertranſiret do
loris gladius. Manſit ergo ad ſar-
cinas humeris ſuis ferens pondus
diei et eſtus mulier fortis. O beata
femina que non ſolum ad filij ſarci-
nas. ex quo egreſſus eſt baiulãs ſibi
crucem permanſiſti in pupillis ſen-
tiens quod xp̃s patiebatur in cor-
pore: nam claui terebrantes Jeſu
man9 et pedes: oculos virginis vul
nerabant, ſed alias ſarcinas durio-
res forte tibi nos appoſuim9: dum
conſiderabas ad dexteram et non
erat qui cognoſceret te, niſi Johan-
nes et mulieres que a ſiniſtris incre
dulitatis erant. Sed aduertite ob-
ſecro patriarche digniſſimi. vt addi
tum vulnus ſuper vulnere cognoſce
re liceat, nam ad ſarcinas reſidens
pro ſe et p̃ confugentibus ad ſe ali-
mẽta conſeruat: vnde merito dixit Ruth. 2. b.
booz. Si ſitieris. vade ad ſarcinu
las: et bibe aquas. Chriſtus autem
ad matrem recurrens/ſitio dixit in Joh. 19.
cruce: q̃ nec ſibi nec illi habuit niſi la
chrimas. Niſi aqua belli ſit illa de
qua dicitur. Unus militum lancea
latus eius aperuit: et continuo exi-
uit ſanguis et aqua. Jſtam videns
maria dixit Jeſu. O fili hanc arbi-
tror fuiſſe aquã de qua dixiſti. ſitio.
Sic ergo ſollicita mãſit virgo iuxta
crucez. Jdeo non minus videtur la-
boraſſe manens ad ſarcinas. q̃ de-
ſcendens ad pugnam, ex qua victor
Jeſus victoriam reſurrectionis aſ-
portauit ĩ anima et corpore. Mors
in horto

anime xp̃i fuit preconſideratio paſ-
ſionis in horto et mors corpis obi-
tus crucis: a quibus liber reuertitur
ſuſcitatus duplici erũna reiecta, et
duplici ſtola indutus qua matrẽ in-
duere decet: vt non ſolũ ei9 aĩa, ſed
etiã corp9 ſuo modo fruaẽ deo, et in
tegra reſurrectione gaudeat: vt ſit
equa pars deſcendenti ad pugnã et
manenti ad ſarcinas/equalis qꝫ ſo-
cietas in vtraqꝫ fortuna. ¶ Beat9
Maria eſt matheus qui lucris inherere ſole-
omniũ the bat dixit. Diuinum cõſiliũ datũ le-
ſaur9: iõqꝫ gimus/vt nemo in terrã ſuũ abſcon
aſſumitur. dat theſaurũ, vbi nõ ſolũ prede pa-
tet ⁊ foſſori: ſed etiã ſepe terrã ſa-
pit vbi reconditũ eſt, et ſepe tinea
demolitur. Cum ergo marie virgi-
nis corpus dei theſaurus ſit: de quo
dici valet. gẽmula carbũculi in orna
Ecli. 32. a. mẽto auri. Precioſiſſimã gẽmã ſuã
ideſt filium pater poſuit in ornamẽ-
to auri carnis virginee/et ipſe dei
filius nõ corrupt9 auro et argento
ſed ſanguine huius vene: et ab hoc
origine ducto, nos acquiſiuit et icti
bus paſſionum hoc virgineũ auruz
formauit in nũmos, quib9 emit nos
precio magno: q2 aurum terre illi9
optimũ eſt. nulla indigens purifica-
tione q̃uis probatione non caruit:
q2 ideo diciẽ aurũ ignitũ et probatũ
Nec ſolum patris et filij theſaurus
eſt maria: ſed etiam ſpiritusſancti q2
ex eo conflauit humanitatem xp̃i et
in ea congregauit optimas diuitias
meritorum. immo et hominũ theſau
rus eſt maria. Nã tẽpore neceſſita-
tis ad theſaurũ recurrere ſolem9. i.
ad mariam matrem dei, que eſt tota
ſpes noſtra: noſtrum refugiuz et vir
tus: nec eſt theſaurus noſter ant dei
pro eo ſolo qꝫ aĩa ei9 ſanctiſſima fue
rit, naz et ſubſtantia corporalis ma
rie: ſubſtantiam contulit filio dei, et
ideo nos beatificamus viſcera eius
ac vbera benedicimus refugiuz dei
et noſtrum. Hunc ergo theſaurum
indecens eſt in terram ſituare: ſed
in celo totus collocẽ, vt ſit requies
filio dei: qui cum eo omnia bona pa
riter poſſidebit/nam vbi eſt commu
nis theſaur9. etiã cor erit omniũ de
uotorum. marie ſecuri9 et ſancti9 ele
uatũ ad celũ et matri dei cõiũctum.
immo et requies erit toti eccl'ie. et
ceteris loc9 dabitur ſanctis. Si enĩ
corpus virgineũ eſſet in terra, quis
queſo non iret ad contuendũ ? Quis
nõ peregrinareẽ ad illud ? Quis nõ
videret oculis ſuis matrẽ dei ante
obitũ ſuũ ? Si xp̃i ſepulchrum ex la-
pidibus manu factis. tantũ frequẽ-
tant homines et frequẽtare optant
quid facerent: ſi tabernaculuz non
manu factum viderent. quod funda
uit altiſſim9 ? Cetere p̃egrinatiões
ceſſarent: ſi corp9 marie eſſet in ter-
ra ad quod etiam ipſe xp̃s arbitror
qꝫ aduentaret: et angelos mitteret
ad locum illum viſendum, immo qꝫ
nubes ſuper corpus marie pẽderet
vt fieri ſolebat ſuper tabernaculum
federis in deſerto. Jmpleatur ergo
prophetia illa que in perſona virgi Ps. 9.
nis dicit. Exaltas me de portis
mortis: vt annuntiẽ omnes lauda-
tiones tuas in portis filie ſyon. De Duplex eſt
portis ad portas ſe dicit exaltari. porta.
de malis ad optimas. Porte mor-
tis due: quia duplex eſt mors, ani-
me videlicet et corporis: prima por-
ta qua mundum intramus peccatuz
originale eſt, a qua nõ erepta ſed ex
altata ſe dicit virgo: quia gratia pre-
ſeruata fuit: ne mulctaretur. Secun
da mortis porta qua corpus intra-
re cepit in deſitionem ſui ſeparatio
eſt ab anima, a qua nunc maria libe
rari deſiderat, ⁊ exaltari ad portas
filie ſyon. i. ad ſenſus corporis ſui.
nam filia ſyon cui rex venit manſue-
tus maria eſt: hui9 porte (de quib9
dicitur in pſalmo. Confortauit ſe-
ras portarum tuarum) ſenſus exte- Ps. 147.
riores ſunt, quibus vti deſiderat: vt
annuntiet omnes laudationes dei.
Ad laudẽ quippe dei dati ſunt ſen
ſus homini: quia laudem domini lo
quetur os meum. etiam in celo, vbi

ſpiritu,et anima,et mente,et corde
⁊ ore,⁊ opere,deū laudat mater dei
multiplices voces vt organum reſo
nans deo: qꝛ om̄s laudationes dei
quas per partes ceteri habent: ſola
dei genitrix ſimul anūciat.
¶ Johannes euangeliſta quia dile
Eſa.31.d. ctus allegat amorē dicens. Deꝰ plꝰ
amat in patria ꝙ̄ in via, qꝛ ꝓpterea
dr ꝙ eius ignis eſt in ſyon: caminꝰ
aūt in hieruſalē,dū aūt huiꝰ corpo
Ob amorē aſſumit maria. ris marie vita manebat: ita deꝰ dile
xit illud amator forme eiꝰ,ꝙ ex hoc
ſolo corpꝰ aptauit ſibi: ex hoc de-
corē carnis indutus eſt. Nūc autem
creſcat amor: qꝛ in fine ampliꝰ dili-
gis. Dū cuʒ hoībus conuerſatus es
plus dilexiſti marie corpus ꝙ̄ ꝓpriū
qꝛ tuū etiā in preſepio ⁊ per totā vi
tā afflixiſti penuria fatigatione ieiu
nio ⁊ flagellis oībus,huic aūt taber
naculo tuo.nullū flagellum aut erū-
nam vel appropiquare permiſiſti,
ſciens ꝙ ſatis ipſa tuis afflictionibꝰ
ex ſe affligebatur. Quia igitur dum
viueret hoc virgineū corpus vt pu-
pillā ocli cuſtodiſti, nūc vero amor
nō minor eſt,ſed creſcat. Lōge ſiat ab
hoc ignominia incinerationis aut
obliuionis in ſepulchro, Nā ſi ſctm̄
corpus tuū quod minꝰ diligere vide
baris,noluiſti vel videre corruptio
Ps.131. nem: oportet vt exurgas in requiem
tuam cū archa ſanctificationis tue:
vt ſic adipleatur viſio illa qua oſtē
Apo.12.d. diſti michi, quia date ſunt mulieri
due ale aquile magne: vt volaret in
deſertum in locum ſuuʒ. Nūc nec eſt
mulier mater tua, quia anima per ſe
aut corpus per ſe non eſt mulier ſed
totum compoſitum,nec habet niſi al
teram alam dextram. ſcilicet ex par
te anime: que eſt glīa eſſentialis et
prima ſtola, deficit corpori ala ſini-
ſtra glorie accidentalis: que eſt ſe-
cunda ſtola aut ala ſecunda. Has
duas alas aquile magne futuras co
gnouit etiam ille qui dicit. Ad pre-
Job. ceptum tuum deus eleuabitur aqui
la: et in arduis ponet nidum corpo-
ris ſui. Volet igitur aquila noſtra
maria ſuſcitata in deſertū. quod eſt
inter deum et angelos: vbi habet lo
cum ſuum paratum a filio conſen-
taneū matri. Dum igitur ſic et cete-
ri apl'i perorassent: videntibꝰ illis
ſublata ē mulier amicta ſole ī domū
eternitatis ſubito ſuſcitata ad oi-
modam gloriam, quam michi et vo
bis preſtare cupit ipſe Jeſus qui tot
in ſcripturis ſacris voluit Marie re
ſurrectionem ⁊ aſſumptionem figu-
rari qꝛ nunc in marie aſſumptione.
Aque multe. ideſt populi multi mul
tiplicantur, vt eleuetur archa corpo
ris virginei in ſublime a terra. ideſt
a ſepulchro, vt reſideat ſuper mōtes
armenie, ſuꝑ choros angeloꝝ poſt
diluuium laborioſum. Gen.8.a.
Berſabee ponitur thronus corpo-
ris ad dexteram filij. 3.reg.2.d. 3.re.2.d.
Colūna ignis ⁊ nubis ꝗ eſt tota ma
ria in corpe et aīa, nūc ꝑcedit ſctoꝝ
caſtra, nos ipſi eā ſeqmur. Ex.13.d. Exo.13.d.
Delbora ꝓphetiſſa nūc aſcēdit ī mō
tē ephraī, vt etiā corpalr ſedeat ſub
palma xp̄o, iudicatura filios iſrael Judi.4.a.
angelos. Judich.4.a
Eleuare, eleuare (dr nūc marie) ſ. cor
pore ⁊ aīa, iō ſequit. Cōſurge hierl'm Eſa.51.f.
induere veſtimētis glīe tue virgo fi
lia ſyon. Eſa.51.f.
Fauū mellis verꝰ ſanſon xp̄s de ore
leonis, ⁊ faucibꝰ mortis ereptū ⁊ ſub Judi.11.b.
latū pr̄i p̄ſentat. ſ. corpꝰ mr̄is ſue ſu
ſcitatum. Judic.14.b.
Gazophilatiū grāꝝ ad ſecretiorem
locū infertur, ne tinea demoliat cor
pus marie.
Heſter glīoſe veſtita intrat palatiū
glīe, neglecto ſacco mortali.
Judith cū victoria capitis ſerpētis Heſter.5.a.
rediens ait. Aperite portas, quia no
biſcū deus, mecum in corpore ⁊ ani Figure aſſumptē marie ad alphabetum diſpoſite.
ma eſt. Judith.13.b.
Luna plena in diebus ſuis venit de
libano accipe coronā glīe integre.
Mulier amicta ſole datis ei duabꝰ
alis volat in locum ſuum duplici ſto
la decorata. Apo.12.a.

Noe nūc extendit manū ad retribuē
Gen.8.b. dū,et aprehenſam colūbaʒ inducit
in archaʒ beatitudinis, que affert ra
mū viridem corporis ſui.
Eccli.24.b. Oliua ſpecioſa in campis celoꝝ fit
nūc maria, que antea in horto eccl'ie
tantum erat.
Propiciatoriū dei manibus angeli
cis eleuatur, de quo mirātur. d.
Cāti.3.b. Que eſt iſta ꝗ aſcēdit ꝗſi aurora ⁊c.
vſqꝫ ordina. ſ. comitatu multo,
Regina ſabba hec eſt, veniēs a fini-
3.re.10.a. bus terre. i. ſepulchro, vt audiat ſa-
pientiā ſalomonis, fruaturqꝫ glīa eiꝰ
Gen.28.c. Scala eſt iacob, qua hoīes in celum
aſcēdere poterūt eiꝰ fulti ꝑſidio.
Thronus dei eſt hec, cui nō eſt ſil'is
ni vniuerſis regnis.
Gen.2.b. Uiuentiū negociatrix, ⁊ oīm bonoꝝ
mater eſt, vite fons qui aſcēdit e ter
ra ad irrigandum ex alto vniuerſam
ſuperfitiē terre.
Chriſtiformis eſt plenitudine glorie
decorata.
Inclitū totius glorie ſpecimen.
Zelo magno nūc deus zelat ſyon, vt
ꝑ ꝓphetā ꝓmiſerat, eiqꝫ oſtēdit ple
niſſimā charitatē, oīa videt, oīa no-
uit. Hec regina in domo ſalomonis
filij ſui cuiꝰ amplexu potit in gloria
quā michi ⁊ vobis obtineat Amen.

¶ De aſſumptiōe beate marie. Ser
mo 34.
¶ Ipſa auxiliata eſt michi. Eſ.63.a
¶ Inuocatiō ad virginē cōſurgētē.

Virtuteʒ hāc
inter alias
ꝯducit pau-
ptas, vt poſ
ſeſſores ſu-
os amicos
pauperū fa-
ciat ⁊ miſe-
roꝝ, qua ꝓ-
maria orās aſcendit. pter ait re-
gina Dido. Experta malorum: mi-
ſeris ſucurrere diſco, ſed quoniā ſuc
cedentibus proſperis obliuioni tra
duntur priores miſeartiones, vt eſt
videre in pincerna pharaonis: qui Ge.40.d.
reſtiturꝰ honori ſuo oblitꝰ eſt ꝯtri-
ti Joſeph interpretis ſui. Propter
hāc igitur mutationem que venien-
tibus ad pinguiorem fortunam eue
nire ſolet, non miror ꝙ̄uis hodier-
ne feſtiuitati deuotis: qui cor ſuum
tradunt ad vigilandum diluculo, in
ter ſit, ꝙ iaʒ beata vgo maria tā di-
ues effecta non adiuuauerit nos: vt
ſolebat, immo tacebit a nobis tan-
tis intenta honoribus ſue ſuper ce-
los exaltationis, quin et ſi clamaue
rimus ad eam forſitam reſponde- Judic.9.b.
bit. Nunquid poſſum deſerere dul-
cedinem meam: et inter ligna ſicca
promoueri? Hoc multū abeſt a ma-
ria: multuʒ ab eius maternitate, mul
tum ab eius pietate. immo ſolicitior
eſt hodie ꝙ̄ antea, quia i periculo re
linquit ſuos. Flebantqꝫ abeunte ma
tre: que magis ad vtililitatē noſtraʒ
ꝙ̄ ad honorem ſuum exaltari ſe pu-
tat. Si autem queritis: vnde michi
hoc innotuit. ex euangelio reſpōde
bo. Nam mos erat marie non ſolum Luce.c.2.
geſta chriſti, ſed verba mandare me
morie: ideo conſeruabat (vt ait euā-
geliſta) Oīa verba filij cōferens ea
ad inuicem in corde ſuo. Si hoc fe-
cit quando Jeſus infans erat, quan
to vigilantius idem faceret Jeſu in
celum aſcendente. Tunc reuera vi-
dens filium eleuatis manibus ſuble
uari. ait intra ſe. Quando michi con
tinget in celum aſſumi, vbi filio meo
frui debeo. Tunc ſimilimodo ipſa Phi.4.a.
manus meas eleuabo: vt decentius
orem pro filijs regni celeſtis in exi-
lio manentibus. Hodie igitur fra-
tres veſtre petiones innoteſcant a-
apud virginem, que aſcendit orare
pro nobis. Hodie manꝰ eius torna-
tiles eleuantur: vt nobis omnia ob-
tineat neceſſaria, propterea nō opor
tet niſi humiliari ſub potenti ma-
nu eius: vt gratiam inueniamꝰ: pro
qua ei aue preſentemus.
¶ Argumētū dicendoꝝ vbi oſtēdi-

tur ꝙ difficilis ſit laus marie.
¶ Beatꝰ Berñ. in quodam ſermo-
ne dñe nře ait. Nichil eſt qđ magis-
me delectat, nec qđ terreat magis: ꝙ
de glia ꝟginis marie habere ſermo-
Laus ma-rie delectat nimiū. nem. Merito valde iſte delectabat:
nam delectatio magna eſt ꝺ amica
loqui, et maior delectatio eſt debitū
perſoluere creditori, cui tenemur in
multis, et maxima delectatio cauſa
tur: ſi nos aliquem magnum obliga
mus in magno. His tribus delecta-
tionibus hodie delectamur et nos:
nam loquimur de noſtra nimium di-
lecta virgine, cui et in hoc debita per
ſoluimus, nā plurimuʒ debemꝰ ei: q
nūꝙ tacet ꝓ nobis, nec deſinit filio
ſuo loqui bona de nobis. Si aūt qſ
piā deuotꝰ eiꝰ non habeat bona ſed
tantū mala: nec adhuc tacet btā vir
go, ſed ea leuigat corā filio excuſan
do culpas noſtras ⁊ tegēdo. Tertio
eā obnoxiam reddimꝰ in poſterum:
ne obliuiſcatur noſtri: qui eius non
ſumus obliti. Naʒ laudatoribꝰ ſuis
ſe debitricem fecit: quādo dixit. qui
Eccli.24.c elucidant me: vitam eternam habe-
Terret laꝰ marie. bunt. Ecce igitur cur ſanctus ille de
lectabatur. De terrore autem quo ſe
premi dicebat: nunc inquirendū eſt,
nam delectatio eiuſdē rei terrori cō
traria eſt: attamen ideo territus erat
quoniā timebat multū deficere a lau
de marie, ſeqʒ putabat ſtrictū os ha
bere pro tam latiſſima laudatiōe ca
piēda: Quis repleretur frequēter os
eiꝰ laude marie. Qui autē parꝝ lau-
dat multuʒ laudabilem, pro veriſore
habetur. Unde ſi quis dicat bonum
illud quod eſt optimū, nō laudat, ſʒ
vituperat quodāmodo: et a iuſtitia
deficit: Hic ergo terror maior eſt mi
chi, naʒ ſi maxima nauis abſorbetur
in latiſſimo mari laudis beate marie
quid faciet nauicula remo carens et
velo: q nec habet flantē ſpiritū dñi:
Si cedrus dei beatus Bernardus
nutat in marie laudibus: atqʒ defi-
cit, quid faciam ego qui ſum mirica
in deſerto: Utinā michi eſſet os oīʒ
ſanctorum ſimul conflatum, vt ſic lo
quens per os latiſſimum ſanctorum
omnium minus deficerem: vtinam ⁊
eſſent michi lingue hoiʒ ⁊ angelorū:
et lingua ignea ſpiritus ſancti pro
laudatione tante virginis: maxime
hodie vbi tot eius laudes inculcan-
tur. Nam de chriſto celebramꝰ mor
tem reſurrectionem: et aſcenſionem
et tot ſunt hodie Marie feſta, cuius
laudes vel ad corpus: vel ad animā
poſſumus referre. Laus anime ho-
die maxima eſt ipſa dicente. Magni Judith.
ficata eſt hodie anima mea pre oībꝰ Aie marie
diebꝰ vite mee. O maria ꝙ plurimi magnifica-
dies boni inueniuntur in te. Hanc tio.
tamen oībus preponis. Non es me
mor diei ꝯceptionis tue, quo ab oī
labe preſeruata es: vel annūciatio-
nis quo deū ꝯcepiſti ſuꝑ te veniēte
ſpū ſancto: ⁊ virtute altiſſimi obum Luce.1.d.
brante, ſicut poſtea ſuper xp̄m quem
in thabor nubes lucida obumbrat.
Nō es memor diei partꝰ, quo paſto
res magos ⁊ āgelos tuū pignꝰ ado
rare vidiſti: Uel diei quo ſuꝑ mōta-
na iudee tua p̄conia ꝓpalata ſunt, ⁊
aīa tua magnificauit dñm: tuo ſpiri-
tu in eo exultante: Uel nō es memor
diei: quo perditum filium templo in
ter doctores ſedentē repperiſti: Uel
diei reſurrectionis, quo viuū ⁊ ſanū
ſuſcepiſti: Uel diei aſcenſionis quo
eū celos cū triumpho aſcendere cō-
ſpexiſti: Pre oībꝰ diebꝰ iſtis ꝟginis
aīa ſit hodie magnifica ſimul habēs
nūc: q i illis ꝑ partes receperat. Nā Sap.7.d.
ſi die ꝯceptionis ſue mūdiſſima mū-
do aduenit, hodie velut cādor lucis
eterne apparet i celo. Si die ānūcia Luce.1.d.
tiōis ſpūs ſctūs i eā ſuꝑuenit, ⁊ ꝟtꝰ
di eā obūbrauit, hodie tota trinitas
influit in mariā ſine vlla vmbra: vt
nota ſit omnibꝰ gloria eius. Si die
partꝰ ſui vidit filiū a multis in preſe
pio venerari, hodie ſe cum eo cōſpi-
cita celitibus adorari. Si ſuꝑ mon
tana iudee claruit olī, nūc ſuꝑ mōta
na celeſtia cātat alciores laudes: in
quibus fecit ei maiora qui potens
eſt. Si

eſt. Si quādo repperit filiū inter do
ctores gauiſa eſt, hodie repperit eū
inter diuinas perſonas de laude et
gloria cōferēda matri ſue loquēteʒ.
Si die reſurrectiōis eū ſaluū recepit
et reſurrectū, hodie ſui reſurrector
Ps.56. videtur ab ea dicēs ſibi. Exurge glo
ria mea: exurge pſalteriū et cithara.
Bis dixit exurge ob aīaʒ et corpꝰ,
que ſunt pſalteriū ⁊ cithara. Si tādē
aſcēſiōis die filiū vidit glorioſe ma
gnificatum aſcendere, hodie quideʒ
glorioſius cōſpicit eū deſcēdere pro
matre ſua: que non niſi ei eūxa de-
bet conſcendere. Si ergo tanta eſt
anime gloria marie: nunc de corpo-
ris gloria, de qua facilꝰ loqui po-
tero aliquid enarrabo In duabꝰ ſer
Diuiſio. monis partibꝰ. In priori: oſtēdā au
xilium qđ maria preſtitit puro filio
dei. Sed in poſteriori enarrabo au
xiliū xp̄o per mariā exhibitum glo-
rioſo. ¶ Si gloria magna eſt domi
Eccl.23.d num ſequi: eum adiuuare maior erit
Sed dum magnificare volo adiu-
tricē dei: in ipſo deo penuriā aliquā
pono, qđ nō videt bene ſonare. In
vtroqʒ igit eſt difficultas, nā quis
poterit deū adiuuare: vel quo caruit
ipſe deꝰ: pēnuria magnatoꝝ magna
eſſe ſolet: et ideo a maximo ſupplen
da videtur. Nō enim mos eſt vt par
p.d.8.q.4 ui adiuuēt maiores ſed econtra. Ut
autē hec difficultas enodetur: pre-
P.p.q.9. ponēda et premittēda eſt quedā q-
Ar.1. ſtio ſcoti et ſancti Thome de immu-
tabilitate dei: qui lucide concludūt:
Immutabilitas dei. deum mutari non poſſe, et ꝙuis ad
hoc plures afferant rationes. ſ. ꝙ ſe
querer deū non eſſe ſūme ſimplicem
et ꝙ eſſet in potētia ad aliā formaʒ
et ſic in eo eſſet cōpoſitio: et per cōſe
quēs daret ꝓceſſus in infinitū, et ꝙ
iret vbi nō erat. Hec et alia incōue
niētia ſequerent: ſi deus mutari poſ
ſet. Hee rationes ſunt a parte poſt:
tamē potior michi videtur eſſe ipſa
dei oīmoda plenitudo: q cauſat im-
mutabilitatē a parte ante: ⁊ a priori
nam ſi creature mutant ꝓpterea eſt
ꝙ putant: melius ſibi fore per muta
tionem, immo et celi mutātur, ꝓpter
terram que alterna requie melꝰ ſe
habet, dū hyeme quieſcit: et poſtea
reddit fructus ſuos. et nos pro rele
uando faſtidio mutationeʒ facimus
arbitrantes, ꝙ melius erit nobis ali
bi. Cum ergo ab ipſo deo cūcta bo-
na proueniāt. ⁊ in eo ſicut in ſua ori
gine permaneāt, mutare ſe nō poteſt
pro meliori bono: qr tale nullibi eſt.
In ſeipſo habet deus omne illud:
ꝓpter quod mutari poterat: ſi illo ca
reret, nec ſolūmodo deus immutabi
lis eſt: ſed fere immutabiles facit ꝓ
pinquiores ſibi, qr propterea dicit
apud quē non eſt tranſmutatio: nec Jac.1.c.
viciſſitudinis obūbratio. Optimū ꝙ Heb.13.b
eſt (vt ait paulꝰ) gratia ſtabilire cor,
vt adherēdo ipſi deo minus mutabi
les ſimus. Deus vtiqʒ immutabilis Ps.67.
eſt: et vt fieret mutatio dextere excel
ſi, quā ꝓmiſerat, neceſſe fuit: vt ma-
ria eū adiuuaret, eiqʒ auxiliū preſta
ret. de quo ipſe ait. ipſa auxiliata eſt
michi. ¶ Si autē queras cur maria Quādo aſſumpta eſt maria humilis.
potius ꝙ altera feminarū auxilium
mutationis preſtitit deo, pulchra ē
ad manū ratio. Nā deus mutari vo
luit: atqʒ deſcendere: vt exinaniret
ſemetipſum formā ſerui accipiēs, et
quia humilia querebat: opus fuit: ꝙ
omnibꝰ humilior maria ei ad hoc
auxiliaretur. Hec ſiquidē amplius
nouit humilitatis viam: qm̄ ab infā
tia ſua per eā ambulauit, ſed qr per
euangelicā regulā ſemper ſequit ad
Primi re. humilitatē exaltatio: qm̄ ipſe deus
2.b. humiliat: et ſubleuat: et etiā de ſter
core erigit pauperē vt ſedeat cū prī-
cipibꝰ: et ſoliū glorie teneat. Optīe
decreuit adiutricē ſuā adiuuare: et
ei q manū ei preſtitit vt deſcenderet
manum preſtare: vt aſcenderet: vt ⁊
ipſa viceuerſa diceret verba thema
tis. ſ. Ipſe auxiliatꝰ eſt michi. Ego
de inopia mea cum adiuui: vt deſcē
deret, ipſe vero de magnificētia ſua
adiuuit me: vt aſcenderē: tenui ma-
num eius: vt ad terram vſqʒ deueni

ret:at ille tenuit manū dexteram me am:vt ad celi ſummum cum gloria ſublimarer. Sic ergo factū eſt:quia dum ſe humilis maria humiliauit di cens. Ecce ancilla domini,filius dei deſcendit in egiptum huius mundi: vt viſitaret filios iſrael oppreſſos ab egiptijs, et ex tunc aſſumpta eſt maria vſqꝫ ſuper choros angeloruʒ (mirabile dictu) Ex tunc ſedes eius exaltatur ſuper omnes princi pes:quos habebat deus,et ſolium atqꝫ ſtratum marie factum eſt ſubli me,hodie huius loci accipit poſſeſ ſionem,tamen ex tunc dominium ha buit. Quod intellexit Johānes:quā do dixit. Date ſunt mulieri due ale:

Apoc.12.d
Job.2.8.b

vt volaret in ſolitudinem:vbi habet locum paratuʒ a deo. Et Job dicit domino deo. Oſtendiſti aurore locū ſuum. Chriſtꝰ ergo qui abijt:vt pa raret nobis locum ipſemet anteꝙ ve niret ad nos,parauit locum glorie matris ſue. ad quem hodie aſſumi tur: tamen ex die annūtiationis etiā ſeraphin venerabantur mariam, ve lut ſupra ſe aſſumptā,et viſi ſunt: ac fecerunt velut nobiles hyſpanie cū rege carolo,qui cum eſſet rex eoruʒ et nondum ad regnum ſuum deue niret:abierunt ad eum:vt poſtea cū regni poſſeſſionem acciperet:plus eos diligeret. Sic ergo ſeraphin ad mariam deſcenderunt:in regionem longinquam exiſtentem:vt ei ex aīo inſeruirent. De quo etiaʒ ſpūſſctūs miratus ait. En lectulū ſalomonis quē ſexaginta fortes ambiūt ex for tiſſimis iſrael ad bella doctiſſimi. Iſrael interpretaꝫ vidēs deū ⁊ vidē tiū deū fortiſſimi ſunt ſeraphin: qm̄ amor fortis eſt etiā vt mors:q̄ oībꝰ q̄ ſub celo ſunt dñatur. Lectulꝰ vir ginitate floridꝰ nr̄i ſalomōis eſt vte rus marie:vbi ꝑ nouē menſes iacuit interea tamen ſexaginta ſeraphin hunc lectulum ambiunt ad nutū ma rie prompti:etiam contra aereas po teſtates nam ideo dicuntur ad bella doctiſſimi. Ecce igitur quomodo ex

Incarnatio exaltat mariam.

Cant.

quo deum deſcendere adiuuit:pa riter ipſa eſt aſſumpta. O beata dei genitrix ꝙ optime fuit premiatum tibi hoc adiutorium: quod preſtiti ſti deo, nam tu eum iuuiſti:vt mino raretur paulominus ab angelis, et ipſe te adiuuit ſuꝑ eos exaltari. Tu ei auxiliata es carne et ſacco veſtiē do:vt deſpectibilis omnibus,appa reret,et ipſe tibi auxiliatus eſt ſplē dore deitatis et ſolari amictu deco rando. Tu ei auxiliata es:vt creatu ris ſubditus eſſe poſſet. Ipſe tibi au xiliatus eſt dum eas omnes pedibꝰ tuis ſubdidit. Tu ei auxiliata es vt ſpinis coronari valeret,et ipſe tibi vt duodecim ſtellis coronata eſſes Tu eum adiuuaſti vt deſcenderet vſ qꝫ ad crucem,et ille te:vt aſcendas vſqꝫ ad thronum glorie. Tu eum ad iuuaſti:vt ad mortē vſqꝫ deſcende ret,et ille te,vt integra vſqꝫ ad vi tam eternam valeas peruolare.

¶ Si hoc duplex adiutorium. ſ. ma rie ad ipſum deum:et ipſius dei ad mariam vos fratres videre cupitis aduertite primo figurā ſcale:cui Ja cob deum innixum vidit, et angelos (nec dubito quin ſeraphin) per eam et ob eam (vt dixi) deſcendentes. ſca la ipſa eſt maria in celum vſqꝫ por recta, et etiam peccatoribꝰ appoſi ta, nam ex quo per eam deſcendit deus:omnibus qui dei ſunt patet: atqꝫ auxiliatur. Latera ſcale oppo ſita ſibi inuicem et contraria, ſunt maternitas et virginitas:que in ſo la maria mirabiliter vniuntur, gra dus ſcale ſunt perfectiones marie: pars inferior mundi contētus. quia viuens in mundo eum ſuppedita bat,vt altius ſuper eum aſcenderet pars autem ſuperior ſcale huiꝰ fuit humilitas. cui deus innititur, quia reſpexit humilitateʒ ancille ſue. pro be innititur humilitati:et plus eam contemplatur, quoniam ad humi liandum ſe deſcendebat ille:qui ob maximam gloriam in celo humiliari non poterat. Tantuʒ innixus eſt deꝰ

Duplex auxiliū dei.ſ. et marie.

Geñ.28.c

Scala eſt maria.

ſilius ſcale huic:vt ſibi adhererent mores eius,nam inſertus videtur ei quoniam tota chriſti vita adheret vite marie, eiqꝫ innititur. Ubi ad uerte ꝙ in duobus ſanctitas conſi ſtit:vt ſcilicet optime te coraʒ homi nibus geras:⁊ etiam corā deo,que notat maria duʒ ait primo. Ecce an cilla domini. Ut ſcilicet oībus que domini ſunt ſeruiam:et ad deum ip ſum ait. Fiat michi ſecundum ver bum tuum. q. d. quod verbum tuum decreuit:hoc volo. Qui ergo recte viuere cupit attendat verbis marie. Naʒ in primo homini nos docet hu miliari:in ſcdo deo. Si cū oībꝰ vis pacē habere dic. ecce volo ancillari Si cū deo dic ei. Fiat michi ſcdʒ ver bū tuū. His duobꝰ xp̄s nimis dum viueret ſtuduit,nā propter primū di xit ſe non veniſſe miniſtrari. ſed mi niſtrare. Et propter ſecundum ait. in horto patri ſuo. Non mea volun tas ſed tua fiat:non quod ego volo ſed quod tu. Nimium ergo innitiꝫ ſcale totus in maternos mores trāſ latus,et forte propterea dicitur ma ria doctrix diſcipline dei:et electrix operum illius. Diſciplina et doctri na chriſti dei ex maria ſumpta eſt: quia naturaliter diſcunt filij paren tum mores,opera humilia chriſti ad matrem referūtur:ſimulqꝫ amodo ad herent cruci. ¶ Ut etiam ibi dicat chriſtus. ipſa auxiliata eſt michi.

Sanctitas marie ⁊ noſtra.
Luc.1.d.

Ma.20.d

Luc.22.e

¶ Nunc aduerte qualiter de auxi lio marie per filium exhibito miran tur angeli dicentes in canticis. que eſt iſta que aſcendit de deſerto: de litijs affluens innixa ſupra dilectuʒ ſuum? Dyoniſius dicit angelos duʒ chriſtus aſcēderet dixiſſe. Quis eſt iſte qui venit de edon tinctis veſtibꝰ? Pari etiā modo mirantur nunc de matris aſcenſu dicentes:que eſt iſta ⁊c. Que eſt hec tam magnifica. tan ꝙ potens, vt ab eo loco aſcēdat:vbi etiaʒ electi principes ſubmerſi ſunt De deſerto aſcendit maria: quoniā ſine tali noſtre vite ſocia, ſine tali

Auxilium marie vt aſcenſiat.
Cat.8.a

Eſa.63.a

comite deſertꝰ manet mūdꝰ velut ec cleſia ſine euchariſtia. Et ſicut filij iſ rael qn̄ nubes receſſit a tabernacu lo:et reſedit in mōte pharā. A taber naculo eccl'ie recedit hodie maria: vt i mōte altiori. ſ. loco ſedeat, ideo partim leta: partim vero triſtis hec feſtiuitas eſt. Sed dū nebula aſcen dit,nubes aquas emittere ſolet, idō triſtitia veſtra fratres conuertatur in gaudiū:qm̄ maria vt fons deli tiarū paradiſi aſcendit de terra:vt copioſius irrigare valeat vniuerſaʒ ſuperficiē terre. Nam dū viueret:an gulo domꝰ ſue: receſſu paruo in hie ruſalem tenebatur,nunc autem aſcē dit vt omnibus proſit poſita inter deum et creaturas. Quod apertius innuitur in eo ꝙ dicitur delitijs af fluens. De quibus ⁊ alibi dicit. De litie me eſſe cum filijs hominū. Ne mo ergo ſe matre maria orbatum di cat. que hodie ad omnes expandit alas ſuas,hec aquila grandis ma gnaꝝ alaꝝ et longo mēbroꝝ ductu i cūbere vult ſuꝑ nos filios ſuos fouē dos:quo abſentior eſt corpe: pſen tior eſt nobis mēte qm̄ hodie coram deo pluſꝙ antea mōſtrat ſe eſſe ma trē oīm viuentiū:dum primo ingerit ei vbera depreccatoria pro nobis.

Geñ.2.b.

Puer.8.b.

¶ Aliter etiam poſſumus intellige re ꝙ maria de deſerto delitijs afflu ens aſcendat:nā dum xp̄s ſpoliauit limbū de deſerto. ſ. limbo dr̄ aſcēdiſ ſe delitijs meritorum affluens, et ſic maria ſimilis filio dū aſcendit. ſpo liat purgatorium impartiens ani mabus merita ſua. ideo ꝙ dicit deli tijs affluiſſe quoniam aſcendit ſicut virgula fumi vniuerſi pulueris bo ni odoris,que non directe ſed ꝑ am bages aliquot aſcēdit. Maria fecit optimam ambagē viſitās purgato riū:⁊ pro eorum igans oratione ſua deum qui hodie iuxta magnificen tiā principalē largiꝫ munera ꝑ diū ctiōe ⁊ nuptijs heſter liberatricis po puli ſui,⁊ ēt regeʒ dedit oībꝰ puītijs ſuis. ſ. celi ⁊ purgatorij ⁊ eccl'e: ⁊ ſine

Purgatorium ſpoliat maria.

Cant.3.b.

fernĩ. De prouincia celi dicitur ꝙ an
geli deum laudantes requiem non
Eſa.6.a. habebãt die ac nocte dicentes. Sã-
ctus / ſctũs / ſctũs / dñs deꝰ ſabaoth,
ſʒ nũc alterna voce dicũt. Sctã ſan
cta ſancta eſt dña ac regina noſtra,
que hodie potẽter aſcẽdit. Prouin
cia purgatorij, hodie requieſcat in
pace audiuit a matre dĩ: vt requieſcãt
a laboribus ſuis, ꝓuincia ecclie ho
die non infeſtatur a demonibꝰ: qm̃
mater dei oſtendit potentiã ſuã ter-
ribilẽ. vt caſtroꝝ aciem ordinatam.
Prouincia inferni pax requieuit dũ
demones territi fugerẽt, qui torto-
res erãt, nam (vt aiunt) dũ nomẽ Je
ſu ꝓfertur: interea ꝙ demones ge-
nua flectũt: nõ torquent aĩas, et ſic
dum mater Jeſu aſcendit nõ ſolum
ab aere ſed in inferno ac infernali
fundo ſe ꝑregunt. Nõ ſolũ ergo dei
filius: ſed etiam oẽs alij ſigillatim
poterũt dicere, ipſa auxiliata eſt mi
chi. ¶ Sed qualiter aſcendit ſupra
Innixa ſupra filium. filiũ innixa videre eſt, nec magni cõ
ſilij angelus gabriel dignꝰ inuenit:
vt ei mater dei maria innitatur, ſʒ ſu
per dñm deum ꝛ filium ſuũ innixa dr
aſcendiſſe: ac ſi humeris (velut olim
ſacerdotes) archã deferret matrem
Exo.20.b ſuã, qui matri et patri honorẽ ꝓſta-
ri iuſſit. Hodie implet hoc ꝑceptuʒ
dei filius: qui tantum matrem hono
rat, vt velut iactanter dicat ange
lis: hanc amaui et exquiſiui in ma
Statꝰ marie. trem meam hec me aluit: huic ſub-
ditus eram in mundo. Hec fuit ve-
lut aurora cõſurgens clara in ſua cõ
ceptione, pulchra vt luna: dum ful
ſit in templo dei: electa vt ſol, dũ in
ecclia mea manſit eã regere, nũc in
Geñ.28.d ſua aſſumptione terribilis eſt locus
iſte: qꝛ non eſt hic alius niſi domus
dei ꝛ porta celi. Nec mirũ fratres ꝙ
vellet xp̃s (ſicut aſſuerꝰ vxoris ſue)
oĩbꝰ populis matris ſue marie oſtẽ
dere pulchritudinẽ: naʒ qui iubet in
terra: vt videamꝰ arcum inter nebu
las glorie, ꝛ bñdicamus eum qui fe
cit illũ, firmius vellet ad ſuã gloriã

matrem ſuam videri hodie in celo
nouiter ab eo introductam: vt ſit ar
cus federis inter ſe et terram. Re-
cte in arcu celi: qui dicitur federis ſi
gnatur maria, nam arcus celi cordã
habet verſus terrã, ꝛ dum ſic arcus
manet ferire non poteſt niſi deũ, qm̃
ſtat oppoſitus contra eum. Si ergo
vultis ſagitta orationis deuʒ attin Maria eſt arcus.
gere cuius etiã cor orõnibus vulne
ratur hũc arcum dei capite. ſ. mariã
que federis dei eſt. ꝓpterea ꝙ ſagit
ta orõnis ſue nũꝗ̃ vertitur retrorſũ
Ue illis qui conuerſi ſunt in arcum
prauũ ſuſpecte deuotionis: atqʒ ꝓij
ciunt arcum federis dei matrẽ. ſ. ſuã
q̃ nõ niſi fedꝰ ſempiternũ hoies ſo-
lẽt reportare. Si ergo cupis ſangui-
nẽ atqʒ venationem facere tibiqʒ ꝓ
uideri ꝛ conſulere, quicq̃d offerre pa
ras, marie ꝯmendare memento. ꝛ ſic
hoc federis arcu poteris potiri ac fũ
gi, ꝓſertim hodie qm̃ glorioſior ap-
paret inter nebulas glorie, immo et
inter diuinas perſonas qꝛ pater cõ-
gratulatur filie ſue primogenite: et
ſpũs ſanctus ſponſe: et filius matrẽ
veneratur, atqʒ ſemper audit ꝓ ſua
reuerẽtia. Ubi altiſſie ipa maria au
xiliata ẽ michi et oibꝰ q̃ cõfidũt ĩ ea Scda pe.
¶ Ut ſcias qualiter etiã in celo exi-
ſtenti xp̃o oĩpotenti, maria ipſa ꝓſti
tit auxilium. Premittenda eſt q̃dam P.p.q.12
queſtio: quã facit beatꝰ Thomas in ar.3.
prima pte ſumme loquẽs de cogno-
ſcibilitate dei: vbi querit. An deus
poſſit videri oculis corporalibus,
ꝛ tenens partẽ negatiuã ꝓbat eã ſic
Actus debet ꝓportionari ei cuiꝰ eſt
actus: ac ſi dicat, qualis quilʒ eſt ta-
lia facit opera. Cum ergo potenti a
viſiua, corpalis ſit: nõ ſe poterit ex- Uiſio dei.
ercere circa deũ: nec attingere pote-
rit ſpm̃ corpore carẽtem. ſicut nec vi
dere valemꝰ aerem in medio exiſten
tẽ coram nobis. Nõ igitur ocl'is fa
ciei ſed mundo corde videtur deus,
ꝛ ipſa aĩa ſeipſa videt deũ: ſicut ſol
ſi haberet intellectũ ſeipſo videret,
ꝛ non aliquibꝰ oculis. Merito qui-

bus tot obſcena et mala videmus
quibꝰ tot facinora perpetramꝰ. Nã
cũ cetera mẽbra habeãt determina-
ta peccata ſua oculi nr̃i ad oĩa pec-
cata ſe extendere poſſunt. Si autem
dicas. Ad q̃d ergo ſunt oculi noſtri,
ſi tam ſublime viſibile nõ poterunt
videre? Sũt ad videndũ humanita
Obiectum ſatiat potentiam. tem xp̃i qua beatificãtur. ¶ Aduer-
te etiã ꝙ obiectũ excellens poten-
tiam ſatiat et quieſcere facit, dũ eaʒ
actuat et occupatã tenet: alioquin
potentia non erit in ſua vltima ꝑfe
ctione, vnde tunc potentia viſiua eſt
optime ſe habẽs, quãdo optimũ an
te ſe habet viſibile, et auditiua ſe op
time gerit quãdo actuat optimo ſo-
no, alioquin ſi ſcis melioreʒ alicubi
eſſe ſonũ aut rem videndã ſuſpen-
ſus manes donec eaʒ attingas, qm̃
plena quies non datur in mediocri
Aſſumpta maria implet gl'iam xp̃i ſui. ſed in maiori. ¶ Tertio autẽ aduer-
te: ꝙ vt tenet auguſtinꝰ, in celo an-
te aſſumptionẽ marie non erãt alia
ſanctorũ corpora preter corpus xp̃i,
et dato (vt tenet ambroſius) ꝙ eſſẽt
cum corpus marie cetera excedat ſi
cut ſol ſtellas. et xp̃i oculi nec deuʒ
videre poſſent: nec decens eſſet, vt
ſemper ſuper ſe reflexi manerẽt. ꝛ in
alijs ſanctis non poſſent adimpleri
accidentali gloria: ſequiturꝙ xp̃s in
celo eguit aliquo auxilio, quod cor
pus marie glorificatũ ei preſtare po
tuit. Nam ſi dum primus homo in
paradiſo delitiarũ manens: cui oĩa
ad votum prouenire nemo dubitat,
pro ſuis oculis ſatiãdis habuit flo
rum et fructuũ ac animaliũ colores:
ꝓ naribus odores herbarum et aro
matum, pro guſtu ſapores, pro audi
tu garritus auiuʒ et ſonitũ aeris flu
uiorũ ac foliorum. et animalia pote
rat aduocare: vt luderet, tamen dici
Geñ.2.d. tur / non eſt bonũ hominem eſſe ſolũ
faciamus ei adiutorium ſimile ſibi
Quis ꝓ oĩbus ſenſibus ſuis habe-
ret delectabilia, tamẽ dicit ſolus: qꝛ
ſimili ſibi caret adiutorio: ꝙ ſi hoc
ita eſt q̃d de ſcdo adam referam in

paradiſo dei exiſtenti: niſi ꝙ eget ad
iutorio ſimili ſibi. ſ. maria vt dice-
re valeat, ipſa auxiliata eſt michi. vt
ſ. accidentali gloria plenus eſſem.
Auxiliata eſt oculos meos: dum po-
ſitus eſt corã eis cãdor lucis eterne: Sap.7.d.
ꝛ ſpeculuʒ ſine macula quo et deus
vidit ſe, nã luci omniũ corporũ com-
parata inuenitur prior: ideoqʒ per- Cãt.3.d.
maneant in ea oculi mei et cor meuʒ
vſqʒ in ſempiternũ. Videant reclina
toriũ aureũ media charitate conſtra
tũ. Ipſa auxiliata eſt auribꝰ meis,
duʒ vocibus ſuis ac verbis melliflu
is, et cantibꝰ dulciter eas afficit, Er
go o maria fac me audire vocem tuã
qua me paruulũ nutriebas: q̃ ꝛ cane
re ſolita eras. Magnificat aĩa mea Cãt.4.c.
dominum. Uox enim tua dulcis. fa-
uusqʒ diſtillãs labia tua. Ipſa eniʒ
auxiliata eſt ꝛ odoratui meo, qꝛ odor
veſtimentorũ tuorũ: odor corporis
tui ſicut odor thuris: et ſicut odor
pomorum. Sic ergo per totum ipſa
maria ſuſcitata preſtat auxilium glo
rie accidentali dñi Jeſu. ¶ Qui et in
alio voluit a matre auxiliũ. Naʒ qꝛ Auxilium
ipſe introiuit in ipſum celum: vt ap- orationis
pareat vultui dei pro nobis, cui obij preſtat aſ-
cit vulnera, vult etiam ꝙ mater ſua ſumpta ma
ſecũ pariter pectora repreſentet pa- ria.
tri, qui antea dicere ſolebat. Queſi-
ui virũ: qui ſtaret pro terra, ne diſſi-
parem eam: non eſt qui ſurgat et te
neat me. Nunc / o pater ego ſto pro
terram orans te, ſurgat etiam mater
mea et teneat te pacatum. qm̃ de te
dicitur: ꝙ es pater miarum, et deus
totiꝰ conſolationis. Que petitio fra 2.cor.1.a.
tres repulſam patietur: ſi eam poni-
mus inter matrem et filium, ac in-
ter tot amoris ſigna? Moyſẽ et Aa-
ron habuit populꝰ hebreus interceſ 2.reg.1.d.
ſores, nos autem Jeſum et mariam
amabiles ꝛ decoros in vita ſua: qui
in morte quoqʒ non ſunt diuiſi dum
pariter ambo anima ꝛ corpore ſunt
in celo. Iſti ſunt duo cherubin mani
bus ſuis tenentes propiciatorium
immo et ipſum deũ tenent per illud

figuratum. Nec miremini fratres: ꝙ
eos dixi ſe deuꝫ tenere. Nam moy-
ſes deum tenebat ne faceret: quan-
Exo.32.c. do ipſe dixit. Dimitte me: vt iraſca-
tur furor meus contra populũ iſtum
Ue vobis ſi maria ⁊ filius eius deũ
non tenerent propitium, quem nos
tantum irritamus. Hec igitur con-
templans Jeſus ait: ipſa auxiliata
eſt michi.

Auxiliũ ſcri- ¶ In alio etiam voluit auxiliũ. Nã
pture ꝑſtat cum ſacra pagina de matris ac filij
aſſumpta reſurrectione loquaꝝ ad filiumqꝫ ꝑ-
maria. tineat ſcripturam implere, hoc face-
re non poterit ſine matre ſua, cuius
reſurrectio multipliciter figurata eſt
2.reg.3.b. et prenunciata, immo et ꝑmiſſa, ma-
xime in libro regũ vbi dicitur: Quo
modo iurauit dñs dauid, ſic faciet
cũ eo, vt transferaꝝ regnuꝫ de domo
Rom.6.b. Saul, et eleuetur thronꝰ dauid ſup
iſrael. ⁊ ſuper iudã. a dã vſqꝫ berſa-
bee. Regnũ dauid, regnũ dñ xpi eſt
corpus marie, quia nõ regnauit pec-
catũ imortali corpore ſuo, ſed filius
dei. Nam propterea incipit pſ. Do
minꝰ regnauit decorẽ indutꝰ eſt: ⁊c.
quia marie decora forma indutꝰ eſt
in qua dauid hominibus pulcher aſ
pectu viſus eſt. Hoc regnum dauid
morte irruente aliquando fuit in do
mo Saulis, qui interpretatur fouea
vel ſepulchrum, vbi per mortem fuit
maria. parum tamẽ detenta, quoniã
pater iurauerat chriſto, vt transfer-
ret regnuꝫ hoc de domo ſaulis ideſt
de fouea ſepulchri eleuatum in tan-
tum, vt fieret thronus mirificus ſu-
per iſrael ideſt ſuper beatitudinem,
vbi deus facie ad faciem videtur.
Et ſuper iudam ideſt ſuper totã ec-
cleſiam, vbi dominum confitemur
in hoc opere magnificum pluſꝗ in
omnibus alijs ſanctis, quia non fe-
cit taliter omni nationi ſicut marie
beatiſſime. Super vtramqꝫ eccleſiã
eleuaꝝ hodie maria in celo ⁊ in ter-
ra, qm̃ in corpore et anima glorifica
tur. et iſtud regnũ quod erat ſciſſum
in duas partes, a corpore aïa ſepa
rata, voluit deus reintegrari, quod
innuitur ibi, a Dan vſqꝫ Berſabee,
Dan eſt quedam ciuitas, que vario
nomine vocabatur, et propterea de-
ſignat varietatem ſtatus corporis
noſtri, qui ſepiſſime variatur, donec
in thronum anime erigatur, quoniã
anima beata vnita corpori glorioſo
in eo erit velut in throno, quoniã po
tius erit ad augmentum ꝗ̃ ad detri
mentum beatitudinis. De hoc thro
no poteſt dici. Thronus eiꝰ ſicut ſol
et ſicut luna perfecta in eternum, qꝛ
fulgebũt iuſti ſicut ſol in conſpectu Pſ.88.
dei. Berſabee eſt alia ciuitas, que in
terpretatur puteus ſaturitatis, et ſi-
gnat aïam virginis, cuius gloria nõ
poteſt meliꝰ exprimi ꝗ̃ ſi vocetur pu
teus ſaturitatis. Non dicimus ꝗ̃ al
tus ſit puteus iſte: qꝛ funiculus no-
ſter non poteſt eũ metiri. Nec dici-
mus ꝗ̃ta ſit eius ſaturitas, ſꝫ ꝙ filiꝰ
eius adimpleuit in bonis deſideriũ
ſuũ. A Dan vſqꝫ Berſabee regnum
xpi eleuatur, quia eiꝰ mater vbi ſem
per regnauit in anima ⁊ corpore glo
rificatur ſuper homines et angelos
per quos eleuatur a domo ſaul, que
ſepulchrũ eſt, in domuꝫ eternitatis.
Si vis eiꝰ aſſumptionẽ contẽplari,
vide ꝗ̃ta ſollicitudine ſctũs dauid,
ex domo obededon archã detulit in 2.reg.6.
arcem ſyon, et exinde Salomon ꝗ̃-
ta pompa eam induxit in templum
ſibi paratum, tunc forte perpendere
poteris, qua ſolertia chriſtus ꝑuit
matri locum preparare, qui reuerſus
hodie cum omni curia ſua eam acce
pit ad ſeipſum, vt in perpetuas eter
nitates regnet in gloria, quaꝫ michi
⁊ vobis preſtet Jeſus Amen.

¶ Prelibatũ ſermonẽ ſub hoc the-
mate poteris predicare. ſ. dic ẽ illi
vt me adiuuet. Et ſumitur ex euan- Luc.10.
gelio feſti hodierni. Ubi aduerte ꝙ
eſt triplex martha ſcilicet allegori
ca ⁊ anagogica: ⁊ miſtica. Prima ⁊
ſecunda et tertia martha conqueri-
tur de maria, ⁊ ideo meliꝰ. quia teſte
bernardo. felix eſt illa cõgregatio

vbi martha cõqueritur de maria. Jã
ergo allegorica martha et prima eſt
eccleſia militans que ſedule deo mi
niſtrauit, et ſeruiuit a principio mũ-
di in abel et ceteris patriarchis vſ
qꝫ ad aſcenſionem chriſti qui in ce-
lum aſcendens audit eam conquerẽ
tem. de maria matre dei atqꝫ dicen-
tem. Domine non eſt tibi cure: ꝙ
Maria reliquit me ſolam miniſtra
re: et vult aſcendere tecum? Ad
hoc adheret pedibus et affectibus
tuis: vt eam tecum ſedere facias in
eterna requie. Tunc dominus vidẽs
iuſtam Marthe querelam: eamqꝫ
turbatam erga plurima propter de-
relictionem corporalem dominicam
victus precibus marthe iuſſit Ma-
rie: vt martham iuuaret, ſecũqꝫ ma-
neret per aliquot annos. Eiqꝫ dixit
Maneas mater mea, vt adiuues ge
nus humanum ⁊ totam eccleſiam: ꝗ
multum iuuatur preſentia tua, ⁊ vi-
ue vocis oraculo tuo: atqꝫ cohuictu
Secunda martha eſt eccleſia trium-
phans in cuius caſtellum. ideſt bea-
titudinem dominus aſcendẽs intra-
uit que pre gaudio turbata eſt erga
plurimum obſequium ac receptionẽ
mirificam regis glorie nouiter aduẽ
tantis. Et ſe minus ydoneã ſentiẽs
ad oblectandum hoſpitem ſuũ chri-
ſtum qui eam honorare venerat: di-
xit ei. Domine nõ eſt tibi cure, ꝙ ſo
ror mea maria mater tua reliquit me
ſolam miniſtrare? Dic ergo illi vt
me adiuuet ad congratulandum ti-
bi: Ueniat de mundo: vbi ſedet ad
pedes tuos. ideſt apoſtolos eis ma
ter deputata. Ueniat: vt etiam tibi
preſentialiter congratuletur: ⁊ frua
tur eterno conuiuio preſentie tue.
Dominus Jeſus annuit etiam preci
bus huius marthe, et paucis annis
poſt aſcẽſſionem ſuaꝫ fecit: vt maria
ſurgeret a pedibus ſuis. i. eleuareꝝ
vt ſederet cũ principibus: et ſolium
glorie teneret ad dexteram filij: vbi
non ſolum audit verbum illius: ſed
videt atqꝫ fruitur operibus eius.
Tertia martha iam non turbata: eſt
anima virginis ſollicita de ſorore
ſua. ideſt de carne ſua que maria me
retur appellari. Hec ſedebat ad pe-
des Chriſti: ideſt in loco nouiſſimo
ſepulchri: tamen audiebat verbum
illius reſurrectionis generalis que
incepit in Chriſto, quod et audiet
omnis caro humana: tamen Mar-
tha: ideſt anima virginis ſollicita ꝑ
carne ſua dicit Chriſto. Domine nõ
eſt tibi cure: ꝙ ſoror mea reliquit
me ſolam miniſtrare? Reliquit me ſe
dens in ſepulchro, dic vt ſurgat per
acceleratam reſurrectionem: ⁊ meaꝝ
iuuet frui gloria tua. Dominus Je-
ſus qui nouit pijs ãnuere votis etiã
hanc martham audiuit, quia iuſtam
rem poſtulabat: et iuſſit vt ipſa mar
tha adduceret: atqꝫ eleuaret mariaꝫ
ſororem ſuam, vt ambe pariter frue-
rentur frequenti glorie miniſterio,
quod et factum eſt octauo die poſt
marie obitum. Tunc optimam par-
tẽ elegit ſibi maria ideſt acceleratio
nem reſurrectionis que non aufere-
tur ab ea ineternum. Jn alio ſermo-
ne oſtendam duodecim auxilia, que
nobis e celo deſtinat beata virgo.
Contra duodecim mala noſtra: nã
ſicut Heſter conſortium regni aſ-
ſueri obtinuit, vt cognatos ſuos iu-
deos adiuuaret oportunius: ſic bea
tiſſima dei genitrix obtinuit hodie
cõſortium chriſti reſurgentis, qui ſi-
gnanter in reſurrectione dr̃ regnaſſe
ab india vſqꝫ ad ethyopiam dum ani
mã et corpus cum potentijs ſuis in
regno celoꝝ beatificauit totaliter re
iecta omni cõtraria poteſtate, vt ple
niſſima pace regnaret. Hanc regnã
di omnimodam poteſtatẽ hodie cuꝫ
eo Maria obtinet, ideo pre ceteris
eſt conſors regni.

¶ Decollatiõis Johãnis baptiſte.
Sermo.35. hiſtoricus.

¶ Thema. Miſit filiꝰ homicide huc
vt precidatur caput meũ. 4.re.6.g.

¶ Jnuocatio ad mariam que ſancti
cat Johannem.

Satis oĩbus
ꝑſicuam ar
bitror regu-
lam, ſi in die
calamitatis
mẽores ſint
priſtine pro
ſpitatis: vt
ſic gaudia
curis miſce-
ant triſtibꝰ,
quod etiam in alienis erumnis cau
tũ videtur, nam dum ſapiens caſum
beati Johãnis miſtice defleret: intu
ecli.49.b lit. Male tractauerũt eũ: qui a vẽtre
matris ſue conſecratus eſt ꝓpheta.
Decapitat herodias, quẽ beata vir
Maria io- go capiti ſuo xp̃o iunxit nõ vult au
hãnem con dire corripientem: quem etiã in pro
ſecrat. phetam ex vtero matris ſue con-
ſecrauit mater dei. Saltu emitur:
quem dei genitrix ſaltare et exul-
tare fecit in vtero. Nam dum audi-
uit ſalutationẽ marie eliſabeth: exul
Luce.1.d. tauit infans in vtero eius. Tam gra
tus fuit dño deo ſaltus: quẽ Johã-
nes fecit, ad ſonitũ vocis marie con
ſecrantis eum prophetam, ꝙ ex hoc
etiam mater eius eliſabeth repleta
eſt ſpũ ſancto: et prophetauit, etiaꝫ
ipſa dicens: Unde hoc michi, vt ve-
niat mater dñi mei ad me? Iã ꝓphe
tiſſa hec nouerat: quod ſola Maria
experta fuerat: diuinaꝫ .ſ. materni-
tatem, qua conſecrandi ꝓphetas au
ctoritateꝫ receperat. Nec mirꝝ ſi hoc
habeat maria: cum quidã vt prophe
4.reg.3.c. taret, pſaltem iuſſerit adduci: ⁊ ma-
ria tympaniſtria ſit. ⁊ organum filij
dei, immo ⁊ pſalteriũ decem corda-
rũ: qr decem verſus cantauit: quãdo
dixit, Magnificat aĩa mea dñm. ⁊c.
Luce.1.e. Juſte igitur Johãnes ad huiꝰ iſtru-
menti diuine muſice ſonũ, conſecra-
tus ẽ ꝓpheta in vtero adhuc mr̃is,
ꝙ ſi ⁊ nos in vtero ſumus mr̃is ec-
cleſie, ad matrem eius mariam voce
gratiſſima deũ deprecaturã ꝓ gra-
tia recurramus. d. Aue maria.
¶ Argumentum dicendoꝝ.

¶ In capitulo ex quo thema ſũptuꝫ
eſt narratur, ꝙ rex iſrael credẽs pro-
phetam Helyſeum ſeruuꝫ dei eſſe:
nichilominus miſit, vt eius amputa
retur caput, ⁊ ſic rex Herodes videt̃
feciſſe: qui ſciens Johannẽ viruꝫ iu
ſtũ ⁊ ſanctũ, vt in preſenti dr̃ euãge
lio, nichilominus eũ decapitare iuſ-
ſit. Rex iſrael irritatꝰ fuit a mulie-
re filium comedente, vt prophetã de
collaret: herodes etiã ab herodia q̃
filiã ſaltatricẽ comedit. dum eã pec-
catis ſuis inuoluit. Ille rex iſrael oc Figura herodis.
cidere voluit ꝓphetã: qui iordaneꝫ
aperuerat, Johannes aũt vſqꝫ ho-
die ipſum dimiſit apertũ: ex quo in
eo dñm baptizauit: vt nos tranſea-
mus ad celum. Ille rex iſrael homici
de filius erat, herodis etiã pater in
nocentes necauerat: et ideo merito
ait Johãnes de eo. Miſit filiꝰ homi
cide ⁊c. In toto ſermone hyſtoriaꝫ
pretexam cũ cauſis decollationis hu
ius ſancti.
¶ Pro hyſtorie narratione (que de- Prima pa
uotiſſima eſt) aduerte cũ beato hie
ronymo: ꝙ nullum alium legimꝰ ob Herodes
ſeruaſſe diem natalis ſui: niſi hero- detior pha
dẽ ⁊ pharaonẽ vt quoꝝ erat vna i- raone fuit.
pietas eſſet vna ſolẽnitas. Quãuis
hoꝝ eſſet vna impietas: non tamẽ
idem gradꝰ impietatis, qr prõptua-
ria cordis herodis pleniora ſunt do
lo: cuius alter figuram tenuit. Pha
rao eñ interpretatur denudans: he-
rodes autem glorians in pellibus
vbi denotatur tyrãnis in vtroqꝫ. Ra
pinis eñ onerant mẽſam ꝯuiuarũ:
⁊ pauperꝝ ſpolijs, hoꝝ duorãt opes:
vt poſt eſum etiã ſanguinem eoꝝ bi
bant aĩam et corpus necatuꝝ, ſcd̃m
illud Job. Panis eius in vtero eius Job.20.
vertetur in fel aſpidum intrinſecus
quia .ſ. introxicatus eſt. Qui elemo
ſinas deuorant viduaꝝ immo ⁊ po-
puloꝝ, panem ſuũ cũ fletu miſceant:
qr teſte Auguſtino. pctã comedunt triplex p̃dium.
alioꝝ. Qui aũt labores manuũ ſuaꝝ
manducat, letus ſit, qr beatus es in
preſenti: et bene ſibi erit in futuro
ſed

ſed alioꝝ ſudoribus qui veſcitur,
inferni morſibus patere ſe putet: q̃
deuoratus eſt plebem iniquorum ſi
cut eſcam panis. Deterior deniqꝫ
pharaone fuit herodes. gloriãs in
pellibus quas rapuerat. Gloriatur
in malitia qui potens eſt iniquitate
ps.51. Pharao dum diem natalitiuꝫ agit
piſtorem ſuuꝫ iubet interfici: Hero-
des autem piſtorẽ celi qui nobis fa
melicis panem celi contulit, de quo
dici ſolebat. Paruuli petierunt pa-
Treñ.4.a. nem et non erat qui frangeret eis:
donec Johannes venit, cum digito
manifeſtans. O Herodes guloſe q̃
vt ſecure ventrem tuum impleres,
luxurijs et cõmeſſationibus vacans
animarum piſtorem decollaſti: illuꝫ
panẽ afferentem qui ſolus dat vitã
mundo. Pharao audiens Moyſeꝫ
arguenteꝫ eũ nõ ita induratus erat
quin aliquãdo cõuerteretur: et etiaꝫ
de rege herode dicit euangeliuꝫ: ꝙ
libenter iohãnẽ audiret, eoqꝫ audi-
to multa faciebat: ſed non omne qđ
ad ſuam opus erat ſalutem. Multa
faciebat parua, ſed vnuꝫ ſibi deerat
precipuum .ſ. dimittere iohãnẽ, quẽ
captũ tenuerat: vt pharao populuꝫ
dei. Pharao nunq̃ vinxit prophe-
tam, qui verbis et flagellis eũ mone
bat: vt crederet deo, herodes auteꝫ
tenuit, et ligauit iohannẽ qui verus
moyſes fuit ſumptus ab herode, ab
aquis iordanis dum baptizabat: ne
Judi.16.e ampliꝰ procederet. qui homines in
aquis rethibus predicationum ſua-
rum capiebat, Capit̃ ab herode ma
iori dolo q̃ ſanſon per induſtriam
valide meretricis prodentis eum.
herodias oderat iohãnẽ: ⁊ volebat
occidere eum: nec poterat, tñ fecit vt
Jezabel eſt maliuola Jezabel, que per manꝰ re-
herodias. gis Achab occidere nittebat̃ He-
lyam zelatorẽ iuſtitie ſed ecce pluſ-
q̃ helyas Johannes eſt: qui ſciens
inſidias ſibi parari, non abſcõdit ſe
immo helyas fugit ad loca deſerta:
Johannes autẽ exiẽs a deſerto, ad
herodem vſqꝫ perueniens dixit ei,

Non licet tibi habere vxorem fra-
tris tui. Hec breuis ſententia fuit vt
ſagitta femore canis immiſſa: que
latrare fecit cõcubinam contra vi-
rum ſanctũ: aduerſus quem non ceſ
ſat loqui verba blaſphemie, vt eum
morti tradat herodes propter eam.
Non audet tamen: quia eum ſicut
prophetã populus habet, cuius ti-
met cõiurationẽ: ſed mulieris ſeuitia
que eſt implacabile malum, hunc in
uenit modum: vt cum viro ſuo con-
cinaret dolos contra inſontẽ. Citiꝰ
venit natalitius regis dies: vbi con
uiuiũ permagnificuꝫ poteris prepa Exitiale
rare magnatibus, et ſumpto pran- conſilium.
dio ſaltabit cõpoſita filia mea: quã
finges ita placuiſſe tibi, vt ſi dimi-
diuꝫ regni poſtulauerit, impetrabit
Sic enim effectum eſt in cõuiuio aſ
ſueri, poſt quod heſter obtinuit: vt Heſt.7.d
amã princeps ſecũdus a rege ſuſpẽ
deretur. Sic igitur pactum eſt inter
adulteros, et notos cõcubinarios,
ꝙ iohãnẽ non latuit: ſed ab arguen
do non deſtitit, etiam in carcere et
vinculis et penuria, que omnia dicit
contra herodem acclamare. Lege-
rat enim. Johãnes fortis eſt rex: for
tiores ſunt mulieres, ſed veritas pre 3.eſd.3.c.
ualet: que mulierem non veretur, re-
gem non timet: cui ait. Non licet ti-
bi, habere vxorem fratris tui. Cũ er-
go (vt ait euangelium) dies oportu-
nus adueniſſet, herodes natalis ſui
cenam fecit. Opportunus vocatur
dies preparate malitie, ita vt de he
rode dicere liceat illud: qđ de alchi-
mo, proditore dicitur. Tempus autẽ 2.mac.14.
opportunum dementie ſue nactus,
Quin et iudas opportunitatem que
rebat: vt xp̃m ſimili modo traderet
quã accepit etiam in cena, non prin
cipibus galilee, ſed apoſtolis facta.
Eos inuitat herodes: quos noue-
rat contra iohannẽ accenſos vel ſi-
mili cauſa, et ſibi laturos aſſenſum
Unde merito poteſt ⁊ de inuitante
et de inuitatis dici. Odio habuerũt
corripientem in porta: et loquenteꝫ

Perfecte abhominati ſunt. Inporta
euangelij corripiebat iohãnes eos
quos inuitauerat herodes, genimi
na viperarum eos vocans, et nũc
vulpecula et lupi ſunt eiuſdem con
Mat.13.d ſilij, vt inſidientur ſanguini. Chriſtꝰ
vulpem vocauit herodem ob has
verſutias. Nec ſolũ ob id ꝙ leſi fue
rant predicatione iohannis conue-
niunt contra eum, ſed quia nouerãt
iohannẽ chriſto fauere quem coraꝫ
eis euexerat: vſqꝫ dum diceret. Qui
de celo venit ſuper omnes eſt. Ener
uare putabant chriſtum: ſi iohan-
nes occumberet, ne ſuper eos eſſet:
ideo voce eccleſie dictum eſt contra
2.re.14.b hos herodianos. Querunt extingue
re ſcintillam meam: que relicta eſt,
vt non ſuperſit viro meo nomen: et
reliquie ſuper terram. ſcintilla, im
mo ⁊ lucerna chriſto meo erat iohã
nes quem nunc in conuiuio hij qui
carnes ad veſcendum conferunt, ex
tinguere volunt, ne quid ſuperſit in
terempto xp̃o viro eccleſie: cuiꝰ pri-
mogenitus eſt. Iohãnes. Peracto
igitur conuiuio poſtꝙ̃ mero incalue
rant, ſaturati nimis, venit omne ge-
Prou.7.b nus muſicorum ad pſallendum poſt
prandium regi. Nouiſſime, autẽ edo
cta puella in ornatu meretricio pre-
parata, ad decipiẽdas animas pro-
cedit incedens: ſubrogata vero tam
gratiſſime ſaltare cepit, vt omnium
oculos alliceret: animoſqꝫ cunctorũ
traheret ad ſe extollendã / cumqꝫ rex
tempus conſpiceret largitate dignũ
iuſta magnificentiam principalem,
et iuxta ea que decreuerat: ait puel-
Puelle petitio. le. Pete a me omne quod vis: quia
etiam dimidium regni (ſi petieris)
impetrabis: per deum viuũ. Credẽs
puella iuramẽto, et tantis teſtibus
de ſua mercede ſecura, reuertitur ad
matrem: et ait quid petam: vel ca-
ſtrum / aut redditus vnius anni to-
tius regni / vel torquẽ precioſiſſimaꝫ
que ad collũ regis pendet, aut here
ditatem quãdã pro ſpõſalibꝰ meis?
Cui mater ait. O filia (ſi honorem di

ligis vnice matris tue) Adiuro te vt
nil aliud petas niſi caput iohannis
baptiſte inimici mei: famam matris
tue deturpantis. O filia ecce nunc
tempus acceptabile: quo me vindi-
cem de lingua illa infrunita, ne tran
ſeat obſecro tanta oportunitas: ſed
inſta / pete / obſecra, vt ſtatim det ti-
bi in diſco caput ioh[an]nis baptiſte.
quod ſi non petis: deinceps nunꝙ̃
videbis faciem meam. Sic egredi-
tur cita puella, matris calliditate im
buta dicens. Volo vt protinus des
michi in diſco caput iohannis bapti
ſte. O puella. neſcio an tibi vel ma- Herodias carpitur.
tri tue alloquar, in vtraqꝫ eadeꝫ ma
licia eſt: idemqꝫ dolus ſicut in calli-
diori ſerpente et ſerpentina eua. O
herodias crudelior athalia, aſtutior
dalida ⁊ pernitioſior iezabel, falla-
tior iael, q̃ per blanditias mortẽ in- Iudic.4.a
tulit ſyſare: tu es meretrix magna
ebria ſanguine iuſtorum. Dum eniꝫ
iohannẽ decollare vis, diſcipulos
ſuos occũbere facis. Quid enim ma
li fecit iohannes? Cur non licuit ſibi
dicere, quod tibi placuit facere? Ver
te gladium contra te. Si enim ille
mortem meretur quia talia dixit cõ-
tra te, tu ipſa dignior es morte: quia
talia perpetraſti contra deum. Sed Pri.re.3.a
ne miremini fratres: quoniam hero-
dias non poterat videre lucernam
domini anteꝙ̃ extingueretur, ideo
voluit extinguere illum: qui erat lu-
cerna ardens et lucens. Ardens dici
tur quia comburens montes domi-
nos videlicet terre, ⁊ lucens contra
debiles oculos peccatorum. grauis
quippe iohannes erat eis ad viden
duꝫ: improperans eis peccata legis
Sed o puella quid petis? Satis eſ
ſet ſandalia picta poſtulaſſe pro ſal Filia eius.
tu tuo, aut vittam coccineam, vel in
naures: quibus caput vanum orna-
res. Scis ne quid petis dum caput
Iohannis expoſtulas protinus, ne
reſipiſcat rex: Si forte ignoras ſtul
tiſſima puellaruꝫ, qđ caput ſitiſtud Caput io
audi me alloquentem eum. O caput hannis.

beati iohannis ſenſum xp̃i habens
caput eius aurum optimum: caput
etiam xp̃o venerandum, cui etiam
filius dei diuinum caput inclinat: dũ
ſub manu iohannis baptiſma ſuſce-
pit. O caput mundo precioſius, ca-
put amici ſponſi: caput magni con-
ſilij angeli, caput apoſtolorum ma-
giſtri: caput predicatoris primi no-
ue legis, caput lucerne totius mun-
di: caput cõſiliatoris meliorum cha-
riſmatum, caput vitiorũ damnato-
ris: caput fidei fundatoris: caput de
quo ãgeli ãnũtiarũt, ꝓphete ꝑdica
uerunt: euangeliſte ſcripſerunt, xp̃s
predicauit: caput ſuper quod a tota
trinitate factum eſt verbuꝫ domini,
caput vbi erant aures ille: que etiã
in matris vtero vocem marie audie
runt: et in deſerto vocem patris, ocu
li quibus xp̃m cognouit: lingua qua
eum predicauit: caput delegati to-
tius curie celeſtis ad mundũ pacan
dum: caput monti carmello aſſimila
tũ ꝓpter ſublimẽ contemplationem
ſuam. Hoc ignara puella crudeliter
petit, ꝙ pie ac humiliter petierat ec-
cleſia vti luciferum mittendum an-
te ſolem: hoc petit protinus: qđ plu-
rimis expectatum fuerat annis, pe-
tit in diſco quod totus nõ valuit ca
Inſtat puella et conviue. pere mundus. Ideo enim heremum
petierat iohãnes quia eo dignꝰ nõ
erat mundus. Rex autem aliquid
magni credens in iohãne: ad puelle
petitionem cõtriſtatus eſt: dilatio-
nemqꝫ fingit, illa autẽ inſtat: vt pro
tinus detur caput. Fiat inquit ver-
bum domini mei regis iuramento
firmatum, ſicut ſacrificium quod di-
ſtinxerunt labia tua: alioquin mo-
riar. Noluit tandem rex contriſtare
delitias ſuas: nec conuiuas qui ai-
unt. Non putet dominus noſter rex
ꝙ magnũ q̃d puella petierit. Quid
enim eſt caput vnius heremite? Plꝰ
iacture eſt in iuramenti retractatio-
ne vel regia promiſſione: quam pre
terire non licet. Poſtulat igitur pu
gillarem: et ſententiam dictat ebriꝰ

iniuſtam. In die natalis illiꝰ qui na
ſci non debuiſſet: morte damnatur:
qui mori nõ deberet. Quod peſſime
iuratur. deterius impletur, et incre-
pande acquieſcit petitioni, et prauo
rum conſilio diſſipando. Etiam ſi
dignus morte iohannes eſſet, tali-
tempore non deberet plecti. Ait enĩ
Hieronymus, legimus in romana
hiſtoria flaminium ducem romanuꝫ
ꝙ accubanti iuxta ſe meretricule:
que nunꝙ̃ ſe vidiſſe diceret homi-
nem decollatum, aſſenſus ſit: vt re-
us quidam capitalis criminis in cõ
uiuio illico trũcaretur, a cenſoribus
pulſum curia: ꝙ epulas ſanguini mi
ſcuerit, et mortem q̃uis noxij homi
nis in alterius delitias preſtiterit:
vt libido et homicidium pariter mi
ſcerentur. Hec ille: quod non aduer
tens herodes miſit ſpiculatorem cũ
cyrographo damnationis: vt ſta-
tim deferret capuẽ baptiſte: quia mã
datum regis vigebat. Vocatur ar-
cis preſes. qui iohannem vinctum
tenebat, pius tamen erat et bonus,
quia quemadmodum Laurentius Cuſtos carceris ⁊ iohãnes.
hypolitum: ſic iohannes conuerte-
rat carceris cuſtodeꝫ ad fidem. Hic
ergo baptiſte rupit ſilentia triſtis
ſuſpirans et flens ingreditur carce-
ris ima, quem cum vidiſſet iohan-
nes. mutato vultu affectum tedio di
xit ei. quid meres? Cur fles amice? Ioh.1.a.
Viuit ne dominus meus Ieſus? An
ſui eum non receperunt? Intendit
proſpere, procedit regnat? Viuit ne
lux illa de qua teſtimonium perhi-
bui: ꝙ illuminatura eſt omnem ho-
minem venientem in hunc mundũ.
Vbi eſt dominus meus Ieſus in cu
ius te amorem accenderam? Cogno
uit eum mundus adorat illum orbis
terrarum? Venit ad eũ fortitudo gen
tium? Miratur carceris cuſtos tam
ex integro Iohannem transforma-
tum in chriſtum, tam alieni iuris ef-
fectum: quia ſic amor chriſti affece-
rat eius mentem: vt non ſua ſed que
ſunt ieſu Chriſti cogitabũdꝰ q̃reret

Oſtendit ergo ei mandatum regis ſpiculatorez: gladiū ac diſcum quo ſtatim caput deferri iubetur: ille autem reſpōdit. Uiuo ego: iā nō ego:
Gal.2.b viuit vero in me xp̄s, ille que agenda ſunt erga me diſponat: ſine cui9 nutu nec arboris cadit folium, nec paſſer in laqueū/ munera eius ſunt que vobis flagella videntur. O Johannes inquit cuſtos: Quis amanti nichil ſit difficile: amorq3 nichil ſentiat aduerſum, omnia eni3 ſibi recta videntur vt pergat ad nimis amatum, tamen nobis nouellis ac teneris dura videtur manus dei tui contra te, mutatus eſt tibi in crudelem
Abac.i.a. aut obliuioni dedit te. Cur enim tacet conculcante impio iuſtiorem ſe? Cur ſinet ſubuerti iuſticiaz in prouintia galilee? Cur corruit i plateis veritas tua et equitas non potuit incedere in pectus herodis, quē tu equanimiter arguebas? Quis nō ſtupeſcat, et timeat videns qualiter te deſerit de9 tuus? Si amicus eius es: ſi pluſq̄ꝫ propheta: ſi tantum ab eodem chriſto laudatus, cur non eſt ſibi cure q̄ gladio traderis, τ ludibrio ſaltatricis? Si iuſt9 iohānes talia in terra recipit, quid ſperat ipius et peccator? Quod naz perpetraſti malum/ O baptiſta: tam ſegregatus a peccatoribus et mundi voluptatibus, vt iuſte dicaris non manducās neq3 bibēs. Doleo ſuper te qui nec herodi nec herodiadi iniuriam irrogaſti: ipſi ſe infamie dederunt. Ubi ſunt miſericordie xp̄i tui? Ubi ꝓtectio ei9 i ſuos? Ubi amicitia in amicos? Ubi p̄rna ſollicitudo in filios Ubi amor quo te viſitauit, τ ſanctificauit in vtero? Reſpōdens autē iohānes dixit. Aduerte quod non eſt ſeruus ſuper dominū ſuū, nec diſcipulus ſuper magiſtrū: domin9 τ magiſter meus paſſurus eſt, quid ni patiar ego? Dū rex ingreditur bellum amicitior eius it iuxta eum, quos amplius diligit, laborioſa cōmēdat ex recitatione. Nec non et conſidera:

Reſpōſio iohannis laudās tribulationē

q̄ promiſſionis terra viuentium lac et mel fluere dicitur, lac vero prius eſt ſub forma ſanguinis q̄ꝫ cōmeſtibile fiat. Sic dei gloria prius eſt in ſanguine tribulationis, q̄ꝫ in dulcedine fruitionis: mel pariter ſub aculeo apis nutritur anteq̄ꝫ dulce fiat, q̄m per ſanguinem et gladiū oportet nos introire in regnū dei: vt poſtea de quolibet noſtrū dicat. Mel
Cāti.4.c et lac ſub lingua eius. Si autez breuiter attēdere vis decollatiōis mee rationes prima eſt: vt dem locum integrum xp̄o meo. Dum enim ort9 eſt ſol: nō apparet lucifer, propter chriſtū natus ſum: famā ſanctitatē ſciētiam, linguā, τ opus τ vitam meā detuli ei, vt eū oſtenderē mundo. Nūc aūt curſum conſumaui: τ opus miniſterij quod ſuſcepi, tēpus defunctionis inſtat. Sicut ego nat9 ſuz vt magnificarē chriſtum, ſic morior vt ſolus magnificetur in mundo. Secunda ratio quia cū ipſe teneā legis figurā que ꝑterijt: oportet vt finez accipiam. Petrus ſemꝑ a carcere liberabitur non aūt Johānes, q2 lex iaz deſinit tranſmiſſis oīb9 q̄ habuit ad chriſtū: ſicut Johānes tranſmiſit diſcipulos, ſic lex ꝓphetas: eiq3 teſtimoniū dedit. Decapitat lex a iudeis dempto xp̄o qui eſt caput legis, nam vbicūq3 de xp̄o fit mentio, vel negatur, vel alia datur intelligentia: vel nōdū completa dr, τ ſic ſolus trūcus legis manet reiecto xp̄o, τ dato puelle. i. gentilitati aut rome in diſco fidei. que dat illud adultere matri. i. ſinagoge: vt aliquādo reſipiſcat, accipiens a gentilitate xp̄m. Tertia ratio q2 fuit etiam Johānes xp̄i figura, ſicut τ legis, vnde eū ꝯparat Auguſtinus. fibule in pectore ſacerdotis xp̄i iungēti pallium. i. legē τ euāgeliū. ſuit em̄ illoꝝ finis τ principiū noſtrū ſicut hacten9 expſſerat xp̄m, in baptiſmo τ predicatione: ſic τ in morte illū debuit pre ſe ferre ac depingere in ſe, nā veluti Johānes, ſic etiam xp̄s moritur9 eſt pro tuenda legis

Cur decollatur iohānes

legis veritate τ reprehēſione vitioꝝ vn̄ xp̄s dixit de ſe. In hoc nat9 ſum
Joh.18.g. mundo: vt teſtimoniū perhibeā veritati. Et q2 iudeoꝝ ac principuz, et phariſeorum vitia arguebat, morit in manibus eoꝝ, ꝓpter reprehenſaz ab eo ſinagogā adulterā, ꝓpriū maritū xp̄m relinquētē, ob regē ceſarez. Dixit em̄ non habem9 regē niſi ceſarē. Quarta ratio vt ſit in limbū Johānes ꝑcurſor ſicut in mundū: τ lux eius oriretur in regione vmbre mortis, ibiq3 gaudium cauſaret ſicut in mōtana iudee qn̄ natus eſt. Un̄ orō Johānis i carcere ſic erat. Educ de
Ps.141. cuſtodia aīam meā ad ꝯfitendū noī tuo, me expectāt iuſti. ſ. in limbo donec retribuas michi. ſ. tecū in reſurrectione q2 qn̄ multa corpora ſctōꝝ ſurrexerūt: pariter ſurrexit baptiſta. Ibi ꝙ in limbo abrahā exultauit, vt videret diem xp̄i: vidit ꝑ Johānem et gauiſus eſt. Quinta ratio vt excellētiā Johānis oſtēderet de9, nā qui in vita ſignū fecerat nullū: in morte
Ecl.49.d. plurima fecit ſigna, ita vt de eo dicatur: q̄ oſſa ei9 mortua ꝓphetauerūt Nā (vt ait Cyprian9) ad capitis ei9 tactū viginti mortuis vita reſtituta eſt in quadā inſula vbi aſportatum fuerat. Nūc autē pro certo habetur in prouincia betica q̄ die ſancti Johānis peſtis ſi increuerit ceſſare debet: quod iam ſepiſſime expertū eſt. Sexta ratio decollationis eſt: vt ſit i oīb9 principatū tenens ſingularē. Hactenus em̄ confeſſorum erat primus ex quo ꝯfeſſ9 eſt: τ nō negauit. Inter ꝟgīes ꝟginitatis inſigne ſpeculū fuit pudicitie titulus caſtitatis exemplū. Inter patriarchas eoꝝ culmen extitit: vltimus ſynagoge τ primus eccl̄ie, inter ꝓphetas eſt pluſq̄ꝫ ꝓpheta: q2 quē venientē nunciauit digito etiā oſtendit. Inter angelos iſte magni ꝯſilij eſt electus angelus ad ꝑparandam viā xp̄o, inter ap̄los prim9 τ pīceps: qui prim9 fuit homo miſſus a deo. Inter euāgeliſtas, euāgelij prim9 inciſor, ꝑdicās euangeliū regni: de quo euangelia plena ſunt. Solū ergo deerat ſibi martyrij decus: τ ꝓpterea miſit fili9 homicide: vt ꝑcidat caput eius, vt ſic martyꝝ dux inter natiuitatē mortēq3 xp̄i conſtantiſſimi forma martyrū. Un̄ merito dicit pōt de Johanne. Bn̄dictionē oīm gentiū theſaurizauit ſuꝑ eū. Sic ergo ad ea q̄ cuſtos carceris q̄ſierat Johānes r̄ndit: ne caſualiter tm̄ videretur accidiſſe miſterium. Poſtea autē rogat eum ne pellis qua veſtitus erat, auferat ab eo, ſed q̄ diſcipulis ſuis nunciet felicē trāſitū eius vt ſepeliāt corp9 magiſtri. Tunc genua flectit baptiſta orans τ dicēs. O pater eterne optabam ego cuz filio tuo mori ad latus eius: grās aūt immortales tibi refero: q2 ꝑ eo morior, et ꝑ lege ei9: nūc impletur in me id quod dixeram. Illū opz creſcere. ſ. in mundo τ in cruce, me aūt minui trūcatione capitis ſ3 nō collatione donoꝝ: q̄ dediſti michi. Cū hec oraret vt ait quidā deuotus apparuit ei dn̄s Jeſus et mater eius Maria, ac ſi eſſent ſecuz in vinculis parati mori cū eo: nimiāq3 gratiam recipiēs. pariter ictum excepit gladij: cuius caput inuiſibiliter manus marie prius recollegerunt ac illud compoſuit in diſco: venitur tandē ad ipſū regē: qui poſt prādiū longa texuerat colloquia, ob que noluit caput videre: ſed iubet puelle donari. Poſtq̄ꝫ autē herodias a manu filie caput accepit, pre gaudio nō credebat, ſecretiorē ingreſſa locum ſic illud alloquitur. Ecce nūc de te habuimus victoriā in manib9 meis es cū regina preliū facere preſumpſiſti Ecce q̄ꝫ miſere occubuiſti. Ego faciam vt in hoc audaci capite multi ꝑcaueāt ſibi, cuſtodiētes capita ſua nec audeāt diſcrimini ſe obijcere. Tūc gladiolū ſuū accipiens linguaz preciſam cōminuit dicens: Melius eſt tibi lingua carere: quam eam extendere ac ſoluere contra me. Letatur deniq3 cum capite Johannis, ſic

Orō Johānis.

Joh.3.d.

Herodias caput alloquitur.

cuꝫ Judith cū capite holofernis: ꝛ il
lud teſte Cypriano Sepeliuit in ſe
cretiori palatio ſuo timens ne reſur
geret: ſi corpori adiungeretur. Dū aūt
vno quoqꝫ mane ſurgit, imprecatur ſu
per illud maledictiones gaudenter
Jeſus aūt maria ꝛ apoſtoli planxe-
runt Johānē, teſte bonauētura, nec
mix vt qui lazaꝝ fleuit, ꝛ Johānez
magis dilectum defleret, ſed gauiſi
ſunt patriarche in limbo cū precur-
ſore citius gloriā expectantes quaꝫ
michi ꝛ vobis preſtet Jeſus Amen.

¶ Decollatiōis beati Johānis. 36.
moralis ſermo.

¶ Thema Jacet in terra: ꝛ caput ei⁹
non eſt in illo. Judith. 14. d.

Jnuocatio ad mrēz dei ſpē ſalutis.

4. re. 4. d. Pater illi⁹ pueri q̄ dixe
rat caput meuz doleo,
nullā aliā ſalubrioreꝫ
inuenit ſubuētionē: p-
ter illaꝫ q̄ dixit. Tolle
ꝛ duc eū ad matrē ſuaꝫ
Miſericordia dei eſt ſancta Maria. Mr equideꝫ naturali iure tenetur in-
tendere neceſſitatibus filioꝝ, ꝛ ma-
xime illa q̄ olim bonoꝝ mater eſt ma
ria: ꝛ cunctoꝝ viuētiū de quacūqꝫ in
firmitate recurrentiū ad ſe, que ideo
ait. De quacūqꝫ tribulatione clama
uerint ad me, exaudiā eos Hec citi⁹
q̄ ſunamitis illa non ſoluꝫ ad mon
tem carmeli ſed ad montē dei altio
rē aſcendet: pro ſalute oīm ꝯfugien-
tium ad ſe. Altior mons dei mia eſt.
Scriptū eſt quippe reperio. Miſeri
Ps. cordia eius ſup oīa ope eius, imo et
quodāmodo ſup deū ipſum mia ei⁹
eſt: ne hui⁹ eñ iactura fieret: ſeipſuꝫ
deus exinaniuit: ne mia detrimen-
tū pateretur. Dāna ꝛ īcōmoda multa
paſſus eſt fili⁹ dei: quia eā ampliori
eſtimauit precio q̄ ſeipm. Alioquin
nō ſe daret p ea: ampli⁹ diligim⁹ in
emptione datū q̄ acceptū, ꝛ ſic pro
miſericordia et miſeria releuanda: ꝛ
gemitu paupeꝝ pacando ſe tribuit
filius dei. nō tñ niſi p manus marie
matris miſericordie, cui curā fauēde
miſericordie dereliqt, vt facilior eſ-
ſet nobis additus ad gratiam impe
trandam. Quis eñ mrēz verebitur:
Quis timebit repulſaꝫ, dū mrēz gra-
tie gratiā rogat? Ad eā ergo genib⁹
flexis eūtes ei offeram⁹ Aue maria.

¶ Argumentum dicendorum.

¶ Uerba thematꝫ ex iudith cronica
ſūpſi kmi fratres, vt ei collata hero
dias appareat turpior qꝛ oppoſita Herodias
iuxta ſe poſita plus eluceſcunt. Jſta ꝛ Judith;
fecit cōtra patrē aīe ſue Johanē, qd̄ holofernes
illa in hoſtē ciuiū ſuoꝝ exercuit: ac ſi ꝛ Johānes
inter ſctm̄ ꝛ prophanū diſtantia nō contrarij
eſſet. Holofernes ꝛ Johannes op- ſunt.
poſiti ſunt: ſimili etiā modo Judith
et herodias. Holofernes fōtiū mea
tus incidere fecit, Johānes aūt no-
bis p baptiſma ſalutarē adduxit fō
tē: q̄ ex nobis ſaltat i vitā eternā il-
luc deferēs aiaꝫ nr̄aꝫ. Jlle viā para
ri iuſſit Nabuchodonoſor regi ſuo
tyrānice volēti dn̄ari nō ſuis, iohā-
nes aūt rectas monet facere ſemitas
deo nr̄o pacifice veniēti ad ꝑtegen-
dū nos. Jlle manu armata venit, iſte
puer cū q̄ man⁹ dñi erat inermis eſt
qꝛ dei annūciabat agnū. Jlle vorax
ebri⁹ patiebatur ſitim: de iſto aūt euā
geliū refert: q venit nō mādu cās ne
qꝫ bibēs. Quē eñ paꝝ eſt p nichilore
putatur. Jlle p̄m⁹ erat in domo nabu-
chodonoſor: q̄ dyabol⁹ eſt, hic autē
maior iter natos mulieꝝ p̄nceps do
m⁹ xp̄i q̄ de⁹ eſt. Jlle etiā dexter ni-
mis in bello: iſte aūt i pace. Jlle nite
batur totū ſubiugare mūdū tenebraꝝ
pricipi: iſte aūt toti dixit orbi d xp̄o.
Jlle q̄ de celo venit ſup oēs eſt. Jlle Joh. 3.
deniqꝫ fatigat⁹ a vino: iſte aūt vinū
ꝛ ſicerā nō bibit. Quēadmodū oppo
ſiti ſūt iſti, ſic mulieres decapitātes
eos ꝯtrarie dignoſcuntur. De iudith
ſcriptū eſt, q vidua erat ita deſerui- Judi. 8.
ens caſtitati: vt oīb⁹ dieb⁹ vite ſue
ieiunaret, hñs ſup lūbos ſuos ciliciū
Erat autē hec i oīb⁹ famoſiſſima, nec
erat q̄ loqretur de illa, vbū malū qm̄ ti
mebat deū. O herodias tu nō vidua
ſꝫ duos hñs viros fratres: luxurijs
ꝛ ꝯmeſſatiōib⁹ vacās, diſcintos poſ

ſides lūbos peſſimis ardorib⁹ ple-
nos ꝛ ideo infamatiſſima, qꝛ nō ſo-
lū iohānes ſꝫ iniqtas tua aduerſum
te clamat. Cur ꝓpriū vixꝫ reliqſti, vt
Judi. 10. b raperes alienū? Jſta q̄ cū filia ſua fe
cit iohāni, qd̄ illa cū abra ſua fece-
rat holoferni āputās caput eius, ex
quo ſicut Judith optie fuit memo-
rie: ꝛ viduitatꝫ norma: ſic herodias
mal⁹ odor in oī loco inceſt⁹ ꝛ adul-
terij deteſtatio, qꝛ illa fecit ꝯfuſionē
i domo nabuchodonoſor regis: iſta
in domo regis herodis amaſij ſui.
Uñ ſicut bona vxor corona eſt vi-
ro ſuo, ſic adultera mulier nō ſolum
demit coronā eius: ſꝫ caput, qꝛ adul
ter caput rōnis nō hꝫ: Uñ etiā d ipo
herode dicere poſſum⁹ vba thema-
tis. Jacet in terra ꝛc. Ex euāgelio fe
ſti moralē ꝯficiā totū ſermonē oñdēs
Diuiſio. q̄s ſit herodes, q̄ herodias aut filia
ei⁹ ſit: ꝛ ꝯuiue ꝯſpirātes in caput iu
ſti: cōiurātesqꝫ in eius necem.

¶ Qd̄ in alijs deteſtamur fratres: i
Herodes eſt ſpūs noſter. nobis ipſis etiā imprecemur: ꝛ odio
habeam⁹. Oīa eñ q̄ ſcripta ſunt: ad
nr̄aꝫ capiam⁹ doctrinā, bona ad ſeq̄
lā: mala vo ad fugā. Uide igitur ne fe
ceris: qd̄ in alijs abhominaris, in te
o pctōr oīa ſunt q̄ in ꝯiuratiōe hac.
Eſt primo herodes rex: q̄ mōs glie
interptatur, et figurā tenet ſpūs tui in
feriora tua regentis, nā vbi ſpiritus
2. cor. 3. d. ibi arbitrij libertas eſt oīb⁹ īperās.
Merito quidē dr ſpūs noſter mōs
glorie, quia nō ſolū oībus eminet in
ferioꝛib⁹: ſed glie dei particeps eſſe
poteſt ſi exultet in deo ſalutari ſuo.
Si ſcrutetur etiā ꝓfunda dei, ſi rectus
ſit: et renouatus in viſceribus hols.
Roṁ. 8. d. Si deniqꝫ vn⁹ ſit cū ſpū dei, qui te-
ſtimoniū reddit ſpiritui nr̄o: q ſum⁹
filij dei. Talis ſpūs q̄ ſurſum ſunt q̄-
rēs: euolās ad deū qui dedit illum,
optime eſt mōs glie. ꝛ totius mūdi
minoris rex, nam ſpūs dñi ſaul mu-
tauit in virum alterū: vt eum dignū
regem faceret, a quo poſt peccatum
directus eſt in dauid: vt regnaret ſu
per iſrael. Spiritus ergo hoꝝ qui
ſpū dei regūtur ver⁹ eſt rex, ꝛ non ali⁹
Unde poſtq̄ dixerat Dauid. ſpiritu Ps. 50.
pricipali cōfirma me ſubdit. Doce-
bo iniquos vias tuas: et impij ad te
conuertentur. Eſt etiam talis ſpiri-
tus mons glorie. ideſt mons in quo
beneplacitū eſt deo habitare in eo. Herodias caro eſt.

¶ Sed etiā eſt in nobis herodias:
q̄ nō ſinit regem eſſe quietū: caro vi-
delicet noſtra q̄ per blanditias ꝛ nu
tus flectit cor regis, imo ꝛ ſanſonis
a carne tracti. Caro ſicut nec hero-
dias nō obtēperat qꝛ ſapiētia car-
nis inimica ē dō. Legi eñ dei nō ē ſub
iecta. Et ibidē quoqꝫ dicit Paulus
Prudentia carnis mors eſt. Sicut Roṁ. 8.
prudentia herodiadis mors Johā-
nis fuit: ſic prudentia carnis noſtre
mors gratie eſt nobis. Herodias in
terpretatur glorians in pellibus: qꝛ
caro pellem ceruſa mutat. Nouerūt
enim mulieres albas aut rubeas, vel
candidas: lucidas ue pelles ſuas fa
cere in quibus gloriantur vt hero-
dias. Quemadmodum ergo anime
gloria eſt ab intus, ſic gloria carnis
ab extra eſt i pelle molli, et ad attre Mat. 11. a.
ctandum ſuaui aſpectuiqꝫ delecta-
bili. Jmmo et caro noſtra non ſolū
in pelle propria, ſed ijs quibus indu
ta eſt gloriatur: quia ideo mollibus
veſtiti in domibus regum ſunt: vbi
gloria mundi viget. Nec aliud re-
ſpicit caro niſi ea que foris ſunt: am
bulans in mirabilibus ſuper ſe. At-
tende ergo q̄ male cohereant hero-
des et herodias mons glorie ꝛ glo-
rians in pellibus. Mons glorie al-
tior eſt in vertice montium, qui au-
tem gloriatur in pellibus ſola reſpi
ciens accidentia vel morticinia in fi-
mior eſt cūctis rebus. Sic ergo ſpi
ritus meus attenuatur dum carni
iungitur: dum herodiade copulatur
Spirit⁹ quidē etiā ad cōuerſanduꝫ
in celo promptus eſt: et caro nō pro Sap. 9. c.
deſt quicq̄ immo nocet quia corp⁹
quod corrumpitur aggrauat animā
et terrena inhabitatio deprimit ſen
ſum multa cogitantem. Sed for-

te dices. Quis demon hoc cõiugiũ
copulauit? Ad vnum iſti non ſunt.
Hic aduerte ꝙ herodias contra le-
gem iuncta eſt herodi, quam accipe
re poterat ille ſtante lege ſi vir eius
defunctus fuerat: quia tunc poterat
eam ducere ad fratris ſemen ſuſcitã
dum. Caro noſtra ſi diabolo ex toto
renunciet optime iungetur ſpiritui
noſtro, ad ſuſcitandum ſemen boni
operis: quo demon caret qui eſt fra
ter ſpũs noſtri, quia ⁊ ipſe ſpũs eſt
ad eandem imaginẽ conditus nobi
ſcũ. Caro ergo cuius nõ viuit frater
herodis vix habeat ſpm̃, cui ſubdat
ſicut vxor viro ſuo: quia ſcriptũ eſt.
Rom. 8. c. Si ſpiritu facta carnis mortificaue-
ritis viuetis. Hec autem herodias
cum non iuſtis nuptijs, ſed nepha-
rio coitu herodi eſt iuncta: ideſt cũ
non ad vite neceſſitatẽ: et ad carna-
lium rex moderatũ vſum, ſed ad lu
xum et laſciuiam ea vititur hominis
voluntas: tunc Johãni inſidiatur. i.
Rom. 7. veritati, diſciplineqꝫ repugnat: ⁊ gra-
tiam reſpuit cum dicat apoſtolꝰ. Ui
deo aliam legem in mẽbris meis re-
pugnantẽ legi mentis mee. Hec por
ro herodias hec noſtra indomita ca
ro filiam parit que eſt concupiſcen-
tia. a qua quiſqꝫ tẽptatur quia quili-
bet temptatur a concupiſcentia ſua.
Puella eſt concupiſcẽtia. Hec puella matris habet cõditiões
qꝛ qualis mater, talis filia rebellis
iniuſta adultera ⁊ huiuſmodi: qꝛ dꝛ ea
Ecli. 26. b ſcriptũ eſt. In filia non auertente ſe
firma cuſtodiã, ne inuenta occaſione
abutatur ſe. Ab oĩ irreuerẽtia oculo
rum eius caue, et ne mireris ſi te ne-
glexerit. Sicut viator ſitiens ad fon
tem os aperiet: et ab oĩ aqua proxi-
ma bibet, ⁊ contra omnẽ palum ſe-
debit: et contra omnẽ ſagittam ape
riet pharetram donec deficiat. In cõ
grue videt ↄtra ſagittã aperire pha
retrã: ↄcupiſcẽtia aperit oclos et os
⁊ vuluam vt dixit ſapiens, quia lo-
cum dat auaritie, gule, ⁊ luxurie, et
magis dꝛ aperire ꝙ̃ iuadere, qꝛ ſem
per dicit affer: affer, et in qualicunqꝫ
occaſione abutitur: dũ matri obtempe
rat a qua male edocta ẽ, qꝛ qđ naſcit
ex carne caro ẽ. Hec puella ſaltatrix
velox eſt, ⁊ ideo rephẽſibilis eſt ex ꝗ Mic. 3. a.
dꝛ ei ꝑ ꝓpheta. Uſqꝫquo delitijs diſ
ſolueris filia vaga? Et quẽ nr̃z mo
net ſapiẽs dum ait. Nõ des mulieri
ptãtẽ aĩe tue: ne ingrediatur in vtu- Ecli. 9. a.
tute tua ⁊ cõfundaris. Ne reſpicias
mulierẽ multiuolã, ne forte incidas
in laqueos illiꝰ, cũ ſaltatrice ne aſſi
duus ſis, nec audias illã, ne forte pe
reas in efficatia illius. Quãuis hec
monitio directa ſit in herodẽ amo-
uendum a matre et filia predicta, no
bis etiã obiecta eſt: ⁊ maxime illis
qui concupiſcentie multiuole habe-
nas dederunt, vt non ſit pratũ per
qđ ceſſet trãſire: cuncta vidẽs ad cõ
cupiſcendũ ea; vt ſic mechatus ſit cũ
omnibus deſiderabilibꝰ mundi ſal-
tim in corde ſuo. Nã puella hec par
uula paruulo continetur loco, ideo
etiã in ſinu ſaltat ⁊ in corde, ⁊ in au
ribus: ⁊ in oclis. iſtuc illuc vaga ꝑ-
currit: ſaltatrix velociſſima ⁊ ꝓceps.
¶ Per matris ⁊ filie ſuggeſtionem
herodes natalis ſui cõcinat cenam Cena herodis natalis eſt peccatum.
principibus ⁊ tribunis ⁊ primis ga-
lilee. Dũ mulierculis regit herodes
rex peſſimã cenã parat, qui ſi agere-
tur ſpũ poteſtatẽ habẽtis: ſpũ vide-
licet xp̃i totius trinitatis maieſtati
cenã poterat cõcinare: ⁊ ideo ↄque-
ſtus dicit dñs. Ue filij deſertores: vt Eſa. 30.
faceretis ↄſiliũ ⁊ nõ ex me, ⁊ ordire-
mini telã ⁊ non ꝑ ſpm̃ meũ: vt adde-
retis pctm̃ ſuꝑ pctm̃, qui ãbulatis vt
deſcẽdatis in egyptũ: ⁊ os meũ non
interrogaſtis. Cena dꝛ tela qꝛ varijs
cibis ⁊ rebus diuerſis intexta eſt, ſꝫ
dũ peccatum additur peccato peſſi-
ma cena eſt: i qua ſanguis ſanguinẽ
tetigit. Hec cena dꝛ natalis herodis
qui ex ſanguinibꝰ natus eſt, ⁊ ex vo
lũtate carnis. Ue tibi peccator quia
te deus ſpiritum fecit, ⁊ ipſe in car-
nem conuerſus es, ita vt de te di-
cat, qui ſpirauit in faciem tuam ſpi-
raculũ vite. Nõ permanebit ſpiritus Geñ. 6. a.
meus

meus in homine ineternũ quia caro
eſt. Spiritus ergo hominis pctõris
in pctis natꝰ eſt totus, et addit pec
catũ ſuꝑ pctũm. dũ celebrat natalis
ſui cenam. Intus eſt radix pctĩ: que
duz prodit in opus manifeſtũ, cenã
facit natalis ſui et mortis iohãnis:
quia pctm̃ cũ fuerit cõſummatũ ge-
Jac. 1. b. nerat mortem iohãnis mortificans
omnem gratiam. Huic cene que eſt
in conſummatione cuiuſlibet pecca
ti mortalis plures afferunt dapes
quia ſunt plura peccatorũ genera:
nec vnũ peccatũ ſine altero perfici-
tur. Nec enim herodes iſte vno fer
culo cõtentus eſt. Quia cena eſt per
petratio peccati ad extra: nam ad in
tra velut prãdiũ erat: ſed iam rea-
lis operatio iniquitatis in effectu
poſita cena eſt, non ſimplex ſed mul
Jac. 2. b. tigena. Ideo enĩ qui peccat in vno
fit omniũ reꝰ: qꝛ nullũ eſt perpetra-
tũ pctm̃, i quod plura nõ ſint cõglo
bata peccamina: vt patet in hoc he
rodis flagitio vbi primo fuit cõiu-
Pctã herodis. ratio: ſecũdo cõſiliũ ꝑ eſſimũ: tertio
cene natalitie iactãtia, quarto gula
nã ideo abſtinẽtẽ iohãnẽ iugulauit.
quinto adulterij cõplacẽtia ſexto il-
licita iuratio, ſeptimo peſſima iple-
tio iuramenti. vbi pctm̃ duplicat oc
tauo corrꝫ iſpectio ſqualida: no
no fictio triſtitie ypocritalis, decio
ſentẽtia cõtra inſontẽ peſſima: ⁊ cõ-
plura que elicere nõ ſufficio. Profũ
diꝰ tñ ſcrutãti facile eſſet i hoc hor
rendo facinore videre irrita decem
mandata dei, ſeptẽqꝫ pctã mortalia
cõmiſſa. Alioquin non dixiſſet xp̃s
ꝙ fecerunt in iohannẽ. quicquid vo
luerũt. Uolũtas enim malorꝫ ad oẽ
malũ eſt. Fercula etiã huiꝰ cene hoc
eſt ꝑpetratiõis pcti: pctõrũ circũſtã
tie ſũt, rẽ illicitã aggrauãtes: ſtultꝰ
quis quaſi ꝑ riſũ operet ſcelꝰ, deus
eñ iudex põderator malorũ eſt: ita
vt nec vnũ vbũ ocioſũ euadat ipu
nitũ, aut veniale pctm̃ ꝙ̃ ad mortale
diſponere ſolent. Dũ igit, o pecca-
tor cõſummatũ eſt pctm̃ tuũ cogno-
ſce, ꝙ cenã publice pas natalis tui
nam repueraſcere et renaſci vellens
pctõres: et abũdãtes in ſeculo, quia
iõ dicũtur filij huius ſeculi de futu-
ro ſeculo nõ curãres. Ue homini illi
cui meliꝰ fuerat ſi natꝰ nõ fuiſſet ⁊
adhuc natale ſuũ celebrat, amplius
deteſtandũ ꝙ̃ memorãdũ. O beatiſ-
ſime ieſu qui cenã feciſti nõ natalis
tui ſꝫ tuis digniſſimi: ſed mortis tue Job. 13. a
Sciens ieſus inquit euãgeliſta qꝛ
venit hora eius: vt tranſeat ex hoc
mundo ad patrẽ. Regnũ xp̃i nec per
conſequẽs xp̃iani ſunt de hoc mũdo
ideo cenam faciant nõ natalis ſed
mortis: qua tranſeant ex hoc mũdo
cũ xp̃o ad patrem. In natalis cena
retrocedis ad dies adoleſcẽtie, tue
non tranſis ad patrẽ: immo fugis
ab eo in regionem longinquã. Sed
ve talibus dñe ieſu qꝛ ecce qui elon Ps. 72.
gant ſe a te peribunt: perdidiſti oẽs
qui fornicãtur abſte. ¶ Sed videa Quibꝰ ſit cena.
mus quibꝰ pcti parat cena: Prin-
cipibus tribunis: et primis galilee
inquit euãgeliſta. Pricipes tenebra
rũ et vitiorũ demones ſunt: de qui-
bus dicit. Et principes cõuenerunt Ps. 2.
in vnum aduerſus dñm: ⁊ aduerſus
xp̃m eius. Et in alio pſalmo dꝛ. Do
minꝰ reprobat cõſilia principũ. Tri
buni aũt ſenſus corporis noſtri ſũt
qui ceteris membris imperantur: et
prepoſiti ſũt eis. primi autẽ galilee Ps. 32.
ſunt ceteri pctõres, qui in rota mun
di primatum tenent: amantes pri-
mos accubitꝰ i cenis: qꝛ pctis ↄgau
dẽt, applaudẽtqꝫ manibꝰ: qñ ſimi-
lia vel faciũt aut peragere cupiunt
qꝛ ꝓpterea dixꝙ ꝓtegũt vmbre vm-
brã: et ꝙ laudat pctõr in deſiderijs Job. 40. c
aĩe ſue ⁊ iniquꝰ bñdicit. Queãdmo-
dũ enĩ dũ bona operaris gaudiũ eſt
angelis: letitia iuſtis: et tibi honor, Ps. 9.
ſic dũ agis ꝓperã demones inuitas
malos letificas: teipm̃ cõdẽnas. In
perſona iuſtorꝫ dicit paulꝰ: Specta
culũ facti ſumꝰ mũdo angelis ⁊ ho 1. cor. 4. c
minibꝰ, et ſic praui pctõres iſtis ſũt
in dedecꝰ. ſ. angelis mũdo maioriet

ħominibus iuſtis: ſunt autem in ap
plauſum demonibus ⁊ ceteris iniq̃s
⁊ ſenſibus corporis ꝓprij veluti mũ
do minori. ¶ Parata ergo cena ma
ter q̃ eſt caro: filiã tranſmittit ad re
gẽ q̃ eſt ꝯcupiſcẽtia aut ſenſualitas.
Hec ad ſpm̃ emolliendũ ꝑgit, dum
ſub ratione aut apparẽtia delectabi
lis boni malum repreſentat: primo
tñ ſaltat in quodã tripudio .i. dele
ctatione ⁊ ſuggeſtiõe aut titillatiõe
et ſic regẽ ſpm̃ delectat eiuſqꝫ motũ
inclinat ac etiã oẽs ſenſus ⁊ ſic po
tentias ei ſubiectas. Spiritus ergo
per delectationem victus concupi
ſcenti ſenſualitati ſubuenire decer
nit, ad quam determinate inclinatur
vſqꝫ a deo quidẽ vt quecũqꝫ poſtula
uerit faciat, etiã ſi dimidiũ regni .i. di
midiã partem ſuarũ actionum: quia
licet ad ſpũale ratiõe aliqua ex par
te feratur ſpũs, carnaliũ laſciuia tra
ħente ad inferiora iam declinat. Sꝫ
nec iſta regni portione contenta eſt
ſenſualitas laſciuiẽs, quinimmo ma
tris conſilio .i. carnis a qua vigoreꝫ
alimentũqꝫ recipit. Huiꝰ ergo m̃ris
inſtinctu ſuggerente: caput Johan
nis amputari poſtulat. Poſtq̃ enim
ſpm̃ delectat ſenſualitas laſciuiens
inſatiabiliſqꝫ gratie diuine radicem
ſemẽqꝫ euacuari ſatagit, ne deinceps
ſpũs veritatẽ legẽqꝫ ad ſe corruptũ
reducat. Hoc aũt contriſtat regem,
quia ſpũi prima frõte flagitioſum ⁊
turpe videtur: victus tamẽ blãditijs
cõuiuarũ quos diximus et puelle: tã
dẽ indulget cupiditati caput Johã
nis flagitanti. Hunc timet ħerodes
hunc ħerodias, hunc filia eius: ⁊ cõ
uiuarũ caterua. Quis nõ timeat con
ſcientie ſtimulum, quo ſpiritus ipſe
Ps.51.d. contribulatur ⁊ ſacrificat deo: Quo
anxiatꝰ eſt in me ſpũs meꝰ, quo etiã
deficit ſpũs meus? Dux quippe eſt
Ps.142.a. ꝯtra ſtimulũ calcitrare. Johãnes er
Johannes go ſtimulus dei eſt, ⁊ vox eius q̃ in
eſt nr̃e con tus clamat, ac reuocat vnũquẽqꝫ a
ſcientie ſti via ſua mala. Quidã ꝑcurſor in cor
mulus. de noſtro eſt, qui lachrymis lauãda

dicit pctã: vetatqꝫ facere q̃ nõ licẽt.
Nec em̃ ſolũmodo ħerodi reſiſtit di
cẽs, ꝙ nõ liceret ſibi ħr̃e vxorẽ fr̃is
ſui: ſꝫ oĩbus neceſſaria dicebat, teſti
moniũ reddit malis malitie eorũ: et
bonis optimã preſtat ſpẽ. Vox iohã
nis vſqꝫ ad inferni nouiſſima ꝑdu
rabit dicens vnicuiqꝫ dãnato, ꝙ nõ
licuit ſibi pctm̃. Hic eſt vermis qui nõ Eſa.66.g.
corrũpetur. Sindereſis ergo vbi ſi
gnatũ eſt ſuꝑ nos lumen vultus dei
Johãnes officiũ tenet, q̃ erat lucer
na ardens ⁊ lucens. Ubi cũqꝫ enim Joh.6.d.
Johãnes erat, clamare latrareqꝫ nõ
ceſſabat cõtra iniquos etiam in car
cere. ⁊ i deſerto. vbi vox fruſtrata vi
def. Dũ peccas ꝑ ignorantiã ħabes
in carcere Johãnẽ, dũ aũt ꝑ impotẽ
tiã iã vixiſti eũ ibi: ſi aũt vt ħerodes
ꝑ maliciaꝫ peccas eũ decollaſti, no
lẽs eũ ãpliꝰ audire. Puella videt ꝑ
ignorantiã peccaſſe: ħerodias ꝑ im
potentiã, ħerodes ꝑ malitiam ſciẽs
Johãnẽ virũ iuſtũ ⁊ ſctm̃: Nec deui
at a morali ſignificatione: quã aſſi
gnaui ſupra. ¶ Quilibet malitia in Spicula
ueteratus ſpiculatorẽ ħꝫ ſecũ inter tor eſt ma
emptorẽ gr̃e dei, ac veritati odioſuꝫ la con ſue
ſtimuloqꝫ ꝯtrariũ. Hic eſt ꝯtẽptꝰ di tudo.
ex diutina ꝑſeuerantia, obſtinatiõe
qꝫ ꝑueniẽs: q2 pctõr cũ in ꝓfundum Prouer.18.a.
maloꝝ venerit ꝯtẽnit. Sed iſte velit
nolit poſtq̃ caput Johãnis .i. ſpem
gr̃e. ac venã venie amputauit: atqꝫ
a veritate aĩm, ⁊ auditũ auertit, caput
nichilominus abſciſſum, et mortuum
regi offert: q2 vt diximus per ſynde
reſim q̃ anime a natura inſerta eſt,
etiam obſtinato peccatori nõnunq̃
veritas repreſentatur: et culpe gra
uitas, atqꝫ magnitudo, quod ſenſe
rat ille qui dixit. Peccatum meum
cõtra me eſt ſemper. Uerum hoc Jo Ps.50.
hannis caput eſt exanime, quia in
itium gratie ex parte peccatoris ſen
ſu. virtuteqꝫ et efficatia caret. Cum
primum enim ad agnitionem culpe
ſpẽqꝫ venie reuocari peccator inci
pit, confeſtim vrgente ħerodiadis fi
lia: ideſt effrenata cupiditate, caput

iſtud (hoc eſt) initium conſequende
gratie abſciſſum illi condonatur: q2
hec peccati recordatio et amiſſe gra
tie, contracteqꝫ culpe cogitatio con
feſtim a mente recedit, et ad volu
ptates laſciuias ceteraſqꝫ cupidi
tates ſe tota cõuertit mens: ſicut de
Mat.13.a. ſemine ſupra petram vel ſecus viã,
aut inter ſpinas ſparſo ſaluator in
parabola declarauit. Et poſtremo
caput ipſum ħerodiadi illudendum
a filia traditur, tum ſcilicet cum mũ
danis rebus dedita prorſus caro ſpi
ritum in eandem pernitiem traħit:
ita vt non ſolum veritatem gratiã
qꝫ irrideat ⁊ contẽnat, verum etiam
inſectetur: et oppugnet: qui eſt mali
tie ⁊ ſceleris gradꝰ extremꝰ, in quo
erant illi de quibus ait apoſtolus.
2.ti.2.⁊.3.c. Cum modeſtia corripiẽtes eos: qui
reſiſtunt veritati, ne quando deus
det illis penitentiam ad agnoſcen
dam veritatem: et reſipiſcant a dia
boli laqueis: a quo captiui tenẽtur
ad ipſius voluntatem. Et rurſum.
Ex his ſunt qui penetrant domos:
⁊ captiuas ducũt mulieres oneratas
peccatis, qui ducunt varijs deſide
rijs ſemper diſcẽtes ⁊ nunq̃ ad ſciẽ
tiã veritatis peruenientes, quemad
modum autẽ iannes et mambre reſi
ſterunt moyſi: ita et ħi reſiſtunt veri
tati ħoĩes corrupti mẽte, reprobi cir
Herodes ⁊ ca fidem. ſed vltra non proficient.
Dauid eſt Hec ille. Si vos igitur fratres mei
peccator. peccaſtis non ħerodis abſtinationẽ
ſed dauid penitẽtiam ſectemini. Nõ
enim eandem iacturam fecit dauid
cum Berſabee aſpectu delectatus
in adulterium quoqꝫ lapſus eſt, ⁊ vt
illud tegeret Uriam occidere cura
uit: ſed confeſtim ad prophete ver
bum penitens: et nepharij ſceleris
veniam obtinuit, ⁊ gratiam recupe
rauit. Dauid quippe ħumilis ſupra
oĩs veteris teſtamẽti ſanctos fuit,
⁊ manu fortis interpretatur. Hic et
ſi hoc loco peccatorem nobis expri
mat, non vſqꝫ quaqꝫ tamẽ effemina
tũm: et diſſolutum vel obſtinatum:

ſed aliquãtulum timoratum et fide
conſtantem. Hic itaqꝫ Berſabee in
tuitu capitur: ideſt delectatione car
nalis concupiſcentie vincitur, ita vt
illi per adulterium conmiſceatur .i.
peccatum actuale cõmittat. Hoc em̃
Berſabee nomine ſignificatur: qua
puteus ſeptimus interpretatur, Se
ptimus vero numerus vti bonũ ita
et malum conſummatum nobis ex
primit. Scelere autem conſummato
ſuccedit homicidiũ, ideſt diuini lumi
nis ſubtractio: Urias namqꝫ lumem
vel lux mea interpretatur. Lumen
itaqꝫ intellectus et lumen gratie oc
cidit: qui concupiſcentia victus mor
talem culpam cõmittit. Et ob id pri
uatum ſe hoc lumine querebat poſt
peccatum dauid propheta dicens.
Lumen oculorum meorũ non eſt me Ps.37.
cũ: Uerũtamen ſi confeſtim natham
ideſt diuina inſpiratio lapſũ in pec
cati foueã peccatorem corripiat, nec
mortificate per peccatum gratie ca
put. ideſt radix amputetur: neqꝫ illu
dendum laſciue puelle eiuſqꝫ matri
(eo quo proxime diximus) modo tra
datur, ilico lumen cognitionis gra
tieqꝫ recuperat, et nõnunq̃ ex peni
tentie contritioniſqꝫ magnitudine
adaugetur, ſicut ⁊ idẽ ipſe dauid poſt
penitentiã de diuina miã ꝯfiſus di
cebat. Aſpges me dñe yſopo ⁊ mun Ps.50.
dabor. ſ. ꝑ gr̃aꝫ iuſtificãtẽ: ⁊ ſuꝑ niuẽ
dealbabor ꝑ gr̃aꝫ illuminãtẽ. Ac de
inde petit. Cor mũdũ crea in me deꝰ
⁊ ſpm̃ ſctm̃ tuũ ne auferas a me: red
de michi letitiam ſalutaris tui ⁊ ſpũ Caput eſt
principali ꝯfirma me. Ut facilius ſ ratio nr̃a
a pctõ ꝯſurgere valeamꝰ: ⁊ iohãnes
ipſe .i. gr̃a dei ſit i nobis, nec deſit no
bis caput rõnis nr̃e: aut ſimus ſicut Ps.31.
equꝰ ⁊ mulꝰ q̃bꝰ nõ eſt itellectꝰ, hu
ius feſti neceſſaria nobis deuotio ẽ
q̃m̃ iohãni collata eſt gr̃a ꝓtegẽdi
capita ſuoꝝ deuotoꝝ ex q̃ ei dicere
opꝫ. Cuſtodẽ capitis mei ponam te. 1.reg.28.a.
Hoc dixit achis ad dauid ⁊ ꝯſenta
neũ eſt iohãni: cuiꝰ caput regna re
gis pipini agente ꝑuandala inuaſa

cuſtodiuit, vt narrat beatus cypria nus: et ita illeſa vt nullus de exercitu regis Pipini defuerit quin ex capitis iohannis tactu ſuſcitaretur. Quis de inimicis viginti millia occumberet. O igitur beate Johãnes qui non trunc⁹ ſed integer es in celo, memor eſto noſtri qui ſumus in carcere: et iam gladius ad collũ poſit⁹ eſt, niſi tu adiuues nos: hic per gratiam et in futuro per gloriã quã michi ꝛ vobis preſtare dignetur ꝛc.

¶ De natiuitate beate marie. Sermo. 37: vbi maria comparatur virge pulcherrime.

¶ Ecce rebecca egrediebatur puella decora nimis virgo. Geñ. 24. b.

¶ Inuocatio ad virginem.

Cãti. 8. d.
Dicitur in cãticis de maria recenter nata. ſoror noſtra paruula eſt: et vbera non habet, quid faciem⁹ ſorori noſtre?
Laudabilis eſt infãtia marie.
Hanc eandem ſententiã: ꝛ ego dicere poſſum impreſentiarũ. Quid enĩ vultis: vt predicẽ vobis de infantula recenter edita? Ubera quidem nõ hꝫ feſtiuitas .i. vbertatem predicãdi: vt notat gloſa. Nam et ſi ipſa eadẽ puella interrogaretur: vt de ſe loqueretur, quid aliud diceret niſi. A a a dñe de⁹: q̄ꝛ infans ego ſũ? Quẽ ergo ego faciam ſermonẽ ſorori noſtre tam paruule. Scio tamen quid faciã, memorem̃ ſuꝫ ꝙ ſuſcitauit de⁹
Dañ. 13. e.
ſpiritum pueri iunioris: vt pro tacẽte filia iſrael ipſe loqueretur. Non enĩ deeſt pueris aut puellis materia laudis: q̄ꝛ de quodã paruulo dñs di
Mat. 18. a
xit. Niſi conuerſi fueritis, ꝛ efficiamini ſicut paruulus iſte: nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Eſt igitur in noſtra infantula vt arbitror tante laudis abundantior copia, ꝙ ꝛ lingue infantium de ea loqui valuiſſent: ſi per ſpũs ſancti gratiam diſerte redderentur, quã vt aſſequi mereamur puelle noſtre offeramus Aue maria.

¶ Argumentum dicendorum.

¶ Ecce rebecca ꝛc. noĩe ꝛ re puella hec. btãꝫ mariã ſignat. Dum enĩ ſeruus ſenior abrahe ad querẽdũ vxorẽ filio dñi ſui pergeret ꝛ opido appropinquaret quo ibat, ecce puelle ciuitatis egrediebantur cateruatim ad hauriendã aquã. Namq̄ꝫ tunc tẽporis non erant vt puelle noſtre tẽ- Ps. 143.
peſtatis, de quibus per improperiũ In noſtre
dr̃. Filie eoꝝ ꝯpoſite circũornate vt tẽpeſtatis
ſimilitudo templi. Uti enĩ imagines puellas.
depinguntur: que in altaribus poni ſolent, ꝓpter quod vult deus: vt minus valeant puelle moderne ꝙ antique, q̄ꝛ deteriores ſunt: ꝛ in qualibet feria minus valent. Antiquitus enĩ precio magno emebat maritus vxorẽ, nũc autem oneratã pecunijs ſpreuit quiſpiã ꝛ merito: q̄ꝛ eã ſuſpicatur oneratam malis moribus, q̄m nil aliud ſcit niſi depingere ſe: ꝛ ocioſa collocari vbi citius videri valeat ꝛ concupiſci, anteq̄ꝫ vnus eam ducat fortiſſimi quiq̄ꝫ ĩterfecti ſunt ab ea. Non ſic noſtra rebecca q̄ ancille formã ſuſcipiẽs ſeruire magis parata erat ꝙ ſeruiri. Uñ cũ ſeru⁹ pro ſponſa miſſus oraret iuxta fontem, vt meritis dñi ſui proſperuꝫ faceret deus iter ſuũ, hoc adiecit, vt eã citiſſime haberet obuiã, et eã inter ceteras cognoſceret. Dñe de⁹ puella cui dixero, Inclina hydriam tuam vt bibam: et illa reſpondit. Bibe, quin et camelis tuis dabo potum: ipſa eſt ꝙ preparaſti ſeruo tuo Iſaac, et per hoc ĩtelligã ꝙ feceris miſericordiã cum dño meo. Nec dum intra ſe verba compleuerat, ꝛ ecce rebecca egrediebatur puella decora nimis: virgoq̄ꝫ pulcherrima ꝛ incognita viro deſcenderat aũt ad fontem, ꝛ impleuerat hydriam ac reuertebatur, occurritq̄ꝫ ei ſeruus ꝛ ait. Paxillum

aque michi ad ſorbẽdũ prebe de hydria tua. Que rñdit. Bibe dñe mi, celeriterq̄ꝫ diſpoſuit hydryam ſup vlnã ſuã: et dedit ei potũ. Cũq̄ꝫ ille bibiſſet adiecit. Qui ꝛ camelis tuis hauriã aquam: donec cuncti bibant effundenſq̄ꝫ hydriam in canalibus recurrit ad puteũ, vt hauriret aquã: et hauſtã oĩbus camelis dedit. Ec-
Maria liberalis et officioſa.
ce qualiter munificentia liberalis ꝛ prõpta ſeruitus optima fuere ſigna in bona puella: mariã re ꝛ nomine figurante. Naꝫ rebecca interpretatur multum accepit. Maria etiã tot accepit incrementa gratiarum, vt non egeat extra pergere ad fontem vel puteum pro aquis gratie. Ipſa equidem fons eſt et puteus: fons ob exhibitionem promptiſſimam ac munificam largitionem hominib⁹ ꝛ camellis: iuſtis et peccatorib⁹, pute⁹ ꝓpter profundam eius humilitatẽ oĩꝫ gratiarum capaciſſimã. Rebecca deſcenderat vt ſupra dictum reperies ad fontẽ ꝛ puteum: ad mariã autem puellam noſtram fons dei ſicut tor-
Cãti. 4. d.
rẽs in auſtro deſcẽdit: q̄m de ea ſcriptũ eſt. Fons hortoꝝ: puteus aquaꝝ viuentiũ que fluũt impetu de libano. De mõte libano ꝺ mõte dei grã eterni patris hodie deſcendit viſitantis primogenitam ſuam omni creature prelatam et gratia filij agnoſcentis futuram matrẽ ſuam: et gratia ſpũſſancti ſubarrantis ſponſam ex nũc ſibi gratiſſimã. Unde btã trinitas perſonat thema dicens. Ecce virgo egreditur puella decora nimis.
Diuiſio.
¶ In prima parte videbimus de natiuo eius egreſſu. In ſcđa aũt de nimia eius pulchritudine.
Prima ps
Multiplex ortus.
¶ Multiplicem legimus in ſcriptura egreſſum marie ortus figuratiuũ. De illa quippe ĩtelligitur illud. No-
Heſt. 8. d.
ua lux oriri viſa eſt. Et illud. Orietur ſtella ex iacob. Et illud. Fluuius egrediebať de loco voluptatis. Et illud. Ort⁹ eſt ſol et cõgregati ſunt. Et illud. Dimiſit columbam ex arca
Geñ. 8. b.
et illa venit ad eum ad veſperã portans ramum oliue virentibus folijs in ore ſuo, ex quo intellexit Noe ꝙ ceſſaſſent aque ſuper terram. Et illud. Protulit terra herbam virentem: et facientem ſemen iuxta genus ſuum. Et illud. Fons aſcendebat de terra irrigans vniuerſam ſuperfitiẽ terre. Sed nolo vos in iſtis detine- Eſa. 11. a.
re, niſi in illo Eſaie. Et egredieť virga de radice ieſſe: et flos de radice Maria eſt
eius aſcendet. quaſi dicat. Regali virga.
ex progenie Maria exorta: vt virga flore coronata refulget. Florens naſcitur virga virgo: que alibi dicitur virga vigilans. Nos autem vt virga mortua naſcimur ꝛ ſicca, q̄ꝛ ideo Paulus ſe dicit abortiuum: et cunctos naſci filios ire. immo quilibet in peccatis natus eſt tot⁹, maria vero viuifica naſcitur: alioquin florem non haberet. De hac ergo virga viuida. ſic ait Richardus. Recte dicitur virga beata virgo maria: virga recta, virga erecta, et in celum vſq̄ꝫ porrecta. virga gracilis: virga flexibilis, virga florida, virga fructifera, recta per fidem, erecta per ſpẽ procera per longanimitatem, per humilitatem gracilis, per compaſſionem flexibilis, per virginalem conceptionem florigera, per partuꝫ ſalutis fructifera. Hec ille. Quãuis doctor iſte punctualiter expoſuerit: ac generaliter virge conditiones huius: que viſe ſunt ei, ego eaſdem Huius vir
aliter percurram marie natali appli ge cõditio-
cans. Primo eſt virga recta: nos eq̄ nes.
dem tortuoſe naſcimur: quãuis enĩ deus hominem rectum fecerit: ipſe ſe incuruauit. Rectum vt ait Philoſophus eſt iudex ſui ꝛ obliqui. Per Rectitudo
marie rectitudinem tortuoſitas noſtrã pateſcit, ideo puella hec recta egreditur ad regendum nos. Unde Ps. 44.
de hac diciť in pſalmo. Sedes tua deus in ſeculum ſeculi virga directionis virga regni tui. Ex quo maria concepta eſt, fuit ſedes dei, alioqui nõ eſſet ſic recta vt rectiſſima dici poſſet. Uia rectiſſima pariter eſt

oꝛmnium bꝛeuiſſima: ideo puella no-
ſtra citius deum inuenit, que virga
directionis dicitur: quoniam ſe citiſ
ſime direxit in deum: fauumqꝫ mel-
liflue dulcedinis eiꝰ ipſa attigit ad-
huc ex vtero matris ſue. Et eſt virga
regni tui deus: qua recturus es gen
tes peccatrices in mūdo vt vidētes
huius rectitudinem virge confun-
dantur a defectibus ſuis. Rectitu-
do enim marie toꝛtuoſitatem noſtrā
dānat. Sꝫ vnū eſt de quo mirari q̄s
poterit. Cum enim rectum dicatur
illud cuius medium non diſcrepat
ab extremis, et puella hec ridēs na
ta ſit: ſic etiam obierit ridendo, cur
mediuꝫ vite ſue tot fletibus adiple
uit? ꝙ ridēs nata ſit patet per illud
Heſt. 8. d. Noua lex oꝛta viſa eſt gaudium ho
noꝛ et tripudium. Baptiſta in vte-
ro exultat: maria autē gaudiū etiā
et tripudium dicitur recenter nata.
Que etiam gauiſa dum obiret aie-
bat. Ego autem in domino gaude-
bo et exultabo in deo ieſu meo. Dū
Abac. 3. d. autem vixit multum fleuit: ita vt eiꝰ
quidē fletꝰ et mulierꝫ aſſociantium
eam xp̄m anxiuꝫ redderet, qui ad eā
⁊ alias conuerſus dixit. Filie hieru
ſalem nolite flere ſuper me. huic ob
iectioni rectitudinem virge noſtre
floꝛide turbāti poterit reſponderi,
ꝙ etiam maria dū vixit pluries di-
xit. Magnificat anima mea domi-
num et exaltauit ſpiritus meus in
Luc. 1. e. deo ſalutari meo ieſu, quē dum af-
flictum vidit fleuit. Unde ex eadem
rectitudine prodijt riſus et fletus.
poteſt etiam dici: ꝙ virga noſtra na
zarea et per cōſequēs floꝛida. Si re
cta eſt tamen flexibilis eſt per com-
paſſionem vt videbimus.
Altitudo virge. ¶ Dicitur ſecundo erecta. Noſqꝫ
pe naſcimur deoꝛſum inuerſi, dum
ambulamus erecti ſumus: ſed egre
dimur a vulua capite inuerſo, ma-
ria autem non ſic ſed pedibus pri-
mo emiſſis ſemper caput habuit ere
Job. 5. b. ctum vnde Job dicit. Homo naſci-
tur ad laboꝛem: et auis ad volāduꝫ

Homo carnalis mundanoꝛum deſi
derio occupatus laboꝛem habet:
ad quem naſci dicitur, quia cupidi-
tatem ſecum affert que eſt omnium
maloꝛum radix. Tamen auis colum
ba maria naſcitur ad volandum ab
hoꝛum afflictione libera, quia fru-
ſtra rethe occupationum terrena-
rum ante eam iacitur que ab eis a-
uolat. Hanc non affligit rerum cu-
ra: nō vexat turpis amoꝛ, non fati-
gat ſeculare negotium: magna vo-
lat agilitate dum iſta terrena non
querit, non curat: non concupiſcit in
fans noſtra, de qua taꝫ paruula vo
lante angeli mirati dicunt. Que eſt
iſta que aſcendit per deſertum ſicut
virgula fumi ex aromatibus. Deſer
tum eſt terrenoꝛum deſertio aut de-
relictio ſiue abnegatio, quam ex vte
ro virgula noſtra ſecum duxit: dum
ex tunc eam ſibi deus vendicat in
vſus diuinos conſecratam. Ex aro-
matum fumo eſt virgula noſtra que
intus ſe per charitatem concremat.
Et eſt ex aromatibus mirre: quia nō
eſt luxurie filia ſed caſtitatis. Nun
q̄ enim parentes eius coiſſe dixit
beate brigide maria, niſi amoꝛe pro
lis non libidine ducti. Et eſt virgu-
la thuris quoniam oꝛationibus op-
tāta eſt, et vniuerſi pulueris pigmē
tarij: id eſt Joachim omnibus virtu
tibus pleni. Ex his ergo virga flo-
rida egreſſa, quid mirum ſi alta pe-
tat? ¶ Dicitur tertio virga hec in Poꝛrectio virge.
celum vſqꝫ poꝛrecta: naſcitur quippe
etiam celo deum et angelos letifi-
cans. Sepe enim angeli dicebant.
Queramus domino noſtro regi ado
leſcentulam virginem. Et dum eam 3. re. 1. a.
naſci conſpiciunt dicunt. Tu glo-
ria hieruſalēꝫ: tu letitia iſrael, tu ho Jud. 15. f.
noꝛificentia populi noſtri: et ideo
eris benedicta in eternum. Quia in
celum vſqꝫ poꝛrecta fuit maria figu
ratur in nubecula parua que aſcen- 3. reg. 18. g
debat de mari huius mundi quaſi
veſtigium hominis ideſt chꝛiſti, naꝫ
ex quo nata eſt apta viſa eſt vt eſſet

Gracilis virga fuit. ei mater. ¶ Fuit quarto gracilis te-
nuitate promptitudinis: vt eam qui
buſlibet aptam videas. Omnibus
enim vltro et faciliter ſe pꝛebet: vt
quilibet valeat eam appꝛehendere
et tenere, nec dedignatur peccato-
res vt Simon phariſeus: ſed quilibet
Ps. 22. eoꝛum dicit deo. Uirga tua et bacu
lus tuus ipſa me conſolata ſunt. Ec
ce qualiter iam vocatur baculus cō
ſolationis, quia conſolatur nos in
omni tribulatione noſtra: q̄uis re-
Flexibilis eſt. cens puella nunc gracilis ſit. ¶ Eſt
quinto flexibilis ad omnem partem
nam modo flectitur ad iuſtos impe
trando eis gratiam: modo ad pec-
catoꝛes impetrando eis veniam, mo
do ad moꝛientes per iuuamen: mo-
do ad moꝛtuos, eoꝛum animas de-
ducendo ad gloꝛiam, et ideo figura
Heſt. 5. a tur in virga aurea regis aſſueri: in
qua ſignum clementie monſtraba-
tur, quam ad nos vſqꝫ protēdit nūc
rex omnipotens: vt ſpem daret in-
trandi palatium gloꝛie. Ex hac vir
gula columna fiet q̄ ſubſtinere poſ-
ſit eccleſiam de qua ſcriptum eſt.
Ecc. 36. d. Non eſt vir illius ſecundum filios
hominum, qui poſſidet mulierēꝫ bo
nam: inchoat poſſeſſionem adiuto-
rium ſecundum illum eſt: et colum-
na vt requies, vbi non eſt ſepes di-
ripietur poſſeſſio: et vbi non eſt mu
lier: ingemiſcet eger, cui credit qui
non habet nidum: Chꝛiſtus qui eſt
ſecundum coꝛ dei nunc inchoat poſ
ſeſſionē huiꝰ mulieris bone, q̄ in to
ta vita ſua adiuuabit eum. Ait eniꝫ
ipſa cum eo eram cuncta componēs
Prou. 8. c. ⁊ delectabar per ſingulos dies. Nec
ſolum in vita chꝛiſti, ſed eo moꝛiēte
ſuffulſit templum eccleſie maria vt
firma columna: que dicitur requies
quoniam ob eam requieuit chꝛiſtus
ab opere redemptionis, ſciēs ſe ha
bere in ea ſecuram vicariam, nam ſi
milem ſibi reliquit eam poſt ſe. Illa
fuit etiam ſepes eccleſie maxime ab
ſente chꝛiſto ne diriperetur ex toto
poſſeſſio eius, quam in mundo ac-

quiſierat. Unde propterea ſubditur
ꝙ egens. i. quilibet chꝛiſti deuotus
apoſtolus aut fidelis moꝛiente chꝛi
ſto gemebat: donec ad pedes marie
deuenit: que dicitur nidus chꝛiſti et
ſuoꝛum cui ſe credebant, quia confi
dit in ea coꝛ viri ſui. Super virgul-
tum ſolet nidus fabꝛicari: et ſic ſu-
per virgam virgineam eſt nidus to-
tius creature et etiam creatoꝛis, naꝫ
ideo figuratur in arca noe: quia ex
hac virgo dum creuerit arca fiet, vt
ſaluetur vniuerſum ſemen in ea.
¶ Eſt ſexto virga floꝛigera, attulit Floꝛet virga
quippe floꝛem non naturaliter ſed
mirifice: nam flos eius non erat hu
manus ſed diuinus, non terrenꝰ ſed
celeſtis: quia qui de celo venit ſuper
omnes eſt. Ideo ſignatur maria per
virgam aaron que mire floꝛet amig
dala ferens, ſic maria beatiſſima di
uinaliter filium generauit: qui ſecun
dum Auguſtinum aſſimilatur ſalu- Nu. 17. a.
bꝛi amigdalo, vbi dum pendet in ar
boꝛe ſunt tria. ſcilicet exterioꝛ pel-
lis fragilis: in medio teſta dura, in-
tus vero nucleus dulcis, Sic in chꝛi
ſto marie filio tres ſubſtantie ſunt.
ſcilicet caro exterioꝛ que habuit in-
firmitatēꝫ, et interioꝛ deitas que om
nem dulcedinem tenuit: et aīa me-
dia que contra omnes paſſiones ha
buit foꝛtitudinem. Sicut nunq̄ per
impatientiaꝫ vinceretur ab iniquis
immo ſemper victrix extitit, et car-
nem ſuam fragilem liberauit, et ad
integram foꝛtitudinē reduxit. maxie
in reſurrectiōe qn̄ amigdalus reflo-
ruit, et chꝛiſtus dixit. Refloꝛuit ca-
ro mea, et ex voluntate mea confite-
boꝛ ei, Tunc etiam caro marie per
letitiam quoqꝫ refloꝛuit, quia par-
ticeps fuit in tribulatione et regno
particeps in paſſione ⁊ reſurrectiōe Uirga fru-
nam ſenciebat in ſe q̄d ⁊ in xp̄o ieſu. ctifera eſt.
¶ Ultimo eſt fructifera virga virgi
nea que multum fructum affert: naꝫ
ideo de ipſa dicitur. Uirgam virtu
tis ſue emittet dñs ex ſyō dn̄are i me Ps. 109.
dio inimicoꝝ ſuoꝝ. Oli q̄dē diabolus

dominabatur in mũdo, in cordibus
nãqꝫ auaroꝝ dominabatur per cu-
piditatẽ diuitiarũ: in cordibꝰ aũt ſu
perboꝝ per ambitionẽ variam, ſed
in delitioſorum cordibus per carna
lem concupiſcentiam: propter quod
deus hãc nobis nunc virgam creat
et naſci facit, in qua tria poſuit ſti-
mulum: hamuꝫ et viſcum. Stimulo
vrgentur boues et pũguntur, hamo
capiũtur piſces: viſco viciũtur aues
Dyabolus equidem bos erat: inq̄-
tum exercuit agriculturã, id eſt inq̄
tum ad auaritiam terrenam homi-
nes inducebat: et contra hunc deus
huic virge ſtimulũ appoſuit: quan-
do matrẽ pauperem elegit. Chriſti
paupertas quidam ſtimulꝰ eſt, quã
prius maria poſſedit, qua diabolus
eijcitur q̄ ſcriptum eſt. Stimulo .ſ.
Eccl. 38. paupertatis euangelice boues agi-
tat idest auaros: quos demon vnit
ſub iugo auaritie. fuit etiã demõ pi
ſcis in aquis delitiarũ preualens cõ
tra laſciuos dominans eis, contra
quem deus etiã iſti virge hamũ ap-
poſuit quando deitatẽ ſuã ſub eſca
virginee carnis velauit, vt demonẽ
Job. 40. caperet de quo dicitur. An extrahe-
re poteris hamo leuiatham? Et ſu-
pra. In oculis eius quaſi hamo ca-
pies eũ. Leuiathã interpretatur co-
pulatio ſiue ſocietas ſua. Queãd-
modũ enim deus cõiungit non ſepa
randos: ſic econtrario demon adul-
teros vnit quos marie caſtitas ſe-
parat. Eſt etiã demon auis p ambi
tionem volãs prouocãs filios ſup-
bie ad volandũ in mirabilibus ſup
ſe. Sed contra hunc virge noſtre la
queũ aut viſcũ appoſuit deꝰ qñ ei ſũ
mam humilitateꝫ cõtulit: qua demo
Job. 40. nis caput contriuit. Unde Marie
dicamus illud iob. Nonquid illu-
des ei quaſi aui? Immo et peius, q̄
deiecit eu manꝰ feminea. ¶ Ecce
ergo qualiter virga noſtra multum
attulit fructũ. Sed quia dicit̃ egreſ-
ſa de radice ieſſe qđ munus vel ob-
latio interpretat̃ forte innuit̃ ꝙ pa-
rentuꝫ oblationibꝰ deo datis: ⁊ mu
neribus collatis pauperibus opten
ta ſit, vnde virga noſtra talibꝰ aq̄s
irrigata multum creuit. Eſt etiam
altius aduertendũ ꝙ ieſſe dicitur et
ipſe xp̄s iuxta id: radix ieſſe qui ſtat Eſa. 11. d.
in ſignũ populorum. Ex xp̄o puella
noſtra eg editur, vnde merito dici
poteſt egreſſꝰ eiꝰ ſicut a pricipio .ſ.
mundi: nam ibi ſpũale marie nata-
le figuratur: et ortus in eua dum ex
latere ade mirabiliter educitur. Ibi
dicitur ꝙ immiſit dñs ſoporẽ in Adã Gen. 2. d.
⁊c. vſqꝫ erunt duo in carne vna. Dũ
xp̄s secũdus Adã ſomno mortis dor
miuit ſoporatus in cruce de eo re- natale ſpi-
nata eſt maria: nec ſine xp̄i dolore rituale ma-
nam vulnꝰ lateris ſenſit xp̄s in hor rie.
to ſanguinẽ ſudans ⁊ aquã, ibiqꝫ il-
lud acceptauit: et maria ex coſta d̄r
⁊ os xp̄i ob eius fortitudinem, nam
ibi mulier fortis fuit ⁊ os xp̄i đ quo
d̄r. Os non cõminuetis ex eo, Q̄ ma Joh. 19. d.
trem fortem non vicerunt. Chriſtus
carne impletur pro maria qñ de ea
carnem infirmã ſuſcepit, ⁊ illa ex eo
fortitudinem, non tñ tantã quin ca
deret videns latus filij aperiri. Ait
eñ per pphetã. Corrui cum viderem Eze.
Nam ⁊ tunc cor matris transfixum
eſt. Si eñ videretur, meliꝰ ibi repe-
riret̃ ictus lancee: q̄ in corde ignatij
nomen Jeſu. Sꝫ ſtatim maria redijt
ad ſe dũ ſup eam cecidit ſanguis et
aqua que ex latere fluxit ſaluatoris
quibus dupliciter baptizatur puel-
la grandeuior. et nomen matris no-
ue imponitur ei. Ubi aduerte ꝙ pro
pter mariam reliquit xp̄s patrem, au
xilium videlicet paternum, ⁊ matreꝫ
ſynagogam: et adheſit marie mulie
riſue immo et vxori, nã ideo dixit. ec Joh. 19. a.
ce filius tuus. Ibi enim xp̄o fuit ad
iutorium ſpũalis et noue regenera-
tionis noſtre que primo regenerata
eſt. Nec immerito dicit ipſa. A gene-
rationibus meis adimplemini. Ibi
dei generatio incohatur non ex vo-
luntate carnis aut viri, ſed ex xp̄o ⁊
maria matre gratie, qui ſunt duo in
carne

carne vna quia caro eſt eadem filij ⁊
matris. Gaudeamus ergo in natali
matris noſtre que ad nouam naſci-
tur generationem multoruꝫ filiorũ.
¶ Nunc autẽ de pulchritudine eiꝰ
Secunda pars. aliquid videamus que q̄uis ex par
te viſa ſit: naꝫ pulchra eſt virga flo
rida, ſed marie pulchritudo talis eſt
ideoqꝫ tota pulchra es amica mea
et domina mea. Dum puella naſci-
tur ſtatim de eius queritur pulchri-
tudine, vt ſi nimis pulchra ſit nupta
iam dici valeat dotem ſecum affe-
rens .ſ. pulchritudinem: qua ita pre
uenta eſt noſtra infans: vt ſubarra-
ta naſcatur a ſpũſancto, qui amator
ſit forme illius, quia ideo omnium
dominus dilexit eam: vt tota pul-
Ps. 44. chra generet filium ſpecioſum for-
ma pre filijs hominum de quo dici
poteſt. Pulcherrima feminarum eli
gitur ei .ſ. in matrem: quod in figu-
ra preceſſit: dum rex aſſuerus ex om
ſeptuplex nibus prouintijs ſuis puellas ag-
marie de gregauit omnes: ex quibus vnã tã-
cor. tum elegit ſociam regni et conſortẽ
Heſt. 2. d. Iperij. Et in abiſac puella decora ni
mis exquiſita in omnibus finibus
iſrael. Sed qñ marie decor vniuer-
ſalis eſt, ideo in omnibus ſpecioſis
figuratur. Ubi aduerte ꝙ queãdmo
dum ſeptem fuerunt deiſere virge
conditiones. ſic ſepteꝫ ſpecies ſunt
in rebꝰ potiores vbi marie pulchri
tudo ſignatur. Prima ſpecies oli-
Ecc. 24. b ue de qua dicitur. Sicut oliua ſpe-
cioſa icãpis, vbi notat̃ miſericordia
marie copioſa, que nõ in hortis aut
angulis reperitur ſed in campis: vt
omnibus oleum eius impartiatur.
Secunda eſt colũbe ſpecies de qua
dicitur. Uidi ſpecioſam ſicut colum
bam. que ſpecies ſtat in colorũ va-
rietate circa collum, vbi innuitur q̄
ardua meditabatur guttur marie.
Tertia eſt ſpecies libani de qua di-
Cant. 5. d. citur. Species eius vt libani. Que
ſtat in continua virgultorum fecun
ditate: ⁊ maria ſemper viridis in bo
norum operum perſeuerantia fuit.
Quarta ſpecies celi eſt de qua dici
tur. Species celi cum viſione glo-
rie. que o maria ſignat tue contem- Eccl. 43. a
plationi ſublimitatem. Quinta ſpe-
cies ignis de qua refertur. Operie- Exo. 24. d
bat tabernaculũ quaſi ſpecies ignis
in nocte, que ſtat in ardore et ſplen
dore: in te autem et charitas intus
ardens fuit, et extra operatio ſplen-
dens per exemplum. Sexta eſt ſpe- Ecc. 43. b
cies arcus de qua narratur. Uide ar
cum et benedic eum qui fecit illum,
valde enim ſpecioſus eſt. in hoc ſi-
gnatur marie apud deuꝫ interceſſio
pro nobis, que eſt ſignum federis in
ter deum et hominem quo recorda
ri dicitur deus non percutere terrã
Septima ſpecies ſolis eſt de qua Sap. 7. d
ſcribitur. Eſt enim ſpecioſior ſole,
et ſuper omnem diſpoſitionem ſtel-
larum luci cõparata inuenitur prior
Que omnia ad ſolẽ referuntur lumi
num patrem, maria autem ante ſolẽ
eſt et eo pulchrior: ex eo ꝙ gratiarũ
radios vndiqꝫ diffundit, ita vt non
ſit qui ſe abſcondat a calore eius.
Ecce igitur rebecca egreditur puel-
la decora nimis virgo. Que ita de-
cora fuit: vt ricardus dicat. Nec mi
rum ſi pulchra fuerit: que ſplendo-
rem lucis in ſe ſuſcepit, non quoqꝫ
dubitandũ amoris ignem: et interio
rem candorem exterius etiam in ea
lucere, vt que puritatem angelicam
habuit: vultum etiam angelicuꝫ ha
buerit. Decora ergo nimis ẽ maria
ineffabiliter: nec miruꝫ cum ei deus
naturalem et gratuitam pulchritu- 3. eſ. 4. c.
dinem ampliauerit. Quoniam ſer-
uus quidam regis darij dixit. Si cõ
gregauerint homines aurum et ar-
gentum: et omnem rem ſpecioſam, ⁊
viderint mulierem vnam bono ha
bitu et bona ſpecie: omnia hec relin-
quentes in eam intendunt, et aper-
to ore conſpiciunt et eam alliciunt Exclama-
Ut ergo pulchram puellã ingenio- tio ad eã uel
ſam alliciamus ad nos exclamãtes [illegible]
dicamus ei. O puella decora nimis [illegible] natam.
ita vt deũ allicias dicentẽ. Dimitte

me: iam enim aſcendit aurora. Be-
nedicta filia tu a domino et ab an-
gelis eius: et ab omni creatura, cre-
ſcas in mille milia: poſſideat ſemen
tuũ filius dei portas eternales ini-
micorũ ſuorũ. En dies letiſſima quã
expectabamꝰ: immo et totus mundꝰ
erat expectans hanc beatam ſpem.
O infans qm̃ emiſſiones tue para-
Cant.4.c. diſus noſter erit: et nunc fauus di-
ſtillans labia tua. O puella decora
nimis: qm̃ tu es illa heſter de qua di
citur. fons paruus creuit in fluuiũ
maximum. Gaudeat pater tuus et
mater tua que genuit te. Hymnum
cantemus ei fratres de canticis ſpõ
vbi recludenda eſt, quoniam ſpecies
eius in nubibus celi: iam etiam par
ua ſctis quiſunt vt nubes volãtes
coequatur. lucerna nunc parat̃ xpo
meo, mel ⁊ lac diuine dulcedinis ſub
lingua tua ſoror mea ſpõſa dei: que
ramus nutricem tibi q̃ eſt dei gratia
cuiꝰ tu nunc es vas nouum helyſei
vbi eſt reponenda ſalus pro multis
aquis ſanandis id eſt pro multis po
pulis ſale gratie condiendis in pre
ſenti, et in futuro ſale glorie ad quã
nos perducat.

¶ Exaltationis ſancte crucis ſer-
mo 38. de eius altitudine.

¶ Abſit michi gloriar niſi i in cruce
dñi nři ieſu xpi Ad gala. 6. d.

¶ Inuocatio vbi maria gloriatur
in cruce.

SI beata virgo ma-
ria gloriari volue
rit: ſatis habet in
quibus, nõ tñ am-
bulãs in mirabili-
bus ſuper ſe: aut ia
ctanter ſed veraci
ter gloriabitur ſu-
Cãt. 8. a. per celos, et etiã ſuper angelos dei
in multis. nam innixa ſupra dilectũ
delitijs affluit, ex quo ſequit̃ ꝙ glo-
maria inti- rioſe ſuper omnia que deus creauit
mius gliat̃ eleuatur in quibus tanꝗ dña glo-
in cruce. riatur et bene vnde ait. In fluctí-
Ecc. 2. 4 bus maris ambulaui, et in omni po
pulo et in omni gente primatum te-
nui, tamen has priores glorias pre
teriens dicit. Abſit michi gloriari
niſi in cruce dñi noſtri ieſu xpi pa-
ratior erat manus marie ad exhibẽ-
dũ ſeruitiũ ꝗ ad capiendũ premiũ
Ideo hoc dicebat intra ſe: quando
pertranſiens omnes qui erãt in cal
uario monte peruenit, vſqꝫ dum ſta
ret iuxta crucem ieſu. Intrauit gla- Joh. 19.
dius paſſionis interiora eius, et ip-
ſa ſe obiecit ei, ac imiſit vſqꝫ duꝫ at-
tingeret crucez, nec amplius potuit
et vt nobis innoteſceret: ꝗ volun
tarie ſe obiecit: ac dedit gladio. Vñ
haud inconſulto fit ꝙ dum depin-
gitur crucifixus collocetur ibi iuxta
cum mater ieſu, et propterea ꝙ coſ-
droe hanc ſibi gloriam vẽdicare vo
luit arroganter: vt. ſ. ſtaret iuxta cru
cem: quam in phano ſuo nephando
ſtatuit iuxta ſe, ac ſi matris dei locũ
mereretur cum ſoli marie iure ma-
terno ſeruetur illa propinquitas ad
crucem, in qua filius pendebat: ob
quam meretur dici doctrix diſcipli-
ne dei et: electrix operum illius. Di
ſciplina dei eſt ipſa crux qua dei fi-
lius propter pacem noſtraꝫ diſcipli
natus eſt, opera eiꝰ ſunt paſſio eiꝰ:
propterea enim poſt ipſam paſſio-
nem dixit conſummatum eſt. ſ. om-
ne quod in paſſione mea facere de-
creui. Ex propinquitate igitur ad
crucez hec marie ſequitur gloria, vt
plus ſciat de cruce ꝗ omnes ſancti
In cuius rei ſignum dicitur ꝙ ange
li ſtãtes iuxta dei archã vocati ſũt
cherubi q̃ iterpretant̃ plenitudo ſciẽ
tie. Nam pleniſſime nouerãt archa
na arce dei, et ſic beata maria quia
propinquior eſt cruci: ampliora con
templatur et profundiora miſteria.
quaſi plene ſciens miſterium crucis
non ſolũ pro ſe ſed pro omnibꝰ qui
ab ea diſcere voluerint, et qm̃ ſcri-
ptũ eſt ꝙ q̃ appropinquãt pedibus
eius accipiẽt de doctrina illiꝰ. Ideo
genibꝰ flexis ꝑ exaltãda cruce ei of
feramꝰ aue maria: qua gratiam opt̃

hinebimus ab ea.
Hiſtoria ¶ Argumentum dicendorum.
exaltatio- ¶ Qui hodie pſonat verba thema-
nis crucis tis eſt eracliꝰ iperator q̃ voluptatũ
ſpreta mollitie: ⁊ requie opulẽta ipe
rij ſui, decreuit eripere labore nimio
vexillũ ſaluatoris. ſ. dñicã crucẽ. quã
tenebat nephando tẽplo captiuam
coſdroe rex perſarũ. Nam cũ beata
helena ſecaret crucẽ ſaluatoris quã
inuenit: et medietate ſecuꝫ adducta
hieroſolimis relinqueret aliã medie
tatẽ integrã: ſꝫ cũ dux ſeuiſſimꝰ coſ-
droe rex perſarũ vi armorũ caperet
hieruſalem: que ſub romano dege
bat iperio, inter ecclie monilia etiã
vexillũ crucis attulit ſecũ: et regnũ
tradens filio ſuo. ipſe reſedit in pha
no mirifico: vbi nõ ſolũ rex regum:
et dñs dñantiũ voluit appellari, ſed
ab incolis voluit adorari manens
iuxta crucẽ ieſu. Hoc audiens ſctũs
imperator eracliꝰ cõgregato exerci
tu venit cõtra eum et ſimiliter filius
coſdroe monit acies ſuas. dũ aũt al
ter alteri prope eſſẽt: per nũtios de
creuerunt: vt ambo pariter dimica-
rent, tali pacto vt ſub morte grauiſ
ſima nemo auderet principi ſuo au-
xiliũ ferre: ſed victus cũ exercitu ſuo
ſubderet̃ victori. Hoc ſic ſtatuto ſi-
gno crucis ſe muniuit eracliꝰ: quam
eripere cupiebat: exoráſqꝫ populum
vt eũ cruci cõmendaret: ſic faciliter
cõtrarium defecit: vt cõtrariorũ ani-
mos deterreret: quibus et filio coſ-
droe ab eo deuicto cõtulit baptiſmi
donũ. Unde ipſa die preſidio crucis
tot aĩas et reges pariter et regna lu
cratꝰ eſt, que omnia cruci attribuẽs
frequẽter aiebat. Abſit michi gloria
ri ⁊c. Hec victoria optẽta eſt. 600.
anis poſt icarnationẽ: vbi exaltata
eſt crux ꝑ totũ orbẽ, ⁊ ad hieruſalem
humeris imperatoris deportata, et
loco ſuo reſtituta. Tres ſũt ſermoni
ꝑtes, in prima dicẽt angeli ꝟba the-
Diuiſio. maticis in ſcda ſcti i tertia pctõres.
prima ps. ¶ Qui primitꝰ ſctãm crucẽ exalta-
rũt: ſũt ipi angeli. Ubi aduerte ꝙ pri
ma xpi crux ipa diuinitas ẽ: q̃ a cru-
ciãdo crux dici põt. qs nã plꝰ cruciat
etiã ifernales ꝗ deꝰ ipe: Inferno du
plex dr eſſe pena. ſ. dãni ⁊ ſenſus, ma
ior eſt pena dãni, Quis magna ſit pe
na ſenſus. Nec mireris in pena iſta
duplici. Nã et duplex malũ ẽ i pctõ
. ſ. auerſio a deo, ⁊ cõuerſio ad crea- Duplex pe
turã. Auerſio eſt maiꝰ malũ: ⁊ ꝑpter na pcti.
ea huic coreſpõdet pena dãni, ꝯuer-
ſio minꝰ et huic eſt pena ſenſus. mi
noris pene miniſtri ſũt demones: et
ignis ⁊ vermis ⁊c. Maioris aũt pe-
ne ſolꝰ deꝰ miniſter ẽ. Quis eni cau
ſat triſtitiã quã habes ꝟ abſẽtia ali
cuiꝰ boni, niſi ipꝫ bonũ abſẽs: hãc
ergo maiorẽ penã a deo cauſatã ſen
tiebat ille q̃ dixit. Pater mitte laza- Luc. 16. f.
rũ: vt intigat digiti extremũ, et gut- Crux eſt di
ta ex eo cadẽs refrigeret liguã meã uinitas.
qr crucior in hac flãma. Iã aduerte:
ꝙ fruitio dei vocatur aqua ſapiẽtie
ſalutaris: de qua dr. Et torrẽte vo-
luptatis tue potabis eos. manꝰ aũt Ps. 35.
ſignificat opus, digitꝰ aũt ſubtilio-
rẽ exercitationẽ. Petijt ꝗ diues cru-
ciatꝰ illã fruitionẽ paruã, que corre fruitio eſt
ſpõdet vel minimo ſpũali operi. ſ. ſu aqua laza
ſpirio pauperis lazari, q̃ valeret eũ ri
ſatiare. Nã ois fruitiõis pars etiaꝫ
paruiſſima ſatiare ſufficit hominez,
eiqꝫ itegrũ refrigeriũ pſtare. Ut re-
frigeret, inquit linguã meã qd ipoſ-
ſibile ẽ, ſi de aqua materiali qs hoc
intelligat, q̃ ſi nec ſitiẽtis linguã pt
refrigerare, ꝗtominꝰ i flãma crucia
ti: Dei ergo fruitionẽ optauit: cuiꝰ
abſentia eũ cruciabat. Habes ergo
ꝙ crux ẽ ipa diuinitas malos i ifer-
no pena damni cruciãs: ⁊ bonos in
hac vita, Hãc diuinitatẽ filij dei an
geli nouerãt vniẽdã homini. Nã re-
ferente iohãne cũ factũ eſt prelium Apo. 12. b.
magnum in celo inter drachonem Exaltatio
et michaelem: velut inter coſdroe crucis.
et eraclium, boni angeli malos vice
runt in ſanguine agni, quod facere
non poterant niſi crucez preuidẽdo
vbi dominꝰ occiſꝰ eſt. Hic aduerte
ꝙ ãgeli ꝑmũ laboris ſuſtinuerũt ꝑ

pꝛelio illo,quod pꝛopterea dicitur
magnū.nec ideo finibiles erāt:Quis
fatigabiles eſſent:vt patet de aīa ſe
parata que fatigari poteſt et non fi
nirı .De hoc ergo laboꝛe dixit deus
Gen.18.a. angelis.Requieſcite ſub arboꝛe.ſ.
crucis a laboꝛe ꝑpeſſo.Pater mul-
taꝝ gētiū abꝛaham hoc dixit tribꝰ
angelis ſibi apparētibꝰ: ideſt deus.
ſibi notis tribꝰ hierarchijs.Si om-
nes angeli ſunt ſub arboꝛe,ſequitur
ꝙ crux eſt exaltata ſuper cedros dei
Nec mirum quia vexillum altioꝛi lo
co ponitur peracta victoꝛia.Hic no
ta ꝙ pugnantium ſemper eſt contra
ria voluntas, ideo lucifer dicebat.
Eſa.14.d. Aſcendam in celo:⁊ ſuper aſtra dei
exaltabo ſoliū meum.Dum hoc no
uerunt boni angeli aſtare per con-
tra nituntur:et eodē loco figere cru-
Eſa.6.a. cem chꝛiſti:quia eſt eius ſolium: de
quo dicitur.Uidi dominum ſedentē
ſuper ſolium excelſum et eleuatum
et ea que ſub ipſo erant replebant
templum ſeraphin ſtabant ſuper il-
lud.Multū eleuata eſt crux atqꝫ plu
rimū exaltatur:nā ſub ſe derelinquit
etiam ſeraphin; ideoqꝫ dicuntur ea
ſ.agmina angeloꝛum que ſub cruce
erant replere templum:ſ.non manu
factum.¶ Duplex celſitudo nota-
Solium regis eſt crux tur in ſolio crucis: quando dicitur
excelſum et eleuatū.Nam excelſum
eſt in terra:et eleuatum in celis per
angelos dicentes.Abſit michi glo-
riari niſi in cruce dñi noſtri ieſu xp̄i
Solium dicitur ſedes,vbi rex ſede-
re ſolet tanꝗ rex.In hoc ergo ſoliū
excedit ceteras ſedes:quoniam re-
gem poſſidet coꝛonatum: ac officiū
ſuū exercentē.Sedit ſane chꝛiſtus
in cruce tanꝗ rex:quia ibi coꝛonam
accepit a matre ſua ſinagoga,īōqꝫ
vocatur in ea rex iudeoꝛum et eſt.
Nam qđ illa irridendo fecit.ille ve-
raciter effecit: ac ineternum ſtabili-
uit dominus ſinagoga pertīſſa vo-
lens delere titulum regni nō preua-
luit:ſꝫ iudex dixit.Qđ ſcripſi ſcripſi
ac ſi dicat qđ per malitiā petitionis
vr̄e ſcripſi:optime ſcripſi.ſ.meliꝰ ꝙ
putabam:ideo maneat ſic.Ibi etiā
xp̄s rex regum: ac dominus domi-
nantium exercuit regale officiū,vbi
aduerte:ꝙ qñ dominus regnauit a
ligno:quidam exclamauit ei dicens
Luc.23.f. Domine memento mei: dū veneris
in regnum tuum.Chꝛiſtus autē oſtē
dens ſe iam eſſe in ſolio regni ſui re
ſpondit,amen amē dico tibi hodie
mecum eris in paradiſo.Ex hoc in
fero:ꝙ crux non cuiuſcūqꝫ regni ſo-
lium eſt:ſed regni dei etiā paradiſū
ex eo conferentis, nec mirum qꝛ ſu-
per thꝛonos angeloꝛum ponitur ſo
lium iſtud in celo,In hoc ergo ſolio
rex diuinus quicquid regno ſuo per
tinebat exercere dignatus eſt,vſqꝫ
dum diceret.Conſummatum eſt.Et
qm̄ rex noſter triplex habet regnum
ſ.celeſtium terreſtrium ⁊ infernoꝝ
pꝛopterea ex ſolio crucis in omnibꝰ
oſtendit ſigna,celos induens tene
bꝛis ac terremotu petre ſciſſe ſunt,⁊
Mat.27.f. ex pꝛofundo multa coꝛpoꝛa ſancto-
rum: qui doꝛmierant ſurrexerūt.Ec
ce igitur quomodo crux eſt totius re
gni dei ſoliū ex quo deus omnia re
gna ſua moderatur: ac regit.Hoc
ſolium excelſum faciunt angeli,xp̄s
autē altius eleuat illud:nā pꝛopter-
Eſa.6.a. ea etiā hodie dicit Eſaias.Uidi do
minum ſedentem ſuper ſolium excel
ſum et eleuatum.Sed ne quis puta
ret hoc ſolium nude in terra poſitū
addidit.et ea que ſub ipſo erant:re
plebāt templum.ſ.pompa ineffabili
¶ De ſpiritibus aūt addidit.Sera
Statio ſeraphin. ps.103. phin ſtabant ſuper illud.Iſti qui ſo
lio deſeruiunt:non permittuntur ſe-
dere:ſed ſtare dicuntur Sunt enim
miniſtri de quibꝰ dicitur.Qui facit
angelos ſuos ſpiritus:et miniſtros
ſuos flamā ignis.Qui ſemper ten-
dit ſuperius et foꝛſitan vis amoꝛis
ſeſſionem vetat,qm̄ amoꝛ impatiēs
exit etiam a ſe.Dum ſtamus et non
aliter:rectitudinem ſeruamus,que
amoꝛi eſt annexa.Nam ideo dicitur
recti diligūt te.Stationē iſtā diliga
mus

mus ⁊ operemus fratres cum illa q̄
Luce.7.f. ſtans retro ſecus pedes Ieſu audire
meruit,dimittūtur ei pctā multa:qm̄
dilexit multū.Ue aūt hoibꝰ in terrā
Phil.3.d. cadētibus inimicis crucis xp̄i,quoꝝ
deꝰ vēter eſt:qui terrena ſapiūt.Si
em̄ ſeraphin ſtare nituntur,cur nos
iacemus,vſqꝫ dū adhereat terre vē-
ter noſter?¶ De hoꝝ aūt ſpirituū
exercitio ſequitur.Sex ale vni:⁊ ſex
ale alteri: duabꝰ velabāt faciē eius
et duabus velabāt pedes eiꝰ:⁊ dua
bus volabant.Ut ait lyꝛa in hebꝛeo
clarius ſcribit.ſ.ſic.Duabꝰ velabāt
faciē ſuā.i.ipſoꝝ ſeraphin ⁊ ſilr pe-
des ꝑpꝛios.Iā ergo de alis loqua-
mur tantiſper.ſi ea.ſ.agmina ange-
loꝝ ſcđm gloſam que erāt ſub deo ⁊
ſunt replent tēplū,⁊ hec viſio vt in-
nuitur in lr̄a:apparuit ſup domū do
mini maieſtate apparentis impletā
ſequitur:ꝙ oīa agmina āgeloꝝ que
ſunt,ſup domū celi,deſcribuntur ſub
hoc ſolio crucis:nec ei iuncta eſſe ſꝫ
multū deoꝛſum.Nam ideo habent
alas:vt ad crucis miſteria volare va
leant.Cōfoꝛtata eſt em̄ crux: nec eā
poterunt cōpꝛehendere/ideo nō vo
lant ſex alis ſed duabus.ſ.medijs.
Nam principiū ⁊ finē crucis:non at
tingit ex toto niſi ille, qui eſt alpha
⁊ o.deꝰ ⁊ homo xp̄s:qui eam elegit.
Ignoꝛamus nāqꝫ cur opoꝛtuit xp̄m
Luc.24.g pati:ecce pꝛincipiū,et ita intrare in
gloꝛiam ſuam:ecce finem.Dicamus
ergo cū apoſtolo.O altitudo diui-
Rom.11.d tiaꝝ ſapiētie ⁊ ſciētie dei,ꝗ incōpꝛe
hēſibilia ſunt iudicia eiꝰ:⁊ inueſtiga
biles vie eiꝰ.Pꝛofundiꝰ dei iudiciū
eſt iudiciū crucis:de quo incipit ho
Ipſe xp̄s eſt crux. diernū euāgeliū.Nūc iudiciū ē mū-
di ⁊c.Hoc iudiciū nec angeli ſciunt
ꝯpꝛehendere:Quis volāt ⁊ nitūtur
ad hoc.Eſt em̄ in cruce q̄dā dei vtꝰ
⁊ diuinitas,duo ligna trāſuerſa cru-
cem efficiūt: ſi ſuper rectū lignū ele-
ues alteꝝ tranſuerſale.Iā ꝗ aduer-
puer.3. te:ꝙ lignū rectiſſimū eſt diuinitas
vbi nā ⁊ vbū dr̄ lignū vite etiā eter-
ne,his qui appꝛehenderit illud per
fidem:⁊ qui tenuerit illud in gloꝛia
beatus erit.Lignū quoqꝫ eſt huma-
nitas noſtra,que antea deiecta erat
ideoqꝫ lignum moꝛtis dici valet.Ta
men hoc lignum ſecundū:iam opere
ſpiritusſancti eleuatū eſt atqꝫ iūctū
tranſuerſaliter ligno vite,ſic vt cru-
cem inuenire poſſimus in xp̄o,quā
etiā ſeraphin minime poterunt me-
tiri.Et aduerte ꝙ lignū moꝛtis ſci
licet moꝛtalis homo aſſumptꝰ eſt a
ligno vite trāſuerſaliter,qꝛ ſic vtrū-
qꝫ diſtincte apparet,⁊ in xp̄o imper-
mixtas credimus naturas,vt ſic inte
ger ſit homo atqꝫ deus: ne alter al-
teri detrahat,nec alter alterum con
fundat.Hoc igitur miſteriū nec Io
hānes,nec omnes angeli potuerūt
enodare.nam ipſa mater dei clamat
dicēs.Quomodo fiet iſtud.Uelent
ergo ſeraphin faciem ⁊ pedes ſuos,
qꝛ nec verbi deitatē nec humanita-
tem aſſumptā valent compꝛehende-
re.Tamē quia in huius diuine ⁊ hu
mane crucis intuitu beatificantur:
clamant dicentes.Abſit michi glo-
riari niſi in cruce dñi noſtri ieſu xp̄i,
cui addunt clamātes admiratiue al Eſa.6.a.
ter ad alteꝝ ſctūs/ſctūs/ſctūs/ dñs
deus exercituū: plena eſt oīs terra
glīa eiꝰ.Poſtꝗ ipſi btificant in cru
ce:nos qui ſumꝰ oīs terra dicūt im
plēdos glīe xp̄i,quē ter dicūt ſctūm
ad āplioꝛē ꝯfirmatōēꝫ:vt ibi Terra Hie.22.g.
terra terra audi verbum dñi,vel ter
xp̄m ſanctum pꝛecinunt:vt hanc cru
cem opere trinitatis compaginataꝫ
denuncient.Hec pꝛime parti ſatis.
¶ Scđa crux eſt aīa xp̄i a deitate Scđa ps.
cruciata:q̄ durius ceteris crucibꝰ ſo
let cruciare.Hāc em̄ ſi nos cruciat:
fugere nō valet q̄ſpiā.Hec ꝗ crux.i.
anima xp̄i ⁊ patitur:⁊ confert crucia
tū.Patitur cruciatum a deitate cla Aīa xp̄i eſt crux.
re viſa,dū eam intuetur offenſis ple
nā et peccatiꝫ noſtris: ideoqꝫ anima
iſta beatiſſima figuratur in apocali
pſi vbi dr̄ Signū magnū apparuit i Apo.12.a.
celo mulier amicta ſole ⁊ luna ſub
pedibus eius,⁊ in capite eius coꝛo-

ꝰ a ſtellarũ.12.Et in vtero habens
cruciabatur:vt pareret.Signũ qui-
dẽ magnũ qđ in celo deitatis aſſum
ta ſit aïa iſta,eiq; velut amictus ſit
verbi diuinitas q̄ dicitur ſol. et lu-
na vniuerſe creature ſubdatur ei ve
lut regie coronate.12. prerogatiuis
mirificis.Hec numero predeſtinato
rum pregnans erat:eum habens in
vtero memorie ſue ſollicita.Satis
equidem turbatur erga plurima,et
cruciabatur dum viueret:vt nos pa
reret,in lucẽ eternã editos. Quod
innuitur dum dicitur ibidem.ꝙ fi-
lius eius raptus eſt ad deum et ad
thronum eius. huius anime filius
eſt numerus predeſtinatorum: qui
per eius merita exaltatur,et aſſumi-
tur in gloriam.Hanc animam velut
pregnãtẽ cruciabat primo fetus vte
ri eius quia nos prebuimus ei labo
rem in iniquitatibus noſtris.Secũ
do draco infernalis: qui flumẽ paſ
ſionum immiſit contra mulierem:vt
ſuffocaretur a flumine,Tertio ipſe
Can.1.b. ſol diuinus cui vnita erat:ideo aie-
bat. Nigra ſum: ſed formoſa filia
hieruſalem,et alibi.Nolite me con
ſiderare ꝙ fuſca ſim: q2 decolorauit
me ſol. Hec cruciatio fuit immiſſio
quedam paſſionum que magna fuit
velut mare contritio eius: quã pro
peccatis noſtris.et deus infundebat
qui poſuit ſuper animam xp̄i iniq-
tates omniũ noſtrũ: ⁊ amaritudine
repleuit eam merore cõfectã.O deũ
ferientem locum ſanum:vt ſanet lo-
cum infirmum.Percutit enim vnitũ
ſibi:vt abiectũ reducat,cruciat ami
cum:vt recõciliet inimicũ:punit filiũ
vt caueat ſeruus,et ſaluetur.Quis
ergo deinceps hoc videns fugiet
crucem:quis eam libenter nõ baiu-
labit,poſtꝙ impoſita eſt collo xp̄i?
Eccl.23.d Quia igitur gloria,magna eſt ſequi
dñm crucẽ ferentẽ:vnuſquiſq; dicat
Crux ale Abſit michi gloriari niſi i cruce dñi
ſpiritualis noſtri ieſu xp̄i. ¶ Qui cum anima
xp̄i voluerit in cruce gloriari:et eã
in mente ſua ſpiritualiter exaltare,

artete contempletur has quattuor
ptes interioris crucis ſiue quatuor
hec brachia crucis aïe nr̄e:q̄ vocan
tur viſio:tẽtio:atq; fruitio:et vnio.
Qui voluerit huic affigere cruci ani
mã ſuã,opt;:ꝙ in conſpectu ſuo mẽ
ti ſue pũideat dñm deũ ſemper:⁊ eũ
oculis fidei videat attentione in eũ
fixa,⁊ veluti mẽte ſuſpẽſus auertat
oculos ſuos ab oĩ creatura:⁊ mẽ orã
ſuã ab oĩ imaginatione:⁊ abſtrahẽs
ab omni cõditione materiali,vt ve-
ritatẽ nudã inſpiciat.Ad hãc viſio-
nẽ opt; corp9 cũ ſuis ſenſib9 dormi
re ceſſando ab opere, et cor vigila-
re:q2 mũdo corde opus eſt q2 ĩ ab-
ſtractione videtur deus,puluere co
gitationũ reiecto.De hac viſiõe dr
trã ſibo(.ſ.ſenſibilia ⁊ imaginabilia)
et videbo trãs iordanẽ mõtẽ iſtum Deu.3.f.
egregium.Ad montẽ deũ vidẽdum.
oportet tranſire cuncta que fecit,et
etiã angelos.In quorũ viſiõe mag
dalena nõ delectaẗ.ſed in viſiõe dei
que per abſtractionẽ inueniẗ.Si de
niq; volueris vti hac viſiõe dei opt;
vt cetera proijcias ab oculis tuis et
a memoria tua.¶ Secũda hui9 cru Tentio.
cis pars dicitur tentio. Nã tenere
opus eſt et ſtare in hac viſione pre
dicta,nec eã dimittere leui occaſiõe
Demõ ſiquidẽ nititur:vt euaneſcat
ab oculis noſtris,ſed vigilãdum et
orandũ monet xp̄s: ne quis incidat
in hãc temptationẽ:vt cito dimittat
orationẽ iſtã mẽtalẽ.qua quis nitiẗ
in ſolum deũ eleuare mentẽ ſuã.De
predicta ſpirituali viſiõe intelligiẗ Puer.3.c.
illud,Lignũ vite eſt his qui appre-
henderint eam: et ſtatim detẽtione
ſequitur et qui tenuerit eam beatus
Ecce qñ mltũ valet hec tẽtio.Nã
et beatus iob dicit.Tenebit iuſtus Job.17.c.
viã ſuã:et mũdis manib9 addet for
titudinẽ.Via hec. recollectio men-
tis eſt:qua q̄s ſe excitat videre deũ
ſolũ oculis mẽtis.hãc ergo viã qui
tenebit btũs erit. Si ſtatim ꝙ cogi-
tare ceperit allidet ad petrã fidẽ cõ-
gitatus.Nam fides predicat:n cui

aſſimilemus deum qui propterea ꝙ
in corporeus eſt figuratur in tabula
raſa ppitiatorij:vbi nulla erat exa-
ratio nec pinctura. Hanc tabulam
verſis in eam vultibus tenebãt che
rubin,vt nos docerẽt iam dicte viſio
nis perſeuerãtiam ſiue tentionem.
fruitio. ¶ Tertia pars ſiue brachium hui9
crucis.dicitur fruitio,nã oportet:ꝙ
nimis cõplaceat aïa in duobus iam
dictis: nec de alijs gaudeat,immo
dicat.Letatus ſum in his que di-
Ps.12.f. cta ſunt michi ⁊c.Sit ergo ſicut mel
ori meo:et letetur cor meũ in predi-
ctis,ſicut exultant victores capta-
Eſa.9.a. preda:quando diuidunt ſpolia mul
ta. ibibat ſibi anima recollectionẽ
ſicut ſpongia ibibit aquã ,et ſit ſi-
cut ebria et non a vino ſed a fruitio
Ps.130. ne ſpũali dei:vt dicere valeat.Sicut
ablatatus ſuper matrem ſuã ita re-
tributio in anima mea immo ſicut
lactatus vberibus maternis fruitur
eis oĩ alio neglecto:ſic et tu poteris
frui deo tuo,ei nimio adherẽs fer-
uore intime dilectionis.q2 ſcriptum
eſt Delectare ĩ dño:et dabit tibi pe
titionem cordis tui. Nam ipſa dei
fruitio eſt vera oratio.
¶ Quartũ crucis brachiũ ẽ vnio vo
Vnio. lũtatũ vt quẽadmodũ caret ,ppria
pſonalitate ſuppoſito verbi iſerta
Duplex eſt hũanitas ſic tu cares propria volun
volũtas di tate abnegans eam:nolens niſi vo-
luntati dei tui adherere,quatenus
dicere valeas. Non mea voluutas
ſed tua fiat. Si volũtati dei reſiſtit
nemo,ſatis erit ſecur9: q̄ oĩa ei ꝯmi
ſerit q̄ oĩa bõa efficit et mala pmit
tit.Duplex (vt aiũt theologi)ẽ volũ
tas dei.ſ. ſigni et beneplaciti.Vo-
luntas ſigni eſt ea que in ſacris lite
ris ſignificatur nobis. De hac dici
tur hec eſt voluntas dei ſanctifica-
tio veſtra.Voluntas beneplaciti eſt
que mala permittit euenire,Nã nec
arboris folium: nec paſſer cadit in
laqueũ ſine hac voluntate,que eſt
Job.2.c. velut titul9 crucis. Huic duplici vo
luntati dei vnitus erat:ille qui dixit

.Si bona ſuſcepimus de manu do- Job.2.c.
mini:mala autẽ quare non ſuſtinea-
mus? Non dixit mala de manu dñi
ſuſcipi,qm̄ intentator malorum eſt
deus:Quis ea permittat:q̄ ſi euene-
rit ſuſtinẽda ſũt.Huic etiã duplici
voluntati dei etiam vnit9 erat ſctũs
dauid quando dixit domino.Para- Ps.107.
tum cor meum deus paratũ cor meũ
vt.ſ.agat oĩa que iuſſeris:et perte-
rat omnia:que ei permiſeris eueni-
re.Hic duplicibus veſtitus erat ve-
lut domeſticus dei,duplicia recipe-
re volebat pro oĩb9 peccatis ſuis.ſ.
bona agere per voluntatem ſigni:⁊
mala pati: p voluntatẽ beneplaciti
Vidiſtis ergo fratres crucẽ ſpiritus
cuius primũ brachium dicitur viſio
dei fidelis,Secũdũ tentio eiuſdem.
Tertiũ dr fruitio.Quartũ dr vnio q̄
q2 duplex eſt ſecũdũ duplicẽ dei vo-
lũtatẽ ex ea fit crucis titulus irrefra
gabilis.Nemo eni; valet impedire
que de9 pmiſerit.Qm̄ ideo dicit apo
ſtolus.Neceſſe eſt:vt veniant ſcan-
dala.Eſt eñ fidelib9 ſcãdalũ crucis
qñ eã ferre ſatagũt.Namq; vident
aliã legẽ in mẽbris ſuis:que legi mẽ Rõs.7.d.
tis ideſt pdicte cruci repugnat ,qm̄
illa carnalis ẽ:et iſta a deo ſpiritua
lis:vt crux ſpũs dici queat. vtinã ꝙ
ſancti viri de hac ſpirituali cruce di
cant.Abſit michi gloriari niſi in cru
ce. domini noſtri ieſu xp̄i.
¶ In tertia pte aduertam9:an pctõ Tertia ps
res dicere valeãt ṽba thematis. O
dñe ieſu ſi qui gloriantur in malitia
haud in cõſulto dicerẽt.Abſit michi
iam gloriari niſi in cruce dñi noſtri
ieſu xp̄i.Si peccator hec ope dice-
ret optime celebraret crucis exalta- Depreſſio
tionẽ.Sunt q̄dam hoc feſtũ ore tm̄ crucis.
quotidie celebrãtes. dũ; aiũt.Per
ſignũ crucis d̃ inimicis nr̄is libera nos
deus noſter. Hij ponentes ſuper
frontẽ ſuam,ſuper os et pectora cru
cem dominicã, arbitrantur ſe eam
exaltare.Quod ego dubito. Nam
vt ait auguſtinus non exaltaret ſi-
gillũ regis:ſed poti9 deijceret q̄ vel

let eo ſignare ſaccum ſtercoris. Nõ
ne hoc faciunt pctõres dum ſe cru-
ce xpi ſignãt? Tunc ſane muniũt ſi
gillo regis eterni ſaccum ſtercoris,
nam peccatoris caput ſtercore ꝓrũ-
dinum ſcilicet ambitione plenũ eſt:
de quo dicere poſſum9. Si aſcẽderit
Job.20.a. vſqz ad celũ ſuꝑbia eius: ⁊ caput ei9
nubes tetigerit: velut ſterqliniũ in
fine perdet. Nõne etiã peccator hꝫ
os ſuũ oĩ ſpurcitia plenũ? Si ĩ mul
tiloquio non deerit pctm̃: ⁊ terribi-
lis eſt in ciuitate ſua homo linguo
ſus: quid dicam de ceteris peccatis
Apo.16.d lingue, niſi ꝙ vidit iohãnes exire d
ore beſtie tres ſpirit9 immundos in
modum ranarum ⁊ ꝙ vt ait iacobus
Lingua maculat totum corpus no-
ſtrum? De corde aũt peccatoris vbi
abundant mala quid referam, cũ a
Mat.15.b corde exeant cogitationes peſſime:
furta: adulteria ⁊c. Nam oĩs homo
peccator de malo theſauro cordis
ſui profert mala. Ue igitur eis qui
pleni oĩ dolo ⁊ oĩ fallatia ſignũ dñi
Eſa.11.c. cum ac diuinum ſuper ſe imponũt,
quia contra hos in die iudicij exal-
tabit dñs crucẽ ſuam: ⁊ leuabit dñs
ſignuu ad nationes, vt a quattuor
plagis terre congreget diſꝑſos iſra
el. Sed quid dicam vobis fratres?
Debetis ne relinquere conſignatio
nem veſtram? Oportet non vos cru
Exaltat crucem peccator. ce ſignari? Abſit. Si hoc faciatꝭ hu-
militer: ſi vos pie ac timentes tanꝗ
infirmi aut indigni conſignaueri-
tis benequidem: qꝛ crux chriſti ſana
tiuum ſignum eſt. Dum ergo ſe pec
cator cruce ſignare decreuerit, hac
intentiõe faciat: vt ſcilicet deinceps
non glorietur in eis que diximus:
ſed in alijs dicens intra ſe. Ueniat
dñe crux tua ſuꝑ caput mentis mee
que eſt intentio, non dirigenda niſi
cruci tue: vbi tu ipſe glorioſe exalta
tus es, vt eaꝫ etiã in celo exaltares.
Dum ſignauerit os ſuũ dicat. Pone
Ps.140. dñe cuſtodiam ori meo, et oſtiũ cir-
cunſtantie labijs meis: ne vnꝗ lo-
quar niſi cõformia ſeptem vbis cru
cis tue. Dum cordi appoſuerit cru-
cẽ dicat: Pone dñe cordi meo ſigna
culum certum, et fac mecum ſignum
in bonum, ne vnꝗ valeã cogitare ni
ſi ad crucem cõducentia. Talia hu-
militer dicenti dabit xps crucẽ ſuaꝫ
in ſignũ clementie, ne demones va-
leant nocere ei: ſicut nec percutiens
angelus nocuit eis: qui ſuper vtrũ- Exo.12.b.
qꝫ poſtem habuerunt agni ſangui-
nẽ ad protectionem ſuam. Chriſtia-
nus quilibet per fidẽ habet ſangui-
nẽ xpi ſuper poſtem aĩe, ⁊ dũ ſignat
ſe videt eã ponere ſuꝑ corporis po-
ſtem: et hoc vult ille qui lauit nos a
peccatis noſtris ĩ ſanguine ſuo. Ut Apo.1.
autem videas: qualiter hodie et ſa-
cra pagina perſonat verba thema-
tis, aduerte quomodo hodie gloria-
tur in cruce duꝫ eam multiplici figu Torrens figurarũ crucis per alphabetum
ra deſignat. O crucem feliciſſimam
quoniã tu es arbor vite, qua arbo-
ris vetite mala curantur. Tu es ba
culus ſenectutis noſtre: quia deo di
cimus. Uirga tua et baculus tuus
ipſa me conſolata ſunt, baculum in
quã ſine quo viam paradiſi non va
lemus peragere. Tu es columbe ra-
mus: quo ceſſare diluuium dignoſci
mus: et finem accipere peccatũ. Tu
duces moab demones percutere ſur
ges velut virga ex iſrael chriſto. Tu
es virga eleuata ſuper mare mũdi,
vt ſecuruꝫ tranſitum prebeat electis
dei. Te erexit Jonathas fili9 dei: et 1.reg.14.
in fauum noſtre redemptionis intin
gens cecorum oculos reparauit. Fe-
rax es et fructifera diuinis fructi-
bus onuſta erga nos: que apud he-
breos ſterilis eras. Tu es gazophi-
latium ſanguinis chriſti ⁊ theſauro
rum redemptionis eterne. Humilis
incedit coram te verus dauid nuda-
tus ſicut vnus de ſcurris: vt te hume 2.reg.6.b.
ris deferat. Joſue qui eſt filius dei Joſue.8.
nunc leuat clypeum crucis cõtra ci-
uitatẽ hay: vt eã optineat. Tu es la
mina aurea in frõte põtificis xpiani
vbi nomẽ dĩ ieſ9 ſculptũ eſt. Tu ipſa
es mons dei, mõs pinguis pingue-
dine mi

dine miſericordie diuine vbi mĩe an
tiꝗ inueniunt. Tu noĩe dei gaudes
qꝛ per crucẽ xpm intelligo. Tu es ſi
cut oliua fructifera ĩ domo dei mul-
Cãt.8.a. ta propagine diues. Tu es palma
de qua ſponſa dixit. Aſcendã in pal
mam: et apprehendam fructus eius
Que ẽ iſta q aſcẽdit de deſerto xpo
delitijs affluẽs inixa ſupra dilectuꝫ
ſuum? Hec eſt regis eterni aula, ſca-
la veri iacob: cui dominus nimis in
nititur ⁊ ſceptrũ aureum aſſueri: qd
fidelibus extẽdit in ſignũ clementie
Hec eſt ſignũ dei viui: quo ſignãtur
electi: optinẽtqꝫ palmas, hec ẽ thau
Eze.9.b. quo gemẽtes ſignãtur: atqꝫ dolẽtes
ne quis eos ledere audeat. Hec eſt
victorie ſignum: quo etiam aereas
poteſtates deuincit chriſtus. Tu es
chriſtifera: et virga paſtoris in te
curram accinctus, quia per te me re-
cipiet: qui per te me redemit.
¶ In huius tertie partis initio: dic
quomodo caro chriſti eſt tertia crux
pctõribus patens: qui alias attinge
re nõ valẽt, qꝛ ſpũales ſunt. Hec au
tẽ corporalis eſt corporis ſenſib9 ap
ta: que videre ⁊ tãgi poteſt. Hec eſt
cruciata tm̃: et vndiqꝫ afflicta ꝓpter
nos. Xpo igitur in carne paſſo: vos
ſi crucẽ eleuare cupitis eadẽ cogi-
1.pet.4.a. tatiõe armamini. Qui enim paſſus
eſt ĩ carne deſijt a pctis: vt iã nõ ho
minũ deſiderijs, ſꝫ voluntate dei ꝙ
reliquũ ẽ ĩ carne viuat tẽporis. Hec
ait petr9, volẽs vt nos crucifigam9
carnẽ nr̃aꝫ peccatricẽ: ſicut xps ſuã
innocẽtẽ. Si enim et paul9 caſtigat
corpus ſuũ: et illud in ſeruitutẽ redi
git, quid faciem9 nos fratres mei
quorũ caro vermibus pctõrũ ſcatu-
rire non ceſſat? Saltim ergo in car-
ne veſtra crucẽ xpi exaltate: qd page
Crux carnis. re poteſtis, ſi quatuor cordis paſſio
nes ad crucem adduxeritis. vt ſic ex
quatuor brachijs crux efficiat. Bea
tus igitur vir qui ſpẽ ſuã nõ in mũ-
do ſed in deo poſuerit crucifixo. In
hac eñ et latro ſpem ſuã collocauit
Job 14.b. de qua btũs iob ꝑhibet. Lignuꝫ hꝫ
ſpem ſi preciſum fuerit rurſum vire-
ſcit: et rami ei9 pullulãt. Preciſa eſt
crux xpi: que iã eũ minime cruciat, eã
tñ oportet vireſcere in nobis ſaltim
per ramos ſuos: vt vnuſquiſqꝫ par-
tem habeat. Secũda pars eſt timor
dei, nã ſi crux habet cruciare etiã po
tentes potenter in die iudicij: cur nõ
eã amplectemur nũc: modicuꝫ qd ſi
oporteat cõtriſtari in varijs tempta Pri.pe.1.d.
tionibus? Tertia eſt gaudiuꝫ. Quid
vobis dicã fratres de gaudio cru-
cis? Uidete qd ſcriptũ eſt. Ibãt apo Actu.5.g.
ſtoli gaudẽtes ꝯſpectu cõcilij: qm̃ di
gni habiti ſunt ꝓ nomine ieſu contu
meliaꝫ pati. Quarta crucis pars eſt
triſtitia pctõrũ noſtrorũ, que virga
crucis punienda ſunt: qua deus ca-
ſtigat egiptũ, vbi dũ virgam crucis
moyſes tenebat in manu, nil aliud
erat niſi virga: dũ autẽ cã ꝓijciebat Exo.7.b.
verſa eſt in colubrum ceteros man-
ducantẽ, ſic eueniet peccatoribus.
Nã ſi nunc eã ꝑ penitẽtiã teneãt pa
rum cruciabuntur. Ideo enim dicit
xps vt vnuſqſqꝫ tollat crucem ſuaꝫ Mat.16.d
ad ſequẽdũ eũ, nõ inquit meã qꝛ ma-
gna eſt: et non poterit ad eã: ſed ſuã
aptã ſibi. Alioquin ipſa crux fiet eis
coluber: qui aĩas deuorabit. Tunc
enim capientur a cruce: qui eã nolũt
modo capere. Finies cũ torrẽte figu-
rarum predicto.

¶ De ſacris ſtigmatibus beati fran
ciſci ſermo 39.

¶ Abſit michi gloriari niſi in cru
ce. ad Galatas 6.c.d.

¶ Inuocatio vbi maria gliãt ĩ cruce

Vbi quis habet potio
ra: ibi gliari ſolet qua
ſi confidens in eis, ex
hoc ſequitur illa ſentẽ Mat.6.c.
tia que dicit. Ubi eſt
theſaurus tuus: ibi ⁊
cor tuum erit: quaſi in loco glorie
ſue. Hec ferme gloriatio fuit in Eze
chia rege Iſrael: q iactãter oſtẽdit 3.re.20.
babilonie legatis domũ theſauror
eius. Nam rex ad eum miſerat: vt cõ
gratularentur ei: eo ꝙ ab infirmita-

te conualuiſſet. Ezechias vero vt le
tificaret legatos oſtendit eis erariũ
ſuũ in quo nimis gloriabať. O bea-
ta virgo vbi habes potiora: vbi eſt
theſaurus tuus: vbi ſunt bona tua?
Certe in cruce, ibi habet quicq̃d ha
bet: ibi eſt omne bonũ ſuũ: ibi ē the
ſaurus eius vnde recte ait. Abſit mi
chi gloriari niſi in cruce. Si tantum
gloriatur quis in loco: q̃tũ habet in
eo: quis enarrare ſufficiet, q̃tũ ma-
ter dei gloriatur in cruce? Nam plꝰ
habet in ea q̃ omnes ſancti: pluſq̃
omnes angeli. Habet ſane in cruce
q̃tum deus ipſe. Naꝫ vtriuſqꝫ. ſ. dei
et marie filius erat: q̃ pēdebat in cru
ce. que eſt locus theſaurorum celi et
terre. Uenit autem mors volens di-
uidere ea que erant patris eterni ab
eis que erant matris miſericordie,
ſed neſciuit mors ſeparare: que con
iunxerat deus. Nam diuiſio in mor
te xp̄i non fit inter diuinitatē et hu-
manitatem: ſed inter animam et cor
pus, ideo ſolũmodo diuiſum eſt ꝙ fi
lius dei ſumpſit ex matre. Pater au
tem videns marie fraudem largiſſi-
ma bonitate ſua dixit. date illi infã-
tem viuum. ſ. in reſurrectiõe, vbi om
nis facultas eius reſtituta eſt ei: et
maternitas prior. Immo et ſeptēpli
citer datur ei theſaurꝰ iã omni glo
ria plenus et gratia, taliter ꝙ ex eo
dare poſſit his: qui indigent: et his
qui eam fuerint deprecati: ſi obtule
rint pro gratia obtinēda aue maria.
¶ Argumētũ dicendorum.
¶ Prior v̈ba thematis dicēs: erat
xp̄s maxime dũ mãebat ĩ cruce ipa:
Ubi aduerte ꝙ ceteris v̈tutibꝰ me-
Attributa dei ſunt in cruce. liores ſũt potētia: ſapiētia: ⁊ bõitas
hec tria cuicũqꝫ pſone trinitatis cõue
niũt: q̃uis theologi ea diuidũt. Tri
buentes patri potētiam, filio ſapien
tiam: ſpũiſctõ bonitatē. Tamen hec
tria et filius ipſe habet, ſed ea nõ ex
ercuit magis q̃ in cruce vbi meliora
q̃ potuit: et habuit operatꝰ eſt, pri-
mat.27.f. mo fecit potētiã in celo et in terra.
Nã et celos tenebris induit: ⁊ terrã
tremefecit, et infernũ qui propterea
dedit mortuos ſuos: nã monumen- Mat.27.
ta aperta ſunt: et multa corpora ſan
ctorum qui dormierãt: ſurrexerunt.
Quid potentius? Tunc reuera exti-
tit verus ſanſon fortiſſimus homi-
num, qui dum mori vellet: ⁊ duas tē
pli colũnas manibus haberet: cla-
mauit ad deũ dicēs. Domine redde
michi fortitudinē meã priſtinã. Sic Iud.16.g.
fecit xp̄s, qñ cornua crucis in mani
bus eius erant velut due colũne tē-
pli eccleſie vnde clamauit ad patrē
dicēs. Deus deꝰ meꝰ: vt quid dereli mat.27.e
quiſti me. ſ. in manibꝰ inimicoꝝ meo
rum. Redde michi fortitudinē meã
priſtinam, qua. ſ. naſcens oſtendi ſi-
gna in celo et in terra, qr nunc in eiſ
dē locis ea oſtendere cupio ↄtrario
modo. ne celi dent iam lumen ſuum
aut ſtellam ſed eas quas habēt ab-
ſcondant et ſolem: terra non letifi-
cetur ſed tremebũda: ſcindat etiam
lapides ſuos: atqꝫ tremat. Ecce quo
modo fecit potentiam in cruce. De
ſapientia vero quid dicã? Naꝫ crux
vltra hoc ꝙ cathedra dei dicitur.
Satis monſtrat ſapientiã chriſti nõ
ſolum in verbis ibi prolatis, ſed in
hoc ꝙ armis aduerſatricibus victor
euaſit. Nam demon et mundus cru
ce victores erant, et in ea vincun-
tur a xp̄o qui tantum ſapiētie oſten
dit, vt nullibi maiorem acquireret
gloriã cõprehēdēs ſapientes in aſtu Job.14.a.
tia ſua. Ubi aduerte ꝙ iob volēs ho
minē aliquãtuluꝫ inhonorare dicit
eum natũ de muliere. Et ne inhono-
ratio iſta xp̄o veniret, talem fecit il-
lã mulierē de qua natꝰ eſt. vt ei ſit
honor naſci de illa: qualiter nemo
natus eſt, ſic nunc iudei volētes xp̄i
denigrare famã: eũ cruci affigũt: tñ
dñs glĩe tñ glorificat crucē, vt nullũ
dedecꝰ ei ſit ĩ ea obire. De ea nãqꝫ
cãtat eccleſia. O crux ſplēdidior cũ-
ctis aſtris mũdo celebris ⁊c. Uiam
inferni vocabat mũdꝰ crucē: maledi
cēs pēdētē in ligno, ſed xp̄i ſepiētia
oſtēdit nullã eſſe viam certiorē pa-

radiſi q̃ crucis. Bonitas vt ait dyo
niſiꝰ ē diffuſiua ſui ⁊ magis in cruce
vbi ſunt mie antiq̃ dñi: ⁊ mias poſte
riores adinuenit in ea. Ibi nullã fe
cit ↄminationē. latrõi petēti ſui poſt
ea memoriã, tribuit regnũ, toti po-
pulo dedit cõtritionē vt reuerterē-
Luc.23.g. tur percutiētes pectora ſua. Et cru-
cis bonitas atqꝫ largitio nõ eſt ex-
inanita: nec erit q̃uis bibãt oēs pec
catores terre, in ea q̃cq̃d habuit de
dit xp̄s etiã nõ petētibꝰ: vt pꝫ de io
Jo.19.e. hãne. cui dedit matrē. O igiť pctõ-
Luc.1.g. res venite ꝑ viſcera mie dei nr̃i: in
quibꝰ viſitauit nos oriēs ex alto. ſ.
crucis adipē ſuũ diffũdēs ad vnctio
nē egrotãtium, qr q̃tã magna fecit
xp̄s ibi iure dicit. Abſit michi glĩa-
ri niſi in cruce. Hec verba poſtea di
xit petrꝰ crucifixꝰ et andreas nolēs
de cruce tolli et paulꝰ, et nouiſſime
btũs frãciſcꝰ cuiꝰ crucifixionē coli-
Diuiſio. mꝰ hodie. ¶ Tres ptes erũt ſermo
ni, nãqꝫ in prima frãciſcꝰ noſter di
cet v̈ba thematis cũ angelis vt eos
imitetur. In ſecũda cũ ſctis vt eos
alet vexillifer. In tertia cum pecca
toribus vt eos conuertat.
¶ Iã audiſtis fr̃es in ſermone exal
Prima ps tatiõis dñice crucis quomõ ſctis an
gelis dictũ ē. Requieſcite ſub arbore
ponãqꝫ buccellã pãis, ⁊ ↄforteť cor
vr̃m poſtea tranſibitis. Hoc dixit
Ge.18.a. abrahã pr̄ multarũ gētiũ. ſ. deꝰ tribꝰ
hierarchijs. q̃ a labore vie ſub cruce
Crux ē arbor angelorum. q̃euerũt. Nã ſcotꝰ in ſcdo ſentētiaꝝ
ꝑ via eoꝝ quaſdã morulas aſſignat
eis, in q̃bꝰ qñ ſtabiles nõ erãt dede
rũt operã labori. vt etiã angeli labo
res manuũ ſuaꝝ mãducarēt. Nec mi
rũ ꝙ requieſcãt in cruce angeli qr ipa
Dan.4.b. figurať in arbore magna danielis:
in cuius ramis volatilia celi nidifi-
cãt: ⁊ quieſcũt. Difficile tñ videť id
qđ ſequiť. ponãqꝫ buccellaꝫ panis.
Ubi aduerte: ꝙ filiꝰ dei ē panis an-
geloꝝ: quē homo nõ comedit, donec
deꝰ eũ poneret ĩ cruce paruulis frã
gēdũ. De hoc pane mali angeli di-
xerũt. Mittamus lignuꝫ. ſ. crucis in
panē eius probantes an filius dei
ſit: et eradamus eum de terra vi-
uentiũ. et nomē eius nõ memoretur
ãpliꝰ. Attamē ꝑ idē ſtabiliũt ſapiē-
tiã dei. que oībꝰ mobilibꝰ mobilior
eſt, dũ ſcit ex malicia eorũ ordinatio
nē ſuã elicere. Nã per lignũ putaue
rũt euꝫ eradicare de terra viuētium
et per lignuꝫ firmatus eſt xp̄s in ec-
cleſia: vnde letantes etiam angeli Mar.16
dicũt mulieribus. Ieſum queritis na
zarenũ crucifixũ nõ eſt hic. ſ. in loco
funebri: ſꝫ in terra viuētiũ. Putabãt
etiã ꝑ crucē nomē xp̄i obliuioni tra-
di, ſed per eandē fecit ↄpēdiũ acq̃rē
di finē. Nã humiliauit ſemetipſum Phi.2.a.
dñs noſter ieſus xp̄s vſqꝫ ad mortē
tñ in glĩa eſt dei patris. Unde ipſuꝫ
xp̄i nomē dicit. Abſit michi gloriari
ri niſi in cruce ꝑ quã ad tãtã deueni
gloriã. Si oĩa coopanť ĩ bonũ hijs
q̃ ſcdm ꝓpoſitũ vocati ſunt ſancti: q̃
to ampliꝰ ei q̃ eſt ſctũs ſctõꝝ? Crux
q̃ verſa eſt xp̄o in currũ glorie. Sed
nũc videamꝰ id qđ in prĩa figura ſe
quiť. ſ. Cõforteť cor vr̃ꝫ: ⁊ poſtea trã Buccella panis eſt chriſtus.
ſibitis. Ubi aduerte: ꝙ michael ⁊ an
geli eiꝰ locũ euacuauerũt a malis, ⁊
ipemet eũdē locũ ⁊ ſedes debēt iple
re hominibus ſctis: attamē hoc fa-
cere nõ valuerũt niſi mediante buc-
cella panis, mediãte corpe xp̄i: cuiꝰ
meritis hoc fecerũt. Poſtea inq̃t. ſ.
poſtq̃ cognoueritis incarnationis
miſterium tranſibitis ad homines
glorie adducendos. Nec mirum ꝙ
hoc dicatur angelis: quia omnes Heb.1.d.
ſunt adminiſtratorij ſpiritus miſſi
propter eos: qui hereditatem capi-
unt ſalutis a malis angelis deſola
tam. Omnes igitur veniunt quotti-
die ad nos deferentes fructum cru
cis. ſ. buccellam ſiccam xp̄m dei, de
qua dr̃. Melior eſt buccella ſicca cũ puer.7.a.
gaudio q̃ domus plena victimis cũ
iurgio. Chriſtꝰ in cruce ſiccus ac ſi-
tiens melior eſt: q̃ ſinagoga plena
victimis aĩaliũ cũ iurgio ſacerdotũ.
Hãc buccellam xp̄s in cruce ⁊ in al-
tari pro nobis oblatã angeli defe-

runt in celum: eiuſqꝫ merita deſerūt
Franciſcus vulneratur ad nos, ⁊ preſertim hodie ad beatū
fráciſcū: cui miniſterio angelico cru
cis apparet hoſtia tēſis in cruce bra
chijs ⁊c. Beatus ergo fráciſcus cui
ſeraph apparuit ſignās eum chara
ctere in volis plantis latere, dū for
mā crucis gerere: vult corde ore et
opere, Hic ſctūs ad honorē bti mi-
chaelis archangeli ſtrictū ieiunium
inchoauit, nō in maris portu vbi pi-
ſces inundant: ſed in mōte aluerne
vbi vix panis ⁊ aqua poterāt habe-
ri. Cū ergo hic angelorꝝ amicus mō
tē aſcendiſſet aues celi, q̄ ipſos an-
gelos repreſentāt: nimiū letātes de
eius aduētu circa eū extēdētes alas
ſuas coreas vidētur facere, atqꝫ ge-
ſtiunt ſuam ei exultationē oſtendere
dulcius canētēs. Btūs aūt fráciſcus
hoc intuēs dixit ſocio. Letare frater
qm̄ hec auium exultatio ſignū eſt: ꝙ
ipſe deus pater oim̄ affluētius dona
ſua contribuet nobis. Hoc em̄ ſuſpi
cant aues ꝯgratulantes bonis nr̄is
Dū ergo in hoc monte morā trahe-
ret vir dei: circa feſtuꝫ exultationis
ſancte crucis vt ait bonauētura. ⁊ vt
Seraph crucifixus. poſtea reuelatū eſt in eodē die exal-
tationis apparet in montis culmine
xp̄s crucifixus in ſpecie vnius ſeraph
ſex alis tectus. cupierat em̄ xp̄s iterū
exaltare crucem ſuā in beato franci
ſco, q̄ ſanctitate altiſſimus erat. Naꝫ
et monti ⁊ aquile comparat̄ ſanctus
iſte adhuc viuēs. Uult ḡ dei filius ite
rū ſuā exaltare crucē in franciſco: eū
qꝫ per crucē exaltare. cui apparuit ꝑ
ſonaliter: qui ſolum perſonaliter de
ſcendit ad paulū ⁊ franciſcū. Cetere
aūt apparitiones aut reuelationes
per angelos fiunt ⁊ hec non ſine an
gelis facta eſt. Nā ⁊ ipſe xp̄s vt ſe-
raph et crucifixus apparuit, vt ami
cus eius franciſcus cognoſceret q̄ti
ponderis erat ſe imaginē crucifixi re
cipere: qua ⁊ ſeraphin: gloriātur, qui
dū xp̄s penderet in cruce contemplā
tes eum crucifixi ꝑmanſerunt. Spe-
culū quidem ſine macula (vt ait dyo

niſius). ſunt angeli ⁊ in xp̄i contēpla
tione caluario monte ſunt eius ima
gine inſigniti. Uñ etiā nūc in celo re
quieſcunt ſub arbore crucis contem
plātes crucifixi charitatē: q̄ nimium
eos excedit. Exiſtēs ergo xp̄s in cul
mine montis vocitauit ad ſe ſeruum
ſuū franciſcū quē examinat de amo-
re, vt amplius liq̄fieret aīa eius quā
videns vt ceram mollem ei ſe appli
cuit ſalutari āplexu, vt Iſaac volēs
bñdicere filiū ſuū Iacob: quē antea Gen. 27. a.
deoſculatur ⁊ palpat eū familiariter
tangens delectatus in odore filij ſui
q̄ erat ſicut odor agri pleni: poſtea
ei contulit amplā bñdictionē q̄ apta
eſt franciſco cui ſe xp̄s applicuit ve-
lut ſigillū cere diſpoſite. Nec ſolum
eius corpus ſigillauit vt ſignatus eſt
lapis vbi ſepultus eſt dñs, ſed eius
aīe ſe immiſit: eius penetrās eſſentiā Franciſcus ſigillat̄ vt ſit impeccabilis.
ꝑtrāſiens benefaciendo ei, nā ⁊ in
aīas ſctās ſe trāſfert. Scut ea q̄ ſūt
in voce ſunt ſigna eorꝝ q̄ ſunt in mē
te, ſic vulnera que ſuut in corꝑe fran
ciſci deſigant mētis impreſſionē: de
qua loqui parꝝ valemus, ſolūmodo
tñ aſſero cū btō bernardino: ꝙ btūs
Franciſcus poſtq̄ vulneratus eſt a
xp̄o impeccabilis manſit. nec nō ⁊ in
gratia ꝯfirmatus. Immunis equidē
eſſe ſolet: qui regali vtitur ꝓuilegio,
et irrefragabilis eſt epl̄a. q̄ ſigil-
lo regali clauditur oibus timendo.
Si herbarꝝ applicatio ſanat mor-
bos, cur ego non dicā ꝙ tam intima
ſctiſſime carnis xp̄i applicatio car-
nē franciſci ſanauit? Iſte regis regū
vtitur plagarū priuilegio, eiuſqꝫ ſi-
gillo munitus efficitur imunis a pec
cato. Si ſerpens eneus eo ꝙ figura
xp̄i crucifixi fuit: ſe aſpicientes ſana
bat: q̄to amplius ſanaret eum: q̄ te- Franciſci priuilegiū Num. 21. c.
neret in ſe eū ſuſpenſum? Ubi queſo
inuenies ſerpentem. i. xp̄m crucifixū
ſuſpenſum, niſi in corpore franciſci?
Oportet ergo ob nimiā ꝓpinquita-
tem firmius ipſum ſanari etiam a no
xia inclinatione: que a theologis vo
cat̄ lāgor nature. Uñ morſus tētatio

nū ſerpentiū in corꝑe nr̄o: non leſe
runt aīam eius, q̄uis eos ꝑpeſſa ſit:
nullo modo tñ ad mortē alicuius pcti
Sap. 1. a. ¶ Sicut in maliuolā aīaꝫ nō introi
uit ſapientia incarnata xp̄s, ſic nec
habitauit vnq̄ in corpore ſubdito
vllis peccatis. Uñ liber a pctō man
ſit fráciſcus tali ſcemate inſignitus.
Domus em̄ regia aſilū eſſe ſolet. vbi
occidit̄ nemo: fráciſci corpus ēt ecclīa
eſt ab ipo xp̄o conſecrata diuio oꝑe
ꝑ ipreſſionē plagarꝝ, ex quo ibi oimo
da ſecuritas ⁊ libertas remāſit a pec
cato. Angelo em̄ ꝑcutienti dictu eſt,
Exo. 12. d. ne lederet domū: q̄ ſuꝑ vtrūqꝫ poſtē
haberet ſanguinē agni. Beatus frā
ciſcus ſuper vtrūqꝫ poſtē. ſ. anime ⁊
corꝑis habet agni imaculati ſangui
nē, qua ꝓtectus ab angelo ꝑcutiēte
ſecurus eſt: qm̄ in eo nec paruū cogi
tatū demon poterit occidere. ¶ Si
tanto remotiores ſumus a peccato:
Franciſci mortificatio. q̄to mortificamus membra noſtra:
que ſunt ſuper terram, quid nunc di-
cam de illo: qui ea non ſolum a ſe ſꝫ
a chriſto habet mortificata? Ad hūc
cuius caro erat ſicut caro pueri chri
ſtus vt alter helyſeus deſcendit de
monte glorie. Iſte aūt manebat mor
tificatus in lectulo penitentie ſue,
Ps. 40. de quo dicitur. Dñs opem ferat illi
ſuper lectum doloris eius. De lecto
crucis: quem chriſtus ſtrauit in te-
nebris factis per vniuerſam terram
De hoc crucis lecto ei opem attulit
chriſtus, vt per ampliorem dolorem
vulnerum ex toto eius mortificarē-
tur membra ⁊ deinceps vita impec
Jo. 20. f. cabili viueret. Non enim viuifica-
tur ad iſtā vitā niſi prius moriatur.
¶ Si tactus vulnerum chriſti tan-
Franciſci cōfirmatio tum valuit erga thomam apoſtolum
vt ei fidem diuinitatis ⁊ humanita-
tis aſſūpte preſtaret firmiſſimā, q̄d
non efficeret in franciſco ipſorꝝ vul-
nerū taꝫ intima ⁊ dilecta impreſſio?
Poſtq̄ accepit vulnera fidem viuā
poſſedit, nā ipreſſio, que apparet in
corꝑe ſignū eſt ipreſſionis facte in
aīa, q̄ indelebilis fuit, qꝛ manu de:

ſtabilita. Ex tūc ergo tā viuā fidem
habuit, vt per nullū peccatum mori
deinceps poſſet, Immo dubito an
manſerit fides, paſſionis xp̄i in eo
poſt ipreſſionē illā, quid em̄ oporte-
bat credere: quod rei experimēto ꝓ-
bauerat? Unde nobis de xp̄o dicat
franciſcus Signū poſuit ſuꝑ facieꝫ
meam, vt nullum preter eum amato
rem admittam. Si ergo tactus vul-
nerum poſuit in thoma fidē, que nō
erat, q̄to melius potuit in franciſco
fidem iam formatam ſtabilire, et in
ꝯcuſſam reddere? Si aqua immun-
da qua franciſcus abluerat manus
ſuas fuit ſufficiens ad expellendum
peſtem animalium, que nimis inua-
luerat. nā eorꝝ ꝓprius paſtor cui re-
uelatio facta eſt pergēs ad fratres
ab eis petijt ablutionē, quā ei ange
lus dixerat aīalibus ꝓfuturam. Fra
tres aūt, fráciſci pedes abluētes de-
derunt poſtulanti, qui aſpergēs yſo
po aīalia ſua ſtatim ab eis peſtem
nunq̄ rediturā expulſit. (Mirabile
dictu) ⁊ mirabilius eſſet ſi ſangnineꝫ
a latere franciſci manātem afferret.
Si ergo ſanguis franciſci aīalia ſa
nat, cur nō dicam impreſſionē vulne
rū tam validā fuiſſe in eo: vt confir-
maret nutantē? Nos inſtabiles ſu-
mus: aīalia noſtra ⁊ motus carnis
peſtē peccati patiuntur, nō autē cor Pedes fráciſci confirmati.
pus franciſci qd̄ vt vidimus ab alijs
repulit peſtē, ⁊ xp̄s ab illo. Nam et
ipſa conſignatio facta in fráciſco vi
detur ꝓdicare impeccabilitatē. Eſt
enim in ea quedā peccādi repugnā-
tia, quomō em̄ ad malū currerent pe
des tam bonis clauis chriſto affixi?
Quomodo cadere poterat, qui dño
ſtabat: ⁊ cruci affixus erat? Quomō
poterat cuꝫ fure currere, qui talia do
na largitoris reciperat in pedibus
ſuis? Pedibus ergo ſuis dicamus.
q̄ pulchri ſunt pedes euangelizan- Eſa. 52. b.
tium pacem. ſ. internam, euangelizā
tiū bona etiam exteriora. Si in cal
ciamētis aliquarꝝ protectionū greſ
ſus filie principis dicunt̄ pulchri, q̄

to pulchꝛiores extimãdi ſunt huius
anime affectiones:quas deus vulne
ribꝰ ſuis calciare dignatꝰ eſt? Quo-
modo inſuꝑ frãciſcꝰ poterat pollue
re aliquo pctõ manꝰ ſuas,quas deꝰ
ꝓꝓꝛio abluerat ſanguine? Quomõ
poterat habere manus rapaces,ha-
bẽs in eis vulnera ſaluatoꝛis? Quo
modo poterat manus habere colle-
ctas,qui tanta receperat bona? Quo
modo eſſe poterãt manꝰ frãciſci ad
bonũ debiles,cũ eas manus xp̃i ro-
boꝛauerãt? Quomõ deniqꝫ coꝛ eius
malũ cogitare poterãt,cum nõ minꝰ
ós q̃ ipſum coꝛ ex eis qbꝰ abũdat
ꝓferre aut cogitare poterit? Quicq̃d
(inquit frãciſcꝰ)conabar dicere,qc-
quid cogitare,q̃cquid operari,quic-
quid amare,quicq̃d mente reuolue-
re,q̃cq̃d memoꝛia depingere,chꝛiſtꝰ
Gala. 2. d. erat. Nã viuo ego iã non ego:viuit
vero in me xp̃s:qui in me manẽs ip̃e
facit oꝑa. Nunc aũt aduerte:ꝙ hoc
Priuile- donãtur priuilegio ſancti moꝛiẽtes
gium moꝛ- vt.ſ.impeccabiles deinceps perſe-
tuoꝛum. uerent. Nõ loquoꝛ de moꝛtuis pec-
catoꝛibus,qui etiã poſt moꝛtem ad
dunt pctã pctis,q̃uis dãnatis deus
nõ imputet pcc̃m ad nouã penã,ſed
loquoꝛ de eis qui in charitate deceſ
ſerunt:qui impeccabilitate donãtur
nam ſtatim poſt moꝛtẽ cõfirmantur
in ea gr̃a quã habebant. Uñ ꝑ moꝛ-
tẽ moꝛitur in ſanctis potentia pec-
cãdi. Et ob id moꝛs eſt tam dilecta
ſctis,eãqꝫ magis diligũt q̃ vitã ipaꝫ
melioꝛẽq̃ dicũt diẽ moꝛtis diẽ nati-
uitatis. Et propterea ꝙ moꝛtui iuſti
ſunt iã ĩpeccabiles,feliciores iudi-
caui moꝛtuos q̃ viuẽtes,vñ aĩa cuiꝰ
libet iuſti ẽ triſtis vſq̃ ad moꝛtẽ,pꝛo
pterea ꝙ adhuc eſt in periculo pec-
cãdi,tñ in moꝛte vbi ceciderit lignũ
ibi erit,ſi ad charitatis dexterã, vel
ad ſiniſtrã dãnatiõis. Juſti autẽ in
ip̃o moꝛtĩ articulo dicunt̃ q̃eſcere a
laboꝛibꝰ ſuis,maximꝰ aũt laboꝛeoꝝ
extitit in ↄſeruãdo charitatẽ,de qua
poſt moꝛtẽ ſunt ſecuri,ꝙ nõ ꝑdetur.
Jã ḡ btũs frãciſcꝰ vulneratꝰ fuit ad

moꝛtẽ letali vulnere ĩ coꝛde recepto
vulnerato aũt coꝛde imediate ſequit̃
moꝛs. Si ḡ xp̃s hũc ſctm̃ ad moꝛtem
ferit,opꝫ,ꝙ nõ auferat ab eo priuile
giũ ↄſequẽs ipaꝫ moꝛtem. Alioquin
vita miraculoſa qua deinceps vixit
potiꝰ cederet ei in detrimẽtũ,ac ma-
ius periculũ ꝓ tãto theſauro cuſto-
diẽdo. Ac de ↄtinuo illo miraculo q̃
poſt ĩpꝛeſſionẽ viuebat,periculũ re-
poꝛtaret,cũ dẽpto illo miraculo ſeq̃-
ret̃ moꝛs pꝛecioſa, ⁊ priuilegiũ ↄfir-
matiõis. Xp̃s iã moꝛtuꝰ ſuſcepit vul
nus laterale,qđ ĩpꝛeſſuꝫ eſt frãciſco
vt ſentiret, q̃ ſenſiſſet xp̃s cũ maria
Hoc miſterium figurat̃ in libꝛis ma
chabeoꝝ vbi dr̃. Alexãder iuſſit ſpo 1. ma. 10. e
liari Jonathã ⁊c. vſqꝫ ⁊ reuerſus eſt
Jonathas in hieruſalẽ cum pace ⁊ le
ticia. Huius figure expoſitionem at
tẽdite fratres. Nã rex alexãder xp̃s
eſt,interpꝛetatur eñi adiutoꝛ viroꝝ
et xp̃s aploꝝ fuit adiutoꝛ,eos ĩ gra
tia confirmando inter quos velut in
ter pꝛimos amicos poſuit franciſcũ
ſcribens eum ideſt firmãs in gratia
ſicut apoſtolos in die ſancto pẽthe-
coſtes,vbi amoꝛem ſpiritusſancti ac
ceperunt. Js ergo rex iuſſit franci-
ſcum ſpoliari veſtibus ſuis ſpolian-
do eum veteri homine ⁊ abuſu pec-
candi: et eum indui purpura crucis
tincta canalibus plagaꝝ: ⁊ fecit euꝫ
rex ſedere ſecum in cruce euꝫ clauis
ſtatuẽs,dixitqꝫ pꝛincipibꝰ ſuis.i.an
gelis quoꝝ miniſterio frãciſcꝰ ſuſce
pit vulnera. Exite cum eo in mediũ
ciuitatis. Hoc fecerunt angeli: quã
do franciſco tacente, et vulnera ni-
mis abſcondente ipſi ea diuulgarũt
vt patet in dicto miraculo animaliũ
Sic ergo ciuitas aſſiſij ⁊ totꝰ mũdꝰ
vidit purpuraꝫ regis eterni,qua ob
chꝛiſti vulnera franciſcus erat indu
tus. Pꝛedicat̃:ne vllꝰ aduerſũ frãci
ſcũ ĩterpellet,nec demõ eũ fallat, nec
mũdus alliciat neciã caro eũ per blã
ditias decipiat: aut inquietet. Un-
de ſequitur. Nec quiſq̃ ei moleſtus
ſit de vlla ratione ſcilicet contra ve-

niens eis que diximus. Nam ⁊ ali-
bi franciſcꝰ dicit. Nemo michi mo
Gala. 6. e. leſtꝰ ſit ⁊c. Omnes ergo frãciſci glo
riam videntes fugiunt pꝛimo demo
nes qui quottidie crucem fugiunt:
qua chꝛiſtus muniuit franciſcum, et
mũdus qui paupertatem fugit: qua
franciſcus diues eſt ⁊ indeuoti fu-
giunt,iam nolentes obloqui contra
vulnera ſaluatoꝛis ei luculenter im-
pꝛeſſa. Inſuper fecit eum ducem re-
ligionis minoꝝ:et participem pꝛin-
cipatus ideſt crucis ſue, que dicitur
pꝛincipatus ſuper humeruꝫ eius. A
Eſa. 9. a. mõte igitur aluerne reuerſus eſt frã
ciſcus in hieruſalem cũ pace,nã du-
plici pace potitus eſt ob mentis trã
quillitatem ſedato remoꝛſu conſciẽ
tie:et propter amoꝛis multitudinem
iam rebellione ſubpꝛeſſa quietꝰ gau
det ĩ pace ſua duplici De qua iugis
leticia accumulata eſt,dum ſe videt
ſignatum ſigno filioꝛũ iſrael .ideſt
videntium deum,quod in ſe exara-
tum cernebat,ideoqꝫ quaſi tranſla-
tus videbatur in vita ad multitudi
nẽ ſignatoꝝ, quam vidit Johãnes
in Apo. Ob iſtã ergo cõfirmationeꝫ
voluit eũ xp̃s honoꝛare: ⁊ ſeraphico
vultu letificare, vt oſtẽderet eum iã
non humano modo ſed angelico vi-
uere amoꝛe ſtabilitum et gratia con
firmatũ. Ac ſi diceret ei chꝛiſtꝰ,ſp e-
cimen te volo facere non minoꝛum
ſed maioꝛum amatoꝛum,quia ideo
ſeraphico igne te accendo,vt foꝛtis
Cãti. 8. a. ſit velut moꝛs dilectio mea interfi-
ciens omne quod contradicit vite
gratie:quoniam amoꝛ iſte moꝛtifica
bit in te omne malum vt ſecurus di-
cas. Abſit michi gloꝛiari niſi in cru.
Scda ps. ¶ In altera parte decreui oſtende-
re,quomodo franciſcus cum omni-
bus ſanctis dicere valeat verba the
matis,quia vexillifer chꝛiſti eſt,qui
moꝛem habet alliciendi milites ad
pugnam,etiam ſolo aſpectu. Nam
ſi elephantibus oſtenditur ſanguis
vue aut moꝛi ad acuendum eos in
pꝛelium,quãto melius poterit fran-

ciſcus oſtẽdere ſanctis oĩbꝰ vulne
ra ſaluatoꝛis vincẽtis mũdũ? Quis
etiam ſanctoꝛum videns hunc etiam
coꝛpoꝛe ſuo vulneratum non anima
bitur: vt pꝛo chꝛiſto ampliora et a-
crioꝛa pati non deſideret? Dum ve-
xillum chꝛiſti eleuat in ſe, videtur ex
pꝛeſſe dicere. Empti enim eſtis pꝛe- 1. coꝝ. 6. d.
cio magno: glꝛificate ⁊ poꝛtate deũ:
in coꝛpoꝛe veſtro,ſicut me videtis
habere. Unde poſſumus de franci- Ezec. 31. c.
ſco dicere illud Ezechielis. Omne
lignum paradiſi dei non eſt aſſimi-
latum ei et pulchꝛitudini eius, quo-
niam ſpecioſam feci eam: et multis
condenſiſqꝫ frõdibus. Et emulata
ſunt eam omnia ligna voluptatis:
que erant in paradiſo dei. Ecce quo
modo dei emulatione omnes ſancti
emulantur franciſcum quoniam de
fert vexillum dei dum ait. Abſit mi-
chi gloꝛiari niſi in cruce domini no-
ſtri Jeſu chꝛiſti. Nec mirum ꝙ ſan-
ctos excitet franciſcus: qui ideo de-
ſcribitur in medio candelabꝛoꝛum
aureoꝛum, ideſt inter omnes cetus
ſanctoꝛum habens etiam in copoꝛe
ſignum filij hominis, eiqꝫ ob id ſi-
milis eſt,qui in franciſco ſignum le
uat ad nationes ſanctas. Si cruceꝫ
ſpiritualẽ franciſci volueris pꝛedi-
care: lege ſermonẽ exaltationis cru-
cis maxime ſecundam partem.
¶ In tertia parte facile erit pecca- Tertia ps.
toꝛes monere,ne in alio gloꝛientur
q̃ in cruce domini noſtri Jeſu chꝛi-
ſti per franciſcum eis oſtenſam pꝛe-
ſertim hodie recipiens a chꝛiſto vul
nera ſua. Sed quid opoꝛtet eis pꝛe
dicare vulnera chꝛiſti exarata in car
ne franciſci,cum quottidie nos infe
ramus chꝛiſto vulnera etiam noua?
Sunt ſiquidem peccatoꝛes filij de-
ſertoꝛes: conuerſi in arcum pꝛauum,
qui contra factoꝛem ſuum non du-
bitãt ſagittas emittere. Si hoc nõ
ita eſſet: minime diceret Chꝛiſtus. ps. 68.
Suꝑ doloꝛẽ vulneꝝ meoꝛum addi-
derũt. Nõ dicit quid quottidie nos
addamus vulneribus ſuis, qꝛ nõdũ

Hec additio peſſima nō finit: nec fi
nietur vſqʒ ad cōſummationem ſecu
li. Sumus enim ſemper addentes
preuaricationē: et peccatuʒ peccato.
Superbi addunt corone xp̄i ſpinas.
pungentes, dū ambulant in mirabi
libus ſuper ſe. Auari eius manibus
addūt duritie clauos curuantes di
gitos reflexos, luxurioſi aīaʒ xp̄i ad
amaritudīnē perducūt: ex eo ꝙ ipſi
delectantur in rebus peſſimis facti
abhominabiles ſicut ea que dilexe
runt, inuidi non quieſcunt vulnerā
tes iterum latus eius, dum in corde
ſeruāt rancorē proximi et memores
ſunt iniurie ciuium ſuorū. Irati tot
malos ictus inferunt xp̄o: quot ſen
tētias proferūt cōminātes. Guloſi
afferūt xp̄o acetū cū felle mixtum dū
ſeruiuit ingluuie. Pigri afferunt pe
dibus xp̄i dolorem ſatis grauē dum
videt pedes noſtros non ambulare
in pacis via: ſed libenter peragere
itinera inferni. Unde nūc in preſen
tiarum dicere poſſumus illud exodi
Quicquid hauſeris de fluuio verte
Exo.4.b. tur in ſanguinem. Fluuius eſt volu
ptas que fluit a generatione in ge
neratione ſemper inundās, vbi etiā
pueros necat rex ſuperbie. Quicq̄d
ex hoc voluptatis fluuio hauſeris
Heb.6.a. in ſanguinem offenſionis xp̄i verte
tur, qm̄ paulus dicit: ꝙ peccatores
ſunt iterū crucifigentes filiū dei, qui
Eſa.1.d. ait eis. Cū multiplicaueritis oratio
nes veſtras non exaudiam, quia ma
nus veſtre ſanguine plene ſūt, q. d.
quid leuatis man⁹ vr̄as orātes, cū
eas ꝯtra me armatas ⁊ erectas hac
ten⁹ habueritis: dū em̄ op⁹ pc̄ti ex
erces manus ingeris xp̄o domini, q̄
ꝓpter pc̄tā tua crucifix⁹ eſt, iterūqʒ
crucifigeretur: ſi mors ei dn̄ari poſ
ſet. Nō ſic fratres mei non ſic. Sʒ
veraciter dicite. Abſit michi gloria
ri niſi in cruce dn̄i noſtri ieſu xp̄i. Il
le gloriatur in cruce qui delectatur
Gloriatio crucis. in ſapore crucis. ſ. in aſperitate ve
ſtium et nuditate, que reſplendet in
cruce gloriaturqʒ in penuria cibi et
potus et in hoꝝ incuria, in pane ar

cto: vino breui aut acri. que nimiū
in cruce abūdant, qui pedes incul
tos atqʒ diſcaltiatos ferre non ve
retur: ſicut crucifixus. Qui dat locuʒ
ire et patiēter patit: ſicut dn̄s ieſus pri.pe.2.d
qui dum pateretur, non cōminabat.
Ille quoqʒ gloriatur in cruce: qui
pro ſuis perſecutoribus orat: ſicut
xp̄s in cruce. Duʒ ergo ſatagis emu
lari virtutes crucis: optime diceris
in ea gloriari. Parū enim prodeſt
adorare in loco vbi ſteterunt pedes
xp̄i: niſi et tu ſaltim ex parte ſequa
ris veſtigia eius. oportet ergo non
in malitia, ſed in cruce gloriari pro
pter quam deus preſtabit gloriaʒ in
celo: qui etiā in terra per eandē cru
cem dignat⁹ eſt gloriā preſtare bea
to franciſco. Nam iſte beatus vir
eſt archa federis: vbi theſaurus re Torrēs figurarū frāciſci p alphabetum
dēptionis noſtre reponitur hodie,
hic eſt beniamin adoleſcentulus: q
hodie in mentis exceſſu portionem
ſuam accepit: in quinqʒ partib⁹ vul
nerum ceteros fratres excedētē, hic
eſt columba que ore corde et opere
defert ad nos ramum crucis viren
tibus folijs vulnerū: que recenter ac
cepit, hic purpura et fibula aurea do
natur hodie a vero alexandro xp̄o.
hic hodie eleuat virgam crucis ſu
pra mare mundanum, vt prebeat ei pri.ma.1.d
viam tranſcundi ad celū: ſuiſqʒ ali
menta prebeat. Hic fatur hodie ex
abundantia cordis: cuius verba vt
facula ardebāt. Hic ē pluſq̄ʒ gedeō:
qui baculo crucis non ſoluʒ triticuʒ
cogitationis, ſed ſe totum et mundū
purgare voluit. Hic eſt Helyſeus Iudic.6.d
qui hodie accepit palliū helye ma
giſtri ſui, dū magiſtralē crucē acce 4.re.2.b.
pit a xp̄o: qui etiā in celo ea indut⁹
eſt. Hic eſt Ionathas qui virgā cru
cis tenet manibus, et eā p medita 1.re.14.d.
tionem et famam extendēs intingit
in fauū redemptionis humane, que
dulceſcit in celo: vbi vulnera non
vulnerant. Hic hodie velutiſūmus
pontifex lamina crucis ornat fron
tem ſuam et ſe totum: vbi etiam eſt
nomen dei: q2 crux deitatem habet.
Hic ho

Hic hodie monte aluerne glorificat
velut monteʒ ſynai, vbi non in tabu
lis lapideis: ſed ī tabulis cordis hu
mani legē accepit amoris digito dei
viui ſcriptā: et exaratam. Nunquid
poteſt homo iſte abſcōdere ignem
ardoris in ſinu ſuo, quin veſtimēta
eius ardeant? Oleum manare ſolēt
aliquorū ſanctorū corpora, ſed cor
franciſci ſanguinē ſudat ſalutarem
Hic vir pactum dei hodie accepit
in carne ſua melius q̄ʒ patriarcha
hebreorum, q2 hic patriarcha mino
rum eſt, de iſto poſſunt dicere an
geli. Quis eſt iſte qui venit de edō
Eſa.63.a tinctis veſtibus de boſra? Omnib⁹
et nos reſpondeamus. Iſte eſt qui
ſe rubo crucis inſecit ardenti pluſq̄ʒ
moyſes, nā ille nō ē ꝑmiſſ⁹ accedere
iſte vero tantū acceſſit huic rubo ꝙ
ſpinatus et cruentatus ſit in corde.
Hic eſt pluſq̄ʒ ſalomon: nā in omni
gloria pellium ſuarū q̄uis nimis lau
dentur, nō eſt tā glorioſe viſus. Pel
lib⁹ animaliū indut⁹ erat alter: hic
aūt pellib⁹ xp̄i Hic eſt thau ſigna
tus dum viueret, qui poſt morteʒ ſi
gnatis filijs iſrael iungendus erat.
Hic eſt de quo dicitur. Uidi alteruʒ
Apo.7.a. angelum aſcendentem ab ortu ſo
lis habetē ſignum dei viui: quod in
die iudicij apparebit in celo. Hic eſt
vexillifer xp̄i regis. Iſte eſt yſaac q̄
viuus immolatur per crucē exhibēs
corp⁹ hoſtiaʒ viuētē ſanctā deo pla
centē. Hic vt alter iohānes euange
liſta ſenex iubet ſe leuari per loca re
mota vt dei amorem predicet, nam
et ſi beatificam⁹ beatū Ilefonſum
ex eo ꝙ inſulā accepit per man⁹ ma
rie, q̄ʒtū oportet euehere beatū frāci
ſcū qui ab ipſo xp̄o xp̄iferis plagis
indutus eſt? Hic per gratiā et in fu
turo per gloriam quā michi ⁊ vobis
ipſe preſtet amen.

¶ Beati mathei euangeliſte ſermo
40, de eius euangelio.

¶ Cū publicanis ⁊ pc̄tōrib⁹ mandu
cat magiſter. Mat.9 b.

Inuocatio ad mariā inuitātē filiū dei

Alteq̄ʒ dei filius cūʒ
publicanis et pecca
toribus ederet fecit
ei maria conuiuiʒ in
domo ſua, vbi eū fe
cit publicanorū ami
cum. In conuiuio nāqʒ ſolent opti Maria inuitauit filium dei.
mates ardua expedire negotia, ideo
conſiliū eſt negotiatoribus: vt poſt
prandium accedāt: ſi bene cupiunt
nogotiari, ſed maria meli⁹ repperit
conſilium. Nōne aptius eſt dominū
inuitare, eiqʒ conuiuiū exhibere: vt
poſtea petitiones noſtre innoteſcāt
apud eum? Sic fecit beata virgo: vt
pacem inter deum et genus noſtruʒ
ſtabiliret, inter quos demō accuſa
tor fratrum ſuorū inimicitias exci
tarat diſcordie amator et rixe: ma
ria autē deum inuitans ait. Ueniat
dilectus meus in hortum ſuū. Eſti Cāt.5.a.
uo equidē tempore domini habent
hortos quibus ſpaciantur letantes
et ſic dominus deus accenſus pro
pter nimiam charitatem in hortum
ſuum vterum marie deuenit: nam id
dicitur ei. Indica michi vbi paſcas Cāt.1.b.
vbi cubes in meridie. ſ. charitatis
tue. Cibus quem ei maria prebuit
caro virginea fuit: quia ei dictum
eſt, honora deum de tua ſubſtantia puer.3.b.
Ueniat inquit dilectus meus in hor
tum viridem virginitatis mee clau
ſum, vbi caro mea ſit ei cibus in euʒ
tranſformanda: vniēdaqʒ ſibi. Hoc Joh.1.a.
deus compleuit quando verbum ca
ro factum eſt in maria: et habitauit
in nobis per gratiaʒ. Iā ex tunc dei
filius amicus noſter permāſit: quia
ideo dies incarnatiōis dicitur dies
letitie cordis eius. Nimis quidem
letatur deus in hominum amicitia
Hoc marie conuiuium paratuʒ deo
figurauit heſter: dum aſſuerum inui
tauit vt populum ſuum ei concilia Heſt.7.b
ret, quod effectum eſt: tam ad plenū
vt omnem obtinuerit petitionem.
Pro reliquijs ergo huius conuiuij
gratiarum colligendis ad noſtrum
ſermonem: marie offeramus geni

bus flexis Aue maria.
¶ Argumentum dicendorum.
¶ Nulla in re ampliori opus eſt
Conuerſio magiſterio q̃ in peccatorum cõuer-
peccatoris ſione, immo ⁊ potentia opus eſt ma-
difficilis. iori: quamuis hoc ſapientie aſcriba
tur principaliter. Ubi aduerte: ꝙ in
nullo alio effectu ſe deus cauſe ſecũ
de aſtrinxit ſicut in iſto, qñ nõ coa
cta hominis voluntate peccatorem
ad ſe reducit, non ſine ipſo conſen-
tiente. Unde Auguſtinus ait. Qui
creauit te ſine te: non ſaluabit te ſine
te. Mirabilior ergo eſt peccatoris
cõuerſio, q̃ totius mundi creatio,
nam vt mundus fiat nichil ex parte
eiꝰ requirit deus: qui vocat ea que
non ſunt tanq̃ ea que ſunt, vt autẽ
conuertatte: requirit aſſenſum tuũ:
Hie. 51.a. alioquin non diceret. Curauimꝰ ba-
bilonem: et non eſt curata, ideſt no-
luit curari. Nec ſolo verbo dei con-
uertitur peccator: quo creata ſunt
vniuerſa viſibilia, ſed oportet vt co
operetur deus: et addat formalem
gratiam: que ceteris operibus non
eſt addita. Ex hoc ſoluta manet il-
la queſtio qua queri ſolet: cur non
ſaluantur oĩs: cum deus velit om-
nes homines ſaluos fieri. Ad quam
dicimus: ꝙ non omnes filij deſerto-
res obediunt euangelio: ſed rẽnuũt
deo vocante, cum hoc tamen deꝰ nõ
ſolum vt dauid aufert pecus. i. pec-
catorem de ore leonis ⁊ vrſi: ſ3 de vẽ
tre vt figuratum eſt in Jona illũ ex-
trahit: vt conuertatur ⁊ viuat, ⁊ etiã
per ꝯuerſum peccatorem alios ſepe
conuertit: dum qui erant arma dia-
boli fiunt arma chriſti. Uñ ait the-
ma. Cum publicanis ⁊ peccatoribꝰ
manducat magiſter. ſ. alios peccato
res, vtens conuerſis ad conuerten-
dos populos: vt patet in euãgeliſta
de quo eſt ſermo. In cuiꝰ prima par
te diſſerã qualiter eu3 xp̃s inuitauit
Diuiſio. In ſcd̃a aũt qualiter ipe inuitat xp̃3
¶ Ex fame xp̃o euenit ꝙ matheum
publicanũ mãducaret: nõ ſolũ q̃dẽ
Prima ps. manducauit cum illo ſed illũ. Chri-
ſti tanta erat fames ad peccatores:
vt dicere valeamꝰ. Facta ẽ fames in
terra. In chriſto cuius humanitas Ruth. 1.a.
de terra virginea ſumpta fuit, pre-
ualuerat fames terre: vt terrenos
homines in ſe trãſmutaret. S3 que
fames in deum cadere potuit? Aiunt
medici ꝙ eſuries prouenit ex nimio Fames chri
calore naturali conſumente omnia. ſti eſt deſi-
Unde cum infirmis deficiat natura derium no
lis calor non eſuriunt. Calor chriſti ſtre ſalutis
amor eſt de quo paulus ait. Chari- 2. cor. 5.c.
tas chriſti vrget nos: vt ſcilicet cibꝰ
eius ſimus. Ait enim: da michi aĩas
cetera tolle tibi. Nolo alium cibum
preter animas, quarum ſolus prepa-
rator exiſtam. Tanto deſiderio de-
ſiderabat manducare peccatores, ꝙ
cibi corporei obliuiſcebatur: immo
ſic mentium conuerſione ſatur erat,
ꝙ aliud rẽnuebat alimentum etiam
oblatum: vt patet in ſamaritana, cu
ius conuerſione ſatiatum inuene-
runt eum apoſtoli alios afferentes
cibos. Sicut teſte bonauentura ali
quando contingere ſolet, ꝙ eucha-
riſtie digna et multum deſiderata ꝑ
ceptio: famẽ extinguat corporalem
ſic in chriſto animarum cõuerſio fe-
cit. Nam ideo apoſtoli poſt eius ex
itinere fatigationem ⁊ ierunt. Nun
quid aliquis attulit ei cibum? Come
derat quippe animam ſamaritane.
Huius cibi tam cupidus eſt ⁊ fame
licus, ꝙ etiam deuoratum a beſtia-
li demone comedere non dubitat.
Nam publicani et peccatores de-
moni cibus ſunt. Ei enim dicit. Ter Geñ. 3.c.
ram comedes cunctis diebus vite
tue ideſt terrenos homines. Nõ mi-
retur ergo iam beatus Job ſi quiſ- Job. 6.b.
piam comedere poſſit quod non eſt
ſale conditum, cum chriſtꝰ putredi-
ne peccatorum hominem comedat
infectum. Sed ne miremini fratres
et vos: quia talis cibus chriſto no-
cere non potuit, immo ille multũ ꝓ-
fuit ei. nam ex charitate non ꝓpter
ſe qui bonorum noſtrorum non in-
diget, ſed propter nos homines et

propter noſtram ſalutem xp̃s come-
dit peccatores. Quis enim iã deſpe
ret xp̃m videns matheum publica-
num inuitantem? Letentur etiam
auari chriſtoq3 viſcera nimis ada-
periant: quoniam ad hominem pec-
catorem diuertiſſe audiunt. Ille eu3
queſiuit, dei filius eum inuitauit: ac
multum gratiſſime recepit: paruipẽ-
dens ꝙ ex hoc amicus publicanorũ
diuulgaretur: aut in furorẽ ꝟſus nõ
ſuã iacturã3, ſed mathei comodũ at-
tendẽs: qr ſcriptũ eſt. In amicitia il
Sap. 8.d. lius delectatio bona: ⁊ honeſtas ſi-
ne defectione. Male delectatus fue
rat matheus in mũdi gloria, vbi ſo-
lũ exterior honeſtas eſt: ſed in chri-
ſto delectatur optime vndiq3 hone-
ſtate conſpicuus. In materiali cõui
uio comedens delectatur, non autẽ
ꝙ comeditur: ſed in ſpirituali quod
chriſtus parauerat matheo: nõ chri
ſtus ſed matheus ipſe amplius dele
ctatus eſt: quia non chriſto ſed illi
accreuit gratia, na3 ⁊ fames iſta chri
ſtum cruciabat: immo ⁊ crucifixit fa
me quidem chriſtꝰ obijt. Creſcebat
eñ quottidie in eo amor famelicus
⁊ ſi non quo ad affectum: quo ad ef-
fectum tamen, quoniam maiora ſem
per pro conuertendis peccatoribus
faciebat: ideo equidem dixit in cru-
ce, ſitio, ſalutem videlicet animarum
errantium: quam non per eſuriem, ſ3
per ſitim voluit innuere: quia citius
in nos tranſit quod bibitur: q̃ ꝙ co
meditur. Nec in celo fratres chriſto
deeſt prelibata fames, alioquin nõ
videretur a ſtephano ſtans: niſi ob
id ꝙ eius ad peccatores eſt paratꝰ
affectus ſi reſipiſcant: et conuertan-
tur. O peccatores tam exquiſitos tã
expectatos, tam vocatos, tam deſi-
deratos chriſto, ⁊ tamen tam perdi-
tos ⁊ rẽnuẽtes: ⁊ recalcitrãtes. Nõ
obedire paratos, non ſequi expedi-
tos, non audire ſuſpenſos, nõ ama-
re diſpoſitos: vt erat Matheus de
quo dicitur in preſenti euangelio.
¶ Cum tranſiret Jeſus vidit homi-
nem ſedentem in teloneo matheum
nomine: et ait illi. Sequere me. Et
ſurgens ſecutus eſt eum. In his ver Tranſitus
bis includitur qualiter chriſtus ma- dei multi-
theum inuitauerit: in reliquo euan- plex.
gelij qualiter matheꝰ inuitauit chri
ſtum. Sed occaſionata videtur hu-
ius ſancti vocatio ex modo narran-
di, et non primo intenta nam dicit
cum tranſiret Jeſus. Quo ibas do-
mine et quorſum: aut que illuc tran
ſeundi ratio fuit? Nonne ſollicitior
negociatio tua fuit querere filium
abrahe, ouem errantem reducere: et
querere ſeruum tuum et creaturam
tuam? Attendite fratres quia dũ le-
uius miſterium narratur, ꝓfundius
mentis oculis ingeritur. Dum enim
dei filius creaturas pro obiecto ter-
minatiuo habuit, tranſit a priori ꝓ-
ſuppoſita cognitione qua eſſentiam
cognoſcit primo: nã trãſit actꝰ ītel-
lectꝰ diuini primo actu ītelligẽdi nõ
mutato, qr ī eo nõ ẽ trãſmutatio nec Jaco. 1.c.
viciſſitudinis obũbratio ſicut ī no-
bis q̇ dũ volumꝰ alterꝫ cognoſcere
alteriꝰ obliuiſcimur trãſit igitur ad crea
turas. S3 hic trãſitꝰ teſte thoma nõ
dr̃ viſionem facere, ſ3 ītelligẽtiã ſim-
plicẽ qua deꝰ cũcta poſſibilia intelli
git: atq3 dignoſcit. Cũ aũt diuia vo Cognitio
lũtas ſe determinat: vt creentur que diuina.
bñplacita ſunt ei, eſt in diuino intel
lectu ſcientia viſionis qua tranſit
ad ea que ſunt in actu creanda pro
tempore futuro, ſed cum ex eis que
creanda ſunt eliguntur ad eternam
vitam aliqui: tunc maior eſt tranſitꝰ
qui ad ſolos predeſtinatos termina
tur. In hoc multiplici tranſitu ma-
theum vidit, ſed pro eo amplius trã
ſiuit cuncta per ordinem oſtia, nam
non ſolum poſſibilem et creandum:
et predeſtinatum: ſed electum vidit
ad apoſtolatum ceteraſq3 preroga-
tiuas eius. Et cum hec differentia
aut diſtinctio magis ſit in creato in
tellectu ratiocinãte: quã in ipſa ſciẽ
tia dei, que ſimul et ſemel cuncta di
iudicat: non ideo ſpernenda eſt.

Rom̄.13.a Nã vt adducit ſcotꝰ ex paulo. Que
a deo ſunt. ordinata ſunt, et iõ ea or
dinate ↄtẽplari oportet in illo ſpe
culo ſine macula vbi oĩa ordine ma
ximo ſplendẽt. Ergo filiũ dei prima
cognitio ſciẽtia ſui eſt: Secũda ſciẽ
Cognitio dei tia ſimplicis intelligẽtie, Tertia ſciẽ
tia viſionis. Quarta ſciẽtia appro
bationis: Quinta eſt ſciẽtia electio
nis. In prima videt ſe in ſe: ideo nõ
exit: in ſecunda oĩa alia a ſe: ideo in
termino cognitionis exit, in tertia
ex infinitis que cognoſcit determi
nat voluntas que creanda ſunt: et il
lorum habetur ſciẽtia viſionis, vbi
maxime notãdum ac ponderãdum
eſt beneficium creationis: quo ex in
finitis te melioribus creandum de
creuit, in quarta autem cognitione
aut notitia ex creandis habuit ſciẽ
tiam approbatiõis: et ſuper hec om
1.re.2.b. nia habuit ad matheũ ſciẽtiã electio
nis precipue de qua dicitur. Suſci
tat de puluere egenum: et de ſterco
re eleuat pauperẽ, vt ſedeat cũ prin
cipibus: ⁊ ſolium glorie teneat. De
puluere peccatorũ lauando, de ſter
core diuitiarũ tergendo, qd̃ paupe
rem facit q̄r diuites eguerunt: ⁊ eſu
rierunt, dominus elegit matheum:
ad diuitias veriores meritorũ eũ ele
uans vt cum principibꝰ terre apo
ſtolis ſedeat in vna ſediũ duodeciʒ
et ſolium glorie teneret: non ſolum
in celo. ſed in terra dum euangeliſta
fit. Nã ſoliũ glorie xpi eſt euange
lium regni qd̃ nobis eũ glorioſuʒ in
gerit. Et huic ſingulariter euange
Uiſio dei lium tribuitur: qm̄ primus eius ſcri
ptor fuit. Cum ergo tranſiret ieſus
vſqʒ dum in libro vite ad beati ma
thei capitulum perueniret, vidit ho
minẽ ſedẽtẽ in theloneo. Tranſibat
vt eũ inuitaret. Sed nunquid ibi ſo
lus erat, vbi multitudo gentiuʒ eſſe
ſolet? Eũ xp̄s in ſua mẽte vidit vbi
pre ceteris ſolꝰ erat vocãdus ad the
loneũ dei. Sed cum oculi dei videãt
cor vſqʒ ad abſcõditas partes, ⁊ tũc
matheus: vt ex euangelio patet, eſ

ſet publicanus peccator et male ha
bens, auarus et curis ſecularibus
implicatus, cur dicitur hominẽ ſolũ
modo vidiſſe? Imperfectũ eius vide
runt oculi xpi: ſed non ſunt directi,
niſi ad hominẽ quem creauerat, ce
tera vel regẽs aut minime imputãs
quia beatꝰ cui nõ imputabitur pec Ps.31.
catum: aut cuius tecta ſunt peccata
immo et oculi Chriſti ſanatiui ſunt.
Ideo enim cõparatur cuidam aui: q̄
caladrio dicitur, cuius vt aiũt natu
rales. Talis eſt nature p̄prietas vt
coram infirmo poſita ſi ſanabilis eſt
eum aſpicit, ac oculorũ propietate
ſalubri ab eo abſtrahit infirmitateʒ
Unde cum in xp̄o ſint: et in eiꝰ cor
pore omniũ corporalium prerogati
ue: ad animaſqʒ pertingant: ideo ro
gat eum propheta dicens. Reſpice Ps.24.
in me et miſerere mei, quia vnicus ⁊
pauper ſum ego. Chriſtus ergo cui
data eſt virtus cõtinendi oĩa, ſalu
bri oculorũ ſuorũ viſu reſpexit ma
theũ: immo et publicanũ et peccato
rem ac male habẽtẽ, donec eũ homi
neʒ redderet. Spatioſe quidẽ reſpe
xit eũ nec perfũctorie, nã ideo dicit
dñs. Oculi mei ad fideles terre. Dũ
eos reſpexit fideles reddidit: iõ q̄dẽ Seq̄la xpi
dixit ei. Sequere me. Quid vectiga
lia colligis? Quia ſic actito vitam
meam, parũ lucrifacies: q̄r viri diui
tiarũ nichil inuenerunt in manibus Ps.75.
ſuis: et fructum non capient ex eis,
ideo ſequere me in quo ſunt omnes
theſauri ſapiẽtie et ſciẽtie dei abſcõ col.2.a.
diti. lucra ſequor vt melius viuam ⁊
honoratius, ſequere me: quia qui me
inuenerit inueniet vitã ⁊ hauriet ſa puer.8.b.
lutem a domino. Sed queramus a
chriſto cur cũ ipſe ſit terminus no
ſter: nã in eũ ingredientur. ſ. ad diui
nitatem, et egredientur ad huma
nitatem beati et paſcua inuenient Joh.10.
ideo melius dixiſſet. Tene me: nec di
mittas. Nã ſcriptũ ẽ. Lignũ vite eſt
his qui apprehẽderint eã. ſ. ſapien puer.3.c.
tiam incarnatam: et qui tenuerit eã
beatus. Sed optime dixit xp̄s: nam
et ſi

et ſi eſt terminꝰ etiã eſt via p̄ſequen
da: vñ antea dixerat. Ego ſuʒ via ⁊
veritas. i. vera non dubia nõ errans
hoc tñ quo ad humanitatẽ: ſed q̄ntũ
ad diuinitatem addidit. ⁊ vita ſcili
cet eterna. Sequere igitur humani
tatẽ: vt peruenias ad diuinitatem.
Sequere me hominẽ patientem: nõ
patiaris niſi me pati videris, nõ hu
milieris niſi me videris humilẽ cor
de: non ſis mitis niſi me mitẽ ↄſpe
xeris, nõ ſequaris v̄ba ſed op̄a. Naʒ
qui tm̄ verba ſine operibus ſectat̃
nichil habebit. Nõ ſequaris iam ve
teris legis īportabile iugũ aut mũ
di onera: ſed me: quia onus meũ le
Eccli.23.a. ue: ⁊ honoratuʒ quia gloria magna
eſt ſequi dñʒ. Nõ ergo ſequaris que
hucuſqʒ ſecutus es ſed me ceteris
omiſſis et abnegatis. Matheꝰ aũt
non ſurdus auditor: ſed factor ope
ris aiebat intra ſe. Quis ego ſuʒ do
2.reg.9.c. mine: quia reſpexiſti ſuper canẽ mor
tuũ ⁊ pulicem vnũ ſimilẽ mei? Quis
Seq̄la ma ego vt ſiã apoſtolus xpi dñi? Quis
thei. vt ſim coadiutor dei? Quis vt ſiã ge
ner regis eterni per euangelium eiꝰ
ſapientiam in ſponſam aſſumens?
Quis vt ſiam filiꝰ ⁊ coheres regni?
Surgens ergo ad hec atqʒ ad maio
ra p̄ficiſcens ſecutus eſt eum. De na
thaʒ propheta dicit̃, q̄ ſurrexit ſicut
adeps ſeparatꝰ a carne, ⁊ ſic matheꝰ
qui ſe obtulit deo iure p̄petuo. He
lias etiã dr̄. Sicut ignis ſurrexiſſe:
⁊ matheus alta petit. Sʒ forte q̄ris
vſqʒ quẽ terminũ ſecutus eſt eũ. Nã
facile eſſet xp̄m vſqʒ ad nuptias ce
nam vel hortum ſequi, Matheꝰ au
tem ſecutus eſt eum vſqʒ ad marty
rium: quod in conuiuio altaris pro
chriſto ſuſcepit. In altaris menſa ei
chriſtus conuiuium fecit ad quod
eum inuitauit, vt eum mutaret in ſe
Peractis autem ſacris iuxta altare
orãs inuenitur matheus quaſi poſt
prandium gratias agens, et p̄ chri
ſto martyrio coronatur: nam epige
niam quã xp̄o conſecrarat defendit
fi lie regis ethiopie ſpõſe regis eter

ni p̄pugnator extitit q̄r xp̄o ſe deuo
uerat, p̄ quo apl̄s virginitatis ama
tor gladium p̄tulit: vt ſic nõ ſolũ in
honoribus ⁊ paruis laboribꝰ xp̄m
ſeq̄retur ſʒ in maximis, nec eſſet vt
canis ignobilis p̄dã dimittẽs dum
ſpineta ⁊ nemus intrat: cũ ibi citius
q̄ntuis laborioſiꝰ capi poſſet. Poterit
ḡ dicere xp̄o matheꝰ. Sequar te dñe Mat.10.
quocũqʒ ieris etiã iter ſpinas crucis
O dñe ieſu q̄ntũ adiuuiſti huiꝰ ſcti Exclama tio.
infirmitatẽ vt ſeq̄ret̃ te, inquireretqʒ
pacẽ: ⁊ p̄ſequeretur eã. Sicut pr̄ be
nignus te ei obtuliſti: vt ei oĩa co
operarent̃ in bonũ: etiã pctã p̄teri
ta: eũ prior dilexiſti: ⁊ añq̄ te voca
ret vocaſti, ſup̄ eum ſicut flumẽ pa
cis te effudiſti melle ſuauiſſimo iun
dans: tu pr̄em inflãmaſti vt eum di
ligeret: q̄r p̄ eo rogaſti, ⁊ ei p̄ ſpiritũ Joh.h.4.
ſctm̄ miſiſti vt fieret in eo fons vite
ſaliẽtis in vitã eternã. Tu qui ĩ mẽ
ſa eternitatis añ ſecula comediſti:
non dedignaris ad huius publicani
cõſedere mẽſam, ⁊ in tm̄ eũ: et quos
ad te p̄duxit amaſti: vt amicus dice
ris publicanorũ. Felix publicanꝰ in Scd̃a p̄s
quo p̄ delicto ſuperabũdauit gr̃a.
¶ Nũc videas qualr̄ ⁊ ipſe xp̄o ↄui Cur inui tat xp̄m.
uiũ p̄parauit videns ſe inuitatum ab
eo: vbi nota maximaʒ huius ſancti
aduertentiam. Ex quo vocatus eſt
a chriſto effudit in ſe aĩam ſuam, et
ad ſe reuerſus ait ĩtra ſe. O quot in
vita mea turpi meo lucro ſeduxi ⁊ ex
emplo deteriori p̄peram egi, plures
aĩas a deo ſubtrahẽs de quibꝰ red
diturꝰ ſum rationẽ ante tribunal xp̄i
ſcio tamen quid faciam: inuitabo eũ
adducãqʒ ei omnes quos meo ma
lo exẽplo deturpaui, vt quẽadmodũ
fecit michi: ſic faciat eis: magnifica
uit dñs facere mecum: magnificabit
facere cum eis. Mos eſt ei quocun
qʒ intrat vel ſup̄ menſaʒ predicandi
⁊ ſic conuertit eos dñs deus meus.
O altiſſimam conſiderationen pu
blicani dei ⁊ primi amore pleniſſi
mam, nam ⁊ deo animas: et aĩabus
deũ reddere volebat. Tale igitur te

hac intentione Jeſus acceptat cõui
Luce.5.f. niũ de quo dr̃. Fecit ei cõuiuium ma
gnuꝫ leui in domo ſua, et erat turba
multa publicanorum: ⁊ alioꝝ qui cũ
illis erant diſcumbẽtes. O magnuꝫ
cõuiuium xp̃i preſentia veneratum:
vbi nec ipſe nec peccatores nũq̃ ſic
epulati ſunt. In hac mẽſa panis eſt
angeloꝝ qui de celo deſcendit ꝓ pec
catoribus cibandis. Hic vnuſquiſ-
qꝫ conuiua pre gaudio poculũ ſuum
cum fletu miſcebat: chriſti dignatio-
nẽ intuens. O magnum conuiuiũ ex
cuius reliquijs etiã angeli comedũt
Luce.15. qꝛ gaudiũ eſt in celo angelis dei ſu
per vno peccatore penitentiam agẽ
te. Ad cinereuꝫ panẽ inuitat xp̃ꝫ qui
charitatiuã penitẽtiam agit. qui ve
ro manũ ſuam extendit ad pauperẽ
etiã xp̃m inuitat. Tertio etiã inuitat
xp̃m: qui eum pane doctrine cibat in
mẽbris. Quarto qui vite actiue opa
exercet inuitat cum martha xp̃m ad
panẽ triticeũ. Qui vero ad ipſum ſu
ſpirare non ceſſat: eumq̃ gemitibus
ad cor ſuũ vocare, ad panem ſucaris
inuitat deũ: quem citius ſatiare po-
teris q̃ ceteros quia ſolo corde tuo
contentus eſt. Hoc etiam conuiuiũ
mathei alterius figura fuit: quod fa
cturꝰ erat in ethyopia, quam in ſor-
tem predicatiõis accepit: vbi in do-
mo eccleſie conuiuium euangelij fe
cit chriſto: cui oĩa ethiopie regna fa
cile adduxit velut turbam publica-
norum. Panẽ ergo verbi dei xp̃o de
dit in minimis ſuis, quibus quod fit
reputat ſibi factũ. Vocatio mathei
Figura hu- ac eius conuiuium figurata eſt in li-
ius ſancti. bro regũ vbi dr̃. Profectꝰ ergo inde
3.reg.19.d helias. ⁊c. vſqꝫ in finẽ capituli. Mã
datũ habuit helias vt pphetaꝫ vn-
geret pro ſe heliſeũ. Ubi aduerte ꝙ
helias interpretatur deus dñs quia
eſt deꝰ ⁊ homo xp̃s d̃ quo alter apo
Joh.20.g ſtolus ait. Dñs meꝰ ⁊ deꝰ meus: vbi
vtrãqꝫ naturam xp̃i ꝯfeſſus eſt. Hic
mãdatum habuit a patre vt matheũ
in pphetam vngeret pro ſe in Heli
ſeo figuratum, qui interpretatur dei

ſalus. Decreuerat enim deꝰ ab eter
no ſaluare eum: Quis ille de ſalute
ſua tẽpore vocationis nichil ſollici
tus erat. Queadmodũ enim miracu
loſe deus alium curauit in corpore
ſic iſtum curauit in anima, nec de
ſalute cogitantem: et ob id eius ſa-
lus dicitur dei. ſ. miraculoſe operan
tis ſine alijs adminiculis. Hic dicit
filius ſaphat qui interpretatur iudi
cans: ex quo innuit ꝙ matheus eſt
filius iudicantis: ac ſi diceret ꝙ eiꝰ
conuerſio fuit quoddã iudicium dei
quoꝝ iudicia abyſſus multa. Quis
enim inueſtigare ſufficiet: cur non
eſt electus in apl'is nathanael in quo Joh.1.g.
dolus non erat cum ipſe prior vene
rit ad xp̃m, ⁊ eſt electꝰ iſte publica-
nus? Hic ergo ꝓ xp̃o iubetur vngi
in prophetã, euangeliſta quippe ꝓ-
pheta fuit: ⁊ primꝰ inter euãgeliſtas
poſterior autem electus inter apl'os
⁊ ex vtraqꝫ ratione amabilior erat.
Naꝫ infans qui poſterius gignitur
amplius diligitur maxime ſi ſapien-
tior ſit. Hic apoſtolꝰ poſterior fuit
electus: et prior ſapiens euãgeliſta
Hic arãs reperitur in auaritie cam-
pis illo aratro de quo dr̃. Araſtis in Oſee.10.a
pietatem: iniquitateꝫ meſſuiſtis: co-
mediſtis frugẽ mẽdatij. Sꝫ nec pre-
termittẽdũ eſt, ꝙ auarus iſte in duo
decim iugis boum arabat, que ſunt Commina
duodecim ꝯminatiões: quas in aua tiones in
ros cõminatur ſcriptura corpus et auaros.
aĩam pertingentes. Propter primã
Eſaias dicit. Ue qui ꝯiũgitis domũ Eſa.5.b.
ad domũ. Propter ſecundã ipſemet
ait. Ue qui predaris: nonne et ipſe
predaberis? Propter tertiam alius Eſa.33.a.
propheta dicit. Ue qui congregat
non ſua: et contra ſe denſum lutum. Abac.2.b
Et alibi. Ue qui ꝯgregat auaritiam
malam domui ſue. Propter quintaꝫ
dicit amos. Ue qui opulenti eſtis in Amos.6.a
ſyon, ⁊ in codeꝫ. Ue qui dormitis in
lectis eburneis. Propter ſeptimam Luce.6.d
dicit lucas. Ue vobis diuitibus. Et
ob aliam dicit iacobus. Ag tenũc di
uites: plorate vlulantes in miſerijs Jacob.5.a

ꝗ euenient vobis. Et ꝓpter nonã di-
cit quidam apl's. Ue his qui in viaꝫ
Judas apo cayn abierunt. Uia eiꝰ fuit inuidia
ſtolꝰ in epi diuitiarum. Propter aliam dicitur.
ſtola ſua.1. Ue ve ve habitãtibus in terra. ideſt
Apoc.8.d. terrena querentibus. Propter vnde
cimã auguſtinus dicit. Ue illis qui
viuunt: vt augeãt res perituras: vn-
de eternas amittunt. Et propter vl
timam ipſemet ait. Maledictus di-
ſpenſator auarus: cui largus eſt do
minus. Iſte duodecim cõminatiões
ſunt iuga boum quas dimiſit Ma-
theus, vt ea chriſtus ꝯmutaret ei in
benedictiones ⁊ prerogatiuas duo
decim quas habuit. Dicitur enĩ ꝙ
cum veniſſet ad illum ſuper eũ pal-
liuꝫ ſuũ miſit ideſt ſpũs ſancti virtu
tem qua eũ ex alto induit: etiã a vo
catione ſua: que virtꝰ duodecim ha-
Gala.5.c. bet gratias de quibus apoſtolꝰ ait
Fructus autẽ ſpiritus ſunt charitas
gaudium/pax/patientia/longanimi
tas/bonitas/benignitas/mãſuetu-
do/fides/modeſtia/continentia/ca
ſtitas. His a recenti vocatione ſua
preditus eſt matheus qui ꝑut in fi-
gura ſequitur currens poſt chriſtum
petiuit ab eo, vt fineret eum patreꝫ
⁊ matrem oſculari: qđ eſt ſcđꝫ gloſaꝫ
quoſcũqꝫ ſiue de iudeis ſiue de gen
tibus ſermone corrigere. Nãqꝫ ſan-
ctus iſte in iudea ſcripſit euangeliũ
quod et predicauit in gentibꝰ. Hic
deniqꝫ duos mactauit boues qꝛ cor
pus et animã ſacrificauit chriſto per
obedientiã ⁊ martyriũ, quos aratro
crucis coxit: vt parẽtibus ⁊ populo
ꝯuiuiũ euangelice doctrine faceret.
poſt recepturꝰ illud cõuiuiũ de quo
Luce.22.c. ei dixerat xp̃s. Sedebitis ⁊ vos ſuꝑ
mẽſam meã ĩ regno meo: vbi trãſiẽs
xp̃s ex alio ĩ aliud ferculũ miniſtrat
illis centuplum ⁊ vitã eternã glorie
quã michi ⁊ vobis preſtare. ⁊c.

¶ Dedicationi ſancti michaelis ar
changeli. Sermo. xli.

¶ Juſtitia ⁊ iudicium preꝑatio ſe-
dis tue. p̃s. 88.

¶ Inuocatio ad v̾ginẽ ꝑparatã deo

VT ait ſcriptura dei,
anima iuſti ſedes eſt
ſapiẽtie etiam increa
te. Sedes autem ſta- Duplici
bilienda eſt: ne concu dono ꝑpa-
ti valeat, ⁊ etiam in ſe ratur ma-
de ceruical ſolet apponi ad quietio ria.
rem ſeſſionem. Dum ergo deus pri
mum hominem creauit non ſolũ po-
ſuit in eius aĩa gratiam que ſcđꝫ du D.28.2.
randũ non erat neceſſaria ad cõſer-
uãdũ ſtatũ illũ de ſe conſeruabilem
ſed ad meritũ vite eterne obtinẽduꝫ
addidit etiam deꝰ hõi primo iuſti-
tiam originalẽ in voluntate: vt ſua-
uius obediret rationi, ne concutiva
leret aliqua ſenſuum paſſione. Naꝫ
iuſtitia originalis non ſolum ſeda-
bat motum ſubortũ in ſenſibus, ſed
impedimentum preſtabat: ne ſubori
retur. Si ergo deus ſic ornauit illaꝫ
primã ſedem. ſcilicet animam primi
hominis, quanto curioſius putatis
eum preparaſſe mariam, cuius non
ſolum anima ſed etiam corpus tan-
to tempore ſedes dei futurum erat?
Nam queadmoduꝫ in maliuolã ani Sap.1.a.
mam non intrat ſapiẽtia, ſic nec ha-
bitare vult in corpore ſubdito pecca
tis. Unde non ſoluꝫ anime virginis
ſed etiam corpori dona ſua contulit Eccl.50.a
deus. vt ſedes eius prepararetur du
plex per illa duo de quibus dicitur. ꝓue.31.c.
Byſſus et purpura veſtis illius.
Purpura ſanguinem chriſti deno-
tat, cuius merito preparatur ſedes
iſta, byſſus alba puritatem carni ꝓ-
ſtat, vt ſic intus ⁊ foris veſtiatur ma
ria, ab hũanitate chriſti atqꝫ deitate
capiens dona. Nec mirũ quia vtrũ-
qꝫ capere debuit ſedes hec, vt ab ea
procederet deus et homo lux et vi-
ta. Ab hũanitate purpuram ſumpſit
regalem tinctã canalibus vulnerum
xp̃i. A deitate byſſuꝫ ãgelice purita
tis. Nã btã v̾go et cũ xp̃o filio ſuo
puritate altiſſima emicuit et oĩꝫ an
gelorum puriſſima eſt angelorum
regina lucidiſſima que excelſior celo
eſt: ſic vt luci comparata inueniatur

prior. Nam deus diuiſit lucem a te-
nebris bonos angelos a malis ⁊ in
nobis multa reijcere habet: ſʒ in ma
ria nichil diuidendum erat vbi totū
puritas: totum veritas: totūq; fuit
gratia pro qua preſenti ſermoni ob
tinenda ei offeramus aue maria.

¶ Argumentum dicendorum.

¶ Queadmodum in domo celi man
Joh.14.a. ſiones multe ſunt pro vnoquoq; ſan
ctorum ſua: ſic etiam in eccleſia dei
vniuerſali ſunt templa multa ꝓ vno
quoq; beatorum ſuū. Hec dicuntur
ſedes, vbi ſedent quietius ꝗ in ali-
quo terrarum loco: ideoq; ibi liben-
tius mira faciunt atq; citius nos ex-
audiunt. Anni plurimi tranſierūt ab
incarnatione dn̄i: quibus angeli nul
lam ſedem poſſederunt in regno ec-
cleſie, tamen vt oſtenderet ꝗ propi-
tius erat hominibꝰ: quāq; propitiꝰ
eccleſie dei michael voluit prepara
re ſibi ſedem in monte gargano. in
quo ipſemet ſibi elegit et conſecra-
uit eccleſiam, que hoc modo morta-
Hyſtoria dedicationis michaelis. libus cognita eſt. Narra hyſtoriam
prout in breuiario concludens quo
modo magna iuſtitia fuit confugiē-
tes ad ſe ⁊ ſuum aſilum defendere, ⁊
rectum fuit iudiciuʒ ꝙ ſagitta reuer
teretur contra eum: qui iecit eam: vt
ſic innueret archangelus iſte ꝙ non
ſolum ſuos clientes defenderet, ſed
propugnator exiſteret contra tribu-
lantes eos, Nec eſt minor volūtas
in eo protegendi nos: ꝗ in demone
nocendi nobis: nam demon quādo
nō poteſt hoīes inficere, ad eoꝝ aīa-
lia pergit nociturus, vt patet in por
cis ſuffocatis Chriſto permittente.
Dum ergo michael ꝓtegit tauꝝ oſtē
dere voluit: ꝙ non ſolū hoīes ſʒ iu-
menta eorum ſaluare paratus erat.
in tēplo ꝙ ſibi cōſecratū donauerat
īmunitate. Hac ergo iuſticia defen-
ſionis: ⁊ hoc iudicio cōtentionis ꝑ-
parauit ſanctꝰ michael ſedē eccleſie
ſue nobis confugium atq; aſilū. In
Diuiſio. prima parte videbimꝰ qua iuſtitia
preparauit ſibi ſedeʒ glorie. In ſcd̄a
quomodo etiā ꝑparat ex tūc ſedem
glorie noſtre.

¶ Si de aliquo ſctō cuiꝰ aliqn̄ nobi
ſcū fuit ꝯuerſatio difficulter loquere
mur atq; de minio angelo difficiliꝰ
pn̄t enarrari laudes: ex eo ꝙ minor Prima ps
āgeloꝝ dicrꝰ eſt maior iohanne ba
ptiſta, ꝗ difficillime putatis me poſ
ſe contionē facere de btiſſimo prin- Glia ſanctorum magna.
cipe michaele oīm angelorum duce?
atq; oſ̄dere quāte glorie ſit eius ſe-
des glorioſa ⁊ ꝗ ornata? Opꝰ equi
dē eſt ad ipſum mētē nr̄aʒ eleuare, et
ad gloriā eius. O ſi libera eſſet aīa
nr̄a, q̄ terrenis curis relictis ⁊ negle
ctis aſcenderet mētaliter ad explo-
randū gloriā regni: q̄ tā magna eſt,
vt pectora ſiue mētes oīʒ btōꝝ ange
loꝝ ⁊ hoīʒ eā capere non valeāt, ꝗ-
uis q̄libet eoꝝ mens nimiū extenſa
ſit, ⁊ capax dei effecta. Vn̄ non ſe cō-
tinebit in eis glia quin redūdet infi-
nite, imo velut piſces āgelos ⁊ homi
nes btōs natare videbis in magna
glia dn̄i; qm̄ cuilibet eorum dr̄. Intra
in gaudiū dn̄i tui. In gaudinm dei Mat.25.b
gaudiū nr̄m intrabit: vt hinc inde cir
cūdati letitia: erepti caſibꝰ: inimico
rū dn̄iati triūphatores mūdi, impe-
ratores celi, filij dei deū clare viden
tes ⁊ amplexantes: fructeſq; deitate
ipſius totis viribꝰ ſedeāt in pulchri
tudine pacis in requie opulēta: eos
deo potāte ad plenū torrente volu-
ptatis ſue. O iſrael ꝗ magna eſt do Baru.3.c
mus dei: ⁊ ingens locus poſſeſſiōis
eius, magna eſt ⁊ non hʒ finē, ibi cō-
uiuio pinguiū ⁊ medulaꝝ et vinde- Joh.10.b.
mie defecate ꝓpulſa oī lachrima in-
gredientes ⁊ egredientes paſcua in
uenient. Tanta igitur eſt futura glo
ria: q̄ reuelabit nobis, ꝙ emi nō poſ
ſit oībus meritis tā angeloꝝ ꝗ hoīʒ Rom.8.c.
nec ſunt ad eam condigne paſſiōes
huius tēporis, nec ad vnum diem in
atrijs dei ſcd̄ʒ Scotum. Qui aſſerit
nō ſolū ꝓmiare deū vltra ꝯdignū in 4.diſ.49
hoc ꝙ intenſio premij excedit meri-
ta. ſed etiā in hoc ꝙ infinite excedit
ea in extenſione: vbi maxima dei li-
beralitas

beralitas attēdi debet. Qua ꝓpter
ait durandus: ꝙ nunꝗ eſt mera iu-
ſtitia inter deum et hominē, qm̄ ſem
per deꝰ vtitur mīa iuxta illud augu-
ſtini. Cui donaret coronā iuſtus iu
dex, niſi priꝰ daret gratiā miſericors
pater? Nā queadmodum apud ho-
mines ſecūdū leges ciuiles: filiꝰ nō
poteſt abſq; ipſius patris licentia
cū eo in iudicio contendere, ſic no-
ſtra iuſtitia nō apparebit corā deo:
niſi prius eius gratia fuerimus pre
uenti, immo nec iuſticia angelica: qꝛ
pariforma non eſt mera iuſtitia in-
ter deum et angelum, ꝗuis eorum
merita et actus noſtros exceſſerint
ſicut aurū ſuperat plūbuʒ, ꝓpterea
ꝙ nullum habuerunt obſtaculuʒ ad
bene volendum: ſed adiutoria ſatis
nimia ad optime operandum. Sed
nec ideo eorū obſequium fuit cōdi-
gnum tante glorie: ꝯtra reuelata eſt
Ps.1.5. eis. Nam ideo dicitur. Domine in
celo mīa tua: et veritas tua vſq; ad
nubes: ideſt angelos, qui vt nubes
volant. De quibus etiam dicitur.
imperio eius diſcurrunt nubes. In
angelis ergo fuit miſericordia ⁊ ve
ritas, prius mīa paterna: poſtea ve
ritas iuſtitie. Ueritas ergo iſta fuit
pactū ex mīa factū a deo cū angelis
quo ꝓſuppoſito dr̄ ꝙ in iuſtitia vnuſ
quiſq; preparauit ſedē glorie ſibi
facientes omne qd̄ ad eos ꝑtinet: oē
qd̄ taxatū eſt eis. Nam ſicut nos ſer
uantes mādata habemus repoſitaʒ
Mat.19.c coronaʒ iuſtitie ex illo pacto xp̄i, ſi
vis vitam ingredi ſerua mandata
ſic angeli per iuſtitiā alicuius pacti
preparant ſedē glorie ſue ſeruantes
pactum qd̄ cum eis pepigit deus, ta
men eſt dubium inter doctores: que
nam iuſtitia vel pactum fuit aſſigna
tū, qm̄ iuſtitia cōmunis eſt virtꝰ, et
cuiuſlibet iudicij executio dicitur iu
ſtitia: dū illud qd̄ iudicādo cōcludi-
mus effectui mācipamꝰ. Unde queē-
admodū iuſtitia cōmunis eſt virtus
ſic iudiciū ē cōmunis rō cuiuſlibet
rei qꝛ quelibet ſubeſt iudicio rōnis
Ergo querimus qd̄ nam fuit hoc
iudicium: que nam fuit hec iuſtitia, Angeli ſeruiunt hoīb9.
qua ſcti angeli preparant ſedē glie
qua et adepti ſunt beatitudinē quā
habent. aliqui conati ſunt dicere: ꝙ
hec iuſtitia fuit q̄dā volitio efficax
ſeruiēdi hoīnibꝰ: et eccl'ie dei ꝑ tp̄e
ſuo et ſic nūc angeli miniſterio ec-
cleſie merentur gloriā: que tūc data
eſt eis: qn̄ iſtud propoſuerunt, ſicut
miles nouiter adueniēs ſeruire no-
bili dn̄o: cui cōtingit equū dari, quē
poſtea meret dū militat in prelio: et
eo ſeruit dn̄o ſuo. Data eſt igit āge
lo ſedes glorie ꝑ illa volitione ſer-
uiendi iuſtis, quā executioni mādāt
tempore durationis eccl'ie militan-
tis. Hec ſeruitꝰ nō minorat angelos
nec vituperat eos. ſed nos eis egen
tes oſtendit: ſicut egroti medico in-
digēt, qui plurimū veneratur ab eis
In preſenti negotio videt ipleri
illud. Duo populi ſunt i vtero tuo: Gen.25.c.
et maior ſeruiet minori. In vtero ce-
li et ſub eius ambitu ſunt angeli et
homines ambo populi dei, tn̄ ma-
ior hoc eſt, cetꝰ angelicꝰ hoī ſeruit
qꝛ oēs ſunt adminiſtratorū ſpiritꝰ.
Hec opinio magiſtri ſentētiarū: ⁊ ſi
pia videatur, non tenet ꝓ vera: ſed
reijcitur. ¶ Sctūs bernardꝰ. Videt
dicere ꝙ eorū iuſtitia fuit adoratio
latrie: quā exhibuerūt xp̄o ꝑuiſo. nā
etiā malis angelis reuelatus eſt xp̄s
tamē vt ait ſctūs iſte. Lucifer vidit angeli nouerūt xp̄m venturum.
et inuidit, Michael autē vidit: et ado
rauit: ꝗuis cognouit eum minorem
qꝛ ſemetipſum exinanire aliꝗtuluʒ
decreuerat deꝰ minutꝰ paulominus
ab angelis. Huc ergo xp̄m dei mi-
chael et angeli eius adorauerunt:
illud edictū dei adimplētes de quo
paulꝰ ait. Cū itroduceret primogeni- Heb.1.d.
tum ſuū in orbem terrarū, ad ange-
los quidem dicit. Et adorent eum
omnes angeli dei. Et hoc boni an-
geli fecerunt qꝛ rex niniue tanꝗ rex
veneratur a ſuis etiam ſacco indutꝰ Jone.4.c.
et ſic deus veneratur ab angelis in-
dutus mortalitate noſtra. Quidam

contēplationi dedit⁹ huic addidit ⁊
aſſeruit ſe hoc in oratione ꝑcepiſſe:
ſcilicet ꝙ vltra illam reuelationē de
Maria ſu- xp̄o angelis exhibitā, etiam reuela-
per āgelos tū eſt eis: ꝙ huius chriſti mater erat
futura coꝝ regina, ꝗ ⁊ plurimum ve
nerari deberent tanꝗ eis dominan
tem: que ⁊ in omni populo ⁊ ī omni
Judic.4.a gente primatum tenere: ambigendū
non erat, que ideo figuratur in del-
bora propheteſſa ſedente in mon-
te ephraim ſub palma, ad quam aſcē
debant filij iſrael in omni iudicio: ⁊
ſic beata ꝟgo ī mōte ſancto dei ſub
palma (hoc eſt) ſub ipſo chriſto ſeſſu
ra erat, ad quam oēs angeli debe-
rent aſcendere: vt eius imperio diſ-
currāt. Nam vt ait beda. Si vn⁹ an
gelus pōt alterum mittere, cur beata
virgo nō poterit etiā plures emitte
re: Unde ſicut delbora miſit barac
in preliū: vt liberaret populum iſ-
rael, ſic beata virgo quotidie mittit
michaelem auxiliū eccleſie: ac libe-
rationem allaturum. Oſtendit ergo
deus ac oſtendit angelis maieſta
Cāti,3.d. tem matris ſue: nā ideo cantat ec-
cleſia. Egredimini, ⁊ videte filie ſyō
nie. ſ. ſancte reginam veſtram, quam
laudāt aſtra matutina: cuius pulchri
tudinē ſol ⁊ luna mirant᷑ et iubilant
oēs filij dei. Hoc noluit facere luci
fer cum malis angelis ſuis, ⁊ ꝓpter-
ea perierunt. quin ⁊ ipſe lucifer ma-
chinationē peſſimā ingeniatus eſt,
qua putauit ſe poſſe m̄rem dei extin
guere. Et propterea perrexit ad euā
mulierem primam quam deiecit, pu
tans inficere mariā de qua dixit illi
Geñ.3.c. deus. Ipſa. ſcilicet quam intēdebas
inficere conteret caput tuū: quo ma
chinatus es machinationes tuas.
¶ Beat⁹ anſelm⁹ dicit ꝙ angeloꝝ
iuſtitia fuit quedam obedientia fa-
cta deo, cui ſe ex toto vouerūt: ac ve
Obediētia lut manibus vnitis ⁊ eleuatis ei ſe
angelorum in eternū cōmiſerunt. Manus ange
li ſunt intellectus ⁊ voluntas: quas
in deū tranſtulerunt. De obediētia
michaelis ⁊ inobediētia luciferi ſcri
ptum eſt. Uir obediens loquetur vi Puer.21.g
ctoriam: vir impius procaciter obfir
mat vultum ſuum. Ubi aduerte ꝙ ꝑ
obedientiam deo datam: obtinuit
victoriam malorum angelorum, in-
ter quos ſignanter dicitur impi⁹ lu-
cifer: qui ex tunc inuertibiliter (vt no
tat ſanct⁹ thomas) voluit cōtra deū
obfirmare ſe procaciter. Boni autē
āgeli abſolute nil ꝟ ſe ſibi reſeruā
tes, in deum ſe conferunt ſine exce-
ptione vlla dicentes. Serui tui ſu-
mus, quodcumqꝫ iuſſeris faciemus.
Ut eos igitur ſcriptura oſtēdat obe
dientes dicit. Stelle manētes in or- Judic.5.e
dine ſuo contra Siſaram pugnaue-
runt. Siſara fuit dux peſſimi exerci-
tus, ideoqꝫ luciferi tenet figurā con
tra quem ceteri angeli pugnant ma-
nentes in ordine ſuo. Huius autem
ordinis precipua pars eſt obedien-
tia, qua mali angeli caruerūt de qui- Job.10.f.
bus dicitur. Ubi nō eſt ordo: ſꝫ ſem
piternus horror inhabitat. Non eſt
ordo in angelis inferni, nam ⁊ ſi pri
mo ſimularunt ſe velle obedire dra-
coni, hoc fuit putātes ꝙ poſtea vn⁹
quiſqꝫ eſſet ꝑ ſe. Nā qui tūc tēporis
noluit obedire deo ī celo, quomodo
in inferno poterit obedire diabolo?
Igitur ibi non eſt ordo: nec obediē-
tia ſicut apud bonos angelos fuit
in celo, quin etiam demon vt eodem
peccato quo ipſe ceciderat: hominē
deijceret: ſtatim venit ad eum, ⁊ apo
ſtatam fecit: ita vt paul⁹ dicat. Per
inobedientiam vnius hominis pec- Rom̄.5.c
catores conſtituti ſunt multi.
¶ Beatus auguſtinus aſſerit ꝙ an-
gelorum iuſtitia fuit amor dei, nam
ideo dicit: ꝙ duo amores fecerunt Amor an-
duas ciuitates, amor dei ciuitatem gelorum.
celi conſtruxit: amor ſui ciuitatē ba
bilonie. Dū igitur creauit angelos
deus: eis videtur dixiſſe illud ioſue:
Hoc tantum diligentiſſime preca-
uete: vt diligatis dñm deum veſtrū. Joſue.23.c
ꝙ ergo ſtatim quo creati ſunt ange-
li: amoris legem acceperint: patet ꝑ
beatum dauid ſcribentem. Qui facit Ps.103.

āgelos ſuos ſpūs: ⁊ miniſtros ſuos
flāmam ignis, ſtatim poſt creationē
voluit eos de⁹ accendere: vt eſſent
ſicut flāma ignis. Nec miruꝫ ꝙ hoc
vellet facere in celo ille: qui venit
Luce. ignem mittere in terram nec aliud
vult niſi vt ardeat. Amor igitur re-
reputatus eſt angelis ad iuſticiam
quo recenter creati circulum fecerūt
exeuntes a deo ⁊ reuertentes ad ip
Eze.28.d. ſum: preter luciferum cui dicitur. In
medio lapidum ignitorum ambula-
ſti, quaſi improperet ei. Cur non eſt
accenſus amore maxime illius qui
ex amore creauerat eos: ex vt ama-
rent deum ipſum, hic autem ſui ipſi⁹
captus amore: velut Narciſus fuit
qui ſuam figuram videns in aqua
volenſqꝫ eam amplexari ſuffocatur,
ſicut lucifer ob amorem ſui ſubmer-
ſus eſt in profundum laci inferna-
lis teſte Eſaia. Et ceteri angeli dra
Eſa.14.d. conis qui nutriebantur in croceis
Treñ.4.a. amplexati ſunt ſtercora ſcilicet ſeip-
ſos: qui ab amore dei deuiantes fa-
cti ſunt vt ſtercus terre calidū ac peſ
ſime feruiduꝫ intra ſe, peſſime inꝗ
quia ibi calore prauo generant᷑ ver
mes et cetera que ex putrefactione
proueniunt. Totius ergo mali ra-
dix eſt proprius amor, quo cetera
mala ſcaturire non ceſſant. Sed ad
bonorum angelorum amorem rede
untes. Nūquid tepid⁹ erat, ſiue par
uus aut tardus? Abſit. Nam cōuer-
ſi ſunt in ſummū bonum deum ſuum
toto amore conatu attentiſſimo a-
more benigno, conſtantiſſimo, dire-
Qualitas ctiſſimo, expeditiſſimo, feruētiſſimo,
amoris an gratiſſimo, humiliſſimo, indeclinabi
gelici ꝑ al- li, inſeparabili, inſuperabili, intimo,
phabetum irremiſſibili, a proprio feruore, infa
tigabili, lucidiſſimo, mobiliſſimo, na
turali: obliuione carenti, penetran-
ti omnia, ꝗetiſſimo plenitudine dei,
rationali, ſupernaturali: tenaciſſi-
mo, viuido ac vnitiuo. Quid plura?
Si has amoris angelici qualitates
oporteret explicare nec temp⁹ eſſet
nec patientia. ¶ Sꝫ vel primā cone
mur tāgere. Eſt eñ attentiſſim⁹ ille Attentio
amor ſic ꝙ nō valeat aliud attende amoris.
re: in quo amatū nō videat deū, vñ
hui⁹ amoris nulla alia excludit attē
tio: et hoc vel eſt ob ipſius amoris
fortitudinē ad id quod appetit, vel
qꝛ ſemper vniformiter deum contē-
platur equaliter bonuꝫ ⁊ pulchrū ac
deſiderabilē: vel qꝛ ipſe dilectus an
gelis ⁊ hominib⁹ totos ad ſe trahit
ſpūs angelicos, vel attētio tanta ꝓ-
uenit: etiā ex eo ꝙ oībus īpedimētis
carēt. Nā in nobis corpus qđ corrū Sap.9.d
pitur aggrauat aīam, ⁊ terrena habi
tatio deprimit ſenſum multa cogitā
tē ꝗbus carent angeli, ideoqꝫ atten-
tiſſimus vltra quā dici pōt eſt eoruꝫ
amor: ꝗ attētio etiā ꝓuenit ex parte
influxus grē plurime: vel ex ꝑte con
firmationis in eadeꝫ, vel quia vt ait
thomas. angeli operant᷑ inuertibi-
liter ſemper. O attentionem inten-
tiſſimā oīb⁹ alijs attētionib⁹ maio
rē imo ⁊ oibus alijs dñantē. Hic ꝗ
amor reputatur angelis ad iuſtitiā
et eſt iuſtiſſima iuſtitia: que ceteras
quas dixim⁹ includit, qm̄ amanti ni
chil eſt difficile: nichilqꝫ dubitat effi
cere. Qua ꝓpter hūc habētes amorē
⁊ eccl'ie ſeruire: ⁊ hoibus ſubuenire
ſe accingunt, xp̄mqꝫ libētiſſime etiā
recentur natū adorant in bethleem
⁊ matrem eius velut reginam ſuam
reuerentur: obediuntqꝫ deo in omni
bus obediētiali amore, ſciētes ꝙ in
uenitur ab his qui diligunt illum.
¶ Primū op⁹ ad dextra qđ eis iuſ
ſerat de⁹: his ꝟbis ꝯtinetur michae
li directū. Ejice deriſorē. ſ. luciferꝫ, et Pue.22.b.
ceſſabit iurgiū. ſ. maloꝝ angeloꝝ, qꝛ
inter ſupbos ſemꝑ iurgia ſunt. Tūc prim⁹ op⁹
ob tale edictum factū eſt prelium ma angelorum
gnum in celo, michael ⁊ angeli eius Apo.12.b.
preliabantur cum dracone: et draco
pugnabat et angeli eius, tamen ſic
eiecit eos michael: vt nec eoꝝ rema
neret memoria nec ſignum: vñ ſequi
tur. Nec eſt inuent⁹ loc⁹ eoꝝ āpli⁹
in celo, quia ſedilia eoꝝ nō ſunt eoꝝ
ſed hominū: nam ad quēlibet eorum

dico verba thematis, ſcilicet iuſti-
tia quā exercuit michael, ⁊ iudicium
quo angelos malos iudicauit in ce
lo: eſt preparatio ſedis glīe tue. O
homo. Vñ cōtemplare q̄ntū debeas
ei: qui ſedē tuā preparauit ī iudicio
⁊ iuſticia. Et inſuper attēde quo me
dio illā ſedē acquiras. Non enī mi-
Luce.1.e. chael depoſuit potentes de ſede: vt
exaltaret ſuperbos ſed humiles, nō
deiecit ꝓprietarios: vt exaltaret aua
ros, non expulit ſeipſos amātes: vt
luxurie deditos eleuaret, non proie-
cit inuidos: vt ſimiles ſublimaret ſʒ
illos preſertim qui aiunt. Feci iudi-
Ps.118. ciū ⁊ iuſticiam: non tradas me calū-
niātibus me. O michael qn̄ equa lā
ce in ſtateris tuis ponderaueris ani
mā meaʒ, tunc libera me ab his qui
appropinquant michi calūniantibꝰ
me: querentibus aīam meam.

¶ Nunc in ſcd̄a parte videamꝰ: cur
Scd̄a Ps. michaeli tribuitur preparatio ſedis
glorie noſtre. Aduerte igitur ꝙ due
ſunt precipue partes iuſtitie. ſ. bonū
diligere ⁊ malū odio habere, qm̄ vis
aie q̄ dr̄ concupiſcibilis adheret bo
no: iraſcibilis aūt punit malum, ⁊ ꝓ
pterea michael et angeli eius dū ſe
Duplex eſt deo dederunt per amorē in celo: ſer-
iuſtitia. uaſſe videntur iuſtitiam diſtributi-
uā, qua ſedem glorie acquiſierunt ſi
bi: ſed odiētes malū etiā habuerūt
iuſticiā punitiuā illud condēnantes
Quod videre eſt in nobis ipſis, qui
dū ad meliorē frugem reducimur: iā
ꝙ amare deū deliberamꝰ: ſtatim cō-
uertimur in penitentia ad vitiorum
punitionē, et hoc eſt feciſſe iudiciuʒ
⁊ iuſtitiā. Nec enī ſufficit bonū ama
re: niſi etiā odire paratꝰ ſis quicq̄d
contrariū eſt bono, ne qd̄ amas pa-
tiatur aliqn̄ leſionē. Sancti ergo an
geli poſt amorem dei: ex eo ꝙ in ſe
nullū malū inuenerunt puniendum,
conuerſi ſunt contra malos: qui nil
boni ſibi ſeruare voluerunt. Nec ſo
Generale lum ſe armant contra eos ex māda-
iudiciū an to dei, ſed ex ꝓpria ratione hoc re-
gelorum. cte dictante. Nā vt ait philoſophꝰ

Rectum eſt iudex ſui ⁊ obliqui, rectꝰ
fuit michael et angeli eius. de q̄bus Cāti.1.b.
dr̄ in cāticis. Recti diligunt te. Cur-
uus ⁊ ad ſe radactꝰ fuit lucifer, ⁊ ma
li angeli eiꝰ, quoꝝ iudex fuit micha
el a ꝓpria rectitudine conſtitutꝰ in
iudicē. Seipſum iudicauit, dum deū
amauit reddens ſe dn̄o ſuo: poſtea
iudicat malos reddens eos pene et
inferno: Vñ nota ꝙ ipſe prius exci-
tauit bellū ad gloriam dei reſtaurā Apo.12.b.
dā vt dr̄ in apocalipſi, vbi primitus
ſcribitur: ꝙ michael ⁊ angeli eius ꝓ-
liabātur cum dracone, qn̄ factuʒ eſt
preliū. Nā de michaele dicere poſſu
mus. A voce angeli fugerūt populi: Eſa. 33.a.
⁊ ab exaltatiōe tua diſperſe ſunt gē-
tes. Magnificatus eſt dn̄s: quoniaʒ
habitauit in excelſo, impleuit ſyon
iudicio et iuſtitia. Populi ſiue gen-
tes angelice peſſime fugerūt micha
elem deum exaltantem, atqʒ diſperſe
ſunt in inferno ſcd̄ʒ diuerſum modū
penaꝝ: in quo magnificatur dn̄s ha
bens ſeruū potentem vindicare in-
iuriā dn̄i ſui, et etiam ipſum celū im-
plere quoddam iudicio gn̄ali. Mi-
chael enī dixit malis āgelis. Ite ma
ledicti in ignem eternū, qui paratus Mat.25.d.
eſt diabolo lucifero et angelis eiꝰ:
bonis autē ſpiritibus ſuis dixit. Ve
nite benedicti p̄ris mei dei percipi-
te regnum vobis ab eterno paratuʒ
percipite deum ipſum nunq̄ amittē
dū: qui paratus etiā eſt vos in eter-
nū recipere. ¶ Hac ergo iuſtitia et
hoc iudicio preparat nobis: ⁊ conci Cur micha
nat michael ſedem regni, Querēdū el ſit iudex.
autem eſſet: cur hoc negociū tribuatᷣ
ei: eſt ne ipe altior ceteris agminibꝰ
āgelicis? Eſt ne maior in donis, pri
or in imperio? Si enim ei tribuitur
eiectio maloꝝ e celo, per conſequēs
tribuetᷣ adductio bonoꝝ: qr euacuā
ti cōuenit adimpletio. ꝙ ſi hec duo
conferimus ei, poterit quippe dici iu
dex viuoꝝ. ſ. demonū: ⁊ mortuoꝝ. ſ.
hoīʒ cuius merita pōderat in parti-
culari iudicio. illud primū tribuit ei
beatus Johānes euangeliſta: dum

eius narraret geſta. Hic namqʒ an
gelꝰ ei apocalipſim oſtendit. qui eſt
patronus eccleſie, que conſequenter
vidẽs eū ſedes euacuaſſe celicas:
aſſerit per eiꝰ miniſteriū adiplēdas
Nā quē admodū angelꝰ iſte ꝓuiciā
ſubijt ⁊ curā euacuādi terrā ꝓmiſſio
nis a gentibus prauis, ſic ad eū per
tinet eam hebreis implere. Sed q̄ri
mus nunc cur michaeli tribuatur vi
ctoria, cur ſub eius vexillo ceteri an-
geli militarūt: quia dr̄ michael ⁊ an
geli eius preliabantur cum dracone
nā quilibet angelus ibi fuit in zelo
feruētior q̄ phinees, ⁊ robuſtior q̄ io
ſue: ac fortior gedeone. quem viroꝝ
fortiſſimum vocauit ipſe michael.
Nūc ergo ad curioſam queſtionem
Judic.6.c. reſpondēdū eſt ſcd̄m diuerſoꝝ opi-
nionē. Quidā aſſerūt, ꝙ ſicut in ec-
cleſia dei alios quidē apoſtolos qui
Diuerſitas vitā xp̄i ꝓpalare poſſint dedit deꝰ
ſanctoꝝ ac ⁊ alios ꝓphetas qui futura predicēt
angeloꝝ. diuidatqʒ deꝰ ſua ſingulis ꝓut vult
ſic in celo diuerſis diuerſas cōtulit
dignitates. Vbi aduerte ꝙ ſicut in
ipſa natura deus ſic homines crea-
uit: vt ꝓpter diuerſaʒ faciem de quo
libet dici valeat: non eſt inuentus ſi
Ecli.44.c milis illi, ſic in gratia ob diſparē vir
tutē diuerſimode ſe habentem: atqʒ
ipſius gratie diuerſam collationem
concinit eccleſia de quolibet ſancto
atqʒ pſallit, nō eſt inuentus ſimilis
illi: ſic pari forma dr̄ eſſe in celo: vbi
ſcd̄ʒ thomā quilibet angelus ſpecie
differt ab alio naturaliter, quem qr
diuerſimode cōdonauit deus: etiam
ab alio differt ī donis vel gratis da
tis vel gratum faciētibus. Inter oīa
Nūe.24.c dona ſua ꝓpter iam expoſitā ratio-
nē contulit michaeli virgam iuſtitie
⁊ virgam crucis qua depingitur: vt
ea prauos vinceret angelos, immo ꝙ
ipſemet virga dicatur ex iſrael con-
ſurgens: vt ꝑcutiat duces moab: du
ces luciferi deijciēs. Eſt etiā virga
virtutis dei miſſa ex ſyon dn̄are in
medio inimicoꝝ dei quos terruit: ac
Ps.109. ꝓſtrauit: quēadmodū deiecit curruʒ

pharaonis et exercitū eius, qui ſub- Exo.14.d.
merſi ſunt ꝑ michaelē in mari rubro
¶ Hec rñſio michi nō ſatis facit: ex
eo ꝙ reſpondit per queſitū: et ex eo Prior mi-
ꝙ recurrit ad primā cauſam, nam re chael eſt.
ſpōdit ꝙ diuerſimode premiat ſuos
deꝰ: ⁊ huius diuerſitatis querimus
inueſtigare rationē. Nā ⁊ ī ſanctis
aliqua inuenitur cauſa propter quā
eis cōtulit dona ſua deꝰ, vnde quia
virgo erat Johānes ei virginē ma-
trem commendat chriſtus: et qr ne-
gauit petrus: cōmiſit eccleſiam ſuaʒ Joh.109.
ei deus: vt conuerſus eaʒ cuſtodiat,
nec hoſtia claudat redeūti: ac flenti
pctm̄ ſuum, vt qualiter actū eſt ei: a-
geret alijs. ⁊ qr paulus nominis xp̄i
importunꝰ exprobrator erat: fit vas
nois huius vt ei amplius credatur
¶ Igitur alia reſponſio eſt: ꝙ forte
michael prior ſenſit iniuriam dei q̄
alij in celo, priuſqʒ carpere cepit ar- ſopho.1.b
rogantē: atqʒ dicere. Viſitabo ſuper
oēm qui arrogāter ingreditur limē
ſcilicet eſſe naturalis, quia igitur hic
prior reſpondit: priꝰ premiari debʒ
atqʒ ſublimius: vt eſt videre in mar-
docheo: qui ſingulariter eſt donatꝰ
factuſqʒ ſecūdus a rege: ex eo ꝙ pri
or inſidias ſeruoꝝ eius detegit: qui
ꝓpterea michaelis figurā tenet. Hec
reſpōſio fratres minꝰ me ſatiat: qm̄
ſequeretur ꝙ michael eſſet hierar-
cha totius celi: quod non credo, imo
arguit hoc reſpōſum ceteros ange-
los veluti deſides: ⁊ pigros. Qd̄ ab
ſit. Nam in re tam grandi tenebantᷣ
nō ſe habere omiſſiue, ſed ꝓ ſuo do
mino reſpondere: ac ſe oſtēdere dei
non luciferi ſeruos eſſe. In hac ergo
re ſola taciturnitas videretur cōſen
ſus: qr qui tacet conſentire videtur.
Vñ ſimul creati ſunt, ſimulqʒ gratiā
receperunt, ſimul etiam conuertuntᷣ
ad deū: ⁊ ſimul contra malos inſur-
rexerūt. ¶ Pro tertia igitᷣ ⁊ vᷓa reſpō
ſiōe aduertēdū eſt: ꝙ michael eſt de
ordine principatus, daniel nāqʒ di- Michael
cit. In illo tp̄e cōſurget michael pri- eſt priceps
ceps magnus: qui ſtat pro filijs po- maximus.

puli tui. Ordini ergo principatꝰ ce-
lici conuenit principes terre ac re-
ges tueri, q̄m angeli minores hōim
curam gerut: archāgeli protegūt ci-
uitates, ac populo maiora nūciāt:
principatꝰ vero gerit curā regis: et
quo maior eſt maioris. Michael nō
de minimis principibꝰ ordinis ſui
Dan. 10. c. eſt: ſed de primis teſte daniele, imo
et maximus princeps eſt: quāobrez
ei maioris primiqꝫ regis ꝯuēit cura.
Quid vo- ❡ Nunc etiā videndū eſt: q̄d ſibi vo
luit lucifer luerit lucifer, quē tā male tractauit
michael. Xp̄s dn̄s ſatis expreſſit vo
luntatem luciferi: q̄n dixit perſecu-
toribus ſuis. Uos ex patre diabolo
Joh. 8. f. eſtis: et deſideria patris veſtri vul-
tis facere. Ille enim homicida erat
ab initio. Diabolꝰ pater dr̄ lucifer
antiquitate maiorū et peruerſo ma
giſterio doctrine ſue. Et i celo ange
lꝰ qui iter alios hierarcha eſt dicit̄
teſte Thoma pater eorū. Unde pre
terea notabis: ꝙ illius diaboli es fi
lius cuius monitra ſiue ſuggeſtionē
ſequeris q̄n peccas. Cuz ergo phari
ſei, luciferū ſequerent̄: ex eo dicunt̄
proueniſſe: non natura ſed more ꝗ
bernardo referente vidit et inuidit
chriſto regnum ſuū: vti ſaul regnum
dauid, et voluit ac decreuit xp̄m oc
cidere: atqꝫ morti tradere. Et quo-
niam hec volitio ſibi erat fere a con
ditione ſua dicitur ꝙ homicida erat
ab initio, immo deicida. Et q̄n hoc
in celo non potuit efficere: et ſem-
per nitatur: que decreuit adimplere
per ſe vel per alios, ideo filijs ſuis
cōmiſerat mortem xp̄i: qui deſideria
Apo. 19. eius facere cupierant. ❡ Cum ergo
Cur micha xp̄s ſit rex regū ac dn̄s dominātiuz
eli tribuit ꝛ princeps regū terre: et ipſe michael
victoria. eſſet in celo princeps maximus: ad
quem conuenit principes tueri, qua
ſi exequēs officiū ſuum et ius execu
tioni mandās: ceteros angelos non
pigros ſed meliores ſe conuenit: vt
ſub eius vexillo eſſent etiam ſera-
phin ad tuitionem principis reguz
terre ieſu xp̄i. Apud nos etiā euenit
vt iudex nobiliores ſe conuocet ex
officio qui peracto opere congra-
tulari ſimul ſolēt. et ſic hoſte debel-
lato audiuit iohannes vocē magnā
omnium angelorum in celo gratiſſi
me dicentez, Nunc facta eſt ſalus et
virtus: et regnuz dei noſtri: ꝛ ptās Apo. 12. c.
xp̄i eius, q̄r proiectus eſt draco. In
quibus verbis de xp̄o deo et hōie
liquide fit mentio quem preuiſum: ꝛ
cauſaz eius tuetur michael, qui pro
mercede ab eodem xp̄o accepit prin
cipatum ſuper omnem eccleſiam: iō
qꝫ eius ſucceſſum reuelauit iohāni
❡ Sed et dicamus. Cur o princeps
maxime in terrā proieciſti draconē?
Nonne acrius in terra poterit no-
cere ꝙ̄ in celo? Utinam eum eijceres
ad latus extra celum, ne nobis no-
ceret die ac nocte ſciens quia modi
cum tēpus habet. Ue ve ve habitā
tibus in terra q̄m deſcendit diabo-
lus ad vos habens iram magnam.
Ad meliorem frugem hoc fecit mi-
chael, ideo enim ait. Eſtote fortes
in bello, et pugnate cū antiquo ſer-
pente: et accipietis regnum eternuz:
Nec enim fas eſt vt regnum capia-
tis: niſi tyranno ſuperato, quemad-
modum filij iſrael non acceperunt
terram niſi peracta victoria. Sed
confortatus eſt hoſtis nec eſt pote- Job. 41. a.
ſtas in terra que comparetur ei, tn̄
confidite filij quia ego qui euz in ce
lo vici etiā vincā in terra adiuuans
vos, nam etiam in vobiſipſis prepa-
ro vobis ſedem atqꝫ deo. q̄r non ha
bebit ſedem glorie niſi qui nūc per
gratiam fuerit ſedes firma: qua ſe-
deat ipſe deꝰ: ꝗ ſedē glīe dabit i ce-
lo. quā michi et vobis preſtet ieſus.

❡ De beato franciſco ſermo. 42.

Arbor bōa bonos fructꝰ fa. ma. 7. b

❡ Inuocatio ad virginem.

N On cuiuis arbori ſe eccl. 24. b.
cōparat btā v̄go ſed
cedro dicēs, Quaſi
cedrus exaltata ſum
in libano: ex ſe cedrꝰ
procerior eſt, inſuper

et exaltatur in libano mōte ceteris
altiori. Libanꝰ interpretat̄ cādida
tio: et eſt angelica puritas, ſup quā
eſt maria q̄r luci cōparata innenitur
prior: et interpretat̄ cordis filiatio
et eſt dei filiꝰ a paterno corde gene
ratus, ſup quē etiā exaltat̄ maria: q̄r
dei filius erat ſubditꝰ ei: cui mr̄nali
auctoritate preerat. Si ergo tm̄ con
fortata eſt hec arbor qualiter pote-
rimus apprehendere fructus eius?
Quomō ꝓderit nobis? Sed nemo
diffidat fr̄es. q̄m vt aiūt naturales
hec arbor quātū in altum protēdit̄,
tm̄ in ꝓfūdū radicat̄: ꝛ mittit radicē
deorſuz. Radix eius humilitas eiꝰ
eſt: et benignitas qua oībꝰ cōdeſcē
dit, nobis ſe offert: ac ſi nobis naſce
Job. 29. c. retur immo et inuitat nos dicēs. Ra
dix mea apta eſt ſecꝰ aquas. Humi
litas eius patet ad nos: et viſcera
mie eiꝰ, et eſt ſecꝰ aquas grarū: q̄m
humilitas vas gratiarū eſt: nō lon-
ge a gratia nec vacuū ab ea, q̄r rece
ptaculū eiꝰ eſt: vn̄ ſapiēs dicit. Q̄to
maior es humilia te in oībꝰ: ꝛ coraz
Eccl. 3. d. deo inuenies gratiā. Q̄n maria fuit
maior effecta. ſ. in cōceptiōe filij dei
tūc ampliꝰ ſe humiliauit: et ex tunc
humiliū ꝛ māſuetoꝝ ſemꝑ ei placuit
Jud. 9. d. deprecatio qua ꝑpter humiliemus
ei aīas noſtras dicētes aue maria.
❡ Argumentū dicēdorum.
❡ De arboribꝰ q̄dā ſunt quarū v̄tꝰ
arbor ē hec precipue eſt i radice, aliaꝝ in ligno
tota fructi aliaꝝ i cortice: aliaꝝ i medulla, alia
fera. rum in reſina: aliarū in ramis: aliaꝝ
in floribꝰ, aliaꝝ in folijs: aliaꝝ i fru
ctibus: aliaꝝ in ſemine, tn̄ arbor frā
ciſcana tota eſt plena virtute: et ex
oī parte vtilis: laudabilis ꝛ fructuo
ſa. Nec enim eſt quicꝙ̄ in ea, ꝙ non
germinet et conferat et preſtet. Fuit
equidē quaſi radix arboris cor fran
Ma. 15. b. ciſci, naz teſtante domino: de corde
exeunt cogitationes ꝛc. Mat. 15.
tanꝙ̄ de radice, et quia radix ſctā
Ro. 11. c. fuit: fuerūt et rami ſancti. Rom. 11.
De hac radice egreſſa eſt virga bo-
na. ſ. voluntas ꝗ fuit. q. abies in alti
tudinem ſe extollens. Iſta virgulā
aque gratie celeſtis nutrierūt: abyſ
ſus omnipotens in tantum exalta-
uit, quod omne lignum paradiſi nō Eze. 31.
eſt aſſimilatum ei: et cetera que cui-
dam arbori nequam improperan-
tur. huic arbori glorioſe poſſunt in
titulari. Iſta arbor circumamicta
fuit cortice paupertatis et humilita
tis, cuius virtus recte comparatur
virtuti cynamomi: intus autem qua
ſi caſſia fiſtula plena fuit medulla
pietatis. Reſina quoqꝫ et lachryma
compaſſionis eiuſdē ineſtimabilis
odoris extitit et virtutis: propter
quod et myrre et toraci et balſamo
et ceteris gumis aromaticis com-
paratur. Ramos quoqꝫ virtutum
atqꝫ propagines filiorum a mari vſ
qꝫ ad mare extendit: et a flumine vſ
qꝫ ad terminos orbis terrarum: ex
quibus proceſſerūt flores ideſt mo-
res honoris et honeſtatis. et folia
verboꝝ non defluentia q̄dē ſed vi-
rentia que ſunt ad medicinam quē-
admodum fructus in cibum, ſic in
iſta beata arbore nil ſterile nil exti-
tit ocioſum: que quoniam omnium
arborum habet virtutes, et gra-
tias: ad quas tempus non ſuppe-
tit enarrandas, Soluz de duabus Diuiſio.
agam in ſermone iuxta thema ſci-
licet de virtute ſubiectiua que tan-
gitur ibi. Arbor bona, et de virtute
conſecutiua que innuitur ibi. Bo-
nos fructus facit.
❡ Eo ordine cuncta deus condi- Prima ps
dit vt ſuperiora contineant virtu-
tes inferiorum, quod patet primo
in angelis: vbi ſi cherub ſit pleni-
tudo ſcientie: hac non caret ſeraph
immo perſpicatior eſt tamen non
denominatur ab ea: ſed ab alia ſu-
periori perfectione quā i ſe habet
ſcilicet amoris. Hoc idem patet in
celorū orbibꝰ inter quos celum em
pireum p̄cipatū tꝫ aliosqꝫ monet
et regit: ac influit in eos quos etiā
ſua claritate ꝓpria elucidat ptꝫ etiā
hoc i elemētꝫ iter ꝗ ignis q̄r ſupiorē

inferioꝛa temperat: et fecundat. Si
enim caloꝛ non temperaret aerem
minime poſſent aues habitare in eo
nec elementum aque piſces nutriret
ſine caloꝛe: qui eam liquidam red-
dit: atqꝫ deglatiat, pariterqꝫ terra
non daret fructum ſine caloꝛe: quia
ī hyeme ſterilis eſt donec ī pꝛīcipio
veris iam temperies redit: qua ter-
ra germinat, nec ſolum in elemen-
tis ſuperioꝛibus eſt virtus elemen-
toꝛum inferioꝛum: ſed in omnibus
que ex elementis conſtant, hec ſerua
tur vndiqꝫ regula: vt que ſuperioꝛa
ſunt contineāt virtutes inferioꝛum
eminenter, quod eſt videre vel in ho
Sap.1.a. mine: de quo pꝛopterea ſcriptuꝫ eſt
Dedit ei virtutem cōtinendi omnia
eminenter quidem omnium inferio
rum virtutes continet: atqꝫ poſſidet
Unde merito omnium nomina ſibi
vendicat: et actiones in ſacra pagi-
Puer.28.a na, vbi nunc vocatur leo: quia iuſtꝰ
quaſi leo confidēs abſqꝫ terroꝛe erit
nunc vocatur terra: qm̄ ei dicitur.
Mic.22.g. Terra terra audi verbū domini, nūc
Hō eſt ar ſol quia dicitur. Iuſtꝰ in ſapiētia
boꝛ agrico permanet vt ſol. in pꝛeſenti autem
la ſui. parabola vocatur arboꝛ ipſe homo
Tamē quia non ſolum arboꝛis vir-
tutem continet ſed multū amplius
ideo iuuenis ingenioſus franſciſcꝰ
acutus in iuditio. nō ſolum ſe arbo
rem iudicabat, quin etiā ſe iudica-
ret cultoꝛem ſui et hoꝛtulanum: qua
tenus in hoc excedit homo, vt non
ſolum ſit arboꝛ ſed agricola ſui: qm̄
ſapiens ait. Fecit deus hominem: et
Eccl.15.c. reliquit eum in manu conſilij ſui. In
manu inquit: vt excolat ſe: atqꝫ pur
get. hoc etiam figuratum inuenies
Geñ.2.d. quando fecit adam, et collocauit eū
in hoꝛto voluptatis: vt operaretur
et cuſtodiret illum, vt operaretur in
quit. ſ. ſuam ſalutem et vtilitatem.
Ait ergo iuuenis franciſcus intra ſe
Si arboꝛ ſum curam mei gerens, cuꝫ
ſim ſterilis: et in terra ſterili inuia:
ꝛ inaquoſa: in mūdo ſterili naturali
ter natus, aliquē poſſem facere fru-
ctum: ſi me tranſplantauero in aliam
terram bonam de ſe fertilem, vt dice Ps.84.
re valeam. Terra noſtra dabit fru-
ctum ſuum, qm̄ a tali fertilitate adiu
tus multum potero in eo qui me cō-
foꝛtat: et dicit coꝛdi meo. Egrede-
re de terra tua, de terra mundiali Ge.12.a.
in qua natus es ſine fructu: et de co
gnatione tua ꝙtum ad affectionem
et veni in terram quam monſtrauero
tibi, ſ. fertilem: faciamqꝫ te in gentē
magnam. Ecce fructus. Hoc dictuꝫ
eſt abꝛahe quando erat ſine pꝛole
qui tulit Sarā vxoꝛeꝫ ſuam: et egreſ
ſus eſt futurus pater multarum gen
tiuꝫ. Franciſcus nō eſt ſolus egreſſꝰ
a mūdo: ſecum attulit penitētiā vxo
rem ſuam, quam ad moꝛtem vſqꝫ mi
nime dereliquit: nec quiſpiam ſic ar
denter adheſit vxoꝛi ſue. ꝙtum fran
ciſcus penitentie, que comes fuit to-
tius peregrinationis ſue. Hic fuit li
go quo ſe coluit, ſeqꝫ amputauit: et
purgauit: vt fructum plꝰ afferret.
¶ Sed pꝛimo in tranſplātatione re
quiruntur duo. ſ. vt euellas: et de- Tranſplan
ſtruas, vt radix totaliter de terra ſte tatio frāci
rili euellatur (hoc eſt) voluntas de ſci.
ſeculari negotiatione. Quid eñ pꝛo
deſt coꝛpus habere in clauſtro: ꝛ coꝛ
in mundi euagatione? Nec ſolum
euellere opoꝛtet radicem, ſed pꝛioꝛē
terram ſterilem excutere: vt nec ſa-
poꝛ maneat ſecularis, quia xp̄s ait. Luc.9.a.
Puluerem pedum veſtroꝛum excuti
te, vt affectiones veſtre libere ſint
etiā a paruiſſimis mundi moꝛibus:
quia non datur manna in deſerto,
niſi pꝛius egipti farinula deficiat.
Que ratio eſt fratres mei: cur nos
etiam iam ſenes non guſtamus que
dei ſunt, et pater franciſcus etiā iu-
uenis ſurſum agebatur in deū: ebꝛiꝰ
dulcedie ſpūſſācti, niſi ꝙ ydola que
dam mundi: et imaginationes eius
vt rachel ex paterna domo nobiſcū Geñ.31.c.
deferimus, ꝙuis fciamus nos furto
arguendos? Utinaꝫ non ſit domus
dei ſpelūca latronū deferētiū abſcō
ditos alienos moꝛes. ¶ Ad tranſ
plan

plantationē etiā opoꝛtet deſtruere
atqꝫ ſcindere ramos pꝛioꝛes, vt no-
ua ſint om̄ia naſcitura: dimiſſis pō
pis ſecularibꝰ. O pater beate, quis
dicere valeat quo feruoꝛe militem
quēdam te nudato veſtiſti nouis:
que tibi parauera indumentis, et
abiectam pecuniam pꝛo eccleſie cō
ſtructione dimiſiſti, et cum te pater
tuus coꝛam epiſcopo aſſiſū conue-
niret accuſaturus de rerū perditiōe
etiam totū te nudaſti memoꝛ xp̄i co
ram pilato nudati, vt nos veſtiret.
Ibi franciſcus puluerē terrenoꝛum
ex toto excuſſit reſignans paterne
hereditati. quatenus ſecurioꝛ dice-
ret. Pater noſter q̄ es in celis. Ubi
merces et hereditas noſtra multa
eſt. Sola ergo radix voluntatis cuꝫ
trūco. i. rectitudine intentionis trāſ
plantanda eſt ceteris neglectis et
Locū inq- abiectis. ¶ Sic ergo euulſꝰ a ſecu-
nit frāciſcꝰ lo nil aliud niſi locum vbi tranſplā
tandus eſſet cogitabat: oꝛabat: ꝛ ſol
licitioꝛ inquirebat ſciēs ꝙ non erat
ei locus in mundo, vt pote quo di-
gnus non erat mundus. Hic pater
Geñ.8.b. tunc erat vera columba noe deferēs
ramum oliue virentibus folijs: qui
dicturus erat. ego autem ſicut oliua
fructificaui in domo dei. hec nō in-
Ps.51. ueniebat vbi requieſceret pes eius
quoniam apertis oculis nichil vide
bat in terra: que vacua erat: et ni-
chil vacua timoꝛe dei, vacua celeſti
um cognitione: vacua virtutibus:
vacua hominibus iuſtis qui eligūt
ſpeluncas petraruꝫ, et loca deſerta
meroꝛibus amica. Ue autem homi-
nibus qui terrena ſapiunt in auari-
tia radicari et fundati, alij auteꝫ in
aquis delitiarum cum illa meretrice
que ſedit ſuper aquas multas: non
Apo.17.a quideꝫ claras ſed factas volutabꝛū
luti, ex quibus cū poꝛcis deuoluen-
tur in mare inferni: vbi macule non
abluentur: quia ibidem ſcriptuꝫ eſt,
ꝙtum gloꝛificauit ſe in delitijs: tm̄
ei date de toꝛmēto ī ſecula ſeculoꝝ.
Alij, vero in vento ābitionis ſe plā
tare ſatagūt cum illo de quo dicitur
Effraim paſcit ventum, et ſunt ſimi- Oſe.12.a.
les cuidam dꝛaconi pēnato: qui ad
nauium vela volat: vt ibi vento am
plius impleatur, tamen ſubmergit
naues velis ruptis, ſic ſunt religio-
ſoꝛum plurimi ad nauis eccleſie ve-
la volantes. i. ad dignitates: quas
ābiunt: vt i vento vanitatis valeant
radicari et fundari, quibus pericli-
tatur nauis eccleſie. Franciſcus autē
eccleſie pꝛopugnaculuꝫ: non ſic: nec
etiam ſinebat fratres ſuos ad talia
conuolare dū viueret, et ne poſt moꝛ
tem ſuam hoc auderent: eos mino-
res vir humilis vocauit, et ſic quā-
dam obiectam repugnantiam dimi-
ſit eis ad honoꝛes vanos: quia re-
pugnat minoꝛibꝰ collocari loco ma
ioꝛi. O. ſi cum franciſco conſideres
illud iob ex alto cadentis qui ait. Iob.30.e.
Eleuaſti me: et ſuper ventū ponens
eliſiſti manu valida. Demon deijcit
dum eleuat: quemadmodū deus ele
uat dum deijcit, quia humiliat ꝛ ſub
leuat: ideſt dum humiliat ſubleuat.
Alij velut ſalamandria volūt in ira
cundie igne demoꝛari, et ſūt duces
ac bellatoꝛes populi: quoꝝ ſpūs eſt Ps.57.
in naribus ſuis: tm̄ hoc igne priuan
tur veritatis cognitione: qm̄ teſte
duce dauid, ſupercecidit ignis. ſ. ira
cundie: et non viderunt ſolem iuſti-
cie xp̄m mitem et humileꝫ coꝛde. Ad
huius pectoꝛis arcā quotidie fran-
ciſcus reuertens depꝛecabatur eum
de plantatiōe ſua dicēs Uias tuas Ps.24.
domine demōſtra michi: et ſemitas
tuas edoce me. Ideo enim canit de
franciſco, deū quid agat vnicū con-
ſultans audit celicū in ſigne ſibi da
ri. Nouerat quippe ſanctus iſte deū
inſtar aſſueri regis hoꝛtos et virida
ria poſſidere, ꝛ cupierat ſecurioꝛi ac
pꝛopinquioꝛi loco plantari: nam ar-
boꝛ in viridario citius floꝛet: et fru- Uiridaria
ctificat, ac melius in ea conſeruatur ſūt religio
fructus vſqꝫ ad maturitatem, qꝛ ibi nes.
eſt frequentioꝛ irrigatio et cultus et
circundatio ſepium. Uiridaria dei

ſunt religiões que dicũtur manſio-
nes in domo eccleſie,qm̃ ſecuriores
manẽt ibi arbores aiarũ: ⁊quia hee
multe ſunt:ideo de9 vnũ viridariũ
dedit excolẽdum baſilio, aliud au-
guſtio: aliud hieronimo:aliud btõ
benedicto,optimũ autẽ viridarium
nimia cura ipſe dei filius excoluerat
ſ.euangelicã pfectionẽ: de quo dici
poteſt. Et ſeptẽ dieb9 iuſſit conuiui
Deſt.1.a. um preparari in veſtibulo orti ⁊ ne
moris,quod regio cultu et manu cõ
ſitum erat. Septẽ dieb9.i.tota dei-
ceps vita preſens cõuiuiũ euchari-
ſtie preparaf in euangelica perfec
tione ſiue conuiuiũ doctrine,que an
nexa eſt ſectatori euanglij. Sed hoc
viridarium.i. euangelica perfectio
etiam nemus dicitur qr eſt oino ex-
tra mũdũ et carnem:et manu.i. ope
re xpi et cultu.i. inſtitutione hoc vi
ridarium conſitũ, eſt ⁊ frequẽtatum
quod apoſtolis tradidi:tet comen-
dauit optimis cultorib9 ,qñ pegre
abijt,quibus mortuis non colebaf
Ps.78. nec exercebatur,quod flẽs dauid ait
Deus venerũt gẽtes in hereditatẽ
tuã,poſuerũt hieruſalem in pomorꝝ
cuſtodiã. Ubi vel vn9 eſſe ſolet: vel
null9 et ſic hoc viridarium deſertuz
erat vſqz ad tempus beati franciſci
cui deus id ſeruarat. Nec enim cul-
tores eius appoſtoli tradiderũt il-
lud iudeis conuerſis ad fidẽ: vt no-
tat bonauẽtura, qm̃ rudes erãt nec
recenter cõuerſi tã cito poterãt oĩa
pauperibus erogare:et nudi nuduz
xpm ſequi,ſed omnia pedib9 apo-
ſtolorum deferẽtes ipſi apoſtoli ve
Actu.6.a. lut tutores erãt:qui poſtea dixerũt
Nõ eſt equũ nos relinquere verbũ
dei: et miniſtrare mẽſis,ſed nudi vt
nec in comuni nec particulari aliqd
poſſidẽtes habeam9 pdicare. Hoc
ergo viridariũ voluit xps dare fran
ciſco,qñ miſſam audiens attendit ſi
bi euãgeliũ legi: vbi normã aploꝝ
ponit xps: quã cordi frãciſci ex tũc i
ſpirat obſeruãdã. O btẽ pr̃ qs te cõ
tẽplaret audiẽtẽ euangelium illud ⁊

dicentez. Letat9 ſum in his que di- Ps.121.
cta ſunt michi. vt.ſ. non habeã niſi
vnam tunicam. nec virgam,neqz cal
ciamenta nec peram:in zonisqz nõ
deferatis pecuniã,nec ſit vobis cu-
ra de craſtino inqt xps: que frãciſc9 Luc.9.a.
ad vnguez obſeruãs ea tradidit po
ſtea fratrib9 eo modo quo xps apo
ſtolis. Hocẽ ergo viridariũ creditũ
arbori huic et ꝑ ea ex induſtria reſer
uatũ: vbi ſe franciſcus plãtat ſperãs
deũ ſibi daturũ incremẽta,qr neqz q
plantat eſt aliquid neqz qui rigat ſz
qui incremẽtum dat deus,tñ nõ pro Pri.co.3.b.
pterea dormitauit hec virga vigilãs
ſed ſuper cuſtodiam ſuam ſtans ni-
chil admiſit aduerſi quotidie ſeipſo
roburſtior ,ſtercore humilitatis im- Fruct9 huiꝰ
miſſo: et lachrimarũ imbribus infu- arboris an
ſis creſcebat in dies arbor bona. teꝗ̃ inſera
¶ Nõ ſolũ attulit fructũ trigeſimũ tur.
in virginitate ſua,qr ſublimis virgo
fuit: et ſexageſimum in confeſſione
quia confeſſor extitit,et cẽteſſimum Scda ps.
qr etiam fuit martir vero deſiderio
immo et martyrizatus xpo: ſed quia
teſte iohãne. Hoc lignũ vite frãciſ9
vbi vt videbim9 vita nr̃a pependit Apo.21.
ex vtraqz pte fluminis duodeci fru-
ctus affert ꝑ ſingulos menſes: vno
quoqz mẽſe fructũ ſuũ.idõ nũc et poſt
de fructib9 eius agẽdũ eſt. Flumẽ eſt
mortalitas noſtra per quã ad celuz
tranſire oportet, franciſc9 aũt et an
te mortem vixit et poſt etiã in vita
preſenti. Naz qr vulneratus fuit in
corde que eſt ſufficiẽs cauſa mortis
et poſtea vixit ſic vulneratus,ideo
dicimus eum ante mortẽ et poſt fru
ctificaſſe ãteꝗ̃ ſpiritũ redderet celo
vbi non eſt fructificandũ ſed de fru
ctibus edẽdũ, Labores manuũ tua Ps.127.
rũ qr manducabis btũs es et bene
tibi erit. Iã ergo dicam9 quomodo
ꝑ ſingulos mẽſes attulit fructũ ſuũ
Duodecim menſes ſunt in anno, et
duodecim conſilia in ſacro euange-
lio que ad vnguẽ franciſcus ſeruat:
ſed hoc dimiſſo aduerte ꝙ in huius
ſancti perfectione pſonali que fuit

ſuus ann9: vt annicul9 offeraf dño
ſic etiam ſunt duodecim ſtat9 corre
Mẽſes ſpi ſpondentes duodecim mẽſib9 anni
rituales. Fuit quidẽ in eo ianarius contritio
nis,que eſt initiũ ãni.i.pfectiõis in
franciſco: februari9 lachrimarꝝ: naz
hic menſis pluuialis eſt, fuit etiam
martius confeſſionis: nãqz in hoc
menſe aperiunf arboribus foſſe: et
etiam pori et meatus arborum na-
turaliter aperiũtur repulſa cõſtrictio
ne gelicidij, fuit quarto aprilis ſatiſ
factionis: in hoc nãqz mẽſe putanf
vinee et arbores, fuit quinto maius
gratiarũ actionis: quo cepit anima
eius ſe exoneratã ſentire, fuit ſexto
iunius deſiccationis vitiorũ: qr in
hoc menſe humores et humiditates
deſiccãtur, fuit ſeptimo iuli9 oratio
nis i feruore ſpũs: qr feruid9 eſt hic
menſis, fuit octauo auguſtus inte-
gre cognitionis proprie: in quo fru
ges horreo humilitatis recondunf,
in quo menſe regnat virgo in fecun
da ⁊ tũc vere aĩa eſt auguſta.i.virtu
tib9 aucta. In hoc ſtatu erat frãciſc9
qñ deo in extaſi dicebat. Quis es tu
dñe: et quis ſum ego? Et tunc perijt
xps ab eo dona: et ſe excuſante inue
nit deniqz i ſinu humilitatis ſue do
na aurea. Fuit etiã in frãciſco ſeptẽ
ber ſuauitatis conſolationis i terne
vendimie defecate, qr tunc vende-
mia fit matura: ⁊ colligitur: et aĩa in
trat cellã vinariã, fuit etiaz october
eruditionis: qñ exabũdãtia doctri-
ne ſemina ſpargit, fuit quoqz nouẽ-
ber zeli ſcdm ſciẽtiam: qr tunc ſol eſt
in ſagittario: ⁊ tẽpeſtas fit: ſic etiaz
franciſc9 cõtra vitia zelo dei ferox
fuit tãdẽ vltim9 menſis q dr decem
ber: quo non ſibi ſed proximorꝝ vtili
tatib9 cupiebat inſeruire, cupiens
anathema eſſe a xpo ꝑ fratrib9. In
his.12 mẽſib9 fiunt.12.fruct9: quos
enumerans aplus ait. Fruct9 autem
Gala.5.c. ſpũs ſunt gaudiũ pax ⁊c. Hos fru-
ctus in hac arbore ſacra xps in cui9
viridario franciſcus ſe plãtauerat,
ex alto pſpiciẽs: cogitauit qualiter

fructũ ãpliorẽ afferret dicẽs. Qui ſã
ctus eſt: ſanctificetur adhuc, et tñ ei
placuit ꝙ ipſemet decreuerit ſe i hac
arbore iſerẽ dũ: vt diuini fruct9 eſſẽt
i ea: recteqz vocari poſſet arbor vi-
te inſerto ibi ille qui ait. Ego ſum
via ꝟitas et vita. Magn9 artifex in Orti dño
ſertorꝝ eſt xps, q in mltis ſctis mlta nimis pla
inſeruerat abſtinẽtiã i daniele, qſe cet arbor
abſtinet a cibis lautꝫ mẽſe regis: ſz hec vbi ſi
eãdẽ artiorẽ iſeruit ifrãciſco q.40. aliarũ fru
dies ieiũat in duplici ſolũmõ buccel tus.
la pãis. Benignitatẽ iſeruit neemie
ſz maiorẽ frãciſco, q ſua benignitate
etiã graſſatores mittigat: et cõuer- Daſſ.1.b.
tit ad pñiaz. Cõtẽplatõez iſeruit eze Eze.1.a.
chieli: q mlta ſcrutaf ſꝑ flumẽ cobar
maiorẽ aũt frãciſco ſꝑ aera ſubleua
to ẽt corꝑaliter. Deuotionẽ inſeruit Gen.4.d.
enos: q ꝑpterea dr ꝙ cepit iuocare
nomẽ dñi, ſz maiorẽ huic ſctõ: q ex
deuotiõe aĩo reſoluif. Eloquẽtiã ce
leſtẽ iſeruit aarõ: vt pharaõi pdicet
ſz frãciſco diſertiorẽ: q toti mundo
pñie viã appuit. Feruorẽ aũt iſeruit
de9 helye: cui9 ꝟba ſicut facula arde
bãt, ſed feruẽtior ẽ frãciſc9 q ꝑpter 4.reg.1.b
ea viſ9 ẽ a frĩb9 i curru igneo puo-
lãs. Grãz iſeruit de9 moyſi: q dr co Exo.4.c.
rã eo grãz iueniſſe, ſz maiorẽ frãciſ-
co q ꝟga crucꝫ plura fecit i mũdo ꝗ̃
alter i egipto aut deſerto. Humilitatẽ
dauid q gliaf ſe de poſtfetãtes i re Ps.77.
gẽ acceptũ, maiorẽ ꝟo huic ſctõ: q di
cebat ſe miorẽ latrõe: qr ſi alicui iqt
de9 tãta ꝯtuliſſet dona potiorem ex
eis rõnẽ oñderet. Innocẽtiã iſeruit Gen.3.
abel plus ãt frãciſco q nõ ſolũ a frẽ
ſz a prẽ carceri mãcipaf ꝑpterea ꝙ
nudo xpo adherebat. Legis amorẽ
iſeruit eſdre: ſz maiorẽ frãciſco, q ſe
⁊ ſuos ordiat pdicatiõi. Miaz iſeru
it thobie: ſz huic maiorẽ, q le pſis fit Tho.1.b.
obſeqo qs dũ abluit ⁊ oſculaf ſanat.
Nuditatẽ eſaie: q ãbulat nud9 ⁊ diſ Eſa.20.a
calciat9, ſz nudior ẽ frãciſc9 ſemꝑ ab
oib9 terrenis. Obediẽtiã iſeruit de9 Gen.22.a
abrahe: q filiũ imolauit, ſz frãciſcus
ꝑpriã carnẽ. Patiẽtiã iob iſterqlinio Job.2.c.
ſz plus franciſco ꝑiect9 i rubũ ⁊ niuẽ

Quietem mentis Ezechie inſeruit
ſed quietioꝛ fuit ſanctus iſte vbiq̃
anime recollectioni vacās. ideo eñ
dicebat coꝛpus eſſe anime cella. Re
2.paral.20. ligioſitatem ioſaphat: religioſioꝛ
autem fuit franciſcus triū oꝛdinum
pater. Sapientiam aūt inſeruit de9
ſalomoni, ſapientioꝛē tñ credo fran
ciſcum. Na ideo aquile cōparatur
volanti: quando cuidam doctoꝛi re
ſpondit de coꝛrectione fraterna in-
quirenti. Timoꝛeꝫ ſcꝫm inſeruit de9
4.re. ioſie. timoꝛatioꝛ vero fuit franciſc9
Joſue. timens deū ſicut patreꝫ multa bona
Nume. conferentem. Victoꝛiam inſeruit io
ſue: ſed franciſcus vicit dꝛaconem
et demonia. zelum inſeruit phynees
franciſcus autem zelātiſſim9 euan-
gelij obſeruatoꝛ fuit: et ob zelū ignē
et ſulphurem fecit de celo deſcende
re ſuper inobedientem fratrem. Ec-
ce igitur qualiter chꝛiſtus oīa que
alibi diffuſa erāt, inſeruit in hac ar
boꝛe propterea quia melioꝛi virida
rio ſe plantauerat: ſic vt de illa dice
Dan.4.b. re valeamus. Fructus eius nimius
et eſca vniuerſoꝛum in ea. Eſca vir
tutū q̄ vndiqꝫ per ceteros ſctōs dif-
fuſa erat: eſt iam in arboꝛe noſtra,
et ſuper hec omnia decreuit arboꝛ
vite ieſus xp̄s dei filius ſeipſum in
hac arboꝛe inſerere: tantum ſibi pla
1.coꝛ.3. cuit. Unde franciſco dicere valeo il
lud apoſtoli. dei agricultura eſtis.
Inſertoꝛ ergo xp̄s et tempus inſerē
di obſeruat. ſ. qñ luna eſt in diminu
tione ſua, quando luna carnis hui9
ſancti ſic erat vt dici valeat. Luna
Inſertio ſub pedibus eius: tūc ſe inſerit xp̄s
xp̄m i fran vt eſſet fedus dei in carne noſtra, et
ciſcum. homini darentur plage que pꝛo ho
minibus ſunt recepte. Hec arboꝛ cō
mune bonum eſt. Decuit ergo vt ca
ro que carni dei aſſocianda erat do
mita et ſubdita eſſet ſpiritui. Quā-
do arboꝛ inſerenda eſt ſcinduntur-
ramine defluat aliunde virtus ſub-
iecti: ſed tota ſe trāſferat in inſertuꝫ
ſic franciſcus amputat9 eſt: et mun-
datus ab omni non ſolum peccato ⁊
noxia inclinatione, ſed ipſa poten-
tia peccati ſic alligata fuit in eo (te-
ſte beato bernardo) vt minime poſ
ſet ad peccatum adduci. Itaqꝫ ipec
cabilis fuit poſt inſertioneꝫ xp̄i: nec
mirum quia funiculis charitatis eū
ſibi aſtrinxit: et voluntas voluntati
xp̄i erat ligata, et coꝛ coꝛdi vnitum
ne aliud poſſit velle: et manus ma-
nibus ne aliud poſſit operari, et pe
des pedibus: ne a xp̄o valeat ſepa-
rari, ſicut nec arboꝛ i ſerto fert niſi
fructum inſerti ſuam tacēs pꝛopꝛie
tatem. Si huius rei figuram vultis
videre fratres attēdite ad helyſeuꝫ
pꝛophetā ſenē: ⁊ ad puerum in le- 4.reg.f.
cto defunctū ſuper quo ſuſcitando
incubuit membꝛa membꝛis inſerēs
vt illi cui nec erat vox neqꝫ ſenſus
neqꝫ ambulandi aut operandi pote
ſtas impartiretur de ſuis: et ei om-
nia pꝛeſtaret, ſic etiam effectum eſt
inter chꝛiſtum et franciſcū. donec ip
ſe dixit. Viuo ego iā non ego: viuit
vero in me xp̄s. Nec mirum qꝛ fran
ciſcus in lecto crucis et penitentie
moꝛtificauerat membꝛa ſua: vt que
pꝛopter xp̄m moꝛtificata erāt ab eo
captarent vitam. Arboꝛ inſerenda
pꝛius ſe moꝛtificat et ſciditur in ea
parte que inſerenda eſt, vt in aliam
tranſeat, ſic fecit franciſcus. vt in
nouam tranſeat creaturā nunq̃ hac
tenus viſam: cui. ſ. deus inſertus eſt
Poſtea igitur q̃ ſe xp̄s i eo inſeruit
omnino agebatur ab eo: et moueba
tur, ita vt non videretur opus pera-
ctū eſſe frāciſci ſed xp̄i ſicut in inſer
to non videtur fructus trūci ſed vir
gule inſerte. Bona oliua inſerta eſt
in oleaſtro quatenus immarceſſibi-
lem faceret fructum. O quis dicere
valeat fratres mei illō collocutiōis
arcanum reuelatum tempoꝛe inſer-
tionis, quibus verbis hoc opus in-
ceptum eſt: nec dubiuꝫ quin amoꝛis
quādo ideo in ſpecie vnius ſeraph
apparuit ei xp̄s volens calidiſſime
complexionis arboꝛem ad ſeraphin
ꝑfectionē ducere: quapꝛopter dixit
ei

ei. Franciſce. Amas me? Enarra/ob
ſecro michi q̃tū me amas. Amas me
Phil.3.b. pluſq̃ res mūdi? O dñe tu ſcis quia
amo te plus hijs, qꝛ oīa arbitratus
ſum vt ſtercoꝛa pauperi terre ſpar-
genda in elemoſinaꝝ largitionē: vt
te ſolū lucrifaciā. Frāciſce amas me
pluſq̃ parentes tuos, qꝛ q̄ diligit
mat.10.d. patrē aut matrē pluſq̃ me nō eſt me
dign9. Tu ſcis dñe qꝛ amo te plus
hijs qm̄ ꝓpter te eos lucrat9 ſuꝫ ini
micos. Franciſce amas me pl9 q̃ te
ipſum? Magis q̃ aiaꝫ ⁊ coꝛp9 tuū?
O dñe tu ſcis: ꝙ ſicut ſum ego fran-
ciſc9 eſſeꝫ de9: et tu dñe mi eſſes frā
ciſcus, ego me verterē in frāciſcū vt
tu eſſes de9 me9. Huic ſentētie ait
xp̄s. Viceuerſa et ego volo: vt tu te
vertas in me, ⁊ ego inſerar in te: cru
cifixū te volo facere: vt ſi q̄s videat
te pariter et me videat in te, et iterū
vidēs me memoꝛ ſit tui: qui es ima
go mei. Affer manū dexterā tuā: cru
cifigā eā mecum: ⁊ deſpōſabo aīam
tuā mecuꝫ. O dñe qꝛ mirabiliter me
crucias. ſponſus ſanguinū tu michi
es, affer et ſiniſtrā: et pariter affigā
illam: vt ſis ambidexter velut alter
aioth q̄ vtraqꝫ manu ꝓ dextera vte
batur. O dñe duplicaſti doloꝛē meū
Affer michi ⁊ coꝛ tuum vt q̄ nr̄a ſunt
ſentias nobiſcū: ſentias lateris apꝛtu
rā: quā ego nō ſēſi. O dñe qꝛ ſuꝑ do
loꝛē vulneꝝ meoꝝ addis Vulneraſti
coꝛ meū ſpōſe: vulneraſti coꝛ meum
Affer et pedes tuos: ſtatuaꝫ eos in
viā pacis ſupꝛa petrā: ⁊ clauis meis
firmabo illos, ne deſideria tua va-
leant vltra deuagari. O dñe lauaſti
Cāti. 4.c. ſanguine tuo pedes meos: quomo-
do iā inquinabo illos? In ſignū cō
firmationis Franciſci in gratia. ad-
uerte, ꝙ in monte illo non venit am
plius ſolita tempeſtas: que arua de
ſtruere ſolebat, ſic nec in anima ei9
tēptatio dominata eſt: immo ⁊ ipſis
demonib9 dicebat. Nemo michi mo
Gala.6.d. leſtus ſit: ego enim ſtigmata dñi Je
ſu in coꝛpoꝛe meo poꝛto contra oīa
vitia valētia, ⁊ habentia omnem vir
tutem. Ecce igitur fratres qualiter
chꝛiſtus inſeruit frāciſco et man9 et
pedes et coꝛ: ⁊ inteſtina credo, etiaꝫ
inſertis aiabus ⁊ ſpiritib9. Accipite
igit̃ fratres v̄bū dei inſitū in frāci- Jaco.1.d.
ſco qđ pōt ſaluare aīas vr̄as. Su-
blimis eſt valde hec arboꝛ bona: cō
foꝛtata eſt et non potero de ea am-
plius dicere, niſi ꝙ tali inſerto lignū
vite eſt his, qui appꝛehēderint eā ꝑ
votū: ⁊ qui tenuerit eā in oꝑe btūs puer.3.c.
erit. Hoc in oꝑe ⁊ in hac inſertione
oſtdit xp̄s: q̃tū ei placeat imago cru
cifixi, poſtq̃ elegit hāc arboꝛē: vt ex
ea faceret crucifixū, vti valeam9 di-
cere de xp̄o. Lignum iputribile ele-
git ſapiens artifex. Non elegit arū- Eſa.40.d
dinē vēto agitatā: vt ſumus nos, ſed
iputribilē franciſcū qui deinceps a
pctō imputribilis fuit, ⁊ caro illa et
ſacratiſſimū coꝛpus incoꝛruptū ma-
net. Elegit ergo hoc lignū ad faciē-
dū crucifixū ſculptū. In aīa q̄ erat ſi
cut tabula raſa illum depinxit, et eū
exarauit in coꝛpe: ⁊ ob id venit xp̄s
i ſpecie ſeraphim, qm̄ iſti (vt ait q̄dā
doctoꝛ) chꝛiſto patiente nimis con-
tēplātes ex celo eius nimiā charita
tē ex tūc impꝛeſſam in ſe hn̄t ſimili-
tudinē cruxifixi, nec mirum qꝛ teſte
Dionyſio. Angelus eſt ſpeculū ſine
macula: et actuat̃ in xp̄i ꝯtēplatiōe
Eſt ergo queſtio iter doctos an frā
ciſc9 debeat adoꝛari: quaꝫ ꝓlixi9 cō
mouet bōauētura qm̄ ſi ceteros cru
cifixos a quibuſcūqꝫ ꝯſtructos adoꝛ-
ram9: q̃to pluſ iſtū, quē ipſemet chꝛi
ſt9 fecit nimis ad naturale: ⁊ magiſ
q̃ oēs alios? Huic q̄ſtiōi ſimplr̄ re
ſpōdet̃ ꝙ non: ne ſimplicib9 det̃ er-
roꝛis occaſio, nam ſi adoꝛares eum
ceteri vel ſaltim infideles crederent
ꝙ hunc ſanctū tanta maieſtate exi-
ſtimatū adoꝛabas: ꝙ in eo ſiſtebas
qui eſt creatura ſublimis valde. Un
de huius ſancti maieſtas adoꝛatio-
nem vetat, ne in eum ſolūmodo in-
tentionem feras: quando autem li-
gneum crucifixum adoꝛas: ex ſe pa-
tet: ꝙ ibi non ſiſtis: pꝛopterea ꝙ li-

gnum illud per ſe nullius momēti
ſit,ſed arbor hec tāta eſt:vt eā chri
Mat.7.b. ſtus extollēs dicat. Arbor bona bo-
nos fructus facit. Si anteꝙ hec ar-
bor inſereretur tales attulit fructus
quales dixi,quid poſt inſertionē pē
ſandū erit? De quo nil amplius aſſe
ro,niſi ꝙ queadmodum chriſtꝰ dice
Joh.14.b. bat. Pater in me manens ipſe facit
opera:ſic dicebat frāciſcus. Chriſtꝰ
in me manens ipſe facit opera et ta
lia erant magis meritoria,quoniam
adiuuat infirmitatem noſtram quan
do operatur in nobis velle: et perfi
cere. Sed quoniā de hac arbore ſcri
bitur:ꝙ nunꝙ deſinet facere fructū
ꝛ cōmunis opinio doctoꝝ eſt: ꝙ in
celo non ſibi fructificant nec meren-
tur ſancti: Quis mereātur nobis,ad-
uerte ꝙ franciſcus etiam nunc ſibi
quoꝙ bonos fructus facit in celo:
quia queadmodum pena arrij non
eſt taxata nec terminatur ꝓpter ma-
la que pullulāt ex doctrina ſua, ſic
nec franciſci gloria propterea ꝙ eiꝰ
ordines ꝛ doctrina et exempla ſem-
per faciunt fructum. Unde optime
Job.39.b. dicere poteſt. Gloria mea ſemper in
nouabitur ſaltim accidētaliter. Eſt
etiam nunc alius fructus ſcilicet te-
ſtimonium incarnationis dominice.
Johannes baptiſta teſtimonium di
gito prebuit chriſto,ꝛ Johānes euā
geliſta teſtimoniū perhibuit lingua
verbo dei: ſed totus franciſcus de-
dit ꝛ dat, ꝛ ſcōm vbertinum daturꝰ
eſt circa iudicium cū helia ꝛ enoch
reſurgendo cum eis:vt malis prebe
at teſtimonium de incarnatione ver
bi. Quis enim non credet vnionem
verbi ad humanitatē chriſti vidēs
eundem xpm ſic in franciſco exara-
tum et inſertum? Si caro anima-
lium immolatorum ſignum erat fu-
ture incarnationis et crucis,cur nō
melius hoc ſignet caro franciſci cru-
cifixa digito et manu dei viui? Gen-
tilitas colebat quaſdā arbores diis
ſuis conſecratas materiales et pu-
tridas,nos autem non ſic ſed colen
des hanc arborem bonam: eam exco
lamus:et cōſecratam offeramꝰ deo
noſtro,vt ſinguli ſingulas imitan-
tes virtutes velut cum ramis exea-
mus obuiam chriſto venturo ad no
ſtrum particulare iudicium,vt huius
ſancti auxilio nos perducat ad bo-
norum laborum glorioſum fructum
glorie quā michi ꝛ vobis ꝓſtet xps.

¶ Beate Luce Sermo.43.de cru-
cis mortificatione.
¶ Honora medicū propter neceſſi-
tatem. Eccli.38.a.
¶ Inuocatio ad virginem ſalubrē.

PRo magno
incōueniēti
habent tho
miſte ꝙ btā
virgo ab oī
pcti infirmi
tate aliena
fuerit ex to
to:alioquin
ſi libera fu-
it ab illa in-
Eſa.1.b. firmitate de qua dicitur. Omne ca-
put languidum: ꝛ omne cor merens,
a planta pedis vſꝙ ad verticem ca-
pitis non eſt in eo ſanitas. Omne
caput dicitur Adam pater orbis ter-
rarum,et etiā dicitur omne cor in-
quantū eſt generatiōis initium: plā
ta eſt vltimus homo futurꝰ ad quē
vſqꝫ peccatum originale perueniet,
quod ab auguſtino dicitur languor
Mat.9.b. nature. Si ergo beata virgo hac in-
firmitate caruit,ſequitur ꝙ non indi
guerit redemptore:quia nō eſt opꝰ
valentibus medico ſed male haben
tibus. Si autem eo non indiguit:vi
detur non teneri precepto thematis
vbi dicitur Honora medicum. Sed
hoc eſt falſum:quia reſpectu chriſti
nemo excipitur ab hoc mandato de
honorādo medico chriſto. Fatemur
equidem beatam virginem ab omni
peccati infirmitate fuiſſe imunē,ꝛ cū
hoc magis chriſto teneri ꝙ quiuis

Infirmitate peccati caret Maria preſeruata.

alius:quia diuinus medicꝰ circa eā
ſollicitior fuit,ꝙ erga ceteros a cō-
tracta infirmitate liberatos: maria
vero et ſanata fuit et curata vti ma
gnus dn̄s curari ſolet per ante viſā
preſeruationem:dum in ſanitate cu
ratur. Unde merito ait maria. Non-
Pro.8.b. dum erant abyſſi.ſcilicet peccatoꝝ.
et ergo iam concepta eram in men-
te diuina,vbi a peccato erepta ne in
ficerer de me altiori modo curā ha-
buit medicus ſalutaris in qua mira
biliorem ſe oſtendit. Plus enim eſt
lāguorem ne veniat impedire: ꝙ cō-
tractū ſanare. Propterea igitur bea
ta virgo ſpecialiter viderat obliga
tam diuino medico dū laudare deū
Luc.1.e. cepit ꝛ gratias agēs dixit. Magni-
ficat anima mea dominum,et exulta
uit ſpūs meus in deo ſalutari meo,
qꝛ michi ſingulari modo ſalutaris
fuit deus me preueniens, ne pecca-
ti infirmitatem incurrerem. Nec ſo-
lum marie ſollicitior fuit deus: ſed
per eam ꝛ propter eam de nobis am
pliorem curam gerit:ideo ad eam ꝓ
gratia obtinenda pergentes ei offe-
ramus Aue maria.
¶ Argumentum dicendorum.
¶ Ut ſciatis fratres ꝙ neceſſitas ho
Utilitas in infirmitatis. norandi medicum noſtrum lucā euā
geliſtam magis ſpiritualis eſt quā
corporalis, aduertite ꝙ ſanitas cor
poris non multum appetenda eſt:
immo bene eſt nobis infirmari pro
pter quatuor :vt docet holcoth ſu-
per librum ſapiētie,quia vt eiꝰ vtar
verbis infirmitas corporis eſt qua-
ſi arce precioſe concathenatio. Nā
Léc.92. corpus noſtrum arca theſauri dei
eſt,de quo Bernardus. Theſaurū
ſeruādum accepi: pro quo mercator
non inſipiens ſanguinem ſuum de-
dit. Hec igitur arca infirmitatis li-
gamine et ſeris liganda eſt,vn̄ me-
rito de infirmitate poteſt dici. Subi
Eccl.6.c. ce humerum tuum et porta illam et
ne accidieris in vinculis illius ꝛ ſe-
quitꝰ decor vite ē i illa et vincula illiꝰ
2.cor.12.c. alligatura ſalutis, qd̄ Paulꝰ cla-
rius ait. Libenter glorjabor in in-
firmitatibꝰ meis:vt inhabitet in me
virtus chriſti. Secundo infirmitas
ē vti ꝑſone ſceleroſe incarceratio.
Quando fur qui plures habet ſoci-
os capitur multorum malorum con
ſcius tormentis affligitur,donec ve-
ritatem dicat:et ſocios in crimine ꝓ
clamet. Caro eſt criminoſa cuius ſo
cii ſunt ſenſus corporis,qui animā
ſpoliant virtutibus. Iſtum furem
deus capit in carcere infirmitatis:
quem ponit ad queſtiones et tormē
ta,quando immittit ſibi acutas fe-
bres:concutit viſcera in nauſea: a-
lioſqꝫ dolores incutit alioquin vel
nunꝙ vel ſero confiteretur veritatē
nec ſocios criminis proderet. Nam
dum ſanus es vix confiteris: ſed dū
egrotas confeſſorem acerſiri iubes
et te accuſas corā tortore.i. infirmi Ps.15.
tate. Nam ideo dicitur multiplicate
ſunt infirmitates eorum poſtea acce
lerauerunt. Tertio dum etiam iter
faceres cum altero et commedere-
tis dantes ſymbola, Si alter ſolutio
nis tempore fugeret reducendus eſ-
ſet vt partem ſuam ſolueret. In pec-
cato aīa et corpꝰ peregrini ſocii ſūt Eze.38.
ſi aīa dolet oportet vt corpus etiā
debitum dolorem ſoluat: luatqꝫ pe
nam ſuam,ſic ezechie contigit egro
tanti: Cū etiam ſit prelium aduer-
ſus ſe inuicem inter ſpiritum et car-
nem pro nobis facit infirmitas,que
hoſtem debilitat:ne ſpiritui valeat
contradicere. Unde iure dixit apo- 2.cor.12.c.
ſtolus cum infirmor tunc fortior ſū.
Ob hec igitꝰ liquide patet ſalutis
neceſſitas nō corpalis ſꝫ ſpūalis eē
nam deus immitit corporales in-
fernitates non quia gaudet inferni
tatibus noſtris,ſed quia nos in ani
ma ſanare deſiderat,quia nimis ne
ceſſaria eſt nobis anime ſalus et
magis valet ꝙ totus hic mundꝰ de
qua dicit thema. Honora medicū
ꝓpter neceſſitatem,ꝛ ꝓpterea nr̄ lu-
cas medicinā corporalē in ſpūalē cō
mutauit:idqꝫ duplici honore dignꝰ

eſt:qui totum hominem ſanum fecit
Diuiſio. ¶ Due ſermoni partes erunt.In pri
ma de ſanitate corporis .In altera
vero anime.
¶ Unum tm̄ q̄rimus nunca nr̄o me
dico luca: qđ ipſemet refert dicens.
Prima.ps. Medice cura te ipſum: et Paulus
Luce.4.d. ait.Cura te ipſum ſollicite.Si ergo
btūs lucas ſeipſū curauerit,ſuo nos
edocti exemplo:et medici euadem⁹
et eum debito venerabimur honore
Curat ſe lucas, Nullum aliud examen a te queri-
mus : aliam ve tue artis probatio-
nem,niſi vt cures teipſuz.Scit quip
pe lucas medicus, ꝙ ſi erga corpo-
ra quis hac arte poſſit vti non me-
dēdo ſibi,qꝛ poteſt fieri ꝙ non egro
tet:erga animas tamen nullus pōt
eſſe bon⁹ medic⁹ ſi ſe non curat,in-
firmitas noſtra duplex eſt ſcȝ men-
tis et corporis: ſic duplici opus eſt
ſanitate anime videlicet et corporis
vt totus homo ſanetur .Sed videa
mus qua medicina ſe ad integram
ſanitatem perduxit homo iſte:vt ſi-
mul curemur et nos ſimilia facien-
tes.De huius ſancti medicina canit
Medicina crucis. eccleſia.Crucis mortificationeȝ iu-
giter i ſuo corpore pro tui nominis
honore portauit.Nomen dei eſt ie
ſus quod ſalus interpretatur: ꝑ qua
obtinenda crucis mortificationem
geſtat, que lignum vite eſt hȳs qui
Puer.3.d. apprehenderit eam.De qua dici va
let.In loco illo vere eſt quedam dei
virtus,nam ipſe qui habet in celis
habitationem viſitator et adiutor
2.mac.3.d. eſt loci illius. Simile videtur dice-
re Paulus dum ait.Uerbum crucis
1.cor.1.d. pereuntibus quidem ſtultitia eſt :
hȳs aūt qui ſalui fiunt ideſt nobis
virtus dei eſt.Ut hanc dei virtutem
que eſt in cruce videas attende: ꝙ
ſaluator noſter granum frumenti ſa
lutiferū ſeminatum eſt, vt multum ſa
lutis fructum afferret nobis. Unde
dominus ait. Niſi granum frumen-
Joh.12.d. ti cadens in terra mortuum fuerit ip
ſum ſolum manet:ſi autem mortuuȝ
fuerit multum fructum affert. Gra-
num iſtud medicinale quo ſe beat⁹
Lucas medebatur eſt ſalus noſtra
Jeſus Chriſtus:qui per mortem ce-
cidit in terram crucis: de qua in pſal
mo perhibet. In terra deſerta inuia
et inaquoſa ſic in ſancto apparuit ti
bi,vt viderem virtutem tuam et glo Ps.62.
riam tuam. Prius reſpicit in nobis
chriſtus virtutem ꝙ̄ gloriam, quia
dominus virtutum ipſe eſt rex glo-
rie,quod et in cruce apparet in ſan-
cto ligno cui confidit Lucas animā Crux eſt terra bōa.
ſuam.Nam prius dicitur ibi Jeſus
nazarenus quia eſt dominus virtu-
tum quibus floret,deinde rex iudeo
rum vere confitentium deum, qꝛ eſt
rex glorie.Crux ergo eſt terra opti-
ma ſeminis boni quāuis deſerta, qꝛ
ibi deſertus eſt xp̄s a ſuis,cum reli
cto eo omnes fugerunt: vt torcular
ſolus calcaret.Eſt etiam terra inuia Eſa.63.a.
qꝛ per illam nullus antea tranſierat
niſi latrones et homicide et maledi-
cti qui viam fugiunt rectā.Eſt etiaȝ Joh.19.f.
inaquoſa vbi Chriſtus dicens. Si-
tio aquam minime inuenit,ſed ama-
rum fel.Sed ex quo granum ſalui-
ficum hac in terra ſeminatum eſt,
tres prelibatas mutauit conditio-
nes,quia iam crux non eſt deſertum
cum in ea demorentur omnes ſan-
cti et precipue Lucas per totam vi-
tam ſuam. Jam non eſt inuia ſed
ad celum via.Jam non eſt in aquo-
ſa ſed hortus facta irrigu⁹: ex quo
aqua indeficiens lateris ſaluatoris
ibi manauit. Habet namqȝ ſemen
hanc virtutem,vt terram mundet et
fecundet:maxime iſtud de quo dici
valet illud apoſtoli. Seminatur in
corruptione, ſurget in icorruptiōe, 1.cor.15.
ſeminatur in ignobilitate: ſurget in
gloria,ſeminatur in infirmitate,ſur- Fruct⁹ crucis.
get in virtute,ſeminatur corp⁹ ani
male: ſurget corpus ſpirituale. In
his quattuor plena ſtat corporis ſa
lus,que ex crucis mortificatione lu-
ce ꝑuenerūt ꝑ ſuo corꝑe in quo illā
portauit.Ubi aduerte ꝙ i illis q̄tuor
inuūtur quatuor dotes corꝑis ſalua
ti ſalute.

ti ſalute eterna,quam corpori:vt ne
ceſſariam optare debemus et perqui
rere.Surget ergo corpus in incorru
ptionem quo ad dotem impaſſibili-
tatis,in gloria quo ad dotem clari-
tatis:in virtute quo ad dotē agilita
tis,ſurget corpus ſpūale: quo ad do
tem ſubtilitatis.In corporib⁹ dānа
torum infirmis quatuor his oppoſi
ta erunt.Solius quippe hieruſalem
ſuperne ſalus predicta occupabit
Eſa.60.b muros ideſt corpora beatorum. Ex
mortificatione igitur crucis granum
ſalutifex chriſtus cum predictis do-
tibus ſurrexit,nec ſolum ſibi ſed oi-
bus multum fructum attulit: quia ſi
Rom̄. cut mortu⁹ eſt propter delicta nr̄a,
ſic ſurrexit propter iuſtificationē et
glorificationem noſtram: magis ta-
men eoꝝ qui crucis mortificationeȝ
in ſuo corpore portauerūt ſicut no-
ſter Lucas. ¶ Sed poſtꝙ̄ vidiſtis
quadruplicem crucis ſaluteȝ glorio
ſam,nunc et videre cupitis explicitā
eius mortificationem: quam lucas
baiulus aſportauit:vt ſic et vos re-
portetis ſalutem.Has quatuor do
Quattuor dotes tot virtutes ꝑcedunt. tes in eo alie quatuor preceſſere vir
tutes ſatis eis conſentanee , que
ſunt velut quatuor crucis brachia:
quibus onuſtus erat baiulās in ſuo
corpore crucis mortificationem. In
dextro crucis cornu eſt temperantia
in ſiniſtro prudentia,in alto fortitu-
do:in inferiori iuſtitia.Huius euan
Temperantia luce. geliſte in dextris temperantia fuit,
ſunt namqȝ multi qui ſe temperant
in ſiniſtris caſibus mūdi miſcētes
interdum ſua gaudia curis,parce ſe
minant:ſuiqȝ miſerentur. Dicūt eīn
Ad quid anticipent vigilias oculi
mei:quid tot ieiunia, quid tam rigi
dam diſciplinam ſector? Scriptum
Ecli.31.g. eſt enim.Suauitas anime ⁊ corpo-
ris ſobrius potus.Lucas vero in ſi-
niſtris calamitatib⁹ nō ſibi peper-
cit,nec in cibo ⁊ potu indulgentiā ſi
bi prebuit:memor illius dicti,Tem-
Dan̄.1.d. pta nos obſecro decem diebus ⁊ dē
tur nobis legumina ad veſcendum,
et aqua ad bibendum:et contempla
re vultus noſtros. Hec ait Lucas de
ſe:et de ſocio ſuo Paulo,alȳſqȝ ſan
ctis adherentibus ſibi: quibus vix
modici vini vſus conceſſus erat in-
firmante ſtomacho. Unde Paulus 2.cor.11.f.
d illis ait.In fame ⁊ ſiti in ieiuñys
multis.Ecce igitur qualiter ab ab-
ſtinentia incipit medela ſancti hu-
ius,que ꝙ̄uis nimia fuerit, nō ideo
immoderata dici poteſt eius tem-
perantia:ſed heroica.⁊ multum dex
tra intuens dexteram dei vbi centu Mat.19.d
plum acceptur⁹ erat et vitam eter-
nam. Sed in hoc aliquid ſiniſtrum
in prauis hominibus inuenitur qui
fornicantur abſte, o deus dum tor-
rente voluptatis tue potari deſide-
rant:non ad laudem tuam ſed ad ꝓ-
priam ſaturitatem commodum ſuuȝ
primo intuentes, cum ſcriptum ſit: Heſt.1.b.
ꝙ in conuiuio aſſueri celi menſam,⁊
ſpiritualem refectionem figurante.
nemo erat qui nolentes cogeret ad
bibendum,ne putarent conuiue ꝙ
propter bibendum principaliter ve
nerint ad conuiuium:ſed pro ampli
anda et collaudanda gloria regis.
Unde quia Uaſti regina conuiuiuȝ
feminarum agens mentes non recte
intentionis ſignificans, dum vellet
rex etiam in vxore gloriam ſuā oſtē
dere.Uocata venire cōtempſit, mor
te ciuili punita eſt.Delicie itaꝙ pa
radiſi contēnende nō ſunt: ſed quia
temperantie debentur dextra inten-
tione ſunt cupiende,non comodo ꝓ
prio ſed pro gloria largitoris.
¶ Ex hoc ſecunda huius ſancti me
dicina liquido patebit,nam pruden Prudētia luce eſt crux.
tia ſanctorum ſtat in hoc vt contra-
ria intentione curentur ꝙ̄ nos in me
dicis noſtris.Nemo enim eſt qui ſa
nari vellet:vt medicus eius glorifi-
cetur principaliter,ſed vt ipſe inco-
lumis euadat:in ſpirituali autē me
dicina principalis intentio egroti
in laudem medici primi ferri debet,
vt glorificet de⁹ in ſanitate ſua. Un
de ideo prudētia luce in ſiniſtro cor,

nu ponitur,qꝛ in ſiniſtris ſuis pru-
denter deum glorificat:⁊ in ſiniſtris
dei:quia dicit. Leua eius ſub capi-
te meo.Leua chriſti paſſio eius eſt
Cāti.2 a. quā dicit Lucas ſub capite ſuo eſſe
vbi quinqꝫ ſenſus vigent,quos cir-
Eccl.38.a ca eam exercet iuxta illud. Altiſſi-
mus de terra creauit medicinam:et
vir prudēs nō exhorrebit illā, nō-
ne a ligno indulcata eſt aqua ama-
ra?Altiſſim⁹ filius dei de terra hu-
manitatis ſue nullis meritis noſtris:
creauit medicinam noſtram, et vir
prudens lucas non exhorruit illā:
Quis amaram,⁊ ideo figuratam in
Tobi.6.b. felle piſcis ad medicamentum vtili.
Nec mirum quia omnis medicina
amarū habet,preter medicinā chri-
ſti ſoli ſibi amaram ⁊ nobis dulcē:
propter quod ſubiunxit. Nonne a
Eccl.38.a ligno.ſ.crucis indulcata eſt aqua a-
mara?figura crucis hoc lignū fuit
quod luce dulces fecit tribulatiōes
amaras,quas illatas per orbē pre-
Exo.15.d. dicatione pertulit. De hoc enim li-
gno dicitur. Uenerunt in marath:
nec poterant bibere aquas de ma-
rath: eo ꝙ eſſent amare,vnde etiam
congruum loco nomen impoſuit vo
cans illud marath .i.amaritudinē
et murmurauit populus cōtra moy-
ſem dicens. Quid bibemus? At ille
clamauit ad dñm, qui oſtendit ei li-
gnum: qđ cū miſiſſet in aquas in dul
cedinem verſe ſunt,ibiqꝫ conſtituit
ei precepta atqꝫ iudicia: et ibi ten-
tauit eum dicens. Si audieris vocē
domini dei tui,et quod rectū eſt co-
ram eo feceris:cunctum languorem
quem poſſui in egypto non inducā
ſuper te. Per aquas amaras ſignā-
tur tribulatiōes, quas apoſtoli paſ
ſi ſunt,quarum ſcriptor et comes lu
cas extitit:qui cum dominum in car
ne teſte Hieronymo non viderit cla
mauit ad eum per orationem admo
dum feruidam,⁊ ei per reuelationē
oſtendit lignum ſancte crucis cum
ſuo fructu,quo dulces reddidit la-
bores: vitauitqꝫ omnem peccati lan

gorem aut laboris tedium, quo egy
ptij mundiales fatigantur.
¶ Si eius fortitudinem videre cu- Fortitudo
pitis: adducā vobis pauli teſtimo luce.
nium dicentis. Lucas eſt mecum ſo
lus. Hic narrat Paulus quomodo
omnes dereliquerant eum etiam iā 2.tim.4.b
in extremis agentem atqꝫ dicentem
Bonum certamen certaui: curſum
conſummaui: fidē ſeruaui.⁊c. In hoc
certamine loquele: et curſu laboris
conſummato Lucas coadiutor erat
ſecum ſolus vſqꝫ ad martyrium te-
ſte Hieronymo. qui tot poterat tol
lerare. Hoc dictum Pauli ſimile eſt
illi. Torcular calcaui ſolus. De luca Eſa.63.a.
vt video optime dici valet. Tenebit Job.17.d.
iuſtus viam ſuam: et mundis mani-
bus addet fortitudinem. Nam per-
tinacia non dicit fortitudo que mū
dis operibus non adiungitur. Forti
tudo luce tāta fuit vt ideo aſſigna-
tus ſit comes pauli, de quo ipſe ait
ad corinthios. Miſimus ad vos fra 2.cor.8.d
trem noſtrum cuius laus eſt in euā-
gelio per omnes eccleſias: nec ſolū
quidē hoc: ſed et ordinatus ab eccle
ſijs comes peregrinationis noſtre
Hoc teſte hieronymo de luca dicit.
quē ſicut ſeipm̄ hēbat in officio. Lu
cas pauli laudes et apoſtolorū ſcri-
pſit: de ſe nullam mentionem faciēs
Quis (vt Gregorius autumat) ille
ſit vnus e duobus diſcipulis eunti-
bus in Emaus,qui poſt reſurrectio-
nem meruit in fractiōe mira panis
chriſtum cognoſcere. Nunc ergo eū
paulus laudat: quia omnib⁹ eccle-
ſijs notus ⁊ fidus,et in eo quod ſcri
pſit euangeliū dicit eſſe laudes eius
et ſunt equidem multe, nam vt ait
Hieronym⁹ omnia verba illius ani
me languētis ſunt medicamina, ma
xia: tamē laus luce reperta in euā-
gelio eſt marie virginis aſſidua cō-
uerſatio,a qua vt ait Hieronimus.
euāgeliū didiſcit,maxime hyſtoriā
infantie ſaluatoris totam a princi-
cipio annunciationis angelice vſqꝫ
dum chriſtus eſſet annorum duode-

cim. Bibat ergo Johānes a pectore
chriſti fluenta euangelij dormiens,
quia lucas a marie corde recepit il-
Luce.2.c. lud: de quo dicitur. Maria autem cō
ſeruabat omnia verba hec conferēs
in corde ſuo. Si Johannes virgo
fuit,hic pariter virgini familiaris ⁊
virgo,quoniam Hieronymus ait.
Sine crimine in virginitate perma
nens deo maluit ſeruire qui.74.an
num etatis agens in bithinia obijt
plenus ſpiritu ſancto.
¶ Si de iuſtitia luce audire cupi-
tis, primo aduertite ꝙ abundauit
Juſtitia lu plus ꝙ̄ ſcribe et pharifei de quibus
ce. dicitur. Ignorantes dei iuſtitiam,
Ro.10.a. et ſuam querentes ſtatuere, iuſti-
tie dei non ſunt ſubiecti, finis enim
legis chriſtus ad iuſtitiam omni cre
denti. Juſtitia quippe iudeorum ex
immolatione victimarum oriebatur
noſtra autem ex immolatione chri-
ſti qui factus eſt nobis iuſtitia ⁊ re-
demptio. Hāc iuſtitiam nobis nar-
rauit lucas qui ex ea multum acce-
pit,nec in vitulo comparatur: aut in
eo figuratur: propterea ꝙ ipſe lucas
vitulus ſit: ſed quia chriſtum victi-
mā holocauſti noſtri. nobis deſcri-
bit in euangelio ſuo, quod ſentire
videtur Beda dum ait. Merito lu-
cas inter quattuor animalia vitulo
comparatur, qui quaſi animal ho-
ſtijs deputatum circa templum ma-
xime et hieruſalem narrationis ſue
verſatur inceſſu,in principio ſacer-
dotem collocat ad aram orantē pro
populo foris ſtante: Mariam con-
cepto dño hieruſalem mittit ad do-
mum pontificis ibi baptiſtam natū
refert: illuc dominū natum cum ho-
ſtia transfert,illuc ipſum cum parē-
tibus ſingulis annis ducit: duodē-
nem in templo choris interſerit do-
ctorum. Et alibi idem Beda ſuper
vltimis verbis euangeliſte hui⁹ ait.
Lucas qui ſacerdotiū chriſti ceteris
amplius exponendū ſuſcepit,⁊ ideo
euāgeliū ſuū a miniſterio tēpli per
ſacerdotium zacharie cepit: pulchre

hoc in templi edificatione comple-
uit,cum apoſtolos ibi miniſtros.ſci
licet noui ſacerdotij futuros: non in
victimarum ſanguine: ſed in laude
dei et benedictione concludit. Juſti
tia ergo chriſtiana non in victima-
rum ſanguine: ſed in chriſto immola
to ſtabilitur,cuius non deteriorem
partem lucas accepit,dum illam ſcri
ptis mandauit: ſeqꝫ crucis mortifi-
cationi obtulit hec venera. Beda.
¶ Ecce igitur fratres quibus admi
niculis ſanitas perfecta corporis ac-
quiritur, vt ſimus temperati in eis
que corporis ſunt: prudentes in ſpi
ritualibus exercitijs anime,in vtriſ-
qꝫ fortes: et ſic faciamus iudicium ⁊
iuſtitiam penitentie de perpetratis
iniquitatibus,vt ſalutem venie con-
ſequamur: immo et eternā in corpo-
re ſalutē, quia dos ſubtilitatis tēpe
rantie correſpondebit,dos aūt cla-
ritatis erit prudētie: et agilitas for
titudini, incorruptio deniqꝫ dabi-
tur iuſtitie.
¶ Ut aūt ad ſcđaꝫ ſalutis partē trā
ſeam⁹,aduerte ꝙ aie ſal⁹ glorioſa i
trib⁹ ꝑficit quo ad tres vires ei⁹,in Scđa ps.
viſione qua ſanat ex toto intellect⁹
intentione qua ſanatur ex toto me-
moria,in fruitiōe qua ex integro cu-
ratur affectio: que tria per crucē ob- Crucis ſa-
tinenda ſunt. Nam ideo ſignatur in lus eſt bea
ſycomoro q̄ zache⁹ aſcendit: vt vi- titudo.
deret ieſuꝫ: ꝗ illuc erat trāſitur⁹: cui
aſcenſo dr. Deſcēde qꝛ hodie in do-
mo tua oportet me manere, et exce- Luce.19.a
pit eū gaudēs in domum ſuam: au-
diuitqꝫ dicētē ſibi ieſum. Qꝛ hodie
ſalus domui huic facta eſt. Sycomo
rus fic⁹ fatua ipſa crux eſt, q̄ ꝓ dul-
cedine fruct⁹ dr fic⁹,qꝛ dulce lignū
dulces clauos: dulce pōd⁹ ſuſtinuit,
ſed fatua qꝛ gētib⁹ ſtultitia videbat
crucis vbū. Qui ergo puſill⁹ eſt me
ritis aſcendat arborē iſtā carnē ſuā
crucifigēs cum vitijs ⁊ concupiſcen-
tijs ſuis,vt xpm̄ in glīa videre ⁊ exci-
pere: ac ām̄plecti mereat: deſcēdēs de Apo.21.a
cruce in morte qñ abſterget de⁹ oēm

lachrymā ab oculis ſanctorum, ⁊ iā
non erit amplius neq; luctus neq;
clamor: nec aliquis vnꝗ̄ cruciatus.
Tunc xp̄m totum recipies. non vt
videas ad horam tranſeuntem, ſ; vt
ſemper eu; habeas in domo cordis
tui manentem ꝑ viſionē: tibi adhe-
rētem per tentionē, ſe tibi infunden
tē per fruitionē. Tūc audies dicēte;
hodie in die eternitatis ſalꝰ domui
huic facta eſt: vbi anime receptacu-
la velut domus tota replebunt dei
ſalute, qm̄ vt ait bernardꝰ. Erit xp̄s
rōni plenitudo lucis, voluntati mul
titudo pacis: mēorie ꝯtinuatio eter-
nitatis. Uñ verificetur hoc qđ ait ꝓ
Esa.45.c. pheta. Iſrael.i. populus vidēs deu;
facie ad faciē ſaluatꝰ eſt in dño ſa-
lute eterna. ¶ Hoc btūs lucas me-
ruit tribus clauis affigens ſe crucis
Tres crucis claui in luca. mortificationi qui ſunt tres ꝟtutes
illa tria q̄ diximꝰ precedentes. Fides
huiꝰ ſancti precedit viſionē que eſt
tota merces fidei, ſpes tentionē an-
Fides luce. teuenit, et charitas fruitionē. Quo
ad eius fidē aduerte ꝙ lucas đr a lu
Joh.1.a. ce.ſ. illiꝰ qui illuminat oēm hominē
venientē in hūc mūdū. Decuit xp̄m
teſtimoniū habere ab his qui foris
ſunt, ⁊ ideo cum Johāne ⁊ matheo
apoſtolis eius: marcum ⁊ lucam ad-
iūxit, vt teſtimoniū perhibeant veri
tati. Lucas eo fidelior inuenit̄ quo
longior fuerat a xp̄o. nam proſelitꝰ
erat ⁊ exterus: quē tamen lumine fi-
dei xp̄s preuenit, vt eccl'ie doctor et
euangeliſta fieret. Euangelioq; ad-
Eccl.39.a didit acta ap̄loꝝ. ita poſſet dici de
illo. Narrationem viroꝝ nominato
rum conſeruabit ſapiens. Non quo
rūcunq; ſed nominatoꝝ ap̄loꝝ acta
conſeruat in corde ad meditandum:
Puer.6.c. iuxta illud. Conſerua filij precepta
p̄ris tui, ⁊ liga ea in corde tuo iugi-
ter. Seruauit etiā ad operandum ſi
cut ⁊ illi ex quibus vnus erat cariſ-
matum meliorum emulator, ſeruauit
etiā narrationē xp̄i ⁊ apoſtoloꝝ no-
bis vt preſentes eam doceret verbo
⁊ poſteros ſcripto: vñ eā ſeruauit in
memoria: in vita: in doctrina: in ſcri-
ptura fidelis lucas.
¶ Si aūt huius ſancti diuturnū la-
borem attendas, cito aduertes ꝗ̄ lō
ganimis fuerit in ſpe figuratus in il Spes luce
lo de quo đr. Iſachar vidit requiem Ge.49.d.
ꝙ eſſet bona: et terram ꝙ optima, ⁊
ſupoſuit humeꝝ ſuū ad portandum
factuſq; eſt tributis ſeruiens. Iſa-
char interpretatur merces vel pre-
miū: quod tm̄ firmiter expectauit lu
cas, vt ab eo nomen acciperet. Nā
ille ſcripſit. Gaudete ⁊ exultate: qm̄ Luce.
merces vr̄a multa eſt in celo. Et ali
bi refert. Dignus eſt operarius mer Luce.10.b
cede ſua. Hic ergo vidit per fidē re-
quiem celi: et terram eccl'ie vbi eū la
borare oportuit vt aſinꝰ fortis hu
millimꝰ ſeruiēs, velut ī tributo apo
ſtolis xp̄i petro ⁊ paulo quoꝝ vitam
ſcripſit. Suppoſuit humeꝝ oneribꝰ
et cruci vſq; dū eſſet.84. vt ait hie
ronymꝰ annoꝝ. ¶ De eius aūt cha
ritate dicit Paulus Salutat vos lu Colo.4.d.
cas medicus chariſſimus.ſ. deo per
charitatem infuſam, quā refundere Charitas
fidelibus cupiebat eis eternā optā- luce.
do ſalutē ⁊ gr̄e medicinā. Uñ meri- Deu.33.b.
to dicere poterimus de luca. Amātiſ
ſimus dñi habitabit confidenter, in
eo quaſi ī thalamo tota die morabit̄
⁊ inter humeros illiꝰ requieſcet. To
ta die vite ſue ſine crimie vt ait hie
ronymꝰ vixit, ideo ſecure in eiꝰ aīa
morabat̄ deꝰ a nullo vitio motus.
In eius anima quaſi in thalamo re
ſidens tanꝗ̄ ſponſus ſpecioſus, vir
gineas credētiū mentes per predi-
cationē eius ſuis iunxit amplexibꝰ
vnde Adducētur regi ꝟgines poſt Ps.44.
eā. Ecce igitur in luca ꝑfectam oibꝰ
charitatem: vt pro his tribus virtu
tibus eternam aīe ſue ſalutem opti
nuerit fidei viſionē facialē, ſpei ten-
tionem ſecuriſſimam: charitatis frui
tionē intimam, vt ſic toti domui aīe
ſue ſalus a deo facta ſit: qui nullum
ſine optata ſalute dimittit receſſum
Nā in ſabbato quietis eterne totu;
hominē intus et extra ſanum facit

vt ſit ſalus mea vſꝗ̄ ad extremū ter-
re. Ecce igit̄ fratres qualiter lucas
curauit ſeipſu;: vt ⁊ vos ſimiliter fa
ciatis ſanitati reſtituentes quatuor
paſſiones cordis: per quatuor virtu
tes cardinales: gaudio inordinato
ſubueniat iuſtitia, ⁊ prudentia ſecu-
li triſtitie: tēperantia vanā curet ſpē
fortitudo expellat timorē nimiū. Fi-
des ab errore curet intellectum, ſpes
vanam occupet memoriā: charitas
ſanet affectū, vt poſtea cum luca me
reamur agilitatē: ipaſſibilitatē: cla-
ritatē: ſubtilitatem: viſionē et frui-
tionem oīmq; perpetua; tentionem
glorie quā michi ⁊ vobis ꝓ̄ſtet. ⁊c.

¶ Beate vrſule ⁊ conſortibus ſuis.
ſermo.44. de amore eaꝝ ad ſpōſu;
¶ Thema. Adoleſcentule dilexerūt
te nimis. Canti.1.a.
¶ Inuocatio ad matrem dei.

Queſtio non parui mo
menti eſt apud philo
ſophū: inquirens vbi
nā ſit maior vis amo
ris de facto in dante
Ubi eſt maior dilectio in dāte vel accipiente? vel in accipiēte, in be
neficiato vel in eo qui beneficiū cō-
fert: ex quo reſultat maior amandi
actꝰ ex datione illa vel ex acceptiōe
collati mūeris. Quamuis hinc inde
ſint rationes: videtur ꝙ ex datione
maior naturaliter oriatur amor, qui
naturalis tm̄ eſt et nō debitus, imo
amor debitus ſolum eſt in recipiēte,
naturaliter tamen tenerior ſequitur
amor in dāte ⁊ maior, vnde hinc eſt
ꝙ ſepe nolumus videre eos: qui bo-
na dederūt nobis, ⁊ libentius inſpi
cimus eos quibus bona contulimꝰ
quia nolumus poſſideri ſed poſſide
re: nec obligari ſed obligare. Si er-
go ex munificentia ſequitur maior
amor, liquide conſtat plus Mariā a
maſſe deū: poſtꝗ̄ ei ddit ꝑtē ſui poſt
ꝗ̄ ei exhibuit tenera beneficia: poſt
ꝗ̄ ei dicere valuit, opus manuū mea
Joh.1.b. rū tu es. Nā ſi ꝟbū caro factū eſt:
per mariam credimus eueniſſe, q̄ ma
nū ſuam miſit ad fortia. Poſtꝗ̄ igi-
ſe deus in talē redegit formā, vt be
neficia humana valeret accipere ne
ceſſaria: ⁊ ea ei maria mater preſtitit
cum portione viſceꝝ ſuoꝝ: maior in-
creuit amor: ⁊ amplior ex maioribꝰ
donis, ideoq; magis deū dilexit. S;
aduerte ꝙ neſcio an veꝝ teneat opi
nio illa inter deū ⁊ creaturā, in deo
eñ non eſt illa naturalis inclinatio
que vergit contra rationē: in nobis
eſt tranſmutatio q̄ ſepe naturalis a
mor militat cōtra ratione;, vt in iſto Heſt.1.c.
caſu non tm̄ in deo: qui plus ſe cōtu-
lit marie ꝗ̄ ceteris, ⁊ naturaliter ad
amauit eā rex ſup oēs mulieres: vñ
ac ſi equā vicem rependeret: dicit ei
Quid michi eſt in celo: ⁊ a te q̄d vo-
lui ſuper terram? q.d. Nichil eſt ī ce Ps.72.
lo quod tibi denegē, quia nichil fuit
in terra: quod tu denegares michi:
ideo pete mater mea, nec eñ fas eſt, 3.reg.2.d.
vt auertā faciem tuā. Maria nūc ꝓ
ſe nil hab; petere, quia nichilo eget:
ſed pro nobis qui oibus bonis indi
gemus per eius gr̄am acquirendis,
quam vt aſſequi valeamus ei preſen
temus Aue maria.
¶ Argumentum dicendorum.
¶ Sepiſſime in ſacra pagina capi-
ti comparātur preſules, ⁊ hij qui vi- Prelati ſūt caput.
dētur gerere regimē populi: vñ pri-
mo plato đr. Tu vocaberis cephas.
in capite eſt celſitudo: q̄ ſuper emi-
net vniuerſis mēbris ab humero et
ſurſum, ⁊ eſt celſitudo q̄ gerit eorū
curā: qm̄ ſollicitudo totius corporis
ſtat capiti eiq; incūbit oia prouide
re veluti ſpeculatori: qui omnia ex
alto.ſ. iudicio proſpicit.i. caput; qm̄
ideo ait paulus. Qui p̄eſt in ſollici-
tudine. Ex his duobꝰ.ſ. celſitudine
et ſollicitudine: mali preſules ⁊ iniu
ſti eligunt ſibi primū: qui amāt pri-
mā cathedram in choro ⁊ vocari ab Mat.23.a
hominibus rabi, iuſti autem ⁊ ſan-
cti eligunt ſibi ſecundū.ſ. ſollicitudi
nē: attendūtq; ſibi ⁊ vniuerſo gregi
Et ſcđm hoc qui ep̄atum deſiderat 1.thim.3.a

bonum opus deſiderat.ſcꝫ ſollicitu-
dinē,⁊ Quis vtrūqꝫ recte haberi poſ
ſet qm̄ qui ſubit onus: ſubire debet
⁊ cōmodum,vt dicitur in regulis iu
ris:tn̄ vt dixi praui eligūt ex platio-
ne celſitudinē boni autē ſollicitudi-
nē tantū, ſcientes qr decet eos iple
re oēm iuſtitiā etiā iuſtitiā minoris
que eſt ſubiectio,⁊ maioris que eſt p
rectio ſubiectoꝝ, ideo noſtra vrſula
dux virginū ſollicita que erant con-
ſodalium ſuaꝝ ⁊ ſui oblita,dicit ſpō
ſo verba thematis.ſ. Adoleſcentule
Cāti.1.a. dilexerunt te nimis. Poſtq̄ dixerat
hec ſponſa ſponſo.Oſculeť me oſcu
lo oris ſui: et ſe mutuo laudarant:in
medijs ardoribꝰ erūpit. Adoleſcen-
tule.⁊c.q.d.ideo ad hoc veni,vt di-
cam tibi petitiones ⁊ virtutes meaꝝ
que ab ineunte etate in ipſa adole-
ſcentia vbi voluptas carnis ſolet
nimis vigere te diligunt nimis,ſecu
rus ſis de earum amore:quia tu pri-
mus amatꝰ es,non erūt vt canes re
uerſe ad vomitum:quia neminez co-
gnouerunt niſi te.tu tibi primos vē-
dicas earum amores,non quoſcūqꝫ
ſed nimios.Adoleſcentule quidem
ſunt,ſanguis feruidus regnat in eis
ad te dn̄e leuant animas ſuas.
Diuiſio. ¶ Due ptes erūt ſermoni Prima d̄
amore earum. Secunda de nimieta
te eiuſdem amoris.
Prima ps ¶ Tabernaculū dei partiti ſunt in-
ter ſe ſacerdotes ātiq̄:nemo em̄ dū
iter agerent totū poterat hūeris de
ferre,ideo quilibet deferebat partez
ſuam.Tabernaculum eccleſie eſt vir
tutuꝫ aggregatio quam partiti ſunt
inter ſe ſancti noui teſtamenti: mar-
Spes mar tyribus nāqꝫ tribuiť ſpes,q̄nquidē
tyribus. ſcriptū ē d̄ eis.Si corā hoibꝰ tormē
ta paſſi ſunt:ſpes illoꝝ immortalita
Sap.3.a. te plena eſt,nam teſte Job: ligum.ſ.
martyr habet ſpem:ſi preciſum fue-
Job.14.b rit,rurſum vireſcit,⁊ rami eius pul-
lulant.Nec incōuenit:ꝙ martyribꝰ
ꝓcipue tribuať ſpes Quis quilibꝫ iu
Ecl.49.d ſtus ſperet in morte ſua:nā oſſa eoꝝ
mortua ꝓphetauerūt,Nimiā ꝗppe
hꝫ ſpē indumēti noui:q̄ ſcindere ve-
tus exoptat. Martyꝝ igiť aie opti-
mā ſpē hn̄tes veſtimēti gl'ioſi,corpa
velut vetera indumēta neci ſecuri-
buſqꝫ dederūt. ¶ Cōfeſſores doctiſ
ſimi vendicāt ſibi fidē:tāq̄ rōnē de Fides confeſſoribus.
ea oi poſcēti reddituri: qm̄ ſcriptuꝫ
eſt.Qui aūt docti fuerint,fulgebunt
quaſi ſplēdor firmamēti:⁊ qui ad iu
ſtitiā erudiūt multos:quaſi ſtelle in Dan.13.b
ꝑpetuas eternitates. Ad iuſtitiā fi-
dei erudimur p doctos ꝯfeſſores: vt
iuſtificati p fidē pacē habeamus ad Rom. 5.a
deū. ¶ Amore deniqꝫ ſibi vēdicant
vgines:q̄ ideo,ſeqūtur agnū vtroqꝫ Amor virginibus.
pede quocūqꝫ ierit.ſcientes qr vene
rūt eiꝰ nuptie,q̄ ſit cuilꝫ vgini.Re- Apo.19.b.
cordatus ſum tui miſerās adoleſcē-
tiā tuā,⁊ charitatem deſponſationis Oſee.2.a.
tue qn̄ ſecuta es me in deſerto.ſ.vgi
nitatis tue ꝓpter me deſerendo viꝝ
⁊ alterius carnis ꝯſortiū.Jā ḡ fami- Deu. 6.a.
liariter dr̄ vginibꝰ,Diliges dn̄ꝫ deū
tuum ex toto corde tuo, ⁊ ex tota aia
tua:et ex tota mēte tua.hoc noiatur
maximū mandatū. Sꝫ mirꝫ videtur
hoc dici mādatū,cū hoc nomē man Mandatū
datū terrorē denotet ⁊ maximum ſi amoris po
difficile eſt qd̄ imperať,ꝑſertim cum tiꝰ eſt ama
eſt ad ianuā inferens illud,et impo- toria epla.
nēs citiſſimā ad ipletionē eiꝰ.Itē ſi
tenorē attēdas illiꝰ mādati vere nō
eſt ibi tenor mādati,imo amatoriaꝫ
eplam dixeris.Ait em̄ Diliges dn̄ꝫ
deū tuū ex toto corde tuo, ⁊ ex tota
aia tua:⁊ ex tota mēte tua.Quid ar-
dētiꝰ o vgīes dici potuit?Quid ſua
uius potuit intimari,quid iocūdius
audiſtis?Dn̄s deꝰ veſter eſt,deo i-
poſſibile videť quin eū diligatis:qr
ſua cuiqꝫ placēt:⁊ naturalr̄ q̄ noſtra
ſunt diligimꝰ:qm̄ oēs q̄ ſua ſunt que
rūt.Quid ḡ fuit opus dici vobis: vt
vrm dn̄m deū ⁊ ſponſuꝫ diligeretis
mādari ſolent neglecta aut oblita.
Quis em̄ vnq̄ impauit qd̄ frequen-
tiſſime fiebat?Et qs vnq̄ hoim ta-
li modo aut de tali re aut talibꝰ ver
bis,mādatū hucuſqꝫ fecit?O chari-
tatē dei noſtri erga vgines ſuas.Si

muliercula q̄dā aulam iperatoris in
traret ꝓclamans ⁊ dicēs ei,diligo te
ex toto corde meo,⁊ ex tota aia mea:
⁊ ex tota mente mea, putareť quidē
ebria ſiue ſtulta?Et deus noſter q̄ſi
ebriꝰ amore mādatū vocat hāc eplaꝫ
amatoriā:quā ipſe dei filius attulit
nobis dicens ore ſuo. Diliges dn̄m
deū tuū ⁊c.Forte hec epiſtola eſt oſ-
culum illud de quo ſponſa dixerat.
Canti.1.a Oſculetur me oſculo oris ſui. Nam
ore oim ꝓphetaꝝ ⁊ legis antiq̄ tra-
ditū fuerat hoc mandatū ſi mādatū
pōt dici.Nec miremini ffes chariſſi
mi ꝙ nomini impoſito a chriſto: au-
deam cōtrauenire. Nā ſi illud ama
torium verbū chriſtus mandatū no
minauit.hoc iō fuit vt ſuū erga vgi
nes innueret amorē.Monache em̄
dicūt ꝙ paꝝ aut nichil valet, quod
ex obedientia non fit:quia decet iu
uenculas obedire,ideoq̄ ſpōſus ad
implens eaꝝ deſiderium: vt meritū
addat: deſideratū mādat amorem.
Ideoqꝫ mandatum dixit epiſtolam
amatoriā:et inflāmatoriam ſenten-
tiā voluit eſſe preceptū ⁊ maximum
qr maxio allatū amore: cui quaſi ex
equo deus virgines perſoluētes di-
Ex toto lexerūt te nimis.nimium amorē pe-
corde ama tis:ideo adoleſcentule dilexerunt te
re nimis quia ex toto corde. Ubi ad-
uerte ꝙ cor ſpiritualis hois nō eſt
fruſtrum carnis in pectore latitans.
ſed cor ſpirituale eſt fides:quia ſicut
cor eſt totiꝰ hois baſis, ſic fides eſt
Jaco.2.d. fundamētū xp̄ianitatꝫ:ſine corde i-
poſſibile ē viuere,⁊ ſine fide impoſſi-
bile ē placere dō vite mee.Si i cete
ris mēbris hō leſꝰ fuerit:⁊ cor icolu
me ⁊ ſine leſione perſeueret: adhuc
poterit viuere,et ſi ſolum cor leda-
tur:Quis cetera membra nō doleāt
Joh.19.f. vita periclitatur.Nā ideo xp̄m trāſ
fixerūt i corde iudei ſciētes ꝙ pote-
rit hō viuere ceteris leſis mēbris ſi
cor nō ſentit q̄cq̄ mali.Sic igitur ad
uerte:ꝙ ⁊ ſi in ceteris virtutibus le-
datur chriſtianus:⁊ non in fide:ad-
huc viuere poteſt,ſi autem vel in io
la fide p aliquā hereſim ledať peri-
bit: nec ſic viuere ex corde poterit:
quia iuſtus ex fide puriſſima viuit,
ex qua vita procedit.ad aliaq̄ homi
ni xp̄iano neceſſaria ſūt,ſicut ex cor
de carnali ꝓcedūt ſpūs vitales.Ha
bēs ḡ oēꝫ fidē deo,diligit eū ex toto
corde ſuo. ¶ Amare aūt ex tota aia Ex tota a-
q̄d erit? Aia mea illi viuet. tn̄ igno- nima dili-
ro an eo ex tota aia diligā. Aia ho- gere.
minis iuſti eſt ſpes illiꝰ,nā hec vtus
cūctos aiat hoies cuiuſcūqꝫ generis
hec bellatores agit:qui ſpe victorie
ineūt bellū,hec nautas ſollicitat:qui
ſpe veniēdi ad bonū portū nauigāt
hec agricolas ſtimulat:vt labori hy
emali inſudēt ſpe frugū,reſq̄ diffici
les oēs aggrediūtur hoies ſpe boni
euētꝰ.Ergo hec vtꝰ ſollicitudinē oī
bus:⁊ aiꝫ ꝑſtat,vn̄ aia hoiꝫ dici pōt
qm̄ eos aiat ad opa difficilia ⁊c.Sic
etiā iuſtos viros bona ſpes aiat, qr
de vno eoꝝ dr̄.Uidit yſachar reqēꝫ
ꝙ eſſet bona:⁊ terrā ꝙ optia,⁊ ſup- Ge.49.c.
poſuit humeꝝ ſuū ad portādū.ſ.cru
cē xp̄i:⁊ deniqꝫ oibꝰ iuſtis dicit eſa-
ias.In ſilentio ⁊ ſpe erit fortitudo Eſa.30.d
vr̄a.Qui ḡ oēꝫ ſpē ſuā ponit in deū:
diligit eū ex tota aia ſua. ¶ Difficī
lius aūt exponiť qualr̄ ex tota men- Ex tota
te deū diligamꝰ,vbi aduerte ꝙ ex to mēte ama-
ta mente deū diligit:qui tantā habꝫ re.
charitatē ꝙ totā memoriā impleat
ex ea. Quāuis em̄ fons amoris eſt
voluntas:tamen completiue conſi-
ſtit i memoria,qn̄ memores ſumꝰ mā
datorum ipſius ad faciendum ea:et
nil admittit memoria noſtra:qui fle
ctatur ad amorē dei.Jordanis tēpo
re meſſis implet ripas ſuas: qn̄ in-
caleſcit ſol, qr ſi charitas feruet et
fructificat: vt notat Richardꝰ.tūc ſi
nus memorie occupat dīcēs. Adhe- Ps.136.
reat lingua mea faucibus meis, et
obliuioni detur dext. ra mea ſi non
meminero tui hieruſalem: teqꝫ po-
ſuero in principio letitie mee.Ex to
ta eɣgo memoria deum diligit ⁊ mē
te:qui omnes cogitationes et curas
ſuas proycit in deum ſuum.

¶ Jam ergo qualiter ex his tribus
beata vrſula doctrix virginum deuз
dilexerit videndum eſt, nam ei dicit
Oſee.2.d. ꝓpheta in perſona dei. Spōſabo te
michi in ſempiternū: ſponſabo te mi
Fides vrſu- chi in fide. Laudat xp̄s fidē chana-
le. nee dicens. O mulier magna eſt fi-
des tua: fiat tibi ſicut vis. Nōdum
venerat vrſula: qꝛ tunc nec ſamari-
tana nec chananea ſic laudarentur.
Jlla pro ſola filia vexata ſalutem ef
flagitat, hec noſtra vrſula pro multis
filiabus: quas ſine vlla vexatione iā
demon poſſederat, anime ſalutez ac
quirit in conclaui ſuo. Dum em̄ pete
retur a regis anglie filio in matrimo
niū, non ſolū vt cicilia orauit ꝓ ſpō
ſo ſuo: ſed tale repperit conſiliuз, vt
Mat.13.f. ſe faceret ſicut ſagenam in mare miſ
ſam ex omni genere piſciū cōgregan
ti. Nam ex oībus virginibus ⁊ regi
1.reg.25.f. nas ac nobiles petijt ⁊ plebeias ſuo
iūgi ꝯſortio: vt ſalue fierēt. Abigail
prudentiſſima venit ad Dauid ira-
tum contra virum ſuū, ⁊ obtinuit pla
cationem habēs quinqꝫ tm̄ puellas
in comitatu ſuo, vrſula v̄o tot milia
trahens ad iratū regē occurrit ⁊ pla
cauit eū. Huiꝰ fides ꝯparaт in euā
gelio grano ſinapis in horto eccle-
ſie ſeminato, qd̄ tātū creuit: vt aues
celi q̄ ſunt cetere v̄gines celeſtē vi-
tā ducentes in eo etiā nidificarent
ac morarentur. Granum ſinapis tū
ſionibus plus ardet, qm̄ fides vrſu-
le laboribus ⁊ martyrio magis cla-
ret. ¶ De ſpe autē eius quid referā
Spes vrſu- cum figurata ſit in heſter cū qua plu
le. res virgines ſunt adiuncte: ipſa ta-
Heſt.2.c. men ſola eſt electa, nunc autem ecce
pluſq̄ heſter hec: qm̄ vrſula ⁊ conſor
tes eius electe ſunt ad vnum ſpon-
ſum, qꝛ non interueniēte copula car
nis ſed mentis bene plures dantur
vni. Tamen vna ſola perterrita mā
ſit in naui dū martyriū ꝯpleretur, al
tera aūt die eſt egreſſa: ⁊ palmā etiā
obtinuit. Heſter non ꝓpter ſupbiā:
ſed vt ſuis ꝓdeſſet ornatum glorie
ſue deferebat: qualem decuit tm̄ ſta
tū. ⁊ ſic noſtra vrſula ſi querit tot per
diſſequas tantāqꝫ nauiū multitudi
nez non propter ſe: ſed vt pluribus
ꝓdeſſet. Heſter plures gentiles du
xit ad ritum gentis ſue ob ſpem fa-
uoris ſui. ⁊ ſic Urſula pluribus ſpē
contulit melioris fortune et ſancti-
tatis. Jlla poſt carnis macerationē
intrat ad regem ſpe obtinendi ve-
niam populo ſuo, et ſic heſter nr̄a ꝓ
ſuis immo et ꝓ nobis orauit: et peni
tentiam egit. Heſter orauit dn̄m di-
cens. Da michi fiduciā dn̄e rex deo-
rū, tribue ſermonē compoſitū in ore Heſt.14.c.
meo in cōſpectu leonis: adiuua me
ancillam tuam nullū aliud auxilium
habentē, niſi te dn̄e qui habes oim̄
ſcientiam: ⁊ noſti ꝙ oderim gloriam
iniquoꝝ, et deteſter cubile incircūci-
ſorum: et oīs alienigene, deus fortis
ſuper oēs exaudi precē eoꝝ: qui nul
lā aliam ſpem habent: et libera nos
de manu iniquoꝝ: et erue me a timo
re meo. Sic ſepe orabat Urſula ti-
mēs ſeuitiā regis anglie, cuiꝰ filiꝰ
eaз ducere volebat vbiqꝫ ingenio ⁊
virtutibus notā. Aſſenſit nuptijs: ſi
baptizaretur ille, et ſibi tot virgines
darentur, vt ſic prius placeret deo ꝓ
harū filiaꝝ ſpiritualē generationez
q̄ marito. Credo tn̄ eam tantā ſpem
habuiſſe: ꝙ nunq̄ diffidit, niſi q̄ fir-
miſſime tenuit per dei gratiaз ſe vir
ginitatē ſeruaturam: immo arbitror
eam certiorē factam per angelum de
cuſtodia ſue v̄ginitatis, ſicut mater
dei in conubio Joſeph. Et hac ſpe
nupſit, que tanta fuit, vt per mulie-
rem hanc fidelē ſaluaretur vir infide
lis ſponſus eius: ſic vt martyrij glo
riam cū ea mereretur optinere. ¶ De Charitas
charitate aūt noſtre vrſule quid ſpe vrſule.
ratis audire, cum adamauerit eam
rex ſuper oēs mulieres? Hee virgi- Heſt.1.c.
nes fuerunt vt vulpes ſanſonis: cū- Judi.15.a.
cta dei amore concremantes, ⁊ velut
ſancta aīalia emittentia ex ſe ignem
charitatis: que vbi erat impetus ſpi Eze.1.c.
ritus illuc gradiebātur, nec reuerte-
bantur ad propria: cū ābularent ad
martyriū.

martyriū. Urſula deniqꝫ cum ſuis ſa
2.Pa.9.a. cris virginibus figuratur in illa de
qua dicit. Regina quoqꝫ ſabba ⁊c.
vſqꝫ ibi. Non fuerunt aromata ta-
lia. Hec regina plurima dedit ſalo
moni: ſed maxima aſportauit ab eo
Rex ſalomon eſt papa ciriacꝰ virgo
et martir, qui tunc temporis in vita
manebat regēs eccleſiā dei: de quo
ibi dicitur. Quia diligit deus iſrael
ideſt eccl'iam ſuam, idcirco poſuit te
ſuper eum regē. ſ. a regē do dictum.
Huius famam cū audiſſet vrſula in
britania: cupiebat oſculari pedes
tanti vicarij ieſu xp̄i, et eum tentare
in ſuis reuelationibꝰ ⁊ practicis ſen
timentis ſpūs, an ita eſſet: vt fama
propalabat. Sed voluit ſecum duce
re camelos: ideſt plures virgines: q̄
nunq̄ baptizate fuerāt. Hec aroma
ta deſideriorū celeſtiū deferebāt vi
ro: cupientes erudiri ab eo: et ardo
ribus aut prunis charitatis cōcre-
mari in odorē ſuauiſſimū xp̄o. Locu
ta eſt ergo noſtra vrſula huic ſalo-
moni oīa que in corde ſuo erant: de
propoſito martirij et angelica reue
latione ad hoc ſuſcepta, et vt dirige
ret viam eius, Plura ei dedit iſte q̄
ipſa detulit: quia ſeipſum dedit ei
reſignans papali pōtificio, et acce-
ptis multis de melioribꝰ et ſanctio
ribus rome abijt cum ea coloniam:
vbi et vrſule ſpōſus occurrit ex an-
glia per angelū monitus, vt ibidem
omnes martiriū cōplerēt: quod. ⁊ fa
ctuз eſt. Urſula tn̄ ſeruatur illeſa: pu
tabant equidem heretici, ꝙ minorē
haberet animū ſi ſe ſolaз aſpiceret
ideoqꝫ ſe inclinaret ad principē con
trariorum, qui ei pluriora promiſit:
ſi ſecū vellet cōtrahere: tn̄ ipſa cu-
Phili.1.c. piēs diſſolui et eſſe cū xp̄o, ⁊ cū cete
ris coadiutoribus ſuis et cōſortibꝰ
quas premiſerat: tali modo ſpreuit
tyrānū: vt ipſemet ſagittis eā oppri
meret, ac martirē faceret incūtanter
vt ſic ſimul cum ſuis virginibꝰ ⁊ ce
teris ſctis celū aſcenderet. Tūc hec
virgo prudēs et alie exierūt a mūdo
obuiam ſponſo xp̄o: et ſponſe matri
eius, a ſummo quidez celo egreſſio Ps.18.
eorum fuerat: vt occurſus eſſet cum
his caſtris dei vſqꝫ ad ſummū eius,
vbi et vrſula patri eterno dixit. ado
leſcentule dilexerūt te nimis. qd̄ eſt Cant.1.a.
thema. Uidimus ergo qualiter iſte
habuerunt ſpem martirum, fidē con
feſſoꝝ: charitatē in virginū: ideoqꝫ
nimis dilexerūt. ¶ Nunc videnduз Secunda
eſt qualiter nimis deum dilexerunt, ps q̄ agit
q̄uis ex pretactis videri queat. Nō de nimieta
eſt parua queſtio: quaз petimus: an te amoris
videlicet deum nimis diligi valeat. vbi et ē ſe-
Ego enim teneo eſſe ipoſſibile deū cūdꝰ ſermo
nimis amari. Si enim ly nimis dicit
aliquid vltra debitū: cū amor debe
at mēſurari iuxta bonitatē rei ama-
te: vt probaui in prima lege amoris
et bonitas dei imēſa ſit: liq̄de cōſtat
deum nec ſeraphin nimis amare, qꝛ
non poterūt elicere tot gradꝰ amo-
ris: quot ſunt in deo imenſe bonita
tis. Nec eſt inſtātia in magdalena
qꝛ ſi dilexit multū: hoc fuit reſpectu
pharisei: q̄ tepidꝰ erat, ſic etiā pote
rūt ſolui alie obiectiones quas ex
ſcriptura adduxeris. Nr̄e autē v̄gi-
nes reſpectu alioꝝ ſctōrū dilexerūt
deū nimis. Sic em̄ partiti ſunt ſcti
fidē xp̄i: vt confeſſores eā predicēt,
martires ei prebeāt teſtimoniū etiā
ſanguie ſcriptū ꝓprio: virgīes aūt
eam cōplēt in corpore ſuo, atqꝫ exē-
plificāt tanq̄ poſſibilē etiā in apice
ꝑfectiōis ſue. Has tres ꝑtes quas Nimis di-
oēs ſcti partiti ſunt ſibi, hee noſtre ligūt deum
virgines accipiūt ⁊ vēdicāt ſibi nec reſpectu
mirum quia inuenerūt mulierem for alioꝝ. hoc
tem vrſulā ducē ſuā: que ſpolijs nō dic vltimo
indigebit: qꝛ cōfidit in ea cor xp̄i vi- Pro.31.b.
ri ſui, q̄uis tota hec ep̄la poterat fa
cile applicari vrſule: nunc de tribus
que cepi narrare aduerte, ꝙ hee vir
gines violente rapuerunt ea ſibi: nā
ſunt doctrices euāgelij. Urſula con
uertit regnū anglie: ⁊ plures ſapien
tes adduxit ſecū q̄ beata Katheri-
na. Itē de ſecūdo: quia hee virgines
ſanguinis effuſione teſtificātur ſan-

guinem xp̄i effuſum, et ſuo teſtimo
nio muniūt euangelium xp̄i docen-
tis interius has hec facere: vt etiā
virgines vſqꝫ ad crucem ſequeren-
tur agnum inter ſpinas paſſionis ⁊
gladios. De tertio autem clare li-
quet: ꝙ hee virgines fidei altiora cō
pleuerūt in corpore ſuo, i carne pre-
ter carnem viuentes, vt eſſent ſicut
angeli dei in celo: immo ⁊ meliores
quia potiores ſunt angeli per gra-
tiam et virtutem q̄ꝫ per naturā, ſicut
potior eſt induſtria q̄ꝫ natura. Nul
la ergo datur ſanctorum multitudo
huic multitudini preferēda: quapro
pter etiā reſpectu alioꝝ ſctōrum dr,
adoleſcētule dilexerūt te nimis. q. d.
Reſpectu ſui plus q̄ꝫ ceteri. ¶ Poteſt etiam homo
plus diligere deū ⁊ nimis reſpectu
ſuimet: vel reſpectu coꝝ q̄ ſunt amo
ris materia, nā deū amat: qui man-
data ſeruat: qui autē vltra hec ſer-
uat et cōſilia euāgelica, nimis deuꝫ
diligit: ſicut et virgines vrſule: Re
ſpectu ſuimet: quis amat deū nimis
qñ eius accenſus amore vult porta-
re iugū ipar viribus ſuis: qñ nimis
conat: et ad maiora ſe nititur, manū
que mitit ad fortia. Nec mirū, ſi q̄dē
auſū dat amor: vires qꝫ prebet amā
ti. nec ē ipoſſibile ſuo iuditio, apud
euꝫ omne verbū: qm̄ amanti nichil
Primo in affectu. eſt difficile teſte bernardo. Iā ergo
reſpectu ſui multipliciter quis pote
rit nimis deū diligere primo in affe
ctu, et ē qñ ignis amoris a corde ex-
arſit, ita vt cor faciat ſicut dauid ſe
nudās a ceteris affectionibꝰ vt libe
rius ſaltet corā arca dei. 2. reg. 6. c.
Qñ aīa noſtra eſt anxia erga deuꝫ,
mouet nimis velud quadā paſſiōe
ad ipſum: et eſt cor noſtrum ardens
Ps. 38. in via dei, velut panis propoſitiōis
calidꝰ añ deū: immo et ignis amo-
ris ſurſum agit ſpirituꝫ nr̄m, vbi eſt
theſaurus noſter: et in meditatione
mea exardeſcit ignis: immo non eſt
meditatio, ſed occupatio ⁊ adimple
tio: qua deꝰ p̄occupat qui ſe cōcupi
ſcūt: nā gliſcit animus deū querere,
et ecce adeſt ad hoſtiuꝫ: immo et in

penetralibꝰ viſcerū meoꝝ extēdens
animā meā nimis ſicut pellem celi.
Tunc anima velut in magno incre-
mento amoris eſt, ⁊ videtur ſibi om
nia poſſe in eo: q̄ eā cōfortat. ſ. a mo
re nimio. Nāqꝫ affectus noſter ni-
mis excitatur amore dei, et ſua gra
tia fulcit: qm̄ amor nutritur amore
Anima ergo diligit deum nimis qñ
eius amore freta eo ſuſpenditur: ei
qꝫ vnitur: donec amore lāguet. Quē
admodū ergo aurū ignitū extendit
nimis ſic anima liq̄ſit, curritqꝫ a ſe
in deum: nichil de ſe aut de creatis
cogitās: ſed de in deū trāſformatōe
¶ Secundo adoleſcens anima dili Secūdo in effectu dili
git deum nimis in opere, qr nō ſolū git deus ni
in mandatis eius cupit nimis: ſed mis.
potens in terra corporis eſt ſemen
amoris eius larētis in corde, poten Ps. 111.
terqꝫ exercet nimis que dei ſunt: vt
eius operū generatio benedicatur
iuxta id quod ſequit. Generatio re
ctorū benedicet, rectorū. i. amantiū,
quia recti diligūt te deus rectiſſime
Amor quo melior eſt ad plura ſe ex
tendit, attingens a fine vſqꝫ ad finē Sap. 8.
fortiter: qr fortis ē vt mors dilectio,
et ſuauiter quia ſuauis eſt in omniū
diſpoſitione: et ſpūs eius ſuper mel
dulcis: et hereditas operum eius ſu
per mel et fauū. Suauitas faui di-
minuit difficultatē operis eius, ⁊ ſic
amoris ſuauitas nimis operari fa
cit. Ad quanta ſe amor extendat ſa-
tis oſtendit ſapiens, vbi de charita
te in ſponſam acquirenda ſubtiliter
concludit dicēs. et ſi diuitie appetū
tur in vita, quid ſapiētia locupletiꝰ
que operatur omnia: Sapidꝰ amor Sap. 8. a.
dei vera ſapiētia eſt omnia operās,
quoniam qui deum amat et nichil
negligit: et ſe inutilem vocat, quan
do non facit plus et vltra q̄ꝫ debuit
facere. Probatio ergo dilectionis
nimie maximi operis exhibitio eſt.
Quoniam Jacob .14. annis nimio Geñ. 29. d.
labore pro Rachel inſudauit, et ta-
men videbantur ſibi pauci dies pre
amoris magnitudine. Nec mireris
ꝙ dixerim. 14. quoniam primis. 7.

annis pro quibꝰ data eſt ei lya: Ra
chel habuit in mente non lyam. Et
dominus ieſus pro te aīa mea etiaꝫ
triginta tribus annis laborauit
vſqꝫ dum fatigatus ex itinere ſede
ret clauatus in cruce: et adhuc labo
rare nō ceſſat in celo, quia ideo ſtās
viſus eſt ibi ad dextram patris pro
ſtephano amatore ſuo. Ecce igitur
quomodo nimie affectionis nimiuꝫ
opus ſignum preſtat in bonum ⁊ ve
rum amorem donec ſuccumbat cum
chriſto, qui pre nimio amore noſtro
maiorem crucē portauit: q̄ꝫ eius na-
Ro. 12. a. turales vires ferre valerent. Sapit
quidem amor: ꝙ honor dei iudiciuꝫ
diligit nam rationabile vult ſibi ob
ſequium preſtari: et non de rapina,
tamen videt ꝙ amator hominum ie
ſus nō ſibi pepcit: et ꝙ vim patitur
regnum dei propter quod ſibimet
vult amor nimius vim inferre con-
fidens in amato, ꝙ adueniet adiuua
re infirmitatem ſuam: qui nobiſcum
eſt et nobiſcum laborat in tribula-
tione. Jugum enim vocauit legem
ſuam, ſe ex tunc offerēs portare cor-
nu chriſtiani ſui: et partem non mi-
nimam. Ab humero et ſurſuꝫ maior
nobis eſt, ideo ſi nobiſcum portat
iugū legis ſue plus portabit: q̄ꝫ nos
lex eius dicitur iugum quia iungit
in amore. Sepe ieſus fit Simō cire
neꝰ q̄ iterp̄tat obuiās, quia obuiat
pēitētes: vt eos adiuuet ferre crucē
¶ Tertio nimis poterimꝰ deum di-
Tertio diligit deꝰ nimis in cogitatione ardenti. ligere nimis eum cogitando, nā pri
mus modus nimietatis. ſ. in affectu
ptꝫ ad hoc ꝙ eſt deum diligere ex
toto corde: vbi affectio viget cordia
lis, Secūdꝰ autē. ſ. in effectu ptinet
ad hoc ꝙ eſt deū diligere ex tota
aīa que aīat cetera mēbra ad effectū
operis, Tertius aūt. ſ. in cogitatio
ne ptꝫ ad hoc qđ eſt deum diligere
ex tota mente vt ſemper ſis memor
amoris eius ad faciendū eum. Nec
paruipendas amoris memoriam: qr
Sap. 6. c. cogitare de illo ſenſus eſt cōſumma
tus: vt ait ſapiens. Unde quidā pro

pheta egre accepit: ꝙ caluꝰ diceret
qr cōma aīe tincta canalibus plage
amici ſui eſt abūdās cogitatio eius
in rebꝰ ad amorē conducētibꝰ. Uñ
propterea magdalena capillos ſu-
os miſit ſuper pedes Jeſu, qm̄ eius Luce. 7. f.
cogitatio erat in affectibꝰ xp̄i: et ſic
nazareus quondā ſolebat nutrire
comā in ſignū religionis ſue, quam
poſtea igne ſuppoſito deo ſacrifica
bat: vt nos igne amoris deo ſacrifi
cemꝰ cogitationes noſtras, quas in
memoria ſeruare ac nutrire debemꝰ
donec affectio creſcat: que eſt ignis
quo ſunt offerēde ipſi deo. Nam ſic
iubetur Ezechiel tertiā partē capil- Eze. 5. a.
loꝝ ſuoꝝ in medio ciuitatis: aīe ſue
igne amoris cōburere. Iā ergo q̄ de
amore multū cogitat, egreſſuſqꝫ fue
rit ad meditādū i agrū creaturarū ⁊
ſcripture diuinū amorē: hic nimis di
ligit qr i meditatiōe ſua exardeſcet
ignis amoris, qm̄ ſctē cogitatiōes
ſūt ligna holocauſti nr̄i. Nā ſi teſte
auguſtio aīa diuio amore ſuccēſa eſt
deo ſacrificiū liq̄de ꝯſtat, huiꝰ ſacri
ficij ligna eſſe cogitatiōes amoris:
q̄ in v̄ginibꝰ āpliꝰ abūdāt, qm̄ cogi
tatiōes ſūt velut ſōnia: q̄ frequētiꝰ
eueniūt ſcd̄ꝫ ꝯplexiōeꝫ ⁊ diſpoſitōeꝫ
ſōniātis, ⁊ ſic veniūt cogitatiōes fle
biles triſtibus, alacres letis: munde
mūdis amatiue amātibꝰ ⁊ maxīe de
amato ſuo. Quis nūc valeat explica
re: q̄liter btā vrſula nimis dilexit: ⁊
i affectu, ⁊ effectu ⁊ meditatiōe et lo
cutiōe, qualr̄ a facie eiꝰ ⁊ noticia de
dilecto habita ignis exarſit, ⁊ carbo
nes ſuccēſi ſūt ab ea: De igne amo-
ris eiꝰ fulgor p̄dicatiōis egrediēs te
pidas ꝯſolades, ⁊ ceteros īfideles q̄ Eſa. 31. d.
erāt velut carbōes: i amore xp̄i ſuc-
cēdebat: huiꝰ ignis erat i ſiō ſpcla-
tiōis ſue. ſꝫ caminꝰ erat i hr̄lm volū
tatis ſue: vt pacē xp̄i q̄ exup̄at oēm
ſenſū videret i coeuis puellis, quas Cāt. 2. a.
malis ⁊ floribꝰ circūdabat exēplorū
ad nutriēdū i eis amorē illiꝰ q̄ ē pul
cherrimꝰ iter ligna ſiluaꝝ, ⁊ iter an
gelos cedros dei: q̄ p̄uenerūt ꝯiūcti

pſallentibus in medio iuuencularū
tipaniſtriarum,vt ſic earum choꝛos
ducerent ad choꝛos gloꝛie iuxta ter
minū hierarchiarum.O beatam vꝛ
ſulam:quid referam de te:cū tot vir
gines videam poſt te regi adducere
Tu es pluſꝙ cetere mulieres benedi
cta in tot filijs ꝛ filiabus.Tu es co
lūna caſtroꝝ dei,ductrix cōſodaliū:
exēplum tuaꝝ,fauus diſtillās labia
tua apū magiſtra,aq̄la regina auiū
heſter abigail:regina ſabba ꝛc.reſu
me vt ſupꝛa.
¶Sanctis omnibus. Sermo.45.
de multiplici regno.
¶Regnū obtinuerūt ſcti,Dañ.7.e
¶Inuocatio ad mariam reginam.
PAruz eſſet a
ſtruere quo
modo p̱ Ma
riā regnū op
tinuerunt ſan
cti:qm̄ ipa vt
puer.8.a. nos alliciat
dicit.Per me
reges regnāt
per me pꝛinci
pes imperāt:
ꝛ potentes diſcernunt iuſtitiā. Sā
cti reges veteris teſtamenti adepti
Cūctis ma ſunt regnum terre pꝛomiſſionis, vt
ria regnuz beata virgo ex regia ſtirpe naſcereť
dat. Deus em̄ pſcius futuroꝝ adiudica
uit ſic,vt optimam partem in oībus
haberet mater eius. Pꝛincipes ter
re dicuntur apoſtoli:qui etiam p̱ ma
riā imperiuz adepti ſunt,quā do eos
reduxit ad fidem ꝛ apoſtolatū,potē
tes qui diſcernūt in foꝛo conſciētie
iuſtitiā:ceteri ſancti ſunt,quoꝛū ma
ioꝛ potentia eſt ꝯſecratio illius:quē
peperit eis maria vñ et reges et apo
ſtoli et ceteri ſancti oꝛe tenus et ex
animo dicunt gratias agētes marie.
Tu gloꝛia hieruſalē metropolis que
caput totius regni fuit tu leticia iſra
Iudi.15.b el ꝛ videntium decū apoſtoloꝛum: tu
honoꝛificētia populi noſtri chꝛiſtia
ni,Nec ſolum ſanctis regnum Ma
ria obtinuit:ſed et ipſi filio dei.Ma

ter enim filio theſaurizare ſolet,ꝛ na
turale ius habet .vt filius ſit matris
heres,maria autem regina mundi ce
dit filio:et per angelicam pariter et
diuinā legē dicentem. Dabit illi do
minus deus ſedem dauid patris ei9 Luce.1.c.
ꝛ tui alibiqꝫ ꝑpȓe Marie deusait.
De fructu ventris tui ponam ſuper
ſedē tuam.Ecce igitur ſedem regni ps.131.
marie chꝛiſtus hereditat qm̄ dyade
mate coꝛonauit eum mater ſua. Qꝛ
ergo tam potēs eſt maria facile erit
ei et regnum gratie obtinere nobis
de quo dicitur.Auferetur a vobis re
gnum dei,et tradetur gentibus faciē Mat.21.d
tibus fructus eius.Inter gratie fru
ctus felicioꝛ eſt ſermo dei,qꝛ de fru
ctuoꝛis ſui:quando gratia in labijs
diffundiť vnuſquiſqꝫ replebitur bo
nis,qđ qꝛ ita eſt ad thꝛonū gratie hu
ius regine ſupplices accedamus di
centes Aue maria.
¶Argumentnm dicendoꝛum.
¶Non paruipēdas cōditionē tuā
homūtio:nō adhereat terre coꝛ tuū
oīum ſctōꝛum feſta celebꝛans quia
vel tu ex eis vnus eris,nec degene Cupido re
res abene cōdita natura tua ,cui tā celeſtis et
inſerta ē regni cupido: vt nec inter cura.
paſcendos poꝛcos taceat: ſed ait.
Surgā mēte ꝛ opere a deiectōe pec
cati,ꝛ ibo ad patrē meū qui eſt in ce
lis:et dicā ei.Pr peccaui i celo co
ram te.Adueniat regnū tuum oꝛare
cupiebat.iſte,nec mirū qꝛ naturali Luc.15.c.
ter rō deprecatur ad optima reditu
ſuo ſingula gaudēt:et ad locū ſuum
flumina reuertuntur,ideo ſpiritus
noſter redeat ad eum regē qui dedit
illum: qm̄ xp̄s dicit.Querite pꝛimū
regnū dei,et iuſticiā eius:et hec oīa Math.6.f.
addicētur vobis, Poſtꝙ multa nar
rauit xp̄s in eodē capitulo ſubiūxit.
Scit enim pater veſter ꝙ his omni
bus indigetis,de quib9 ſolū regnū
iuſtitie nobis inquirendū patefecit
innuēs cetera p̱ eum adijciēda no
bis.Si de regno cura eſt tibi o chꝛi
ſtiane qui es vnctus ad regnū,de ce
teris tibi neceſſarijs cura erit deo:
qui

q̄ in plibato p̄cepto mōſtrauit nil te
digne poſſidere ſi regni curā nō te
nes,qꝛ iō cetera ad dijcienda dixit
etiā angeli miſſi ꝑpter eos q̄ heredi
tatem capiunt ſalutis capiunt.ſ.nūc
per curam ſollicitaz ex quo paret:ꝙ
ſi regni cares inquiſitione, nec buc
cellam panis iuſte poſſides: ſicut
dempto pꝛincipali acceſſoꝛia exci
dunt. Si tibi de regno dei cura eſt
etiam ſi totum mundum poſſideas,
aurum et argentum ceteraqꝫ oīa,di
gne quidem cedunt tibi:qm̄ illius re
gni additamēta ſunt de quo ait the
ma.Regnum obtinuerunt ſancti:qđ
quidem cuncta ſecuntur.De triplici
regno again in ſermone.ſ.de regno
Diuiſio exterioꝛi et interioꝛi et ſuperioꝛi,nā
ſic docet Bernardus pꝛocedere.
¶Qm̄ xp̄s dixit regnū ſuum de hoc
pꝛima ps mundo nō eſſe,ſatis oſtēdit hic eſſe
Jo.17.f. regnū diaboli et maloꝛū oīm de qui
Oſe.8.a. bus dicitur.Ipſi regnauerūt et non
ex me,qui inclinato capite fugit titu
lum regni ſed qm̄ multi ſunt ex par
te diaboli nō ſimplex,ſed triplex eſt
regnum eius, ibiqꝫ eſt regnum ad
uerſus regnum: vt notat ricardus:
quia ſepe alterum vitium expugnat
alterum cū quo nō ſe cōpatitur.Vñ
ait ps.ſecūdū trāſlationē hieronimi
ps.45. Conturbate ſunt gentes:cōcuſſa ſūt
regna.Triplex igitur eſt regnū de
monis contra regnū aīe noſtre inte
rius,qđ etiam triplex eſt ſcđm tres
aīe vires. In pꝛimo regno diaboli
Pꝛimū re regia ē cōcupiſcētia carnis ꝯtra po
gnū demo tentiam aīe cōcupiſcibilem.A debi
nis ē caro. lioꝛi enim parte impugnat demon,
tamen hec regina magna eſt: latum
qꝫ regnum habet,et ſecū duas filias
gulam videlicet et luxuriam:vtrāqꝫ
inſatiabilē,qm̄ ſanguiſuge due ſunt
pue.30.b filie:que ſemper dicūt affer affer:vñ
ꝛ ſoꝛoꝛes dicūtur ſe adinuicē vocā
tes qꝛ pꝛopinqua ſunt venter ꝛ gēti
lia.Et vt ait hieronim9.Venter vi
no eſtuans de facili ſpumat in libi
dinē ꝑpterea q̄ppe de9 ait.Satura
Hier.5.b ui eos et mechati ſunt,et in domo

meretricis luxuriabātur: equi ama
toꝛes in feminas:et emiſſarij facti
ſunt,vnuſquiſqꝫ ad vxoꝛez pꝛoximi
ſui iniebat.Et alibi ſcriptū eſt. Se Secūdū re
dit popul9 mā ducare ꝛ bibere:ꝛ ſur gnū demo
rexit ludere .Hic aduerte ꝙ in ſacra nis eſt aua
pagia vix fit mētio de gula quin ad ritia.
datur aliquid cōtra luxuriam qm̄ et
pꝛimi parentes poſtꝙ comederūt fe
cerunt ſibi perizomata.In ſecundo
regno diaboli regina ſedet concupi
ſcentia oculoꝝ dirigēs acem ſuam
contra potētiā aīe rōnalē:q̄ nō mi
nus āplū poſſidet regnū. Naz ſicut
in pꝛimo regno cōciues ſunt oēs vo
luptuoſi luxurie dediti ꝛ ingluuie,
ſic in iſto omnes auari.O ꝙ latū re
gnū cui tot regna mūdi deſeruiunt,
tot pꝛouintie tributa pſoluūt: quia Hiere.6.
peccūie obediūt oīa. Nec maioꝛ ex
cipiť:nec minoꝛ excuſať ab eius obe
diētia,qꝛ teſte hieremia a minimo vſ
qꝫ ad maximū oēs auaritie ſtudent
a pꝛopheta vſqꝫ ad ſacerdotē cun
cti faciūt dolū.ſ.vſure vel ſymonie
Regina hec.ſimiliter duas habet,fi
lias.rapacitatē ꝛ tenacitatez,pꝛima
totū capit:imo carpit ꝛ cōgregat,ſe
cūda totū retinet intuēs illud. Bea
tus qui tenebit,adhuc parūper tolle
rari poſſet pꝛima:ſi non eſſet cuz ea
ſecūda.De his quattuoꝛ filiab9 ſa
lomō ait.Tria ſunt inſatiabilia: et pue.30.d.
quartū ꝙ nunꝙ dicit ſufficit. infer
nus.i.ſtomach9:qꝛ oīa deuoꝛat.Ho
die plenus eſt:cras autē exigit: ape ps.5.b.
ritqꝫ os ac ſi ieiunaſſet. Unde iure
dicitur. Sepulcrū patens eſt guttur
eoꝛū.Os vulue ē luxuria q̄ quo pl9
exerceť amplius appetitur: nec vn Oſee.9.d
ꝙ ſatiať vnde ait ꝑpheta.Intrane
rūt ad beelphegoꝛ: ꝛ abalienati ſūt
ſ.a ratione in cōfuſiōe.ſ. beſtiaruz.
Beelphegoꝛ iterpꝛetať ydolū hya
tus vel apperture ex qua luxurioſi
nunꝙ egredi vellent,qꝛ eſt luxuria
domus dedali egreſſu carens qꝛ fo
uea pfūda meretrix pute9 anguſt9
aliēa.Terra q̄ nūꝙ ſatiať aqua: ſed
totū ibibit:eſt auaritia q̄tū ad ten

eſtatem ignis qui nunꝙ̃ dicit ſuffi-
cit: eſt auaricia ꝙtũ ad rapacitatem
qꝛ creſcit amoꝛ nũmi: ꝙtum ipſa pe-
cunia creſcit: et auarus ideo non im
plebitur pecunia. Nec mirum, nam
ſi aliquis ſitiret: et apponeret vinũ
pedi ſuo et non oꝛi, perſpicuum eſt
ꝙ nũꝙ̃ extingueret ſitim: ſic nec aua
rus pecuniã ſitiens: nũꝙ̃ pecunia ſa
tiatur: qm̃ pecunie ſitis ĩ coꝛde eſt,
ipſe autem eam ponit in burſa ſua
vel archa vbi ſitis non eſt et ob id
ſemper ſitiet. ¶ In tertio regno dia
Tertiũ re- boli regina eſt ſuperbia vite. i. ani-
gnũ diabo- me que eſt vita coꝛpoꝛis, hec etiam
li eſt ſuper duas habet filias: pꝛimogenita reſi
bia. det in humano intellectu: que dicitᷣ
coꝛdis elatio quia plus equo de ſe
pꝛeſumit altera in affectu que hono
res ambit: pꝛimatuꝫ diligit, appetit
dignitates, contra quas oꝛandum
eſt cũ dauid. Nõ veniat michi pes
Ps. 35. ſuperbie, ne de me magnã habeam
opinionem: que dicitur pꝛeſumptio
ſpiritus nequiſſima, et manus pec-
catoꝛis non moueat me: quo ad ape
titum inoꝛdinatum honoꝛis qui eſt
ambitio. Hec regna diaboli ſigniſi-
cata ſunt per alia tria q̃ expugnaue
runt hieruſalẽ. ac filios eius. Pꝛimũ
eſt egiptium de quo dicitᷣ. Aſcendit
rex egipti, et occupauit hieruſalẽ: et
4. re. 23. f. occidit ioſiam piiſſimũ regem. Egi-
ptus interpꝛetatur anguſtia vel te-
nebꝛa: et conuenit pꝛime regine que
eſt cõcupiſcẽtia carnis quo ad vtrã
qꝫ filiam. Gula enim per crapulã et
ebꝛietatem cauſat anguſtiã coꝛpoꝛi
Luc. 11. f. et coꝛdi: qꝛ dñs monet. Uidete ne
grauentᷣ coꝛda veſtra in crapula et
ebꝛietate. De qua ſapiẽs pariter cõ
ſulit. ſufficiẽs eſt homini erudito vi
Eccl. 21. f. num exiguum: et in doꝛmiendo non
laboꝛabit ab illo, et non ſentiet do-
loꝛem. Uigilia ⁊ cholera ⁊ toꝛtura
viro infrunito. i. ſine freno ĩ eſciſqꝫ
intemperato qꝛ ſaturitas diuitiis nõ
ſinet eũ doꝛmire. Luxuria aũt amat
tenebꝛas qꝛ q̃ agit malũ odit lucẽ:
maxĩe luxurie ſcelꝰ de quo ait iob.

Oculus adulteri obſeruat caliginẽ
ſ. mẽtis et coꝛpoꝛis. Secũdũ regnuꝫ Job. 24. n.
eſt antiochenum. In Machabeis
eñ legitur: ꝙ rex Antiochꝰ, accepit
hiꝛꝫ, auertitqꝫ iudeos a pꝛ̃iis legibꝰ
ꝓphanauitqꝫ tẽplũ. q̃ ⁊ accepit cleo
patrã filiã ptolomei in vxoꝛẽ, q̃ iter
pꝛetatᷣ cõgregãs agnitos vel cõcio-
nẽ diſſoluẽs: qm̃ auaritia poſtꝙ̃ fa-
mulos ad colligẽdũ diuitias ꝯgre-
gat notos ⁊ callidos, eoſdẽ ab agni
tione ⁊ amicitia ſeꝑando diſſipat. vt
ꝑ exẽplũ pꝫ in abꝛahã ⁊ loth: quoꝝ
qꝛ nimia erat ſubſtãtia: nõ poterant Gen. 13. c.
habitare cõiter. Scõe filie huiꝰ ſcõi
regni ꝯuenit regis iterꝓtatio. Antio
chꝰ eñ dꝛ ſilẽtiũ pauꝑtatis: auari-
tia q̃dẽ ſemꝑ de poſſeſſionibꝰ ⁊ pecu
nia loquitᷣ tñꝙ̃ de abũdãtia coꝛdis
de pauꝑtate aũt ſilet. Hanc odit: il
lã aũt diligit: qua ꝓpter de hac ſilet
de illa loquitᷣ: qm̃ q̃ de terra ẽ de ter
ra loquitᷣ. Tertiũ regnũ dꝛ caldaicũ
caldei aũt interpꝛetãtᷣ feroces: q̃ ſũt Abac. 1. b
de regno ſuperbie nemini parcẽtes
oẽs aũt ſuppeditare ꝯtẽdunt: ⁊ ideo
gens caldeoꝝ dꝛ amara. Sc̃dꝫ ps
¶ Iam ergo hec tria regna diaboli
contra triplicem anime noſtre po-
tentiam vel regnum certare conan-
tur vim cõcupiſcibilẽ impugnat cõ-
cupiſcẽtia carnis ꝑ blãditias: cõcu-
piſcẽtia oculoꝝ viꝫ rõnalẽ ꝑ deluſio
nem, ſuperbia vite iraſcibilẽ ꝑ timo
reꝫ. Scti aũt vicerũt quecũqꝫ regna
diaboli ſcientes qm̃ regnũ celoꝛum Mat. 11. b
vim patitur in acquiſitione: et violẽ
ti rapiũt illud. Queãdmodũ eñ ter-
rã ꝓmiſſionis minime obtinuerunt
patres noſtri, quin pꝛiꝰ anterioꝛa re
gna debellaſſent: nec ſancti dei re-
gnũ celoꝝ obtinuerũt, niſi deſtructꝫ
pꝛiꝰ diaboli regnis. ¶ Qui aĩe ſue
regnuꝫ nõ obtinet, quomodo regnũ
celoꝛũ obtinere ſe putat? Ut aũt poſ
ſideas totũ aĩe tue regnuꝫ illa tria
que diximꝰ vincere opoꝛtet ĩpugnã
tia illud, arma autẽ ſiue inſtrumẽta
ſunt beatitudines que ponuntur in
euangelio pꝛeſenti. Ubi aduerte ꝙ

paupertas ſpiritus vim anime pur-
gat cõcupiſcibilẽ, et hanc eſuries iu
ſtitie ſatiat: qm̃ iſti ſaturabuntᷣ. Un̄
duo hee beatitudines ad eandem
anime potentiã oꝛdinantᷣ perficien
dã, nec altera ſine altera ſufficit: id̄
qꝫ pauperẽ ſpũ eſurire iuſtitiã opoꝛ
tet, qꝛ eſuriẽtes impleuit bonis deꝰ
Eſa. 14. g et eſaias dicit. Paſcentᷣ pꝛimogeni-
ta pauperum: et pauper fiducialiter
requieſcet. Pauperum pꝛimogenita
ſunt eſuries multiplicis iuſtitie ac
deſideria amplius iuſtificãdi ſe. Ad
uerte autẽ ꝙ cõcupiſcentia ꝓ ſui re-
foꝛmatione iuſtitiã ſitit, qm̃ gula et
luxuria de quibus locuti ſumus ex
toto eradicari nõ valẽt: qꝛ comeſtio
ad indiuidui conſeruationẽ, et coitꝰ
ad ſpeciei neceſſaria ſunt. Utrũqꝫ
tñ ſcdm̃ perſonarum varietatẽ pon
derandũ eſt: ac temperandũ iuſtitie
lance, namqꝫ abſtinentia et caſtitas
ſanctitudinis ſunt fundamẽta: et ar
ma iuſtitie cõtra que pꝛediximꝰ pꝛi
ma vitia. His armis ⁊ ſi oẽs ſcti ob
tinuerũt regnũ coꝛpoꝛis ſui: et quid
virgines uis aliud pꝛecipue tamen virgines
ſancte. ſancte, que abſtinentia et caſtitate
pꝛecellunt. Unde ideo figurate ſunt
in hiis rebus: que has virtutes pꝛe
ſe ferunt: videlicet in archa noe vn-
darum diſciplinis fatigata, vbi fe-
ra aĩalia manſueſcũt: et cibꝰ parciſ-
ſimꝰ eſt. motꝰ eñ aĩales parcitate ci
bi domarũt ⁊ flagellis ita vt etiã de
Exo. 26. c. ſignentᷣ per pelles hyacintinas que
intra tabernaculũ ſupeꝛioꝛes fuere.
coloꝛ hic celicꝰ eſt ⁊ in pelle a carne
ſeparata depictus: qm̃ virgines alie
ne a carnali vita: et ꝓxime celo inni
tantᷣ angelicã puritatẽ, que neqꝫ nu
bunt. Unde merito ſupeꝛioꝛes ſunt
que virtute hoĩes tranſcẽdũt. Hee
agitur ſunt virgines adducende in
templum gloꝛie pꝛoxime offerende
chꝛiſto virgines iſrael, quas ſibi in
Ps. 44. triclinio parabat rex eternus iuuen-
cule que choꝛos ducebant: ex qui-
bus dauid verus filius dei: vnam in
3. reg. 1. a cuius ſinum doꝛmiret ſibi aſſumpſit

Puelle que omnes ille ſpecioſe po-
ſtea patriarchis nuptui date, nam
et hee ſpiritui ſancto ſunt caſte de-
ſponſate. Confeſſo-
¶ Due alie beatitudines ad poten res ſũt mõ
tiam anime rationalem faciunt de tes.
quibus dicitur. Beati qui lugent: ⁊c.
beati mundo coꝛde. Hee due ſunt
contra concupiſcentiam oculoꝛum
quia beati oculi qui lugent quoni-
am ipſi deum videbũt. Concupiſcẽ-
tia oculoꝛum coꝛ immundat: et vtrũ
qꝫ. ſ. oculos et coꝛ lachꝛimis abluẽ-
dum eſt. Ubi aduerte ꝙ duplici pu-
ritate ditati ſunt ſancti confeſſoꝛes
quibus conuenit. Beati qui lugent
quo ad puritatem intellectus, ⁊ bea
ti mundo coꝛde quo ad puritatem Exo. 38. a
affectus. Uterqꝫ. enim ablutione la
chꝛimaꝝ mundatus eſt in illis, nam
ideo erat ad hoſtium templi mare
eneum de ſpeculis mulierum: et in-
tus erat aqua expiationis, quia co-
gnitam fragilitatem per intellectum
lachꝛimis ablutum: eam expiarunt
per affectuꝫ a quocumqꝫ pꝛauo amo
re ſegregati, ideoqꝫ ſepiſſime in ſa-
cra pagina montibus ſanctis com-
parantur. Sunt enim vere montes
a terra per cõtemptum terrenoꝛum
eleuati, per patientiam ſolidi: et cõ
ſtantiam cõpacti verſus celum: per
deſiderium erecti, aquarum gratie
attractiui: aquarum doctrine emiſ-
ſiui quia minerarum ideſt habitu-
um virtualium intus contentiui, di
uerſoꝛum fructuum: et herbarum
bonarum ſcilicet operationum pꝛo-
ductiui: ſolatium radioꝛum ideſt re-
uelationuꝫ diuinarum pꝛimitus ſu-
ſceptiui. Utinã et in nos refulgeãt.
¶ Alie duo beatitudines faciunt Martyꝛes
ad iraſcibilem anime vim. Nam id̄ ſũt oues.
dꝛ. Beati mites, beati miſericoꝛdes
Mititas quietat iraſcibilẽ reſpectũ
noſtri: miſericoꝛdia reſpectu pꝛoxi-
mi qui operibus credit. Mitis ergo
anĩa ex toto debellat ſuperbiã vite.
Hec ergo ſũt martyꝛũ arma mititas
⁊ mĩa, quibꝰ tyrãnidem ⁊ ſuperbiã

malorũ viſcerũ:per mititatẽ ſeipſos viſcerunt:per miſericordiã alios. ſ.
Ps.43. victores ſuos. Propterea enim oui bus cõparant tota die mortificatis propter deum:et a tyrãno extimati ſunt ſicut oues occiſionis, ſunt etẽ primo ob innocentie ſimplicitatem et paciẽtie trãſquillitatẽ. Nã exẽplo xpi ſicut oues corã tõdẽte ſe obmutuerũt, quia cedunt gladijs more bidentiũ. Hee oues lac doctrine etiã in ipſa morte ſalubriter ꝓpinãt lupis, vtinã ⁊ vellere. i. cõuerſatione eorum induamur ⁊ nos ac foueamur Sunt oues fete virtutibꝰ propter paſtoris eterni obediẽtiã ⁊ agnitionem. Per martiriũ ergo mites ſacrificant, et etiã miſericordes dñ inter tormẽta pro carnificibꝰ exorant deũ

Septima beatitudo. Septima beatitudo ceteros includit ſãctos dũ ait. Beati pacifici qm̃ filij dei vocabũtur. Deꝰ pax noſtra filios genuit pacis. In vltimo ꝑfectiõis gradu vidẽtur eſſe, qui pacifici nominant et filij dei: qui poſuit fines ſanctoꝝ pacẽ: ⁊ benedixit filios
Job.7.a. ſuos. In principio militia eſt vita hominis ſuper terrã, ſed aſſecuta victoria: iã pax dei que exuperat oẽm
Phi.4.b. ſenſum cuſtodiuit ſanctos eius, vt nec ſenſꝰ carnis iã bella moueat cõtra ſpiritũ: aut rãcorẽ in proximum: vel remorſum erga deũ patrem eorum, qui quaſi fluuiũ pacis ſe ſuper eos diuertit. Hec ergo que dicta ſũt de regno mundi aut diaboli et aĩe noſtre ſufficiant, in reliquo de celeſti

Tertia p. regno agendũ eſt.

¶ Quemadmodum triplex fuit ſanctis regnũ vincẽdũ, per trinũ anime noſtre regnum auxilijs ſupra tactis ſic adeptũ beatitudinis regnum eſt triplex. Tota enim beatitudo cõſtat ex viſione tentione et fruitione diuina. Quis ſit queſtio apud ſapientes quid horũ trium precipuuz ſit: Thomas tenet ꝙ viſio: ſcotus ꝙ fruitio Sed nobis ſatis eſt ſcire ꝙ ſi ex illis tribus vel quod minus eſt deſit in reliquo nullomodo ſuprema beatitudo eſſe poſſe. neceſſarium ergo eſt ſic eſſe: quia celorũ rex trinus eſt et anima premianda trina eſt in precipuis viribus ſuis: quibus pugnauit. Unde merito premium triplex eſt totum hominem ſatians, concupiſcentie oculorum mortificate viſio dei datur: qua viuat in eternum, et concupiſcentie carnis depreſſe datur tentio diuina: ſuperbie vite propter deum humilitate cõfertur fruitio dei excellentiſſima. Illa tria que vitiata ſunt in nobis ad prefatas anime dotes creata ſunt. Quis em̃ niſi inſciꝰ ignoret cõcupiſcẽtiã oculorum bene inſtitutã, ad ipſum deũ dirigi? Oculus nõ ſatiatur viſu etiã naturaliter, ex quo ſatis apte cõiectari valet: ꝙ hoc ſeruatur deo adimplenti oẽ deſiderium noſtruz: cui dicet oculus noſter. Satiabor cum apparuerit gloria tua corã me. Tota mundi ſpecies nunc minime ſufficit oculos noſtros ſatiare: nec ſtellarum pulchritudo. Duos prebuit nobis deus oculos: et ſatis vnus eſſet quem omne viſibile contentũ reddere nequit. In celo autem tantum videndũ erit: ꝙ oculis indigent qui regem in decore ſuo videbunt. Nam iõ de ſanctis aĩalibus ſcriptum eſt Omne corpus earũ ⁊ colla et manꝰ ⁊ pẽne, et circuli pleni erant oculis in circuitu quattuor rotarũ. Johannes ſimilem viſionem vidit quando ſcripſit: quatuor aĩalia in circuitu et intus plena ſũt oculis, ⁊ requiẽ non habebant die ac nocte dicẽtia. Sctũs ſctũs ſctũs dñs deus omnipotens q̃ erat: et qui eſt: et qui venturꝰ eſt. ſ. ad iudiciũ. O diuinã viſionẽ, o immẽſã claritatẽ: cui tot oculis opꝰ eſt cõtẽplãde, o diuiniſſimũ viſibile, quod oculꝰ prebet videnti Se deo cõcluſos feliciter ſancti cõſpiciunt, nam dum eos vndiqz oculis plenos audis: quibus omnibus deum clariſſime inſpiciunt, quid aliud elicis niſi ꝙ circumcirca eſt deus illis? Et etiã intus quia ⁊ intra ſe habere

Uiſio dei. (beside "cipuis viribus ſuis: quibus pugna")
Eccl.1.b. (beside "dirigi? Oculus nõ ſatiatur viſu etiã")
Ps.16. (beside "dicet oculus noſter. Satiabor cum")
Eze.10.c. (beside "Omne corpus earũ ⁊ colla et manꝰ")
Apo.4.c. (beside "do ſcripſit: quatuor aĩalia in circui")

ſe habere dicũtur oculos. Hoc ſub imaginatione non cadit: quia ſimile nunq̃ vidimus: tamen ſic affuturuz iuſtis credimus: et preter fidez ratio eſt, qm̃ in celo aĩabꝰ non erit connexio neceſſaria cum organis corporeis: Quis eis ad libitum vti valeãt. Et cum anima in ſeipſa mẽbris careat vndecũq̃ videt: non habẽs ſignatum quo vti debeat ad videndũ. Cum ergo tota anima oculꝰ ſit, merito plena oculis dicitur: que etiam per manum ſuam et pedẽ videre poterit et clauſis oculis nichil ei latebit. Illic ergo ſatiabitur oculꝰ viſu et tota anima oculus, eſt nam vt ait ambroſius. Sol eſt oculus mundi: et iuſti fulgebũt ſicut ſol. qr vndiqz videbũt non tamen ad faſtidium qr ideo dicitur. In quẽ deſiderant angeli ꝓſpicere, quẽ vidiſſe eſt omnia vidiciſſe. Hec viſio confeſſoribus ſanctis tribuitur, qui dũ vixerũt archana dei viderũt ſapientie inſtantes: quibus credita ſunt eloquia dei
Luc.19.d. qm̃ in celo habenti dabitur: et habũdabit. Propterea vt ait hieronimus diſcamus in terra ſciẽtiã: que nobiſcuz perſeueret in celis. Qui ergo ex parte cognouerunt nunc ex toto cognoſcunt deum, quẽ etiam vt ait ſcotus vident ſub ratiõe infiniti: Quis nequeant cõprehendere. Hoc viſionis regnuz, infinitũ eſt, ſed ad aliud tranſeo: ſ. tentionis. ¶ Alia beatitu
Tẽtio dei. dinis ꝑs tentio diuina eſt: data eis q̃ excuſſerũt, ac ꝓiecerũt a ſe carnis cõcupiſcẽtiam: que nunq̃ dicit ſufficit. Ut breuiter de beata tentione loquamur aduerte ꝙ eſt diuerſus modus dicendi: primus ait. Beatitudo creata eſt ex ſe neceſſaria formaliter, cauſaliter aũt aliũde a cauſa extrinſeca: ſicut de motu primi mobilis diceret philoſophus. Secũdus modus. fruitio eſt neceſſaria ex voluntate neceſſario fruente obiecto viſo, dato ꝙ ex ſe non ſit neceſſaria vt dicebat primus modus. Tertius modꝰ ꝙ beatitudo eſt neceſſaria ex habitu determinante neceſſario, puta in intellectu ex lumine glorie: ⁊ in voluntate ex charitate conſummata Scotus autem in queſtione de ſecu-
4.d.49.q.6. ritate dicit ꝙ neceſſitas eius, voluntas eſt diuina eaz conſeruans: vnde ex reuelatione dei ſecuri ſunt ſancti de ſua tentione, Ex quo patet ꝙ tẽtio iſta actiue ſumi poteſt: ⁊ paſſiue. tenemꝰ ⁊ tenemur: et tẽtio paſſiua ꝑfectior eſt et ſecurior: qua deꝰ tenet ſanctos qui ait. In plenitudine ſanctorum detentio mea. q. d. ꝙ verſat et occupatur in implendoꝰ ſanctos quos nemo poterit iã rapere de manu ſua plãtatos in monte hereditatis ſue. quorum quilibet dicit. Et tenebit me dextera tua. ſ. filius cui appropriat ſicut patri viſio de quo dr Hec eſt vita eterna: vt cognoſcant
Joh.17.a. deum viuum. Hec dos virginibus conuenit: quarũ quedam ait. Tenui eum: nec dimittaz. Hee proprie carnis concupiſcẽtiam reliquerunt, vt amplius deum tenerent. Et ſicut cõfeſſores ſancti omnes oculi ſunt ad videndum deum, ſic iſte omnes ſunt brachia: vt deum vndiqz valeãt amplecti. De qualibet em̃ dicit. Quid
Cant.7.a. videtis in ſunamite, niſi choros caſtrorũ? Membra virginũ caſtra dei ſunt inter q̃ dux virginitatis moratur, qui paſcitur inter lilia. ſ. mẽbra ṽginea q̃ familiariꝰ ſequunt agnũ quocũqz ierit, nec mirum cum et inter virgines conceptus ſit et natus et nutritus et mortuus et ſepultus.
Fruitio. ¶ Tertia regni portio ẽ dei fruitio que ceteris potior eſt, ideo victorie ſuperbiã i vite ſuperanti reſeruat. Quanta autem ſit iſta fruitio, qua ſpiritus dei anime imbibitur: et corpori beatorum, quis eloqui valeat? Ut perpendere aliqualiter queas amplitudinem fruitionis. aduerte quanta ſit in beatis debita ſpirituũ proportio vel maior eorum puritas et cõplexionis bonitas. Sanguinei enim ſunt magis ad delectationes apti q̃ colerici, ẽ etiã in beatis etas

aptior ad fruendum. in ſenibus em̄
eſt minus de gaudio rei dilecte, eſt
etiam in eis ſenſuum et operationū
perfectibilitas. Quo enim potentia
perfectior: eo operatio delectabilior
tum quia operantur attentius. Nul
la enim ibi ſunt impedimēta, nec ſen
ſus ſenſuꝫ impedit: aut leſio aliqua
in operando: nec tedium aut labor
in operatione ſenſus vexabit, aut
aliquid extraneum. Eſt enim ibi im
permixtio delectationis cū triſticia,
nec minus delectantur in proceſſu
actionis ꝙ̄ in principio. Nec eſt ibi
diſtantia: ſed intimitas dei ad ani-
mam, quem etiam corpus beatuꝫ ſē
tiet ſaltem per accidens in ſenſibus
omnibus, ſicut nunc per motum la-
Omnia ſer- biorum et alia vitā ſentimus in cor
uiunt frui- pore. omnia faciunt ad fruitionem
tioni. ampliandam ſiue tentio aut viſio,
et omnes corporis dotes: et cuncta
que in celo ſunt: et etiam angeli per
actꝰ hierachicos. fruitio martyribꝰ
aptatur qui vite ſuperbiam ampli-
us ſuppeditarunt vſqꝫ ad mortem
crucis baiulate cum chriſto. Quis et
illa tria omnibus conueniant ſan-
ctis: qui obtinuerunt regnum. Nam
Deu.33.d cuidam dicitur. Neptalim abundā-
tia perfruetur, et plenus erit benedi
Beatitu- ctionibus domini: mare et meridieꝫ
do ſāctorꝫ poſſidebit. ſ. per tentionem. Nepta
et benedi- lim interpretatur dilatatio: ⁊ eſt qui
ctio marie libet beatus a deo dilatatus in con
ſummatione glorie vltra condignū.
Hic abundantia. i. fruitiōe perfrue
tur, et plenus eſt benedictionibus
quo ad tentionem domini. meridieꝫ
poſſidet in viſione meridiana dei.
mare autem vitreum et clariſſimum
viſio ceterorum extra deum eſt, iſta
tria que collata ſunt beatis figuran
tur per ea que in archa federis erāt
Deitas archa federis eſt cui fede-
ramur pro beatitudine eternaliter
per tria. ſ. viſionē in tabulis figura
tam duabus, quia beati vident in
deo neceſſaria et contingentia: ſicut
Prima tabula ad deum. Secunda
ad proximum. Sic primo neceſſaria
i. que ſunt, reſpectu dei videntur in
deo: et poſtea contingentia quan-
do reuelat creaturas tangentia.
Uirga manu ſeruanda ſit ſceptrum
glorie, tentio decifera, ⁊ que ſemper
floret: viridiſqꝫ permanet. Manna
eſt dei fruitio infuſa beatorum men
tibus inceſſanter: qua mittit deꝰ ſa-
turitatem in animas eorum, dans
eis panem celi: vt panem angeloruꝫ
verum manducet homo omne dele- Ps.77.
ctamentum verius in ſe habentem
Si vis amorem amor eſt, ſi vis bo-
nitatem bonus eſt: ſi vis conſolari
conſolatio eſt: ſi vis delectari dele-
ctatio eſt: ſi vis exultare exultatio
eſt, ſi vis fructum arbor vite eſt: ſi
vis gratiam plena eſt gratiarum: ſi
vis haurire dona fons eſt, ſi vis iu-
ſticiā ſitire equitas eſt. Si lucem pa
ter luminum. Si miſericordiam ⁊c.

¶ Beato martino de nimia elemoſy
na eius ſermo. 46.

¶ Ab infantia mea creuit mecum
miſeratio. Job. 31. b.

¶ Inuocatio ad mariam munificā.

Inter cetera
q̄dē ꝙ̄ prop-
ter nos ho-
mines opere
cōpleuit deꝰ
nr̄, hoc vel
vnū precipu
um fuit: ꝙ cū 2.co.8.b.
diues eſſet
ꝓ nobis ege
nus factꝰ eſt
Sed cum omnis pauper neceſſe ha
beat petere iam reſtat inq̄rere: quis
prior dedit elemoſynā ei, a quo men
dicare non erubuit, qui dat eſcam
omni carni? Quis tam diues inuen-
tus eſt, ꝙ indigentiam dei adimple
re valuit? Magnates quidem non
mediocriter indigent, quando pau-
peres ſūt, nec paucis ſed plurimis
q̄deꝫ opus habēt. Huic dubio ſcri-
ptura reſpondens dicit de illa que ꝓuer.31.b.

ſupergreſſa eſt vniuerſas. Manum
ſuam aperuit inopi et palmas ſuas
extendit ad pauperem. Duo hic no
ta primo marie humilitatem, nam
cum donum paruum habemus oſten
dimus illud pauperi manum aperiē
Elemoſy- tes ei: vt accipiat ſi vult non condi-
na marie. gnum ſibi, Secundum eſt totalis
largitas: quia quando extendimus
palmas nil nobis reſeruamus. Sic
maria et ſi indigna ſibi videbatur
ad ſubueniendum egeſtati dei, hoc
totum quod habuit dedit et obtulit
duo. ſ. minuta anime et corporis nil
ſibi de ſe reſeruans: ſed ꝙ totū iret
in gazophilatium dei. Sed forte in
illis verbis et miſeratio marie erga
nos includitur, dicitur enim. Manū
ſuam aperuit inopi, ecce vnum: et
palmas ſuas extendit ad paupereꝫ
ecce aliud. Chriſto ⁊ chriſtiano po
pulo ſubuenit maria, qui enim prin
cipi ſuccurrit: familiam eius non de
bet obliuioni tradere. Ex quo bea-
ta virgo dei filio ſubuenit, aliquo-
modo tenetur, et nos adiuuare: ad
quam pro gratie portione euntes:
ei offeramus aue maria.

Mia natu- ¶ Argumentum dicendorum.
ralis. ¶ Pre ceteris animantibus dono
miſerationis homo naturaliter pre-
uentus eſt, cui nec rapaces vngues:
nec dētes pro armis: nec aliqua cor-
nua dedit deus, quin et ab humani
tate nomē impoſuit ei: ne obliuiſce
retur miſereſcere. Adam equideꝫ ho
mo interpretatur, ex quo patet ꝙ ho
mines feroces degenerare videntur
qui autem mitior eſt, ad innocentie
ſtatum amplius accedit: in quo et
purior eſt natura humana regia mi
ſerationis, marie ſi miſericordie natu
rali addatur libera miſeratio: et fiat
ex induſtria quod fit ex natura. Tunc
enim adiungitur bonum bono, ⁊ eſt
gratia ſuper gratiam: vbi equa pon
deratio fieri non valet: nam ſi bona
virtus eſt que ex neceſſitate fit vim
inferens nature, q̄to ſecurior erit
virtus nature nimis conſentanea?
Certe iſti current: et non laborabūt
et ſecuri accipient brauium illud,
Beati miſericordes: quoniaꝫ miſe- Mat.5.a.
ricordiam conſequentur. ſ. eternam
inter quos precipuus miſerator bea
tus martinus extitit, qui et a natu-
ra et a ratione miſerationeꝫ habuit Job.31.b.
ita vt proferat, ab infantia mea. ſ. a
natura mecū eſt miſeratio: que etiaꝫ
a ratione adiuta creuit mecuꝫ. Diuiſio.
¶ Totꝰ ſermo erit de incremēto hu
ius virtutis in ſancto iſto vt ſic et
nos creſcamus cuꝫ illo ſaltem in ea
dē: ſi ceteras imitari nō valuerimꝰ. Pria ps.
¶ Nunc vt a terminis incipiamus
aduerte, ꝙ infantia huiꝰ ſancti nō
tantum eſt ea, qua educatꝰ eſt a pa-
rentibus: nam educatio illa parum
felix fuit, cū eſſent infideles: nec tūc
miſeratio inueniri potuit in eo: nam
teſte caſſiodoro. Miſericordia ē in
natura miſeratio in effectu, et gloſa Ps.24.
ſuper illo verſu ps. Reminiſcere mi Infantia
ſerationū tuarū dn̄e: ⁊ miarū tuaruꝫ duplex.
que a ſeculo ſunt. Super hoc ait.
Miſericordia proprie loquendo eſt
actꝰ interior miſerantis, miſeratio
vero effectus exterior: ⁊ vtrumqꝫ al
legat dauid. ſ. actum diuine miſeri-
cordie qui eſt idem quod ipſe deus
et effectū eius: q̄ recipitur in eo cu-
ius miſeretur. Patet igitur ex his
ꝙ miſeratio potius eſt effectus ꝙ̄ af
fectus, qui vigere in infantibꝰ non
poteſt Etas enim illa aptior eſt re
cipere ꝙ̄ dare. Sed fuit in martino
alia infantia deo gratior: qui cum
anima nouella nimis gaudet, ſicut
fructibus primis quis immaturis
multum gaudere ſolemus. Infans
deo igitur fuit martinus quādo ca-
thecuminus extitit, quando lac do-
ctrine: et rudimēta fidei ſuſcepit in
ter q̄ ſic ꝓfecit: vt dicat. Ab infātia
mea creuit mecū miſeratio. Aduerſꝰ
veteres chriſtianos ſtat ſententia
iſta, quam de ſe protulit hic adhuc
cathecuminꝰ, in q̄ ab infātia creuit
miſeratio: que in nobis nec pullulat
nec naſcitur. Sed q̄rendū eſt a ma-

ſtino ꝙ cum quelibet virtus terminuꝫ habeat, quē poſtq̄ attigerit: non eſt vltra ꝓgreſſus: ⁊ miſerationis periodus ſit: cuncta dediſſe, ꝙ ipſe etiam cathecuminꝰ fecit, quomodo ſecum potuit creſcere miſeratio? Hic aduerte ꝙ vera miſeratio nūq̄ mīa caret,

Quomodo creſcit miſericordia.

q2 actus interior et exterior ſe comitabātur in beato martino: ⁊ q2 ſi poſſibilitas defuit ſibi plus dādi nō tñ defuit voluntas: ideo ſemꝑ creuit ſaltim in ſua interiori radice. Ad quod facit dictum gloſe ſuper illud.

Leui.2.a.

Tollet pugillū plenum ſimile: ⁊ olei ac totū thus ⁊ ponet memoriale ſuꝑ altare in odorem ſuauiſſimū dño, ſuper hoc ait gloſa. Olei quoqꝫ ps offertur, q2 mīa nunq̄ implet, quia ⁊ ſi miſerearis quātū potes: plus tamē debes velle. Ex his ergo ſequitur, ꝙ in omni huius ſancti miſeratiōe nō ſolum habitualiter creuit miſericordia: que ex frequenti miſereri habitū generat q̄ intenſiorem: ſed quia intus in compaſſione accepit incrementuꝫ. Nec ad ſpecialem virtutem hoc incrementum terminatur: quoniam pietas ad omnia valet: ideoqꝫ ait Beda ſuꝑ illud. Neminem concutiatis. Nullum officium, nullum genus, nulla etas ab agēda mi-

Luce.3.c.

ſericordia excluditur: oīs in cōmune monētur, vt conferant non habēti. Miſericordia enim plenitudo eſt virtutū. Ecce igitur quomodo mīa maximū incrementū preſtat beato martino, qui plus dicit q̄ ſonat, dū perhibet, ab infantia mea creuit mecum miſeartio Quā multi etiam naturaliter inſitam ſuffocare ſolēt, duꝫ malitia non ſolū mutat intellectum eorꝝ: ſed quācūqꝫ bonam indolē: aut innatam inclinationē que vel ꝑ ceſſationem, aut qđ deterius eſt per cōtrariaꝫ actionē vel corrumpitur: vel ſopitur, nam cōſuetudo eſt altera natura: vt ait philoſophꝰ. Sctūs iſte ſortitus eſt aīam bonā miſericordē quā vt bonꝰ ſamaritanꝰ non ſolum cuſtodiuit: ſed ad incremēta ſumma perduxit, ita vt dicat. Ab īfātia meā vſqꝫ ad ſenectā et ſeniū creuit mecū miſeratio. Homo frugis multū fructū attulit ſibi ⁊ alijs, creuit ſecum ⁊ cum ceteris. Nam vt creſcat miſeratio: in terra ſterili pauperꝝ plantāda eſt, vt fiat ꝓcerior: ibi ponat ⁊ fructificabit in te, q2 per hanc habebis fructus optimos: ibi erit radix: in te ſurgēt germē ⁊ fructꝰ. Quāto ꝓfundior fuerit ī illo ſublimior erit in te. Propterea eccī dr. Abſconde quaſi ꝑ quādā plantationem elemoſynā in ſinu pauperis, ipſa eīn orabit ꝓ te ab oī malo. Tantū deniqꝫ eſt miſerationis incrementū: (vt paucis multa ꝯſtringam) ꝙ ſicut miſericordia dei filium a celo ꝓpter miſeriā inopum ⁊ gemitū pauperꝝ depoſuit, et ad nos vſqꝫ perduxit: ſic econuerſo a terra vſqꝫ ad celū euehit ſectatores ſuos. Vñ cū martinus dicit. Ab infantia mea creuit mecum miſeratio: in ly creuit celicuꝫ incrementum intellige, quod in terra non valuit detineri, cuiꝰ ad tam nimiā altitudinem parꝝ ſpatiuꝫ eſt. De martino igitur: ac eius miſeratione optime dicemꝰ. Tulit de lapidibus qui iacebant: et ſupponēs capiti ſuo dormiuit ī eodem loco, viditqꝫ in ſomnis ſcalam ſtantē ſuper terram: ⁊ cacumen illius tangēs celum, angelos quoqꝫ dei aſcendētes et deſcendentes ꝑ eam. ⁊ dñꝫ innixū ſcale dicentē ſibi. Ego ſum dñs deꝰ tuꝰ. Martinū militē, luctator iacob ſignificat, ille tamen non corpore ſꝫ ſpū luctabat̄: qñ audiuit. Si contra deum fortis fuiſti: contra hoīes magis preualebis. Quod ſatis ꝯſonat martino victori ſine ſanguine: atqꝫ dicenti. Ego ſigno crucis nō clipeo ꝓtectus aut galea hoſtium cuneos penetrabo ſecurus. O fortiſſimū virū qui bellum intrare non renuebat, q2 deus eius penetrauerat cor: ita illud ſecuritate replens vt iam non timeat eos qui occidūt corpus, ſciēs ꝙ capillus de capite ſuo non peribit. O ſignū crucis tanta fide infixū

Eccli.29.b

Martinus ſignat per iacob.

Geñ.28.c.

fronti ꝙ aīam protegat, ipſi aūt ſatis vndiqꝫ nos conſignamꝰ: ſed q2 tepidi ſumꝰ in fide, inermes remanemus: ⁊ debiles. Hic ergo vir tulit đ lapidibus qui iacebant ⁊ capiti iunxit, qui poſtea in vnum redacti ſunt. Ubi aduerte ꝙ caput totius operis eſt initium eiuſdē. qđ difficile eſt: q2 oīa principia ſunt difficilia. Iacēt lapides diſperſi: quando ſanctuarium noſtrum. i. bonū opus inceptū nō eſt Si aūt recte incipe placet animaduerte ꝙ ⁊ lapis dicitur chriſtꝰ, ⁊ etiā

Intentio.

intentio cuiuſlibet operationis: qui prius debet aduenire, nam peculiare hominis eſt ex intentione operari. Iam ergo capiti tuo inceptioni videlꝫ operis ſuppone hos duos lapides. ſ. bonam intentionē et xp̄m dei: vt firmius ſit opus tuum. Cum autē xp̄s ſit lapis angularis vtrūq̄ amplectetur, ita vt fiat vnus lapis per gratificam vnionem: qua factus eſt vnus cum beato martino, qui in opere bono dormire dicitut: q2 oculos clauſit mundo: et ſoli deo eos conuertit: quia iđ lapidem xp̄m ſuo capiti ſuppoſuit, ex quo in ſomno contemplationis: qua ſibi xp̄s apparuit ſtipatus angelis: vidit ſcalam hoc eſt elemoſinaꝫ ſuam, cui xp̄s innixꝰ erat: dum ſe oſtendit mediatate clamidis martini beatiſſimi indutum, ac dicētem angelis ſuis. Martinus adhuc cathecuminus hac me veſte ꝯtexit. O breuem ⁊ amplam ſententiam, profundumq̄ modum dicendi quo vſus eſt paulus cum ait. Cū ini-

Ro.5.b.

mici eſſemꝰ: recōciliati ſumus deo ꝑ mortem filij eius, ac ſi aptius dicat. Si xp̄s mortuꝰ eſt pro nobis: qñ eiꝰ inimici eramus, quid faciet pro nobis: iam amicis? Ad angelos quidē cum quibus de martini laude agebat xp̄s dicit. Si adhuc nouellus et cathecuminus hac me veſte cōtexit, quid poſtea faciet iam grādior effectus? Si nouitius vſq̄ ad clamideꝫ dedit: nonne iam magiſter euadens animam et corpus donabit michi? Si nunc ſtans adhuc in ſcale ꝑpede in elemoſyna corporali, quid daturus eſt in eius ſummitate: qñ elemoſinā ſpiritualem ꝓ viribus exercet, et totam ſcalam aſcenderit? O beate martine qui non ſolū vt iacob patrem et matrem ⁊ fratres reliquiſti, ſed totum mūdum et curie militiam. Ut hec omnia meliora inuenires, ꝓ patre xp̄m: pro matre eccleſiam: pro fratribꝰ ceteros ſanctos, pro curia celum: ꝓ militia corporali ſpūalem, vbi magiſter militie celeſtis fieres in monachis ordinis tui: qui et ſi apud nos non viget: ſatis eſt viguiſſe et apud deum manere. Ut iam ergo ad eiuſdē miſerationem redeamus aduertite, ꝙ per ſcalā elemoſina deſignatur, per quam non ſolū ad beatum martinum angeli deſcendūt: vt ei gratiam obtineant, et aſcendunt abeo: vt per eam eius orationes deferant: eumq̄ cōmendent apud deū quod et factū eſt in cornelio et thobia ad quos et a quibus angeli per elemoſinam diſcurrunt: q̄ plurimum gaudent, nam et ipſi eam ſepe fecerūt helie fameſcēti: alijſq̄ ſeruis dei qui fame perirent, niſi angeli ſubuenirēt: qui et in deſerto ad ipſum xp̄ꝫ pauperē acceſſerunt: et miniſtrabāt ei. Scale huius extrema terram ⁊ celum tangunt, qm̄ de ea ſcribitur. Ipſa eſt que purgat peccata: et facit inuenire vitam eternaꝫ. Quia purgat peccata terram tangit: quia ſolū in terra ⁊ nō alibi eſt purgatio peccatorum: quia facit inuenire vitam eternam: tangit celum vbi ſolūmodo eſt vita eterna. Huic ſcale deus innititur, quia martino et cuilꝫ noſtrum ait. Uende q̄ habes: et da pauperibus: et habebis theſaurum in celo. Innititur ergo deꝰ elemoſine noſtre vt cōdeſcēdat: ⁊ bene faciat nobis, q̄bꝰ ꝓ quacūq̄ etiaꝫ paruiſſima elemoſina theſaurū ꝑmittit in celo: centuplū accepturis ⁊ vitā eternā. Brachia ſcale huiꝰ ſunt due cōſiderationes habēde in elemoſina. Brachiū

3.reg.19.a

Figura elemoſyne.

thob.12.b.

Mat.19.c.

Primꝰ pes ſcale.

dextrũ et primum eſt, vt inſpicias: ꝙ
deo ⁊ nõ hoi das illã. Si qdẽ audi
dei filiũ dicentẽ, q̃ recipit vos me re
Mat.10.d cipit: ⁊ q̃ me recipit, recipit eũ q̃ me
miſit, qui recipit iuſtũ in noĩe iuſti:
mercedẽ iuſti accipiet. Et qcũqȝ po-
tũ dederit vni ex minimis iſtis cali-
cẽ aque frigide tm̃ in noĩe diſcipli.
amẽ dico vobis nõ pdet mercedem
ſuam. Sup hoc ait gloſa. Dñs dicit
nõ pſonas a ſe ſuſcipiẽdas ſȝ noĩa,
⁊ mercede nõ carere ſuſcipiẽtẽ: licet
idignꝰ ſit qui ſuſcipit. Nichil ergo
eſt ꝙ cauſeris ⁊ dicas. Iſte qui petit
malus eſt: illa fornicatur: hic ſimoni
zat. Tm̃ ꝗ attẽde nomẽ dei: qđ eſt pi
gnus elemoſyne tue tibi a paupere
Puer.22.a. oblatũ pigneraticiũ. Si aũt melius
eſt nomẽ bonũ ꝗ͂ diuitie multe: cum
deus voluerit repignerari: ⁊ accipe
nomen ſuum: quod erat depoſitum
apud te cuſtodiendum, quid putas
quod daturus eſt tibi? Quia ergo
vt dictum eſt nomen ⁊ non perſonã
deus attendit, merito dextrum ſcale
brachium deus ipſe eſt: cũ infirmos
aut orphanos, vel ergaſtulo deten-
tos viſitas deũ ipſum ob oculos ha
be. Nec enim eorum amicitia aut ti
bi iuncta cognatio, aut repenſio in-
tuenda eſt ſi illud opus miſericor-
die aſcribi debeat. Nec attendas ꝙ
ille nocuit tibi: aut in aliquo pote-
rit inſeruire. His enim oĩbꝰ reiectis
deũ pre oculis habe, alioqui pones
carnem brachium tuũ vel putridum
lignum. Deus autẽ lignũ vite eſt ni-
mie frugalitatis: quẽ pre oculis ha-
Alter pes. be. Siniſtrũ pedem huius ſcale ſta-
tue apud te cogitans ꝙ maiora ab
ipſo deo: cui das in paupere: es tu
ipe pauper petiturus. Qua eñi frõte
dñicam orationẽ vbi petitiones no
ſtre innoteſcunt dicere audebis, ſi a
uertis oculos tuos ab vllo paupe-
re? Iſte forte neſcit quod ſcriptũ eſt.
puer.21.b. Qui obturat aurẽ ſuã ad clamorem
pauperis, et ipſe clamabit: ⁊ non ex-
audietur. O pater ſupne ꝗ͂ ſolliciti
eſſemus in elemoſynis tribuendis
pauperibus, ſi attenderemus: ꝙ eo
modo te nobiſcum habiturꝰ es: quo
nos cum illis, ſi tardi fuerimus: tar
dus eris nobis: ſi miſeri tu parce mi
ſereberis, ſi eis triſtes aut maledici
fuerimus eadẽ mẽſura retribues no
bis. O beatum martinũ datorẽ hy-
larem: qui nemini dixit, vade: et re-
uertere ſciens ꝙ cum elemoſynã fa-
ceret: ſcalam ad celum vſqȝ protẽde
ret, ꝓcauens etiã ꝙ deꝰ audire cõtẽ-
pſit fatuas ꝟgines dicẽtes. Dñe do
mine aperi nobis: qr oleũ miſericor mat.24.a.
die non tenebant: nec diuitẽ epulo-
nẽ guttã aque petentẽ, qm̃ nec ipſe
lazarũ pauperẽ audierat. Nec in die Luce.16.f.
iudicij audiet dicẽtes ſe mira feciſſe
in nomine eius, propterea quia in- Mat.7.c.
firmꝰ fuerit in ſuis nec dignati ſunt
viſitare eum: aliamue exhibere pie-
tatem. ¶ Poſitis ergo pedibus
aut brachijs huiꝰ ſcale martini viri
miſericordie, de gradibus eius no-
bis agendũ ſupereſt: per quos ab in
fantia ſua eṗs iſte aſcẽdit iuxta ſen
tentiã thematis. De ſilua lignorum Primꝰ ſcale gradus.
que eſt ſacra pagina ſecuribus inda
ginis noſtre excidere poterimus ꝑta
cros ſcale gradus quorũ primus eſt
peccatis reſiſtere iuxta illud qđ de
ea ſapiens ait. Ignem ardentẽ extin
guit aqua et elemoſyna reſiſtit pec- Eccli.3.d.
catis, et deus proſpector eſt eiꝰ qui
reddit gratiã: meminit in poſterũ: et
in tempore caſus ſui inueniet firma-
mentum. Ignis ardens temptatio
acris eſt: a diabolo ſuccenſa, quam
elemoſyna extiguere valet: nam et
ipſa eſt aqua dei: ſicut temptatio eſt
flatus diaboli ardens. Unde elemo
ſyna dicitur ab hely quod eſt deꝰ: ⁊
moys quod eſt aqua: quaſi aqua dei
vt ait gloſa ſuper ſecundũ capitulũ
Exodi declarans nomen Moyſes
qui dicitur a moys quod eſt aqua ⁊
quia Hely dicitur deꝰ ideo xp̃s in
cruce dixit Hely Hely. ergo elemo-
ſyna eſt aqua dei q̃ diuiditur in tres
fontes vt ait quidam doctor, quorũ
Primus manat in corde: Secũdus

in ore. Tertiꝰ in opere: vt dicere va-
Eſa.12.a. leamus. Haurite aquas in gaudio
de fontibꝰ ſaluatoris. De fonte cor
dis emanãt duo riuuli. ſ. duo de ſe-
ptẽ opibꝰ mĩe ſpũalis, de ſcđo fonte
ſcȝ de fonte oris emanant quinqȝ ri
uuli. ſ. quinqȝ reſidua opa mĩe ſpũa
lis, de tertio fonte. ſ. opis emanãt ſe
ptẽ riuuli. ſ. ſeptẽ opa mĩe corpalis.
Merito igitur pctis reſiſtit elemoſy
na beati martini tot fontibus exhau
ſta, nã ab ĩfantia ſua vt ait thema ĩ
oĩa opera predicta creuit ſecum mi-
ſeratio vt aperte ex eius legenda ꝓ
bari poteſt. Sed o beate vir quis te
docuit, cum adhuc eſſes annorũ de-
cem: eccleſiam adire tue ſecte contra
riam: infideles parentes relinquere
Lu.14.f. cum minime audiſſes a Chriſto: qui
non odit patrem ſuũ et matrem ſuã
non eſt me dignꝰ? Quis inſuper te
docuit, ex tũc que pueri ſunt reſigna
re: ad heremũqȝ geſtire vt alter bap-
tiſta: quem ſolum in vtero chriſtus
docuit? Miſeratio que ab infan-
tia mea creuit mecum: iſta me ab in-
fantia duxit per ſemitas equitatis.
Scđs ſcale gradus. ¶ Secũdus ſcale gradus eſt rerum
temporalium multiplicatio: de quo
puer.11.d. Salomon ait miratus. Alij diuidũt
propria ⁊ ditiores fiunt, alij rapiũt
non ſua et ſemper in egeſtate ſunt.
Hoc ⁊ in alijs ſanctis preter Mar-
tinũ effectum eſt in Job et in Tho-
bia ⁊ in vidua ſareptana, cui ꝓpter-
ea ꝙ farinã ⁊ oleum dedit viro dei
3.reg.17.c non defecit in lechito et hydria ſua
toto famis tempore. Elemoſyna er-
go ſemen dei eſt: quod remanentia
multiplicat et cuſtodit, quãuis non
appareat ſtatim quod erit: ſicut nec
in ſemine cuius in principio videtur
iactura non fructus. Sed tantiſper
attendite: quia elemoſyna promiſ-
1.thi.4.c. ſionem habet vite que nunc eſt ⁊ fu
ture: multiplicans merita et poſſeſ-
ſiones. Queramus a Martino pro-
pter quod epiſcopatum obtinuit vel
propter ſymoniam: aut dona pluri-
ma, vel humanũ adminiculum? An
biebas ne ſacerdotium, aut quia di-
ues eras datum eſt tibi? Non niſi
quia ab infantia mea creuit mecum
miſeratio, ideoqȝ dictum eſt ad me. Ma.25.c
Euge ſerue bone quia in pauca ſci-
licet temporalia tua fuiſti fidelis, ea
pauperibus diſtribuens, ideo ſupra
multa et plura te conſtituam: vt ea
pariter egenis conferas. Amato-
res pauperum elegit deꝰ epiſcopos
ſuos in patrimonio ſuo diſpenſato-
res, nã pars ſacrilegij eſt. vt ait hie-
ronymus de patrimonio chriſti con
tingere preter victum ⁊ veſtitum.
Ceterum enim pauperum eſt, cuius
diſpenſator epiſcopus dignoſcitur.
Sed dicet aliquis. Cum in ſignifica
tione iſta redditus epiſcopales dati
ſunt ei propter exhibitam elemoſy-
nam, vt ĩ eis ditior fieret, cur poſtea
etiam veſtis defuit ei, prout decebat
epiſcopo talaris videlicet ⁊ comple
ta? Ubi aduerte ꝙ hoc ex dono dei
fuit. Nam cum ꝓpriã veſtem paupe
ri condonaſſet nemine ſciẽte ꝑ pau-
pere veſtiendo ideſt pro ſeipſo a
clerico ſuo veſtem petijt ſubtus ad
carnem deportandam, et ſibi allata
eſt curta ex omni parte: vti dare ſo-
lent miſeri pauperibus ex deteriori
ſemper. Beatus autem Martinus
epiſcopus ea ſe induit ſecrete, cu-
ius defectum pallio tegit: et ſacris
ad miſſam ornamentis illo aũt tem
pore: quo domini corpus eleuari ſo
let nuditas brachiorum extentorum
populo aparuit. Pro calice autem
pariter eleuando veſtis defectũ ele-
moſyna ſupplet: veſtemqȝ multipli-
cat. Nam viſibiliter ecce duo viri iu
uenes in aere ſtantes brachiola epi
ſcopo adaptantes, et nudam carnẽ
lapidibus precioſis tegentes: vbi
pluſꝗ͂ centuplum accepit: nec vita
eterna caruit. Nam et viſus eſt ſu-
per eum globus igneus totum eius
caput tegens dum corpus domini
ſumeret, ex quo par apoſtolis vo-
catus eſt. Ibi enim ſpiritum ſanctũ Act.1.a.
recepit. illis nãꝗ promiſſũ ẽ: ꝙ etiã

induerẽtur virtute ex alto: quod fa-
ctum eſt i hieruſalẽ, qua virtute etiã
in altari eſt indutus beatus marti-
nus ꝓ veſte quã pauperi tribuerat.
Tertiꝰ gradus ſcale. Tertiꝰ gradꝰ huiꝰ ſcale dignoſcit eſ
ſe dei placatio quoniã ſalomon ait
Pro.31.b. Munus abſcõditum extinguit iras
et donum in ſinu indignationez ma
ximã. Ita ſecrete iubetur elemoſina
fieri: vt patri noſtro qui videt in ab-
ſcondito placeat: et ita libere ꝙ mu
nus in ſinu. ſ. pauperis dici mereat
immo et in eius corde repoſituz: qꝛ
ſcriptum eſt. Conclude elemoſinam
Eccl.29.b in corde pauperis. et hec pro te exo
rabit. In corde dicitur: vt prebeas
ei iuxta cor ſuum, quia ſepe non au
det petere quãtũ eget: et ipſamet di
citur, ꝙ exorabit pro te, nam fruſtrũ
panis quod pauperi monacho tri-
buis. euigilat in matutinis pro te,
atqꝫ cantat alacriter coram deo lau
dem. Dum autem ſeparatim poſuit
ſalomõ iras et indignationẽ maxi-
mam, placatum deum voluit denota
ri et in preſenti et in futuro: vbi ma
xima indignatio erit contra duros
ſolummodo, alioquin non diceretur
Beatus qui intelligit ſuper egenũ
Ps.40. et pauperem: in die mala liberabit
eum dominus. Noſter autem marti
nus liberatꝰ eſt in die mala. ſ. in die
belli: immo et propter eum omnes
liberati: quando huius ſcti oratio-
ne inimici imperatoris ad pacem cõ
uerſi ſunt, ſe et ſua ſubdẽtes eiꝰ di-
tioni. Hic ſanctus reges magos vo
luit imitari qui muneribꝰ ſuis deuz
placatũ fecerunt ſibi, et omni genti
litati iuxta id, ethiopia ꝓueniet ma
Ps.67. nus eius deo. Manus xp̄i preuente
ſũt allatis muneribꝰ: vt poſtea deo
eleuarentur in oratione, quam ſepe
xp̄s pro gentilitate fecit: cuius ma-
gnam et iuſte meritam indignatio-
nem extinxit apud patrem, quam et
martinus magna ex parte conuertit
ad dominum gentilibus predicans.
Sed quomodo ſibi placare potuit
deum, quẽ poſtꝙ veſtiuit nunꝙ am-
plius ſentit iratum: ſicut nec Jacob
Eſau poſtea ꝙ dixit. Placabo eum
muneribus: que precedunt poſtea vi Gen.32.e.
debo eum. Hoc melius dicere pote- Mira manſuetudo beati martini.
rat martinus ante xp̄i apparitionez
ſibi factam, quez et ſi per ſe ampliꝰ
non placauit: qui enim poſt primaz
iuſtificationem non peccat: nõ opꝰ
eſt: vt offerat deo placationem ſuaz
quia non iraſcitur niſi peccantibus
Sed reſpectu aliorum reſtitit ire dei
et hominum et demoniorum, veluti
bonus paſtor ſe obijciens pro oui-
bus ſuis. Naz vt ait gregoriꝰ. Hic
ſanctus indignationem dei contra
bricium inimicum et emulum ſuum
placauit, et a deo obtinuit: vt ei in
epiſcopatũ ſuccederet, imo poſtea
eundem bricium ab infamia libe-
rat: et ſanctũ effecit. Extinxit etiaz
indignationem maximam dei: qñ ſu
ſcitauit deſperatum quemdã, et aliũ
qui ſine baptiſmate deceſſerat: ꝯtra
quos maxima indignatio, imo ⁊ dã-
natio eſſe ſolet. Placauit etiam im-
peratorem: quem cum viſitaſſet no-
lentem ſibi aſſurgere ex indignatiõe
factum eſt (mirabile dictu) vt in ſel
la eius exardeſceret ignis: a qua ille
citiſſime ſurgens apparuit, qualiter
deus deponet potentes de ſede: et
exaltabit humiles, inter quos beatꝰ
martinꝰ precipue inuenietur. O igi-
tur beate quia vt dixi ſi contra deuz
fortis fuiſti, contra homines immo
contra demões amplius preualebis
propterea qꝛ huc te adduxit creſcẽs
tecum miſeratio: ita vt etiã demões
ad pacem et deũ conuertere valeat
Nam dum ei diceret ſemel demões
cur tam pius eſſet ad peccatores re-
ſpondit. Utinã et tu culpã tuã reco
gnoſcere velles: quia etiã tibi idul-
gẽtiã impetrarẽ: immo ⁊ aĩalibus. ſ.
canibꝰ coruis ⁊ thauris placationẽ
dedit. Inter alia eñ dr ꝙ cum quãdaz
thaurum debacantẽ videret: cui de-
mon inſedebat, ⁊ demonem fugauit
et animal manſuetudini redactum
ad pedes ſuos ꝓſtratum venire fe-
cit. Quid plura? Tãte miſerationis
erat, ꝙ etiam dum obiret ſucceſſori
ſuo, quẽ per reuelationẽ precognõ-
uit: miſericordie opera cõmendauit
et elemoſynã integre ſanitatis poſt
mortẽ ſuam duobus pauperibꝰ etiã
inuitis cõtulit. Ne miremur ergo ꝙ
1.reg.18.a Jonathas pro induendo Dauid tu
nica ſe expoliauerit. cum noſter mar
tinus ita expoliauerit ſe oĩbus ter-
renis ꝓ xp̄o et ſuis induendis: vt in
ſolo cilicio remaneret in extremis a
gens, et ꝑcipue in eius morte: vbi di
puer.22.a ues xp̄s et pauper martinus obuia-
uerũt ſibi. Nec eñ ſolum ab ange-
lis mẽdicus noſter martinꝰ (vt de la
zaro dr) portatꝰ eſt in ſignum abra-
Luce.19.b he, ſed ipſe xp̄s ſicut ⁊ zacheo ſe ob
tulit in domo aĩe ſue permanſurum
eternaliter: poſtꝙ a ſycomoro vita
ſcilicet ꝑſenti deſcenderet per mor-
tem: quia non ſolum dimidiũ bono-
rum: ſed omnia dedit pauperibus ⁊
chriſto, in morte aũt elemoſyna eius
fuit quaſi ſacculus meritorum cum
ipſo: vt ei incrementa glorie preſta-
ret: quam michi ⁊ vobis preſtet.

¶ Preſentationi Marie virginis.
Sermo.47. de gradibꝰ tẽpli quos
aſcendit.

¶ Pater meꝰ et mater mea dereliq-
rũt me: dñs aũt aſſũpſit me. ps.26.

¶ Inuocatio ad mariã mrem nrãm.

VT dignoſce
re valeas.
qualiter pa
tres noſtri
diabolo pre
ſentauerũt
nos. Aduer
te, ꝙ pre no
ſtro natura
li adam pec
cante: nos per eũ orphani remanſi-
mus nõ ſolum ab eo: quẽ oportet re
Luce.14. linquere, qm̃ xp̄s ait. Qui non odit
patrẽ ſuuz: ⁊ matrẽ ſuã. ſ. in eo quod
peccatores ſunt: non eſt me dignus

ſed ꝑ ade pctm̃: vt ait Hiere. Pupil
li facti ſumus abſqꝫ patre. ſ. deo qui
Treñ.5.a. eſt: ⁊ pluuie pater. i. gr̃e. Nunc pa-
Job.38.c. trem nos ꝑdere fecit pater adã ⁊ ma
Eſa.43.d ter eua: de quibus cuilibet dr. Pater
tuus primus pecauit, et interpretes
Mater ſpiritualis eſt maria. tui preuaricati ſunt in me. Interpre-
tes primi fuerunt eua et ſerpens cal
lidior, qui dogmatizantes preceptũ
dei dixerũt nequaꝙ moriẽtũ. Pro-
pter falſam conclusionem primoge
nituram perdidimus patris noſtri
vnde quilibet filius ade verba the-
matis de primis parẽtibꝰ dicẽs ait.
pater meus et mater mea dereliq̃ue
runt me. ſ. pauperem ⁊ miſerũ abſqꝫ
ſuperna hereditate, exheredatum et
penurie expoſitum. Sed pater mi
2.cor.1.a. ſericordiarum et deus totius conſo
lationis / per manus marie recipere
vult, et aſſumere, quod per manus
eue ablatuz eſt ei. Hec eſt mater ſpi
ritalis omnium credentium: que a
fonte baptiſmatis leuat nos, ideoqꝫ
recte ſignatur in filia pharaonis: q̃
ab aquis tulit puerum, quem mater
eius morti expoſuerat: ac perditioni
Exo.2.b. velut ſepultũ in fiſcella. Sed. O fra
tres aduertite rem mirabilem nam
filia regis ſublatum puerum de aq̃s
maternis vberibus reſtituit ſecuriſ-
ſime educandum, ſuper aquis enim
refectionis gratie: et vberibus con
ſolatiõis priſtine: quam ante pecca-
tum habuerũt patres noſtri nos ni-
titur reficere ac educare maria, que
reſtaurat vniuerſa. Hec mater nun
ꝙ dereliquit nos / ſed fouet: nutritqꝫ
derelictos in viſceribus nimie cha-
ritatis ſue, nobis gratie acrementa
propinans: quam vt aſſequi valea-
mus ei nos cõmitentes genibus fle
xis offeramus aue maria.

¶ Argumẽtum dicendorum.

¶ Uerba thematis ſumpſi ab illo
pſalmo: cuius initiuz eſt. Dominus
illuminatio mea: qui admodum con
uenit marie. Nam interpretatur illu
minatrix: ⁊ eſt maxime in preſenti ſo
lemnio: vbi lucere vult oĩbus que in

domo dei ſunt ꝟginibus regina vir
ginũ, de quo multũ agit in predicto
ps. ꝑſertim ab illo vſu, vnã petij a
Ter vncta fuit maria dño: hãc requirã: vt inhabitẽ in do
mo dñi oib9 dieb9 vite mee. ⁊c. Nec
ſolũ ꝓpterea hic ps dauid pñti ap-
1.reg.16. tatur feſto, ſ3 q2 factus eſt anteꝗ̃ ſe-
cundo vngeretur dauid: qui ter vn-
2.reg.2. ctus eſt. Primo in domo parentum
ſcđo ſup tribũ iuda. Tertio ſup totũ
3.re.5. iſrael: ⁊ ſic filia eiusmaria ter vnctio
nẽ noue grẽ ſuſcepit, p2io ĩ domo pa
rẽtũ qñ ĩ vtero mrĩs ſue ꝯcepta eſt co
operãte ſpũs ſcti grã. Scđo ſup do-
mũ iuda: que interꝑtatur laudãs: et
eſt tẽplũ dñi vbi hodie preſentat̃: di
cens in ꝑallegato ps. Circuiui ⁊ im
molaui hoſtiam vociferatiõis. ſ. in
choro puellaꝝ, cantabo ⁊ pſalmũ di
cam dño. Hic votũ virginitatis emi
ſit vt ait Scot9. Tertio vnctionem
noue grẽ accepit ſuper totũ iſrael:
qui interpretat̃ videns deũ. ſ. incarna
tũ in ſe et ex ſe die annũciatiõis, vbi
vt aiunt doctores totã ſimul grãm
ad quam ꝑdeſtinata erat recepit: vt
decẽti9 fieret tẽplũ dei. S3 q2 in pri
ma ⁊ tertia vnctiõe fere paſſiue ſe ha
buit, aut ex toto preuẽta eſt: nũc aũt
in ſcđa longiori tẽpore ſe preparãs
laudationẽ dñi loquit̃ dicẽs. Pater
meus et mr̃ mea dereliquerũt me: do
minus autem aſſumpſit me. Beata
derelictio ad quam ſequitur talis aſ
ſumptio, ĩ tẽplo derelicta eſt: que aſ-
ſumenda dignoſcitur a templi dño.
Sed quoniã plurimum diſtat derelictio ab aſſumptiõe: in hac nimia di
ſtãtia noſter verſabitur ſermo, vt et
Diuiſio. nos vel mente pariter aſcendamus
cum puella pulchra et decora.

¶ Ne per tractum infinitum qui eſt
Prima ps. inter deum ⁊ creaturã, nos errare cõ
tingat: ipſa puella ſacra in templi
Grad9 marie aſcendẽtis in templum. gradibus: quos aſcẽdit dignata eſt
preſagium futurorum oſtendere et
quid de illa futurum eſſet dicere, nã
vt teſtatur ſanctus epiphanius vir
go Maria mirabiliũ opeꝝ patratrix
futura quindecim ſalomonis templi
gradus ſe ſola: ac ſi perfecte fuiſſet
etatis aſcendit ⁊ ſcandit, ita vt qđ
negatũ eſt nature hoc agit iure grẽ
que puellam ad altiora ducebat. Un
de is mirificus Marie aſcenſus nõ
ſolum fuit miraculum, ſed etiam ex-
tẽſe eius perfectionis oraculum ⁊ ſa
cramentum: nec hoc incredibile ſit:
cum legamus plures alios ſanctos
ꝑuetos dotib9 grẽ ſingularis etia3
tẽpore pueritie, vt de ſctõ Nicolao
patet: ac de ſancto Ambroſio ex cu-
ius ore examen apũ exijt mel future
doctrine ſue ꝑfigurans ⁊ hereticos
pungentis ⁊ fideles conſolantis. Je
iuniũ aũt nicolai etiã ab vberibus
matris ſue preſignabat, ꝗ̃ ſemot9 a
vitijs carnis ⁊ voluptate futur9 erat
Ut interim taceamus de Johanne
baptiſta. de quo viſis miraculis in-
fantie ſue dicitur. Quis putas puer Luce.1.f.
iſte erit? Nos igit̃ de infantula no
ſtra ſcientes quid pro tunc erat fu-
tuꝝ, dicam9 ꝙ ſic pro ſe nõ humano
ſed diuino fulta ꝑſidio docuit aſcen
diſſe qñ omnes beatorum ſtat9 tra
ſcendere debuit: quia de ea ſcriptum
erat. Multe filie congregauerunt ſi Puer.31.d.
bi diuitias: tu vero ſupergreſſa es
vniuerſas, ita vt ipſum attingas:
tranſgrediens nouem choros ange-
lorum, et ſex ordines ſanctorum ſci-
licet patriarcharum, prophetarum,
apoſtolorum, martyrum, cõfeſſorũ,
⁊ virginum: qui ſunt quindecim gra
dus diuini templi non manu facti:
nec huius creationis, ſed creatoris.
¶ Queram9 aũt a nr̃a ĩfante cur di
cit. Pr̃ me9 ⁊ mr̃ mea dereliqrũt me,
dñs aũt aſſumpſit me. Nã ⁊ ipſa pa Cur deus eſt pater et mater.
trẽ et matrẽ ſibi chariſſimos ꝓpt̃
deũ dereliqt: ob idq3 deũ ſibi aſſum
pſit: qñ fecit ſe paruulã deo et ipſu3
ꝓpterea fecit ſibi patrẽ q2 iubet: vo-
cat: ꝯdidit, ⁊ regit, mr̃e3 q2 fouet, ꝯti-
net, colliſcrat: ⁊ nutrit. vt ait gloſa.
Cum ergo beata virgo docta ſpiritu
ſancto et patrem et matrem dereli-
quit: vt deũ ſibi patrem et matrẽ fa-
ctum amplecteretur, cur ſe derelictã

et aſſumptam dicit vtrobiq3 paſſiua
ſignificatione vtens: niſi vt aſcenſui
Luce.1.e. ſuo humilitatis prebeat fundamen
tum, que baſis toti9 aſcẽſionis eſt?
Olim angelorum maria exercit Adhuc trienis virgo ſcit: ꝙ q̃ ſe hu
miliat exaltabitur, ex nunc optat: vt
reſpiciat dominus humilitatem an-
cille ſue, et faciat ſibi magna: q̃ eam
ad ſe ſumere decreuit, non ſolum in
famulam ſed in matrem excelſam.
Ut ergo hãc ſublimem virginis aſcẽ
ſionẽ vel diſtinguamus aduerte, ꝙ
primus gradus tẽpli ſpiritualis ei9
ideſt ſanctitatis ſue: fuit proprie aïe
ſollicitior cura. Angelus quippe no
Maria eſt angelus. ſter pedagogus eſt: q2 ſub tutorib9
et actoribus eſt heres dũ paruulus
Gal.4.a. eſt. Maria autem pre hoc ſui ipſius
angelus erat: curans ſeipſam ſollici
te, ita vt cũ propheta dicat. Super
Abac.2.a. cuſtodiam meam ſtabo: ⁊ figam gra
dum ſuper munitionẽ meã. Gradu3
figere eſt cor ſtabilire, et ſanctitatis
propoſitum indeclinabile ſeruare:
ne ſuper arenam mobilem domus
ſanctitatis fundetur, ta3 ſollicite ſe
ſancti cuſtodierunt, vt dicantur ſctã
aïalia plena oculis intus et foris.
Nec ſolum beata virgo ſuimet an-
gelus fuit, nulli aduerſitati cedens
quin cuſtodie ſenſuum intenderet:
ſed et totius domus puellarum hec
angelus erat, vnamquãq3 ſeruans
vt propriam filiam, nunc ſolatur tri-
ſtem: nũc tepidã excitat: nunc egro-
tanti deſeruit, nunc errãtem corrigit
nunc debilem adiuuat: nũc feruidã
ſociat, perſeuerãtie fauens. Puellã
deum parituram miniſtrare ſe dice-
bat veniſſe, vt illi adminiſtratorij
Heb.1.d. ſpiritus miſſi propter eos qui here-
ditatẽ capiunt ſalutis. ¶ Aſſumpſit
etiã eã de9 ad ſcđm diuini tẽpli gra
dũ quẽ archãgeli tenẽt. Qui ſi ma-
gna nũtiãt: et ſuperiorib9 comuni-
cãt inferioreſq3 ad ſuprema reducũt
quis eloq̃ valeat, ꝗ̃ magna et a ſclo
inaudita ex ſacra pagina ſacramẽta
Maria eſt archãgel9 ibi maria ſodalibus ſuis nũciabat:
Si hoc ita non eſſet: minime dici me
reretur doctrix diſcipline dei: ⁊ ele-
ctrix operum illius, totus mũdus ca
pere non poſſet libros: qui ex reue-
lationib9 marie ſcribi potuiſſent: q2
non eſſet vox noſtra ad eos legen-
dos ydonea, nec ſenſus ad eos ſcru
tandos capax. Maria quippe meli9
ꝗ̃ archãgelus Gabriel ſciuit quo-
modo fieret in ſe verbũ dei: q2 imme
diate a ſpiritu ſancto ſuperuenien-
te edocta fuit: et experta. In ede igi
tur ſacra ⁊ accepit: atq3 dedit in flu
xus celeſtes beata virgo, que ideo
dicitur aque ductus exiẽs de para-
diſo ad irrigãdũ hortum illũ plãta-
tionum nouellarum: vt fructũ plus Geñ.2.b.
afferat. ¶ Ex hoc aſſumpſit eã de9 Maria eſt principat9
ad tertium ſpiritualẽ gradũ q̃ princi
patuũ d2: qñ principes ac mundi re
ges gubernant: ſed maria ibi totius
populi dei curã gerẽs exorabat con
ſolationem iſrael, q̃ idõ ſignata eſt in
iudith anxie nimis optãte bona po- Judit.8.b.
puli ſui q̃ cilicio ac ieiunio ⁊ lachri-
mis potẽtior fuit ꝗ̃ tẽpli ſacerdotes
quos arguit ꝓpterea ꝙ tempus mi-
ſericordie preſigerẽt deo: cuius mĩa
manet in ſeculũ ſeculi. Quẽadmodũ
ergo a iudith ꝓ reb9 gerẽdis popu
li captabant conſilium, ſacerdotes
betulie, quo ꝓſpere ſe gerebãt: ſic ſa
cerdotes hieſlm a puella nazareth:
dũ ĩ ſacra ede recluſa manebat ꝑſi-
diũ populi. Ibi etiã meruit btã ꝟgo
vt nõ ſolũ populi iſrael ſibi cura in-
cũberet. ſ3 vt ĩ poſteꝝ gereret curã
regis eterni, digna ei9 fctã miniſtra
imperare deo q̃ ſibi ſubdit9 erat fu-
tur9. Jdq3 figurat̃ puella nr̃a in ſu-
namite exq̃ſita regi dauid ĩ oib9 fi- 3.re.1.a.
nib9 iſrael puella decora nimis dile
cta oĩ populo eius negocia gerens. Maria eſt poteſtas
¶ Ex hoc eã de9 aſſũpſit ad q̃rtũ
tẽpli gradũ, quẽ tenẽt celi ptãtes: cõ
tra aereas ptãtes luctãtes. Maria
aũt ⁊ ſi ꝑus inf ãs. de ea tñ d2. Quid
videbis in ſunamite, niſi choros caſtro Cãt.7.a.
rũ: ꝗ̃ pulchri ſũt greſſ9 tui ĩ calciamẽ
tis In choris voces cantãtiũ eẽ ſo
lẽt, in caſtris aũt armate man9 q̃ in

maria ſimul dicuntur eſſe: quia pre-
cibus et operibus pugnabat, idq
eius greſſus laudantur: quibus pro
cedebat ad bellum in calciamentis
que ſunt voluptatū mortificatiões:
Exo.26.b vt ait gloſa. Nec miremini fratres:
quod caro virginea domata fuerit, que
indomita nunquam fuit: quoniam archa dei
auro mundiſſimo intus et foris ve-
ſtita, etiam ſago ſuperinduitur: in
quo ſignatur aſperitas penitentie
marie, quā non ad neceſſitatem ſed
ornamentum et exēplum gerebat:
quia ideo pulchri dicuntur greſſus
eius mortificationibus ornati, ſicut
in celo manebunt virtutes non ad
neceſſitatē ſz ad ornamētū. Puellas
quoq domus dei pellibus immola
pelles qd. torū animaliū calciatas credo fuiſ
ſe, animalia vero immolata deo, ſūt
viri ſancti, qui diſtēti ſunt: ſecti ſūt:
Hie.11.g. in occiſione gladij mortui ſunt. Ho
rum pelles ſunt relicta nobis exem
pla, que poſt mortem eorum precio-
ſiora ſunt: quibus calciata dicitur fi
lia principis, quoniam ab antiquis patri-
bus non minorata fuit, nec deuiās:
vt ſic victricem manū, ſuam laude-
mus pariter. Hec deniq poteſtas
marie, caput ſerpentis contriuit: cui
dictum erat. Tu inſidiaberis calca-
Gen.3.c. neo eius. i. initio totius ſanctitatis
acquiſite: que fuit in templo vbi ho
die preſentatur. ¶ Ex iſto gradu ad
quintum aſſumpta eſt maria: qui di-
citur virtutum, quas maria ſuperat
Nam ſi ſpiritus illi operantur mi-
ra et in aſſueta ſuper terram, maria
non ſolum ſup terrā: ſed ſuper celū
Maria eſt virtus. mirabiliora effecit. Hi erga creatu
ras hec erga creatorē quē infirmari
fecit, vt ſanos redderet nos. Tota
aūt i tēplo marie cōuerſatio miraculū
et pdigiū fuit, nec enim modulo no-
ſtro vixit: nam etiā dum comederet
manibus angelicis ei teſte hieronio
afferebatur cibus, qui tam parcus
erat: vt niſi abundantior gratia ſup
pleret: vitam minime conſeruaret.
De ſomno autem quid opus eſt di-
cere cum haud creditur obdormiſſe
quin eius cor ad amatum deum vi-
gilaret: Nec enim ſomno immerſa
erat, ſed fluxui gratie itētiſſima. Si
eius laborē videres, ſuper ſe dice-
res ferre totam domū, ſi eius ora-
tionem eam iudicares angelū, qui
nullis actionibus impeditur: quin
oret vbiq attentiſſime deū. Si ma
nuale opus marie attenderes, omni
um artificem dixiſſes illud peregiſ-
ſe: nam et pro templi vtēſilibus ope
rabatur, quibus nulla ſubtilitas cu
rioſa viſa ē: vt vno tādē verbo mul-
ta perſtringā, quēadmodum que mi
raculo fiunt: teſte thoma: ceteris om
nimodo meliora dignoſcuntur, ſic
marie opera cuncta, potiora ceteris Cāt.5.d.
operibus erant. Alioquin manus eius
politiſſime non dicerentur tornati-
les auree plene iacintis nā eleuata
mente operabatur. ¶ Ad ſextū gra Maria eſt dominatio
dum ex hoc aſſumpta eſt: qui domi-
nationum perhibetur. Maria enim
ex toto ſui iuris effecta, omni rebel-
lione depreſſa dominatur pacifice
ſibi: ſic vt dū edificaret animo ſuo
domum ſpiritualē non eſt auditum
ibi aliquod ferramentum: aut ſerra,
quia nil ſecādum erat: aut reiciendū
ex maria virgine, ibiq dominabatur
poteſtati maris mundi huius: miti-
gabat quia i eo iras dei meritas. Ora
bat enim pro iuſtis et iniuſtis, optās
pluere ſup bonos et malos pluuiā 3.reg.6.a.
voluntariam gratie. Deniq domi-
natur angelis: qui futurorum preſcij
eam ex nomine nouerunt, nāq ma-
ria domina interpretatur: vt quaſi ei
dñatio cedat, nec mirum quia ex iure
eſt primogenita ante omnem crea-
turam: maternali auctoritate domi-
natura etiam creatori ſuo et ange-
lis eius. vbi nota quod quēadmodū at
tenta humilitate marie: fuit ſibi pe
nitentia maxima ſeruiri a filio dei
in egipto, ſic fuit ſibi maxima peni-
tentia in templo ſeruiri ab angelis
¶ Ex hoc autem gradu ad ſepti- puer.8.b
mū aſſumitur: qui thronorum pre-
dicatur

predicatur, nā et ſibi poſſidēt quie-
tiſſime deum: al, ſq illum deferunt
reſidentē in eis: maria autem dei ca
paciſſima eum amplexatur, et nō di-
miſſura tenet pro nobis peccatori-
bus quos inuitat qui ait. Accedamus
Heb.4.d. cum fiducia ad thronū gratie eius
ſ. dei, vt miſericordiā conſequamur,
et gratiā inueniamus tēpore opor-
tuno. Multū debemus huic throno
nā deū ad nos vſq aſportauit a ce
lo depoſitū, eſt enim humillimus: idq
deus nō potuit in eo ſedere quin vo
bis eſſet proximus: et placatus. Un
merito ad acceſſum inuitamur tēpo
re oportuno. ſ. quo ſedet in virgine,
que ſolū eſt thronus clemētie nō ſeue
ritatis. Ideo enim miſericordiā et
gratiam ibi conſequūtur filij adam
peccatores miſericordiā: iuſti autē
gratiā. quia nunc tēpus eſt miſerendi
eius et gratiā cōferēdi, idō eamus ci-
ti cum fiducia ad thronū gratie eius
antequam thronus appareat iuſtitie in
die iudicij a quo voces et fulgura et
Appo.4.b tonitrua dicit iohannes proceſſura
voces vt veniant iudicādi: tonitrua
vt timeant: fulgura vt in infernum
cadant ſicut fulgur de celo.
¶ Octauus gradus ad quem aſſum
Maria eſt cherubin. pta eſt maria dicitur cherubin in qui-
bus ſcientia dei ſplendet, veluti ra
dius a ſole in ſtellas: quibus altior
eſt maria altiori celo ſita. Unde ab
ea ipſi lumen recipiunt, maxime quoniam
fuit vt luna plena in diebus ſuis: quibus
ſolē iuſticie circūdedit iuxta id. So-
Eze.32.b. lē nube tegā. Caro marie ſicut nebu
la tegit ſolē. Sz quoniam nubes clara eſt
lucidiſſima redditur ſuper ſolē poſi
ta, impoſſibile quippe eſt quin pe-
netretur a ſole: ex quo fit, vt maria
ſol dici mereatur, quia electa vt ſol: qui
fōs luminis eſt, vñ nil reſtat niſi vt
cū bernardo dicamus o maria. Quid
de deo non ſapiebat, in qua dei ſa-
1.co.1.d. piētia latebat: Chriſtus vt ait apls.
eſt dei virtus et ſapientia, ita vt in eo
ſint omnes theſauri ſapiētie et ſciētie
dei abſcōditi. Chriſtus aūt fuit in ma
ria ergo dei virtus et dei ſapientia et
oēs theſauri ſapientie et ſciētie dei
fuerūt in ea, vnde profūda et occul
ta di miſteria ipa penetrauit plus quam
cherubin qui propterea dicūtur ſub
mittere alas ſuas, maria aūt aſcen-
dit ſuper cherubin et volauit vſq ad
vnigenitum dei quod eſt in ſinu patris
Maria eſt ſeraph. ſecretiori. ¶ Ad nonū gradū ex hoc
ſumitur maria inter ſeraphin pro cha
ritatē ardentiorē habēs cōuictū, ita
Eze.18.d. vt ei dicere valeamus. In medio lapi
dum ignitorum ambulaſti. Si ardē
tes quo ad ſe: et incendētes quo ad
alios dicuntur ſeraphin, cur non di
cetur ardēs puella hec: quoniam ex nunc lā
guet amore. acuta febre detēta: Nec
alio animo domū aſcēdit amoris in
medio iuuenculārum tympaniſtriarū:
niſi vt eis dicat. Circūdate me flo-
ribus: ſtipate me malis: quia amore lā
gueo. Leua eius ſub capite meo: et dex
Cāt.2.b. tera illius amplexabitur me. Felix lan-
gor qui alijs non indigēt medicamē
tis quam dilecti amplexibus, interea tñ
fulciri petit floribus, et ſtipari malis
vbi amorē ſpōſi erga iuuēculas vult
oſtendere, eū zelat in incipientibus
a quibus flores petit: atq initia bo
na: ſed a perficiētibus mala cupit: que
ſunt fructus maturiores quibus ipa
congratulatur, velut coadiutricibus
amādi. Pruna enim quamuis vel tepi-
dis carbonibus adiūgatur ardētior fit,
preterea tñ aduerte quod ſpōſa dixerat
pauloante. Sicut malus inter ligna
ſiluarum ſic dilectus meus inter filios, hu
ius mali nunc flores cupit et mala:
hoc eſt initiū et finē: ſciēs quod caput cū
pedibus agni oportet comedere. Nā
qui altiorē gradū aſcēderunt initia
obliuioni nō tradāt: ſed ſimul que-
rant flores et mala malipunici: quoniam
Eccl.18.a ſcriptū eſt. Cū conſūmauerit homo:
tunc incipiet. In prouerbio dici ſo-
let. quod multū ſenes ad puerilē reuer-
tūtur etatē, et vtinā ſpiritualiter ita
eſſet vt reicipere nō pigeret deo ſer-
uire ac ſi modo dei ſeruituti accede-
rēt, vti beata virgo que ſe floribus

dicit fulciri: cū ſit firmior eccl'ie colū
na imobilis. ¶ Quis ceteri gradꝰ ꝑ
Decimus građꝰ. dictis inſerātur aduerte ꝙ ad pr̄iar
chas reīncipiēdo, ſanctitate puenit:
nō multitudine annoꝝ: ſed grauita
te moꝝ. vnde ei quotidie ingerūt, be
Dan̄.13.c. nedicta filia tu a dn̄o: q̄m per te fru
ctū vite cōmunicauimꝰ. Huic ergo iu
niori velut danieli dedit deꝰ ſpiritū
ſenectutis ⁊ iō patriarcharū voce dr̄
Jud.15.d. ei. Tu gloria hierl'm: tu leticia iſrael
Undecimꝰ gradus tu honorificētia populi nr̄i. De vn
decimo autē gradu videlicet ꝓphe
tarū quid opus eſt dicere, cuꝫ maria
nō ſolū ꝓphetiſſa ſit, ſed pluſq̄ꝫ pro
pheta: Jn hac deꝰ adimpleuit: que
ipi predixerāt, ⁊ nō ſolū v̄bis ꝓphe
tabat ſed factis. Tota eius vita: oīs
eius actio oīa verba ⁊ geſtꝰ ac opa
cuncta ꝓphetabant, ꝙ nulla alia mr̄
dei expectāda erat. Si greſſus ho
Eccl.19.d minis ⁊ riſus dētiū ānūciāt de illo,
q̄nto ampliꝰ tā mira geſta de maria
ꝓphetarēt: Quēadmodū ergo dum
aurora orit̄ locꝰ ille celi qui clarior
eſt, ac lucidior: ſuo ꝓſpectu ſolē an
nūciat per eū egreſſurū euidentiſſi
me, etiā anteq̄ꝫ oriatur, ſic infantia
Duodecimus gradꝰ marie: ⁊ prima cōuerſatio tēpli eam
ꝓphetādo mr̄eꝫ dei nunciabat. De
gradu aūt apl'orū nūc pauca dicen
Fortitudo marie. da ſunt: q̄m hoc in tēplo cōſtātiam
obtinuit virgo, qua eis aſoſior eſſet
Mat.26.f de quibꝰ dr̄. Relicto eo oēs fugerūt
Omnes quos detulit ſecū xp̄s ad ce
nā ⁊ hortū, fugerūt tēpore afflictio
nis ſue captione iminēte: maria aūt
nec ad cenā aſſumpta vbi ſanguine
xp̄i acutior fit animꝰ, nec ad hortuꝫ
vocata. vbi xp̄s diuinis v̄bis arma
uerat ſuos: tn̄ ictibꝰ fortioribꝰ bel
Jo.19.f. li ſe ingerit, ita vt ſtaret iuxta crucē
ieſu mater eiꝰ. Diſcamꝰ ⁊ nos fr̄es
a puella nr̄a cōſtātiā, que iugū dn̄i
portauit ab adoleſcētia ſua. Fruſtra
enim queres in ſenectute: qđ in iu
uētute velut maria non cōgregaſti.
Hec enī aīo cōſtās, tenax propoſiti
ab annis tenellis ſic adheſit virtuti
vt nemo eā euellere poſſet: qui iuxta
crucē eſſet. Ue nobis quos nō ſoluꝫ
cohors demonū terret, mūdus facit fragilitas noſtra.
nudos relicta ſindone iuſtitie fuge
re deū: mulier caro. ſ. ꝑ blāditias in
terrogationis ſue negare xp̄m facit
ſed q̄lꝫ parua occaſio nos infideles
oſtēdit: ⁊ a cruce xp̄i ſeparat. ¶ Ex
gradu iſto maria eſt aſſūpta ad tre
decimū q̄ eſt martirū. Quāuis enī in
domo puellaꝝ non pueriliter ſed ex
aīo cupierit diſſolui: ⁊ eſſe cū xp̄o. Phil.1.c.
Nec dum ingreſſa mūdū: eū relinq̄
re cupiebat ex toto, ſed hoc deſide
riū nō peragit integrū martyriū, niſi
mors infligat̄ ꝑ cauſa fidei: quā ma Maria eſt martyr.
ria nō ſubijt. Sed albertꝰ magnꝰ ſic
nitit̄ ꝓbare ꝙ bt̄ā virgo aureolā ob
tinuerit martyrū. Da tibi aīe debet̄
aureola martyrū, ſꝫ bt̄ā v̄go dedit ꝓ
cioſiſſimā aīaꝫ ⁊ ſibi dilectiſſimā: ꝫ
melior aureola erit ſibi. Quod enī de
derit dilectiſſimā aīaꝫ notū ē, ipa enī
plus dilexit oīmodo aīam. i. vitā fi
lij ſui: q̄ꝫ btūs linꝰ aīam et vitā pro
priā: qđ eā dederit patꝫ, qr̄ datio hu
ius aīe redēptio fuit totiꝰ mūdi. Jtē
ceteri martyres aīam ⁊ corpꝰ tormē
tis offerūt, maria aūt corpꝰ ⁊ aīam
et deitatē filij crucifigi ꝑmiſit: q̄ oīa
pluſq̄ꝫ ſe diligebat: maiorēq̄ꝫ dolo
rē paſſa eſt tradēs vnigenitū ſuū: q̄ꝫ
ſi ſe cū illo imolaſſet. Nam tūc etiā
corporaliter mori eſſet ſibi lucrū, qr̄
minꝰ pateret̄, ſed paſſa eſt cū filio ⁊
cū oībꝰ martyribꝰ tēpeſtatis ſue: ſi
cut machabea illa. quā pluſq̄ꝫ mar
tyrē vocat auguſtinꝰ: vidēs corā ſe
ſua pignora cruciari. ¶ Ex hoc aſſū
pſit mariā dn̄s ad quartūdecimum
gradū ad ſtatū. ſ. cōfeſſoꝝ. nā vt aiūt 14. gradꝰ.
ſcti: iō maria cōſeruabat oīa v̄ba xp̄i Doctrina
cōferēs in corde ſuo, vt tpe cōgruo marie.
ea reuelaret euangeliſtis et futuris Luce.2.c.
predicatoribꝰ, per quos nobis bt̄ā
virgo predicat: immo ⁊ in ꝓpria per
ſona cōcionatrix extitit. Ubi aduer
te ꝙ vt ait ſapiēs doctrina pruden
tiū facilis eſt: ⁊ talis reperit̄ doctri
na ⁊ cōfeſſio marie, que dū eſſet i nu P.19.a.
ptijs i chana galilee dixit miniſtris

de filio ſuo oīs anime ſpōſo. Quod
Joh.2.a. cūq̄ꝫ dixerit vobis facite. Qui ꝫ fa
cit q̄cūq̄ꝫ dei filius dixit, oīa ꝓdica
bilia cōpleuit. Beata igitur v̄go vt
notat Albertus oīa vno verbo ꝓdi
cat, que in hoc preſertim omnes ec
cleſie doctores antecellit: qr̄ ipi per
v̄bū creatū: illa vero per increatum
predicabat. Nā verbum dei xp̄s in
plateis predicans verbum Marie
pariter erat: a qua per incarnatio
nē proceſſit. Jpſa deniq̄ꝫ audibile ⁊
viſibile fecit verbū dei, quod erat et
15. gradus ſuum. ¶ Ultimus huiꝰ preſentatio
nis gradus virginū eſt: quarum re
gina eſt maria ſola, que ab hoc ma
ledicto legis. Maledicta ſterilis in
Maria eſt virginū regina. iſrael, quaſi a ſeruitute carceris li
berauit virginitatem: eam liberā et
gl'ioſam et fecundam meritis redēs
⁊ ſic oēs virgines in quātū virgines
a legis ſeruitute liberat: ſuoq̄ꝫ ſerui
tio mācipauit, ⁊ ſic teſte Alberto ef
fecta eſt regina virginum: cetere aūt
ſunt ancille et pediſeque huius regi
ne, q̄ domuꝫ dei adiuit: vt virgines
eius doceret mūditiā ibiq̄ꝫ virgini
tatem vouit celitus edocta propter
quam ad virginitatis propoſitum.
firmius obſeruādū ſodales ſe accin
gūt: ipſaq̄ꝫ altiꝰ in hoc aſſumpta eſt
De his igitur gradibus marie q̄uis
alio ordine loquitur Bernar. ſuꝑ il
Ecli.4.b. lud. Jn plenitudine ſctōrū detentio
mea dicens. Merito in plenitudine
ſctōꝝ eius erat detētio, cui nec fides
defuit patriarchaꝝ: nec ſpūs ꝓphe
tarū: nec zelꝰ apl'oꝝ. nec martyꝝ cō
ſtantia: nec ſobrietas confeſſoꝝ, nec
v̄ginū caſtitas, nec fecunditas cōiu
gataruꝫ. nec puritas angelorū. Hec
ille. Sꝫ ego ipſe alio tramite dignū
Figura preſentatiōis marie. duxi hūc aſſignare aſcenſum purpu
reum, vt ad virginitatem puelle hu
ius deuenirem: eiuſq̄ꝫ mirificam fi
guram que eſt in libro regum vbi di
citur. Rex dauid ſenuerat: habebat
q̄ꝫ etatis plurimos dies, cumq̄ꝫ ope
3.reg.1.a. riretur veſtibus: non calefaciebat.
Dixerunt ergo ei ſerui. Queramus
dn̄o noſtro regi adoleſcentulam vir
ginem, ⁊ ſtet coram rege. ⁊ foueat eū
dormiatq̄ꝫ in ſinu ſuo, et calefaciat
dn̄ꝫ noſtrū regē. Queſierūt ergo ado
leſcentulam ſpecioſam in oībꝰ fini
bus iſrael, et inuenerūt abiſac ſuna
mitē: ⁊ adduxerūt eaꝫ ad regē. Erat
autē puella pulchra nimis, dormie
batq̄ꝫ cū rege, ⁊ miniſtrabat ei. Hec
ibi. Ubi nota ꝙ q̄uis deus in ſe mu
tari nequeat, apud nos tn̄ vetera
ſcit, ⁊ ſeneſcit aliq̄ñ: ⁊ ꝓpe interitū eſt,
dū refrigeſcit charitas nr̄a erga eū:
de qua dr̄ in tropo allegato. Cumq̄ꝫ
operiretur veſtibus dauid: nō calefie
bat. Dei Dauid figuram tenet, qui
propter nos frigeſcit: nā veſtes dei
teſte Eſaia ſancti ſunt: ac fideles Eſa.49.c.
eius. Sed tpe illo veteris legis te
pidierant, alioquin xp̄s non diceret
ſe veniſſe ignē mittere in terrā: nec
velle niſi vt ardeat. Ueſtes igit̄ q̄ nō Luce.12.f.
calefaciūt: veteres ſunt ⁊ raſe, iōq̄ꝫ
abijciēde. Sꝫ nūq̄d deꝰ tepidꝰ ſemꝑ
erit ⁊ nudꝰ: Abſit. Jdeo nāq̄ꝫ ſequit̄
Dixerūt ei ſerui. Queramꝰ dn̄o nr̄o
regi adoleſcētulā. hec vox ⁊ āgeloꝝ
eſt: ⁊ pr̄iarchaꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ, ⁊ oīꝫ q̄s
ꝑdiximꝰ: volētiū deo ꝑſentare ma
riā. Nec enī a ſolis parentibus aut
a ſe ſed ab omnibꝰ offertur deo, vt
ei miniſter in templo: eūq̄ꝫ charita
tis ſue feruore foueat. Jdcirco enī
Abiſac: que in hebreo abiſag ſcribi
tur ſunamitis fuit que teſte Hiero.
interꝑtat̄ coccinea ꝓpter nimiā cha
ritatē marie: cuiꝰ aſcenſū purpureū
ſupra nominaui, q̄m ipſa dicere va
let maxime nūc. Pondus meū amor
meus eo feror quocūq̄ꝫ feror. Amor
ſurſum ducit ad deū q̄ charitas eſt,
charitate plurimū gaudet maxime
puelle huius, q̄ trāſlata eſt in tēplū
dei, ne malicia mundi mutet intelle
ctū eius. Hec exquiſita dr̄. Jn oībus
finibꝰ iſrl': q̄m ꝓcul ⁊ de vltimis fini Puer.31.b.
bus preciū eiꝰ. Jnuenta aūt in tēplo
ſctō dei, vbi vt in figura tāgit̄, q̄tuor
peregit. Primū ſtare corā rege deo: eū
q̄ꝫ fouere, dormire etiam in ſinu ſuo

atq̃ ipſm calefacere. In habitatiōe
ſctā tēpli corā ipſo deo quadruplici
ter miniſtrauit, primo ſtando per di-
rectionē cordis a terra eleuati: ſcdo
eum ad quē eleuatur p deuotionē fo
uēs, tertio aūt dormiuit in ſinu eius
per vnitiuā cōtēplationē: quarto ip
ſum calefecit p ardētiorē affectum.
In hijs vſq̃ dum nubilis eſſet vir-
go pmanſit virginis veterib⁹ ante
poſita, vt abiſac precioſior cunctis
reginis vxorib⁹ antiquis dauid q̃-
uis plenis filijs ⁊ filiab⁹. Abiſac ve
ro vxor dauid charior fuit ⁊ virgo,
qm̃ noſtra puella virgo ceteris ſctis
charior eſt: ac deo coniūctior. O igi
tur beatiſſima virgo preſenta nos
deo: vel eū defer ad tēplū aīe nr̃e do
nec ei pñtemur i glīa quā mihi. ⁊c.

¶ Beate Katherine ſermo.48. de
epiſtola mulieris fortis.

¶ Os ſuū aperuit ſapiētie. p. vlt. d.

¶ Inuocatio ad virginem.

QUi ſapiētie nō aperit
os: meli⁹ eſſet illō mi
nime aperire, ſ₃ cum
Job.39.d. maria gratia aperit. brō iob dicere. Manū
meā ponā ſup os me-
um. Hoc vel poteſt eſ
ſe ad ſilentiū predicationis et tunc
eſt malum, vel ad vane et pprie lau
dis oſtenſionem qm̃ alio loco dicit
Job.31.c. Job ſe nolle manu₃ ppriā oſculari.
Paris ḡ culpe ē predicatori: vł po
nere manum ſuam ſuper os ad ſilen
dum, vel eandē oſculari ppriū opus
ſermonis laudādo. Sed opere preciū
erit ori noſtro imponere manū illi⁹
que aperuit os mutorū: ⁊ linguas in-
Sap.10.d fātiū fecit diſertas. Hec eſt manus
marie adiutricis predicatoru₃, qr ex
quo ipſa aperuit os icarnāde ſapiē
tie: quā ei gabriel nūciarat, ex quo
Luc.1.d. dixit. Fiat michi ſcdm̃ vbū tuū. os ⁊
verbum noſtrum ei debet inſeruire
quia ipſam dei ſapientiam aperuit
Ex tunc enim cepit ſpiritusſanctus
ſuperueniens marie aperire nobis
ſenſum: vt intelligeremus ſcripturā
Ge.1.a. dicentē. Terra aūt erat inanis ⁊ va-
cua, et tenebre erāt ſuper faciē abyſ
ſi et ſpiritus domini ferebatur ſup
aquas. Terra maria inculta erat ia-
nis p humilitatē, ⁊ vacua per virgi-
nitatem: et tenebre diuinales q̄ dicū
tur per eminētiam, erāt ſuper facie₃
abyſſalis cognitiōis: ſcrutētis etiā
profunda dei, quando virtus altiſſi-
mi obumbrabat eam: tunc ſpiritus Luc.1.a.
domini ferebatur ſuper aquas gra-
tiaru₃ marie, vt eam filijs gratie om
nino adimpleret: ⁊ fecūdaret. vt quā
do fiebat mater capitis, fieret ⁊ mē-
broꝝ qr genuit primogenitū in mul
tis frīb⁹. Obuiat nobis maria q̄ua-
ſi mater honorificata ⁊ āt:qua. qm̃
pri⁹ fuit mater nr̃a. q̃ nos filij eius:
ſed ſi humilē recognitionē fecerim⁹
ei, gratie collationem captabim⁹ in
preſentiarum dicentes Aue maria.

¶ Argumētum dicendorum.

¶ Os eterni prīs dr̄ ipſe filī⁹ dī: iux
ta illō ſpōſe dicētis. Oſculet me oſcu Cāt.1.a.
lo oris ſui. i. doctrina vbi ſui geniti
me reficiat nō curet aperire ora pro-
phetaꝝ, ſed os ppriū vbū cōſubſtā- Oſculū petitur.
tiale manifeſtet. Tūc eī qdl₃ verbū
verbi oſculū erit atq̃ dulciſſimū ſu-
p mel ⁊ fauū, qr mel ⁊ lac ſub ligua
ſua erit. Nec mirēini frēs q̄ hoc de Cāt.4.c.
precet ſpōſa, qr cupit foras timorem
eijcire: ⁊ ſola dilectiōe agi poſt triſti
tiā nāq̃ deus exultationē ifundit,
qr paul⁹ dicit xp̄ianis. Nō accepi- Ro.8.c.
ſtis ſpū₃ ſeruitutis iterū i timore, ſ₃
accepiſtis ſpm̄ adoptiōis i q̄ clama
mus abba pr̄. Iā ḡ pr̄ etern⁹ os ſuū
coeternū aperuit nō ſeueritati: ſ₃ ſa-
piētiētie dulciſſime: qn̄ dixit/ Accipi
te ſpm̄ ſctū₃ quoꝝ remiſeritis pctā re Jo.20.e.
mittunt eis. Sapidū ē os qd̄ apitur
ad veniā ⁊ ɔſolationē: cui dicere po
terim⁹. fau⁹ diſtillās labia tua. vſq̃
hodie in ſctis ſuis xp̄s diſtillat ad Cāt.4.c.
nos, ſed nūc in preſētiaꝝ ſe apuit ſa
piētie btē Katherine: qr ipſa ſe ei cō
tulerat. Ubi aduerte q̄ os dr̄ cordis 1.reg.2.a.
cogitatio, q̄ iuſti dol'oquūt. qm̄ ei p-
pant cogitatōes qr de⁹ ſciaꝝ ē, q̄ igi
tur cor chriſto aperuit, recte meruit:
vt ei

vt ei ſe xp̄s reuelaret: mutuo q̄ ſe ad
inuicem oſtenderent. De quolibet
ergo ⁊ de ſponſo atq̃ ſponſa verba
thematis dicuntur, qm̄ alter alteri⁹
ſpiritui os interius aperuit, non ad
pauca ſed ad plura: que oīa in epi-
ſtola mulieris fortis enarrantur, iō
eam in toto enodabo ſermone: et ſi
non totam ſaltim partē: que horam
occupabit. Quāuis hec ſācta tot ha
beat virtutes et gratias q̄ alias ſu-
pergreſſa ſit vniuerſas de fortitudi
ne tamen incepit laudationem eius
ſalomon dicens. Mulierez fortē q̄s
puer.31.b. fortitudo femine. inueniet? Quia mulier vas infirmu₃
eſt, adeo vt aliquando melior ſit ini
quitas viri q̄ mulier benefaciens,
ideo miratur ſalomō de fortitudine
Katherine et innuere vult, q̄ tanta
Eze.42.c. mulieris fortitudo non fuit a ſeipſa
Nāq̄ nouerat ille plures mulieres
fortes Judith Jael Delborā ⁊ atha
liā, ſed fortiore₃ querit: vnde addit
gloſa: faciendo. Quis inueniet mu-
lierē faciēdo illā fortem, vt firmiorē
preſtet ei fortitudinem, q̄ a ſe habe
re poterit? Certe ille deus fortis ze-
lotes qui ſine fatigatione vlla oīa
operatus eſt, inueniet hanc mulierē
atq̃ de ſuo latere pducet, de oſſib⁹
coſte ſue faciet illā vt fortiſſima ſit
nec deficiat: donec dicat conſumma
Joh.19.f. tum eſt. De xp̄o dicitur. Os non cō
minuetis ex eo. Tanta eſt xp̄i forti-
tudo q̄ nulla vi cōminui poterit, ex
Cāt.8.b. hac dedit Katherine per viam amo
ris: ſciens q̄ fortis eſt vt mors dile-
ctio, que omnia vincit. Nā ideo Ka
therina interpretat vniuerſalis rui-
na, qr poſita fuit in oium viciorum
ruinam et virtutum reſurrectione₃.
Jam ergo aduerte q̄ fortitudinem
ſuam deus oſtendit in rerum crea-
tione, quando condidit omnia ſine
labore: ſed quando redimere voluit
hominem exulē ex itinere fatigatus
eſt, qr difficilius eſt peccatore₃ con-
uertere q̄ mundū creare. Et ſi quiſ
piam poteſt conuertere peccatorem
ſaltim diſpoſitiue, tamen ſolus de⁹
conuertit eos: qui difficiliores ſunt
vt patet in paulo: quē conuertit per Act.9.b.
terrorem apparēs ei in via ſua mala
Katherinam vero cōuertit meliori
medio. ſ. amoris qñ ei apparuit for-
moſus puer. Scitis fratres qualiter
deus in ſpiritu iudicij: ⁊ ſpū ardoris Eſa.4.b.
abluit dominus ſordes filiarū ſyon
qr per iudicij timorē ⁊ amorē ardo-
ris cōuertit animas. Cū ſponſa ſua
Katherina meliori modo ſe habuit
concupiſcēs decorē ſuū, nā ideo per
ſemetipſum et per matrem ſuam vo
luit eam cōuertere ex toto. ¶ Unde
recte ſubiungit ſalomon. Procul et
de vltimis finibus preciū eius. Pre
ciūm Katherine que ſuo tēpore gē- Ultimi fines.
ma meruit vocari venit a xp̄o ⁊ ma-
ria, qui ob excellentiā fines dicūtur
perfectionis: quia optimi ſunt: ideo
vltimi nominantur fines, quos po- Job.3.b.
nit iob ſimul dicēs de peccato. Ex-
pectet lucem, i. xp̄m: et nō videat. ſ.
illum cadere, nec ortum ſurgētis au-
rore q̄ eſt maria. Ultimi ergo fines
ſunt xp̄s ⁊ maria plurimū a peccato
rib⁹ ſegregati, hij apparuerūt Kathe
rine. Namq̃ mater maria voluit p-
uidere filio de ſponſa digniſſima, et
filius ipſe matrē internunciū fecit:
vt moliret ſponſalia Katherine, cui
apparet mater maria (vide hanc ap
paritionem in primo ſermone pome
rij de hac ſctā) et in vlnis detulit fi-
lium ſuum: vt videret ſi Katherina
querens ſponſum ſibi conſentaneū
cōplacebat in illo, que q̄uis prima
reuelatione faciē pueri abſcondita₃
non potuit videre qr baptizata non
erat, ſecunda vero cū iā ſe ob marie
monitum baptizari feciſſet: vidit ad
plenum, prout voluit pueru₃ ieſum:
qui ei, ſpōſe iā ſue, annulū cōtulit op
timum. Nec mirum q̄ niſi baptizata
ieſum videret, qr ſponſus beate ce-
cilie ante baptiſmū non potuit vide
re angelum cuſtodem ſponſe ſue. O
beata virgo Katherina quid de te
referam: videns ieſum ⁊ mariā, tuū
ſollicitantes aſſenſum tuū adimplē.

tes deſideriū? O ino ſimilē tui quere
bas ſpõſum, ille aūt ꝓcedēs de tha-
lamo glie ſue occurrit tibi. Rebecca
Gen.24. ex vltimis finibus meſopotamie ve-
nit ad yſaac ſponſum ſuū, ſed dei fi-
lius ad te cucurrit cū matre ſua ex vl
timis celi finibꝰ: quapꝓpter neſcit ho
mo etiā eruditus ꝑciū tuū, nā tm̄ eſt:
vt xp̄o cõcupiſcētiā ingerat. cui pax
viſuz eſt deſtinare tibi aliquē ſui ma
trimonij ꝯciliatorē vt cecilie angelū,
ſꝫ ipſemet cū mr̄e ſua ad te allicien-
3.reg.25.f. dū venire decernit. Dauid nuncios
H eſt.2.a. miſit ad abigail: vt ſumeret ſibi vxo
rē, ⁊ aſſuerus nūcios deſtinauit vt ſi
bi dignā ⁊ exquiſitā adducerent, ſed
xp̄s ecce ſpõſꝰ venit cū regia ꝟginū
vt katherinā ducat vxorē: de q̄ ſeq̄t.
¶ Cõfidit in ea cor viri ſui. Attēdi-
Cõfidit in te fr̄es modū loquēdi, qr nõ dixit: cõ
ea xp̄s. fidit i ea vir ſuꝰ: ſꝫ cor viri ſui, vt ma
gnū q̄d dixit deꝰ de Dauid. Inueni
Act.13.d. vix ſcd̄m cor meū: qui faciet oēs vo
luntates meas. Hec aūt femina non
tm̄ eſt ſcõꝫ cor viri ſui, ſꝫ cor viri ſui
ꝯfidit i ea: ꝙ ei ſemꝑ fidē ſeruaret il-
leſam. forte in iſta ſicut ⁊ in alia po
ſuit ſignnm xp̄s, vt nullū preter eum
amatorē admittat. Neſcio q̄d ſecre-
tū ⁊ reconditū aie huiꝰ ſctē contulit
xp̄s, quo in ea cor eiꝰ ꝯfidit. Hoc em̄
eſt māna qd̓ nemo ſcit niſi qui acci-
pit, ⁊ eſt ꝯfirmatiõis donū: quo ꝑma
net i aia ſancta cor dei iugiter vſqꝫ
in ſempiternū, quo dono ⁊ donatus
Deut.33.b erat ille de quo dr̄. Amātiſſimus dn̄i
bēiamin inter humeros illiꝰ requie-
Ps.45. ſcit ꝯfidēter. Et illa de qua dr̄, Deus
in medio eiꝰ nõ ꝯmouebit. Nāqꝫ dū
deus manet in nobis quolibet tēta-
tionis vēto ⁊ quolibet pctõ veniali
ꝯmouet, ſed qn̄ ſe deꝰ aie iprimit at-
qꝫ cor dei cordi eiꝰ adheret: optimū
eſt grā ſtabilitū cor. O ſi ſciretis fra
tres quātū pondꝰ grē: imo ⁊ glorie
addit cor dei cordi huius ſancte, nā
et ſi inſtantia ⁊ futura tormētorum
genera ei apponerētur non mouere
tur ab illa mentis quiete: quē primo
ei deus dederat: quando confidit in
ea cor viri ſui. ¶ Sed generalem ra
tionē confidentie inquiramus: nā in Cur confi-
eis confidere amplius ſolemus: cui dimus in a-
tribuimus vel dedimꝰ ampliora: qr liquo.
chriſto aſſerente, cui plus donatur
plus diligit, quapropter rationabili Luce.7.g.
ter cõfidimus amplius in eo cui plu
ra obtulimus. Si ergo chriſti cor in
hac ſancta confidit: liquide conſtat
ei plura dediſſe. De illo autē dono
de quo dixeram vobis, qd̓ nemo ſcit
niſi qui accipit nil amplius inquira
mus: niſi de reliquo ꝓpter quod chri
ſti cor in ea confidit. Forte autem di
cet quiſpiam, ꝙ illud reliquū nil fuit
niſi ānulus digiti. De huiꝰ ānuli va
lore non diſputo: Quis opinor illum
tanti precij: quāti fuit inſula ille fon
ſo archiepiſcopo alata tantūqꝫ va-
let quātū ciphus Joſeph: qm̄ in plꝰ
habetur annulus iſte ꝙ̄ ſi recenter
emeretur: quia datus a ſponſo: ſicut
tiara pontifici. Nunc aūt inquiramꝰ
ſecretiꝰ qr de donis ſponſe collatis
agitur: vbi nulla inquiſitio amoris
inuenitur nimia, quia hic ampliꝰ vi
get amor. propter quam ⁊ patrē ⁊ ma
trem hoies relinq̄re ſolent, qui ānu-
lū cõiter dat ſe promittit, et loco ſui
ānulū prebet tanꝙ̄ ſignū ⁊ pignus.
¶ Deus autem qui libentius ſe tri- Annulꝰ eſt
buit ꝙ̄ ſua, cum ānulo dedit ⁊ ſemet chriſtus.
ipſum ſponſe ſue, nam ⁊ ānulus ipſe
chriſti ſponſi figura fuit: quia ricar-
dus exponēs id ꝑs.71. Deſcēdit ſi- Ps.71.
cut pluuia in vellus, et ſicut ſtillici-
dia ſtillantia ſuper terram: ſic ait lo
quens de terra virginea. Puto ꝙ in
hac terra ſcd̄m Moyſi ſentētiam na
ſcitur aurū optimū, nam vterus vir-
ginis eſt locus in quo conflatur au- Gen.1.
rū: et auri conflator ⁊ mundator eſt
ſpiritꝰ ſctūs. In hoc ex auro carnis
chriſti ⁊ lapide ꝑcioſo. i. anima chri-
ſti (et imagine patrisque eſt diuini
tas chriſti) conflatur et fit ipſe chri-
ſtus ānulꝰ Jeſus, vt eſſet dextere ex
celſi ornatus. Huius annuli ſigno
ſignatum eſt illud edictum: in quo li
berata eſt captiuitas iudeorū. Hic

eſt amā principi ablatus: et mardo-
cheo cõmiſſus, quia quem peruerſi-
tas heretica perdidit ordo catholi-
corum acquiſiuit. Hec ille qui bene
chriſtum vocat annulū in quo primū
quod eſt deus: iūgitur vltimo quod
eſt homo. Hic ergo eſt annulus: quē
dedit ſpõſꝰ katherie, cui cū ānulo ſe
ipſum dedit xp̄s. Sed forte ſorores
noſtre nõ equo aio accipiēt inuiden
tes katherine ſicut olim cetere ꝟgi-
nes inuiderūt heſter, que ſola poſſe-
dit ānulū regis aſſueri pre ſe ferēs
nr̄am katherinā deo ꝑdilectā. Attē-
dite ſorores attēdite ⁊ etiā oēs aie
peccatrices dei miaꝫ: qr ſi vultꝫ hūc
annulū. ⁊ vobis etiā deꝰ patꝰ eſt da
re illum in manus veſtras, quia hūc
Luce.15.e. ornatum iuſſit dare pater filio ꝓdi-
go reuertenti: qr in eo delectatur nil
qꝫ libentius prebet. Uidete tamē ꝙ
non eſt parū ſurgere: et ire ad patrē.
Non enim ſufficit dicere. O ꝙ̄ti mer
mercēnarij, niſi ſurgamus prio ⁊ ac-
cipiamus ſtollam candidam mundi
tie oīmode, quia quis manibus ſan-
guine plenis ānulum accipiet: quas
nec in altū leuare decet? Lauate igi
tur inter innocentes mauus veſtras
⁊ cauete ne ſit in ore veſtro ſanguis
qr hoc deteriꝰ eſt, ſi ſanguinē ad ve
ſcendū conferatis aduerſus proxi-
mos detrahēdo. Mūdate ergo vos
et tunc vt katherina in cordis digit
to inſerite hunc ānulum, vt ſit ſigna
Cāti.8.b. culum ſuper cor et brachium dextrū.
Qui ergo mari terminos circunie-
cit, cordi huius ſancte per annulum
iſtum poſuit murū ⁊ antemurale: ne
quereret aliquid vltra illum quoniā
inſertus cordi eius erat, ideoqꝫ con-
fidit in ea cor viri ſui. Nec miretur
q̄ſpiā ꝙ annullo vno cor Katherine
teneat, qr ⁊ vno crine colli ſui liga-
tur cor ſponſi ſui adeo vt vulneret
ex ligatione: quoniam ei dicit. Uul-
Cāti.4.c. neraſti cor meū ſoror mea ſponſa in
vno crine colli tui. ¶ Sed videndū
Sciētie ſūt eſt: quid amplius importet annulus
ſpolia. katherine, quia poſt confidentiā vi-
ri ſui ſequitur. Et ſpolijs non indige
bit. In ſacra pagina ſcientie dicun-
tur ſpolia, quas licet ab egiptijs ſub
trahere: et tabernaculo fidei offerre
quia fides iuſſit ancillas ſuas cete-
ras ſcientias vocari ad arcem eccle-
ſie et ad menia ordinum conſtruēda
Ueri ergo iſraelite debent ab egy-
ptijs hoc eſt a philoſophis ſciētias Sap.10.d
auferre, quia iuſti tulerunt ſpolia
impiorum. His ſcientiarum ſpolijs
non indiguit katherina Quis omni-
bus apprime fuit erudita viuēte pa
tre ſuo. Poſtꝙ̄ autem a chriſto ſpõ-
ſo ſuo ānulū ſuſcepit, que retro ſunt
obliuiſcens ad anteriora ſe extēdit,
et reliquit que erant paruulorum ſi-
cut Paulus, cui miſit ſeneca librum
de copia verborum, ille autem et ſi
accepit non indiguit illo: vt pote al
tiora potitus de quibus dixerat. Sa 1.cor.2.b.
pientiam loquimur inter perfectos.
Katherina vero loquenti dilecto di Ps.118.
xit. Letabor ego ſuper eloquia tua
ſicut qui inuenit ſpolia multa, non
impiorum quidem ſꝫ angelorum de 1.ꝑali.9.b.
quibus dicitur. Beati ſerui tui qui
hic ſtant coram te: et audiunt ſapien
tiam tuā. Ecce igitur quomodo non
indiguit katherina ſpolijs impiorū
qm̄ poſſedit ſpolia angelorꝫ doctrix
diſcipline dei ⁊ electrix operū illius
Sed forſitā q̄res quomodo ex ānu-
lo potuit ſibi theologia ꝑuenire. Fa
teor em̄ ꝙ potuit ex amore cūcta ſci-
re: quoniā ſcriptum eſt. Dilectio dei
honorabilis ſapientia, ex ānulo au
tem vix capio. Aduerte ꝙ in ānulo
iſto eſt omnis theſaurus ſapiētie et
ſciētie dei abſcõditus. Ut ait piniꝰ Col.2.a.
i quadā epl̄a magnꝰ Cato cēſoriꝰ
ānulum gerebat in digito ſuo, ⁊ cir-
cumcirca erant hec verba ſculpta.
Eſto amicus vnius, et inimicus nul
lius. Et cum quidam philoſophus
ſtudio nimio quereret, an tota phi-
loſophia vno verbo ꝯcludi aut epi-
logari valuiſſet, Cato reſpondit ꝙ
iā epilogata erat in anullo ſuo, quo
viſo alter miratus eſt. Sic noſter

ſapientiſſimus ieſus in hanc ſenten
tiam epilogat doctrinaꝫ ſponſe ſue
et circumcirca ponit eam cordi eius
vt nullum preter eum amatorem ad
mittat: vt ſit amica vnius. ſ. ſponſi
ſui. et inimica nulliꝰ. Totū amorem
querit ſponſus: qui ex toto corde di
ligēdus eſt: hic ergo anullꝰ eſt ciphꝰ
Ge.44.a. diuine ſapientie, vbi ioſeph augu-
riari ſolebat, et non alibi quia vni-
ca columba non argumentatur cuꝫ
accipitre: nec ouis cum lupo. Fe
lix virgo q̄ ſolicita omnio eſt q̄do
mini ſunt, in alijs autem aure ſurda
pertranſeat: qꝛ eſto amica vnius et
inimica nullius: vnica vnico cetera
pretermitens. ¶ Et ſic recte dicetur
Reddere bonū et nō malū. de te: quod ſequitur. Reddit ei bo-
num et non malum omnibus diebꝰ
vite ſue. In his verbis innuitur ꝙ
beata Katherina poſtꝙ xp̄o deſpō-
ſata eſt, nunꝙ peccauit mortaliter
immo nec venialiter: qui mortaliter
peccant: reddent malum et non bo
num qui aūt et ſi non peccent mor-
taliter, peccant venialiter, reddunt
deo bonum et malum iuſtitias mē-
ſtruatas, ſed faciētes bona nec ve-
nialiter peccantes reddunt bonum
et non malū. Kariſſimi aūt ſunt: qui
hoc faciant omnibus diebus vite
ſue vt Katherina, que nullā habuit
tenebrā peccati iuxta illud mea nox
obſcurum non habet. Unde omnibꝰ
diebus vite ſue dat bonū et non ma
lum, ve nobis qui bonū et malū da-
mus deo: quid f̄res dicam, cum vix
faciamus opus bonum quin habeat
aliquid imperfectionis admixtum?
Iuſſit deus non arandum in boue
et aſino, nec diuerſo ſemine ſeminā-
dum. nos autē nec ſeparamus pre-
cioſum a vili, nec officiū diuinum a
murmuratione aliquando. Xp̄s do
Mat.9.b. minus dicit qd̄ nemo. ſ. ſane mentis
mittit cōmiſſurā pāni rudis in veſti
mētum vetus, nos autē omnia con-
fundimus bonum et malū ſimul red
dentes: ac ſi eſſet poſſibile duobus
dominis ſeruire. Hoc tantū moneo
quod vnuſquiſqꝫ cogitet illud: quod
ait dominus. Quicquid tetigerit im Nu.19.
mundus immūdū faciet: Si autē bo
nū opus noſtrū tactū fuerit vel ava
na gloria vel a negligētia, vel a te-
piditate: aut ab alio defectu: quali-
ter mundum erit ante deum, qui nec
paruā maculā etiā naturaleꝫ admit
tebat in hoſtia ſua? De nobis ergo
cōqueritur dominus dicēs. Nūquid
redditur pro bono malum: quia fo- Hie.18.d.
derūt foueā anime mee? Pro bono
promiſſo reddimus malum ſeruitiū,
integrū promiſimus: trūcatū reddi-
mus: letum promiſſum redditur tri-
ſte, et ſic fodimus foueam deo ſepe
liētes bona propoſita: atqꝫ ſanctas
inſpirationes. Nō ſic beata Kathe
rina de qua ſequit̄. ¶ Queſiuit lanā
et linum et operata eſt conſilio ma- Lana et linum quid.
nuū ſuarum. Solicitudine non pi-
gra erat, manus habēs nimiū opera
trices aurū emanātes. Nec iſta ma
terialiter intelligas, qꝛ manū ſuā mi
ſit ad fortia: aliaſqꝫ habuit opera-
tiones aſſiduas. Ubicūqꝫ perrexit
beata Katherina queſiuit lanam et
linum, vt in eis ſuam operaretur ſa-
lutem. Manus aīe noſtre ſunt intel
lectus et voluntas: quibus manibꝰ Due manꝰ
etiā deus vſqꝫ modo operatur, nec
vnꝙ ocioſus fuit: vt putabat ille:
qui mundum aſſeruit ab eterno fuiſ
ſe ne deꝰ ocioſus eſſet. Intellectus
igitur et voluntas ſunt manus btē
Katherine, harum manuuꝫ conſilio
regebatur: operabaturqꝫ non ſenſua
liter ducta ſed iure cōſulta: nos ve-
luti aīalia viriditate allecta quoti-
die trahimur in vetita: ꝑ illicita va-
gantes abſqꝫ conſilio. Katherina
non ſic ſed queſiuit lanam et linum
vbi aduerte ꝙ lana eſt vita cōtēpla-
tiua ex eo ꝙ prouenit ab illo agno
qui tollit peccata mundi. Contem-
platio igitur eſt vellus agni nouel- Joh.1.d.
lis: ſuper quod celeſtis pluuie gra-
tia quotidie venit, nec ab illa linū eſt
alienū: quod eſt vita actiua mēbris
xp̄i impenſa: eaqꝫ tegens. Felix fe-

mina ambidextra: que vtraqꝫ manu,
operabatur. Sed videtur ꝙ lanam,
per ſe: et linū per ſe debuit operari
quia preceptuꝫ erat in lege ne quis
texeret vtrūqꝫ ſimul: nunc autem ad
uerte qꝛ iam licet ꝙ antea non lice-
bat, immo et eſt optime ac multo me
rito faciendum ex, quo lana diuini-
tatis et humāitatis linū, ſimul vniū
tur in xp̄o deo et homine. Felix Ka-
therina que tale repperit conſilium
vt ſimul operaretur lanā ⁊ linum in
ferens actioni cōtēplationē: et con-
templationi actionem, vt vtriqꝫ in-
ſeruiret deo et proximo adherendo.
nec poterat hoc facere niſi eēt ei cu-
ſtos et ductor magni cōſilij angelus
vt eam doceret operari conſilio am
barum manuū. O ſi quotiens intelli
git noſter intellectus, amaret noſtra
voluntas, et ſuper opera manuū no
ſtrarum eleuaremus ad ipſum deuꝫ
conſiderationem et affectionē. et me
mores eſſemus ꝑrundinum que duꝫ
abeunt vltra mare: alteram ſuppo-
nentes alam eleuant alteram, vt ſic
altera ſit nauigium, altera eius velū
nos qui portum ſalutis inquirimus:
videamus qd̄ de Katherina ſeq̄tur.
Nauis eſt Katherina ¶ Facta eſt quaſi nauis inſtitoris
de longe portans panem ſuū. Alie-
nus panis eſt conſolatio mundialis
que dicitur panis mēdaciꝫ nō deſide
randus, hic eſt apud nos: qꝛ in cam-
po carnis noſtre naſcitur: ⁊ corporis
ſenſibus preparatur, vbi huius ſecu
li diuites habēt conſolationem ſuā
panē ſuum quotidianū. Katherina
vero a deo querit paneꝫ ſpiritualis
conſolationis, illūqꝫ de longe porta
bat allatum de celo nauigio cordis
ſui. Inſtitor huius nauis erat xp̄s q̄
eam celeſti conſolatione nutriebat
in ſinu ſuo, vt de pane angelorū co-
medēs nutriretur. Pater abrahaꝫ ſi
Gen.25.a. lijs concubinarū largitus eſt mune-
ra: nō primā ſubſtātiaꝫ hereditatis
paterne, et ſic ſponſus xp̄s concubi-
nis animabus concedit proſpera in
pꝛeſenti, quia nil volunt tranſitoria
nem huius vite habentes hic partē
ſuam aīa vero que dicit: pars mea
deus, de longe vt Katherina portat
panem ſuum que tanta ſpirituali cō
ſolatione nutriebatur etiam in car-
ceris afflictione, vt miraret̄ Maxē-
tius imperatorqꝫ putaret aliquē ei
lautos attuliſſe cibos: ideoqꝫ quā-
do non vidit macillentam puellam
ſed pulchriorem, credidit ꝙ regina
ei ſedula miniſtraret. Cum Katheri-
ne ſponſe regis eterni liceret: de ſui
ſponſi menſa comedere. Quis vnꝙ
tam miſer ſponſus qui de alimētis
ſponſe nō curet? Ipſa ergo ſe pro li-
bito ſuo nauem fecit, vt non ſolum
ſibi ſed etiam deuotis ſuis: quos cō
uertit ad dominum panem celicū aſ-
portaret, ne in via incepta martirij
deficerēt. Sed aduertite obſecro ꝙ
non ſemper panis nauticus eſt ſale
conditus, non ſemper bene ſapit: iō
Katherina aliquando cinerē tanꝙ
panem māducabat. O nos miſeros
ſic ad libitum eſſe cupientes nūc, ac
ſi eſſemus in portu eternitatis: nul-
lum volumus ventum validū: nullā
volumus huius maris inſipiditateꝫ
ſentire, cum tenera puella iā et ro-
tas intrauerit tormentorum maris
huiꝰ: ſed ſpiritus vite erat in rotis:
vbi ſe omnibꝰ vndis amaritudinis
Katherina oppoſuit, dolenſqꝫ dixit
maxentio ceſari. Omnes fluctꝰ tuos Ps.87.
induxiſti ſuper me. O quot fluctibꝰ
iactabatur hec nauicula xp̄i, quādo
ceſar eam ſubmergere putauit in ꝓ-
fundum malorum huius mūdi imiſ-
ſam: tunc inſtitor huiꝰ maris viſus
eſt aliquantulum dormitare donec
miſſo angelo nautico omnia tormen
ta inuoluit in eos, qui hanc nauem
expugnare nitebātur. Nauis hec ce
terarum dutrix et dux fortiter dimi-
cabat, donec gemibundū imperato-
rem, reddidit. Uidens autē Katheri
na ꝙ deus pro ea tacente pugnabat
et angeli eius, ſuo amore captaꝫ te
nuit reginam et porphirium et plu-
res alios ſapiētes: quos premiſit ad.

chriſtum inſtitorē, Katherina hoꝛuꝫ
fuit nauis eoꝛum animabus onera-
ta: quos ad celum vſqꝫ tranſmiſit,
Domeſtici et ancille q̄ ſint. vnde optime ſequitur. ¶ De nocte
ſurrexit: deditqꝫ predaꝫ domeſticis
ſuis: et cibaria ancillis ſuis. O quot
ſeruos ⁊ ancillas habuit hec nauis
coꝛam oculis ſuis, quos cibat pane
glorie. pane vite et intellectus. Do
meſtici eius erant rethoꝛes ac ſapiē
tes viri, quos pane xp̄o cibat in ſer-
mone: ⁊ pane glorie in martyrio ad
qđ eos adduxit confoꝛtans eos ſi-
Lu.22.e. cut angelus xp̄m in hoꝛto. Hij dicū
tur domeſtici eius, quia cum talibus
in patris ſui domo conuerſari ſole-
bat: nam pater eius eā velut filium
non velut filiā erudiebat, non lanifi
cio ſꝫ gymnaſio. Domeſtici ergo hu
ius ſctē fuerūt doctiſſimi viri ſcien-
tes leges et iura maioꝛuꝫ, hos velut
domeſticos ac familiares poſſedit
chartoꝛes. De his maioꝛ cura fuit ei
vt eos lucrifaceret xp̄o: his contu-
lit primū predā gl'ie: q̄ vim patitur,
ſecundo autē ancillis ſuis que ſunt
cetere anime: quas cū regina impe-
ratoꝛis vxoꝛe ad celū trāſmiſit. His
cibaria dicitur cōtuliſſe, qꝛ citiꝰ eas
conuertit ad cibum gl'ie q̄ nō perit.
¶ Sed mirū videtur ꝙ noctu ſurre-
xerit btā Katherina a nequā ſeculo
migrās cū obijerit ea claritate ⁊ glo
ria: cui omnes impares ſunt. Nam
remanenti ſolitarie ꝑmittit ceſar cō
nubiū vt: cedat loco regine defuncte
et loco doctoꝛum in pallatio ſucce-
dere aſſentiat: et loco ducis poꝛphi
rij, qui eius gr̄a occiſus fuerat. Hic
aduerte qualiter ei tyrānꝰ poſterio-
res anterioꝛeſqꝫ gloꝛias repꝛomiſit
mulierū reginarum, que ad quattuoꝛ
pꝛeter celicā reducūtur. Nam regi-
na pꝛecellēs in aula ſalomonis, que
fuit filia regis egypti erat ī delitijs
Gloꝛia reginarum. abundantioꝛ: quia pꝛopter eam rex
ſalomon cunctas alias reginas ⁊ cō
3.re.11.a. cubinas dereliq̄t. Hec ergo habuit
gloꝛiā delitiarū, que non pꝛohibuit
coꝛ ſuum quin omni voluptate frue

retur: ob iſtā depꝛauatꝰ eſt ſalomon
et ob eā negauit deū iſrael, qꝛ vt ipſe
ait vinum et mulieres apoſtatare fa
ciūt ſapientes. ¶ Regina iezabel al
3.reg.21. tioꝛi eſt vſa potētia calidioꝛ atqꝫ po
tētioꝛ marito ſuo rege achab: q̄ quoſ
cūqꝫ volebat necabat. Ditiſſia fuit
Heſt.8.a. heſter cui anteꝙ̄ ad iperium fuiſſet
aſſumpta dedit aſſuerus oīa q̄ fue-
rant amā pꝛimi pꝛicipis palatij ſui
3.re.10.a. Sapientiſſima fuit regina ſabba, q̄
niſi veniret ad regem ſalomonē: ne-
mo ei ad oīa valuit reſpondere.
q̄druplex gl'ia Kath. ¶ Omibꝰ his maioꝛē volebat marē-
tiꝰ facere Katherinā. vt eſſet ditioꝛ
ſapiētioꝛ potētioꝛ atqꝫ plena maio-
ri voluptate, imo eā dijs voluit equa
re pꝛomittēs ei ſtatuā erigēdā inter
deos: illa autē de nocte ſurrexit ſuꝑ
oīa iſta ad inacceſſibilē lucē. Obſcu
ra ſunt Katherine oīa iſta: qm̄ altio
ra cupiebat, ſpꝛeuit imperij pꝛincipa
tū terreni regis: et poteſtate ſponſi
Exo.15. celeſtis vſa eſt rotas deſtruens, ac
ſi currus et rotas pharaonis iterum
mari ſubmergeret. Spꝛeuit delitias
carnis incircūciſi, et iō tali donata
eſt munere: vt in decollatiōe ſua lac
pꝛo ſanguine daret, vt oſtēderet in
xp̄i innocentia nouiter genita et pu
ritate plena. Spꝛeuit ſapiētiā huiꝰ
ſeculi et iō ſepelitur in monte amici
tie dei: vbi lex data eſt. Ubi ſolꝰ ꝓ-
pheta ſolebat aſcendere, nam et etiā
populus non audet tangere latera
montis, deniqꝫ data eſt ei cathedra
dei noſtri vbi ille docuit, ſpꝛeuit tirā
ni opes ⁊ datū eſt ſepulchꝛo eius
gloꝛioſo vt oleum ſtillare nō ceſſet
eius miam iugē deſignās, ac eiꝰ me
ritoꝛū emanationē ꝑhēnē ad ſuoꝛū
deuotoꝛū opem ſingularem. Pꝛo eo
autem ꝙ ſtatiūculā inter deos collo
cādā ſpꝛeuit, datū eſt ei: vt ſuper an
gelos ſedeat cōiuncta marie matri
dei, nec mireꝛ quiſpiā qꝛ iuxta men-
ſurā meriti daꝛ ꝑmiū. nulla aūt ſctā
paruipendit iperij apicē tā optimis
circūſtātijs ſicut Katherina, q̄ ideo
tenuit ī aula ceſaris ſecundā eſſe et

nūc eſt ſecūda poſt matrē dei in aula
celi. ¶ Qꝛ pꝛe tp̄is anguſtia nō vale
Tēpoꝛaliter os apeꝛitur. mus totā epiſtolā huiꝰ mulieris foꝛ
tis ꝓſeq̄, vel nūc audire libeat: qua-
liter os ſuū aperuit ſapiētie trine ī ce
lo, vbi os aperuit trinitati: pr̄i ꝑ mar
tyriuꝫ qꝛ vox ſāguinis eiuꝰ clamat
coꝛā eo, allegās patiētiā ſuā ad car
nifices. Dicit ꝗ pr̄i foꝛtitudinē meā
ad te cuſtodi qꝛ tu es patiētia mea
ps.17. dn̄e, ⁊ rn̄dit ei pr̄. Dilexi te qm̄ ſer-
Apoc.3.c. uaſti ꝟbū patiētie mee. Aperit etiā
ps.50. os filio allegās doctrinā ſuā dicēs
Docui iniq̄s vias tuas: ⁊ ipij ad te cō
uerſi ſūt. ⁊ audit. Ego fui tibi os ⁊ ſa
piētia. Aperit ⁊ ſpūi ſctō dicēs. Que
ſiui dn̄o meo regi puellā ꝟgineꝫ: vt
3.reg.1.a. ſtet coꝛā eo ⁊ audit. Hoꝛtꝰ cōcluſus
ſoꝛoꝛ mea ſpōſa hoꝛtꝰ cōcluſꝰ fōs ſi
Cāt.4.d. gnatꝰ. Per hoc aperit os btā Ka-
therina ⁊ ſpūm abūdātiꝰ attrahit ⁊
ipleꝛ os eiꝰ riſu ⁊ repleꝛ laude: atqꝫ
oſculis diuini ſpōſi mr̄imonio ꝯſum
mato. ¶ Sꝫ qm̄ triplex ē aīe os, vi-
triplex aīe os. delicet itellectꝰ ⁊ volūtatis ⁊ mēoꝛie
iō triplicē adipletionē obtīet iuxta
fructū triplicis aureole. Nā intelle-
ctꝰ eius ipleꝛ viſione pr̄is: cui mar-
tyriū obtulit, ⁊ os memoꝛie qđ ꝑ do
ctrinā fuerat dilatatū iplet filiꝰ per
ꝯtētionē gl'ie ſue, os aūt volūtatis q̄
ꝑ mūditiā ꝟginalē nimis latū fue
rat ipleꝛ ſpūſſcti fruitōe. Nūc aūt oꝛe
mus vt ex abūdātia ſuauitatis eru-
ctare nō ceſſet: ꝑ nobis fāulis ſuis
ꝟbū bonū ad pr̄eꝫ miaꝝ, q̄ ꝑ eiꝰ me-
rita det nobis ſcire ſalti q̄ ꝑtinēt ad
ſalutē nr̄aꝫ: ⁊ patiētiā habere ꝑ mo-
dicū tp̄s vite ⁊ ſi modicū opoꝛteat cō
triſtari ī varijs tēptatiōibꝰ: ⁊ coꝛpis
1.p.d. mūditiā qm̄ nil coinq̄natū itrabit in
illā reqeꝫ. Nūc exclama ad btāꝫ Ka
therinā: repetēs oīa q̄ dixiſti, nūc ē i
Apo.21. te. O katheria foꝛtitudo āplioꝛ ꝯtra
demōes: nūc finiſtuꝰ ꝑcioſioꝛ ē cūctꝭ
opibꝰ, nūc certiꝰ ꝯfiditi te coꝛdei. ⁊c.
¶ Beato illefōſo archiepō tolletāo
de pōtificis oꝛnatu ⁊ valet cuilꝫ pōti
fici ⁊ poteſt ꝑdicari cuilꝫ epō doctoꝛi
¶ In veſte enim poderis quā habe

bat totꝰ erat oꝛbis terraꝝ. ſa.18.d.
¶ Inuocatio ad virginem.
Spūs dn̄i q̄ repleuit
oꝛbem terraꝝ, q̄ ex al Sap.1.de.
to ſua virtute induit
apl'os q̄ ⁊ ferebaꝛ ſu
per aquas: ⁊ ſuꝑ xp̄m Luc.1.d.
requieuit, etiā digna
tus eſt induere mariam: vt digniꝰ fi Induta eſt maria ſpiritu ſctō.
eret mater dei: quod innuēs angelꝰ
ait. Spūs ſanctus ſuꝑueniet in te, et
ꝟtus altiſſimi obūbꝛabit tibi, ideoqꝫ
qđ naſceꝛ ex te ſctm̄: vocabitur filiꝰ
dei. q.d. ne mireris o maria btiſſima
de maieſtate ſpūſſcti qua induenda
es: qm̄ filius quē virgo paries bene
meritꝰ eſt tāti muneris, ⁊ vt ſpūſſan
ctus veniat ſuꝑ te: intendatqꝫ conce
ptioni eiꝰ qđ naſcetur ex te ſctm̄ nō
ſanctificatū. Qꝛ non aliūde ſanctita
tē acceptur9 eſt fons ſctitatis: qui ⁊
ſanctificaturꝰ eſt oēm hoīem veniē-
tē in hūc mundū. Non imerito igiꝛ
virtus altiſſimi obūbꝛauit mariam,
in qua ⁊ nos ꝟtualiter eramꝰ: qm̄ in-
duta eſt ꝟtute ex alto, qua ꝓpter ait
thema. In veſte eīn quā habebat to
tus erat oꝛbis terraꝝ qꝛ tunc facta
eſt per ſpiritū dn̄i cunctoꝛum viuen-
tiū mr̄ ad quā filij egētes gr̄a dei te
nenꝛ accedere ꝑ ea, quā ſecuri acci
piēt: ſi gēibꝰ flexis ei deferant Aue.
¶ Argumentum dicendoꝛū.
¶ Duos realiter induit btā maria Maria duos induit.
filiū dei ex ſuis viſceribꝰ, et btm̄ Il
lephōſū qm̄ infulā ei traditā opera-
ta ē ꝯſilio manuū ſuaꝝ. Primā veſtē
fecit adhuc in terra degens, et ſecū
dam dū iam moꝛabatur in celis, per
pꝛimam letificauit angelos vidētes
deum immoꝛtalem iam humana car
ne amictum: per ſecundam vero ala
cres fecit homines, dum terrenum
conſpiciunt virum, celeſti potiri ha
bitu intextum et allatum manibus
virgineis. Nunc memoꝛ eſt Maria
iuuētutis ſue quando in templo dei
manens operam dat ſacerdotum oꝛ
namentis maxime eis que ſummi ſa
cerdotis erāt, qm̄ iſte bti illlephōſi

ſacerdotis ſui figurā tenuit. Beata
ta ergo maria que ornamentum ſum
mi ſacerdotis antiqui contexuit di-
gnata eſt ornamentum afferre ſacer-
doti ſuo cuius ille typum geſſit, vn-
de oportet de vtroqꝫ dicere: in ve-
ſte enim poderis quā habebat totꝰ
erat orbis terrarū. In ſermonis ini-
tio deſcribā vobis hanc veſtē, in re
liquo autem aptabo eam beato ille-
phonſo marie ſacro miniſtro ac pe-
culiari ſacerdoti: maxime quidē vir-
Diuiſio. ginis miniſtro maximū conuenit or
namētū. ¶ In prima ſermonis par-
te litteraliter exponā thema: in ſcd̄a
vero miſtice ad yllephonſum.
¶ Pimo igitur aduertendum eſt: ꝙ
Prima ps. ꝗ̃uis numero ſingulari veſtis ſum-
mi ſacerdotis nominetur, tamē plu-
res erant: alioqn minime in ea eſſe
poterat totus orbis terraruꝫ, nec pa
rentum magnalia et cetera q̄ viden
da ſūt. ſingulariter d eniqꝫ nominat
veſtem deus dicens moyſi. Facieſqꝫ
veſtes aa- veſtem ſanctam aaron fratri tuo in
ron mūdū gloriam et decorem, pluraliter etiaꝫ
ꝑ ſe ferunt aſſignauit eam dum ſubiunxit. Lo-
Exo.28.a. queris cunctis ſapientibus corde:
quos repleui ſpiritu prudentie vt fa
ciant veſtes aaron in quibus ſancti
ficatus miniſtret michi. Non exile
miſterium inuenitur in hoc vbi plu-
ralitas predicatur in vnitate, ⁊ vni-
tas in pluralitate: quod ſolis diui-
nis aptum eſt vbi pluralitas et vni
tas conueniunt. Sed veſtes ſummi
ſacerdotis plures ſunt in ſe et in ter
mino a quo, vna tamen eſt in termi
no ad quē: nā ſic eas diſpoſuit deus
qui ſpiritu ſuo repleuit horum veſti-
mentoruꝫ artifices, vt ſcirent ſic eas
ordinare: quatenus precipuas par-
tes vniuerſi deo repreſentaret ſacer
dos eis indutus: oīaqꝫ ad vnū deū
inferret: qui omnia vt vnū reſpicit:
et vnum vt omnia. Non enim minꝰ
laborat deus in vno ꝗ̃ in pluribus
aut magis in pluribus ꝗ̃ in vno, im
mo ad vnitatem cuncta redigit. ⁊ eſt
nimis vnitatis amator. Literaliter

deniqꝫ plures veſtes vnū mūdū pre
ſe ferūt ꝑ ſacerdotē vni deo ꝑſentā
dum, nec de numero veſtium ſummi
ſacerdotis volo facere queſtionem:
relinquens controuerſiā ſancti tho-
me et nicolai, ſed gloſam ordinariā
libri ſapiētie ex quo thema ſumptū Exo.28.a
eſt inſpiciens, aduerte ꝙ ꝗ̃uis ſint
quedā veſtes peculiares ſummo ſa-
cerdoti: quibꝰ minoribꝰ ſacerdotibꝰ
vti non licebat, tamen omnes ſum-
mo conueniūt ſacerdoti: qui qm̄ ma-
iori pollet dignitate, pluribus virtu
tibus eget. Iam ergo prima veſtis
eſt tunica ſiue camiſia biſſina de li-
no candidiſſimo, ſuper hāc erat bal
theus latus de diuerſis coloribus
contextus latitudinis quattuor di-
gitoruū: cuius extremitates pende-
bant in ꝑte anteriori ſacerdotis ha-
bēs fimbrias de auro et aliis colori
bus cum pulchra varietate. Sic ac-
cincto ponebatur mitra de byſſo in Exo.28.a
capite: tendens ſuperius in acutuꝫ
funiculis ſub mento ligata ſiricis
poſtea venit tunica dicta poderis
que talaris erat et iacincthina: ha-
bens circa collum et in extremitati
bus manicarum oras contextas for
titer ex diuerſis coloribus et lapidi
dibꝰ precioſis. In margine autem
inferiori habebat malogranata fa-
cta de iacincto: purpura et vermicu-
lo: et byſſo retorta, et tintinabula
aurea intermixta: Sic vt inter duo
malo granata eſſet vnum tintinabu
lum. Huic etiam tunice ſuperhume-
rale quinto addebatur, quod mira ⁊
varia contextura decorabat: floribꝰ
reſperſum habens formam quadraꝫ
et in medio aperturam per quam in
trabat caput ſūmi ſacerdotis, latitu
do huius veſtis tangebat humeros
longitudo vſqꝫ ad renes retro et an
te dum pectus operiret, latera auteꝫ
vtriuſqꝫ partis iungebantur in late
ribꝰ ſacerdotis nodulis aureis. Su
per humeros autem habebat hec ve
ſtis duos lapides onichinos ma-
gnos, habebat etiā in medio pecto-

ris foramē quadratū magnitudinis
vnius palmi in longū et latum ⁊ di-
mittebatur ille locus vacuus: vt po-
neretur ibi aliud ornamentū qd̄ vo-
catur rationale, de eadē materia cū
ſuphūerali, in quo erant duodecim
lapides ꝑcioſi ſcd̄m quattuor ordi-
nes diſpoſiti, in qbꝰ erāt ſculpta no
mina duodecim tribuū iſrael. Ratio
nale deniqꝫ cathenis aureis pende-
bat in quo erat doctrina et veritas,
ſub rationale alter balthe9 erat cin-
gēs ſuphumerale, mira etiam varie-
tate contextus, additur etiā ſacerdo
ti alia mitra iacinctina poſita in ca-
pite ſummi ſacerdotis ſup alterā mi
trā byſſinā: ⁊ ſup hec oīa erat lami-
na aurea pendēs in frōte ſummi ſa-
cerdotis ligata cum mitra filis ia-
cinctinis, in qua erat nomē dei teta-
grāmaton. Hec lamina erat ad mo-
dū medie corone ab aure in aurem.
Ex Hiero Hic ergo eſt ornatꝰ ſummi ſacerdo
nymo ſup tis in quo totus erat orbis terrarū:
leuiti.c.8. qr vt ait gloſa. Byſſum ex qua erat
camiſia terre deputant hebrei, quia
ex terra gignitur, purpurā deputāt
mari: qr ex eiꝰ cochleis tingitur, ia-
cinctū aeri ꝓpter coloris ſimilitudi
nē, coccū igni et etheri: vt. ſ. pro toto
mundo oret pōtifex. Si quidē ex ter
ra ex aqua ex aere ⁊ igne cōſiſtit mū
dus, ⁊ hec elementa ſunt oīm. Unde
primū veſtimentū ligneū eſt, qd̄ ter-
ram ſignificat, ſcd̄ꝫ iacictinū qd̄ ae
rē demonſtrat: quia de terrenis pau
latim ad excelſa leuamur, et ipſa ve
ſtis iacinctina a capite vſqꝫ ad ta-
los veniens indicat aerem de celis
vſqꝫ ad terram fuſum. Mala aūt pu
nica ⁊ tintinabula in inferioribꝰ po
ſita: fulgura tonitruaqꝫ demōſtrāt
vel oīm elementoꝝ conſonantiā: et
vniuerſa ſibi complexa, vt in ſingu-
lis reperiantur oīa. Supra dicti co-
lores auro in texti ſunt: qr vitalis ca
lor et diuini ſenſus prouidētia vni-
uerſa penetrat. Suphūerale ⁊ duos
lapides onichinos qui deſuper ſunt
et vtrūqꝫ humerū tegunt ſolem ⁊ lu-

nā vel duo emiſpheria īterpretant,
quoꝝ aliud ſuper terram aliud ſub
terra, zona qua ſacerdotis pectꝰ ar-
ctatur, et linea tunica. i. terra ꝯſtrin
gitur occeanū eſſe dicunt, rationale
vero dicūt terrā: que inſtar pūcti li-
cet in ſe oīa contineat: a cunctis ve-
latur elementis. Duodecim lapides
zodiacū circulū vel duodecim men-
ſes, quibꝰ naturaliter regimur ⁊ mē-
ſuramur: ſingulis quoqꝫ ꝟſiculis aſ-
ſignāt ſingula tꝑa, ⁊ his ternos mē
ſes deputant. Pulchre aūt qd̄ in me
dio eſt appellatur rationale, ratiōe
em̄ cūcta ſunt plena: ⁊ terrena cele-
ſtibus inherent, immo ratio terreno
rū et tēpoꝝ caloris ⁊ frigoris et du
plex inter vtraſqꝫ temperies de celi
curſu rōne deſcendit. Sup oīa cida
ris ⁊ vitta iacinctina celum mōſtrat
auri lamina in frōte pontificis: ſcri-
ptūqꝫ nomē dei vniuerſa que ſubter
ſunt dei arbitrio gubernari. Hec ibi
ad oſtendendum quomodo in veſte
ſummi ſacerdotis totꝰ erat orbis ter
rarū. Iuſtū em̄ erat vt pontifex dei Sacerdos
creaturaꝝ oīm typum portans, in ve oret pro oī
ſtibus ſuis indicaret cuncta dei mi- bus.
ſericordia indigere: vt cū ſacrifica-
ret expiaretur conditio vniuerſalis,
vbi non ꝓ liberis parentibus ⁊ pro-
pinquis ſed ꝓ omni creatura voce ⁊
habitu precaretur deū oīm factorē
cuius gubernatione cuncta indigēt.
¶ Sic ergo ſummus ſacerdos ſum
me cuncta repreſentans deo infert. ⁊ Scd̄a ps
oīm dn̄o cuncta viſibilia ſubiectiōis
grā, fatens in ſeipſo deū oīm creato
rem: ⁊ ꝙ nichil ſit quod ei ſubiici nō
debeat. Altiꝰ etiā miſterium in his
ornamentis ꝯtēplari oportet, qm̄ va
ſtator eis nō exhiberet reuerētiam:
nec eis cederet ſi aliud mirabilius
acutius intelligenti nō obiiceret, vn̄
ꝓpterea dicit gloſa. Neqꝫ em̄ indu-
mēta pontificis purpura byſſo lino
qꝫ contexta erubuiſſet vaſtator. ſꝫ ve
ra indumenta veri pontificis intel-
lexit: et huis ceſſit. In figura pontifi
cali xp̄m futuꝝ ꝑnoſcebat, ſed qr vi-

derat carne indutum: nō deū ſed ho
minē credidit purū, vnde ſi cogno-
uiſſent nūq̄ dn̄z glorie crucifixiſſent
I.co.2.b. Hec ibi vbi maieſtas xp̄i in ornamē
to dr̄ preſignari, qui q̄m caput eſt mē
bra ſua pariter eiſdē ornamentis de
corare decreuit: quēdmodū moyſes
decorauit aaron fratrē ſuum eo mi-
norē, ſic etiā xp̄s Jllephonſum deco
Jllephonſus figura turi aaron rauit in aaron figuratum. Si em̄ ille
interpretat̄ mōtanꝰ: iſte preeſt eccle-
ſie Toletane ſup montē poſite, que.
⁊ eſt mons ad quē vndiq̄ confluunt
tāq̄ ad mōtē dn̄i ⁊ metropolim ſuā,
ille fuit frater moyſi: at iſte audeo
dicere ꝙ eſt frater xp̄i. Nec miretur
quiſpiam de hoc, ſiquidē archiepi-
ſcopus iſte matris dei filius dici po
teſt: non ſolum adoptiuus ſed pecu-
liaris, quoniam dum mater eius na-
turalis lucia nomine anxia eſſet de
ſterilitate ſua: deūq̄ nimis et matrē
mariam deprecaretur pro habenda
prole, apparuit ei mater dei promit
tens ei: non quēuis filium, ſed hunc
Jllephonſum tali gratia preuenien
dum: vt nunq̄ diſcederet a ſeruitio
eiuſdem virginis cuius ope conce-
ptus eſt, et nimia preditus gratia.
Mater dei preſcia futurorum ſciēs
futurū bellum contra virginitatem
ſuam mouēdum, vbi opus eſſet ſtrē-
nuo viro hunc adinuenit, quo de vi
Tunica byſſina eſt caſtitas ctoria ſecura maneret. Huic primo
contulit interiorem tunicam lineam
albiſſimam, que eſt naturalis mun-
ditie amor. Hec velut camiſia ſub-
tus ad carnem ſuam erat immedia-
te adherens ei, quia bone indolis
puer vt arbitror in ſigno v̄ginis cō-
ceptus eſt: vt nil immediatius adhe
reret ſibi q̄ mundicie amor natura-
Sap. 8.d. lis, ita vt recte dicere valeat. Puer
autem eram ingenioſus, et fortitus
ſum animam bonam: et cum eſſem
magis bonus, veni ad corpus inco-
inquinatum, et vt ſciui quoniā aliter
non poſſem eſſe continens niſi deꝰ
det: adiꝗ dominū et deprecatus ſum
illum ex totis precordiꝗs meis. Hec
ibi. Ubi nota ꝙ poſt primam tunicā Cingulum primetunice.
byſſinā cingulum additur ſacerdo-
ti, quod etiam caſtitatem prefigurat
que propterea duplex eſt naturalis
et acquiſita, ad primā ex natura bo-
na erat affectus ſanctus iſte: ad ſecū
dam autē ex induſtria, ſecunda mul-
tum addit ſuper primam: vnde pro-
pterea ſortitus animam bonam ad-
didit. ⁊ cum eſſem magis bonus: ve
ni ad corpus incoinquinatum. Plu
res non a caſu ſed per gratiam dei
gratis datam ſortiuntur animā bo-
nam et pudicam: tamen quia teſte
paulo. Multi deſunt gr̄e dei adden
tes preuaricationē et non induſtriā
caſtitatis, propterea perierūt. Sed
forſitam ſcire cupitis qualem indu-
ſtriam inquirere aut addere potuit
ſanctus iſte vt ⁊ vos ſimilem acqui-
ratis. Audite eum dicentem. Ut ſci-
ui quoniā aliter non poſſem eſſe cō- Sap. 8.d.
tinens niſi deus det, adiꝗ dn̄z et de-
precatus ſum illum ex totis precor-
diꝗs meis. Nec mirum fratres ꝙ ab
infantia ſua ſanctus iſte hoc fecerit
qr puer ingenioſus erat. ¶ Ex tunc
em̄ arbitror ſpiritualiter ſibi mitraz
byſſinam impoſitam fuiſſe per ma-
nus Marie preuenientis eum pro-
poſito virginitatis. Mitra de byſſo Mitra byſſina eſt virginitatis propoſitum.
eſt tertium ornamentum ſacerdotis
que in hoc noſtro Jllephonſo virgi
nitatem denotat: quā per totam vi-
tam ſeruauit, vt mereretur fieri fami
liaris marie: que dum vixit in terris
virginem ſacerdotem habuit Johā-
nē, degens autem in celo familiaris
fuit huic virgini ſuo ſacrorum mini
ſtro. Sed vt ſcias vnde ſibi venit ꝙ
ingenioſus eſſet aduerte, ꝙ ab vbe-
ribus matris ſue ſciuit pronunciare
aue maria: ⁊ nil priꝰ didiſcit q̄ aue
maria, que verba tam deuote prome
bat edoctus a matre ſua lucia, vt ſa
pidiora eſſent ſibi q̄ lac, namq̄ dici
tur in legenda eius ꝙ nemine eum
docente: dū adhuc eſſet puer genua
flectebat dum audiſſet nomen Ma-
rie matris dei, quaſi ei referens gra

tias pro munditia degustata. Nec
miru n fratres ꝙ ſanctus iſte velut
noua teſta cito caperet et imbiberet
Marie deuotionem: que in animas
ſanctas ſe trāſfert, et quoniā ſibi eū
fecerat operata eſt in eo ſcd̄m nomē
ſuum. Maria quidem interpretatur
illuminatrix: et illuminans mirabili
ter puerum iſtum ingenioſum fecit
vt quam diximus induſtriam intelli
geret: ⁊ optaret illud aue. ideſt fieri
ſine ve, ſine illo de quo dicitur. Ue
pregnantibus et nutrientibus illis
Ma.24.b diebus. Sic ergo ab infantia dona
tus eſt mitra byſſina virginitatis,
huius, ex tunc habens intentionem
⁊ propoſitum vt dignius ſeruiret ei:
cui ſepe dicebat aue maria. Nec mi-
remini ꝙ hac dote bona preuentus
ſit iſte, qui preſidio virginis conce-
ptus eſt: quoniā mater Maria ma-
tri ſue promiſerat ſe lucem parituram
totam hyſpaniam illuminaturam, et
maria illuminatrix que promiſit ad-
impleuit ſic. Nec induſtria oratiōis
quam ſupra dixi defuit ſancto huic
quoniā magna eſt ſuper nos: qui ni
chil poſſumus niſi deus det velle et
perficere. Deprecatio quidē precor-
dialis multum valet caſtis ⁊ virgini
bus: ſi toto corde fiat, nō ſolum ore
tenus: ſed ꝙ pfundius ex corde pro
deat: immo et inmūdis hominibus
talis deprecatio multum valet. Sūt
tamen plurimi hoc tepide nimis de
precantes, appetunt quidem caſti-
tatem: non tamen ex totis precor-
diꝗs: ſicut de ſe ipſo ad confuſionem
et eruditionem noſtram miſerabili-
ter et humiliter confitetur Auguſti-
nus octauo libro confeſſionum capi
tulo ſeptimo dicēs. Ego adoleſcēs
miſer in exordio ipſius adoleſcentie
petierā a te domine caſtitatem, ⁊ di-
xi. Da michi caſtitatem et continen
tiam, ſed non modo. Timebam enim
ne cito exaudires: et ſanares a mor-
bo concupiſcentie, quam malebam
Triplex caſtitas. expleri: potius q̄ extingui, hec ille.
¶ De triplici caſtitate hucuſq̄ fe-
cimus mentionem, ſcilicet naturali
et acquiſita et virginali. Prima ſi-
gnatur in camiſia byſſina. Secun-
da vero in cingulo ſupaddito. Ter-
tia in mitra byſſina, que ideo ver-
ſus celum protenſa erat, quia eſt an
gelis cognata virginitas. Nunc
de veſte poderis que celebrior eſt a- Ueſtis poderis eſt actio bona.
gamus, hec talaris veſtis bonam ſi
gnificat actionem: que totum operit
pontificem, cuius nec vnum mem-
brum vacare debet a bene operan-
do. Ei enim ſpecialiter dicitur. Si Ecc.27.b
ſequaris iuſtitiam apprehendes il-
lam, et indues quaſi poderem hono
ris: et inhabitabis cum ea, et prote-
get te in ſempiternum: et in die agni
tionis inuenies firmamentum. Su-
per hoc, indues quaſi poderem ait
gloſa inter li. Tunicam ſcilicet tala-
rem. ideſt conſummatam actionem,
vnde cauda hoſtie precipitur offer-
ri, hec illa. Qui ergo caruerit pode-
re bone actionis nudus apparebit
in die agnitionis iudiciꝗ, quia ideo
de demonibus dicitur vetantibus
bona facere. Nudos dimittunt ho- Job.24.b
mines veſtimenta tollentes, quibus
non eſt operimentum in die frigo-
ris: ſcilicet extremi iudiciꝗ: quādo re
frigeſcet charitas. Poderis ergo ta
laris eſt tunica et iuſtitia cōmunis
eſt virtus, quia omniū virtutū actio
ne circundatus erat pontifex noſter
Huic etiā ornatui aptatur baltheꝰ
ne veſtis ad impedimentum effluat, Aliud cingulū.
qui bone actionis expeditionem ſi-
gnat: de qua dicitur. Quodcūq̄ in-
uenerit manus tua inſtanter opera- Eccl.9.c.
re. ¶ Addebatur preterea ſummo ſa
cerdoti ſuperhumerale, per quod in
telligitur, ꝙ pontifex debet infirmi-
tates ſubditorum ſupportare, quia
ideo Paulus ait. Pontifex ex ho- Heb.5.a
minibꝰ aſſumptus pro hominibus
conſtituitur: ⁊ ſequit̄, qui condolere
poſſit hiꝗs qui ignorant ⁊ errant, vt
nr̄ Jllephōſus qui nimis doluit vi-
dens ſuam dioceſim totāq̄ hyſpa-
niā infectā hereſi errantiū et ignorā

ſtũ virginitatẽ dñe ſue,totũ pondus
huius prelij verſum eſt in eum ferẽ-
tẽ arcam dñi incorruptam videlicet
matrem dei,quã heretici voluerunt
deijcere aſſerẽtes non eſſe virginẽ,il
le aũt hunc errorẽ eliminãs tm̃ labo
rauit certamine loquelle ⁊ cõcilij cõ-
gregatione.vt ei viſibiliter appare-
ret beata ꝟgo premia pollicẽs. Nec
mirũ qꝛ ei dicere poterat illud ꝓphe
Hiere.3.b ticum. Dux virginitatis mee tu es ⁊
hoc idem videtur ei dixiſſe,qñ aſſiſtẽ
te populo ⁊ rege quodã die feſto dũ
ſctũs iſte pageret ſacrã ecce(mirabi
le dictu)ſctã Leocadia ex ſuo ſepul-
chro corpalr ſurgit: et ad archiepm̃
deueniens amplexata eſt eũ nomine
virginis matris dei: de qua retulit.
Per vitam Illephonſi dña mea vi-
uit,mori quidẽ ceperat apud hereſi
adherentes beata virgo mater dei.
Infames quidẽ hoĩes mortui ſunt,
decedũtqꝫ morte ciuili,⁊ ſic heretici
voluerũt infamẽ facere matrẽ dei, ſꝫ
eius ſacerdos reſtituit dñam ſuã pri
ſtine puritati: Quis in hoc multo la-
Rationale bore ſudatũ eſt. His tandẽ ornamẽ-
tis addebat rationale i pectore ſum
mi ſacerdotis,qđ nõ deeſt archiepo
noſtro: ſiue hoc ſignificet ꝙ ſacerdo
tis cor ſola ratio debeat poſſidere,⁊
non fluxe cogitationes vt ait Greg.
Exo.28. ſup exodũ. In eoqꝫ ſint antiquoꝝ ex
empla velut duodecim noĩa patrũ,
ſiue vt ait Beda, Rationale iudicij
ſacerdos in pectore ferre precipitur
qꝛ debet rector ſubtili examinatiõe
bona malaqꝫ diſcernere ꝗ ⁊ quibus
qñ vel qualiter cõgruat ſtudioſe co-
gitare: ſiue ſcḋm Hiero. qꝛ rationa-
le duplicatũ erat: lr̃alẽ ⁊ miſticũ ſen-
ſum deſignat in põtifice,qui duode-
cim lapides habeat ⁊ quattuor ordi
nes.i.quattuor ꝟtutes prudẽtiam/
fortitudinẽ/temperãtiã/iuſtitiã/que
ſibi herent,⁊ dum mutuo miſcentur
duodenarium faciunt: vel quattuor
euangelia oculis plena: ⁊ mundũ il-
luminãtia in vno quattuor: ⁊ i quat
tuor ſingula. Origenes autem dicit
hoc in loco. Impoſuit ſup eũ logion
qđ eſt rationale. ⁊ ſup logiõ manife-
ſtationẽ ⁊ ꝟitatẽ. Nõ ſufficit põtifici
habere ſapientiam: ⁊ ſcire oĩm ratio
nẽ,niſi poſſit populo manifeſtare ꝗ
nouit: ideo imponitur rationali ma
nifeſtatio,vt poſſit reſpõdere omni
poſcenti ſe rationẽ de fide ⁊ verita-
te. Quãto autẽ his abũdauerit no-
ſter Illephonſus vel patet in victo-
ria hereticorũ, vel in eo ꝙ beata vir-
go dũ in eccl'iam Toletanã deſcẽdit, 1.pe.3.c.
nullibi voluit ſedere niſi in eo loco ⁊
ſede,vbi pſul iſte predicare ſolebat:
approbans ſacerdotẽ ⁊ doctorẽ ſuũ
cognouit maria ſedẽ ⁊ cathedram et
ſua ſeſſione conſecrauit eam. Beati
Iſidori Hyſpalenſis archiepi diſci-
pulus fuit Illephonſus,cuiꝰ opa al
terius doctrinã mirificam redolent:
immo et odor librorum iſtius: ſicut
odor thuris,qđ in thuribulo cordis
⁊ extra in actiõe habuit. Nam teſte
Hiero. Cũ quis inuolutus eſt veſte
multiplici,ꝯſequẽs eſt vt veritatem
quã corde retinet: ſermone proferat,
ideoqꝫ rationale eſt ⁊ veritas.i. ſciẽ
tia eſt vt nouerit que docenda ſunt:
⁊ manifeſtatio atqꝫ doctrina,vt poſ
ſit manifeſtare ꝗ mente cõcepit. An-
te ſuphũerale poſt rationale,vnde a
mandatis tuis intellexi: priꝰ facimꝰ Ps.118.n.
poſt docemꝰ, ne doctrina caſſis ope
ribus deſtruatur. Seminate in iuſti Osee.10.
tia,metite fructũ vite illuminate vo
bis ſcientiã,prius ſeminandũ ⁊ poſt
fructũ metendũ: vt nobis ſcientiam
vendicemꝰ. Nec hoc ſufficit niſi ra-
tio operibus: ⁊ opa hereant rationi
et hijs precedẽtibus doctrina ⁊ veri
tas ſequatur. Predictis addit thia- Thiara
ra iacinctina,qm̃ ſpe celeſtium pmio
rũ quã iacinctus ſignificat celeſti co
lore confortatus erat ſctũs iſte,que
ſpes nimis ei accreuit: poſtꝙ accepit
ſacram veſtẽ manibus marie allatã.
¶ Sed Beda de hoc ornamento lo
quẽs ſic ait. Thiara ꝗ cydaris ⁊ mi- Quiqꝫ ſenſus.
tra vocatur caput tegebat: et orna-
bat pontificis,vt admoneretur oĩs
capitis

ſenſus deo ꝯſecratos hr̃e ne vel ocl'i
vanitatẽ viderẽt. vel aures oppro-
briũ primi acciperẽt vl'os abũdaret
malicia: dolũ ꝯcinaret lingua: ne cor
Luce.21.f. grauaret crapula: vel olfatꝰ aſpſum
myrra ⁊ aloe cynamomo lectũ mere
tricis ãplecteret,ſꝫ ocl'i viderẽt eq-
tatẽ: aures iclinarent ad ꝟba prudẽ
Ps.118. tie,dulcia eſſent faucibꝰ eius eloqa
dñi: donec ſupeſſet halitꝰ: ne loqret
iniqtatẽ pollutũ nõ tãgeret: ſed mũ
2.cor.7.a datꝰ ab oĩ inqnamẽto carnis: ⁊ ſpũs
ſctificationẽ in timore dei pficeret:
Hec ille. Que ꝙ pleniꝰ fuerint in ar
chiepo nr̃o lõgũ eſſet oñdere,cũ ſup
ſit vltimꝰ ornatꝰ.ſ. lamina aurea cõ
ſecrata vbi erat nomẽ dei oipotẽtis:
Leui.8. de qua Hiero. ait. Impfecta ſũt oĩa
niſi currui qrat auriga,⁊ ſup creatu
raꝫ creator iſiſtẽs regat ipe qui ꝯdi-
dit. Qꝫ olim in lamina nũc in ſigno
crucis oñditur,pcioſior eſt ſanguis
euãgelij auro legis. ⁊ beda dicit. La
mina aurea in frõte põtificis: in qua
Nomẽ dei ſctm̃ nomẽ dñi ſculptũ eſt: ſacratius
eſt ceteris ornamẽtis,qꝛ ſicut diuia
potẽtia oĩbus creaturis ſupeminet:
ita opꝫ vt nomẽ eiꝰ ceteꝝ pontificis
ornatũ tranſcẽdat: ⁊ velut cuncta ſi-
gnificãs eximiã ſedẽ teneat. Signifi
cat aũt pfeſſiõis nr̃e fiduciã, quã in
Gala.6.d. frõte portamus dicẽte aplo. Michi
aũt ab ſit gl'iari.⁊c. In lamina ſcul-
ptũ quattuor lr̃is vocalibus ſcribit
nomẽ dei.i.ioth/heth/vau/he/qđ in
terptat ineffabile,nõ qꝛ dici nõ põt:
ſꝫ qꝛ diffiniri ſenſu ⁊ intellectu crea-
Phil.4.b. ture nõ põt: ſcḋm illud. Pax dei ꝗ ex
Ps.95.a. uperat.⁊c. Et alibi. Magnꝰ dñs et
lauda.⁊c. Bñ aũt in frõte põtificis,
Crux. quattuor lr̃is ſcribit nomẽ dei ſigni
ficãs totidẽ ptes dñice crucis: quã i
frõte portamꝰ, ineffabile nomẽ dñi
qttuor lr̃is ꝯſtãs: heth.ſ.qđ interp-
tat iſte: ioth qđ eſt pncipiũ: heth qđ
eſt paſſiõis: vau hoc eſt vite,qđ totũ
ſonat: iſte principiũ paſſiõis vite,qꝛ
xp̃s eſt pricipiũ vite in Adã amiſſe:
quã repauit. hec Beda. Quãuis oĩa
ꝗ dixi nõ ꝯueniãt btõ Illephõſo cui
libꝫ nr̃ꝫ neceſſaria ſunt. Ait.n. Orig.
Potes em̃ ⁊ tu ſi ſtudijs et vigilijs
tuis huiuſcemodi tibi pparaueris i Põtifex qlibet eſt iuſtus.
dumẽta, ſi te abluerit: ⁊ mundũ fece
rit ſermo legis: ⁊ vnctio chariſmatis
⁊ gr̃a i te baptiſmi incõtaminata du
rauerit: ſi idutꝰ fueris idumẽtis du
plicibꝰ lr̃e ac ſpũs: ſi etiã duplr acci
garis: vt carne ⁊ aĩo caſtꝰ ſis,ſi hũe
rali opeꝝ: ⁊ ſapiẽtie rõali orneris: ſi
etiã mitra tibi: ⁊ lamina aurea: pleni
tudo ſciẽtie dei caput coronet, ſcito
te etiã ſi apud hoĩes lateas ⁊ igno-
reris: apud deũ tñ agere põtificatũ 1.pe.2.b.
intra aĩe tue tẽplũ: qꝛ vos eſtis tẽplũ
dei: genus electũ regale ſacerdotiũ.
hec ille. Uidiſtis fr̃es quomõ in ſpi-
rituali veſte Illephõſi,totꝰ eſt orbis
terraꝝ: qꝛ ⁊ nos oẽs exẽplariter idue
re põt: nã orbis qꝛ circularis eſt pfe
ctionẽ denotat oĩm in iſtiꝰ ſcti ꝯuer-
ſatiõe depictã. imo ⁊ in ea totꝰ eſt or
bis ſcripturaꝝ,etiã ſi veſtes enume-
res qbꝰ pthoparẽtes añ pctm̃ iduti
erãt: nã poſtea viderũt ſe eẽ nudos
etiã ſi totã ſcripturã pcurras vſqꝫ ad
illã veſtẽ ꝗ iduti vocant ad nuptias
agni. O btm̃ virũ quẽ añꝙ maria in
dueret ſcimꝰ depoſuiſſe tunicas pel
liceas fragilitatis hũane, hũc iduit
ꝟa rebecca vt bñdictionẽ obtineret Gen.27.c
a pr̃e luminũ ppt veſtimẽtoꝝ fragrã
tiã. Nũc ſpũalr maria totõdit verũ Gen.41.b
Ioſeph: vt veſte mutata regi eterno
pñtet: qꝛ ſtragulatã veſtẽ fecit ſibi: fi Puer.31.c
guratã in ſtola ſctã qua ſe iduebat
ionathas diebꝰ feſtis: ⁊ i veſte regia 1.mach.10 b.
qua honoratꝰ ẽ mardocheꝰ. Neſcio
ꝗd de hac veſte dicã,qm̃ ſi veſte po Heſt.6.c.
deris nõ induebat põtifex niſi vn-
ctiõe pmiſſa,huiꝰ loco allatꝰ eſt ſctõ Nota purpurã p alexãdrum ad Jonatham miſſam .1. mach.10. b.
huic ãplexꝰ marie p btãꝫ Leocadiã
tñ ipſamet maria ⁊ attulit veſtẽ cũ p
miſſiõe ⁊ plibatiõe gl'ie, vt illo dein
ceps more viueret quo indutus erat
ſcꝫ more gl'ie: quã michi ⁊ vobis.⁊c.
¶ Sermo.50. Pro primo ſabbato
xl. de primo capite.ſ. originali pctõ.
¶ Ipſa cõteret caput tuũ. Gen.3.c.
Inuoca. ad mariã cuſtodẽ capitꝫ nr̃i.

PAx eſt fortitudini marie,
vt ſit iimica iimicis nr̄is,
τ eos q̄ nos oderūt in fu
gā ꝯuertet, niſi appropin
quet nobis, noſq̃ cuſto-
diat, τ medelā ꝯferat capitib⁹ nr̄is,
q̄ vſq̃ ad verticē ſauciata dignoſcū
tur. Man⁹ aūt marie i aduerſarios
eſt dura, i ſuos aūt cliētes pia exꝑit,
1. re. 28. a. vn̄ ꝟgini dicam⁹ illud. Ego cuſto-
dē capitis mei ponā te cūctis dieb⁹
Dū caput cuſtodit, iferiora mēbra
ſecuritate gaudent. Sȝ quō poterit
virgo ꝯcionatoris caput cuſtodire?
Et ſi caput meum cuſtodiat, nōne τ
vos etiā cuſtodia indigetis? Scim⁹
nāq̃ iimicū nr̄m tp̄e ſermocionādi
magis ſollicitū ad nocēdū τ ꝑconi τ
plebi, tn̄ vtrūq̃ btā ꝟgo mr̄ ꝟbi ꝓte
git ꝑ gr̄e collationē, qm̄ ſcriptū eſt.
Ps. 132. a. Ecce q̄ bonū. τc. dictotū ps. In quo
τ ſi paruo, magnū iuenit ſcr̄m, nā in
eo exprimit ſpūſſctūs gr̄aȝ cōionis
mēbroꝝ xp̄i. Et in vltio ꝟſu dr̄, ꝙ in
vniōe fr̄m eſt bn̄dictio, τ vita eterna
Sȝ q̄s (q̄ſo) fecit hāc vnionē niſi btā
virgo, q̄ in vētre ſuo deū hōi: τ deo
hoīez vniuit āgelo ꝑdicāte? Et vbi
Mala. 2. b exꝑmit illud miſteriū apti⁹ q̄ i ſmo
ne, vbi e: iā ꝟbū dei aīab⁹ igerit cor
deten⁹ ꝯcipiēdū ſacerdote ꝑdicāte,
qui āgel⁹ dn̄i eſt? Ubi nā hitāt frēs
xp̄iani i vnū, niſi i ſmōe vbi vnimur
verbo dei? Nunc ſi recte audire cu-
pim⁹: eſt nobis cor vnū et aīa vna
ad ꝟbū dei. Et nō eſt nobis niſi vnū
caput. i. vna intentio, q̄ fuit in maria
tēpore incarnationis, τ hec intentio
eſt concipiēdi ꝟbū dei per dei preco
nē auribus noſtris nunciatū. Inten
Intētio eſt caput. tio iſta recte audiēdi τ ꝯcipiēdi ꝟbū
dei eſt caput nr̄m, cui ꝑſtat gr̄a de q̄
ſeq̄t. Sicut vnguētū i capite. Caput
mēbra dirigit ad terminū ꝑuiſū τ in
tētio q̄ eſt caput opeꝝ nr̄oꝝ dirigit
ad finē actiōes nr̄as. Hec dū hȝ vn-
guētū gr̄e, optīe ſe hȝ. Qr̄ gr̄a nobis
Math. 6. c neceſſaria eſt in principio cuiuſlibet
opis, qua ꝑpt in penitētie acieiunij
ꝑncipio igerit nobis ecclīa illō euā
gelium vbi dr̄. Tu aūt cū ieiunas, vn-
ge caput tuū. Ergo initiū cuiuſlibet Joh. 19. f.
opis gr̄a indiget vt feliciter cōſum-
metur, nam ſolus xp̄s ideſt ſolus il-
le qui vnctus eſt, dicet, conſumma-
tū eſt, et inclinato capite ideſt inten
tione expleta in manus patris ꝑmia
toris cōmendabit ſpm̄, vt gratia ca
pitis. i. prime intentionis extendat
vſq̃ ad felicē conſummationē, vt to Exo. 29. b
tum corpus operis ſit vnctū: τ gra-
tum deo, cui nō placet initiū ſine fi-
ne, quia nolebat offerri aīal ſine cau
da. Jdq̃ vnguentū a capite vſq̃ ad
orā veſtis. ideſt actionis noſtre de-
bet ꝑcurrere, vt τ ad finē pertingat.
Ut innueret angelus ꝙ ꝟbū dei ꝯci
piēdū in primis habet opus gratia
dei, ſtatim cum vidit mariā dixit ei, Luce. l. c.
Aue gratia plena. Hec ergo dabit
vnguctum in capite. i. in cōcionato
re, ac deinde in barbam. ideſt in cle-
rū aſtātē. Tertio aūt in oram veſtis
hoc eſt, in reliquā plebē, qm̄ a beata
ꝟgine gr̄a deſcendit in totā ecclīam
de qua ſequit. Sicut ros hermō. τc.
¶ Argumentū dicendoꝝ vbi oſtēdi
tur ꝙ Marie fortitudo attingit a fi-
ne vſq̃ ad finem.
¶ Tam ingēs eſt marie fortitudo,
ꝙ etiā inter ptātes angelicas prin-
cipatū teneat. Hoꝝ officiū eſſe dicūt
arcere demones, ne hōib⁹ noceant,
vn̄ Thobie. 8. legit: ꝙ raphael aſmo Tho. 8. a.
deū religauit in deſertū ſuperioris
egypti. Et in Apoca. dr̄. factū eſt ꝑ- Apo. 12. b.
liū magnū in celo, michael et angeli
eius ꝑliabātur cum dracone. Ideo
michael ſpecialiter noīatur: qr̄ mi-
chael interꝑtat, quis vt de⁹. Ex hoc
em̄ iſtud ꝑliū a pricipio icepit in ce-
lo, qr̄ ille ſuperb⁹ lucifer voluit eſſe
ſicut de⁹, dixit em̄. Aſcendam in ce- Eſa. 14. d.
lū: et ero ſimilis altiſſimo. Sed ille
āgel⁹ qui ei reſtitit, dixit, q̄s vt de⁹?
q. d. nullus, ideo vocatū eſt nomē ei⁹
michael, q̄ τ ꝑpoſit⁹ ecclīe adhuc dr̄
qr̄ Johānes ſic ait. Poſtq̄ ꝓiect⁹ ē
draco in terrā cū ſuis ꝯplicib⁹, ꝑſe-
cut⁹ eſt mulierē amictā ſole, τ abijt

facere preliū cum reliquis de ſemine
eius. i. cū hōib⁹. Ecce quomō finis
biblie ꝯcordat principio. In princi-
pio dixit de⁹ ſꝑpēti. Inimicitias po-
nā inter te τ mulierē, τ iter ſemē tuū
τ ſemē illius. τ in fine dicitur. ꝙ ꝑſe-
cutus eſt mulierē: τ ſemē ei⁹. Sȝ ha-
buit mulier adiutoriū de celo: qr̄ mi
chael venit in adiutoriū populo dei
Et ſemꝑ a principio mūdi ipſe τ an
geli eius ꝑliabant cum dragone in
celo. ideſt in eccleſia militante: que
ideo militans dicitur: quia iſtud pre
lium iugiter perſeuerat. Sed ꝑ quin
q̃ milia annoꝝ draco iſte fortiter di
micauit, et totius mūdi princeps ex-
titit, donec orta eſt illa mulier, ꝺ qua
dictū eſt draconi ab ipſa ꝟitate: no-
ſtrū thema. ſ. Ipſa ꝯteret caput tuū.
¶ In altera ſermonis parte oſtēdā
Diuiſio. alteꝝ caput ſerpentis per mariā cō-
trituȝ. In altera vero alteꝝ per nos
conterendum.
¶ Primū caput ſerpētis eſt origina
Prima ꝑs le pctm̄ qꝺ vocatur caput, ꝑpterea
ꝙ ſicut ſerpens immiſſo capite faci-
liter illabitur, ſic demon dū ꝑ origi-
nale pctm̄ incipit aīas noſtras itra-
Originale cur dicit caput. re ianuam habet apertā: qr̄ indubi-
tāter poſt originale venit ad actua
le, ita vt vix poſſet aliquis impedire
illud, ſicut vix poſſet q̄ſpiā euome-
re aut detinere colubrū, qui iam ce
pit per os ſuum introire. Ergo ſicut
cōſequēter poſt caput colubri corp⁹
ei⁹ intrat, ſic poſt originale ſequitur
actuale. Serpēs ꝗ capite labitur, de
mō aūt originali labit, ideoq̃ caput
eius dr̄. Homo intrat locū ꝑ pedes
ſuos, ſerpens aūt per caput, τ ſic de
mon ſicut ſerpēs ꝑ originale intrat
in aīam τ etiā totū mūdū intrauit ꝑ
illud. Scꝺo dr̄ caput, qr̄ ſicut caput
influit in alia mēbra, ſic originale in
fluit in alia pctā. Tertio dr̄ caput ſer
pētis: qr̄ ſerpēs in capite hȝ venenī
ſui vim, τ ſic demū hȝ vim ſuā in ori
Eccli. 25. c. ginali pctō. Nā vt ait ſapiēs. nil ne-
quius ſuꝑ caput colubri, τ ſic nil ne-
quius origlali pctō, ideoq̃ dr̄ caput
colubri. Quarto dr̄ caput ſerpentis
qr̄ vt aiunt naturales: In ſerpente
prius generatur caput, τ ꝑpter hāc
prioritatē, originale pctm̄ vocatur ca
put ſerpētis, qr̄ ꝑ illud incipit demō
formari i nobis, τ gigni. Un̄ aīa pec
catrix ē cubile draconū in q̄ iuuene-
ſcit coluber antiqu⁹. Itē quinto ſi in
trorſus inſpicias oīa noīa pcti origī
ginalis aliq̄d capitale ſonāt, ideoq̃
caput dici pōt. Btūs thomas in ter
tia ꝑte. q. 8. nouē affert ex doctorib⁹
antiq̄s noīa pcti originalis. Primo
dr̄ pctm̄ illud originale, τ hoc nomē
capitale aliq̄d ſonat, qr̄ volumē qꝺ Noīa pcti
eſt originale ceteroꝝ pricipale eſt in originalis.
ter alia. Scꝺo dr̄ fomes pcti, τ quod
aliud fouet quaſi caput illi⁹ ē a quo
fomētū vite hȝ. Tertio dr̄ ꝯcupiſcētia
q̄ in nobis, vt quottidie experimur,
caput mali toti⁹ eſt, qm̄ ad oīa mala
ſe extēdit. Quito dr̄ lāgor nature, in
firmitas aūt naturalis ceteraꝝ ē ca
put, ꝓpterea ꝙ vix curat: τ alias in-
ducit. Sexto dr̄ tyrān⁹, hic aūt vbicū
q̃ eſt ſemꝑ nitit bonos ſuppedita-
re, τ ſuꝑ alios ſe extollere τ ſic fit ca
put. Septimo dr̄ τ lex pcti: τ lex car-
nis, τ lex mēbroꝝ τ lex aūt ſemꝑ hȝ
rōnē capitis, qr̄ eo a q̄b⁹ iponit ſu-
bijcit ſibi. Ecce igit cur pctm̄ origia
le dicat caput, de quo ſerpēti reſpe-
ctu marie dr̄ I thema. Ipa ꝯteret. τc.
ideſt pctm̄ origiale, quo inter hoīes
gerit principatū. Hic aduerte ꝙ res
per eaſdem cauſas τ diſſoluit: quibus
cōponitur, τ ſic pctm̄ iſtud reperies
diſſolutum apud mariam per eaſdē
rationes quibus (vt probaui) dicitur
caput. Unde prima ratio erat, quia
ſicut ſerpēs immiſſo capite cōſequē
ter totaliter intrat, ſic demō immiſſo
originali, cōſequēter ad actuale pro
cedit. Si ergo i matre dei nullū fuit
actuale quia ſine oī ve reperit eam
angelus, ſequitur ꝙ caruit origina-
li quia iuxta auguſtinum. Si origi-
nale contraxiſſet iam grandeuior
effecta actuali nō caruiſſet qꝺ me-
li⁹ poſſet dici de maria q̄ de xp̄o q̄

a fructibꝰ ꝓbaꝛ, q̃lis ſit arboꝛ iſta.
Eſt quoddã ſerpẽtũ genꝰ talis mali
cie, ꝙ ſi radicẽ arboꝛis tãgat fructꝰ
eius inficit. Si aũt fructꝰ fuerit ſalu
bꝛis: euidenter oſtẽditur, ꝙ illa ar-
boꝛ intacta ꝑmanet ab illo ſerpente
Serpẽs iſte pctm̃ oꝛiginale eſt, q̃ tã
git etiã os ⁊ carnẽ noſtram in radi-
ce. i. in vtero mr̃is, ⁊ poſtea dũ ꝑcre
dimur ĩde in fructibꝰ nr̃is. i. ĩ opibꝰ
ↄſidimꝰ tactũ illũ, qm̃ amara ⁊ lãgui
da ſunt opa nr̃a: ⁊ mala niſi gr̃a dei
Eſa. 64. b ſanenꝛ, ⁊ adhuc in baptiſmo lota: ⁊
gr̃e adiũcta ĩueniunꝛ ſicut pãnꝰ mẽ
ſtruate, marie aũt opa nulla ex pte
mala, nulla ex pte acida iudicanꝛ: iõ
immunis manet a tactu ſerpentis, qꝛ
ſpõſus eiꝰ miraꝛ fructꝰ illiꝰ dicẽs. E
Canti. 4. d miſſiões tue padiſꝰ. ⁊c. ex nobis na
ſciꝛ, ⁊ ꝓcedit infernꝰ: qꝛ ex coꝛde pec
math. 15. b catoꝛis exeũt cogitatiões male, fur-
ta adulteria ⁊c. Ex maria ṽo iſtoꝝ
reparatio egreſſa eſt, qꝛ ciꝰ radix. i. ↄce
ptio immunis ꝑmãſit. vnde ⁊ vere dꝛ,
Ipa cõteret. ca. t. ¶ Scdõ pctm̃ oꝛi-
ginale dictũ eſt caput: qꝛ ſicut caput
influit in mẽbꝛa. Queramus mẽbꝛa
marie, ⁊ videamꝰ q̃s in ea ĩfluat, qꝛ
ille eſt caput eiꝰ, ⁊ nõ aliꝰ, Sꝫ q̃s no
bis oñdet hoc? Spõſus equidẽ ſuꝰ:
q̃ eã exploꝛatã hꝫ. Ille dũ pedes eiꝰ
Cãti. 7. a. reſpiceret dixit. Quã pulchꝛi ſũt greſ
ſus tui filia pncipis. Pctm̃ aũt aug.
auctoꝛe eſt toꝛtuoſitas ac deuiatio
q̃dã, pulchꝛitudo aũt greſſuũ ſtat in
directione ad terminũ eternitatis, a
Eſa. 53. b. q̃ ꝑ oꝛigiale deuiamꝰ, qꝛ oẽs nos ſi-
cut oues errauimꝰ, q̃z vna. ſ. ꝑuia er
rãte: oẽs errare ↄtigit. Sic etiã eua
errãte, oĩs aĩe nõ ſolũ in pꝛincipio
vie iter rectũ amiſerãt oꝛiginalr̃, ſꝫ
poſtea pctis addẽdo pctã, vnuſq̃ſqꝫ
in viã ſuã declinauit, ꝑter mariã cu
ius vie cuiꝰ greſſus cuiꝰ affectiões
ad nr̃az reparationẽ dirigunꝛ, ⁊ nõ
Canti. 5. potuerũt deuiare, qm̃ ipa dixit. Laui
pedes meos, quomõ inq̃nabo illos?
Math. 3. d Nec dutes, qꝛ lota, inq̃natã fuiſſe,
nã xp̃s lotꝰ eſt ĩ ioꝛdane: q̃ nũq̃ fue
rat inq̃natꝰ. Sꝫ q̃d incepi laudare

mẽbꝛa marie? Nã ſpõſꝰ eiꝰ quartũ
caput cãticoꝝ adipleuit laudibꝰ mẽ Canti. 6. d
bꝛoꝝ eiꝰ: illa ṽo inſequẽti uiceuerſa
ſpõſuꝫ laudat, ſꝫ ille certans laude
oĩa vno ṽbo in alio caplõ ↄcluſit di
cẽs. Pulcha es amica mea ſuauis ⁊
decoꝛa ſicut hierlm̃ / terribilis vt ca
ſtroꝝ acies oꝛdiata. ad celeſtẽ hierlꝫ
remittit nos, vbi ãgeloꝝ multitudo
terribilis acies nimis oꝛdiata demo
nẽ deuicit, ⁊ ſic btã ṽgo qꝛ dꝛ. Ipſa
ↄteret. c. t. ¶ Tertio diximꝰ oꝛigiale
pctm̃ eſſe caput ſerpẽtis, qꝛ ſerpens
in capite hꝫ venenũ, et ſic demõ in
oꝛigĩali pctõ maliciã. Sꝫ adhuc eſt
remediũ, nã cõiter dꝛ, ꝙ vipera vo-
lẽs bibere deponit venenũ. Et ſcdm
plinũ eſt q̃dã ſpecies vipere: que dꝛ
tyrꝰ ex qua fit tyriaca: q̃ eſt remediũ
ↄtra venenũ nã ſerpẽs pꝛimo appꝛhẽ
diꝛ et cũ ṽga diutiꝰ ṽberaꝛ: ⁊ tũc ve
nenũ totũ deſcẽdit ad caudã, q̃ tunc
ei pſcindiꝛ: et ſic de reliquo tyriaca
ꝑparaꝛ. Ambꝛo. etiã in exameron di
cit, ꝙ eſt genꝰ vipere: q̃ ad coitũ, mu
rene copulã requirit. ꝓgrediꝛ qꝫ ad
littus aque: vbi credit murenulã la-
titare: et ipſam ſibilo euocat, et ad
generãdũ deponit venenũ, vñ mure
nula ↄcipit fetũ nõ venenoſũ a dmo
dũ ſerpẽtis ſed bonũ. Ecce igiꝛ tri-
bus modis decliari poterit venenũ
peccati oꝛiginalis, pꝛimo ꝑ aquã ba
ptiſmi, qꝛ vipera iuxta aquã dimittit
venenũ. Scdõ ꝑ virgam penitentie
Tertio dũ ad gñationẽ deponiꝛ ve-
nenũ pecti oꝛigĩalis, ⁊ hoc mõ Ioa-
chim et anna generantes mariaz, eã
in gratia et non in pctõ genuerunt.
Quarto pctm̃ oꝛiginale dꝛ caput ꝓ
pter pꝛioꝛitatẽ. ſed hec pꝛioꝛitas nõ
habet locũ in maria, que ab eterno
eſt oꝛdinata maternitati dei, et ex an
tiquis. i. admodũ angeloꝝ pꝛeſerua
ta, vnde ait. Nõdũ erãt abyſſi. i. pec
cata et ego iam concepta eram. ſ. an Puer. 8. b.
te oẽ pctm̃. vñ ambꝛoſius ait. Btã
maria priuſq̃ cõcipereꝛ, vel naſce-
retur erat pꝛenũciata: et deſignata
miraculis, nata vero de ꝓgenie da-
uid oꝛ-

uid oꝛdinata pꝛiuilegio virtutũ, in-
ſignis emicuit: ſaluatoꝛeꝫ condidit
a quo gloꝛificata in celis nũq̃ terri
genis patrocinari deſiſtit. Quinto
ſi pctm̃ iſtud a nominibꝰ ſuis nomẽ
capitis accipit, aduerte ꝙ oĩa eiꝰ no
mina repugnãt matri dei, nã que cõ
uentio eſt inter oꝛiginale pctm̃ ⁊ oꝛi
Maria habet oꝛiginale diuinum. ginale diuinũ? In maria reponẽduꝫ
immo ⁊ impꝛimendũ erat oꝛiginale
diuinum, verbũ videlicet ſubſtãtia-
le omniũ rerum rationibus plenũ a
quo etiã angeli habuerũt oꝛiginez.
Et etiã ſpũſſctũs oꝛiginaꝛ realiter
ab oꝛiginali diuino, q̃d marie viſce
ribus impꝛeſſum eſt, ideo cum oꝛigi-
nali diuinitatis nõ ſe cõpatitur oꝛi-
ginale pctm̃, vñ btũs Iohãnes ait.
Apo. 21. d. Non intrauit in eam aliquid coin-
quinatũ: aut abominationẽ faciens
et mendacium niſi q̃ ſcripti ſunt in
libꝛo vite agni. Tria ſunt peccata. ſ.
oꝛigiale veniale / ⁊ moꝛtale, de pꝛi
mo dixit, ꝙ non intrat in maria ali-
quid coinquinatũ, de tertio ꝙ nõ in
trat aliquid abominationẽ faciens
de ſecũdo aũt. ſ. veniali ꝙ nõ intrat
mẽdaciũ. Maria ergo eſt liber vite
agni. i. diuinitatis et humanitatis,
⁊ omnium noſtrum, qꝛ omnium bo-
noꝝ ma ter eſt, ideo qꝛ in ea eſt oꝛi-
ginale diuinũ, ⁊ ipſa fere eſt oĩm oꝛi
ginale, non habuit in ea locum hoc
peccatũ: q̃d dꝛ oꝛiginale / qꝛ in oꝛi-
ginali dei nõ debuit poni oꝛiginale
Deu. 31. f. demonis, nam ſcriptum eſt. Tollite
librum iſtum: ⁊ ponite in latere arce
federis domini dei veſtri: vt ſit ibi
contra te in teſtimoniũ. Liber iſte
eſt filiꝰ dei. pꝛo quo facta eſt archa
federis maria: condecens ſibi. Nã
erat de lignis ſethiꝫ, que coꝛrũpi ne
queunt, intuſqꝫ et foꝛis deaurata. i.
in anima et coꝛpoꝛe gratia plena.
Unde peccati coꝛruptio in ea nõ ha-
bet locum. in latere deoꝛſum poni-
tur liber diuinus, ne quis putet in
carne eiꝰ poſſe iueniri pctm̃ oꝛigina
le, q̃d a coꝛpoꝛe ꝓuenit. Diciturqꝫ
archa federis domini: qꝛ nnũq̃ iuit

filia ire: quin per eã nos (ſicut iudei
per archam federis) reconciliamur
deo. Eſt ergo in maria oꝛigiale recõ
ſiliationis q̃d in ea ponitur ↄtra oẽs
peccatoꝛes, vt ſigno tãti amoꝛis cõ
fundantur, ac timeant peccare, dum
viderint matrem dei ob eandem ma
ternitatem, ab omni peccato imunẽ Maria eſt liber.
Omni ergo peccato caruit, que ha-
buit in ſe oꝛiginale diuinum contra
omne peccatum. Liber pꝛopter ſcri
pturã optimam, quam habet, oꝛnari
ſolet: ac mundiſſimus cuſtodiri, ⁊ ſic
deus noſter pꝛeſcius futuroꝛum mũ-
diſſimã pꝛeſeruat mariam pꝛopter
oꝛiginale diuinũ inibi exarandum,
quo ſcripto eam mirifice oꝛnauit, et
poſuit in dextera ſedẽtis in thꝛono
vt inueret, ꝙ nos omnes in ſiniſtra
peccati ſumus, Maria vero in dexte
ra gratie eſt ſignata ſigillis ſeptem
per gratiam ſeptifoꝛmẽ ſpiritusſan-
cti: cuius ſecreta ſolus agnus nouit
quia neqꝫ in celo neqꝫ in terra, neqꝫ
ſubtus terra inuenitur teſte Iohan.
qui poſſit ſoluere ſignacula eiꝰ. So Apo. 5. b.
la dei ſapientia nouit eã: qꝛ in ea pꝛo
pter ſuam mundiciã ſolũmodo ⁊ nõ
in alia ſcripta eſt ſtillo hominis, vt q̃
erat ab eterno deus, exiret ab ea tẽ-
poꝛaliter factus homo. Quis ergo
dicere audebit, ꝙ ſapiẽtia vellet ſcri
bi ſuper locũ oꝛiginalis diaboli, vbi
demon ſcripſerat geſta ſua. Uerum
eſt ꝙ in nobis ſcribitur verbum dei,
abꝛaſo pꝛius oꝛiginali peccato, cuiꝰ
veſtigia vſqꝫ hodie remanent in no
bis, ideoqꝫ vix legimus verbũ eter-
nũ in anima noſtra, quia ⁊ ſi ſcienti
aut neſciẽti litteras (auctoꝛe Eſa). Eſa. 26. d
Dederis examinandã conſcientiam
tuam, oĩs dicẽt, ꝙ ignoꝛãt, an odio
vel amoꝛe dignꝰ ſis. In maria vero
ita clare ac lucide ſcriptum eſt verbũ Eccle. 9. a
dei, vt ſtatim pꝛimo intuitu digno-
ſcatur, qualis fuerit. Nã ſigillis ſu-
blatis omnes poterunt legere tam
in anima eius, q̃ in carne ipſius ver-
bum diuinũ, cuius elucidatio ⁊ cla-
ritas pꝛouenit ex eo, ꝙ in ea nõ fuit

ꝓꝛius ſcriptum oꝛiginale diaboli: ſʒ
oꝛiginale diuinū, quod meridianam
requirit claritatem. ideſt a tenebꝛis
remotiſſimam. Et ſubiectum requi-
rit non expurgatum, ſed quod fuerit
ab omni extraneo alienum. Unde ꝓ
pterea beatā virginē vocat deus li-
bꝛum grandē: quia nimis erat apta
diuine ſapientie. Nos libꝛi parui ſu
mus parui ſumus: quia parū diſpoſi
ti, maria liber grādis, qꝛ nimis apta
vͦbo dei, chꝛiſtus autē dꝛ liber ſūmꝰ,
quia ſumme diſpoſitus. Nos quidē
a peccato mundamur: maria ꝑſerua
tur. xps aūt nō dꝛ pꝛeſeruatus quia
non pꝛiuilegio ſed natura munditiā
habet non aduenticiā ſed inatā.
Originale. ¶ Secundo vocatur iſtud peccatū
eſt lex ade. cōſequēter lex carnis lex mēbꝛoꝛum,
aut lex peccati, nā dꝛ oꝛiginale, quia
per oꝛiginale ade: eſt lex membꝛoꝝ.
Iſtud ergo pctm̄ dicitur oꝛiginale:
quia ꝑ oꝛiginē cōtrahitur, deſcendit
Gala. 3. d. qꝫ in oēs filios ade naturaliter ꝓpa
gatos, vnde iſtud oꝛigiale eſt lex ve
teris ade, que ſub pctō ꝯcludit nos,
⁊ oia noſtra, nā iſtud oꝛiginale vt ait
ſcriptura concludit oia ſub peccato.
Iugū quidem graue eſt ſuꝑ oīs fi-
Oſee. 6. c. lios Ade, quia eos ſubiecit ſeruituti
vnde deus ꝯquerit ꝑ ꝓphetā dicēs.
Ipſi aūt ſicut adā trāſgreſſi ſunt pa
ctū: ibi ꝑuaricati ſunt in me. Ibi (in-
quit) .ſ. in ꝑadiſo terreſtri, vt ait glo
Rom. 3. c ſa inter li. oīs pꝛeuaricati ſumus.
qđ clarius expꝛeſſit Paulꝰ, dū dixit.
Oēs in adā peccauerūt. Ex adā er-
go in nos oēs ꝓcedit oꝛiginale. i. lex
peccati q̄ bone inclinationi mentis
ꝯtradicit. Et etiā vocatur lex carnis
qꝛ dum carnaliter ꝓpagamur ei ſub-
ijcimur ⁊ nobiſcū creſcit, ac dn̄iū ob
tinet in membꝛis noſtris, eaqꝫ facit
in malū pꝛona, ⁊ inde vocatur lex
mēbꝛoꝝ. Hec lex marie non fuit im-
poſita, eamqꝫ ſubijcere non potuit,
qm̄ deus non ſolum excepit eam ab
Maria eſt iſta lege, quando dixit. Ipſa cōteret
liber. caput tuum, ſed etiam decreuit, vt a
beata maria exiret alia lex bona cō-

tra alterā malam, de qua Eſa. dixit. Eſa. 2.
De ſyon exibit lex: et verbum domi-
ni de hieruſalem. Ergo illa que no-
bis edidit legem amoꝛis, et legiſla-
toꝛem, ac legem gratie libera eſſe de
buit a lege veteris hominis, quoniā
eum qui ſcđm deum, ⁊ non ſecundū
Adam conceptus eſt, peperit. Iure
igitur beatam mariā diximus libꝛū,
hunc enim libꝛū debet quilibet po-
nere in latere arce ſue. i. in armario-
lo pectoꝛis ſui: ſicut pꝛeceptum eſt,
quia iſte eſt liber Deutero. ideſt lex
ſecunda/ lex amoꝛis/ lex perfecte li-
bertatis, que ab omni ſeruitute pcti
perfecte liberat, vt nec manus ope-
re: nec lingua ſermone: nec caro fo-
mite ſeruiat legi peccati: nec oculus
viſu: nec auris auditu: nec affectus
deſiderio: nec intellectus cogitatu
vllam contrahat maculam: nec ali-
quam peccati ſentiat ſeruitutē. Si- Heſt. 15.
cut ergo lex moꝛtis non pꝛo Heſter,
ſed pꝛo omnibꝰ alijs conſtituta eſt,
ſic lex ade nō pꝛo beata virgine, ſed
pꝛo nobis conſtituitur. Si rationē
tanti pꝛiuilegij audire geſtitis, ad-
uertite, ꝙ vt notat Bernarđ. Pater
oꝛbis terrarū Adam cōquerebatur
de deo, ꝙ ei talem mulierem dedit,
tam cupidam/ tam inuerecūdam/ tā
guloſam et ſuperbā, ꝙ ei peccatum
ſuaſit, deus autem decreuit ei talem
pꝛeſtare filiam, vt matri ⁊ patri ſub-
ueniret, quā (vt decentius fieret) ex-
pertem fecit ab illa pꝛima pꝛeuarica
tione ade, qua ceteri peccauerunt, ⁊
a lege cuiuſcunqꝫ peccati. Sed foꝛ- Rom. 13. a
te queris, cum omnis anima poteſta
tibus sublimioꝛibus ſubdita ſit, quā
legem obſeruauit maria. Audi pꝛo-
phetam dicentem. Iſta eſt lex domꝰ Eze. 24. d
In ſummitate montis omnis finis
eius in circuitu ſanctus ſanctoꝛū eſt
hec eſt ergo lex domus, Qui hanc le
gem marie aſpiceret, poterit ſane cū
pſalmographo dicere. Omnis con- Ps. 118.
ſummationis vidi finem. Nam do-
mus hec in ſummitate montis ideſt
chꝛiſti eſt ſita. Nec enim mirum ꝙ

maria dicatur in ſummitate chꝛiſti
poſita quia eſt mater eiꝰ innixa ſu
pꝛa dilectum ſuū. Omnis finis ideſt
omnis terminus marie tam a parte
ante, q̄ȝ a parte poſt in chꝛiſto repe-
ritur, ⁊ non in veteri Adam, vnde ꝓ
pterea ſubiungitur. In circuitu ſci-
licet marie ſanctus ſanctoꝛum eſt.
Non ſolum intus in anima ſicut in
ceteris ſanctis eſt ſanctus ſanctoꝛū
ſed in ſenſibus et in membꝛis ſuis, et
in pꝛima ſua pꝛopaginatione ſanctꝰ
ſanctoꝛū eſt reperire. Ecce quomo-
do maria eſt lege ſanctitatis circūſe
pta, ⁊ circūſcripta. Anguſtia tempo-
ris nō patitur, vt ꝑ alia nomina pec-
cati oꝛiginalis ꝓbemus illud a bea-
ta virgine alienum. Solum memoꝛ
Judith. 13. d. ero figure Judith: vbi dicit. Ozias
pꝛinceps populi iſrael dixit ad eam
Benedicta es tu filia a domino deo
excelſo pꝛe omnibus mulieribus ſuꝑ
terram. Benedictus dn̄s, qui crea-
uit celum ⁊ terram: qui te direxit in
vulnera capitis pꝛincipis inimicoꝝ
noſtroꝝ. ⁊c. Ozias pꝛinceps populi
eſt pater Adam, qui pꝛincipium celi
et terre, quo ipſe peccauit memoꝛās
benedicit marie filie ſue: quam do-
minus pꝛeſeruando direxit in vulne
ra capitis pꝛincipis inimicoꝛum no
ſtroꝛum. ideſt peccatoꝛuꝫ, nam inter
peccata pꝛincipatum (vt vidimꝰ) ha
bet oꝛiginale. Eſt enim dux alioꝛum
peccatoꝛū: quia ea in bellū freq̄nter
agit contra nos. Contra hoc: maria
dicitur directa ideſt pꝛeſeruata: ne a
recto vnq̄ȝ deuiaret. Niſi enim dire-
cta fuiſſet, caput hoc pꝛeſcindere nō
potuiſſet. Quia magnum quid fuit
hoc, quoniam ex hoc opere pende-
bat victoꝛia ſanctoꝛum, quia decre-
uerat deus, non liberare nos a rege
babilonie. ideſt diabolo, niſi pꝛius
maria decapitaſſet eiꝰ ducem, vnde
nos cum pꝛeſbyteris eam poſt victo
Judith. 15 c. riam benedicamus dicētes. Tu glo-
ria hieruſalem. ⁊c. vſqꝫ benedicta in
Scđa ps. eternum.
¶ Inſtar huius capitis opere pꝛe-

cium erit, vt et nos cōteramus aliud
caput ſerpentis .ſ. ſuꝑbiam, de qua Humilitas
dꝛ. Initium omnis peccati ſuperbia marie atqꝫ
qui tenuerit illam: adimplebitur ma noſtra.
ledictis. Notatu digna ſunt verba Eccli. 10. b
iſta, et beate marie ſatis accōmoda.
Nam ſicut per humilitatem, ipſam
beatam dicunt omnes generatiōes
ſic per ſuperbiam maledictis adim- Judith. 10 a.
plebitur arrogās. Judith ſine abꝛa
ſua victoꝛiam obtinere noluit, quia
ſine humilitate nemo, nec maria triū
phat. Sicut nemo victus eſt niſi per
ſuꝑbiā, ſic niſi nemo per humilitatē
vincit. Eua pꝛopter appetitum ex- Gen. 3. a.
cellentie dicente diabolo. Eritis ſi-
cut dij, de ligno vetito cōmedit: ⁊ ſic
victa eſt: et ad ſubiectionem dedu-
cta. Superbia volētium turrim edi- Gen. 11. b.
ficare vſqꝫ ad celum: per confuſionē
linguaꝝ victa ac deſtructa dignoſcit
Agar pꝛopter conceptum filium, con Gen. 16. c.
tēnens dominā ſuam, iuſſu domini
ſubiecta eſt. Superbus pharao in
mari rubꝛo ſubmergitur. Immo ⁊ il- Exo. 14.
le nobilis Judas machabeus, dū de
alijs victoꝛijs ſuperbiret, et iactan-
ter diceret. Ne demus crimen in glo 1. macha. 9 b.
riam noſtram, tunc victus eſt. Ecce
igitur quomodo adimpletur maledi
ctis ſuperbus, quia quemadmodum
humilitas acquirit victoꝛiam: et be-
nedictionem, ſic ſuperbia deiectionē
et maledictionē adipiſcitur. Signā-
ter autem dixit ſapiens, ꝙ qui tenue
rit ſuperbiam adimplebitur maledi
ctis: quaſi dicat. Pꝛoijce illā abs te.
ſi benedici deſideras, nam ſoli hu-
Mat. 25. c mileſ ſunt benedicendi, quia chꝛiſtꝰ
dixit. Statuet oues a ſiniſtris, ⁊ his
dicetur. Uenite benedicti patris mei
percipite regnum quod vobis para
tum eſt ab oꝛigine mundi. Ecce quo
modo datur ouibꝰ benedictio ideſt
humilibus, nam hedos. ideſt ſuper-
bos maledicet dicens. Ite maledi-
cti in ignem eternum, qui paratꝰ eſt
diabolo, et angelis eiꝰ. ideſt ſuꝑbis
eius: nā ſuperbus maioꝛ hoīe vult
reputari, dū angelus ſathane voca-

rur a Paulo:nam ſemper maioꝛa ſe
inquirit,ambulans in mirabilibꝰ ſu
per ſe. Hedꝰ etiā ſemꝑ deſiderat al-
ta terere:qm̄ cacumina ſemꝑ digni-
tatū aſcendere contendit, verūtamē
ad inferna in pꝛofundum laci detru
ſus erit,qn̄ audiet. Ite maledicti in
ignē ⁊c. Sed felices oues Quis nūc
viuāt inter lupos. felices oues,feli-
Ps.23. ces humiles,quia hij accipiēt bene-
dictionē a dn̄o,⁊ miſericoꝛdiā a deo
ſalutari ſuo. Dum ergo ſapiens di-
xit,ꝙ qui tenuerit ſuperbiā adimple
bit maledictis,voluit nos monere:
vt nō ſupbiā ſʒ humilitatē capiamꝰ
ac teneamꝰ Que difficiliter capit ac
diffilꝰ tenetur, tn̄ q̄ tenuerit eā bea
tus. Sed queris a me,quomodo te-
nebo humilitatē? Uel ſaltim dic mi
Eſa. 53.c. chi quomodo eam capiā. Eſto intꝰ
⁊ extra ouis,⁊ tunc tenebis humili-
tatē cum illo qui ſicut ouis coꝛā ton
Joh.1.d. dente ſe obmutuit. Uel cū beata vir
gine que peperit agnū immaculatū
qui tollit pctā mundi. Quis ergo eſt
pecus lanifex:animo placidum: coꝛ
poꝛe inerme:ſacrificijs aptum.vade
ad ouē o ſuperbe: et ꝯſidera moꝛes
Mat.11.d. eius:vt bn̄dictionē conſequaris ab
illo,qui dixit. Diſcite a me, qꝛ mitis
ſum ⁊ humilis coꝛde.q.d.qꝛ ouis ve
Benigni- ra ſum. Sit ergo aīa chꝛiſtiana q̄lʒ
tas chꝛiſti. animo placida per benignitatē:que
humilitatis eſt ſocia, nā dn̄s Jeſus
magdalene ac publicanis benignꝰ
fuit,et phariſeū benigne redarguit
pꝛo peccatrice,immo ⁊ mulierem la-
Jo.8.a. pidandam benigne eripuit:qn̄ incli
nās ſe digito ſcribebat in terra. De
bes etiā ꝓ acq̄renda humilitate ha
Patientia bere lanā.i. patiētiā, qꝛ hec etiā eſt
chꝛiſti. humilitatis pars. Dū ictus recipit
ſuꝑ lanā,nec res pꝛoiecta frangitur
Joh.8.f. nec res percuſſa vulneratur. Sic fe
cit dn̄s Jeſus, qn̄ inimici ſui piece-
rūt in eū lapidē illū. Benedicimus
nos,qꝛ ſamaritanus es, ⁊ demoniuʒ
habes. Hunc duriſſimum lapidē la-
na pacientie recepit dicens. Amen
amē dico vobis, ſi q̄s ſermonē meū

ſeruauerit moꝛtē nō vidit ineternū.
Illa duo ſūt ſicut lapis ⁊ lana. Nec
mirꝰ ꝙ ſn̄iam illā dicā ego lanā, qꝛ
veſtē gloꝛie nuptialem volebat illis
dare pꝛo lapide, dū dixit. Amē amē
vſqʒ moꝛtē nō vidit ineternū,ſed vi
tā. Caueas igitur, ꝙ ſi vis ouē eſſe
lana patientie tibi neceſſaria eſt, q̄
multū deſeruit contra lapides vbo
rū duros. Tertio humilitas hʒ coꝛ-
pus inerme,nā ouis coꝛnibus et vn
guibus caret rapacibus. Neſcit hu-
militas defendere ſe: nec ſcit loqui,
vt ſe defendat. O dei ſapientiam
Jeſum,quia inſipiētem (vt ita dicā)
te cerno in paſſione tua,dum malui- Defenſio i
ſti perdere ſapiētiā, q̄ humilitatem, ter dicitur.
Humilitas em̄ ſicut ouis neſcit ſe
defēdere,oīa alia callet,⁊ hoc igno-
rat. Unde paulus ait. Non vos de-
fendentes chariſſimi ſed date locuʒ Rom.13.
ire. Chariſſimos vocat eos, qui nō
ſe defendunt,qꝛ hij ſunt amiciſſimi
Jeſu chꝛiſti:qui coꝛā tondente,ac ex
coꝛiante ſe obmutuit dicens. Factus Ps.37.
ſum ſicut homo non audiens ,⁊ nec
hn̄s in oꝛe ſuo redargutiones. Po-
terat quippe dn̄s Jeſus, redargue-
re arguentes eum, noluit,qꝛ maluit
perdere vitā q̄ humilitatē. Ultimo
verus humilis debet eſſe aptus ſa-
crificio.i.moꝛti,qua oīa deo ſacrifi-
camus. Uerus humilis infirmitates
infoꝛtunia,perſecutiones,falſa teſti Humilitas
monia ,vocat ſacrificiū,⁊ gaudet vti diligit ipꝛo
ſacerdos,qn̄ habet victimam holo peria.
cauſti,dū abominatiōibꝰ egyptioꝛū
ideſt deſpectibus ac penurijs habū-
dat, quia tunc tempoꝛis cum veris
iſraelitis dicit. Abominationes egy
ptioꝛum immolabimus deo noſtro. Exo.8.b.
Que ſuperbi abominantur:offerunt
humiles deo. Egyptij ⁊ oues ac pa-
ſtoꝛes deteſtantur:qꝛ mundus igna
uos ac debiles vocat viros humi-
les,tamen diabolus eos timet dum
audit. Ipſa ideſt humilitas conte-
ret caput tuum.ideſt ſuperbiā.o lu-
cifer,quia ſic optinebit victoꝛiā glo
rie,quam tu perdidiſti, quoniā Job

Job.22.d. ait. Qui ſe humiliauerit:erit in glia.
Quā michi ⁊ vobis pſtet Jeſꝰ amē.
¶ Sermo.51.pꝛo ſcd̄o ſabbato.xl.
de capite ſuperbie.
¶ Ipſa cōteret caput tuū. Gen.3.c.
¶ Inuocatio ad ſublimē matrem
dei.

TAnta eſt marie ſubli
mitas,ꝙ non ſolū cō
terit caput meuʒ,ſed
illiꝰ qui dicebat. Cō
Ps.138. foꝛtata eſt, ⁊ non po
tero ad eam. Et alibi
dixit. Attēnuati ſunt oculi mei ſuſpi
cientes in excelſum. ſ. ſtatun virgi-
nis,ſicut oculi apoſtoloꝝ dū intue-
Act.1.a. bantur euntē xp̄m:qui ne caput eoꝝ
ac oculi amplius laboꝛarent ſurſuʒ
intuentes nubem interpoſuit,qꝛ nu
Nubes in bes ſuſcepit eum ab oculis eoꝛum.
circuitu Nō vna ſed multiplex nubes lucida
marie. ſuſcepit matrem dei ab oculis nr̄is.
Suſcipitur em̄ pꝛimo per multipli-
cē figurarum,⁊ cerimoniarum ſigni-
ficationem,vt cum eā filius eius mo
do per templū,modo per tabernacu
lū,modo per thꝛonū. modo ꝑ archā
⁊ cetera huiuſmodi ſignificari inſti-
tuit, In quibus oībus ſicut in nube
clara,pauca patent ,et plura latent.
Eccli.24.b Scd̄o rapitur a nobis per infinitam
creaturaꝝ cōparationē,vt cū eā ſpi-
ritusſanctꝰ cōparat cedro,cypꝛeſſo,
palme,platano,oliue,lilio,roſe,cina
momo, et alijs huiuſmodi, vbi eam
per magnifice ⁊ abſcondendo oſten
dit, ⁊ oſtendendo abſcondit, Tertio
a nobis tollitur maria ꝑ ſupereminē
tiā,vt cum ſpūſſanctus dixit. Multe
puer.31.d. filie congregant ſibi diutias tu ve-
ro ſupergreſſa es vniuerſas. Et ite-
rū. Hec eſt ſpecioſioꝛ ſole:⁊ ſuꝑ oēʒ
diſpoſitionem ſtellaꝝ, luci angelice
comparata inuenitur pꝛioꝛ. Quarto
a nobis tollitur per incōparabilita-
Canti.2.a. tē,vt cū d̄r. Sicut liliū inter ſpinas:
ſic amica mea inter filias. Et in Ps.
Diligit dn̄s poꝛtas ſyon ſuꝑ oīa ta-
Job.28.c. bernacula iacob. Et in Job. Nō cō-
parabit ei auꝝ vel vitrū.⁊c. Quinto a

nobis tollit ꝑ purā negationē.vt cū
d̄r. Nō fuit tale opꝰ in vniuerſis re- 3.reg.10.
gnis. Et ili. Judith. Nō eſt talis mu judith 11.d
lier ſuꝑ terrā. Et i li. Sap. Infinitꝰ Sap.7.b.
em̄ theſaurꝰ eſt hoibꝰ,quaſi de ea di
ceret dei ſapiētia,qd̄ de deo dicit ſer
uus dei. Diony.qꝛ negatiōes de ea
ſunt affirmatiōes incōpacte. Sexto
a nobis tollit ꝑ incōpꝛehēſibilitatē Eccli.24.d
vt cum d̄r. Qui perficit pꝛimus ſcire
ipſam,⁊ infirmioꝛ inueſtigabit eam?
Et alibi dixit. Non laboꝛes,nō em̄
ꝯpꝛehendes. Et in cāticis. Oculi tui
colūbaꝝ,abſqʒ eo ꝙ intrinſecus la- Canti.4.a
tet. Septimo ꝑ admiratiōnē,vt cum
ſpūſſctūs oſtēdit angelos in eiꝰ ad
miratiōnē obſtupentes facto ⁊ vbo
vbi toties dicit. Que eſt iſta, q̄ ē iſta
Cuius ergo caput nō franget, cū re
ſpicit,ac ꝑpendit tāta miſteria? Unū
tm̄modo manet nobis refugiū. ſ. vt
ei humiliemꝰ caput nr̄m:ꝓ gr̄a ſer-
moni accōmoda offerētes Aue ma.
¶ Argumentum dicēdoꝛum.
¶ Uerba thematis vt ait btūs ber.
de beata vgine ſolūmodo intelligē
da veniūt,qm̄ a pꝛincipio caſibꝰ no
ſtris maria ꝑparata dignoſcit: ait ḡ
Nec nouiter nec foꝛtuitu inuētā, ſʒ
a ſeculo electā ab altiſſimo ꝑcogni-
tā,⁊ ſibi ꝑparatā,ab angelis ſeruā-
tā,a pr̄ibꝰ ꝑſignatā,a ꝓphetis pꝛo
miſſaʒ. Scrutare ſcripturas, ⁊ ꝓba
q̄ dico. Uiſne,vt ⁊ ego aliqua ex his
teſtimōia hic iſerā: vt pauca loquar
de pluribꝰ: quā tibi aliā ꝑdixiſſe vi-
detur deꝰ qn̄ ad ſerpētē ait. Inimici Gen.3.c.
tias ponā iter te ⁊ mulierē. Et ſi ad-
huc dubitas an d̄ maria dixerit, au
di qd̄ ſequit. Ipa cōteret caput tuū.
Cui hec victoꝛia ſeruata eſt niſi ma-
rie? Ipſa ꝓculdubio caput contriuit
venenatū:que oīmodā maligni ſug-
geſtionem tā de carnis illecebꝛa q̄
de mētis ſuperbia dedurit ad nichi-
lū. Hanc victoꝛiam Salomon noue puer.31.b
rat cum dicebat. Mulierē foꝛtē quis
inueniet? Nouerat q̄ppe vir ſapiēs
huius ſexꝰ infirmitatē:fragile coꝛpꝰ
lubꝛicā mentē,qꝛ tn̄ ⁊ deū legerat ꝓ-

miſiſſe et ita videbat congruere: vt
qui vicerat per feminã, vinceretur ꝑ
ipſam vehementer admirãs aiebat
Mulierẽ fortem quis inueniet? Qđ
eſt dicere. Si ita de manu femie pẽ
det et noſtra omniũ ſalus, et innocẽ
tie reſtitutio et de hoſte victoria for
tis omnio neceſſe eſt: vt ꝓuideatur
que ad tantuʒ opus poſſit eſſe ydo
nea. Sed mulierem fortẽ quis inue
niet? At ne hoc queſiſſe puteť deſpe
rãdo, ſubdidit ꝓphetãdo. Procul ⁊
de vltimis finibꝰ preciũ eiꝰ. Hoc eſt
nõ vile, nõ paruũ, nõ mediocre, nõ đ
niqʒ de tra ſʒ de celo, nec đ celo tris
ꝓpiquo ꝑciũ fortis huiꝰ mulieris:
ſʒ a ſũmo celo egreſſio eiꝰ vt poſſit
natura celeſtis inimici caput cõtere
re. Bipharia diuidiť ſermo, i altera
Diuiſio ꝑte de marie, i altera ꝟo de nr̃a hu
militate agã. ¶ In primo ſermone
Prima ps vidimꝰ primũ caput ſerpẽtis ꝑ vir
ginẽ cõtritũ. ſ. origiale pctm̃: nũc au
tẽ alterũ videamꝰ, qđ eſt priꝰ illo. ſ.
ſuperbiã, nã caput iſtud habuit etiã
Antiq̃tas ſuperbie. i celo. Antiquiꝰ ergo caput ſerpẽtis
eſt ſuperbia, que tã alta et erecta eſt
vt parũ ſibi videať in terra habita
re. Nam ſicut in celo eſt orta illuc re
dire cõať qr (teſte boetio) reditu ſuo
ſingula gaudẽt. Uſque in hodiernũ
Eza. 14. c. diem eſt illa vox ſuperbie, In celum
aſcendã, et ſuper aſtra dei exaltabo
ſolium meũ. i. preſumptionẽ. Cetera
vicia demorantur apud filios homi
nũ ſʒ ſupbia inuadit etiã filios dei,
et angelicos viros, et inter virtutes
ipſas demorari vult, vñ auguſtinus
ait. Cetera vitia in malefactis valẽt
ſola ſuperbia etiã in recte factis eſt
cauenda. Superbia ergo đr caput
viciorꝫ rõne originis, qr deſuper ce
lo venit. Scđo rõne appetitꝰ: qr etiã
ſup virtutes extollit ſe, vnde non ſo
lum malorꝫ ſed bonorꝫ mẽbrorꝫ vult
caput eẽ. Aliqñ em̃ veſte ouina lati
tat, et ſignis hũilitatis inimice ſue
tegit ſe, vt altiꝰ valeat aſcẽdere. Ter
tio đr ſuperbia caput viciorꝫ rõne de
terioritatis, qr ſuperbia eſt nequior ce
teris vicijs, vñ ait auguſtinus ſuper
illud ps. Emũdabor a delicto maxi
mo. Quo alio niſi ſuperbie: nõ enim Ps. 18.
maius peccatum eſt q̃ apoſtatare a
deo, qđ eſt initiũ ſuperbie hominis
et vere ille imaculatꝰ eſt, qui hoc de
licto caret. Magnitudo huiꝰ pcti
ex medicina eius ꝓpẽdiť: q̃ etiã peſ
ſima eſt, naʒ ſuperbia vix curať per
penitẽtiã: ſicut alia vicia curanť, ſo
lũmodo curať per aliud pctm̃, in qđ
ſuperbꝰ ꝑmiſſione diuina cadit, vñ
auguſtinꝰ ait. Audeo dicere. ſupbis
continẽtibꝰ expedit cadere: vt in eo
ipſo in quo ſe extollũt, humilientur.
Quid em̃ prodeſt, cui eſt cõtinẽtia,
ſi domineť ſuperbia? Quarto ſuper
bia diciť caput viciorũ rõne ꝓpaga
tionis: qr eſt parẽs omniũ ſceleruʒ,
vt ſepe gregoriꝰ ꝓbat ſuper Job,
vocãs eã reginã viciorũ. De hoc er
go capite ait thema, Ipa cõteret ca
put tuuʒ. ¶ Marie ſeruať talis vi
ctoria, ipſa hoc ſane caput contriuit
que humillima mulierũ ẽ, ⁊ oino ca
ruit cõtraria. Superbia orta eſt i al
tiori loco celi, vbi erat lucifer, humi
litas aũt orta eſt in profundiori lo
co terre vbi maria ſemꝑ eſſe voluit
vt ſupbiã deijceret. Hʒ ergo btã vir
go ſignãter quattuor contraria ꝑdi
ctis quattuor. Superbia, vt vidimꝰ
hʒ altã originẽ ⁊ altũ appetitũ: ⁊ ma
gnã maliciã, ⁊ magnã malorꝫ fecũdi
tateʒ btã virgo hʒ ꝓfũdã originem
⁊ profũdũ etiã appetit, ⁊ inatam hʒ
bõitatẽ: ⁊ ꝟtutũ ꝓpaginẽ. Uñ ꝓpter
iſta q̃ttuor ꝯparať maria ꝯualli, ⁊ i
hac ſimilitudine cõuallis optime hu
militas eiꝰ exprimiť iuxta quattuor
iam dicta. Sed clariꝰ aduerte: ꝙ qñ
ſponſus dixit. Deſcẽdi in hortũ nu Cãt. 6. d.
cũ: vt viderem poma cõuallis. Tũc
ſponſam ſuã ſibi nimis ſubditã vo Maria dicitur conuallis.
luit cõualli cõferre ꝓpter quattuor
Nã in cõuallibꝰ ſolet eſſe terra pi
gnior, ⁊ aqua abũdãtior ⁊ aer tran
quillior: ⁊ ignis viuior, q̃ quattuor
ad elemẽta ꝑtinẽt. merito ergo btã
ꝟgo humilitatis magiſtra cõuallis

đr, qr inter duos mõtes humilitateʒ
cuſtodit, Mõs altiꝰ fuit eiꝰ virgini
tas, vñ in apoc. đr. Uidi ſupra mõtẽ
ſyon agnũ ſtantem. i. xp̃m in maria
Apo. 13. a. virgine nã totũ illud referť ad vir
gines, et precipue ad precipuã. Al
ter mons magnꝰ fuit materna digni
tas: de quo lapis preciſus eſt qui cõ
fregit ſtatuã nabugodonoſor. Inter
Dañ. 2. f. iſtos duos montes fuit vita marie
quaſi quedã cõuallis illuſtris, qr vſ
qʒ ad finẽ humilis extitit. Uñ i huiꝰ
rei ſignũ in medio vallis ioſaphat:
vt dicit Hieronymꝰ, eã voluit deꝰ ſe
peliri: q̃ ẽ quedã cõuallis iter duos
mõtes poſita. ſ. mõtẽ ſyõ, per quem
virginitas: ⁊ mõtẽ oliueti ꝑ quẽ fecũ
ditas deſignať. Anteq̃ loqui vobis
incipiã, anteq̃ adaperiã humilitatẽ
marie vos ſcire cupio ꝙ ſicut oẽ ma
lũ euenit nobis ꝓpter ſuperbiã dia
boli: ſic ex marie humilitate ꝓfluxit
omne bonũ nr̃m: nã ſupbi aptãt oĩa
ſibi, humiles aũt cõuicinis ſuis vti
liſſimi ſunt. ¶ Nota ergo vt ſupra
ꝙ in cõualle terra eſt piguior, aqua
vero abũdãtior, aer tranquillior: et
ignis viuior, ꝓpter primum Maria
đr vallis pinguedinis, ꝓpter ſcđm
vallis benedictionis, ꝓpter tertiuʒ
vallis mãbre: propter quartũ. vallis
Vallis pinguis ẽ maria. viſionis. Humilitas ergo virginis
eminebat preſertim in quattuor pre
dictis, vñ ꝓpter primũ figurať i val
le gethſemãi, que vallis piguedinis
interpretať ⁊ vallis pinguiſſima đr
in eſaia, per quã btã ꝟgo intelligiť
Ipſa em̃ ẽ terra optia, ⁊ vallis vber
rima: pinguis ꝓpter tpalia bñficia
pinguior ꝓpter ſpiritualia, pinguiſ
ſima propter celeſtia, que ab ipſa re
cepimꝰ copioſe. De pinguedine val
lis huius loquẽs eſaias q̃buſdã in
gratis, acriter valde iproperat cul
pã: et horribiliter poſtea minať pe
Eſa. 28. a. nã dicẽs. Ue corone ſuperbie. i. cle
ricis coronatis, ebrijs ephraim, ⁊ flo
ri deciderĩ glorie exultationis eius:
qui erant in vertice vallis pinguiſſi
me errantes a vino. Ualles piguiſſi
me ſunt btẽ virginis prebẽdales ec
cleſie: in quarꝫ vertice ſunt interdũ
nõnulli alij corõati floribꝰ ⁊ laſciui
alij ſuperbi: alij ebrij: alij efratei. i.
ditati: alij exultãtes ⁊ errãtes a vi
no, in quo eſt luxuria. Quibꝰ oibꝰ đr
Ue ⁊ nõ qualecũqʒ ue, ſʒ ve ꝑegrinũ
⁊ dãpnationis diſſimilis ⁊ excogita
ta, vt ſicut illi q̃ induũt veſte ꝑegria
vt đr ſophonie. i. flagicia ꝑegrina cũ
ſtudio perpetrãt: ita peregrina ſup Soph. 1. d
plicia: ⁊ quaſi cũ ſtudio exq̃ſita: per
petuo patiãtur. Uñ ſequiť. Iraſceť
dñs ⁊ faciet opꝰ ſuũ, immo alienũ, qr
ſine mĩa vel quaſi crudele ꝑegrinuʒ
opꝰ eiꝰ đr. ſ. dãnatiõis eorꝫ: nã vt di
cit ibi gloſa, opꝰ dei ꝓpriũ eſt miſe
reri: ⁊ parcere: ⁊ cõdonare: nõ ſuũ ſʒ
alienũ eſt iraſci et punire. ¶ De ſe
cũda pinguedine vallis huius đr in
bñdictiõe iacob. f. viri ſpũalis, q̃ ali Ge. 27. d.
quãdo futurꝰ eſt iſrael. Det tibi deꝰ
de rore celi. i. de grã ſpũſſancti: ⁊ de
pinguedine terre i. de btẽ virginis
conſolatiõe. De tertia dicit filiꝰ eiꝰ
in cãticis. Ego flos cãpi, ⁊ liliũ cõ Cãt. 2. a.
ualliũ. Hec ſunt bona celeſtia q̃ no
bis cõtulit vallis iſta: qr q̃ ꝓprio fi
lio nõ pepercit: ſed pro nobis oibꝰ Ro. 8. f.
tradidit illũ, quomodo nõ etiã cũ il
lo nobis oĩa bona condonabit? Ex
hac nãqʒ vallis huiꝰ pinguedine pi
gues facte ſũt valles mĩe, de q̃bꝰ in
ps. đr. Et valles habũdabũt frumẽ
to. Et btũs bona. ſic ait ſup Aue Ps. 118.
ma. Prio audiamꝰ R̃mi quomõ be
nedicta ſit maria ꝑ hũilitate ꝯ. ſup
biã, ſupbi em̃ maledicti ſũt in ſacra
ſcripťa. Increpaſti ſupbos, maledi
cti q̃ declinãt a mãdatis tuis. Cõtra
hãc ſupbie maledictionẽ, maria ob
tinuit humilitatis bñdictionẽ: vñ ip
ſa ꝑ vallẽ illã ſignari poteſt, de qua
đr. 2. para. 20. vocauerũt vallẽ illaʒ
locũ benedictiõis. Si oĩs em̃ humi
lis eſt quedam dei vallis, iuxta id
Eſa. Omnis vallis implebitur, q̃to 2. pa. 20. f
melior vallis fuit maria, que tanta
humilitate fuit profunda? Quid er Eſa. 40. a
go mirũ ſi ipa fuit vallis valliũ, q̃ hu
milima humiliũ? O q̃tis hec vallis
eſt bñdicta bñdictionibꝰ: ⁊ exaltata

pro humilitate ſua tam profūda tāꝫ vtili tam grata, vñ btūs auguſtinus ait. O vere beata humilitas marie que deū hōibꝰ peperit: vitā mortalibus edidit, celos innouauit, mundum purificauit: paradiſum aperuit et hominum aīas liberauit hec ille. ¶ Nunc autem de ſecunda vallis proprietate aduerte ꝙ in valle iſta

Vallis humida eſt maria.

vt notat bonauētura dupliciter abūdabat humor. ſ. ab inferiori fontes, vnde pſalmus. Qui emittis fontes in conuallibus, et a ſuperiores quia ei dicitur, Rorate celi deſuper. Ha-

Eſa.45.d

buit ergo beata virgo duplicē pietatis et deuotionis affectū ſcilicet

Joſu.15.d

de reſtauratione angelica: et de redemptione humana: vnde dedit caleph. i. deus filie ſue irriguum ſuperius et irriguum inferius. Littera. ſeptuagīta expreſſiꝰ dicit, ꝙ dedit ei redemptionē excelſorum, et redemptionem humilium fluentium ideſt angelorum, reparationeꝫ hominum qꝫ redemptionem. Iſta duo impetrauit ipſa nō tantū ſibi ꝗtū nobis ſuis ſuſpirijs, ſuis gemitibus vt ibi dicitꝰ. Ubi etiā eſt amoris eiꝰ ebrietas et vehemētiſſimū atqꝫ ꝓ imatiēs deſiderium quo pro noſtre redemptionis negocio angebatur aſſidue Quod egregie ſpūſſctūs inſinuare volens, nomen virginis Axaꝫ. i. furibundaꝫ fore predixit. O beata maria, quis tibi digne valeat iura gratiarum: et laudum preconia impendere, que ſingulari tua humilitate mundo ſuccurriſti perdito? Nūquid non furor aut ebrietas, nūquid non impudentia inaudita tibi videtur, vt femina a viro in primo occurſu ſine omni ſalutatione premiſſa aperto ore oſculari ſe petat: imo vt puellula parua atqꝫ paupercula per medias excubiarum acies imperatoris palacia ſola ingredi audeat, ipſum regis cubiculum intrare preſumat, ⁊ priora oris apertione dicere nō erubeſcat. Oſculetur me oſculo oris ſui?

Ca.1.a.

Axa etiam interpretatꝰ diruptio velaminis, nā deus ſub vltimo velamine intra ſctā ſctōꝝ incluſꝰ ſe tenebat donec beata virgo per ſuam quidē humilitatem intrauit ad ipm: et eduxit illū ad nos: qꝛ ꝑ eā in terra viſus eſt ⁊ cū hōibꝰ cōuerſatꝰ eſt, veteris legis dirupto velamine. De hac

Bar.3.a.

figura ſic ait Bon. ſup lucaꝫ. Uallis ꝗto hūilior tāto receptibilior ē aq̄ꝝ ſic ⁊ maria grāꝝ vall' nā irrigationē aquaꝝ recipit qn̄qꝫ a parte ſuperiori, qn̄qꝫ ab inferiori. A ſupiori q̇dem per pluuia de mōte fluētes, ab inferiori vero ꝑ aq̄s de fōte effluētes ſimiliter maria hūilis quaſi de ſuperiori ⁊ inferiori. quaſi de monte ⁊ fonte irrigata eſt, vñ de diuina ⁊ hūana natura tanta grāꝝ benedictione diffuſa eſt. Hec itaqꝫ eſt bn̄dictio de qua legitur, ꝙ cū Axa diceret patri ſuo.

Jud.1.c.

Da michi bn̄dictionē, dedit ei pater ſuus irriguū ſuperius, ⁊ irriguū inferius. Axa marie typū gerit, que irriguā a patre celeſti bn̄dictionē ſuſcepit. Dedit eñ marie deus irriguū ſuperius in xp̄i diuinitate: inferiꝰ vero in xp̄i humanitate. Item ſuperiꝰ in mente: inferius in ventre, itē ſupius in charitate dei, inferiꝰ vero in charitate proximi, itē ſuperiꝰ in contēplatione, inferius in actione, itē ſupius in celo, inferiꝰ in terra, vt in celis benedictionē glīe, in terris bn̄dictionē gratie poſſidens bn̄dicta eſſet tā in celo ꝗ in terra. Uñ Bernardus ait. Memēto maria ꝙ chriſtus maledictū pertulit crucis qui te ſuā matreꝫ bn̄dixit in celis ⁊ in terris ab angelo bn̄dicta, ⁊ a cūctis terre gn̄ationibus merito predicaris. ¶ Tertio in

Maria eſt vallis trāquilla.

valle aer ſolet eſſe tranquillior: ⁊ in corde humili ſpiritus quietior. Spiritus aūt ⁊ aer idē ſunt, vñ vbi ſupbia, ibi ⁊ contumelia: qꝛ perflant al-

Puer.13.b.

tiſſima venti: ⁊ inter ſuperbos ſemꝑ iurgia ſunt. Ubi autem humilitas. ibi ⁊ ſapientia, Uñ Eſaias in ꝑſona dei. Quis eſt locꝰ requietiōis mee. ⁊ ſuper quē requieſcet ſpiritus meꝰ, niſi ſuper humilē ⁊ quietū? Iſte locꝰ

Eſa.66.

proprie

proprie fuit illa vallis hūillima mēs ſcꝫ beate virginis, qꝛ in omnibus requiē q̄ſiuit, de qua dicit ps. In pa-

Ps.75.

ce factꝰ eſt locꝰ eiꝰ. Hec eſt vallis illuſtris: quā noſter verꝰ abraham elegit in habitationē ſibi, qꝛ filius

Ge.12.b.

dei reſpexit humilitatem ancille ſue vt eam faceret matrem ſuam, et habitaret in ea dicēte. Qui creauit me

Ecc.24.a

requieuit in tabernaculo meo. Tanta fuit ergo trāquillitas virginis et humilitas, ꝙ dum audiret a deo, q̇d michi ⁊ tibi mulier nichilominus vt altera chananea inſtat, et obtinet, qđ vult. Ob ſuā etiā trāquillitatem ſecura ſtat iuxta crucē filij qꝛ ventus paſſionis nō deiecit eā, nec mouit a loco ſuo, qui eſt propinquitas ad filiū. ¶ Uidimꝰ de valle pinguedinis

Maria eſt vallis viſionis.

et de valle benedictionis: ⁊ de valle mābre, nunc videamus vallē vi-

Gen.13.d.

ſionis. In valle ſolet eſſe lux celi feruētior ac virtuoſior tribꝰ de cauſis vt dicūt, vna eſt qꝛ ignis non accenditur, niſi in ſpiſſo et humido: in mōtibꝰ āt ē aer ſubtilis in valle vero eſt ſpiſſus et humidꝰ. Alia ratio, qꝛ in montibus eſt aer ſubtilis ex ſua leuitate huc et illuc impulſus frigidꝰ efficitur: in valle autē pene immobilis perſeuerat. Tertia cauſa eſt: qꝛ radij ſolis ad latera montium deſcēdentes ſeſe reſiliendo percutiunt: et calorem multiplicāt. Iſte tres rationes ſpiritualiter intellecte ſunt cauſe manifeſte, quibus in corde humiliet quieto ⁊ maxime in beata virgine habūdat virtꝰ ſpiritusſcti, feruor ꝗ amoris diuini Prima ergo cauſa eſt pietatis affectio: que eſt quaſi vapor humidus: ⁊ tranquillitas mētis que eſt quaſi imobilitas aeris: ⁊ repercuſſio radiorum a montibus circūſtantibꝰ reſilientiū. Iſti mōtes ſunt anime virtutes: que eā muniūt in circuitu, vt dr ibi. filij iſrael non

Judit.7.b

in lancea nec in ſagitta confidūt: ſꝫ montes defendūt eos. Et de beata virgine dr in ps. Montes in circui-

Ps.14.q.

tu eius. Nā dñs mirabiliter illuminabat eā a mōtibꝰ eternis. Conſtat eñ ꝙ ipe ſol iuſtitie xp̄s deꝰ noſter reſpiciebat: et radios ſuos dirigebat ad virginitatē marie: ad modeſtiam: ad pacientiā: ad verecūdiam: ad pietatē ceteraſqꝫ virtutes, quibꝰ tanꝗ mōtibꝰ excelſis erat circūdata atqꝫ murata vallis humilitatis marie. Et iſte oēs illumiatiōes reflectebantur ſeſe repercutientes in virtute humilitatis tāꝗ in medio vallis qꝛ iſta virtꝰ oīum aliarū gratias recolligebat: et nil ſibi attribuēs de oībus confitebatur dño: et agebat ex vero corde gratias largitori. Ideo maxime humilitatem ancille ſue reſpexit dñs: qꝛ magis perpendiculariter deſcendūt radij ad ima valliū ꝗ ad latera mōtiū: ideo merito beata vgo non deſpectiue ſicut illa hieruſalem q̄ lapidabat ꝓphetas ſed vere ac certe dicitur vallis viſionis qꝛ dñs noſter ſol iuſtitie ſemper inuiſit eā, teſte ꝓpheta. Et oculi illiꝰ

Deu.11.b.

in ea ſunt a principio anni vſqꝫ ad finem eius. i. a conceptione vſqꝫ ad aſſumptionem, de qua propter humilitatem marie tacetꝰ. Oculi xp̄i ſunt radij eius illuminantes mariā, vnde ſapiens ait. Tripliciter ſol exurens

Ecc.43.a.

mōtes. i. marie virtutes ſuperiores qꝛ pater memoriā, filius intelligētiā ſpūſſctūs eius volūtatē efficaciſſime illuſtrabat. Radios igneos exufflās et refulgens, in tm̄ vt radijs ſuis obcecaret oculos nō tm̄ iudeorū q̇ erāt increduli, ſed etiā ipſius ioſeph: vñ

Mat.1.d.

ma. 1. Sup illū locū, nō cognouit eā donec peperit filium ſuum dicit gloſa. Joſeph maria facie ad faciē donec vterus euacuaretur ītueri nō poterat, qꝛ vt dicit Hieronymꝰ, ꝗdiu pregnās erat: quidā radij ſplendoris a facie marie egrediebantur: et quaſi ignitam habebat faciem. nec hoc eſt incredibile, ſed rationabile nam ſplendida facta eſt facies moyſi ex conſortio verbi: ita vt nō poſſent intendere filij iſrael in faciē eiꝰ propter gloriam vultꝰ eius, que eua

cuatur vt ait paulus. Quomodo er-
2.cor.3. go non magis miniſtratio ſpūs et
vite que per mariā facta eſt erit in
gloria? Et ſi ille ex conſortio verbi
exterioris faciem habet ſplendidā:
q̄tomagis maria ex inhabitatione
ipſius verbi iā incarnati! Ecce igit
quomodo in marie humilitatem de-
ſcendit deus, ſicut ob ſuā ſuperbiaʒ
demō ruit, ruit inq̄ nō ad locū humi
lem, ſed ad locū periculi.ſ. ad pedes
marie, vt calcaneo humilitatis ſue
caput eius conterat qđ mirifice figu
Judic.4.c ratur in libro iudicum, vbi dicitur
Tulit iahel clauū, aſſumens pariter
et maleū ꝛc. et ſequitur. Humiliauit
ergo deus ꝛc. Jahel morabat in val
le torrentis cyſon, ꝛ eſt btā maria
que morat in valle humilitatis ſue
impetu gratiarū pleno de qua dr. In
ter pedes eius ruit ꝛc. primo tñ de-
Judic.5.d dit ei lac.i. humilia exercitia puero-
rum ſctōꝝ et cooperuit eū pallio pel
liceo.i. carnis mortificatione ꝛc. Ui
de gloſam ordi. quia omnia que ibi
funt faciunt ad hoc.

Scđa ps. ¶ In hac ſecūda parte ſermōis cui
đ hūilitate libet ſuperbo dicā verba thematis
noſtra que ꝑ qua notādū eſt ꝙ poſt pctm̄, q2 ni
vt ouis dz mio ſcientie appetitu peccauit ho-
bet habere mo, voluit de9, vt eū aīalia cāpeſtria
ſeptem. docerent, vñ ait iob. Interroga iu-
menta, et docebūt te. Inter peccora
cāpi magiſtra noſtra ouis eſt, que
ſignanter docet hominem ſcientiaʒ
humilitatis: vt precedenti ſermone
oſtēdi. Cū ergo magiſter ictib9 ali-
quādo feriat diſcipuli caput de oue
Mat.25.c magiſtra nr̄a dico ego cuilibet ſu-
perbo Ipſa.ſ. ouis ꝯteret caput tuū
in iudicio dei, qñ iudex ſtatuet oues
a dextris: vt diſcernat populum ſuū
an verus imitator ouium extiterit,
alioquin ipſa ouis ꝯterere hʒ caput
eius, quia de damnatis dr. Sicut
oues in inferno poſiti ſunt, mors de
paſcet eos. Imitemur ergo fratres
ouis dei conditiones, vt cum bonis
uib9 a paſtore cuſtoditis trāſeam9
ad eternitatis paſcua. Ut dicit in re-

ductorio morali, Ouis hʒ.7. ꝯditio-
nes, q2 ē aīal timidū, fructuoſū q̄etū
p aciētiſſimū, rū inās, et vngulā fin-
dēs cognoſcēs: ꝛ lābēs: ꝛ ſal cōedēs:
Talis oportet ꝙ ſit homo ſaluādus
quia iſtis.7. eget, q̄ p.7. dona ſpūſ
ſcti optinebit. Primo igitur ouis eſt
animal timidum, nimis em̄ timet lu
pum et leonem, et etiam ſtrepitum
pedum ſuorum, quia vt aiunt natura
les multū curreret niſi q2 ſtrepitum
pedum ſuoruʒ audiens valde timet
Sic vere Kariſſimi nos debem9 eſſe
timidi per donum timoris: q2 leonē
et lupum.i. diabolum et mundum, ꝛ
ſtrepitum pedum noſtrorū.i. carna-
lium deſideriorum impetū debem9
iugiter formidare, ſapiens enim in
omnibus metuit, qui et ait. Beatus
homo qui ſemper eſt pauid9. hec vir
tus eſt prima ſodalis humilitatis,
quam habuit maria, qñ turbata eſt
in ſermone angeli, q2 tunc timuit in
ſidias ſibi parari. Secūdo ouis eſt
animal fructuoſū: oīa em̄ que ſunt in
ea vtilia reperiuntur.ſ. lana, pellis,
fimus, lac, et caro, ſic nos debemus
eſſe vtiles nobis et aliis per donū
pietatis. Nichil em̄ debet eſſe in no
bis: quin vtilitatem aliquam ſortiat.
Nam caro ſignat mollem cōpaſſio-
nem, per quam dat nobis deus cor
carneum. Pellis de qua ſit liber ſi- Ps.103.
gnat exemplum conuerſatiōis iuxta
id. Extendēs celum ſicut pellē. Lac
ſignat verbum conſolationis, quia
mel et lac ſub ligua tua. Fim9 a quo Cāt.4.c
terra ſit pinguior ſignat conſidera-
tionem noſtre vilitatis, de qua dicit
fodiam circa ipſam: et mittaʒ ſterco
ra. Lana ouis ſignat veſtem paupe
ri tribuendā. Felix ergo qui vt ouis Luce.13.b
totus vtilis eſt per donum pietatis
nā humilitas debet eſſe pia, qualis
fuit humilitas marie: que ideo ſe an
cillam voluit vocare. Tertio eſt aīal
pacificuʒ et quietum: q2 neminem le
dit: nec dente nec cornu, nec vngue,
ſic tu debes eſſe pacificus per donū
ſcientie, que docet nos conuerſari in

medio nationis praue, nemini dan-
Mt.10.b tes vllam offenſionem. Unde do-
minus ait. Ecce ego mito vos, ſicut
oues in medio luporuʒ eſtote ergo
prudentes ꝛc. talis reperitur marie
humilitas ex quo eam beataʒ dicūt
omnes generatiōes. Quarto ē ouis
animal pacientiſſimum, oīa em̄ tor-
menta ſine rebellione ſuſtinet. Sic
vere ꝛ nos debemus ſine rebellione
propter deum et ſaluteʒ aīe oīa ad
uerſa ſuſtinere per donum fortitudi
nis, queadmodum virgo maria cui9
humilitas fortis extitit, maxime ex
quo miſſus eſt ad eam gabriel, qui
interpretatur fortitudo dei. Itē qui
to ouis eſt animal findens vngulaʒ
et ruminans quia vere nos debem9
findere, ruminare: et diſcutere vngu
las que extremitates pedū.i. opera
tiōes noſtre ſunt/ et videre que ſint
illa extrema ad que pedes affectuuʒ
terminantur, et hoc debemus face-
Prov.24.a re per donum conſilij, quoniaʒ ſalo
mō ait. Salus vbi multa cōſilia ſūt
Talis fuit hūilitas marie, que pro-
terea vocatur doctrix diſcipline dei
et electrix operum illius. Sexto hec
eſt animal agnitiuum, nam cogno-
ſcit paſcentem ſe: et agnum ſuuʒ in-
ter alios: et ei pluſq̄ alteri vbera
ſua p̄bet. Sic et nos debemus eſſe
agnitiui p donū itellect9: q2.ſ. p do-
nū intellect9 debem9 cognoſcere pa
ſcentes nos.ſ. deū predicatorē, ꝛ pre
latū, et benefactores. Et etiā agnos
.i. ſubditos, vt eis reddam9 viciſſitu
dinem, qm̄ propterea dicitur. Dili-
genter cognoſce vultum pecoris tui
Talis fuit humilitas marie, maxime
quando ſtans iuxta crucem intueba
tur vultum agni ſui, quē a viſu non
perdidit. Septio ouis diligit ſal, et
ſal ei datur: vt impregnet ſcđm ariſt.
Sic nos debemus diligere ſal prudē-
tie ac diſcretionis: et hoc prebet no
bis paſtor noſter per donum ſapien
tie. Hoc ſal dedit ſpiritusſctūs ma-
rie humilime, que eſt vas profundū
et nouum, in qđ Heliſeus immiſit

ſal .i. ſpiritusſanctus filium dei ad
ſan andum populos. Sʒ quia ſupra
diximus triplex donum.ſ. ſapientie
et intellectus, et conſilij aduerte ꝙ
ſapientia dicitur q̄tum ad eterna,
intellect9 vero q̄tū ad interna, con-
ſilium autem q̄tum ad agibilia ex-
teriora. Nemo ergo putet, ꝙ humi-
litas eſt nuda vel ſolitaria: q2 hijs
ſeptem donis indiget vt ſufficiat ad
ſalutem: qm̄ Gregori9 ait. Septem
principalia vicia de ſuperbie viru-
lenta radice ꝓdeunt inanis gloria
inuidia, ira, triſtitia, auaricia, ven-
tris ingluuies, et luxuria. Naʒ quia
hijs ſeptem ſuperbie vitijs nos ca-
ptos diabolus tenuit, idcirco redē-
ptor noſter ad ſpirituale liberatio-
nis belluʒ ſeptiformis gratie plen9
venit. Exclamare igitur libet ad pa Ps.79.
ſtorem noſtrum. O domine Jeſu pa
ſtor bone, qui deducis velut ouem
ioſeph et quemlibet iuſtum qui pro
pterea ꝙ omnes nos ſicut oues er-
rauimus, matrem tuam ouem opti-
mam feciſti aliarum ductricem, per
ipſam deprecor te, vt humilitatem
noſtram taliter ad finem perducas
vt ſeptem operibus miſericordie or
nata inueniatur illo die, quo ſolis
humilibus pijs dabitur premiū glo
rie, per te qui cū patre et ſpiritu ſan
cto viuis et regnas deus. ꝛc.

¶ Sermo.52. ꝓ tertio ſabbato xl.
de capite prime ſuggeſtionis.

¶ Ipſa ꝯteret caput tuum. Geñ.3.c

¶ Inuocatio ad beatam virginem.

S Apiens ait Eccl.12.d.
ꝙ freq̄uēs
meditatioē
nr̄a carnis
afflictio: q2
per ſtudiuʒ
caro nimis
tribulatur.
quod ſi ve-
rū tenet de
omni ſtu-
dio quāte afflictionis erit ſtudium
altiſſimorꝫ? Qui addit ſciētiā, addit Eccl.1.d.

et laborem,ideoqꝫ iuxta ſtudij qua
litatem perpenditur labor,tamen la
bor iſte magis nocet capiti ꝙ̄ alio
membro,vnde propter materie diffi-
cultatem de me ipſo verba thematis
Quã diffi- intelligo,quibus dicitur michi.Ipſa
cilis ſit ma conteret caput tuum.Ipſa difficul-
rie laus ob tas virginee laudis debile,⁊ impar
ſeptem· tes diuiſum reddet caputꝰ tuum/ in
tot fruſtra ſeparatum,quot ſunt lau
des marie.Ut cõpatiamini vos mi-
chi tantũ laborẽ ſumẽti aduertite,ꝙ
ſeptem ſunt magnalia virginis,tan
te quidem difficultatis,ꝙ ſolus filiꝰ
eius ea nouit ad vnguem.Primum
eſt quãte dignitatis extitit in eterna
predeſtinatiõe,Scõm quãte purita
tis in ſua cõceptione,Tertiũ quãte
ſctitatis in ſua conuerſatiõe,Quar
tũ quãte ſapientie in noſtra recon-
ciliatione,quintum quãte beatitudi
nis in verbi incarnatiõe,Sextũ quã
te celſitudinis in ſua aſſumptione,
Septimũ quãte pietatis in noſtra
protectione.Hinc eſt,ꝙ ſeptem ad
mirationes,ſiue admirantium que-
ſtiones de ipſa leguntur,ad primuz
Ps.86. pertinet illud Ps.Nunquid ſyon di
cet homo ⁊c.Ad ſcõm id ꝙ dicitur
Cãti.4.a. in canticis.Quam pulchra es amica
mea quam pulchra es.Ad tertiũ illd
Canti.3.c. Que eſt iſta que aſcendit per deſer-
tum ſicut virgula fumi?Ad quartuz
Puer.31.b. illud prouerbiorum.Mulierẽ fortem
quis inueniet?Ad quintum illud cã
Cãti.6.c. ticorum.Que eſt iſta que progredi-
tur quaſi aurora cõſurgens?Ad ſex
Canti.8.a. tum illud.Que eſt iſta que aſcendit
per deſertũ delitijs affluẽs ⁊c.Ad ſe
primum illud ſalomonis.Quid vi-
Canti.7.a deris in ſunamite niſi choros caſtro
rum?Ecce ꝙ̄ variũ et profundũ eſt
elogium laudis virginee,et ꝙ̄to iu-
re timeo hanc materiam maximam,
qꝛ teſte hieronymo.Grãdes mate-
rias ingenia parua ferre nequeũt,tñ
ſi ipſa beata virgo iuuauerit nos
adhuc poterimus aliquid prelibare
vt igitur marie adiutoriũ,et preſen-
ti ſermoni gratiam obtineamus,ei

Aue preſentemus.

Argumentum dicendorum.

Ambroſius ſuꝑ verba thematis
ſic ait.Uirgo ſibi caput contriuit in
eo ꝙ humilitatem et virginitatem
deo ſanctificauit.Uirginitate nãqꝫ
ſeruata probatur extinxiſſe concu-
piſcentiã mentis,ſicqꝫ pꝛĩcipali ſug
geſtione diaboli victa,vitioſum ca
put,virtutis pede contriuit.Nõ tñ
hoc ſolo ſed eo ꝙ̄ maxime triũpha-
uit,ꝙ de ſua mundiſſima carne com
parata ſapiẽtia vincit.Hec ille,vbi
aduerte ꝙ ambroſius nõ vocat hic
principalẽ ſuggeſtionem illam que
carnalis eſt,qm̃ ſpiritualium pecca-
torum ſuggeſtio eſt maior.Nec ſug
geſtio carnalis vincitur per ſolam
virginitatem,qꝛ Joſeph non erat
virgo,et perfecte caſtus predicatur
apud hebreos ſimiliter et thobias.
Principalis ergo ſuggeſtio quaꝫ ꝑ
principalẽ virginitatem vicit maria
eſt prima immiſſio,nã cũ multe fiant
immiſſiones per angelos malos pri
ma illarũ dicitur caput.Etiã ſi pri-
ma ſit parua caput vocatur,qꝛ prin
cipiũ eſt plus ꝙ̄ dimidium,⁊ cũ oĩa
principia ſint difficilia multũ ĩpor-
tat prima ſuggeſtio,qua victa ſecu-
ra ſequitur victoria.Principalis er
go ſuggeſtio eſt prima inter ſugge-
ſtiões que vocatur caput ceterarum
de quo ait thema.Ipſa conteret ca-
put tuũ.Maria contriuit caput hoc
per ſublimẽ virginitatẽ.ſ.per oĩmo
dã ſpiritus integritatem,que nunꝙ̄
corruptiuo patuit.

In altera ſermonis parte oſten- Diuiſio.
dã quomodo ſuggeſtio demonis cõ
terit caput noſtrum.In altera quo-
modo beata vgo eiꝰ caput ↄtriuit.
Propter colloquiũ ⁊ propter lo- I.Ps.
cũ quem patres noſtri ſerpenti de-
derunt tantam habet comunicatio
nẽ ad nos,tãqꝫ aſſidue conuerſatur
nobiſcũ,vt impletũ ſit illud,quod ei
dicitur a domino.Suꝑ pectus tuuz
gradieris,et terram comedes cun- Ge.3.d.
ctis diebus vite tue.Pectus in ſa-
cra pagina

cra pagina denotat archanũ:vnde
Confeſſio i ꝓpterea dñs precepit,ꝙ ex aĩali im
pectore ho molato daretur ſacerdoti pectus:qꝛ
ſtie ſignat dum homo ſe vult ſacrificare deo de
bet dare pectus.ideſt omnia ſecreta
ſua ſacerdoti,detegendo ea ſibi in cõ-
feſſione.Unde pectus immolati ani
malis dicebatur pectuſculum eleua
tionis,qꝛ intentione venie celeſtis
debes ei aperire etiam minimũ pec
catũ:vt remiſſionẽ cõſequaris a deo
qui talem poteſtatem dedit homini
bus:vt quorum remiſerint peccata:re
Joh.20.f. mittantur eis.Pectus ergo viri chri
ſtiani dr̃ eleuationis:qꝛ dum loquit
ſacerdoti ſecreta pectoris ſui:deo lo
quitur ad veniam conſequẽdã.Pec
ctus autem diaboli eſt ſubmiſſionis
ideoqꝫ dictum eſt ei.Super pectus
tuũ gradieris ⁊c.Qui ſupra pectus
ãbulat terre aptat ſecreta ſua.Nec
Johã.3.d. mirum qm̃ qui de terra eſt:de terra
loquitur:⁊ terrenis loquit.i.pctõri-
bus,nam demõ ſecreta pectoris ſui
peccatoribus cõmunicat,vt eos ad
ſuã deducat calliditatẽ,imo ad mor
tẽ eternã,quod notat ibi.Terrã cõ-
medes cũctis diebus vite tue.Uita
demonis vſqꝫ ad iudiciũ diẽ perdura
bit,qd̃ ſenſit ille qui dixit.Ue terre
Apoc.8.d. ⁊ hitãtibꝰ ĩ ea:qꝛ deſcẽdit diabolꝰ
ad vos hñs irã magnã,ſciens qꝛ mo
dicũ tempus habet.Modicũ tẽpus
Immiſſio (vt inquit gloſa)eſt vſqꝫ ad iudiciũ,
cogitatio- quia ibi conterent fluctus eius:⁊ vi
num mala ta eius.Nã decipere hoĩes arbitra-
eſt. tur:ꝙ eſt vita ſua,deceptio noſtra eſt
vita ſua.Et ad hoc immittit pectori
nr̃o aſtuciã pectoris ſui:ſicut vetula
que vt iuuenculã decipiat,eãqꝫ ven
dat mecho ſiue amaſio,fingit,ꝙ ei
vult reuelare arcana pectoris ſui.
Sic demon:vt nos ad lupanar pec
cati deducat inſpirat nobis turpiuz
cogitationes,⁊ calliditatis aſtucias
⁊ machinationes peſſimas,etiã eas
quas nunꝙ̄ vidimꝰ:nec arbitrati ſu-
mus,nec alias cogitauimus.Ut au
tem cõterat caput noſtrum.ideſt in
tentionem mentis noſtre diſſoluat

hoc malum operatur demon in me-
moria noſtra depingens ibi reptilia Job.17.c.
et ſerpẽtia,et turpia,de quo beatus
Job dolens ait.Cogitationes mee
diſſipate ſunt torquẽtes cor meum.
Noctem verterunt in diem:⁊ rurſuz
poſt tenebras ſpero lucem.Si ſuſti
nuero infernꝰ domus mea eſt.Priꝰ
ꝙ̄ demon immittat cordi noſtro co-
gitationes prauas,adnititur:vt tol-
lat bonas:vnde dñs dixit.Uenit
diabolus:⁊ tollit verbum de corde Luce.8.b.
eorum.Et propterea dixit Job.Co-
gitationes mee diſſipate ſunt:nam Joh.10.b.
lupus rapit,⁊ diſpergit oues.ideſt Nox eſt cõ
bonas cogitationes:vt poſtea ma- templatio.
ctet,et perdat aĩam.Ex hoc infertur
maximum documentum:quod et in-
fert reſolutiſſimus Gabriel in tertio
ſententiarum videlicet ꝙ homo de-
bet inſiſtere bonis cogitationibus
ne vincatur a demone:,quia dũ iſte
permanẽt ĩpoſſibile eſt:ꝙ vincamur
cũ nec ſenſus noſter poſſit intende-
re bonis et malis ſimul.Demon er-
go ſciens ꝙ boni cogitatꝰ noſtri mẽ
tem ꝓtegunt:atqꝫ muniunt:eos diſ
ſipare ſatagit nõ in viris ſtultis:qꝛ
hij nichil diſpergendũ habent:cum
iam ſint ipſi extra ſe rapti in oẽm vẽ
tũ.Sed cogitationes virorum nomi
natorum conatur diſſipare:quod fle Tre.1.a.
bat ille qui dixit.Quomodo ſedet
ſola:ideſt ſine bonis cogitationi-
bus,ciuitas plena populo,q̃ antea
eis plena fuit,nũc autem etiã diſpſe
ſunt lapides ſctũarij in capite oĩm
platearum.Uiri peſtilẽtes q̃ de hoc nõ
curãt:ea facilitate preſtant aditum
tam bonis cogitatibus ꝙ̄ malis:ſed
viri vere chriſtiani plurimum dolẽt
dum ſe diſtractos conſpiciunt,ideo
qꝫ dixit Job.Cogitationes mee diſ-
ſipate ſunt,torquentes (inquit) cor
meum.q.d.nõ faciliter abſtulit a me
inimicus bonas cogitationes meas
quia prius torſit cor meum quadam
vi retrahens illud a bonis,⁊ aptans
illud malis.Noctẽ inquit verterũt
in diem:dum quietem anime mee,ac

ſimplicitatem meam turbare nitun-
tur. Eſt intus in anima noſtra bona
nox, qua queſcit mēs a negocijs diur
nis, oſtium claudēs ſuper ſe dicens.
Ps.13.8. Nox illumiatio mea ī delitijs meis
Nam illa nox obſcurum non habet.
ſed ſolitudinem et vacationem ad
videndum ꝙ ſuauis eſt dominꝰ. In
hac felici nocte erat ille qui dicebat
Luce.11.a. Noli michi moleſtꝰ eſſe, iam oſtiū
meū clauſum eſt, ⁊ pueri mei mecuꝫ
ſunt in cubili non potero ſurgere.
Sic eſt animus hominis cum habet
ſecum bonas cogitationes ſuas: et
claudit euagationem ſuam, tamē de
mō ad oſtiū memorie īportune pul
ſat, vt noctem vertat in diem. ideſt
quietē ī negociationem ſecularem,
que eſt ſagitta volans in die: qua
demon percutit nos. Si autem poſt
hunc diem: poſtꝙ fuerimꝰ negocijs
implicati rurſum ad quietem redire
contingat: inſtat demon: vſqꝫ dum
totaliter euellat quietem a corde no
ſtro, quod ſi deo permittente, nobis
euenerit, dicamus tamē cum beato
Job. Si ſuſtinuero: infernus domꝰ
mea eſt. Ecce ad quantum malum
vult nos demō perducere: ecce ſi ſu-
ſtinemus eum: quomodo franget ca
put noſtrum: ita vt cum David ge-
Ps.114. mentes dicamus. Circundederunt
Cor pecca me dolores mortis: ⁊ pericula infer
toris eſt in ni inuenerūt me. Si cor iuſti, vt ait
fernus. ſapiens. eſt ſicut paradiſus in be-
nedictionibꝰ: cor peccatoris malis
cogitationibus plenum optime com
paratur inferno non ſolum quia dā
pnatꝰ eſt ad illū, ſed quia imago illius
eſt. Sicut nulla eſt expreſſior imago
paradiſi ꝙ cor iuſti hoīs, ſic nulla eſt
imago expreſſior inferni ꝙ cor dere
licti peccatoris, qui cogitationibus
īmundis deditus eſt. In inferno de
mones habitāt, de corde quoqꝫ pec
catoris dicit. Babilon facta eſt ha-
Apo.18.a. bitatio demoniorū. Babilon inter-
pretatur confuſio, ⁊ eſt cor peccato-
ris: quod multitudine cogitationum
demon confundit: nam dum reuerti
tur ad iſtum infernum, non venit ſo
lus: ſed aſſumit alios nequiores ſe Luce.11.d
et ingreſſi habitant ibi. Demones
ergo qui demorantur in aere caligi-
noſo, recurſum habent ad hunc in-
fernum: in quo demorantur etiā dū
nos faciunt detineri in cogitatio-
nibus prauis. Tunc ſane cōterit dia Eſa.1.b.
bolus caput noſtrum, ⁊ fit omne ca
put languidum, nec mirum quia de- Luce.10.e
ſcendens homo a hieruſalem in hie
rico incidit in latrones, qui tot pla-
gas ei imponunt, quot malas cogi-
tationes īmittunt. Immo caput no-
ſtrū peſſundant, et ſub pedibꝰ agūt
quod ſenſerat ille qui dixit. Vene- Job.19.b.
runt latrones: et fecerunt ſibi viam
per me. Anima ergo et cor peccato-
ris eſt tanꝙ via tranſeuntibus, non
quibuſcunqꝫ ſed cogitationibꝰ dia- Latrones
bolicis, que furantur merita noſtra, ſunt mali
et bonos habitus mentis. et virtu- cogitatus.
tes infuſas et acquiſitas. Cum ergo
immunda cogitatio tranſit per cor
tuum, dic anime tue. Attēde tibi, ne
furetur caſtitatem tuam hec. Cū au
tem ſuperbie tumor tangit cor tuuꝫ
dic tibi. Caueas ne furetur hic hu-
militatem tuam. Cum autem auari-
tia in animum tuum intrauerit, vide
as ne furetur paupertatem ſpiritus
tibi neceſſariam. Cum autem ira ſub
ierit animum tuum. obſerua: ne fu-
retur manſuetudinem aīe tue. Dum
ingluuies tēptauerit te, vide ne ſub-
ripiat tuam parcitatem. Inſuper ad
uerte: ꝙ latrones dicuntur a laten-
do et ſic fures quos diximus lati-
tant: vt ſub ſpecie boni ſecurius fu-
rentur. Et primo pauca furantur, de
inde quia non puniuntur: furantur
maiora, cum autem eos graſſari per
mittis ad omnia deſiderabilia tua
manum mittunt, vnde predictꝰ Job
ſic anxius conqueritur. Spoliauit Job.19.b.
me gloria mea: et abſtulit coronam
de capite meo: deſtruxit me vndiqꝫ
et pereo et quaſi euulſe arbori ab-
ſtulit ſpem meam. Ecce ad quantuꝫ
malum deuenit caput .i. prima ſug-

geſtio demonis per quam expolia-
tur caput noſtrū. ideſt ſuperior por-
tio rationis. Spoliat ergo nos dia-
boli ſuggeſtio: et primo aufert glo-
riam. ideſt iuſtitiam cui gloria debē
tur: aufert gloriam. ideſt ius adipi-
ſcendi gloriam: que ſolum per virtu
tes acquiritur: quia dominus virtu-
tum ipſe eſt rex glorie: nec eam pre-
ſtat niſi virtutibꝰ ornatis. Magno
igitur dolore proferendum eſt: ſpo-
liauit me gloria mea. Serpens cal-
lidior qui primos parentes a iuſti-
tia origiali ſpoliauit, etiā nos quot
tidie gloria noſtra ſpoliat: vt videa
mus nosipſos eſſe nudos omni vir-
tute, vnde cōſequenter additur. Et
abſtulit coronam de capite meo. Ve
lut vltimum malum hieruſalem fle-
Treñ.1.b. bat. Hieremias dicēs. Facti ſunt ho
ſtes eius in capite. Qñ capiti nr̄o
quis nocet, et reliquum corporis le-
dit. Demō a capite vſqꝫ ad calcaneū
intendit, tamen deterius ferit in ca-
pite, vnde poſtꝙ Job dixit. Abſtulit
coronam de capite meo, ſtatim addi
dit, deſtruxit me vndiqꝫ. Et vt inue
ret ꝙ etiam plantā eius leſerat, ſub-
Demon ca iunxit. Quaſi euulſe arbori abſtu-
put cum pe lit ſpem meam. Sicut iuſti caput cū
dibus ⁊ in- pedibus et inteſtinis agni vorare
teſtinis le- iubentur: ſic antiquus ſerpens eos
dit. deuorare nititur: vel ſaltim illis tri-
bus locis nocere, quod egregie no-
tat Gregorius dum ait. Bona no-
ſtra tribus modis antiquus hoſtis
inſequitur vt videlicet hoc quod re-
ctum coram hominibus agitur: ī in-
terni iudicis conſpectu vicietur. Ali
quando namqꝫ in bono opere inten
tionem polluit: vt omne qd̄ in actio
ne ſequitur: eo purum mundūqꝫ non
exeat: quo hoc ab origīe perturbat.
Aliquando vero intentionem boni
operis viciare non preualet: ſed in
ipſa actione ſe quaſi in itinere op-
ponit: vt cum per propoſitum mētis
ſecurior quiſqꝫ egreditur, ſubiuncto
latenter vitio, quaſi ex inſidijs peri-
matur. Aliquando vero nec intētio-
nem viciat: nec in itinere ſubplantat.
ſed opus bonum in fine actionis il-
laqueat: quātoqꝫ vel a domo cordis
vel ab itinere operis longius receſ-
ſiſſe ſe ſimulat: tanto ad decipiendū
bone actionis terminum aſtutius ex
pectat: et quo incautum queqꝫ qua-
ſi recedendo reddiderit: eo illum re-
pentino nonnūꝙ vulnere durius: in-
ſanabiliuſqꝫ transfigit. Intentioneꝫ
quippe in bono opere polluit: quia
cum facilia ad decipiendum corda
hominum ꝯſpicit: eorum deſiderijs
auram tranſitorij fauoris apponit
vt in his que faciunt recta, ad ima
appetenda tortuoſitate intentionis
inclinentur. Unde recte ſub iudee
ſpecie: de vnaquaqꝫ anima miſere i-
tentionis laqueo capta per prophe
tam dicitur. Facti ſunt hoſtes eius Treñ.1.b.
in capite. Acſi aperte diceretur. Cuꝫ
bonum opus non bona intentione
ſumitur, huic aduerſantes ſpiritus
ab ipſo cogitationis exordio princi
pantur: tantoqꝫ eam plenius poſſi-
dent: quāto ⁊ per initium dominan-
tes tenent. Cum vero intentionem
viciare non preualet: in via poſitos
laqueos tegit: vt in eo ꝙ bene agi-
tur: cor ex latere ad vicium deriue-
tur, quod intellexerat, qui dixit. In
via hac qua ambulabam abſconde Ps.141.b.
runt laqueum michi. Cum vero an-
tiquus hoſtis neqꝫ in exordio tem-
ptationis ferit: neqꝫ in itinere actio
nis intercipit, duriores in fine pa-
rat inſidias. Que tanto nequius ob
ſidet: quāto ſolum ſibi remāſiſſe ad
decipiendum videt. Has nāqꝫ inſi-
dias fini ſuo appoſitas ꝓpheta con Ps.55.b.
ſpexerat: cū dicebat. Ipſi calcaneum
meū obſeruabūt. Qꝛ eñ in calcaneo fi
nis eſt corporis, qd̄ ꝑ hoc niſi terminꝰ
figurat actiōis? Siue ergo maligni
ſpūs ſiue praui quiqꝫ homines illoꝝ
ſuperbie ſequaces calcaneum obſer
uant, cum actionis bone finē viciare
deſiderant. Unde ⁊ eidē ſerpenti dr̄.
Ipſa tuum obſeruabit caput: et tu Gen.3.c.
calcaneū eiꝰ. Caput quippe ſpentis

obſeruare eſt: initia ſuggeſtiõis eiꝰ
aſpicere: et manu ſollicite conſide-
rationis a cordis aditu funditꝰ ex-
tirpare. Qui tamẽ cum ab initio de-
prehenditur: percutere calcaneum
molitur, quia ⁊ ſi per ſuggeſtionem
prima intentione non percutit: deci
pere in fine intendit. Si autẽ ſemel
cor in intẽtione corrumpitur, ſequẽ-
tis actionis medietas; ⁊ terminꝰ ab
hoſte callido ſecure poſſidetur, qm̃
totã ſibi arborem fructus afferre cõ
ſpicit: quam veneni dente in radice
viciauit. Hactenus ille oſtendens
quomodo caput demonis .i. prima
ſuggeſtio conterit caput noſtrum .i.
intentionem cum reliquo totius cor
poris, quia dum caput conterit vſq;
ad pedis plãtam inficit. Caueas er
go ne tibi dicatur. Ipa ꝯteret .c.t.
¶ Poſterior pars, ubi oſtenditur ꝙ
nil potuit contra dei matrem, ⁊ mul
tum ipſa contra eum, ita vt eius ca-
put contereret.
¶. Viſo dãpno noſtro lucidius in-
telligetis victoriam matris dei, que
malleus demonis eſt: quã ⁊ ſi percu
tere demon potuit, ferire tamen nõ
valuit, nec aliquo modo viciare. Mi
rũ quidem eſſet, ſi virga mellea feri
res lapidem et non inficeretur, nec
vngeretur a melle: nec aliquid ſua-
uitatis reſeruaret ſibi. Nos ita po
roſi: ⁊ blandi ſumus, ꝙ ſtatim imbi-
bimus demonis mũdi et carnis dul
cedinem ſicut mater noſtra eua: que
vidẽs pomũ ad veſcẽdũ ſuaue, ilico
eiꝰ amore capta ẽ. Pomo ſuaui pcu
tit nos demon; nõ vt feriat, ſed vt al
liciat; quia per blandicias decipere
nouit, que nimis adherent ſenſuali-
tati, vñ Auguſtino teſte Neceſſe eſt
vt viſis tangamur, ſicut neceſſe eſt,
ꝙ in arena molli remaneant veſti-
gia colubri. Nos molles ſumus, ve-
nerea excitant libidinem noſtrã, ter
ribilia excitant furorem, opes auari
ciam: honores ſuperbiam: quia pri-
mis motibus neceſſario agitamur,
maria tamen non ſic, quoniã autore

Salomone. Veſtigia colubri nõ in-
ueniuntur in petra, qr demonis ſug- Pue.30.c.
geſtio non potuit excitare matrem
dñi nec primo ad illicita. Hic aduer
te ꝙ duplex eſt motus: alter enim dicit
primo primus: alter autem ſecundo
primus. Primo primus quando in Duplex eſt motus ſenſualis.
ſola meraq; ſenſualitate cauſat in-
ſultus, qui non eſt peccatum nec ve
niale. Motus aũt ſecundo primus
dr quãdo ratio aliquãtulũ aduertit
tñ omiſſiue ſe hz: tũc eſt pctm̃ venia
le, qñ autẽ plene aduertit: ⁊ conſen-
tit eſt mortale. Beata virgo caruit
omnibus iſtis motibus: non ſolũ ra
tione mortificationis pleniſſime, ſed
quia carebat fomite peccati: vnde
aura nulla potuit eam allicere. Sed
forte inſtabis, nõne quod eſt natu-
rale, vbicũq; ſit inuenitur idẽ? Na-
turalr arridet caro pulcherrimis, ⁊
gaudet dulcibus. Cũ ergo qd natu-
ra dat nemo negare poteſt, cur dicis
in carne virginis non inueniri pri-
mũ motum? Hic recurrendũ eſt ad Mala oſtiaria ſenſualitas.
primũ ſmonẽ, vbi vidimus immunẽ
virginem a pctõ origiali, ex quo no-
bis prouenit, ꝙ caro noſtra ſit pro-
cliuis ad peccatum actuale. Cum er
go maria illo caruerit, nullum mo-
tum carnis ſenciebat. Nos habemꝰ
ad oſtium ſenſuum puellam inuere-
cundam, de qua dicitur. Super filiã Eccli.42.b
luxuriſoam firma cuſtodiam, ne in-
uenta occaſione abutatur ſe: ⁊ cõfun
dat te. Hec eſt lex pcti que dum qs
pulſat, ſtatim arridet: ſi iocundũ au
dit: ſi autem precioſum concupiſcit.
Deniq; añq̃ dña ſua .i. ratio reſpõ-
deat: ipa ſe offert: et ſemper ſtulte lo
quitur, donec a ſuꝑueniẽte rõne cor
ripiatur. Maria vero hac oſtiaria ca-
rebat; ſola ratio ſedebat i portis ſẽ
ſuum ſuorum: ideoq; ſemper loque-
batur recte: aliis negationem inge-
rens ſcilicet malis: aliis affirmatio-
nem ſcilicet bonis. Vide Gerſon ſu
per magt tractatu .5. vbi aſſerit ma
riã non moueri turpibus: quia veſti
gia colubri non inueniunt in petra.
Videamus

Videamus quomodo maria eſt pe-
Maria eſt petra ob .12. que preſtat nobis tra, et poſtea videbis quõ caret ve-
ſtigiis. Maria nõ ſolũ dr petra, qr ſi
bi conſtans, vel ſolũ ꝙ caput ſerpẽ-
tis contriuit ſ; ad noſtrã vtilitatem
dr petra, qm̃ ſcriptũ eſt. Et petra re
fugiũ herinatiis, alia littera hz le-
Ps.103. poribus, qr lepuſculus plebs inuali
da collocat in petra cubile ſuũ. He
ricius eſt peccator ſpinis pctõrũ vn
diq; circũſeptꝰ. Lepuſculꝰ plebs i n-
ualida eſt pauper homo miſer et pu
ſillanimis et inermis, quẽ demõ iã
iam minat ad mortẽ. talibꝰ btã ma-
ria eſt petra refugii, et ſecuritatis.
Eſt ergo lepuſculꝰ ſapiẽtior ſapien
Pue.30.d tibus huius mũdi vt dicit ſalomon
qr maior eſt ſapientia cõfugere ad
virginez, ꝙ ſuis viribus confidere.
Secundo ipa eſt fugiẽti latibulum
a laqo venãtiũ ⁊ a diabolo ⁊ a bel-
lo tentationũ. vnde in libro iudicuz
Jud.20.f. dr. Qui potuerũt fugere gladiũ ſede
runt in petra remon ꝙ interpretat
altitudo et eſt btã v̾go ab aereis po
teſtatibꝰ deffendẽs. Tertio ipſa eſt
Eſa.32.a. vmbraculũ penitẽti iuxta illõ. Erit
vir ſicut q abſcondit a vẽto ⁊ ſicut
vmbra petre prominẽtis in terra de
ſerta. Petra deſerti maria ẽ, de qua
exiit agnꝰ dei dñator terre. Iſta pec
Eſa.16.a. catori penitẽti ponit vmbram ſuam
quaſi noctẽ in meredie: vt habitent
apud eã fugitiui ⁊ rei timẽtes ſentẽ
tiam iudicis, et ingredientes petraz
Eſa.2.d a facie fortitudinis dñi. Quarto ip
ſa eſt teſtimonium cõfitenti et obe-
dienti, vnde in pſalmis dicit, ꝙ ipa
Ps.88. eſt pro nobis teſtis in celo fidelis,
Joſue.f vnde Joſue vltio dr. Lapis iſte erit
vobis in teſtimonium, qd audieritis
oia verba que locutꝰ eſt nobis dñs
ꝓpter ꝙ ſemper ſolemꝰ dicere. Cõ-
fiteor deo et beate marie virgini ⁊c.
Quito ipſa eſt medicamẽ aie lãguẽ-
ti ex vulneribꝰ pctõruz ꝓteritoꝝ vñ
Job.29.a. Job ꝑcuſſus aiebat. vtinã eſſẽ iuxta
dies priſtinos, qñ petra fũdebat mi
chi riuos olei ad curationẽ .ſ. vulne
rum meorum, dehuiꝰ olei defectu con

querit Eſaias dicẽs. Vulnꝰ liuor. ⁊
plaga tumens non eſt ⁊c. nec fota Eſa.1.b.
oleo ⁊c. Sexto ipſa eſt fundamẽtuz
edificãti qm̃ xp̃s ait. Ois qui audit Mat.7.d
verba mea ⁊ facit ea ſimilis eſt hõi
edificanti ſupra petrã, ne .ſ. corruat
edificium ſuum, marie igit exemplo
fundati eſtote. Septio ipa eſt refri-
geriũ laborãti et eſtuãti. ꝗ loqmini
ad petrã et ipa dabit vobis aquam Nu.20.b
qm̃ õ v̾gini deuoto dr. Data ẽ ei aq̃
de petra altiſſima, et requies ſitiẽ de
lapide duro. Ergo ipa eſt ſolatium Ps.80.
iuxta illõ. De petra melle ſaturauit
eos. Et alibi dr. vt ſugeret mel de
petra. Nono ipſa eſt recliatoriũ qe-
ſcenti, vnde iſte eſt lapis, quẽ vir iu-
ſtus, poſt labores reqeſcere cupiẽs
ſupponit capiti mentis ſue: vt ſopi-
tis ſenſibus exterioribꝰ a curis mũ-
di videat ãgelos dei ⁊c. Decio ipſa Gen.28.c
eſt reclinatoriũ aureũ de quo agitur
in cãticis, vñ qñ rex noſter xp̃s qe-
uit i lectulo florido vteri eiꝰ hũc la Deu.32.b
pidẽ ſuppoſuit capiti ſuo. Undecio
ta virgo eſt adiutoriũ dimicanti, vñ
in libris regũ vocauit ſamuel nomẽ Cãt.3.d.
loci illiꝰ vbi ꝑcuſſit dñs philiſteos
lapidẽ adiutorii dicẽs, huc uſq; auxi
liatꝰ ẽ nobis dñs. Duodecimo ipa 1.re.7.c
eſt corona triũphãti, qr ſcriptum eſt.
Vincenti dabo calculũ candidũ. Et Apo.2.e.
in pſalmo dicit. Poſuiſti dñe ſuper
caput eiꝰ coronã de lapide precioſo
Ecce igit quomõ hec btã petra eſt Ps.20.
refugiũ metuẽti, latibulũ fugiẽti, vm
braculũ penitẽti, teſtimoniũ cõfitẽti,
medicamẽtũ languẽti, fundamẽtum
edificãti, refrigeriũ laborãti, reclina
toriũ quieſcẽti, ſolatiũ amãti, Adiu-
toriũ dimicãti, corona triumphãti.
Lapis ergo iſte diaboli caput conte
rens etiam nobis preſtat, vt victo-
res efficiamur et per eam poſſimus
eum vicere, vñ vox totiꝰ populi dei
confidentis in auxilio marie eſt iſta
qua ſerpẽti dicimus audacter. Ipſa
cõteret .c.t. Nõ putes vincere nos,
nec audeas inuadere, quoniam ipa
conteret caput tuum, que parata eſt

nobis auxilium exhibere. Eya ergo
fratres ſi quis veſtrum indiget refu
gio ſiue vmbraculo aut medicami-
ne pulſate mariã, ne preualeat cõtra
vos inimicus, quẽ tam ſtrennue illa
proſtrauit. Ut primum initium ſug-
geſtionis eius contereret, q̄r nec ve-
ſtigium inimici reperitur in maria,
q̄ propterea figuratur in lapide illo
paruulo, qui ſtatuam pcuſſit, de qua
dicitur. ſtatuã grandis et ſublimis
Dañ.2.e. ſtabat contra te. Huius caput ex au
ro optimo erat, pectus autẽ et bra-
chia de argento porro venter et fe-
mora ex ere. Tibie autẽ ferree pedũ
quedã pars erat ferrea, quedam aũt
fictilis. Uidebas ita donec abſciſus
eſt lapis de monte ſine manibus, et
percuſſit ſtatuã in pedibus eius fer
reis et fictilibus, cõminuit eos. Tũc
cõtrita ſunt pariter ferrum, teſta, es
argentum, et aurum, et redacta qua
ſi in fauillã eſtiue aree, q̄ rapta ſunt
vento, nulluſq; loc⁹ inuentus eſt eis
Lapis autem q̄ percuſſerat ſtatuã,
factus eſt mõs magnus, et impleuit
Statua Danieus ē maria. vniuerſam terrã. Hic aduerte q̄ ſta
tua hec eſt ipſe ſerpens callidior, q̄
ſe in varias mutat formas, apparẽs
ſingulis prout vult. contra celi regi
nam ſtetit in forma ſtatue grandis ⁊
ſublimis q̄r eius altã et grandem
ſublimitatem ingerebat ei, vt eam p
Cãti.5.e. prijs armis debellaret. Nã adula-
tor ſanctorum eſt demon, q̄ ex ipſis
heroicis viris ydola facit, eiſq; inge
rit ea colenda. Et ſic volebat, vt ma
ter dei propriam ſtatuam adoraret
ydolatra ſui. Sic ergo demon age-
bat ſtatuam, eamq; in mente virgi-
nis erigebat dicens. Caput tuum au
rum optimũ eſt, q̄r ex pgenie regali
dauid oriunda. tibiq; iure debetur
apex regni. Pectora tua ſunt argen
tea non ſolum q̄r per ſapientiã opti
mum reddunt ſonum, ſed et brachia
extenta per bonorum operum famã,
que vndiq; volat. Porro venter et
femora tua nõ ex voluntate carnis,
aut ex muliebri voluptate cõſtant, ſ;
ex ere, q̄m ex te orietur meſſias, de
quo per prophetam dicitur, aſpect⁹.
eius quaſi ſpecies eris candentis
Tibie autem tue per fortitudinẽ fer-
ree ſunt, quia tu es illa fortis mulier
quam ſalomõ optabat cernere. Pe-
des autem tui partim ferrei per con
ſtatiam oĩa portãtes: partim ſunt lu
tei per humilitatem, que eſt omnium Dañ.10.b
virtutum baſis et fundamẽtum. Eu
ge euge viderũt oculi noſtri q̄ altiſſi
ma ⁊ pfunda eſt hec puella, q̄ caput
aureũ habet per celſitudinem regiã
et pedes luteos, per humilitatem.
Non eſt ſimilis tui in ſanctis dñia:
His ⁊ ſimilibus adulationibus ſer
pens callidior blandiebatur virgi-
ni, ſicut blanditus eſt eue dicens.
eritis ſicut dij. Maria vero que ſine
manibus ſe credebat. i. ſine operib⁹ Geñ.3.b.
condignis, lapis paruus fuit, q̄r par
uula erat in oculis ſuis, ideo fortι⁹ p
cuſſit figmentum demonis, totumq;
redegit in puluerem, quo eum ceca-
ret. ne matrem dei poſſit cognoſcere
Sed quero a te o maria cur demo-
nem percutere cepiſti per pedes: da
uid pater tu⁹ per caput incepit go-
liam debellare, tu autẽ ſtatue pedes
incipis cterere, vt ad caput conterẽ
dum peruenias, cum ſignanter dica Prim i re.
tur ſerpenti, ipſa conteret caput tuũ. 17.f.
Audite fratres audite marie integer
rimam victoriã q̄r veſtigia colubri
non inueniuntur in petra, nec prima
ſuggeſtio demonis habet locũ i ma
ria, q̄ ideo a pedib⁹ incipit obtinere
victoriam, ne poſſit inimic⁹ in atrijs
eius ponere pedes ſuos, anteq̄ eos
ponat cõteritur machinatio ei⁹ in ca
put ſuum, quoniã a planta pedis vſ
q; ad verticẽ debellauit eum maria Primi mo-
vnde propterea dictum eſt. Nulluſ tus primo
q; locus inuentus eſt eis ſcʒ ſugge- vincendi
ſtionibus demonis. Scdo incepit, ſunt
q̄r demon eam laudauerat poſtre-
mo de humilitate, et hoc minus pa
titur beata virgo, nam eius humili-
tas ignoratur etiã ab ipſa virgine, ⁊
ſolus nouit eã, qui reſpexit humili-

tatẽ ancille ſue. Tertio cepit a pedi-
bus, vt nos doceat ilico demoni ob-
uiare, ne dimittam⁹ eũ pedem figere,
nã niſi primos mot⁹ ac prias demo
nis ſuggeſtiões vicas, nõ exibis ab
ei⁹ dñio, vt ptʒ in filijs iſrael, q̄ nullo
mõ potuerũt a captiuitate exire, doec
primogeniti pharaonis mortui ſunt

Sermo.liij. pro tertio Sabbato quadrageſime de potentia peccãdi.

Ipſa cõteret caput tuũ. Geñ.3.c.

Inuocatio ad virginẽ intuẽdam pro ſalute oculorum.

IN primo ſermõe fra-
tres, Si meminit cha-
ritas vrã, virginẽ ma
trẽ poſuim⁹ cuſtodẽ
capitis nr̃i, vt tutos
eſſe valeam⁹ neceniʒ
nos ipſi ſufficim⁹ ad cuſtodiendũ ca
pita nr̃a, q̄n ipſa pri⁹ vulnerat inimic⁹
q̄ reliquũ corp⁹ ideoq; ppheta dũ
mala nr̃a plãgeret, a capite incepit
Eſa. prio. b dicẽs. Omẽ caput lãguidũ ⁊c. hoc er-
go diligẽci⁹ tueri opʒ. et in hoc pri-
mit⁹ cuenit viſui ſubuenire, q̄ eſt pri
cipalis ſenſus in capite, non ſolũ ſi-
bi, ſed toti corpori deſeruiẽs. Tñ ſi-
cut viſus eſt diuerſimode ſe habẽs,
ſic diuerſimode ſubijcitur ei. Iſte er-
go ſenſus in varijs aĩalib⁹ varie ſe
habet, q̄r in q̄buſdã ad viſum coopa
tur claritas, ſicut in aq̄lis, in q̄buſdã
obſcuritas ſicut in catis, in q̄buſdaʒ
ỽo mediocritas ſicut in veſptilioni-
bus ⁊ noctuis. Sic vere cũ viſus et
Uiſus tripliciter ſe habet. ỽtus diſcretionis ſit iter alias virtu
tes nobilior, pro eo. ſ. q̄r q̄cunq; re-
mota ſue ſubiacent poteſtati (q̄r ſcʒ
hõ poteſt viſu intellect⁹ ſui cogita-
re ac iudicare nõ ſolũ de pñtibus et
mũdanis, verũetiã de remotiſſimis
ſcʒ infernalib⁹ ⁊ ſupnis. Tñ viſus
diſcretiõis in varijs varie variatur.
Aliq̄ eñ bñ vidẽt in die, ⁊ male i no
cte ⁊ in obſcuritate negociorũ ſecu-
lariũ, q̄r ſcʒ ſagaces ſunt in ſpũalib⁹
Mar.13.d. et ignari in tpalibus. Et iſtis dicit.
Uidete, vigilate, et orate. Aliq̄ vero
ſunt econuerſo, q̄r ſcʒ bene vidẽt in
nocte negociorũ tpaliũ, male vero
in die ⁊ claritate rex ſpũalium, ſicut
ſunt cati. i. mundani ſapiẽtes, q̄ ad
inſidiãdũ mulierib⁹ ⁊ paupib⁹ ſemp
vacãt, vñ lr̃aliter dicũt. Nox illumi
natio mea in delicijs meis aliqui ỽo
de vtroq; participant. q̄r nec ex toto Ps.138.
volũt diẽ ſpũaliũ, nec ex toto noctẽ
tpaliũ, ſed vtrũq; participãtes vo-
lũt duob⁹ dñis ſeruire, ⁊ de vtroq;
cogitare. Hij ſunt ſimplices ſecula-
res, q̄ more veſptilionũ aliq̄d lumi-
nis deſiderãt, nec ex toto eẽ volũt in Johã.12.e
pctõx caligie, iõ eis dr̃. Adhuc lumẽ
modicũ in vobis eſt. Hijs tripliciter
ſe hñtibus, tripliciter eẽt ſubueniẽ-
dũ, ſʒ oibus ſufficiẽs remediũ vobis
oñdã. Sit oculi veſtri ſicut oculi an Ps.122.
cille in manib⁹ dñe ſue btẽ marie p
maneãt in ea oculi nr̃i, ⁊ tũc optime
ſe habebũt. Faciam⁹ ⁊ nos ſicut illi Exo.25.b.
de q̄b⁹ dr̃. Duos q̄q; cherubĩ aureos
⁊ pductiles facies ex vtraq; pte ora
culi, verſis vultib⁹ in ppiciatorium,
q̄ opiẽda ẽ arca. Propiciatoriũ, quo
de⁹ nobis fuit ppicius btã virgo eſt Maria ſeruat oculos ſuorum.
btũs erit, qui vultum ſuum verterit
i eã tergo dato oĩ negocio pphano,
q̄r cherubin reſpiciũt in eã, quos vt
imitemur ppiciatoriũ reſpiciẽtes ei
offeramus aue maria.
In priori ſermõe vidim⁹ quomo Argumentum dicendorum.
do beata ỽgo cõtriuit caput ſpẽtis Ps.xc.
p caput ſuggeſtionis ei⁹ initiũ itel-
ligẽtes, vt dicit gloſa. Nã cum ipſa
haberet diſcretionẽ ſpũum, p ſpm̃ ſa
piẽtie ⁊ intellect⁹. oẽs cogitationes
et aſtutias ſathane prudenter ꝓui-
dit, et diligẽter precauit: ⁊ eas minu
tatim deiudicãdo cõtriuit, ita q̄ nul
la ei⁹ ſuggeſtio ad eã potuit appro Caput eſt ſuggeſtio.
pinquare iuxta illud ps. Et flagel-
lũ nõ appropinquabit ta. t. Hoc ſa-
ne caput btã ỽgo ctriuit vſq; ad in
carnationẽ dñi: Deinceps aũt altius
aſcẽdit, aliud caput magis altũ ctri
uit, vbi aduerte: q̄ caput vocat̃ initiũ
cuiuſlibet rei, vñ dauid ait. In capi-
te libri ſcriptũ eſt de me, q̄r in prin-
cipio pſalterij dr̃ d eo. Btũs vir ⁊c.

Initiũ ergo peccati eſt caput, quia
initiũ rei eſt caput eiuſdem. Iſtud
initiũ ſiue caput pcti magis eſt i no
bis ipſis ꝙ̄ in demone. Qnãuis autẽ
ſint in nobis multa peccandi princi
pia. ſ. ꝓnitas ad peccãdũ, ⁊ conſuetu
do, et fomes peccati, et adoleſcentia
cetera ꝙ huiuſmodi, ⁊ oĩa iſta dicã
tur capita ſerpentis: q̃ in aquis la-
chrymarũ conterenda ſunt, aliud tñ
caput eſt ceteris antiquius, altiuſqȝ
ac magis gñale, qd̄ dr̄ potẽtia pec-
cãdi. Ab iſto capite dũ egreditur et
extollit ſe, oĩa mala procedũt. Nam
iſtud caput debet abſcondi, ⁊ nunꝙ̄
Leui. 5.b. in actũ reduci, vnde ꝓpterea iuſſum
eſt in lege, vt caput turturis reduce
retur ſub alas eius. Et capiti hoſtie
imponebant manus ſacerdotes, qȝ
ſi te volueris deo immolare, adhibi
tione bonoꝝ opeꝝ debes potentiã
Leui. 1.a. peccandi tegere. Alioquin caueas,
Leui. 19. ne ſis hyrcus emiſſarius: qui ſuꝑ ca
put ſuũ etiam alioꝝ pctã deferẽs in
deſertũ feris lacerandũ proijcieba-
tur. Nam ſi ad vituperiũ iubetur le
proſus nudũ habere caput, quale iu
dicandũ eſt illud, ſuper quod iniqui
tates ſupergreſſe ſunt? ¶ Uidebi-
mus ergo in priori ſermonis parte:
Diuiſio. qualiter beata vgo iſtud caput pcti
ꝑ ſe, vel per filiũ ſuũ in ſeipſa cõtri-
uit. In poſteriori exponam pſalmũ
David, vbi hoc miſteriũ canitur.
Prima ps ¶ Tam periculoſa eſt peccandi po-
Potentia tentia, ꝙ multi dubitauerint, an ſit a
peccãdi qd deo, an volũtas noſtra habeat a deo
ſit. ꝙ peccare poſſit, dubitant ſiquidem
ꝙ rẽ tã periculoſam ille amator ho-
minũ dederit eis, maxime cũ vt no-
tat Scot⁹ nõ ſit de eſſentia liberi ar
bitrij, ꝙ peccare poſſit, immo a cul
pa ⁊ pena et miſeria liberior eſt iu-
ſtus qui peccare non põt, vñ Anſel-
mus ait. Poſſe peccare non eſt libe-
tas: nec pars libertatis. De hac ma
teria vide Scotũ l. 2. diſ. 23. ⁊. 44.
Et pondera dictũ Anſelmi, qui ait.
Poſſe peccare non eſt libertas, quia
nec eſt poteſtas: vnde poſſe peccare
non eſt poſſe: ideo vbi non eſt potẽ
tia nec libertas inuenitur, ſed impo-
tẽtia ⁊ captiuitas, nã peccare eſt de
ficere a debita rectitudine, qui autẽ
deficit a rectitudine debita captiu⁹
⁊ obligatus fit per deformitatem, et
debitor non ſolum deo ſed demoni
Nã pctõr non ſolũ eſt debitor deo
ſed demoni: deo debet rectitudinem
quã dimiſit, demoni aũt ſubditur ꝑ
deformitatẽ. Ecce igitur quomodo
poſſe peccare nõ eſt libertas, nec ps
libertatis, ſed eſt captiuitas quedã
qua deficere poteſt virtus mea. Id
poſſumus qd̄ de iure poſſumus, pec
catũ aũt cõtra oẽ ius, vnde potẽtia
peccandi nõ eſt potẽtia, nã potẽtia
peccãdi multã ĩpotẽtiã ꝓſupponit,
nimiãqȝ fragilitatẽ, ac ſi ſatis lau-
daſſes coram amicis vas, qd̄ habes
repoſitũ ĩ theſauris tuis: ⁊ vt illud
eis oſtẽderes: diceres familiari tuo
Heus affer michi vas illud ꝓcio-
ſum: ⁊ excellẽs qd̄ reperies in archa
mea, tñ videas, ne frãgas illud. Tũc
amici riderent, ⁊ intra ſe dicerẽt. Ui
dete quomodo eſt vas excellens, qđ
poſſit frangi. Dũ ergo poteſt frãgi
ꝓſupponit, ꝙ nec eſt aureũ, nec argẽ
teũ, ⁊ ꝙ eſt periculis ſubiectũ et ob-
noxiũ. Quod eſt vaſis poſſe frangi,
eſt aĩab⁹ poſſe peccare: iõ hec potẽ-
tia magnã ĩpotẽtiã ꝓõdit. Oẽ vas
qd̄ non eſt aureũ nec argenteũ. i. oĩs
ſpũs qui non eſt diuinus nec ange-
licus frangi ꝑ pctm̃ poteſt, ⁊ hoc eſt
poſſe peccare. Tale vas fuit btã vir-
go ante incarnationẽ dñi, nec mirũ
ꝙ poſſet antea deficere, qm̃ ⁊ angeli
fragiles creati ſunt mutãtes ⁊ nõ ſta
biles, ⁊ primi parẽtes peccare, ac de
ficere potuerunt, ſilr ⁊ maria, q̃ ideo
timebat ſibi anxiuſqȝ ſpũs eius erat
ne forte delinqueret, aut ꝓoccupare
tur aliquo delicto. Tamẽ incarnatio
nis tp̄e reddit̃ ĩpeccabilis. Nec em̃
decens erat, vt iam captiuari poſſet
que oĩb⁹ libertatẽ celeſtẽ afferebat.
Nec decuit, vt fragilis per impotẽ-
tiã remaneret, q̃ oĩpotẽtẽ redẽptorẽ

erat pariturã. Nec debuit iam time-
re, q̃ oĩbus afferebat amorẽ. Uide ſi
liber Alexandrũ ⁊ Thomã ⁊ Bona
uẽturã, quos adducit Gabriel in ter
tio di. tertia dubio primo, vbi ait. Cũ
fctm̃ ſanctoꝝ geſtauit in vtero ſuo,
tũc ſanctificata fuit cõformiter filio
ſuo, vt etiã impoſſibilis eſſet ad pec
Maria eſt candũ vt ſicut ĩpoſſibile fuit, ꝙ car-
impeccabi- nis eius integritas violaretur ſic im
lis. poſſibile eſſet, vt mentis eius ſancti
tas aliqua macula tãgeretur. Ad fi-
lium virginis mittit nos doctor iſte
loquens de vgine: qui tũc monſtra-
uit ſe eſſe filiũ honorẽ habẽs matri
ſue, ꝑ quã voluit in vtero ſanctifica-
re Iohãnẽ, vt oſtenderet, ita ſanctifi
catã vginẽ, vt alios poſſet ſanctifi-
care. Sed ad filium virginis redea-
mus, qui eo tp̄e quo fact⁹ eſt impec
cabilis, fecit etiã impeccabilẽ mrẽm
ſuã. A triplici cauſa potuit ꝓuenire
ĩpeccabilitas chriſti. Primo a pleni
tudine grẽ que concreata eſt in eo ſi
ne mẽſura, ita vt valeret ĩplere offi-
ſinus nrẽ humanitatis aſſumpte, ne
vnꝙ̄ deficeret in eo grã aliqua. Ex
hac plenitudine oẽs accepergũt, ⁊ pl⁹
maria tanꝙ̄ magis ꝓpinqua, qȝ pro
pinquior erat Iohãne, ideoqȝ ſuper
eũ ꝯfirmat̃ in grã. Per plenitudinẽ
Maria per grẽ ꝯſummate reddit̃ qȝ impeccabi
grãm cõfir lis, vñ Alex. ait vbi ſupra. Impecca-
matur. bilitas nõ ſolũ ꝯuenit ad ſtatũ glĩe,
ſȝ etiã ad ſtatũ ꝑfecte grẽ ſicut ĩ ho
mine iuſto ꝑſeuerãte in bono, q̃ nõ
habet poteſtatẽ peccandi in vltimo
inſtanti vite ſue, qȝ per merita prece
dentia obtinuit, vt tũc fieret ĩpecca
bilis, qui nõdũ eſt in ſtatu glĩe, ſed ĩ
ſtatu plene grẽ: qȝ ꝑſeuerãtia finalis
eſt ſtat⁹ plene grẽ. Hec ille, vbi ad-
uerte, ꝙ vt tenet ockam tp̄e incarna
tionis data eſt marie oĩs gratia ad
quã predeſtinata erat, que dari ſolet
in vltimo inſtanti vie et ſic per grẽ
conſummationẽ redditur impeccabi
lis: vnde Thomas de marie confir-
matiõe ait. Gratia ei ſupaddita fuit
que ita potentiam liberi arbitrij im-
pleuit, vt in cõtrarium flecti nõ poſ-
ſet. De hac ergo gratia dixit ei an-
gel⁹. Aue gratia plena, quia poſtea
ſubiunxit. Ne timeas maria, inueni
ſti em̃ gratiã apud dñz, grãz (inquit)
confirmationis, ne amplius timeas
ab eo ſeparari quia per grẽ plenitu
dinẽ iam es apud eũ in bono vt an-
gelus confirmata. Secũdo vt memi-
nit Henri. xp̄o ꝓuenit impeccabili-
tas ex vnione ad verbũ, qȝ tm̃ adhe
ſit verbo, vt vna ꝑſona fieret cum eo
a qua non poſſet vllo modo ſegrega 1. cor. 6. d
ri ꝑ contrariã volitionem. Si ergo
qui adheret deo, vnus ſpũs fit cum
eo, beata maria que tantũ ei adheſit
vt vna caro fieret cum eo, quomodo
deinceps potuit in contrariũ flecti?
Caro matris et caro filij vna eadem
qȝ ſunt. Tunc marie caro vnita erat
deo ſaltim mediate. Si aũt tact⁹ de
uotus carnis chriſti egros nouit ſa
nare, qd̄ faceret vnio naturalis ma-
tris ad filiũ? Auguſtin⁹ aũt dicit. fe
liciorem mariam deũ concipiendo
mente ꝙ̄ ventre. Si aũt iſta vnio ma-
ternalis que ventre cõtrahit: indu-
cit rationabiliter confirmationẽ grẽ
quã obtinuit ligata chriſto, ꝙ̄to fir-
mius confirmata eſt in mente, cui nũ
ꝙ̄ defuit deus? Tertio ſm̃ Scotum
chriſtus fit impeccabilis ꝓpter frui
tionem verbi, ⁊ ſic beata vgo, dum ꝓ
nimia fruitione liquefieret aĩa eius,
quaſi aurum liquefactum priorẽ for
mã deſerens tranſit in nouam crea-
turam, de qua beatus Auguſtin⁹ ait
Charitas feciſti, vt non ſolum ma-
ria non peccaret, ſed nec pctm̃ cogi-
tare poſſet, ⁊ ſuper cunctos reſerua-
ſti ab omni labe peccati. De hac er-
go fruitione verbi ait filius eius. Ec
ce ego declinabo ſuper ipſam quaſi Eſa. 66. d
fluuium pacis, ⁊ quaſi torrentem in- Fruitio ſta
undãtem melle ſuauiſſimo. Fluuius bilit mariã
pacis fuit in maria fruitio verbi, que
velut pace inundata, profundũ pa-
cis penetrat: nec mirum quia in pa- Phil. 4. b
ce factus eſt locus dei, de qua Pau-
lus ait. Pax dei que exuperat omnẽ

ſenſum cuſtodiat corda veſtra et in-
telligentias veſtras. Senſus noſter
attingere non pōt huius pacis qua-
Job.25.a. litatē q̄ non ſolū in quinqꝫ ſenſibus
marie dominiū, ſed totā memoriam
adimplet, ⁊ intellectū, ne falli vnq̄
poſſet. Fluuius ille pacis qui a patre
Exponitur pſalmus 147. de maria confirmata. ꝓcedens facit concordiam in ſubli-
mibus ſuis angelos confirmando,
ad virginem deſcendit: quā ita ſui
iuris effecit, ne vnq̄ poſſet ab eo ſe-
parari, quia ſublimi pace poſſedit
eā, cui dicamus totum illum pſalmū
Lauda hieruſalem dn̄m, lauda deū
tuum ſyon ⁊c. totus iſte ps̄. ad vir-
ginis confirmationem facit. Unde
aduerte, ꝙ hieruſalem teſte ioſepho
a melchiſedech eſt condita, ex qua
ipſe rex pacis vocatus eſt ab effectu
Ephe.2.c. pacis ſue. Filiꝰ dei, qui fecit vtraqꝫ,
vnū cepit pacē ſuam in maria, vbi
rex pacificus extitit. Hieruſalem er-
go interpretatur viſio pacis, vel vi
ſio perfecta, vel viſio conſummata.
Uiſio pacis ad intellectuꝫ virginis
pertinet: qui opinionum bello caruit
dum verbo dei docetur, ita vt nō ſo
lum illuminata: ſed illuminatrix di-
catur. Secunda interpretatio perti-
net ad memoriā, vbi erat viſio per-
fecta oīm miſteriorum ſacre ſcriptu-
re. Tertra vero petrinet ad volūta-
tem, vbi erat viſio amabiliū cōſum-
mata, quoniā beata virgo plena ocu
lis erat, de qua per ꝓphetā dicitur.
Super lapidem vnum ſeptem oculi
Zacha.3.d. ſunt. Super hoc ait Grego. Hūc la
pidē ſeptem oculos habere eſt ſimul.
omnē virtuteꝫ ſeptiformis gratie in
operatione retinere. Poſtq̄ ergo tā
ta bona videt hieruſalem oībus die
bus vite ſue, iure dicitᷣ ei. Lauda hie
ruſalē dn̄m. Et additᷣ. Lauda deum
tuum ſyon. Hic ſunt duo ⁊ duo ſcili-
cet hieruſalē ⁊ ſyon, ecce primus bi-
narius, dn̄s ⁊ deus, ecce ſcd̄s. Hieru
ſalem eſt corpus marie, nam iubetur
dn̄m laudare, qꝛ eiꝰ pacem vidit in
carne ſua, dum ſuſcepit illuꝫ de quo
Ephe.2.c. dicitur. Ipſe eſt pax noſtra, qui fecit
vtraqꝫ vnū. Syō eſt aīa v̓ginis ſpe
culatrix, q̄ deū etiā ꝯcepit pacatiſſi-
mū, ideoqꝫ dr̄ ei. Lauda deū tuū ſyō
Tuū inquit, qꝛ poſſeſſio tua eſt; qꝛ fi
lius tuus eſt. Qꝛ eum iā nō poteris
amittere. Uñ aduerte ꝙ per grāꝫ cō
firmantē in bono ⁊ aīa ſtabilitur in
deo, ⁊ deꝰ in aīa: maria ī deo, ⁊ deꝰ
in ea, nam ideo ſequitur. Qm̄ cōfor-
tauit ſeras portarū tuarū. Sere cō-
fortantur, ne deꝰ ab aīa, ⁊ ne anima
ipſa exeat a deo. Cum ergo benedi-
ctus ⁊ laudabilis ſit deus in donis
ſuis: maria eū laudare iubetur pro-
pter donum confirmationis ei colla
tum a deo, ⁊ quia vt dixit predictus
doctor gabriel, virginitatem ei deus
confirmauit in corpore: et gratiā in
anima, ideo hieruſalē ⁊ ſyon laudēt
dn̄m ac deum ſuum, qui ad cōfirma
tionem predictam cōfortauit ſeras
portarum ſuarum. Porte ſunt ſenſꝰ
corporei, vbi ſeras habuit beata vir
go, ne mors peccati per eas intraret.
Ne autē iam timeat hoc beata vir-
go, confortauit ſeras illas deus tali
ter claudēdo eas, ꝙ nemo deinceps
aperiat. nam teſte Johanne Si deꝰ Apoc.2.b
claudit, nemo aperit. Senſus ergo
virginei dicunᷣ clauſi eo modo, quo
in primis parentibus, qui erant nu-
di, ⁊ non erubeſcebant, nec niſi poſt
peccatum, dicuntur ſe vidiſſe nudos
antea enim minime mouebantur ſen
ſus eorū ad malū, ſed eo intuitu cū-
cta reſpiciebant, ⁊ audiebāt quo dr̄. Gen̄.1.d.
Uidit deus cuncta, q̄ fecerat, ⁊ erāt
valde bona. Senſus ergo virginei
ſic ſe gerebant in oībꝰ, ac ſi angeli eſ
ſent qui non mouētur ad malum, vi
dendo mala. O igitur v̓ginea hierl̄ꝫ
iā ſecura, lauda dn̄ꝫ, qm̄ confortauit Bn̄dictio confirmās datur marie.
ſeras portaꝝ tuaꝝ, ne iam valeat in-
imicus intrare, nec amicus exire, vn
de propterea ſequitᷣ. Bn̄dixit filijs
tuis in te. Non ſolum ſenſus corpo
rei clauſi ſunt quo ad malū, ſed ſen-
ſus aīe interiores bn̄dicti ſunt, illa
bn̄dictione de qua dr̄, In ope ⁊ ſer- Eccli.3.b.
mone ⁊ oī pacientia honora patrem

tuū, vt ſuperueniat tibi benedictio a
deo, ⁊ benedictio illiꝰ in nouiſſimo
maneat. Benedictio patris firmat
domos filiorū. Beata v̓go in opere
Luce.1.c. incarnationis: ⁊ in ſermone quē au-
diuit ab angelo turbata, ⁊ in paciē-
tia quam habuit dū aſſenſum ꝓbuit
vt eſſet mater verbi, ſatis honorauit
deū patrem ſuū. Sublimitas hūili-
tatis marie tāta fuit, ꝙ nō minꝰ paſ
ſa eſt, dū exaltatᷣ, q̄ ſuperbiſſimꝰ q̄ſ-
qꝫ dū humiliatᷣ. In ꝓmiū ergo tante
hūilitatis ſupuenit ſibi bn̄dictio a
deo, qua domꝰ eius tota firmata eſt
in bono, ita vt in nouiſſima vita ſua
⁊ vſqꝫ ieternū maneat ſibi bn̄dictio
confirmationis ſue. In nouiſſimo. i.
vſqꝫ ad illā benedictionē qua dicetᷣ
Mat.25.c Uenite bn̄dicti patris mei, manebit
ſibi ⁊ cum ea iūgetur. Ut aūt cogno
ſcas ꝓcioſitatē illius benedictiōis,
audi, qđ immediate ſequitur. Male
dictio matris eradicat fundamenta.
Eccli.3.b. Maledictio matris eue noſtra fun-
damenta virtutum eradicat, tm̄ Au-
guſtio teſte, maledictio eue in bene
dictionē cōmutatur marie, cuiꝰ fun-
damēta virtutum per benedictionē
confirmātē ſic ſtabilita ſunt, vt iā cō
cuti non timeat, qm̄ in nouiſſino vi-
te ſue manebit ſibi hec benedictio,
Ps.84. de qua pr̄ eiꝰ Dauid ꝓphetauit di-
cens. Bn̄dixiſti dn̄e terrā tuā. Et vt
oſtenderet quomodo, eaꝫ benedixit
ſubiunxit. Auertiſti captiuitatem ia
cob. Ecce captiuitas illa, d̄ qua priꝰ
loqui cepimus, que eſt potētia pec-
candi, quam deus longe fecit a ma-
ria, quando dans ei dona captiuam
duxit captiuitatē. Captiuitas, que
nos aliquādo ī ſeruitutē redigit eſt
potentia peccandi: quā deus abſtu-
lit a matre ſua, et captiuauit eam, dū
in oppoſitum v̓tificiens eā īpoſſi
bilē ad peccandū. Sꝫ quia iſta ꝯfir-
matio extēditur ad anime potētias
dicitur: ꝙ filijs marie intꝰ in ea bn̄-
dixit deus. Eā ergo in aīa et corpe
ſtabiliuit in bono. Uenerabilis in-
ceptor nominaliū dicit, hanc confir
mationē ſtare in hoc, ꝙ deꝰ decreuit
concurrere cū beata v̓gine ad omne
opus bonū qđ vellet facere, ac decre
uit non concurrere: vt vellet aliquid
mali, tertio ꝙ decreuit ſupplere omiſ
ſiones. Nā per hec tria euadit quis
cōfirmatus in grā ꝓhabita. Sed cō
firmatio marie abūdās fuit in oī do
no, eſt eñ ꝯfirmatio iſta grāꝝ coro-
na, qualis nec aplīs data eſt in die
pēthecoſtes. Eſt eñ donū dei tm̄ ac
tale, ꝙ mariā adhuc viatricē āgelis
equauit in celo, cū quibus habuit i-
peccabilitatem: ⁊ chriſto equauit in
terra cum quo habuit poſſe mereri,
qui ⁊ ſi nō potuit peccare: potuit tm̄
mereri: vnde ꝓpterea dixit Gabriel
ꝙ maria fuit confirmata ꝯformiter
ad filiū ſuū: vñ ꝓpterea in ꝓpheta di
cit maria: ꝙ ſpūſſctūs poſuit eā iter Ezech.8.b
celū ⁊ terrā, qꝛ cum celitibꝰ ac terre-
nis ꝑticipabat. Sꝫ qꝛ hoc dictū eze
chielis expoſui iā in opuſculo nr̄o
ſupmiſſus eſt, ad reliquū pſalmi trā-
ſeamus, vbi ſequitur. Qui poſuit fi-
nes tuos pacē. Hactenus de benefi Timore caret maria pacifica.
cijs coniuncti ad potentias corpo-
ris ⁊ anime ꝑtinentibꝰ dixerat: nunc
loquitur de finibus totiꝰ compoſiti:
qui ſunt mors/vel purgatorium/vel
infernus/vel paradiſus. Oēs q̄ ha-
bemus peccādi potentiā in finibus
illis non habemus pacē ſed timorē
Cur eñ timemꝰ mori, niſi qꝛ ceteros
fines timemus? Timemꝰ ergo amit-
tere paradiſum, infernū acquirere
⁊ vermes hereditare, ⁊ vbi eſt timor
inuenitur bellum. Sed beata vir-
go: cuius fines pacem deꝰ fecit. Ni
chil horum timebat ideoqꝫ pacifice
obijt, quia ſecura per confirmationē
facta eſt, quoniā gratie confirmatio
preſupponit certā adeptionem glīe
Si aūt queras. vnde ꝓuenit hec cer
titudo marie: audi quod ſequitᷣ. Et
adipe frumenti ſaciat te. Nos fur-
fure ſaciamur: Maria vero adipe
deitatis impinguatur. Sed vt vide
as quamtum facit ad confirmatio-
nē hec ſacietas: ſolerter aduerte: ꝙ

fames eſt in cauſa,vt potētia peccā
di reducatur in actum peſſimum,nā
quemadmodum autore ſalomone
furatur quis,vt eſurientem animaʒ
repleat,ſic pariforma dici poteſt, ꝙ
fornicatur vt eſurientem animā re-
pleat et ꝙ ſuperbit,et inuidet,vt ſe
impleat. deſideratis .Ex fame igit
et penuria prouenit peccatum. Se-
cundū dyoniſium. Nemo operatur
niſi ad bonū aſpiciens ſaltim ficτuʒ
ex quo ſequitur,ꝙ dū peccas aliqđ
bonum intendebas cōſequi,quo ca
rebas,qđ edere ac vorare cupiebas
Item beatus thomas dixit,ꝙ ma-
ria facta eſt impeccabilis per gratiā
ei ſuperadditam,que ita potentiaʒ
liberi arbitrij impleuit,vt in contra
rium flecti non poſſet. Ubi videtur
innuere,ꝙ quando contrarium gra
tie volumus hoc ideo eſt, quia non
ea ſaciamur,nec implemur ad libitū
ſed aliquem ſentimus in ea defectū
Ut autem maria careret penuria
ſatiatur adipe frumenti,qꝛ neceſſa-
rio debuit ſaturari ad confirmatio-
nem,alioquin fame peccaret.Oēs
nos fame.i.cupiditate peccamꝰ,ma
ria vero pinguedine ſaciata manet
ſecura.vt autē agnoſcas,q̄ta ſit eiꝰ
ſacietas audi eā in libro ſap̄ .dicētē
Super ſalutem et ſpeciem vſqʒ ma-
Sap̄.7.b. ter eſt. Ubi nota ꝙ tripliciter pecca
tur primo per impotentiā,quā exclu
Tripliciter dit mariā,dum ait. Super ſalutē:et
peccatur. ſpeciem dilexi ſapientiam increatā
Cant.8.b. ſcʒ filium meum,propter quē nō du-
bito perdere corporis ſalutē et ſpe-
cieʒ,quia fortis eſt vt mors dilectio
mea ad eum. Secundo peccatur per
ignorantiā,et hanc excludit a ſe ma-
ria dicens. Propoſui pro luce habe
re illam,quoniam inextinguibile eſt
lumē illius.q.d.ſicut impoſſibile eſt
me per fragilitatem peccare, ſic nec
per ignorantiā:quoniaʒ michi lucet
inextinguibile ſapientie lumen. Ter
tio peccatur per maliciam,et hāc ex-
cludit a ſe dum ait. Uenerunt michi
omnia bona pariter cū illa, quoniā
omnium bonorum mater eſt. Boni-
tas militat contra maliciā,ideo bea
ta virgo per maliciā peccare nō po-
terit,quia fonteʒ bonitatis poſſidet
propter quam dr̄. Adipe frumenti ſa
tiat te. Adeps xp̄s bonitas eius eſt
quaʒ optima virgo ſaciatur . Sed nū
quid hoc impeccabilitatis donum
ſibi ſoli maria ſeruat, nunquid nos
non poterimus elicere ex eo aliqđ
emolumentum? Capiemꝰ et nos fru
ctum ex eo,qui peccatores ſumus?
Gaudete fr̄es, qꝛ btā v̾go nos non
obliuiſcitur,nā ꝑpterea ſequitur in
pſalmo aſſumpto. Emittit eloquiuʒ
ſuuʒ terre,velociter currit ſermo eiꝰ
pater eternus emiſit e ſinu ſuo ver- Patroci-
bum et omnipotens ſermo ille velo niuʒ marie
citer deſcendit in vterum matris,vt
currat per eam ad nos,que dura nō
eſt,nec tenax ſed munificentiſſima,
qꝛ eloquium orationis et protectio-
nis ſue deſtinat terre.i.ad vtilitateʒ
peccatoris terreni. Nam ſi beatus
Job quottidie ſacrificium offerebat Job.1.b.
ne peccarēt filij eius,q̄to libētius fa
cit hoc beata virgo,d ū filio ſuo pre
ſentat vbera reconciliationis ꝑ no
bis? Fiduciam aſſumite peccatores
quia velociter currit pro nobis ſer-
mo marie culpas noſtras excuſans
quia ideo ſequitur. Qui dat niuem
ſicut lanam. Nix vt ait Job eſt pena Job.24.c
inferni:cuius reſpectu pena tempo-
ralis dicitur lana,quia per eam pro
tegimur a pena inferni:vnde qꝛ ora
tiōe ſua cōmutatur nobis pena eter
na in temporalem, dr̄ ꝙ ſermo eius
dat niuem ſicut lanam. Si ergo tm̄
poteſt apud deū,vtinaʒ poſſit apud
nos id quod ſequitur. Nebulam ſi-
cut cinerem ſpargit. Nebula pecca
tum noſtrum deſignat,quia peccato
res nebuloſi dicuntur. Si hanc ne-
bulam conuerteret beata maria in
cinerem penitentie, cōſequēter exhi
beret nobis criſtallum conſtantie
ſue ſicut buccellas, vt vnuſquiſqʒ
immitaretur conſtanter ſaltem ali-
quam virtutē eius. Tunc em̄ criſtal
lum

lum marie comedimus,qn̄ eiꝰ cōſtā
tie adheremꝰ,veſtigia fortitudinis
eius imitantes,vt vincere poſſimus
inimicum,nam propter noſtrā victo
riā ſequitur. Ante faciē frigoris eiꝰ
quis ſuſtinebit? Demonis tentatio
ire et luxurie,ꝛ auaricie prunas arde
re facit in nobis,tm̄ poterit hoc ſuſti
nere.qui marie temperāciā ꝛ caſtita
tem intuitus fuerit. Certe facies eiꝰ
caſtiſſima oēm turpē ignē extinxit,
nā propterea ſequitur. Emittet ver
bum ſuum,et liquefaciet ea . Om̄ia
que nobis nocebant,per verbū ma-
rie liquefiunt,qꝛ et in nobis cōterit
caput demonis,maxime ſi fit,quod
ſequitur . Flabit ſp̄us eius,et fluent
aque. Si per ſpiritum contritionis
fluunt aque lacrimarum,demon fu-
giet,ne occupet eū pluuia. Sed ſpi-
ritus iſte annunciat verbum ſuū ia-
cob iuſticias et iudicia ſua iſrael.
Jacob eſt,qui cōtra tēptationes lu-
ctam gerit,qꝛ per hoc fit iſrael.i.ap-
propinquat ad impeccabilitatem ſic
cato neruo femoris.i.concupiſcētia
ſopita. O ſi inuenire poſſemus ali-
quem virum talem,quia huic beata
virgo tanta preſtaret,vt diceretur.
non fecit taliter om̄i nationi.ſ.alie-
narum gentiū,et iudicia ſua nō ma-
Ps.148. nifeſtauit eis ſicut nobis beata vir
go que inuenitur ab hijs q̄ diligunt
illā. Quid ergo dicā de te o ſecuriſſi
ma v̾go,cui ab angelo dicitur in lo-
co timoris,ꝙ nō timeas:nō ſine cau
Teſtiōnia ſa timorē expellabat a te,qui te no-
confirma- uerat cito confirmādā in gratia. Tu
tionis. es berſabee,cuiꝰ thronus ſtabilita
tis ad filu dexteram collocatur,ne ti
meat aliquid ſiniſtrū. De te dicitur
3.reg.2.d. Confirmaſti in virtute tua mare qn̄
Ps.73. virtus altiſſimi obumbrauit tibi,cō
Canti 2.a. firmatū eſt mare vertibilitatis tue.
qm̄ tu dixiſti. Leua eius ſub capite
meo,vt adhereāt ſenſus mei huma-
nitati eius,tamen dextera deitatis
amplexabitur me vt per dexterā po-
tentie ſue protegar. Electa diceris
vt ſol quia ſicut ſol iuſticie pecca-
re non potuit,ſic nec tu. Fons ſigna
tus es,ne te poſſit pede ſuo inimicꝰ
turbare . Gloria inhabitat in terra
noſtra dum incarnatur in te,que con
firmatione glorioſa potiris ,et poti-
ta es adhuc viuens. Humilitas tua
tātum meruit culmen,vt in dono cō
firmatiōis ſuper omnes ſanctos aſ-
cenderes,qꝛ non de te ſed de iohan Mat.11.b
ne baptiſta dicitur. Qui minor eſt Ps.
in regno celorum,maior eſt illo.ſ.qꝛ
non eſt in gratia confirmatus. Juſti
cia ꝛ pax oſculate ſunt in te , qꝛ im-
peccabilitas fecit eas cōcordes. Lu
men inextiguibile ac lux,q̄ neſcit ex-
tingui diceris,qꝛ occaſuʒ peccati nō Cātic.3.d.
potuiſti incurrere. Media charitate
cōſtratuʒ dicitur ferculū regis, quia
charitas tua media inter nos ꝛ an-
gelos planiſſimam te fecit,ne poſſis
cadere. Nouum vas diceris in quo
ſal confirmatiōis immittitur:ne cor
ruptio peccati valeat ibi gigni. Ora
tionibus ꝛ operibus tuis hoc donū
meruiſti quo ſanctificata es adhuc,
ne iam poſſis deficere. Si paradiſꝰ
dei vocaris:hoc paradiſi dono frui
debuiſti. Quid(inquit) ſponſus fa-
ciemus ſorori noſtre? Si murus eſt,
edificemus ꝑ pugnacula argentea
Et reſpōdit ipſa.ego murus et vbe
ra mea ſicut turris ex quo facta ſum
coram eo quaſi pacem reperiens.i.
confirmationem in bono . Regina
ſanctorum nonne debuit eſſe vt ca- Cāti.4.b.
ſtrorum acies ordinata.i.vt ſancti
qui ad modum ordinū angelorum,
diſponuntur in celo? Saluator q̄deʒ
ponitur in ea murus ꝛ ante murale, Ps.50.
ne poſſit capi. Turris dauid omni
armatura fortium munitur,ne capi
poſſit. Uas auri ſolidū omni lapide
precioſe fortitudinis ornatur vt ſo
lidiſſimū fiat,ne frangi poſſit. Chri-
ſti mater xp̄o ſtabilitur,ne iam alte-
rius poſſit eſſe. Deniqʒ exaudita eſt
vox illa,qua virgo dicebat. Spiritu
principali confirma me,qꝛ ſp̄us ſan
ctus ſupueniens cōfirmauit eā ine-
ternū,quando tenuit manū dexterā

eius,et cum gloria eam ſuſcepit in
matrem.i.cum dono cõfirmationis,
quo angeli potiti ſunt in gloria,quã
michi et vobis preſtet ieſus amen.
¶Sermo.liiij.p q̃rto Sabbato .xl.
de quinto capite ſcʒ mundo malo.
¶Ipſa cõteret caput tuum. Geñ.3.c
¶Inuocatio ad mariã munificam.

POſt viſuʒ oportet,vt beata virgo ꝑtegat noſtrũ audituʒ. Et queadmodũ cũ oc̃lis ſuis noſtrũ viſuʒ protegit reſpiciẽdo nos
iuxta illã petitionem,illos tuos miſericordes oculos ad nos conuerte,
ſic per auditum ſuũ,fouet noſtrũ au
ditum,vbi eſt fides,qꝛ ſcriptum eſt.
Roñ.10. Fides ex auditu.ſ.marie ad angeluʒ
qꝛ ei dicitur. Beata que credidiſti.
Exauditu ergo marie ſumpſit initiũ
fides xp̃iana,cui aurem aperuit ma
Fides marie. ria primo,vt p eam trãſiret ad nos,
qui in eius fide baptiʒamur. Cũ enĩ
Heb.11.b. teſte apoſtolo ſine fide impoſſibile
ſit placere deo,⁊ accedentẽ ad deuʒ
oporteat credere,et volens baptiʒa
ri,neceſſe eſt,vt habeat fidem,cõmu
niter dicũt doctores ꝙ paruuli ba
ptiʒantur in fide parentũ. Tu nõ in
Mat.13.c telligas carnalium,qꝛ illi forte ſunt
heretici,nec baptiʒantur in fide xp̃i
qꝛ ille nõ habuit fidem:ſed baptiʒã
tur in fide eccleſie,ac beate marie,q̃
nos quotidie parturiunt. Dũ apl̃i fi
dem ꝑdiderunt, eã in virgine repe
riunt,q̃ fidem ſeruauit,nos etiam in
eius fide baptiʒamur,q̃ etiaʒ cotidie
per gratiam ſuam adauget nobis fi
dem,nam ꝑ exhibitionem beneficio
rum creſcit fides vñ cum modice fi
dei eẽnt diſcipl̃i dixit eis xp̃s. Quot
cophinos ſumpſiſtis?voluit ad eoꝝ
memoriã reducere multiplicationẽ
panũ,qua quinꝙ milia hominum ſa
ciauit,et.12.cophini ſuperfuerant,
non pro cena ſed pro fide futura eis
augẽda,quia priſtinis beneficijs fu
tura,fides acquiritur,et augetur,qꝛ
per ea que facta ſunt,facienda poſ
ſunt deprehendi. Cũ ergo beata vir
go tot bñficia nobis exhibeat quoti Cõuiuiũ marie erga eccleſiam.
die aures noſtras aptat ad fidẽ,q̃m
ſcriptum eſt. In reliquijs tuis prepa
rabis vultum eorum.i. mentẽ apta
bis ad fidem,reliquie marie ſunt p̃
cioſa beneficia eius,quia dimittit re
liquias ſuas paruulis ſuis,vt p̃cla
re figuratur in ruth,que interpreta
tur ſaturata,nam poſtq̃ꝫ repleta eſt Ps.20.
in conuiuio booʒ detulit ad noemi
reliquias ciborum,vt ⁊ vetula come
deret. Beata virgo quotidie ſatura
tur in cõuiuio glorie,a quo cuʒ eccle
ſia ſit adhuc aliena,ei deferre nõ ne
gligit beata virgo reliquias gratia
rum,pro quibus nũc obtinendis hu
miliati ſub eius menſa vt catelli of
feramus ei aue maria.

¶Argumentum dicendorum

¶Si p capuт ſapiẽciã diaboli acci
pimus,tunc tria ei dabimus capita
vt habet ſcd̃m fabulas cerberus ca
nis infernalis.ſ.ſapienciam terrenã Jac.3.d
animalem,diabolicã,ex qua oritur
triplex ſemẽ veniferum quod corrũ 1.Joh.2.
pit vniuerſam terram.ſ.concupiſcen
tia carnalis ex animali,cõcupiſcen
tia oculorum ex terrena,ſuperbia vi
te ex diabolica. Sed hec tria capita
beata virgo tripliciter contriuit:cõ
cupiſcenciam carnis:quando virgi
nitatem vouit:et concupiſcentiam
oculorum ſiue ſapientiam terrenam
qꝛ paupertatem amauit:ita vt non
haberet ad agni offerẽdi p̃ciũ:ſapiẽ
ciã diabolicã qꝛ hũilitatẽ ſeruauit. Diuiſio.
¶Sed his dimiſſis in altera ſermo
nis parte oſtendaʒ quomodo mun
dus eſt caput diaboli:in altera ꝙ eũ
pro ſe et pro nobis maria contriuit. Prior ps.
¶Quintũ caput demonis eſt mun
dus:ſicut regnum eſt corona regis
Mundus ergo iſte diabolo inſertꝰ
eſt ſicut caput corpori:vnde ꝓpter
ea dicitur:ꝙ totus mundus in mali 1.ioã.5.d.

gno poſitus eſt:qꝛ in demonem mi
ſit radices ſuas:et ſiquidem inſedit
in eo viuit:mouetur et eſt:ſicut ca
put in corpore. Caput eſt ſicut cami
nus totius corporis:et ideo multaꝝ
Caput diaboli eſt mũdus. fumoſitatum de toto corpore aſcen
dentium eſt in ſe receptiuum:vnde
prouida natura fecit ipſuʒ caput po
roſum:et tam manifeſtis q̃ꝫ occultis
foraminibus plenum vt ſic per oc
cultos poros ſuperfluitates fumoſi
tatum euacuarentur:et vt per emun
ctoria manifeſta:groſſiora purgarẽ
tur. Eſt ergo caput caminus corpo
ris:et mundus eſt caminus diaboli
per quem:ſicut ignis per culmen ſuũ
emittit fumum et ſcoriam ſuam:ſic
demon ad mundum tanq̃ꝫ corpꝰ ad
caput mittit ſuperfluitates fumoſi
tatum. Quid ſunt diſcordie mundi:
mortes:rixe et mine:et peccata:niſi
ſuperfluitates ⁊ fumoſitates diabo
li? Nemo ſciret enumerare quot eua
porationes:quot vertigines:quot
reumatha:quotqʒ dolores a ſtoma
Apo.9.a. cho aſcẽdant in debile caput:ſic ne
mo enarrare ſufficeret:quot mala:
quotue turbatiões:quot bella:quot
aduerſitates aſcendant a diaboli
corde in mundum:qui propterea fu
moſitatibus diaboli plenus cecatur
et nutat ac vertiginem patitur:vn
de iſdem Johannes qui dixit:totus
hic mundus in maligno poſitus eſt
poſtea dum in ſpiritu hoc videret di
xit. Aſcendit fumꝰ putei:ſicut fumꝰ
fornacis magne:et obſcuratus eſt
ſol ⁊ aer de fumo putei. Et de fumo
putei exierũt locuſte i terrã:⁊ data
eſt illis ptãs ſcorpionũ fumꝰ(vt ait
Grego.)domos denigrat:⁊ inficit:
Fumus diaboli. et in parietibus fuliginem generat:
et nutrit,loca anguloſa querit:in
quibus infectionis veſtigia dereli
quit. Fumus de ſtomacho ad caput
procedens ſomnum efficit:et ſenſus
exteriores ligat:et timorem in melã
cholicis ſubinducit:et lachrymas
prouocat. Sic ſane inuidia diaboli
que ex puteo malicie ſue procedit:
omnia iſta facit in mũdo:quem per
errores obtenebrat:et inquinat:et
in eo generat fuliginem mortis eter
ne:et anguloſa loca rectitudine alie
na implet nigredine culpe. Et ob
ſcuratus (inquit)eſt ſol et aer de fu
mo putei:quoniam aſtucia diaboli Locuſte ſunt aduocati.
ſolem eccleſiaſtice dignitatis:et ae
rẽ ideſt ſeculares obſcurat:illos ſci
licet qui deberent per exemplum lu
cere,atqʒ eos qui deberent illumi
nari. Sed parum eſſet hoc,niſi de
puteo exirent locuſte,quales nunq̃ꝫ
viſe ſunt in terra,nam erant quaſi
equi parati ad prelium habentes co
ronas aureas,et facies hominum
et capillos mulierum,et dentes leo
num,et habebant loricas ferreas ⁊
vox alarum ca[illegible]m ſicut vox curruũ
equorum currentium in bellum. Et
habebant caudas ſcorpionum cum
aculeis. Eſtqʒ ſuper eas rex angelꝰ
abyſſi,cuius nomen exterminans.
Eratqʒ illis poteſtas nocendi ho
minibus. Hee mirabiles locuſte in Os aduocati eſt quadrum.
ter alia ſignificant nobis cauſidi
cos et aduocatos,ac officiales ini
quos, qui velut locuſta os habent
quadrangulum:qꝛ verba eorum in
quatuor partes reflectuntur,nunc
enim principibus adulantur,nunc
autem pauperibus cõminantur,nũc
vero alijs iniuſte detrahũt,nũc ali
os fraudulenter decipiunt,vnde va
lemus dicere cum propheta. Quat
tuor facies vni. Pro cauda ſõ acu Eze.1.b.
leum dicuntur habere,quia finis et
intentio eorum(qui per caudam de
ſignatur)in aculeum terminatur et
ad punctiones ⁊ rapinas ordinatur
Locuſte in eſtate apparent,quia in
proſperitate vigent aduocati ac di
ſcurrunt circa hominem ſolliciti,ſed Luc.24.g
in hyeme tribulationis fugiunt,ac
diſparent. Nam falſi amici in pro
ſperis blandiuntur,in aduerſis au
tem fugiunt,et elongantur a te,vt
patet in paſſione xp̃i,dum eius noti
ſtabãt a lõge. Locuſte p ſaltũ erigũt
ſe,aduocati autẽ ⁊ cauſidici,ſalliẽdo

ex altero in alterum officium ex alte
ro in alterum gradū ſe erigunt. Quā
do aūt (vt ait Plinius) locuſte vo-
lant, tantū ſtrepitum faciunt: vt vo
lucres eſſe credantur, tum ſonus ea-
rum ab occipitio videtur oꝛiri, vt ipſe
notat: ſic ſane cauſidici per iactan-
tiam pꝛopꝛiam, et cōminationem in
alios ſolent ſtrepitum et ſonum pō
pe in ſuo inceſſu cauſare: maxie duꝫ
in altum ſe dignitatis erigunt. Quo
rum ſtrepitꝰ ab occipite oꝛitur: quia
impellit eos ambitio: vt aſcendant
ſuperius. Locuſta pedes habet cur-
uos et reflexos: ſic vere amoꝛ taliū
(qui per pedes deſignatur) ſemp re-
flectitur in ſeipſos, quia nichil eſt il
lis dulce pꝛeter pꝛecium. Tandē cre
ſcunt iſte locuſte, et ſūt ſimiles eq̄s
paratis in pꝛelium: quia tales mo-
re equoꝛum duꝫ per ſuperbiam ſunt
elati: contra omnes maxime paupe-
res pꝛeliantur. Nam ſicut equus eſt
tante ſuperbie: ꝙ non timet, nec per
pendit foꝛtitudineꝫ aut debilitatem
reſiſtentis, nam ſecundū voluntatē
equitis indifferenter omnibus ſe op
ponit: ſic ſane aduocati: et cauſidici
audacia et cupiditate muniti parati
ſunt contra omnes etiam iniuſtas
Luc. 18. a. agere cauſas: quia deum non timēt,
Ps. 20. hominē non reuerentur ſicut dicitur
de quodam pꝛauo iudice. Itē (vt ait
Iohānes) Habent coꝛonas aureas
ſuper caput, quia omnis honoꝛ, oīs
dignitas, omnis gloꝛia vel poteſtas
talibus tribuitur in hoc mundo de-
ſpectis theologis. Per aurū ergo di
uitie, per coꝛonā vero eminentia de-
ſignatur. Coꝛona aurea ſuper caput
eius: expꝛeſſa ſigno vanitatis ⁊ non
ſanctitatis. Iſte locuſte dicūtur ha-
bere facies hoim: quia tales in fa-
cie habent blandicias falſitatis ſub
ſpecie amicitie ⁊ charitatꝫ. Quomo-
do autem cauſidici ꝑ dulces ſmōes
decipiāt mētes innocētiū (adro. 16.)
omnibus manifeſtum eſt. Item ha-
bent capillos mulierum, quia deuo-
rant domos viduarū: eaſqꝫ tondere
non deſiſtunt, vel ab iniquis tonde
re permittūt, quod par criminis eſt.
Habentqꝫ dentes leonum, qꝛ crude
litas iſtoꝛum ad oēs extenditur pꝛe
ter leones, nam leo nunq̄ deuoꝛat
leonem: ſed alia animalia: quibꝰ ꝓ-
eſt, et ſic impij iudices et cauſidici
ſe adinuicem non infeſtant: ſed de
fendunt: tamen pauperes q̄bus pꝛe
ſunt depꝛedantur: vnde ꝓpterea ſe
quitur. Vox alarum earum ſicut cur
ruum equoꝛuꝫ paratoꝛum ad pꝛeliū
qꝛ vere eoꝛum vox ſtrepitus et com
minatio: ⁊ allegatio eſt terribilis au
dientibus et maxime pauperibus, q̄
aiunt. Vocem tuā dn̄e audiui: ⁊ ti- Gen. 3. c.
mui eo ꝙ nudus eſſem. Nudi enim
ideſt pauperes habent vocem taliū
foꝛmidare. Dicitur autem ꝙ pote-
ſtas earum in caudis ipſarum: naꝫ
⁊ facies habent blandas: in fine de
pꝛehēditur malicia eoꝛū: qꝛ ſcriptū ꝓuer. 23. d.
eſt. Ingreditur blāde: in nouiſſimo
autem moꝛdebit vt coluber. Pote-
ſtas autem earum dicitur ad nocen
dum hominibus licenciata: qꝛ plus
nocent tales reipublice: q̄ latrones
ſilueſtres: impune tn̄: qꝛ illi poſſunt
pꝛecaueri: hij autem minime: vnde
Paulus ait. Deo non placent ⁊ cū-
ctis hominibus aduerſantur. Licen
ciam tamen habent: vt noceant: cū
videatur luce clarius: ꝙ vbi minus
habundant: magis vigeat pax ⁊ bo
num reipublice. Raritas ergo eoꝛū
ſanitas eſſet oꝛbis terrarum: qui ſo
lo nomine dicuntur literati: cum bo
ne littere non ad fraudes ſed ad q̄e
tem et pacem deſeruiant. Felix ille
pꝛinceps qui aduocatos et cauſidi
cos a regno ſuo expelleret: et ſenes
timoꝛatos facere iudices: qui bono 1. teſſa. 2. c.
animo lites ſcinderent: potius q̄ te
xerent. Sed aduocati mali habent
ſuper ſe regem angelum abyſſi: q̄ di
citur exterminans. Rapina dicitur ꝓuer. 13. d.
angelus abyſſi: qꝛ ſicut abyſſus eſt
locus pꝛofundꝰ et inſaciabilis vbi
ſolis claritas non attingit: ſic illi
q̄bus rapina dominatur: qꝛ ſcriptū
eſt

eſt venter impioꝛū inſatiabilis, aua
rus eni̅ non implebitur pecunia, ad
quos claritas ſolis. i. gratie ſpiritua
lis non attingit, que datur pauperi-
bus ſpiritu. Alij per locuſtas hereti
cos intelligunt, q̄ dicuntur habere
Locuſte coꝛonas ſicut habent viginti qua-
ſunt hereti tuoꝛ ſenioꝛes, ſed auro ſimiles, quia
falſo dicunt ſe triumphare. Et hn̄t
faciē hois. i. ſimilitudinem rōnis: ſꝫ
capillos mulierꝝ. i. fluxas cogitatio
Eſaye. 33. nes. Locuſtarū tria ſunt remedia q̄
Remedia contra hereticos valent. Vn̄ aduer-
contra lo- te ꝙ ſcd̄ꝫ pliniū pꝛimū remediū in lo
cuſtas he- cuſtas eſt aggregatio illarum auiū
reſum. que vocantur graculi, nā iſte aues
volatu aduerſo ⁊ garritibꝰ locuſtas
fugant. Alterū remedium eſt cōbu-
ſtio ipſaruꝫ locuſtarum, qꝛ ſcd̄m pal-
ladiū odoꝛe combuſtarum alie fugā
ineunt. Tertio locuſtas colligere, et
in foſſis ſub terra abſcondere, quia
ſi extra terrā dimitterentur moꝛtue
de ipſis moꝛtuis vermes naſcerent̄,
qui poſtea in locuſtas foꝛmarentur,
ideo in foſſis ſunt inhumāde iuxta
dictum ꝓpheticum. Colligitur bꝛu-
chus cum foſſe plene fuerint ex eo.
Locuſte igitur. i. hꝛetici q̄ gregatim
volantes faciūt ſibi de ſanguinibꝰ
conuenticula, vbi accumbūt, omneꝫ
viroꝛē gratie ac fidei coꝛrodūt iux-
ta dictum ioelis. Reſiduū eruce co-
medit locuſta. Quod alia vicia relin
quunt, locuſta conſumit vt totaliter
Ioel. 1. xp̄m deſtruant heretici in membꝛis
eius, nā locuſte ſolē obſcurant, ⁊ he-
retici xp̄ꝫ. Tn̄ iſtoꝝ nocumēta ſūt tri
pliciter vitanda, qꝛ graculi. ſ. boni ꝑ
dicatoꝛes debēt in eos ꝯuenire per
admonitionē pꝛimam vel ſecundaꝫ
ſi aūt cōuerti noluerint, vtamur pꝛo
phetico remedio ſcꝫ ꝙ in foſſis car-
cerum cōdiātur, ac recludantur. Si
auteꝫ etibi rebelles fuerint, vtamur
Tertio remedio. ſ. vt comburantur,
alioquin eoꝛū vermes remanerent,
ex quibus alij conſurgerent, nam he
retici pꝛoducunt hereticos, ideo im
Ps. 139. pleatur in eos illud ps. In ignē deij
cies eos in miſerijs non ſubſiſtent.
Ecce igit̄ quomodo demon euomet
locuſtas, vt mūdū velut caput debi
le turbet, ad quē non ſolū tranſmit-
tit hoc malū, quod annumeratur in-
ter plagas egipti ſed ⁊ alias plagas
irrogat mūdo, vn̄ ſup. ps. 77. Ubi
plage memoꝛantur ait hugo. Decē
plage huius mundi ſunt. Sanguis,
rana cyniph, muſce: pecus: vlcera: Decē pla-
grando: bꝛuchus: caligo: moꝛs inva ge egipti.
luere necando. Pꝛima ſanguis. i. cō
ſanguinitas, miche. 3. d. Ve qui edi-
ficatis ſyō in ſanguinibus. Oſee. 4.
a. Sanguis ſanguinē. i. nepos nepo
tem tetigit. Ezech. 35. b. Sanguini
tradam te, et ſanguis te perſequet̄. Exo. 8. a.
¶ Secūda rana. i. loquacitas exo. Luc. 16. f.
8. a. Aſcēdēt rane in fines tuos, et in
reliquias ciboꝝ tuoꝛum. Luce. 16. f. Exo. 8. d.
Diues epulo plus lingua cruciabat̄
ꝓpter loquacitatē ſcd̄m Gregoꝛiuꝫ.
Tertia ciniphes. i. inuidia, exo. 8. d.
oīs puluis terre verſus eſt in cyni-
phes Poeta. Inuidia ſiculi nō inue
nere tyrāni maius toꝛmentum.
Quarta muſca canina. i. detractio,
yſidoꝛꝰ. Muſca canina ē foꝛēſis ho
minū eloq̄ntia, q̄ ſe quaſi canes al-
ternatim deuoꝛant.
Quinta moꝛs pecoꝛum. i. occiſio ru-
ſticoꝛum. Mich. 3. a. comederūt car Mich. 3. a.
nem populi mei, et pellē deſuper ex-
coꝛiauerunt.
Sexta vlcera. i. ſcandala ſeu mala Mat. 18. a.
exēpla. Mat. 18. a. ve mūdo a ſcāda
lis, neceſſe eſt enim vt veniant ſcan
dala. ⁊c.
Septima grādo. i. iniuſta oppꝛeſſio Sap. 2. b.
vicinoꝛū. Sap. 2. b. oppꝛimamꝰ pau Exo. 9. e.
perē iuſtū, ſit foꝛtitudo noſtra lex iu
ſtitie. exo. 9. e. grādo et ignis. ⁊c. Exo. 10. e
Octaua locuſta. i. adulatio. Exo. 10
e. Flare fecit dn̄s vētū ab occidente
vehemētiſſimū, ⁊ arreptā locuſtā ⁊c. Ps.
Nona tenebꝛe. i. ignoꝛantia. ps. ne Eſa. 5. d.
ſcierunt, neqꝫ intellexerunt in tene-
bꝛis ambulant. Eſa. 5. d. ꝓpterea ca
ptiuꝰ ductꝰ eſt ppl's meus quia non
habuit ſcientiam.

Decima mors primogenitorū.i. ſuꝑ
Job.18.c. bia de qua iob ait. Cōſumat brachia
eius primogenita mors. Glo.i.ſu-
perbia.
¶ Ecce igit fratres ꝗ̄ta malignat⁹
eſt malignus ille, in quo dixit iohā-
nes mundū eſſe poſitum, ecce quot
infirmitates ac fumoſitates imittit
capiti ſuo demon, ecce quomodo in-
uidia diaboli non ſolum mors ſed
oīa que diximus introierunt in orbē
terrarum, vñ iam videtur impletum
Eſa.9.a. illud Eſaie. Tradam egiptum.i.mū
dū in manu dñorū crudelium, et rex
fortis dominabitur eorū, Rex fortis
demon, qui dominatur mundo ma-
lo ſicut ſtomachus humoribus ma-
lis plenus dominatur capiti: quod
varie cruciat, et concutit.
Altera ps. ¶ Niſi dñs ſabaoth reliquiſſet no-
bis auxilium in maria, oīa demon
traheret in ruinam, ſed in eodem ca
pitulo vbi iohānes ſcripſit poteſta-
tē diaboli, poſuit ꝓtectionem ſeruo-
rum marie dū ait. Preceptum eſt il-
Maria eſt ſignū ꝓtectionis. lis.ſ.locuſtis, ne lederent niſi tm̄
hoīes, q̄ nō hñt ſignū dei in frōtib⁹
ſuis. Ecce quomō dei ſigno ꝓtegi-
mur.ſ.maria que eſt ſignum federis
dei, qꝛ ob id figuratur in arcu celi,
Geñ.6.b. quo recordatur deus federis incar-
nationis facte in maria. Deſignatur
etiā in arca federis, qua theſauri re
cōduntur, maria ergo eſt ſignum be
niuolentie dei ad nos, ideoqꝫ figu-
heſter.4.c ratur in virga aurea, quā extēdit ad
ſuos in ſignū clemētie. Eſtq̄ ſignuꝫ
Judi.6.g. victorie, vt ptꝫ in vellere gedeonis,
Eſa.7.c. vbi ſignificata fuit liberatio populi
et hoc etiaꝫ ſignum datum eſt achā,
cui dicit. Ecce nouū faciet dominus
ſuper terram, ecce virgo cōcipiet.ꝛc.
nam ſuper celuꝫ eſt nūc maria ſignū
Apo.12.a. angelis, qꝛ iohannes dixit. Signuꝫ
magnū magnū apparuit in celo.ꝛc.
Si ergo ita eſt, dicā deo de maria.
Fac me cum ſignū in bonū, vt videāt
qui oderunt me, et confundātur, qm̄
Ps.85. tu dñe adiuuiſti me, et cōſolatus eſt
me. Angeli qui diligunt nos, in celo
vident mariā tanq̄ ſignum euidens
ſalutis noſtre, ſed eadem poteſt de-
monibus oſtendi acies ordinata in
ſignū victorie noſtre ꝯtra demones
qui oderunt nos, et aſpectu eius cō
funduntur, qm̄ in ea deus adiuuat ꝛ
cōſolatur nos, vt figuraliter patet in
libro Judic. vbi dicitur. Abimelech Judic.9.g Lucifer eſt abimelech
aūt inde ꝓficiſcens ꝛc. vſqꝫ interfe-
ctis .70. frīb⁹ ſuis. Mirabilis eſt
hiſtoria hec, et mirabilior expoſitio
eius. Nam abimelech re et nomine
luciferū deſignat, interꝓtatur enim
pater cōſilij, qꝛ ipſe cepit in celo ſug
gerere alijs malignis ſpiritib⁹ conſi
lium, quod tenuerunt ꝯtra dominū.
Ipſeqꝫ tanq̄ totius mali caput dici
tur interemiſſe.70. fratres ſuos an
gelos malos ſuper lapidem vnum
ideſt xp̄m, cui oēs inuiderunt teſte
Bernardo. Inde ergo.i.ex interfe-
ctione fratrū ſuorum ꝓficiſcēs. Pro
fectus diaboli eſt de malo in peius,
ſicut iuſtorum de bono in melius. Fa
cinus magnū cōmiſit in celo contra
fratres ſuos, ſed maius in terra vo-
luit cōmittere cōtra matrē dei. Ue-
nit ergo ad opidum thebes, quod in
terpretatur cenoſus, et eſt mundus
iſte, qui fluxibus reumatis immun-
dicia varia plen⁹ eſt. Quod (inquit) cir
cundās obſidebat exercitu.ſ.viciorꝫ
Sic em̄ tanq̄ capiti ſuo apponebat
coronā non tm̄ ſpineā ſed ferream.
Sed nunquid mundo refugium de-
fuit, perijt ne fuga ab eo, caruit pro
tectione? Minime, qꝛ mariaꝫ beatā
dicūt oēs generatiōes, qm̄ ſingulis
fuit refugium, de qua ſequitur. Erat
aūt turris excelſa in media ciuitate,
ad quā cōfugerāt ſimul viri ac mu-
lieres, et oēs pricipes ciuitatis clau
ſa fortiſſime ianua, ꝛ ſuper turris te
ctum ſtātes ꝑ ꝓpugnacula. Ecce re Maria eſt turris excelſa.
fugiū toti⁹ mūdi maria, qualiter oī-
bus ſinus ꝓtectionis expādit. Ma
ria turris excelſa dicitur propter al-
titudinem. Lucas dicit. quis ex vo- Luc.19.f.
bis homo volens edificare turrim, Geñ.11.
nonne prius ꝛc. Hoc voluerunt an-

tiqui gigantes vt patet in geneſi, ſꝫ
Geñ.11. qꝛ non habuerunt, vnde ꝑficerent,
ideo vidētes eos deus et angeli ei⁹
deridebant eos dicentes. Uenite cō
fundamus linguam eorūꝫ.ꝛc. Puta
bat enim homo ſuperb⁹ primo ꝑ le-
gem nature, poſtea ꝑlegem ſcriptaꝫ
edificare aſcenſionem ſuam in celū:
ſed vere non habuit ſumptus ad ꝑfi
ciendum. Ideo vbi venit plenitudo
Gal.4.a. tp̄is, et homo cōuictus et humiliat⁹
eſt tunc cepit ipſe dauid manu for-
tis in manu forti edificare turrim
hanc cuius celſitudo celos tranſcen
mich.4.c. deret: propter quod etiam ipſa dici-
tur turris nebuloſa, qꝛ micheas ait.
et tu turris gregis nebuloſa filia
ſyon vſqꝫ ad te veniet poteſtas pri
ma.i.maieſtas diuina. Nebuloſa ve
ro dicitur qꝛ eius celſitudo ac digni
tas a nobis videri non poteſt, nec
intelligi. Et bene dicitur turris gre
gis, ad ipſam enim tanq̄ ad ſingula
re refugium confugimus nos puſil-
lus grex tuus dñe in anguſtijs in de
lictis, in periculis, in reb⁹ dubijs, et
in omnibus neceſſitatibus. Si ergo
peccator vis cuſtodire cor tuū, aut
qꝛ fugitiuum, aut qꝛ laſciuū, aut qꝛ
ſilueſtre, aut qꝛ fur et latro eſt reclu-
de illud in hac turri, vt teneatur, ac
incarceretur, Et domeſticum fiat
et muretur, nam de te tunc tempo-
Ps.90. ris dicam. Altiſſimum poſuiſti refu
gium tuum. Sed qꝛ conciuiū turma
dicitur ad hanc turrim confugiſſe, ꝛ
tunc.ſ.obſidionis tempore, omnia q̄
maria eſt turris plēa ciues habent in turrim deferunt, vi
deamus q̄ plena ſit hec turris, de q̄
Cāti.4.b. dicitur. Mille clipei pendent ex ea:
omnis armatura fortium. Eſt etiam
in hac turre plenitudo clipeorum ꝛ
armorum et theſaurorum, et caſtro-
rum. Clipei namqꝫ virtutes ſunt: qꝛ
protegunt nos: et tuentur. Dicūtur
Clipei ſūt virtutes. ergo eſſe in ea mille.i.perfectiſſime:
vel mille.i.infinite: vel mille geniti
ui caſus.i.omnium ſanctorū: qui ad
millenarium.i.ad ſummam ꝛ ſolidā
perfectionem peruenerunt. Horuꝫ
omniū clipei.i.v̄tutes: atqꝫ magna-
lia ornant eam vel pendent ex ea-
vnde in libro machabeorūꝫ dicitur. 1.mach.4.f.
Ornauerunt faciem templi coronis
aureis: et ſcutulis. Facies templi eſt
ſuperior pars anime v̄ginis: que ve
re fuit templum dei: ibi em̄ relucet
imago et ſimilitudo dei. Clipei autē
vt dictum eſt: ſiue ſcutula virtutes
ſignant: corone autēꝫ beatitudines
Sub qualꝫ ergo corona pendit cli-
peus: qꝛ non coronabitur: niſi qui le
gitime certauerit: et niſi per virtutē:
nemo perueniet ad beatitudinem. 2.theſ.2.a.
Uide ergo q̄ rationabiliter noſter
verus iudas ſummus ſacerdos: ſub
qualꝫ corona ſcutulū poſuit. Beati
(inquit) pauperes ſpiritu. Ecce ſcu-
tulū: quoniā ipſorum eſt regnum ce- Mat.5.a.
lorū: ecce corona, et ſic de alijs. Hij
ſunt clipei aurei.i.virtutes ſanctorꝫ
vel ſancti virtuoſi quos fecit rex ſa- 3.re.10.c.
lomon. De quibus etiā dicitur. Re- 1.mach.6.
fulſit ſol in clipeos aureos, ꝛ reſplē
duerunt montes ab eis. Clipei ſunt
ſancti: ſol eſt deus: montes ſunt an
geli congratulantes eis. Nec ſolum
virtutes ſctōrꝫ ſed et ipi ſancti ſcuta
ſunt aurea: qꝛ ipſi nos protegūt me-
ritis ꝛ doctrinis. Sed licet oēs ſunt
aurei: ſunt tamen diuerſis colorib⁹
ornatis ac diſtincti: clipe⁹ em̄ militē
non tātum ꝓtegit, ve; etiā diſtiguit
ꝛ oñdit. Qualis aūt eſt planicies ſi-
ue cāp⁹: talis dr̄ eē clipe⁹ vñ dr̄. Iſte
miles defert clipeū iacictinū cū lilijs
aureis: ille clipeū aureū cū leone pur
pureo ꝛ ſilia vex et hij oēs ſcti vir-
tutib⁹ varijs quaſi diuerſis colorib⁹
ornati floruerūt: tñ oēs hij clipei re- Acies ſanctorū oim.
cte dñr aurei: qꝛ quicquid in eis vir-
tutis et gratie eſſe potuit: ex charita
tis radice totū ꝓceſſit. Et vtinam vt
iſtorū clipeorꝫ varietatē ꝓprie ſcire-
mus diſtiguere: aut boni eſſem⁹ ty-
rones.i.eorū imitatores aut ſaltim
iocūdi hyſtriones.i.veri laudatores
ſed ad hoc quis ydoneus? nam oēs
principes dicuntur ad hanc turrim
ꝯfugiſſe: vñ cum btō iob dicam⁹ nū

quid enim eſt numerꝰ militum eius?
Hec turris fortiſſima multo mili-
te completur. Jam ergo in prima
acie huiꝰ exercitus apparet vexillū
et clipeꝰ antiquoꝝ patrū aureꝰ, aq-
lā hn̄s volātē, ⁊ eſcā ſuā de lōge ꝑ-
ſpiciētē, vn̄ vnꝰ eorum dicat. Dies
mei trāſierūt ſicut aquila volās ad
Job.9.d. eſcam. Clipeꝰ apſtoloꝝ aureꝰ cū cru
ce purpurea, iſtis em̄ tanq̄ militibꝰ
ſtrennuiſſimis cōmiſit ipe rex iſrael
3.reg.22.e arma ſua, ſicut legitur in lib. reg. Et
Gal.6.d. ideo totū pōdꝰ ꝑlij v̄ſum eſt in eos,
vn̄ vnꝰ eoꝝ ait. Abſit michi gloria-
ri niſi in cruce dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Cli-
1.macha.3 a. peus martiꝝ aureꝰ cū leone purpu-
reo. Iſti em̄ ſicut de machabeo legi
tur, induerūt ſe lorica ſicut gigas, et
ſimiles leonibꝰ facti ſunt in opibus
Gen.49. ſuis. In acie vero cōfeſſoꝝ apparet
vexillū et clipeꝰ aureꝰ cū colūba ar
gentea. Iſti enim recte fuerūt colum
be ſup riuos aquaꝝ dormiētes iter-
medios cleros ſicut yſachar. Et iō
date ſunt eis pēne colūbe de argen-
tate. In acie virginū apparet clipeꝰ
aureꝰ diſtinctꝰ lilijs, inter q̄ paſcitur
Sap.4.a. hymnulꝰ noſter ieſus xp̄s: vt in au-
reo caritas, in lilio caſtitas deſigne
tur vn̄ in lib. ſap. dicit̄. O q̄ pulchra
eſt caſta gn̄atio cū charitate. Om̄es
iſti clipei adornāt beatā v̄ginem: et
eiꝰ gloriā magnifice multiplicant,
ſicut milites templi probati et ſtrē-
nui poſt partā miliciā ſuſpendūt cli
peos ſuos in palacio domꝰ templi
ad ornatū templi, et ad gloriam eoꝝ
Apoca.21. et ad memoriā eternā, vnde merito
de hac turri dictū eſt. Mille clipei
pendēt ex ea, q2 oēs electi de virtuti
Varia eſt plenitudo marie. bus ſuis glorioſis referūt gr̄as vir
gini glorioſe, vn̄ in apocalipſi dicit̄:
q2 reges terre afferent gloriā ⁊ hono
rē ſuū in illā. Itē eſt in hac turri ple
Prou.21. nitudo armoꝝ .i. eloquioꝝ caſtoꝝ,
oia em̄ v̄ba xp̄i conſeruabat in cor-
de ſuo, p tpe ⁊ loco debitis ꝑpalā-
da ſicut arma cōtra demones. Item
eſt plenitudo theſauroꝝ, q2 ſcriptū
eſt. Theſaurus deſiderabilis inha-
bitaculo iuſti. Et per eſaiā nobis di
citur. Dabo tibi theſauros abſcon- Eſa.25.a.
ditos. Iſti theſauri prerogatiue gra Eſa.24.c.
ciarū, priuilegia chariſmatum, ⁊ ple-
nitudo deliciarū ſunt, quibꝰ ipſa af-
fluebat, que nemo nouit niſi filiꝰ di-
cens, ſecretū meū mihi. Quēadmodū
rex aut impator quoſdā hꝫ theſau-
ros in turri fortiſſima, quos nemo
ſcit niſi ipe. Itē in hac turri eſt pleni
tudo caſtrorum et militum atq3 cu- Canti.7.a
ſtodum, de quibus dicitur. Quid vi
debis iſunamite niſi choros caſtro-
rum? Ipſa enim continet in ſe cho-
ros .i. contemplatiuos, et caſtra .i. ac
tiuos. Unde dicit̄ ei. Sicut letantiū
oiꝫ noſtrū habitatio eſt in te ſancta ps.86.
dei genitrix. Nota q2 in turribus ſo
lent poni obſides filij nobiliū cau-
ſa federis, et in iſta turri poſitꝰ eſt
quaſi obſes datꝰ filiꝰ regis ſummi: q̄
ex hac turri totū mūdū recupauit ſi
bi, quē demō poſſederat. q̄ huic tur-
ri adherens nitebat̄ apponere ignē
peccati, tn̄ a muliere vna .i. a carne
marie fragmine ſuo deijcitur, cere- Judic.
bro eius confracto ſcꝫ machinatio-
nibus peſſimis. Et ab armigero ꝑ-
ſequitur victoria, nā cotidie ex mem
bris ipſius diaboli cōuertuntur ad
deum, q̄ meritis beate marie decapi
tare non ceſſant diabolū, q̄ velit, no
lit a femina .i. a carne marie ſupatur
vt nos redeamus ad ſedes nr̄as .i.
ad ſedilia q̄ filiꝰ virginis iuit ꝑpa-
ratū deuotis ſuis hic p gratiā, ⁊ in-
futuro p gl'iam, quā michi et vobis
preſtet ieſus amen.

¶ Sermo.56. pro.vi. Sabbato.xl.
de capite hereſum a maria contrito

¶ Ipſa cōteret caput tuū. Gen.3.c.

¶ Inuocatio ad v̄ginē odoriferam.

Inter ea que capiti cō
ferūt apprime cenſen
dus eſt odor bonus.
Hic enim caput ni-
mis confortat pene-
trans interiora cere-
bri, vbi nociuū humorē ꝯſumit, ⁊ flu
xū. Si ḡ btā v̄go hꝫ ꝑtegere caput

noſtruꝫ opꝫ, vt odore bono illud affi
Libanꝰ tripliciter capitur. ciat, quod libentiſſime ſe facturam
policetur dicens. Quaſi libanus nō
inciſus vaporaui habitationē meaꝫ
Jure dicitur maria libanꝰ pꝑter no
Ec.24.b. minis ſignificationem, ſignificat em̄
hoc nomē aliqn̄ mō.em illum arabie
in quo creſcūt thura, et arbores odo
Oſee 14.b rifere, aliquando arborem illā thuri
ferā, aliquando ipſum thus. De pri
mo in fine oſee dicitur. Memoriale
eius .i. viri iuſti ſicut vinum libani: ſi
cut vinum conditū ſpeciebꝰ aroma
ticis creſcentibus in libano de quo
ait eccleſia. Dabo tibi poculū de vi-
no cōdito. De ſecūdo dicitur ibidē.
Erumpet radix eiꝰ vt libani: ibunt
rami eiꝰ. De Tertio dicit̄ ibidē. Erit
quaſi oliua gloria eius: et odor eius
vt libani .i. thuris, quod in odorem
Cātic.8.a. ſuauitatis dn̄o iubetur offerri. Hec
tres ſignificatiōes odorifere ad ſpi
ritum et animam et corpꝰ marie fa-
ciunt. Fuit enim virgo beata quaſi li
banus non inciſus: q2 ſicut mons il-
Leui.2.a. le ſine cultura humana ornatur ar-
boribus oromaticis et excelſis ita
ſpiritus eius ornatus erat virtutibꝰ
excelſis et deſiderijs ſanctis quaſi
naturaliter ſibi inſitis potius q̄ acq
ſitis. Fuit etiam libanus non inciſa
ideſt arbor ſponte proferens reſinā
ꝑſtantiſſimā, q2 eius aia pietate ple
niſſima non ſolū mīa ſed et fructibꝰ
bonis plena fuit. Libanus etiam ex
titit nō inciſa corpus eius .i. thus lu
cidiſſimū, ſic em̄ vocatur illud thus,
Ecc.50.b. quod ſponte effluit et eſt primū. Qd
Eſa.19.a. non ſoluꝫ fumat, aut flagrat in igne
oſee.10.a. ſed etiam ardet, et inflāmatur. Ipſa
autem amore ardebat, et odore fla-
grabat, vnde ꝑpterea dicitur. Qua-
ſi ignis effulgens et thus ardens in
igne. Fuit ergo indiuiſa in ſpiritu,
1.coꝝ.7.f. non ſicut illi de quibus dicitur. Di-
Triplex habitatio marie. ruperūt ſpiritus egipti in viſceribꝰ
eius. Fuit indiuiſa in aia, non ſicut il
li de quibus dicitur Diuiſum eſt cor
eorum, propterea interierunt. Fuit in
diuiſa in corpore, non ſicut ille qui
cum vxore eſt, qui vt ait paulus diui
ſus eſt. Hec ergo integerrima virgo
dicit ſe euaporaſſe habitationē ſuā,
que triplex fuit. Interior eius ani-
mus, hunc vaporabat ſtudijs ſuis ⁊
meditationibus, exterior mūdꝰ, hūc
vaporabat odoribus optimis ⁊ ex-
ercicijs, ſuperior paradiſus hunc va
porabat meritis et ꝑcibꝰ, et virtutū
oim ornamentis et adhuc euaporat
ideſt virtute replet. Ideo em̄ aſſum-
pta eſt, vt pro nobis fiducialiter in-
tercedat. Iſte vapor eſt ſup oia aro
mata, odoramēta em̄ orationes ſan
ctorum ſunt, vt dicitur in apocalipſi
ſed aromata regine ſabba incompa Apoc.5.e.
rabiliter excedunt alia, vn̄ nō ſine cō 3.re.10.b.
ſilio ſpiritusſancti agit eccleſia, que
omiſſis ceteris aromatibus, que olim
offerebantur, ſolum ſibi ſacrificium
thuris retinuit, oblationē iugem et
ſempiternam in odorem ſuauitatis.
nam oblatio incenſi huius .i. oratio
beate marie et facilius habetur et
gratius acceptat̄. Quilibet nāq3 po
terit habere vel vnum granum thu-
ris pro capite ſuo ſalubriter fumigā
do, quod vt obtineamus genibꝰ fle
xis pergentes ad virginem ei offera
mus Aue maria.

¶ Argumentum dicendorum. Diuiſio.

¶ Inter alia capita ſerpētis duo vi
dēt̄ potiora .ſ. potēcia ⁊ aſtucia, q2 ē
eſt magnꝰ in potēcia, ⁊ magnꝰ in ſa
piencia, nec minꝰ p alteꝝ q̄ p alteꝝ
nocet. Juxta hec duo bipharia ſer
mo diuidetur, In priori parte agam
de multiplici ſerpente, quem maria
in varijs aquis cōtriuit. In poſterio
ri vero de marie ſapientia cōtra ſer-
pentis aſtuciaꝫ cuius decem cornua
cōtriuit maria, q̄ eſt virga p quā etiā
demones coercentur. Prīa ps.

¶ Cū ſerpens ille callidior, cui olim
de maria locutus eſt deꝰ, in varias
ſciat ſe mutare formas ſeptemq3 (vt
meminit iohānes in apocalipſi) ha-
beat capita, btūs dauid quaſi expo- Ps.73.b.
nēs v̄ba thematis nr̄i dixit in pſal-
mo. Contribulaſti capita draconum

in aquis,tu cõfregiſti capita draco-
nis. Noluit explicare quorũ draco-
num,qꝛ oẽs intellexit,nec voluit ex-
plicare q̄ capita,qꝛ cuncta. Aduertẽ-
dum igitur ꝙ draco ille magnꝰ ꝑ po
7.vicia ſũt tentiã ⁊ rufus ꝑ nequitiã hꝫ.7.capi
7.ſerpẽtes ta,q̄ ſunt.7.vicia capitalia,q̄ ⁊ ſunt
ſemina ſerpẽtis antiqui,de quibus
Geñ.3.c dr. Inimicitias ponã inter ſemẽ tuũ
et ſemẽ ipſius,vnde iuxta hec.7.ca
pita,in ſacro eloquio.7. genera ſer
pentum inueniunt̃ nominatim.ſ.re-
gulꝰ rex ſerpẽtũ,ꝑ quẽ intelligit̃ ſpi
ritus ſuꝑbie,q̄ corrumpit vniuerſaz
terram,q̄ alio noīe dicit̃ baſiliſcꝰ oẽz
Eſa.14.g. circa ſe virorẽ extinguẽs,⁊ hoīes vi
ſu,⁊ aues volantes voce necat,vn-
de Iſaias ait. et ſemen eius abſor-
bens volucrem. Scorpio blandus
in facie,aculeatus in cauda ſpũs in
uidie,ac detractor eſt,vñ propterea
Ezech.3.c dicitur cuidã. Et cũ ſcorpionibꝰ ha
bitas. Uipera viparſens,et per im-
pacientiam matrẽ necãs,eſt iracun
Job.20.c. dia,de qua iob ait. Occidet eum lin
gua vipere. Ceraſtes flexuoſus,ſpi
ne rigore carens,aueſqꝫ decipiens,
dum corpꝰ abſcondit,et cornua ex-
tẽdit,ſpũs accidie eſt fraudes celãs,
et terrore decipiens,vnde ſcriptum
Geñ.49.c eſt. Fiat dã coluber in via ceraſtes in
ſemita. Radix omniũ malorum cupi
ditas,aſpis eſt ſurda et obturãs au
res ſuas. Huiꝰ vt ait iſidorus q̄nqꝫ
Auaricia ē ſunt genera,diſpas ſiti interficiens,
aſpis. hypnalis ſomnũ mortiferum inge-
rens,hemorrhois ſanguinis fluxu
occidẽs,Preſter inflatiõe ac putre
dine ſubſequenti necãs,et ſeps de
quo ait poeta. Oſſaqꝫ diſſoluens cũ
corpore tabeficus ſeps. Auaricia er
go inducere ſolet ſitim inextinguibi
lẽ,demũ ſoporẽ vertiginis,⁊ ſomnia
vanitatis,vel defluxuz ſanguinis ꝑ
luxuriã poſtmodũ tumorẽ cũ putre-
dine per ſuꝑbiã,tandẽ mẽtis diſſo-
Job.20.c. lutionẽ ꝑ cordis ãguſtiã,vñ iob ait.
Artabit̃,⁊ eſtuabit:⁊ oīs dolor erit
Prouerb. ſup eũ. Coluber blande ingrediẽs ⁊
23.d viſcera comedens ſpũs gule,vñ in-
greditur blãde ⁊ in nouiſſimo mor-
debit vt coluber. Draco ī medio flu
minum recubãs ſpũs luxurie,q̄ ſub
vmbra dormit in ſecreto calami in
locis humẽtibꝰ teſte iob. Iſta ſunt
ergo.7.capita peſtifera,q̄ totum fe
re ſemẽ maternale.i.filios eccľie in-
toxicãt,⁊ occidũt. Inſidiat̃ ſpẽs eñ
marie calcanco.i.fini:ꝓpter quod
totiens marie auxiliũ petimꝰ dicen
tes. Tu nos ab hoſte ꝓtege,et hora
mortis ſuſcipe, Si ergo fratres vul
tis ab hũs ſerpẽtibꝰ liberari aduer
tite,ꝙ btũs dauid in aq̄s dixit eos
mariã cõterere,opus eſt vt recurras
ad aquas,qꝛ ibi poteris videre qua
liter demonis capita,q̄ diximus ↄte
renda ſunt. Aquarũ quedã ſunt vi-
uentes,et in vitã eternã ſalire faciẽ
tes,⁊ ecõtrario ſunt aque morictes, Jo.4.b.
et in mortem eternã deſcendere fa-
ciẽtes,q̄ diuiſio notatur in libro io-
ſue,vbi dr:ꝙ aque ſuꝑiores inſtar Joſue.43.
mõtis aſcẽdẽtes ſteterũt:inferiores
vero in mare mortuũ deſcenderunt.
hec diuiſio facta eſt per archã dñi
tranſeuntẽ contra hoſtes ſuos. Ubi
nos maria q̄ eſt arca dñi docet,ꝙ ſi
vicere voluerimꝰ,ꝑ diuiſiões aqua
rum nos tranſire oportet,ibi namqꝫ
hoſtes noſtri territi ſuperãtur,quia
iſtõ miraculũ timuerũt hoſtes iſrae
lis. Uide ergo harũ aquarũ cõditio
nes ac diuiſiones,prima diuiſio eſt
ſecundũ fidele et infidele,nam ſuꝑ-
bia aqua eſt infidelis,qꝛ infideles
facit:et ingratos,vñ Jeremias ait. Jere.15.d.
facta eſt michi quaſi mẽdaciũ aqua c.
rũ infideliũ. Aqua fidelis eſt gr̃a ti Eſa.33.c.
moris,q̄ nichil negligit,nã de taliũ Apo.8.d.
aq̄s dicit̃ in eſaia. aque eius fideles
ſunt. Altera diuiſio eſt ſecũdũ ama- 7.diuiſio-
rũ et dulce,nam aqua inuidia aqua nes aquaꝝ
amara eſt de qua dr in apocalipſi. ad.7.dõa
Multi hoīes mortui ſunt ex aq̄s:qꝛ et.7.vicia
amare facte ſunt. Ecõtra vero gratia
pietatis aqua dulcis eſt,nã dulces
facit ac mites. Iſte ſunt aq̄ ꝑ lignuz
crucis in dulcedinẽ cõuerſe,vt pꝫ in
exodo. Tertia diuiſio eſt ſecũdũ tur

bulẽtũ ⁊ trãq̄llũ,nã ira ⁊ furor aqua
turbida eſt,⁊ alios turbat. Uñ pro-
Exo.15.d. pheta dixit. Aquas puriſſimas bibi
Eze.33.c. tis,reliq̄s pedibꝰ vr̃is turbabitis.
Eſa.8.b. aqua trãquilla eſt gr̃a ſcientie,q̄ eſt
aqua ſiloe,de qua dixit eſaias,ꝙ cuz
ſilẽcio currit,qꝛ facit hoīem habita
4.reg.2.d re cũ ſilẽcio in medio natiõis praue
Quarta diuiſio eſt ſecũdũ ſterile ⁊ fe
cundũ,nã aqua accidie ſteriles facit
ſicut aqua iericho. Aq̄ vero fortitudi-
nis ꝓbos facit,et fructiferos,vt li-
gnũ ꝙ plãtatũ eſt ſecꝰ decurſus aq̄ꝝ
Ps.primo. ꝙ fructũ ſuũ dabit in tp̄e ſuo. Quīta
diuiſio eſt ſcđm congelatũ ⁊ fluidũ.
Auaricia gelidũ facit,ac durũ qꝛ ge-
lauit ſe criſtallꝰ ab aq̄s. Aq̄ conſiliũ
Ecc.43.c. et ſalutaris largũ facit,ac fluidũ,qꝛ
Prou.5.d ſapiẽs ↄtulit dicẽs. In plateis aq̄s
tuas diuide,vñ ps ait. Flabit ſpiritꝰ
Nume.5.c eiꝰ ⁊ fluẽt aq̄ Sexta diuiſio eſt ſcđz
maledictũ et bñdictũ,nã aqua volu
ptatis gule maledicta eſt,de qua ꝑ
prophetã dr. Ingrediẽtur aq̄ male-
Prou.5.d dicte in ventrẽ tuũ,⁊ vtero tumeſcẽ-
te(ad lr̃am)putreſcet femur ꝑ luxu-
riã. Gr̃a vero doni intellectꝰ ipſa eſt
illa bñdicta vena,de qua dicit̃,ꝙ fa
cit hoīem letari cũ muliere adoleſcẽ
tie ſue.i.cũ carne ſua ſobria ⁊ pudi-
Exo.7.d. ca. Septia diuiſio eſt ſcđm mũdũ et
imũdũ,nã aq̄ luxurie pollute ſunt
et in ſanguinẽ verſe apud egiptũ.i.
mundũ. Aqua vero ſapiẽtie ſaluta-
ria mundat hoīem ab oībꝰ inquina
4.reg.5.c. mentis ſuis,vt ſit ſicut naamã poſt
iſtas ſeptẽ lotiones mũdatꝰ ad ple-
nũ:⁊ ad puerilem innocẽtiã reſtitu-
Eze.32.b. tus,vnde ait dñs. Tunc puriſſimas
reddã aquas eorũ et flumina eorũ
quaſi oleũ adducã. Flumia.i.pp̄los
nã aq̄ multe populi multi. Uidiſti er
go aquas ſuperiores et inferiores,
quas debeas recipere aut fugere.
Aquas ſuꝑiores ſeptiformis gratie
Canti.4.d maria recepit qm̃ de ipa dr,ꝙ eſt pu
teꝰ aquaꝝ viuẽciũ:qꝛ eſt quoddam
receptoriũ capaciſſimũ gr̃aꝝ,⁊ cum
impetu.i.cũ vtute et magno donã-
tis deſiderio fluũt de illo mõte,qui
eſt candor lucis eterne,nã libanus
candidatio interꝑtat̃. Et tñ ipa eſt
fons hortoꝝ:qꝛ gr̃as acceptas mini
me retinet:ſed largiſſime erogat. Si
aũt volueris ꝓbare quõ btã virgo
habuit predictas.7.gratias,⁊ per
eas ↄtriuit caput diaboli.ſ.ſapien- Jaco.3.d.
ciam eius,lege hugonem ſuper ter-
tio capitu. epiſtole beati Jacobi
vbi ponit.7.conditiones ſapientie
que de ſurſum eſt iuxta.7.dona ſpi Eſa.66.d
ritus ſancti,que habuit maria qua-
propter optime comparatur colum
be per eaſdez ſapiẽtie ſupreme cõdi
ciões. Sed breuiꝰ dices,ꝙ in puteũ
ideſt in mariã ſe infudit plenitudo Mar a
gratie,que vocat̃ fons et puteꝰ,fõs eſt puteus
q̄dem eſt illis,q̄ in celis ſunt patens
⁊ expoſitus,q̄ ab oīmoda gloria eiꝰ
ſaciãtur ad votũ,⁊ inuitant̃ ꝑ eſaiã.
Nobis aũt in hac valle ploratiõis
eſt puteꝰ,nã lꝫ q̄tũ in ſe eſt omnibꝰ
ſit expoſitꝰ puteꝰ iſte,nõ tñ ſine in-
duſtria ⁊ labore aq̄ eius hauriũtur
a nobis,quos monet ſapiẽs dũ ait. Ecc.12.a.
Memẽto creatoris tui ī diebꝰ iuuẽ
tutis tue,anteq̄ rumpatur funiculꝰ
argenteꝰ ⁊ recurrat vita aurea:⁊ cõ
terat̃ hydria ſup fontẽ:⁊ cõfringat̃
rota ſup ciſternã. Sicut maria in cã
ticis comparat̃ fonti ⁊ puteo,ita hic
fonti ⁊ ciſterne. Funis aũt argẽteus
dr hic hoīs intelligẽtia:vita aurea
dei clemencia,hydria cor hoīs,rota Cãti.4.d.
vita eius. Ue igit̃ ei q̄ hꝫ hydriaz op
timã.ſ.cor docile ad omne opꝰ para
tũ naturaliter,⁊ funẽ argẽteũ.i.me-
moriã ⁊ intelligẽtiã bonã,vitaz etiã
ſiue cathenã aureã,dei clemẽciã pa
ratã,rotã aũt natiuitatis ſue volui
cotidie ſine intermiſſione cõſpiciũt
et tñ de aq̄s gr̃e dei haurire non cu-
rant,cum tamen liberaliter offerat̃
eis. Ingratiſſimi reſpuentes eam ex
pectant,et reexpectant vſqꝫ ad fi-
nem vite dicentes in corde ſuo illud
prouerbium quod replet infernum
ſcilicet in bono fine iacet totũ. Sed
cũ in fine credũt ſe poſſe gratiã hau
rire a domino,iuſtiſſime cũ eis agit̃

Nam funis argenteus rūpitur: quia memoria ⁊ ſapientia eorū aufertur. Rota confringitur: quia vita interrumpitur: currit: ⁊ non ſuccurrit vita

puer. 1. d.

aurea quia negatur eis miſericordia iuxta id. Tunc innocabūt: ⁊ nō exaudiā eos. Sic ergo vadit homo in domū eternitatis ſue, que eſt infernus, it eñ nudus ⁊ miſer nichil ſecū preter peccata portās. Aque inferiores in mare mortuū inferni, ⁊ in puteū abyſſi deſcendunt, quod exactiſſime hieremias iuxta ſeptē vicia ſuprapoſita explicat, dū a dño audit. Fili ho

Hier. 32. d.

minis cane carmen lugubre ſup multitudinē egypti, ⁊ ſuper filias gētiū robuſtaꝝ cum his qui deſcendūt in

Septē duces ad inferos deſcendentes.

lacū. Iſta ergo ſunt ſeptē genera hominū incircūciſoꝝ, qui deſcenderunt vſqꝫ ad ꝓfundū laci cum omni multitudine ſua. Helā interpretať exercitus matris et ſignificat ſupbos, q̇ matrē habent ſuperbiā. Principes aquilonis ⁊ venatores hoim ſignāt inuidos. Pharao q̇ interpretať diſſipans vel diſcordias ſuſcitās ſignat iracūdos. Tubal q̇ īterpretať ductꝰ ad luctū ſignat pigros ⁊ querulos. Aſſur interpretatur negociatio: et ſignat auaros. Moſoch interpretať captura vel capiens, et ſignat guloſos, qui dum capiunt, capiunť ſicut piſces hamo. Idumei interpretātur ſanguinei, ⁊ luxururioſos deſignant qui in ſanguine ſuo volutantur vñ

Eze. 16. a

vni aīe dicitur. Uidi te ꝯculcatam in ſanguine tuo. Oīs iſti deſcendunt in mare mortuū ī puteū inferni. Dū ergo tēpus habes o peccator volue ⁊ reuolue rotā natiuitatis tue, cogita ⁊ recogita ānos tuos oēs in amaritudine aīe tue, deſcendat ydria cordis tui per humilitatē in puteū gratiarū vſqꝫ ad fundū. i. donec intelligas te oīm nouiſſimū. Et ita ſentias de te vere ⁊ abſqꝫ fictione. Unde memor eſto patris abrahe, qui cum ipa veritate loquēs de ſeipſo in veritate

Geñ. 19. d.

loquēs dicebat. Loquar ad dominū meū cū ſim puluis ⁊ ciuis. Tūc hauries ſine dubio gratiā a dño ꝑ beatam virginē dicentē. Qui me inuene

puer. 8. b.

rint, iuueniēt vitam, ⁊ haurient ſalutē a dño. Nam qui humilibꝰ dat gratiā ſeipſum negare non poteſt: et q̇ ad aquas ſitientes inuitat: venientes ad ſeipſum cū ſiti vtiqꝫ nō repellet. Neqꝫ eñ amara eſt maria neqꝫ

Maria eſt puteus triplex.

inops ipſa eñ eſt puteꝰ latitudinis ⁊ habundantie et ſaturitatis, vt dicitur in geneſi. Et ſi ydriā tuā tres

Geñ. 26. d

metretas cōtinētē impleri deſideras haurias abundanter. primo ſaturitatem iuſtitie. Secundo habundantiā pacis. Tertio latitudinē cordis, que eſt gaudium in ſpū ſancto, ⁊ ſic regnū dei intra te intelliges: qđ non

Ro. 14. d.

eſt eſca vel potus ſed iuſtitia pax et

Scđa ps.

gaudiū in ſpiritu ſancto.

¶ Ut ait Beda, capur demonis eſt machinatio hereſum, quā beata vir

Antichriſti cornua decē ſunt decē hoſtes marie.

go contriuit. Multis ergo ſerpens antiquus verſutiis inſidiatꝰ eſt calcaneo mulieris. i. marie virginis: tñ ſine cauſa, qm̄ vniuerſam prauitatē hereticā ipſa ſola contriuit. Alius ſiquidem illā non de ſubſtātia carnis ſue edidiſſe xp̄m dogmatizabat, aliꝰ paruulū non peperiſſe ſed reperiſſe ſibilabat. Alius poſt partū a viro cognitā blaſphemabat, alius dei matrē audire: non ſuſtinens, magnū illud nomē theothocon impūſſime ſugillabat: ſed contriti ſunt inſidiatores conculcati ſupplantatores, qm̄

Luce. 11. d.

beatā eā dicunt oēs generationes, ⁊ btūs eſt venter eius, qui dñm porta

Ps. 128.

uit. Hec beda. Ex quo dicere poſſumus illud ps. Cōfundanť: ⁊ conuertantur retrorſum oīs qui oderunt ſyon. i. mariā, quā ⁊ ſi aliquādo expugnaſſe viſi ſunt, tñ in veritate nō potuerunt ſibi nocere, ſed ipſa ꝓualuit contra eos, ⁊ nos quottidie preualemus adiuti ab ea, cui ſepe dicimus. Dignare me laudare te ꝟgo ſacrata, da michi ꝟtutem cōtra hoſtes

Heſt. 9. c

tuos. Si vis ſcire qui ſūt hij hoſtes lege librū Heſter et Apoca. vbi ait maria. Hoſtis ⁊ inimicus noſter peſ

ſimus iſte eſt amā, cuius decē filios inuenies, qui ſuſpenſi ſunt in patibu

1. Joh. 2. c.
Apo. 13. b.

lis. Aman qui interpretatur tumultuans antichriſtus eſt. Huius decē filij ſunt decem genera hoim: qui impugnant beatā ꝟginē, ſiquidē teſte Johāne. antichriſti multi ſunt. Unde in Apocalipſi. beſtia que aſcendit de mari decem habet cornua: qm̄ antichriſtꝰ in exercitu ſuo decē cornua. i. decē acies habet quibꝰ bellū facit, vt perſequatur mulierē, ⁊ filiū eius deuoret, blaſphemando nomē dei et filium dei, ⁊ tabernaculū eius idest btām ꝟginē: qm̄ ꝓpterea dixit Johānes. Aperuit os ſuū ī blaſphemias ad deū, blaſphemare nomē eiꝰ

Heb. 6. b.

⁊ tabernaculū eius. Sūt ergo in primo cornu oēs heretici ⁊ infideles: q̇ filiū dei conculcant, et oſtentui hñt. In ſecūdo aūt oēs ſacrilegi, qui ſanguinē teſtamenti pollutū dicūt, quales ſunt ſacerdotes fornicarij, q̇ nō

Heſt. 3. c.
Geñ. 4. b.

verenť quottidie manus ſacrilegas mittere in xp̄m dñi. Primi ſignātur per Amā, qui vniuerſum genꝰ iudeo

Apo. 13. b.

rū delere nitebatur. Iſti ꝑ Cayn, qui fratrē ſuū doloſe occidit, vñ in apocalipſi dr̄ Xp̄s agnus occiſus ab origine mundi, qui adhuc patiť. In tertio cornu ſunt oēs qui ſpūi grē con

Act. 13. b.

tumeliā faciunt, fraterne grē inuidētes, ⁊ alios a bono ꝓpoſito peruertētes, qualis erat ille Elimas magꝰ qui ſergiū paulū auertere nitebatur a fide. Hij ſunt qui ad imperiū pha

Exodi. 1. b

raonis. i. diaboli quicquid maſculini ſexus natū fuerit, extinguere nitūtur: ⁊ in flumine mūdane vanitatis proijcere, quicquid feminini reſeruare. In quarto cornu ſunt omnes prelati crudeles et iniqui necatores filiorum ſuoꝝ verbo vel exemplo, vel oppreſſione, vel diſſimulatione comeſtores viſcerum hominū, et deuo

Sap. 12. a.

ratores ſanguis, quos arguit ſapientia dei. Hij ſignantur per herodem

Math. 1. c.

qui innocentes regni ſui interfecit. In quinto ſunt omnes proditores ⁊ ſeductores qui animas ſimplicium ſeducūt, et ad gehēnam trahunt, vti ſunt vetule conſiliatrices, et vendi

Joel. 3. a.

trices animaꝝ, de quibꝰ dr̄. Poſuerunt puerum in proſtibulo, et puellas vendiderūt. Hij deſignati ſunt per iudam, qui chriſtum prodidit et vēdidit. In ſexto cornu ſunt illi qui proprios filios ſpiritualiter interficiunt, ſicut ſunt feneratores, qui dū

Oſee. 9. c.

ex male acquiſito hereditatem filio dimittūt eum dāpnāt. vnde propheta dixit. Effraim ducit ad interfectionem filios et in ps. dr̄. Immolauerūt filios ⁊ filias ſuas demonijs. In ſeptimo ſunt omnes fornicatores, ⁊ maxime contra ordinem nature ſue maculantes carnem: quam beata virgo ſic exaltauit, vt diuinitati vniretur. Nā ſicut grauius eſt violare vel comburere templū dedicatum ꝙ nō dedicatum: ita grauius eſt macula

1. Cor. 3. d.

re carnem ⁊ peccare in corpus ſuum poſt incarnationē verbi ꝙ ante, vnde paulus. Si quis templū dei violauerit, diſperdet eum deus. In octauo ſunt oēs illuſores, qui illudunt

Ps. 49.

beate virgini ſeruiētes ei in aliquo, et in fiducia eius fiducialiter peccātes, tamen deluſores ipſa deludet, ⁊ illudet ac dicet. Exiſtimaſti inique ꝙ ero ſimilis tui, arguā te, et ſtatuā contra faciem tuam. In nono ſunt blaſphemātes beatam virginem: et in ea, et in filio ſuo turpiter iurātes. Hij ſunt peiores iudeis et crucifixoribus, qui xp̄m crucifigentes matrē ſuam in pace dimiſerunt. In decimo cornu ſunt oēs mundi amatores: q̇

Hie. 31. c

vel ſuas vel aliorum animas ꝑ peccatū mortale necant, de quibus dicitur. Uox in rama audita eſt rachel plorans filios ſuos. Hos plorat eccleſia, cuius vox in rama que interꝑtatur ſublimis auditur: ſed non exauditur, qm̄ virgo ſublimis exaudire contempnit, niſi nos emendauerimus, vnde qꝛ nolumus emendari ſequitur. Et noluit conſolari: qꝛ non ſunt. ſ. emendati ſed quare non emēdātur? Quare nō redeunt ad ſe? Qꝛ

eoꝛum caput cõtriuit demon, immo
2.reg.4.c. et ſunt ſine capite, vnde quilꝫ pecca
toꝛ deſigatur in illo de quo dr. Duo
viri pꝛincipes latronũ ingreſſi ſunt
feruẽti die domũ Jſboſeth, qui doꝛ
miebat ſuꝑ ſtatum ſuum meridie: et
oſtiaria domus purgans triticũ ob-
doꝛmiuit. Jngreſſi ſunt autẽ domuꝫ
latenter aſſumẽtes ſpicas tritici. Et
percuſſerũt eum in inguine, ac inter-
fecerunt: ſublatoqꝫ capite eius abie
Hereticus runt. Hec ibi, vnde aduerte, ꝙ Jſbo
vł pctõꝛ eſt ſeth interꝑtatur vir ignominie, ⁊ eſt
Jſboſeth. pctõꝛ iã fere hereticus, iſte erat filiꝰ
regis Saul, qm̃ adiutoꝛio maloꝛum
Eſa.23.b. pꝛincipũ preualẽt heretici hodie, nã
qꝫ vt dr in Eſaia. Cogitauit demon
ad ignominiã deducere vniuerſos
inclitos terre, quod deꝰ (⁊ ſi partim
ꝑmiſerit) deinceps auertat. Jſte de-
niqꝫ aut hereticus aut fautoꝛ hereti
coꝛũ feruenti die doꝛmit, quia libidi
ne contradicendi cecatur, nã coꝛ he
reticoꝝ ſicut coꝛ philoſophoꝝ curio
ſitate cecatur, ⁊ ſuper ſtratũ opinio-
nis ſue ſecurus iacet. Ad hũc veniũt
duo pꝛincipes latronũ, quia hereti-
ci ad ſibi ſimiles declinant, et affe-
runt ſibi (vt notat gloſa inter li.) ſpi
cas. i. nouas expoſitiones, et nouas
rationes, quas ex meſſe ſacre ſcriptu
re mẽtiunt ſe collegiſſe. Et ſub hoc
pꝛetextu auferũt a cliente ac diſcipu
lo ſuo caput rationis, imo et caput
fidei, ne deinceps aſſẽciat niſi here-
ticis. Tñ hec mala ꝓuenerunt ſibi ꝓ
pter vitia et negligentiã pꝛiſtinam
vñ raban9 ait. Oſtiaria triticũ pur-
gat, cũ mentis cuſtodia diſcernendo
virtutes a vitijs ſeparat: q̃ ſi obdoꝛ
mierit, in moꝛtem ꝓpꝛij dñi inſidia-
toꝛes admittit, qꝛ cum diſcretionis
ſollicitudo ceſſauerit ad interficien-
dũ aĩam malignis ſpiritibus iter pã
dit. Qui ingreſſi ſpicas tollũt, qꝛ bo
naꝝ cogitationũ germina auferunt:
atqꝫ in inguine feriũt: qꝛ ꝟtutẽ coꝛ-
dis delectatione carnis occidũt Jn
inguine eñ ferire eſt, vitã mẽtis car
nis delectatione ꝑfoꝛare. Nõ eñ Jſ
boſeth inopinata moꝛte ſuccũberet:
ſi nõ ad igreſſuꝫ domꝰ mulierẽ. i. ad
mentis aditũ mollẽ cuſtodiã depu-
taſſet. Foꝛtis eñ vigilqꝫ ſenſus ꝑpo
ni coꝛdis foꝛibꝰ dꝫ: quẽ nec negligẽ
tie ſõnꝰ oppꝛimat, nec ignoꝛãtie er-
roꝛ fallat. Vñ bñ Jſboſeth dr, q̃ cu-
ſtode femia hoſtilibꝰ gladijs nudaꝫ
Jſboſeth eñ vir ꝯfuſiõis dr, vir aũt
ꝯfuſiõis eſt, q̃ foꝛti mentis cuſtodia
munitꝰ nõ eſt, qꝛ dũ ꝟtutes ſe agere
eſtimat, ſubintrãtia vitia neſciẽtem
necãt. Tota ḡ ꝟtute muniẽdꝰ eſt mẽ
tis aditus, ne eã hoſtes penetrent
foꝛamine neglecte cogitatiõis. Hac
tenꝰ ille. O igiꝫ me ĩfelicẽ ſi negli-
gentiã habuero in cuſtodem, qꝛ hec
multũ doꝛmit, triticũ, vbi inimicꝰ hõ
ſuꝑſemina zizania, nõ purgat: ſꝫ etiã
hereſibus et pctis ac demonibꝰ lo-
cũ liberũ ꝑſtat, vt caput meũ, fidem
meã auferãt a me, btũs aũt ero ſi be-
atã virginẽ habueto cuſtodem capi
tis mei, mentis mee, ac fidei mee nã
illam habuit cuſtodeꝫ ꝓpheta ille,
dũ ad ꝓphetãdũ de ipa ꝑcũctatur.
Quid tu vides hieremia? Virgã vi-
gilãtẽ ego video. Bñ vidiſti hiere-
mia. Ad plura vigilat hec ꝟga btã,
ꝙ hẽat coꝛnua inimicꝰ eiꝰ antixps.
Nã, 12. ſunt huiꝰ virge officia, vltra
ea q̃ diximus in ſmone natiuitatis
Marie. Ad officia ergo. 12. vigilat
hec virga pꝛudẽs. Pꝛimo quidẽ vi-
gilat ſuꝑ peccãtes, ne ſtati dãnenꝫ,
qm̃ in ꝑſona eius dr. Jnſpiciã oms
doꝛmiẽtes. ſ. in pctis ſuis ſicut Jſ-
boſeth, ne ſtatim demõ ꝓcedat ꝯtra
eos. Nec eñ nocet, ꝙtum deſiderat
ſꝫ ꝙtũ ꝑmittiꝫ. Scdo vigilat, vt exci
tet pigritãtes: ſiue doꝛmiẽtes: vt re
ſipiſcãt, vñ ait. Vſqꝫquo ꝑuuli dili-
gitis infantiam ⁊c. couertimini ad
coꝛrectionẽ meã ⁊c. Si ergo ſtulti-
tia colligata eſt in coꝛde pueri, hec
virga diſcipline fugabit eam. Ter-
tio vigilat, vt pꝛouocet negligẽtes
vt operentur dicens. Obaudite me
diuini fructus et quaſi roſa planta-
ta ſuper riuos aquarum fructifica-
te ⁊c. Hec virga vellet, vt et nos fru
ctificaremꝰ: ſicut ⁊ illa que quidem

Margin notes: tia mala. — Ma.13.d. — Hiere.1.c. — Maria eſt virga q̃ habet.12.officia. — Ecli.24.d — puer.1.c.⁊ 22.c. — Ecli.29.b

multũ fructũ attulit. Nec mirũ ꝙ tã
tũ fructũ exquirat a nobis, qꝛ ſi oues
Geñ.30.f Jacob in aſpectu virgarum fecerũt
fructũ natiuitatis, ꝙto magis nos
in contemplatione huius vigilãtis
Exo.7.d. virge? Quarto vigilat, vt faciat nos
abominari pctm̃: vnde per virgam
miraculoſam, verſa eſt aqua in ſan-
guinẽ. ideſt pctm̃ in abominationẽ.
Exo.17.b Quinto vigilat, vt lachꝛymas con-
tritionis de coꝛde pctõꝛis educat, vñ
ꝑ tactũ virge aqua educta eſt de pe
Num.20. tra, nã et induratos tangit eiꝰ gr̃a.
Sexto vigilat: vt deducat hominẽ ꝑ
viã penitentie, ſicut per officium vir
ge deducti ſunt filij iſrael in via mi-
rabili inter medios fluctꝰ maris ru-
bꝛi. i. mũdi huius. Septimo vigilat,
vt coꝛrigat errantes in via moꝛum,
ps.88. vñ ps. ait. Si aũt dereliq̃rit filij eiꝰ
legẽ meã. ⁊c. Viſitabo in ꝟga iniqui
tates eoꝝ, ait miſericoꝛdia dei: q̃ per
ps.22. mariã virgã dulceꝫ flagellat ſeruos
ſuos. Vñ octauo vigilat, vt ꝓtegat
in tẽtatione affictos. vñ pctõꝛ dicat
Exo.7.b. Si ãbulauero. i. m. v. m. n. t. m. qꝛ ꝟ-
2.reg.23.c. ga. t. ⁊. b. t. i. m. c. ſ. Vñ i exo. ꝟga de-
uoꝛauit ſpẽtes, ⁊ ſcriptũ eſt, ꝙ paue
bit aſſur ꝟga ꝑcuſſꝰ. Et banaias ꝑ ꝟ
gã vi extoꝛſit haſtã de manu egyptij
⁊ iterfeciteũ haſta ſua. Si hec expo-
nas mirabilia ſunt, qꝛ beata ꝟgo nõ
ſolũ per ſe demonẽ vincit: ſed nos ꝑ
eã. Nono vigilat, vt nos reficiat in
Num.17.c labore: vnde virga floꝛuit, et amig-
dala pꝛotulit, qꝛ nobis infirmis ma-
ria ſubuenit ꝑ floꝛes ac fructꝰ ſuos.
Judic.6.d Decimo vigilat, vt conſumere poſ-
ſit in bene pꝛoficientibus oẽs carna
les affectiones: vnde in libꝛo iudicũ
ad tactum virge aſcẽdit ignis de pe
tra ⁊ carnes conſumpſit. Undecimo
1.reg.4.d. vigilat, vt illuminet intellectum, ⁊ re
ficiat affectũ in contemplatione, vñ
in libꝛo regum dicitur, Extendit Jo
Maria eſt natas ſummitatem virge, quam ha-
oſtiaria ce- bebat in manu, ⁊ intinxit in fauũ mel
li. lis: et conuertit ad os ſuum: ⁊ illumi
nati ſunt oculi eius. Duodecimo vi
Heſt.4.c. gilat, vt nos introducat in regnum
celeſte: vnde i libꝛo Heſter dicitur,
ꝙ in atriũ interius regis aſſueri nul
lũs itrare permittebatur, niſi mediã
te virga aurea, quam pꝛo ſigno cle-
mentie illis qui introducendi erant,
rex extendebat. Ecce igitur fratres
ꝙ melioꝛ oſtiaria eſt maria, ꝙ oſtia-
ria Jſboſeth: illa doꝛmit: hec autem
vigilat, illa dat latronibus locũ, hec
eos abigit: illa per omiſſionẽ intro-
ducit moꝛtẽ: hec autem itroducit ad
vitam eternã: vbi hec virga nõ pau-
ca operatur, de his tñ nõ eſt noſtrũ
iudicare. Jſta tñ videtur eſſe illa vir
ga, ſiue calamus menſure aureꝰ, per
quem fit diſtributio illiꝰ terre viuẽ-
tiũ i funiculo diſtributiõis de quo i
ps.dr. Virga eq̃tatꝭ virga regni tui. ps.44.
reſume, q̃ dicta ſunt ſic. O ꝙtũ debe
mus vigilie tue o maria, tu vigilas
ſuper peccantes, excitas pigros. ⁊c.

¶ Sermo.56. pꝛo ſeptimo ſabbato
de capite ſuperioꝛi contrito.

¶ Jpſa conteret caput tuũ. Ge.3.e.

Aliꝰ ſenſꝰ i capite nr̃o a maria
ꝓtegẽdꝰ eſt tactꝰ q̃ ꝙuis ꝑ oẽ Jnuocatio
coꝛpꝰ diſtẽtꝰ ſit tñ ãpliꝰ viget in ca ad mariam
pite rõe ſenſꝰ cõis inibi exiſtẽtꝭ, qꝛ ſi vt nos faciat
tãgaris i aliq̃ coꝛpis ꝑte minie ſentꝭ at tangi a
niſi ad cõeꝫ ſenſuꝫ tactꝰ ꝑueniat qꝺ patre.
euidẽter pꝫ, qꝛ qñ ꝑ ſõnũ ẽ obſtruſꝰ
nõ ſentꝭ, vñ ſenſꝰ cõis dr: qꝛ oẽs ſẽſꝰ
exterioꝛes ab eo velut a cõi cẽtro ex
eũt, vt ſuoꝝ obiectoꝝ ſiĩtudies ad Tactꝰ quis
eũ reducant, qbꝰ mediãtibꝰ d ſiglis lis eſt.
iudicat ⁊ diſcernit. Duplex ãt eſt ta
ctꝰ, ſ. ab ex ꝑ ſenſibilia, ⁊ ab itra ꝑ in
ſpiratõeꝫ di. Cõciõatoꝛes tãgũt nos
ab ex ꝑ ſenſibilia. ſ. ꝑ voces ⁊ bona
exẽpla: tñ paꝝ ſentimꝰ: qꝛ ſenſꝰ cõis
nõ ꝑcipit hoc. i. nr̃a vita cõis q̃ nõ ſe
q̃tur ſemitas eq̃tatis ſꝫ viã cõeꝫ, q̃ du
cit ad ꝑditiõem. Opꝫ ḡ vt nos ab in 1.ꝛeg
tꝰ deꝰ tãgat, qꝛ illi tm̃ ſecuti ſũt regẽ
electũ, qꝝ tetigit deꝰ coꝛ. Nemo xpꝫ
ſeq̃ꝫ niſi ille: cuiꝰ coꝛ deꝰ pr̃ tetige-
rit. Pr̃ aũt nõ tãgit alios libẽtiꝰ ꝙ
eos q̃s mr̃ maria ei offert, qꝺ mirifi- Geñ.27.b
ce pꝫ i rebecca dũ iacob texit pelli-
bus, vt tãgereꝫ a pr̃e dicẽte. Accede
huc ⁊ tãgã te fili mi. Felix tactꝰ q̃ cõ-
uerſꝰ eſt in bñdictionẽ, ⁊ hoc ꝓpꝫ in

duſtriã matris eius que eum pellibꝰ
hedorũ texit. O ſi beata virgo nos
tegeret pellibus meritorum ſuorũ,
habet eñ ſecum pelles mortificatio
num preteritatũ quibus mēbra ſua
et ſenſus dũ ſuper terrã viueret mor
tificauit, ideo ad eam ſecuri accendē
tes pro gratia impetranda offeramꝰ
Aue maria.
¶ Argumentum dicendorum.
¶ Hactenꝰ ĩ alijs ſermonibus oſtē
ſa ſunt capita non pauca draconis q̄
Apo.12.a. maria cõtriuit in terra, nunc aũt ope
repreciũ erit in calce oſtendere, qua
liter beata virgo cõtriuit illud caput
quod demon extulit in celo, quãdo
Diuiſio. cauda ſua traxit in terrã tertiã ſtel
larum partē, de hoc ergo capite agã
in priori ſermonis portione, in poſte
Prima ps riori aũt diſſerã, quomodo marie vi
ctrici data fuit in eodē celo corona
huic victorie conſentanea.
¶ Ultimũ caput demonis, quod ma
ria cõtriuit, eſt deſiderium illud, ſiue
ſtatus ille, quem appetiuit in celo, in
Maria op gerens ſe altiori glorie, et ſtatui ſu
poſita luci blimiori. Hunc dicimꝰ caput demo
fero ex op nis, nõ ꝙ habuerit illud, ſed qꝛ ſe in
tat. geſſit ad illud, vel qꝛ perueniſſet ad
2.di.6.q.1 illud (vt quidam doctor notat) ſi ſte
ſcoti. tiſſet. Quis adhuc ſit minus euidēs,
Eſa.14.e. q̄d deſiderauit lucifer, nec determi
nate ſciatur, ſatis explicat illud eſa
ias, dum caſum et mortem nabucho
donoſor cõparat ruine luciferi dicēs.
Dicebas in corde tuo. In celum cõ
ſcendam, ſuper aſtra dei exaltabo
ſoliũ meũ: et ſedebo in monte teſta
mēti in lateribus aq̄lonis. Aſcendã
ſuper altitudinem nubiũ. ſimilis ero
altiſſimo. Hoc totũ cõtriuit maria,
dum cõtraria cotidie dicebat in cor
de ſuo. i. in ſua humilitate, quam re
ſpexit, qui agnitor cordis eſt. Luci
fer dixit, in celum conſcendã, maria
vero profundũ abyſſi penetrãs ait
cum iacob. Deſcendã lugens in in
Ge.37.g fernum, et videbo filium meũ. Nec
mirum ꝙ maria penetret inferiores
partes terre, qꝛ et xp̄s deſcendit ad
inferos, tamen ille vt liberator, illa
vero vt viſitatrix. et videbo (ĩquit)
filium meum. i. populũ in limbo quē
tanꝗ̃ filium liberari optat. Lucifer
addidit. Sup aſtra dei exaltabo ſo
lium meũ, maria vero econtra dixit.
Ecce ancilla dñi. Ancilla terrã hꝫ ꝓ Luce.1.d.
ſolio, non ſuper aſtra ſed ſub oneri
bus eſt laboribus preſſa. Unde nos
qui ſumus domeſtici dei, cum paulo
dicamus. Salutate mariam q̄ multũ
laborauit in nobis. Non ergo ſuper
aſtra ſed ſuper flumina babilonis Ro.16.a.
laborioſa exaltatur maria, que mul
tum laborauit in nobis infirmis cu
randis. Dixitqꝫ lucifer. Sedebo in
monte teſtamenti, maria non ſic. ſed
per oppoſitum, nam in monte calua
rio vbi ruptum eſt teſtamentum: nõ
ſedebat: ſed ſtabat iuxta crucem ieſu
mater eius. In lateribus aquilonis
ille ſedere: et in cõuenticulis quieſce
re cupiebat: verũ maria que oĩm bo
norũ mater eſt: inter diſcipulos loco Jo.19.e.
inferiori reperitur in Hieruſalem te
ſte luca. Deniqꝫ lucifer elegit ſibi la
tera montis frigidi. maria vero me
dium totius domus: in quã deſcen
dit ignis linguarum: vbi maria ſede
bat conflans et emundans argentũ Ma'a.3.a
predicationis: et purgat ꝑ ignem
filios leui. i. xp̄i ſui. Ecce quomodo
maria multum laborat in nobis. Di
xit quoqꝫ lucifer. Aſcendam ſuper al
titudinem nubium. Sepiſſime repe
tit iſte aſcenſum et exaltationē ſuã:
quia omnia que dixit aſcenſuꝫ ſonãt Jaco.1.b.
maria vero etiam repetit humilitatē
ſuã: iuxta cõſilium illius apoſtoli q̄
dixit. Glorietur autē frater humilis
in humilitate ſua. Cũ ergo maria di Luc.1.e.
ceret: ecce ancilla domini ſtatim an
cillatura perrexit in domũ eliſabeth
ibiqꝫ de ſua paruitate gloriatur di Geñ.18.b.
cens: qꝛ reſpexit dñs humilitatē an Luc.2.g.
cille ſue. et propter hanc humilitatē
tm̄ honorabat conſortem ſuũ ioſeph
ꝙ non ſolum vocabat eum dominũ
ſicut ſara vocabat abrahã dñm ſuũ:
Sed xp̄o dixit. Pater tuꝰ et ego do
lenteo

lentes querebamus te. Ecce quomõ
filium docebat, vt patrē vocaret hũc
virum: quod eſt nomen maximi ho
noris. Maria ergo vbicumqꝫ repe
ritur nõ ſuper nubes ſed ſub eis eſt
vnde cum beatꝰ lucas recenſeret ſer
uos Jeſu chriſti nouiſſimo loco ma
riam poſuit: nam ſecretarius eiꝰ no
uerat: ſic eam velle, et in hoc ipſam
gloriari. Tandem lucifer concluſit
aſcenſionem ſuam dicēs, ſimilis ero
altiſſimo beata vero maria conclu
ſit humilem deiectionem ſuam, dum
Eſa.53.a ſe ſimilem fecit nouiſſimo filio ſuo,
qui per prophetã dicitur nouiſſimꝰ
viroꝝ: immo et nouiſſimus latronũ
erat in reputatione hominũ, quãdo
propterea inter iniquos reputatus
eſt, cui cum aſtaret non vocata Ma
ria, proculdubio voluit ei aſſimilari,
nec eñ ſimpliciter aſtabat ſicut alij
ſed ſicut mater eius cui conuenit pa
ria ſentire cum filio. Uidimꝰ ergo ca
put venti, quod ſibi appoſuit lucifer
et quomodo per omnino cõtraria il
lud beata maria contriuit. Quid ſu
2.re.12.g. pereſt, niſi ꝙ faciat maria ſicut pa
ter ſuus Dauid de quo dr̄. Miſitqꝫ
Joab nuncios ad Dauid dicēs. Di
micaui aduerſum rabba: ⁊ capienda
eſt vrbs aquarum. Nunc igitur con
grega reliquam partem populi, ⁊ ob
ſide ciuitatem: et cape eam, ne cuꝫ a
me vaſtata fuerit vrbs nõi meo aſcri
batur victoria. Congregauit itaqꝫ
Dauid oēm populũ: et profectꝰ eſt
aduerſum Rabbath. Cumqꝫ dimi
caſſet cepit eam. Et tulit dyadema
regis eorum de capite eius, pondo
auri talentum habens gemmas pre
cioſiſſimas, ⁊ impoſitum eſt ſup ca
put dauid. Mirabilis fuit huiuſmo
Ducis hu di humilitas Joab, qui cũ poſſet po
militas. tiri triumpho, noluit: ſed illud aſcri
pſit regi ſuo: exemplum prebens fi
delitatis pariter ⁊ humilitatis oĩbꝰ
ducibus venturis poſt ſe. Et in hoc
parum dixi, nam et precones verbi
dei pariter docuit, nos quoqꝫ inſtru
xit Joab qui ꝓpterea interꝑtaꝝ ꝑni
tas: quia in hoc pater patrum fuit,
dum predicatores docuit non ſibi ſꝫ
chriſto regi aſcribere conuerſionem
aiarũ, vnde gloſa ordinaria ſic ait. Aiaꝝ con
Hec victoria dauid quã Joab icho uerſio ſtat
auit: et ipſe perfecit ſignificat victo chriſto.
riam noſtri regis. Dux eñ cõtra ho
ſtes bellũ gerit: cum predicatorũ or
do contra mundi potentes ſcutum
fidei opponit. Sed victoria ad xp̄m
refertur, cui oĩs ptãs ⁊ potentia re
gni aſcribitur. Deus eſt eñ qui ope
raꝝ in nobis ⁊ velle ⁊ perficere. Co
ronam ergo regis hoſtilis pp̄li tu
lit dauid: et ſibi dyadema fecit: cum Phil.2.b.
chriſtus diabolo regnũ auferēs ſibi
inſigne decorum parauit. Eſt enim
dauid corona conuentus catholici
populi, qui caput noſtrum ideſt xp̄ꝫ
fide et conuerſatione coronat, ⁊ am
bit. Oĩs eñ ſanctoꝝ labor, certamē
et victoria ad honorem eius referꝝ.
Rabbath ciuitas regni Ammõ, que
nunc philadelphia vocatur, et inter
pretatur multitudo ad predicta fa
cit: quia et in euangelio dr̄: ꝙ multi Mat.8.b.
venient ab oriente ⁊ occidente: ⁊ re
cumbent cum Abrahã/yſaac/ ⁊ Ja
cob in regno celoꝝ. Hec ibi: Hugo.
autē optime adducit ad hoc illud za
charie. Sume a trãſmigratione qui
venerunt de babilone aurum ⁊ argē
tum: et facies coronam, et pones in Zacha.6.c
capite Jeſu filij Joſedech ſacerdo
tis magni. Hoc eſt, ſume ab illis qui
tranſeunt ab amore mundi aurum
ſapientie: ⁊ argentum eloquētie, vt
inde fiat corona ponenda in capite
Jeſu: qꝛ gloria laudis xp̄o tribuen
da eſt: nam propterea. 24. ſeniores
procidebãt hũiles ante ſedentē in Apo.4.5.
throno: et adorabant viuētem in ſe
cula ſeculoꝝ: et mittebant coronas
ſuas ante thronum ideſt de bonis ⁊
de victorijs ſuis xp̄o gloriam tribue
bant non ſibi. Lyra vero ſuper hãc
hyſtoriã ſic ait. Per hanc q̄dem pe
nã que fuit valde grauis: ⁊ inflicta
propter iniuriã factã ipſi dauid ⁊ le
gatis ſuis allegorice ſignificata fuit

grauitas pene per romanos iudeis
inflicte propter iniuriam factā ipſi
xpo et legatis ſuis apoſtolis. Uidi-
mus ergo viroꝝ nominatorum glo-
ſas prius tāꝗ meliores, nunc autem
ꝛ meā tibi. O lector afferā, ꝑ qua ꝑ
pende ꝙ ioab interꝑtatur volūtariꝰ
et eſt filiꝰ dei dux vniuerſalis regni
dē quo dī. Ex te eñ exiet dux, qui re
Mat.2.b. gat populū meū iſrael. Hunc ducē
ac propugnatorē miſit pater eternꝰ
mat.10.d. ad eccleſiam militantem, qui non ve
nit pacem mittere ſed gladium, ita
vt voce propria dicat. Unuſquiſqꝫ
Luce.22.d vendat tunicā ſuam, ꝛ emat gladiū.
Nudos namqꝫ a temporalibꝰ ꝛ nu
dos a carne cupit milites duos dux
iſte. Quia ſic ipſe nudus in campo
caluarie agebat prelium domini. Jo-
hannes optimus miles ducis huiꝰ
Luce.3.b. dixerat. Qui habet duas tunicas,
Miles xpi det vnam non habenti. Nunc autē
eget gladio illam dixit xps vendendā ad emen-
dū gladium ſpūs: quia ſenſualitas
deponenda eſt, ꝛ gladio ſpiritꝰ ſpo
lianda ſiue ſcorianda. Iſte igif dux
Luce.1.e. noſter fortis in bello fecit potentiā
in brachio ſuo extento, depoſuit po
tentes de ſede regni. vnde ꝑpterea
dicitur. Igitur pugnabat Joab con
tra Rabbath filioꝝ Amon, et expu-
gnabat vrbem regiā. Ecce quomo-
do expugnat xps vrbem regiā filio-
rū Amon, que interpretatur grādis
ꝛ eſt totū regnū celi reſpectu ange-
loꝝ q ceciderūt, qui dicūt filij Amō,
ꝛ nō filij dei. Ergo vnꝰ quis vigilet
qꝛ nō eſt nobis colluctatio aduerſꝰ
Ephe.6.b carnē et ſanguinē, ſed aduerſus prin
cipes tenebrarū contra ſpūales ne-
quitias in celeſtibus .i. in ſpūalibꝰ
qꝛ non gladio materiali, vt putabat
petrus preliādū eſt, ſed gladio ſpūs
ꝛ rigore penitētie, qui etiā pilos .i.
minuta qdā radere valeat. Nā gla
dius iſte cōtra nos primo, ſcḋo autē
cōtra diaboli ſubtilia tētamēta vi-
brādꝰ eſt ꝑpter timores nocturnos.
Nec eñ nocte deſcēdū eſt, ſꝫ magis
timendū a negocio perambulāte in

tenebris. Perambulantem inquit,
quia nocte erroris plus deuagatur
diabolus: pluſqꝫ preualet, ita vt no-
cte capiatur chriſtus, vnde propter-
ea quidam timebūdus dicebat. Ab
occultis meis meis mūda me domi- Ps.18.
ne. Aliquos vincit demon per mali-
tiam, plures per fragilitatem carnis
innumeros autem per ignorantiam
dum irruit ſuper eos nocte, maxime
tempore iſto, dum tenebre hereſum
occupant vniuerſam terram, et chri
ſtus fere dꝫ exſpirat. Quid ḡ facie-
mus fratres, quis poterit ſaluꝰ fie-
ri? Jam in errorem inducuntur etiam mat.24.b
electi ꝛ nos putamus poſſe vincere?
Nemo diffidat, qm̄ de duce noſtro Uictoria
ſequitur. Miſitqꝫ Joab nuncios ad chriſti eſt
Dauid dicens. Dimicaui aduerſus noſtra.
Rabbath, capienda es vrbs aquaꝝ
Dauid quēlibet fidelē ſignificat, qui
eſt membrum chriſti, cui noſter ioab
ideſt volūtariꝰ vult aſcribere victo
riā, quā labore ꝑprio acqſiuit. Cer-
tū eſt, ꝙ ſine victoria nō poſſumꝰ ce
lū acquirere: quia violenti rapiūt il- Ma.11.b
lud. Tñ ſi dux noſter xps nō dederit
nobis victoriā ſuā, nemo dicet. Bo 2.thi.6.b.
nū certamē certaui: curſū ꝯſummaui
fidē ſeruaui: de reliquo repoſita eſt
michi corona iuſtitie. Oibꝰ ergo di-
riguntur verba thematis. ſ. Ipſa cō-
teret caput tuū, ipſa anima coronan-
da, conteret caput tuū, vt ab eo tol-
lat coronā ꝛ imponat ſibi, Eya fra-
tres vincite malignum ſuperate il-
lum, quia illius diaboli, quē vinces
coronam capiens: quam ipſe victus
perdidit. Ne timeas autē certamen
qꝛ noſter Joab volūtarius ex bona
voluntate ſua vult: vt nōi tuo chri-
ſtiane aſcribatur victoria que vere
eſt ſua, danſqꝫ tibi ſecuritatem ait.
Dimicaui: capienda eſt vrbs aqua-
rum ſcilicet a te, quia tibi demolitus
ſum illam, tibi laboraui, veni ad ſpo
lia multa, immo veni ad regnum, qꝛ
hec vrbs propterea dicitur regia, qꝛ
reges facit ſuos ciues, diciſqꝫ aqua
rum, quia torrente voluptatis diui-

nepotat eos. Nunc igitur o chriſtia
ne, vt aliquid facere videaris, cōgre
ga reliquā partē populi. ſ. vtutū ꝛ
obſide ciuitatem, ꝑba vires tuas, vt
dimices contra demones, qui adhuc
aditū defendunt, quia certiſſime vi-
res aſſumens capies eā, qꝛ intus eſt
dux noſter Jeſus: qui expugnauit vr
bē: ꝛ vult vt teipſuꝫ iuues, ad hoc vt
rectius aſcribatur tibi victoria ſua.
Si ergo qlibet xpianꝰ debet facere
in eccl'ia militāte: quod fecit dauid
capiēdo btitudinē, vt ibi triumphet
cū xpo duce venturo, qꝫto ſtrēnue ac
melius fecit, hoc beata virgo? Hec
ſane virago filia dauid cōtriuit ca-
put maioris inimici adiuta maiori
auxilio chriſti ſui, vnde cōſequenter
maiori brauio potitur, d quo dī. Tu
lit dyadema regis eoꝝ de capite eiꝰ
pondo auri talentū habēs gēmas ꝑ
cioſiſſimas: ꝛ impoſitū eſt ſuper ca-
put dauid. Hoc dyadema vt ait glo
ſa erat cuiuſdaꝫ ydoli āmonitarum:
quod vocabant regem, ideoqꝫ optīe
deſinat illud ydoluꝫ luciferum: quē
mali angeli tanꝗ regem venerabā-
tur. Dyadema vero eſt illud quod
deſiderauit lucifer, de quo dicere ce
pimus. Attēde tñ ꝙ ſm gloſam bea
tus dauid iuxta legem purificauit il
lud dyadema, nā id qḋ lucifer opta-
Peccatum uit infectum erat, quia peſſima in-
luciferi qua tentione concupiuit illud. ſcilicet ſu
le fuit. perbiēdi magis. Et peſſimo medio,
quia ſine gratia voluit habere, qḋ ſo
li gr̄e debebat, et noluit illud habe-
re a deo ſed a ſeipſo, nec voluit illud
habere ad gloriam dei ſed propriaꝫ
iactantiam. Item quia citius voluit
optinere: quod maturius debuit ha
beri: Item vt ait Scotꝰ in.2.diſ.6.
queſtio.1. quia deſiderauit illud, qḋ
niſi deſperando non potuit optari,
quia ſic impoſſibile eſt volibile. Ab
omnibus iſtis maledictionibus pu-
rificatum extitit dyadema regis am
monitarum ſuper caput regine celi,
quia paſſiue ſe habuit ad illud, vn-
de propterea dictum eſt. Habens

gemmas precioſiſſimas impoſitum
eſt ſuper caput Dauid. Non dicit ꝙ
illud impoſuit ſibi: ſed quod impoſi
tū eſt ſuper caput eius. Nam dux il-
le Joab curam habet coronandi vi-
ctores ſuos, et mirabilius matrē ſuā
tanꝗ reginā, ꝛ regni conſortem, non
qualēcūqꝫ, licet eñ regine ſint.60.
et concubine.80. vt dicitur in canti Cant.6.c.
cis. Et licet Salomoni ſint vxores
regine ſeptingente, et concubine tre
cēte, vt in libro regū. Et licet abſqꝫ 3.re.11.a.
eſtimatione ꝛ numero adducte ſit re
gi virgines ex oibꝰ prouincijs, vt dī
in libro Heſter, vna tamen eſt colū-
ba perfecta, electa vna eſt filia regis Heſter.2.
pharaonis, cui edificauit Salomon
domum ſimilem domui ſue. Et vna
eſt puella peregrina ꝛ pauper, ꝛ pau
percula quam adamauit rex Aſſuerꝰ
qui eſt deus ſuper omnia benedictꝰ
Regina ergo Heſter inuenit in con
ſpectu eius grām et miām ſuper oēs
mulieres: et impoſuit diadema ſu-
per caput eius: et fecit eā regnare ꝑ
Uaſthi. i. pro matre Eua. In quibꝰ
omnibus datur nobis intelligi: ꝙ ſi
ſint ſine numero aut virtutes ange-
lice aut anime ſancte, que regnant
cum agno et agnus dei cum illis,
vna eſt tamen regina reginarum, cu
ius nomen eſt Maria, quam vide-
runt regine cetere et laudauerunt: ꝛ
beatiſſimam predicauerunt. ideſt in
ſummo gradu beatam. Cui dedit rex
domum Amā hoſtis iudeorum, quē
ipſa debellauit. Poſtꝗ beata vir-
go immaniſſimum hoſtem ſancto-
rum ſcilicet luciferꝫ debellauit, tota
domus Aman cedit in ſuā poſſeſſio
nem. Nam cōmuni decreto ſtabili-
tum eſt, vt Maria darentur omnia
que probata ſunt fuiſſe Holofernis
quicquid igitur inueneris in ſacris
codicibus luciferuꝫ deſideraſſe, hoc
totum credas Marie traditū ſi poſ-
ſibile eſt. Quam vt mirabilius coro-
naret deꝰ, iura fregit nature, qꝛ totū
qḋ Marie datur ſupra naturā eſt dꝫ
namqꝫ mater ſupra alios premiari.

Scḋa ꝑs Coroña marie. ¶ Uidimus quomodo corona regis ammonitarum habebat gẽmas preciosiſſimas : que conſecrate appoſite ſunt corone dauid. Nullas ego precioſiores inuenio gẽmas ꝙ verba illa Eſaie, ſi marie conſecrentur quam diximus a duce ſuo coronari qui dum verba luciferi dixerit in perſona beate marie, profecto illa conſecrat, et matri dedicat. O domine Jeſu contẽplator, ꝙ dicebas in corde tuo in ſecreta predeſtinatione apud te.

Incarnatio eſt aſcẽſio. In celum conſcendam ⁊c. Hec ſunt gemme precioſe in ore Jeſu pro corona matri ſue. Dixit ergo dux chriſtus, in celum deitatis conſcendam ideſt ſimul cum matre mea aſcendã. Quando chriſtus homo acceſſit ad cor altum, ad vnionem verbi, tunc ſane aſcendit in celum: non ſine matre ſua, que fuit huiꝰ aſcenſionis ſcala: que deum pariter attigit, ita vt dici valeat mater dei, ſicut xp̃s per illã vnionẽ ypoſtaticã dr̃ filiꝰ dei. Diuine conſortes nature ſunt mater et filius ſimul aſcendentes in ſummũ celum. Nemo altius, nemo ſublimius nemo citius vnꝙ̃ aſcendit, ꝙ in inſtanti incarnatiõis xp̃s homo ⁊ maria mater eius, qui tantũ aſcenderũt vt celo vniti remanerent, ita vt celi

Ps. 8. dicantur iuxta illud. Uidebo celos tuos opera digitorum tuoꝝ. Digitus dei dicitur ſpũſſanctus, qui ⁊ dr̃ pluraliter propter varia dona, et q̃ ſꝫm oĩa dona ſua operatus eſt miſterium incarnationis, ideo ibi videmꝰ opera digitoꝝ ſuorum. i. celos duos xp̃m et mariam, alterum filiũ dei, alterum matrem dei, ⁊ totũ per ſpiritũ ſanctũ. Poſt hoc imediate addidit. Super aſtra dĩ axaltabo ſoliũ meũ. Ex tunc ſane decreuit xp̃s exaltare matem ſuã in qua exaltatꝰ eſt. Hoc inquit eſt ſolium meũ, hoc exaltabo ſuper aſtra dei. Non dicit quantuꝫ ſuper angelos debeat exaltare ma-

Eſa. 6. a. trẽ ſuam, tamẽ alibi dicitur. Uidi dominũ ſedentem ſuper ſolium excelſum per gratiam, et eleuatũ per gloriam, excelſum in merito: ⁊ eleuatum in premio: tamen adhuc ignoramus

Maria eſt ſolium dei 2. parali. 9. c. ꝗ̃tum, quod ibi exprimi videtur, vbi ſcriptura dicit. Fecit quoqꝫ rex ſoliũ eburneũ grande: et veſtiuit illud auro mundiſſimo. Sex quoqꝫ gradꝰ quibus aſcendebatur ad ſoliũ. Ab inſtãti dñice incarnationis facta eſt virgo maria ſolium dei eburneum quidem ⁊ aureũ. In ebore caſtitas ĩ auro charitas deſignatur. Ebur os elephantis ſolidũ valde, ⁊ candidũ tante frigiditatis vt panno inuolutũ ſi ponatur, non ſinit, ꝙ ignis ipm pãnũ exurat: in quo notatur aperte ꝙ tam ſancta, tãqꝫ ſolida fuit beate virginis caſtitas vt ipſam conſeruaret illeſam et eos qui ei adhererent comburi igne libidinis non permittat. Ipſa eſt enĩ vere virgo nazarea, ⁊ florida candidior niue per caſtita-

Treñ. 44. tem. Nitidior lacte, quia cum pudicitia habuit innocentiã. Rubicũdior ebore antiquo: quia cũ innocẽtia habuit verecundiam. Saphiro pulchrior, quia cum verecundia habuit ſanctimoniã, et vitã perfecte celibẽ. Hac pulchritudine quadruplici fulſit in terra. Nam adhuc manẽs nobiſcum cepit exaltari, qñ dñs dixit. Solium glorie altitudinis a princi-

Hie. 17. b. pio, locus ſanctificationis noſtre expectatio iſrael. Solium (inquit) glorie. ſ. maria vbi glioſe ſedit rex, fuit certe altitudĩs etiã a principio cõceptionis ſue. Hec ẽ ꝟgo eſt locꝰ ſtificationis dei, et eſt expectatio iſrael,

Ps. 44. nam ei dr̃. Uultũ tuũ deprecabũtur oĩs diuites plebis. Sed quia etiaꝫ in celo a videntibus deũ expectrabatur: aduerte ꝙ ſex gradibus exaltat̃ ſuper choros angeloꝝ ad celeſtia regna. Primo propter maiorem puri-

Exaltatur maria ſup angelos. tatẽ: quia puriori creature etiam naturaliter debetur purior locus. Maria ꝟo luci angelice cõparata inuenit̃ur prior ideſt purior, quia cãdor eſt lucis eterne. Scḋo propter maiorẽ humilitatem: q̃ qui magis ſe humiliat magis exaltabit̃. Tertio ꝓpter maiorem

maiorẽ charitatẽ: ac meritoꝝ vberta-

Eccli. 16. b. tẽ q̃ ſcriptũ eſt. Oĩs mĩa facit locũ vnicuiqꝫ ſꝫm meritũ opeꝝ ſuoꝝ. ⁊c. Quarto ꝓpter regiã ptãtem iuxta id

Ps. 41. Ps. Aſtitit regia a dextris. ⁊c. Quito ꝓpter maternã dignitatẽ, vñ poſitꝰ

3. reg. 2. d. eſt thronꝰ matri regis q̃ ſedit a dextris. Sexto ꝓpter cõiugalẽ ſocietatẽ.

Neem. 2. b. vñ dr̃. Dixit michi rex ⁊ regina q̃ ſedebat iuxta eũ ⁊c. quilibet iſtoꝝ graduũ ſufficiebat collocare mariã ſup

Aquilo eſt tepiditas. choros angeloꝝ, ſed q̃ ſunt .6. per hos dr̃ ſup eos exaltari. Addit̃ etiã vbi ſupra. Sedebo in mõte teſtamẽti in lateribus aquilonis. Hoc iuxta demonis intentionẽ btũs Grego. refert ad ſynagonã, aquilonis namqꝫ noĩe malignus ſpũs intelligit̃, ſicut

Job. 26. b. btũs Job ait. Qui extẽdit aquilonẽ ſup vacuũ. ꝓ eo nãqꝫ ꝙ vẽtꝰ aq̃lo cõſtringit in frigore, nõ incõgrue aq̃lonis noĩe torpor maligni ſpũs deſignat̃. Qḋ eſaias quoqꝫ teſtat̃: qui dixiſſe diabolũ denũciat dicens. Sedebo in mõte teſtamẽti in lateribus aquilonis. Malignus enĩ ſpũs montẽ teſtamenti tenuit: q̃ iudaicũ populũ q̃ legẽ accepat: ſibi ꝑ magnam ꝑfidiã ſubiugauit. Qñ enĩ corda doctoꝝ tenet, mõti teſtamẽti diabolꝰ ꝓſidet: q̃ etiã ĩ lateribꝰ aq̃lonis ſedet q̃ mẽtes etiã ſubditoꝝ frigidas poſſidet. Vñ ẽ ſup vacuũ extẽdi diabolus dr̃, q̃ illa corda poſſidet: q̃ diuini amoris grã nõ replent̃. Hec oĩa totalr̃ ꝑ oppoſitũ ad ſenſũ nr̃ꝫ exponẽda ſunt: ex quo filiꝰ dei ꝟba illa ꝓfert de mr̃e ſua, q̃ eſt mõs teſtamenti ad nos illuminãdũ, ⁊ ſedet in lateribus aq̃lonis ad nos inflãmãdũ. Uñ dñs ieſus dũ in maria ſedit nos ad eã vocat illuminãdos ⁊ inflãmãdos

Deu. 32. b. q̃ de pp̃lo xp̃iano ſcriptũ eſt. Cõſtituit eũ ſuper excelſam terram: vt cõmederet fructꝰ agroꝝ: ⁊ ſugeret mel de petra: oleũqꝫ de ſaxo duriſſimo, butyꝝ de armẽto, ⁊ lac de ouibꝰ cuꝫ adipe agnoꝝ, ⁊ arietũ filioꝝ Baſan hyrcos cũ medulla tritici, ⁊ ſanguinẽ vue biberẽt meraciſſimũ. Hec oĩa inueniunt̃ in maria mõte teſtamenti vt repellat ab intellectu nr̃o ignorã-

Noue fercula marie. tiã, ⁊ ab affectu aq̃lonẽ tepiditatꝫ. 9. enĩ fercula ſpũalia enumerata ſunt, q̃bꝰ pingueſcũt ſpecioſa deſerti, ex q̃bus quattuor ad intellectus: ⁊ alia

Quattuor ſenſus ſcripture. quinqꝫ ad affectꝰ ꝑtinẽt refectionẽ. Intellige ẽ ĩ melle ſenſũ anagogicũ q̃ cõtẽplationis dulcedine reficit. In oleo allegoricũ, q̃ ꝑ fidei veritateꝫ illũinat. Iſta ẽ petra dura. i. legis lr̃a, ⁊ ſaxo duriſſimo. i. de cerimoniaruꝫ multitudine rudi ⁊ incõpoſita cũ labore ac deſiderio ſuggẽda ſunt. In butyro a caſeata ſubſtãtia ſepato intellige moralẽ ſenſuꝫ pinguiſſimũ a lr̃a vniuerſaliter mala iſtar caſei accepto. In lacte qḋ nutrimẽtũ eſt paruuloꝝ planã hyſtoriã ⁊ liquidam atqꝫ dulciſſima exẽpla ſanctoꝝ intellige. Iſta duo maxime de armẽto ꝓphetaꝝ ⁊ ap̃loꝝ ⁊ de grege ſctõꝝ patrũ accepimꝰ: vñ nõ cũ excolatione ⁊ diligentia ſed facillime lac ſuſcipitur, ⁊ cõmeditur: ideoqꝫ eſt cibus paruulorũ qui nõdũ exercitatos hñt ſenſus. Iſta quattuor q̃ diximꝰ ꝑtinẽt ad in-

Heb. 5. b. tellectũ. ⁊ ad montẽ teſtamẽti, cuius doctrix eſt maria, ſine qua ſcriptura nõ poteſt intelligi. Ceteꝝ in triplici

Adeps triplex facit vnguentũ. adipe. ſ. hircoꝝ, agnoꝝ, ⁊ arietũ triplicẽ cordis intellige refectionẽ: in adipe hircoꝝ penitẽtiũ cõtritionẽ, in adipe agnoꝝ humiliũ deuotionẽ, in adipe arietũ ꝓuectoꝝ ſeu prelatorũ intellige ꝯpaſſionẽ. Ex his tribꝰ adipicibꝰ triplex cõdit̃ vnguẽtum, quoꝝ primũ ſꝫm Berñ. vocat̃ contritiõis, ſcḋm deuotionis, tertiũ pietatꝫ. Licet ẽt oĩa hec reficiãt dulcit̃ aiaꝫ ⁊ iterdũ impinguare videant̃, minime tñ ſuſtẽtando cõfirmãt, nec inebriãdo letificant ſine medulla tritici. i. ſpũali manducatiõe corporis ieſu xp̃i q̃ per medullã intelligit̃, nã ſolũ ſacramẽtũ cõmedit̃: nõ adipe ſatiatur aĩa, ſed furfure inflat̃, vel potius intoxicatur. ⁊ ſine ſanguine xp̃i meraciſſimo. i. ab oĩ impuritate remotiſſimo. Hic eſt enĩ panis q̃ confirmat, ⁊

hoc eſt vinum qḋ letificat cor hoīs.
.pſ.103. Iſtis ,9.ferculis q̄ frequēter btā vir
go ancillis ſuis atqꝫ domeſticis ad
miniſtrat: ſaginātur corda.⁊ iebriā
tur.vñ ait Eſaias.Faciet dñs in mō
Eſa.25.b. te hoc ꝯuiuiū pinguiū oībus pplis
⁊c.cū dei filiꝰ dixit exaltandū ſoliū
ſuū mariā ſup aſtra dei, voluit eam
angelis inferre, ſꝫ ne hoīes cōgrāt,
fecit eā mōtē teſtamēti ꝑ ſapiētibꝰ
Maria eſt et ꝑ peccatoribꝰ aqlonaribꝰ reple
ſuper oīs uit eā igne amoris ſui. Ut aūt eam
ſanctos. oſtēdat etiā ſup oēs ſctōs exaltatā
etiā ſup Iohānē baptiſtā ⁊ aplos,
ſibiqꝫ ꝯiūctā addit filius dei. Aſcē
dā ſup altitudinē nubiū ſimilis ero
altiſſimo ,ſancti qui vt nubes volāt
Nu.10.b. dicuntur nubes,quoꝝ ſublimitatem
maria trāſcendit,cuiꝰ aſcenſuꝫ in li
bro nūeroꝝ oſtendit ſpūs ſctūs,vbi
dr̄ q̄ eleuata eſt nubes .i. aīa beate
v̄ginis de tabernaculo corpis ſui,⁊
ꝓfecti ſunt filij iſrael de deſ̄to ſinay
ideſt de mundo iſto ꝑ turmas ſuas
deducētes archā federis dñi cū iubi
3.reg. 6.a. lo ſicut habet.2.reg.6.et.1.pal.15.
1.pa.15.b. Hinc eſt q̄ in eccl̄ia cātatur,q̄ tāq̄
dies verni circūdabant eā flores ro
ſaꝝ:et lilia cōualiū.Cum aūt proſe
quitur dicēs,q̄ recubuit nubes iſta
in ſolitudine pharā ipa oſtēditur ſu
per oēs ſanctos exaltata ⁊ regnans
Iſtud q̄ppe deſertū eſt illud de quo
Apo.12.b. dr̄ in apoca.q̄ date ſunt mulieri ami
ctē ſole due ale aquile magne: vt vo
laret in deſertū locum ſuū.i.ſibi ſoli
debitū.Iſte due ale fuerūt gr̄a ⁊ me
ritū plene plumis ,⁊ varietate mirifi
ca.Aſcendit ergo de deſerto mūdi,
per deſertuꝫ celi ad deſertū dei,vbi
xp̄s eſt in dextera dei ſedens,⁊ ipſa
in dextera regis aſſiſtens,vt dicit in
pſo.De primo ⁊ ſecūdo deſerto ha
bes in canticis.3.et.8.caplo. de ter
Eſa. 16.a. tio autē ait Eſaias. Emitte agnum
dñe.⁊c.de petra deſerti.⁊c.ibi in il
lo deſerto complebitur in maria illud
vltimū v̄bū:quo dicitur.Ero ſimilis
altiſſimo. Iſta ſententia breuis eſt
vltimus lapis precioſiſſimus poſitꝰ
in corona Marie, qui plures habet
virtutes.ideſt expoſitiones magni
precij.Nolo hic adducere eas quas
maria cū alijs ſanctis habet cōmu
nes,ſed eas quas habet extra ſ̄ctos Maria eſt
ſuos.Eſt ergo ſimilis altiſſimo pa ſimilis deo
tri,qꝛ cū eo habet filiū cōmunē.Eſt
qꝫ ſimilis altiſſimo filio,quia ſicut il
le infinitā perſonā ex ſe produxit .ſ.
ſpiritū ſanctū: ſic maria ex ſe infini
tam perſonā ꝓduxit,ſcꝫ xp̄m deum.
Eſt ⁊ ſimilis altiſſimo ſpiritui ſan
cto, qꝛ ſicut ſpūſſanctus habet infi
nita ſibi ſubiecta ſcꝫ creata ⁊ poſſi
bilia,quia vocat ea que ſunt tāq̄ ea
que non ſunt ad diſponendū ea, de
niqꝫ ſpirituſſanctus habet infinitā
iuriſdictionē,et etiā beata virgo qꝛ
maternali auctoritate non ſolū deo
filio ſuo dñatur,enixa ſuper dilectū
ſuum,ſed etiā dñatur rebus filij.Eſt Cāti.8.b.
etiam ſimilis filio extra oēs ſanctos
tripliciter.Primo qꝛ ſicut filiꝰ p̄ an
gelis iuxta altiſſimā dignitatē ſuaꝫ
audiuit a patre,ſede a dextris meis
ſic maria ꝓpter ſuam dignitatē p̄ oī
bus ſctis audiuit a filio, ſede a dex
tris meis.Secūdo quia ſicut filius Ps.109.
humilians ſe vſqꝫ ad crucem meruit
dexteram maieſtatis in excelſis, ſic
maria humilis cum eo perſeuerans
iuxta crucis dexteram,meruit in ce
lo dexteram regis.Tertio quia ſicut
ſm̄ omne ius bonꝰ filius debet eſſe
in dextera patris.i.in potioribꝰ bo
nis patris,vt cōiter exponitur,ſic bo
na mater dꝫ eſſe honorata in potio
ribꝰ bonis filij,vbi nobis innuitur
ſūma btitudo marie ſm̄ aīam, qꝛ de
tantis bonis eius mirant̄ angeli di
cētes.Que eſt iſta q̄ aſcēdit de deſer
to delitijs ⁊c.ſolent autē diſtingui Btitudo
tres dotes aīe ſcdꝫ tres eius poten aīe marie
tias,memorie etenī dabitur appre
henſio:intelligentie cognitio,volū
tati perfecta fruitiōis dilectio,q̄ au
tem beata virgo in die aſſunptiōis
ſue,hec tria ſit ſuper omnes ſanctos
aſſecuta,in tribus reginis nobis ſin
gulariter demonſtratur. Primū no

bis oſtenditur in libris regum, vbi
3.reg. 2.d. dicitur:q̄ cuꝫ veniſſet Berſabee ad
regem Salomonē,ſurrexit in occur
ſum eius,⁊ adorauit eam:et ſedit ſu
per thronum ſuū,poſituſqꝫ eſt thro
nus matri regis,que ſedit ad dexte
ram eiꝰ.In hoc q̄ occurrit ei,⁊ ado
rauit eam,notatur glorioſa eius ſu
ſceptio.In hoc q̄ ſedit ſuper thronū
ad dexteram eius exprimitur eterna
eius in dei apprehēſione requietio.
Secundū oſtenditur nobis in eodē
libro vbi dicit̄.Sꝫ ⁊ regina ſaba ⁊c.
3.reg.10.a vſqꝫ ad mediū capituli. Ubi primo
deſcribitur glorioſe virginis glorio
ſa aſcenſio,vbi dicitur q̄ regina ſa
ba ingreſſa Hieruſalē cum comita
tu multo.ſ.ciuium ſupernorum,⁊ di
uitijs ⁊c.ideſt cum meritis innume
ris,venit ad regem ⁊c.Secundo ſe
cretorū dei cognitio,cum dicitur,do
cuit eam rex omnia que habebat in
corde ſuo, vt ex nimia admiratione
deficeret,nam videns regina omneꝫ
ſapientiā Salomonis ⁊c. Non ha
bebat vltra ſpiritū.Tertiū oſtendit̄
nobis in Heſter vbi dr̄, q̄ heſter .i.
Heſte.2.c. beata virgo in die aſſumptionis du
cta eſt ad regis cubiculum,quā ada
mauit rex ſuper alias.i. nimiū amo
ris effectū ⁊ affectum oſtendit,⁊ po
ſuit diadema regni in capite eius,
largituſqꝫ eſt munera iuxta magnifi
centiam principalē.Ad reginā ergo
q̄ legittime certauit,coronatā excla
Fortitudo mātes dicamꝰ.O virago fortiſſima
marie ꝑ al quis tuas victorias enarrare vale
phabetum bit? Tu es.
1.reg.29.b Archa dei,que ydoli magni dagō ca
put et palmas et manus abſcidit.
1.reg.17.e. Baculus paſtoralis ad lupos arcē
dos, qꝛ cūctas hereſes deſtruxiſti.
Geñ.3.c. Caput oē ſerpētis contriuiſti:qꝛ ne
qꝫ initiū mali potuit inferre tibi.
Iudic.4.b Delbora es tu,que perſonaliter de
ſcendiſti ad crucis prelium, vbi ſola
victoriam fidei reportas.
Cāti.6.c. Electa p̄dicaris vt ſol terribilis vt
caſtrorum acies ordinata.
Cāti.8.b. Fortis eſt vt mors dilectio tua,quia
oīa vincit amor tuus.
Glorioſa facta es tu eccl̄ia, ſicut iudi
th in bethulia poſt obtētā victoriā.
Humilitas calcanei tui cōtriuit oēꝫ
virtutē inimici. Iudic.5.e.
Iael vera es o maria q̄ caput ſiſare
clauo et maleo.ideſt diſcretione et
fortitudine contriuiſti. 1.reg.17.f
Lapis dauid vocari poteris politus
mundicia:qua demon in fronte iſtu
nito percutitur. 3.eſdr.3.c
Mulieres vt ait zorobabel, ceteris
rebus ſunt fortiores,et tu ſuper oēs
qꝛ manus dñi confortauit te.
Nauis fortiſſima ꝑ mare paſſionis
dimicans,quā deſcribit propheta.
Quis es mitibus,leo aūt ſupbis, q̄
bus reſiſtis potentiſſime. Dañ.2.e.
Petra ſtatuā ꝑcutiens,quia in pul
uerem mundum redegiſti.
Quid videtis in ſunamite niſi cho Cāti.7.a.
ros caſtrorum.
Regina heſter eſt maria,qꝛ debella Heſt.7.b
uit Amā peſſimū hoſtē credentium.
Salutē victorie nr̄e dedit deꝰ in ma
nu femine huius,ne quis diffidat. Cant.6.c.
Terribilis vt caſtrorum acies ordi
nata eſt maria quia cōis eſt eius for
titudo et victoria.
Uictoria omniū pēdet ab iſta, ſicut
ab Eua vinci.
Xp̄m vicit in nuptijs obtinendo qḋ
voluit,ſicut Iacob angelū. Ioh.2.a.
Ynfernus parum poteſt contra clien
tes tuos.O maria,qꝛ ſi tu eos defen
deris,ſecuri erunt.
Zelo amoris quotidie vincis deum
in celo ei oppoſita ꝑ nobis quibus
ob tuas p̄ces in p̄ñti gr̄am ⁊ in fu
turo glīam preſtet Amen.

¶ Sermo.57. de reſurrectiōe dñi.
¶ Ipſa cōteret caput tuū. Geñ.3.c.
¶ Inuocatio ad mariam rectifican
tem guſtum noſtrum.

IN ſuperiori vidimꝰ
quomodo maria cu
ſtodit caput noſtrum
per omnes ſenſus q̄
ſunt in eo, adhuc re
ſtat de guſtu dicēduꝫ

quē habemus perditū, ⁊ dānatum
q: ſicut guſtato ſpū deſipit oīs caro
ſic etiā guſtata nimis mundi ſuaui-
tatē paulatim nos reddit īfirmos ⁊
faſtidioſos, ita vt etiā manna irritet
nos ad nauſeā ꝓpter guſtus deſtru
ctionē. Sed in maria eſt ſal ſapiētie
quo ⁊ guſt9 rectificatur, ⁊ oīs bona
valitudo acquirit, vñ ꝓptera ſigna-
tur btā virgo in vaſe illo de quo dr.
Dixerūt quoqꝫ viri ciuitatis ad he-
liſeū ⁊c. vſqꝫ neqꝫ ſterilitas. Debent
4. reg. 2. d. ꝗ viri Hierico heliſeo. i. antiq̄ pres
deo, ecce habitatio ciuitatis. i. mūdi
huius optima eſt. Geñ. i. vidit deus
Geñ. 1, d. cuncta que fecerat, et erāt valde bo
na. ſed aq̄ peſſime ſuut, ⁊ terra ſteri-
lis. Aque naturā humanam ſignifi-
cant propter īluxū mortalitatꝫ, quia
omnes morimur ⁊ quaſi aqua dila-
Geñ. 7. b. bimur ſup terrā. Aque peſſime erant
quia oīs caro corruperat viam ſuā.
Et terra ſterilis q: non faciebat fru
ctus vtiles, donec dominus dedit be
Ps. 84. nignitatem: ⁊ terra noſtra beata vir
go dedit fructū ſuum. Reſpondit he
liſe9. ideſt deus pater Afferte michi
vas nouū. Afferte inqꝫ per genera-
tionem o vos patriarche: per prenū
ciationem o vos prophete, per prefi
gurationē vt in virga Aarō: in velle
re ⁊c. Et p ſuſpiria ⁊ deſideria ne ta
ceatis neqꝫ detis ſilētiū, donec egre
Eſa. 62. a. diatur vt ſplendor iuſtus anim9 ei9
Hec deſideria, et hos clamores ſi-
gnāt ille antiphone, quas cantam9
ante natale, O ſapientia: O Ado-
nay. ⁊c. Tandem preſentata Maria
deo apparuit ei noua per muudiciaꝫ
⁊ capax vt poneret in ea ſal totius
gratie pro ſalute noſtra, vnde ange-
lus dixit. Inueniſti gratiā apud do-
Luce. 1. c. minū. Gratia marie immiſſa vocat
ſal, qm̄ ad oīa valet, nil ſine hoc ſa-
le cōmedatis, in oībus requirite gra
tiam eius, qua plus eget conciona-
torꝗ alij, vñ eſſe debet corā vgine ſi
cut modo genitus infans, quē paren-
tes offerūt baptizāri, vt ponat ī ore
ſal gratie. O vos deuoti auditores
genib9 īflexis offerte me mrī dei, vt
ponat in ore meo p ſermone ſal grē
ſue, quā vt aſſequi valeamus ei offe
ramus Aue maria.
¶ In priori ſmōis parte oñdā quo
modo ſerpēs cōgreſſus eſt mrēꝫ dei
eāqꝫ nitebat expugnare. In poſte- Diuiſio.
riori vo qualiter tandem victus eſt
ab ea per xpi reſurrectionem.
¶ In locis pcuſſis. ⁊ in ipſoꝝ vulne
ru loco facile cōiectari valet, qualis Prima ps
fuerit inuaſor. Vñ aduerte ꝙ ad ſin
gulare certamē duo requiruntur. ſ. ſa
piētia ⁊ fortitudo, primū audet: et ſe
cundū pſequitur bellū nō vt cūqꝫ ſꝫ
ſtrēnue. Hec aūt ſtrēnuitas mōſtra Duo requi
tur in loco vulnerū. Hec duo repe ſita ad cer-
riuntur in dauid qui reiectis armis tamen.
ſaul, q̄x picia carebat ⁊ vſu, fundā, 1. re. 17. e.
q̄ peritus erat, arripuit: ⁊ fortiter p-
cedēs obuiat inimico, quē in frontē
pcuſſit, vbi ſapiētia tunde, ⁊ aī forti
tudo exprimunt. De9 etiā iſta manife
ſtat, dū obtinet victoriā, ⁊ ea ex loco
vulneꝝ ꝯiectari facit, nā ꝓptea dixit Luce. 1. e.
btā vgo. Fecit potētiā in. b. ſ. d. ſ. m.
c. ſ. In greco ly ſui eſt pluralis nūeri
Et tūc voluit dicere, ꝙ deus pcutit
ſupbos in capite. i. in ītētiōe q̄ eſt ca
put actiōis, q: p ſapiētiā nouit deus
ſupboꝝ ītētionē, ⁊ p potētiā obuiat
eis. Qui ꝗ caput pcutiēdo vicit: ⁊ pe
ritie pugne ⁊ fortitudine pollet, qb9
beata vgo p̄ſupponit munita, dū dr
ſerpēti. Ipſa cōteret. c. t. Sꝫ ſicut ma
litia ſupplet etatē: ſic etiam ſupplet Ecls. 1. d.
fortitudinē: vnde ſapiēs ait. In mul
ta ſapiētia multa eſt indignatio: et
qui addit ſcientiā, addit ⁊ laborem.
Qui aggrediuntur bellum indigna-
tionem ad illud requiſitā ex peritia
et ſapiētia belligerādi aſſumūt, nec
dubitant ꝓpter illā ſciētiā laborem
addere vltra vires et vltra fortitu-
dinem, quia ſpem quā fortitudo eo-
rum parua negat. peritia militie ad
miniſtrat. Igitur Quis demon co-
ram matre dei careat fortitudine: et
ſola preſentia marie ac nomine ter-
reatur: tamen propter belli peritiā

immo ꝓpter maliciā ſuā adhuc pre-
ſumit, hñs em̄ fiduciam in arte pre-
liandi, non ſolū audet plium facere
cū ſctis de ſemie mulieris ꝓpagatis
ſed cū ipſamet. Et ſicut illa in loco
vulneris oſtendit propriā fortitudi
nem, ⁊ periciam, ſic ille in loco illati
vulneris oſtēdit propriam debilita-
tem, ⁊ maliciā. De loco aūt vulneris
illati a demone btē virgini audi, q:
Geñ. 3. c. prophetice dicitur. Et tu inſidiabe-
ris calcaneo eius. Sicut in vulnere
capitis oſtēditur ſapientia et forti-
tudo vulnerātis, ſic etiaꝫ in vulnere
calcanei oſtenditur imbecillitas et
malicia calliditatis inſidiatoris. Tñ
hec malicia tanta eſt, ꝙ ſuppleat for
titudinē, calliditas em̄ hec apud ma
liuolos tantum preualet, ſicut ſapiē
malicia ſu- tia et fortitudo apud belligeros vi-
plet forti- ros bonos. Nam ſicut doctus ⁊ for
tudinem. tis bellator ferit caput ad hoc vt to
taliter vincat, ſic etiam callidus per
calcaneū venit ad totaleꝫ victoriaꝫ,
vt patet in libro numeroꝝ. Ubicum
balaam nō poſſet ſuperare filios iſ-
rael, nec ceteri reges infideles poſ-
ſent eis reſiſtere, docuit eos (vt ait
Nu. 25. a. gloſa) mal9 ille propheta ac debilis
bellator ſed callid9, qualr p mulier-
culas poſſent eos debellare, qḋ ⁊ fe
cerūt. Nā mortui ſunt ex precipuis
ppli cauſa mulieꝝ, viginti quatuor
milia hoim, de9 q̄oēs delere vole-
bat, niſi phinees electus eius ſubue
niret pditiōi. Ecce quomodo q̄ cal-
caneū vulnerat, ſi callid9 eſt, etiam
caput tāgit, vñ q̄dam luctator dixit
fiat dā coluber in via, ceraſtes in ſe
mita mordēs vngulas eq̄: vt cadat
Ge. 49. c. aſcenſor ei9 retro. Ecce quomō ſer-
pēs iſte callid9 ex vngula pueuit ad
capitis victoriā, dū equū ⁊ aſcēſorē
deiecit retro, vbi periculoſior eſt ca-
ſus, q: nō videt vbi corruat, nec pōt
manib9 premiſſis iuuare nec ptege
re. Si ergo bñ cōſideraſti ſermoneꝫ
meū, poteris concludere ꝙ tm̄ mali
poterit ingerere, et irrogare callid9
bellator Quis ſit debilis, Qtum for-
tis certator, Quis ſit prudens in ar-
te ſua. Ex hac etiam cōcluſione ſeq̄
tur euidenter, ꝙ fere hec ſententia,
ipſa conteret caput tuū eſt equalis
cū illa, tu inſidiaberis calcaneo ei9,
ad quā aſſertionē multū facit gloſa
interli. que ait. Ideſt ſupplantabis
xpm vt moriatur. Ecce quid ſit cal-
caneo inſidiari, qui propter humili-
tatē ſuā eſt xps, qui ſubdit9 erat ma
tri ſue. Nec ſolū propter ſubiectiōeꝫ
dicitur calcaneus mrīs ſed propter
ſuſtentationē, q: in ipo viuim9 mo-
uemur et ſumus. Dicit ergo xps cal
cane9 propterea ꝙ reliquū ſuſtentat
corpus imo ⁊ aīam, qm̄ in pſona ma Ps. 55. b.
rie dixit pſalmograph9. Ipſi calca-
neū meū obſeruabunt. Et in reliquo Demō in-
vbi nos habemus, ſicut ſuſtinuerūt cipit a mi-
aīam meā, in hebreo habetur, vt no nori ad ma
tat lyra, expectantes aīam meā, ſcꝫ ius, de9 au
deijcere aut capere. Ecce quomodo tē ecōtra.
per calcaneū venitur ad aīam ⁊ ca-
put vincendū. Eandē ergo victoriā
reportat inſidiator ex virgine, quaꝫ
ipſa de eo, niſi ꝙ ipſa fortiter ac ſa-
pienter triumphauit, ille vero calli-
diſſime per inſidias, illa cepit a ca-
pite, vt perueniret ad calcaneū, ille
vero incepit a calcaneo vt perueni- Judic. 16.
ret ad caput. Callide quidem, nam ⁊ f.
cecus ille ſanſon volēs cunctos op-
primere apprehendit ambas colum
nas, quib9 innitebat dom9, alterāqꝫ
earum dextera, et alterā leua tenēs
ait. Moriatur aīa mea cū philiſtijs:
concuſſiſqꝫ fortiter colūnis, cecidit Amos. 9. a.
domus ſuper oēs principes. Et fa-
cit ad hoc illud, qḋ p ꝓphetam dicit
Percute cardinē: ⁊ cōmoueātur ſup
liminaria, auaricia enī in capite oīm
Cum ergo vellet caſtigare malū aua
ricie, quod erat in capite, iuſſit car-
dinē percuti vt percuſſio ex radice
perueniret ad ſummū. Unde et cum
eſaias vellet xpi paſſionem flere, ſic Eſa. [illegible]
incepit. Sicut radix de terra ſitien-
ti. Non eſt ſpecies ei neqꝫ decor ⁊c.
qui vult florem arboris et totum de
ſtruere a radice incipit. O beata vir

ſo,ꝗd referā de te:cum a planta pe-
dis vſqꝫ ad verticem capitis vulne-
rata ſis a ſerpente,qui nō potuit tā-
gere radicē tuā xp̄m quin te feriret,
Luce.2.e. ita vt gladiꝰ eius tuā ipſius animā
ptrāſiret. Ergo ſicut equo iſedit mi-
les,ſic ſtatꝰ eccleſie inſedebat xp̄o,
Luce.23.e. quem tū dā,qui interpretatur iudi-
cans,momordit,qꝛ populus eiꝰ fecit
illud iudiciū,de quo filijs iheruſalē
dixit ip̄e xp̄s. Si in viridi ligno hoc
faciunt,in arido quid fiet: Sicut er-
go proſtrato equo eques nō poterit
niſi cadere,ſic om̄s ceciderūt,ꝛ etiā
maria retro cecidit,qꝛ in morte xp̄i
vt notat ſcotꝰ pdidit maternitatem
et facta eſt ſicut antea,orbata filio.
Colūna tēpli eccleſie et etiam ſina-
goge xp̄s erat quo expirāte celū ſcin
ditur. Cardo totius orbis etiam eſt
xp̄s quo percuſſo terra tremit,et celū
turbatur,et lapides ſcindūtur,qꝛ vt
Eſa.11.a. pctā noſtra caſtigata eſſent, dictum
eſt. Percute cardinem ꝛc.radix ieſſe
etiā eſt xp̄s,ex qua flos maria aſcē
derat,teſte eſaias,ſed radice ſiccata
et pcuſſa flos quoqꝫ elāguit. Quid
Ecc.11.d. plura: Sed vt poſſitis perpendere
calliditatem ſerpētis,attendere opꝫ
illa verba,tu inſidiaberis calcaneo
eius. Quot fuerunt inſidie calcaneo
marie id eſt chriſto appoſite,tot
Demō inſidiatur marie. reperies ictus in corde materno in-
flictos. De his aūt inſidijs ſapiens
marie loquēs ait. Attende tibi a pe-
ſtifero,fabricat em̄ mala,ne forte in
ducat ſuper te ſubſannatiōeꝫ imppe
tuū. Bona em̄ in mala cōuertens in
ſidiatur,et in electis imponet macu-
Job.4. lam. A ſcintilla enim augetur ignis:
et ab vno doloſo, augetur ſanguis.
maculā paſſionis xp̄i ſatagebat de-
mon apl'is imponere,vt.ſ.ab eo fu-
gerent tanꝙ ab infami. Super vir-
ginē aūt nitebatur ſubſānationē p-
petuā inducere,vt ſemp diceref,mr̄
crucifixi quod ipſa ex animo am-
plectebatur,ideoqꝫ ſe iunxit cruci.
Si ergo ex ſcintilla paſſionis alicu
ius: ignis eiꝰ augetur,dū demō pru

nas ardere facit adducere ratio-
nes vrgentes, vel vt magis iraſca-
mur ,vel vt magis concupiſcamus
ꝛc.virginē ad crucis pedē apprehen
dit paſſio triſtitie,que duꝫ creſcit ni-
mis opatur mortē,nā quidā martir
mortuus eſt in carcere ,propterea ꝙ
nimis afflixit ſe de nece aliorū mar
tirū,vt ergo ſic eueniret marie tali-
ter demon inſidiabatur xp̄o ſuo ,vt
bona in mala conuerteret.i.vt opti
mas rationes ingereret menti eius
ad plus equo eā contriſtandū,ita vt
etiā iſidiaref calcaneo marie.i.mor-
ti eiꝰ volēs ſcintillā xp̄i etiam extin
guere cū eo,ne tūc temporis remane
ret ex eo aliquid vſqꝫ mane, Sicut
non remanebat ex agno a multitudi
ne immolato. Ratiōes ergo etiā bo
ne,quas demō afflicte virgini affe-
rebat,inſidie fuerunt,quibꝰ eam ex-
tinguere,ac deijcere nitebatur,vt re
tro per deſperationem,q̄ nimie triſti
tie ſolet aduenire. Prio igitur inſi-
diator tenerrime offerebat aie ꝟgi-
nis triplicē amorē,quē habebat ad
filiū.ſ.nature,amicitie,et gr̄e, ama-
bat nimirꝫ amore nature,vt mater fi
lium,amore amicitie vt amica ami-
Inſidio demonis ſūt ratiōes doloris,q̄bus mariā torq̄bat. cū,amore gratie vt creatura creato-
rē. Secūdo ingerebat ei horrorem
tormentorū,q̄ ipſa virgo aſpiciebat
Uñ anſelmus ait. O dn̄a mea mitiſ
ſima quos fontes dicā erupiſſe , de
pudiciſſimis oculis tuis,cum atten-
deres filiū tuū innocentē corā te fla
gellari,ligari,mactari ,ꝛ carnē de car
ne tua ab impijs crudeliter diſſecari
Tertio ingerebatur eius aie intolle
rabilis,et incōparabilis dolor:queꝫ
filius ſuſtinebat. Sicut eniꝫ nō fuit
dolor ſimilis filio paciēti,ſic nō fuit
dolor ſimilis ſicut dolor cordis ma-
tris cōpacientis. Quarto pacientis
innocētia quā ſciebat,et iudeorū in
Tren.1.d. uidia atqꝫ iniquitas,quā cernebat.
tanto nimirum cordialius compati-
mur pacienti iniuſte ꝗto et eiꝰ inno
centiā nouimꝰ,et pacientiā cernimꝰ
et inferentis impietatem atqꝫ crude

litatē aſpicimꝰ beluinā. Quinto illa
improperiorū ꝛ illuſionū q̄s audiebat
opprobria,de q̄bꝰ in pſona ꝟginis
dixerat dauid. Opprobria exprobrā
tiū tibi ceciderūt ſup me. Sexto plā
tus ille doloroſus filij pacientis ,qꝛ
ſe a pr̄e derelictū gemebat. Septio
verbū illud,qđ filiꝰ dixit matri,qđ
q̄dē teſte Bernardo fuit pluſꝙ gla-
dius. An nō pluſꝙ gladiꝰ,ecce filiꝰ
Joh.19.c. tuus: O mutationē dextere excelſi,
Johannes tibi pro ieſu traditur,di
ſcipulꝰ p magr̄o ſeruꝰ p dn̄o purus
hō p vero deo, filiꝰ zebedei p filio
dei. Octauo ille intollerabilis rugi-
tus ,ſeu clamor q̄ terrā cōcutiebat ,
ſolem obſcurabat,ꝛ ideo non eſt mi
rum ſi ex tanto clamore velū templi
ideſt pectꝰ marie in quo velatum et
inuolutū eſt templū corpis xp̄i ſciſ-
ſum eſt a ſummo vſꝙ deorſum. No
no illa amariſſima mors triplex,vna
Triplex mors i paſſione xp̄i. ſeparās matrē a filio,quorū erat cor
vnū ꝛ aia vna,alia in filio ſeparās
aiam a corpore. Tertia in matre fuit
ſeparās aiam a ſpū. Ipſa nimirū ad
herens deo vnꝰ ſpūs cū eo erat ,vñ
qñ ipſe emiſit ſpm̄ ſuū,et maria emi
ſit,ſiue amiſit ſuū,aia ad viuifican-
dū corpuſculū interiꝰ remanēte. De
cimo illa dura lancea q̄ nec mortuo
parcebat,quā totaliter maria exce-
pit. Undecimo inſidiator marie aie
ingerebat tot et tanta beneficia co-
gitāda,q̄ ſuꝰ chariſſimꝰ filiꝰ populo
Ps.21. illi fecerat,q̄ iā oino pdebat iuxta il
lud.ps. Sicut aqua effuſus ſum ꝛc.
et eſaias ait. Fruſtra laboraui ꝛc.
Duodecimo ꝙ ex oibꝰ charis eius
nemo ei penitꝰ aſſiſtebat,qꝛ dn̄s tor
Eſa.63.a. cular calcauit ſolꝰ,et de gentibꝰ cō-
uerſis nō erat vir ſecum ſed vna tm̄
mulier. Tredecimo autē igerebat ei
demō noſtrū amorē,nā in corde vir-
ginis agoniā mirabilem faciebant
amor filij et amor filiorꝫ,qꝛ fortis eſt
vt mors dilectio,qua filiū amabat,
que eā vſqꝫ ad mortē torquebat: Sꝫ
Cāti.8.b. dura ſicut infernꝰ emulatio.i.amor
excedens vel excеſſus amoris,ſiue

zelꝰ domus dn̄i ipſam atrociꝰ cru-
ciabat,ꝛ viſcera eiꝰ quaſi infernus
corrodebat abſqꝫ mia . Uide ſi pōt
excogitari crudelior cōflictꝰ ꝙ inter A morte maria ad nos
infernū ꝛ mortē,mors q̄ppe iugiter
extinguere nititur,infernꝰ aūt oino
neminē mori patitur,ſicqꝫ cōflictus
afflictioqꝫ mirabilis,vt i morte eter
na ſemper viuant, et ſemp viuendo
eternaliter moriātur. Huic morti et
huic inferno cōparatur afflictio vir-
ginis. Uñ gloſa in cāticis ſuper iſtū
locū ait. Quāto auſterior eſt cōparatio Cāti.8.b.
tāto fortior amātis nos cōmēdatur
affectꝰ. Iſta igitur q̄ diximꝰ et ſimi-
lia ſunt inſidie ſerpētis cōtra virgi
nē,quas ei callide ingerebat ſciens
his eā plꝰ torq̄ri,ꝛ qꝛ niſi forte bo-
nis medijs,eā decipi nō poſſe. vnde
vt ſupius dixit ſapiēs,hic inſidiator
bona cōuertebat in mala,qꝛ ,ip̄e ma
la intētiōe cupiebat,vt plꝰ equo bea
ta virgo cōtriſtaretur in morte filij,
vt malediceret diei ſuo. Maria ꝟo
ſemp cōuertebatur ad filiū dicens. Luc.1.d.
Ecce ancilla dn̄i fiat michi ſcđꝫ ꝟbū
tuū. Hoc ſcuto declinabat iſidias.
¶ Uidimꝰ cōflictum demonis con-
tra virginem,nunc autem marie vi-
ctoriam videamus,que mirifica eſt, Scđa ps.
quoniam in hijs omnibus caput eiꝰ
contriuit, Modus autem huius vi-
ctorie tangitur in gloſa interli. dum
dicitur. Conteret caput tuum,quod
eſt mors,reſurgente chriſto,quoniā
virgo ſuper aſpidem et baſiliſcum
ambulauit. Caput ergo diaboli eſt
mors hoc maria ꝯtriuit xp̄o reſurgē
te,qꝛ ſicut in eiꝰ morte ip̄e demō ma
rie pauit iſidias,ſic i eiꝰ reſur. maria
obtinuit victoriā,ꝛ eū ſuppeditauit.
Ille igerebat marie iſidias triſtitie
xp̄o moriēte,has maria ſupauit xp̄o
reſurgēte, ſicut oriēte ſole tenebre
vincūt. Quēadmodū ꝙ demō ſollicitus
fuit,vt mēti ꝟgis,ad eā opprimēdū
adduceret rōnes triſtitie,ſic ipſiꝰ vir
gis ſapia oēs letitie rōnes iq̄rebat
viſo xp̄o ad'ꝯgaudēdū i letitia vulꝰ
eiꝰ,ſꝫ q̄d dico rōes: vbi deſt volūtas

ſolet inquiri ratio, vbi aũt ſupabun-
dat amor, eſt ꝑ rõne volũtas ipſa. Dũ
ieſus glioſ9 .. ons letitie ſtetit coram
mre ſua ſicut fluit nix a facie calidiſ
ſimi ſolis effluxerũt inſidie cõtriſtã
tes eã, ⁊ facte ſunt occaſiões gaudẽ
di, qḋ ⁊ btã ṽgo in orõne ſua oſten-
debat, dũ iminẽte reſurrectione ora
bat filiũ dicens. Dexterã tuã ſic no
tam fac, et eruditos corde in ſapien
tia. Cõuertere dñe vſqȝquo? Et dep̃
Ps.89.c. cabilis eſto ſup ſeruos tuos. Reple
ti ſum9 mane mĩa tua, ⁊ exultauim9
⁊ delectati ſum9 oĩbus dieb9 nrĩs.
Letati ſum9 ⁊c. vſqȝ in finẽ ps. Titu
lus hui9 ps eſt. Orõ moyſi hoĩs dĩ,
nõ ꝙ eũ moyſes fecerit ſed q̃(vt ait
gloſa Hug.) filia orauit. Hac ⁊ rõne
poteſt dici, orõ marie mrĩs dei, q̃ fi-
milia orauit maxĩe dũ erat expectãs
filiũ i die reſurrectiõis ei9 cui p9 ma
tutinũ nõdũ erecto dicebat Dexterã
tuã ſic. ſ. reſurgendo notã fac. occul-
ta eſt o fili dextera potẽtie tue in hu
militate tua, in cruce ⁊ in morte tua,
vñ viſus es infirm9 ſicut ceteri ho-
mines: q̃ ſpẽ nõ hñt: nũc aũt dexterã
tuã notã fac: ſic vt vbi abſcõdita eſt
fortitudo eius: ibi nota fiat mundo
potẽtia eius. Et notos fac eruditos
corde pphetas in ſapiẽtia eis de re
ſurrectiõe tua infuſa. In morte tua
Joh.21.e. obſcurata videt eorꝫ ſapiẽtia, q̃ nos
audiuimus ex lege: ꝙ xp̃s manet in
eternũ, elucidet reſurrectio tua: q̃s
eruditos fecit ſapiẽtia tua. Cõuerte
re dñe. ſ. ad nos faciẽ tuã: quip mor
tẽ ꝯuerſ9 ea retrorſuȝ auertẽte ãt te
faciẽ, turbant aplĩ tui, ſicut turbat
mũd9 ⁊ obſcurat, cũ ſol auertit faciẽ
ſuã ab eo. Tu aũt dñe cõuerte iã ad
nos faciẽ tuã letiſſimã, vt iterꝫ inſpi
Gen.2.b. res i nos ſpiraculũ vite ſicut a prĩci
pio: q̃ te i cruce ſpirãte: tui ẽt ſpm̃ a
miſerũt, niſi tu redeas: niſi tu ꝯuerſ9
viuifices nos, vt plebs tua letetur i
Ps.70.a te quid erit nobis? Oſtẽde michi fa
Reſpectus ciẽ tuã, ⁊ ſalui erim9, q̃ tu dixiſti. Ite
xp̃i qualis rũ videbo vos ⁊ gaudebit cor vrm̃.
eſt. Qui voluerit ſcire, qualis erat reſpe
ctus: ſeu ꝯuerſio, quã maria petebat
aduertat illud euãgeliũ. Cõuerſ9 do Luce.22.g
min9 reſpexit petrũ. Si adhuc affli
ctus Jeſus ad petrũ ꝯuerſus ſctifica
uit illũ, q̃d factur9 erat iã glorioſus?
Dũ ergo ſic btã ṽgo oraret in ſtatu
ſuo, adhuc morã faciebat expecta-
tio iſrael, detinebat ſe fili9 ei9: ideo-
qȝ adiecit: qḋ ſequit. ſ. dñe vſqȝquo?
dñe vſqȝquo? Satis eſt hoc dixiſſe
bene intelligẽti: qm̃ ⁊ in alio ps di-
xit. Uſqȝquo auertis faciẽ tuã a me?
Et etiã totus iſte ps eſt orõ marie, Ps.12.a.
q̃ quaſi epilogãs dicebat, dñe vſqȝq̊
Et adhuc morã faciẽte illo, recorda
batur maria illi9 orõnis. Quare fa-
ciẽ tuã auertis, ⁊ obliuiſceris inopie Ps.43.d.
nrẽ? et tribulatõis. ⁊c. ⁊ poſtea ſe re-
ſoluẽs dicebat. Dñe vſqȝquo? Audi
ſtis fratres talẽ orãdi modũ? Sȝ for
te dicetis ꝙ maria nõ orabat q̃ nõ
orõnẽ ſȝ poſtulationẽ afferebat. Nã
ſi cuilibet fideli dr̃, poſtulet i fide ni
chil heſitans, q̃to magis marie hoc
poterat cõuenire? Poſtulabat in fi- Jaco.1.a.
de btã mater de reſurrectione cogi-
tans, ⁊ dicẽs, dñe vſqȝquo, ipm̃ dei fi
liũ vrgebat, vt veniret. Ut aũt magis
eũ vrgeret adiecit. Et deprecabilis.
eſto ſup ſeruos tuos. ſ. aplõs, q̃ para
ti ſunt ſeruire tibi, qui iã ſunt ad te
ſolũ cõuerſi, qui te ſolũ dñm exoptãt
⁊ nil aliud expectãt. Aplĩs deſolatꝫ
ac teneris in fide magis condolebat Apl̃i expe-
ṽgo q̃ ſibi, vñ nõ parui momẽti arbi ctãt xp̃m.
treris illud deprecabilis eſto ſuper
ſeruos tuos, qm̃ ſtatĩ ipſe Jeſus ad-
fuit ei tot9 ſplẽdid9, tot9 glĩa plen9
tot9 deſiderabilis, ac pfulgid9, ⁊ iõ
imediate btã ṽgo ſubiũxit. Repleti
ſum9 mane mĩa tua, ⁊ exultauim9 ⁊c.
Hic aduerte, ꝙ qñ eſt maximũ id qḋ
expectatur, ac datur vltra id qḋ pete
bat: nichil reputat oĩs labor, q̃ ppt
illud accept9 fuit, q̃uis dicat, ſpes
q̃ differt affligit aĩam: tã ſupabũdã- Puer.13.b.
ter ſe tribuit xp̃s mrĩ ſue, tãtũqȝ ma
gnificauit bñfacere ei, et ſeruis ſuis
aplĩs, vt iba, quaſi paruipẽdẽs que
paſſi fuerãt p tãta glĩa, q̃ plus vale

bat: diceret. Repleti ſum9 mane. ſ. re
reſurrectio ſurrectionis mĩa tua, q. d. nõ ſero ve
fuit matuti nis bone ieſu ſed feſtinus poſtq̃ tã
na. tã glĩam tecũ afferes, nõ ſero venis ſȝ
mane. i. citi9 q̃ nos merebamur, q̃ vi
ciſti glĩa tua, oĩa merita ⁊ oẽs labo-
res nrõs, ideo tãq̃ miaȝ ꝯſecuti abũ
danti9 q̃ petebam9, grãs referẽtes
dicim9. Repleti ſum9 ⁊c. nõ ſolũ fate
mur nos plenos, quo ad merita nrã,
ſȝ repletos quo ad ſupabũdãtiã tuã
q̃ nobis cõfert vltra ꝯdignũ. Sȝ q̃d
opus fuit dicere, mane, cum euidẽtia
ipſa excluderet narrationẽ tẽporis?
Scim9 equidẽ mane fuiſſe xp̃i reſur
rectionẽ, ſȝ aduerte ꝙ in ſacris lrĩs,
mane: idem eſt quod ſine labore, ac
Eccls.10.d. ſine merito, vnde ppterea dicit. Ue
terre cuius rex puer eſt, ⁊ principes
eius mane comedũt. Quid eſt mane
comedũt, niſi q̃ comedũt, qḋ nõ labo
rauerũt, aut qḋ nõ meruerũt? Mane
(inq̃t) repleti ſum9 mĩa tua, q̃ nil ad
eã laborauim9 hodie cũ ſit hora diei
prima. Se dicit maria cũ aplĩs, exul
tãtes ⁊ repletos, ac delectatos. Ex-
ultãtes in ſpũ, repletos. ſ. grã i aĩa,
delectatos ꝯuictu xp̃i etiã i corpe, tã
abũdãter, ꝙ p oĩb9 dieb9 dicit iã de
inceps ſufficere qḋ tũc acceperũt. Cũ
aũt ad pſtinas paſſiões reſpicerẽt, nõ
penitebat eos paſſos fuiſſe, imo iu-
uabat, vñ addũt. Letati ſum9 p die-
bus ⁊c. et p annis q̃b9 inſeruiẽdo ti
bi vidim9 mala mũdi mali. Dũ etiã
reſpicerẽt, q̃ paſſuri erãt minĩe hor-
rebãt, ſȝ tm̃mõ dicebãt xp̃o. Reſpice
in ſuos ⁊c. Ecce igit fr̃es mei q̃liter
glĩa reſurrectiõis diluit iſidias pre-
ſentes pteritas ⁊ futuras, vñ oĩ tpe
victricẽ pdicem9 mariã, cui tãq̃ glĩo
ſius vincẽti aduenit prĩo pmiũ ⁊ co
rona nrã ieſus ſuſcitat9, vt eã pmia
ret añ alios ⁊ ſup alios ⁊ extra alios
ſingulariter, qḋ mirifice exprimit i li.
Gen.28.d. Gen. vbi dr̃. Surgẽs g iacob mane,
tulit lapidẽ, quẽ ſuppoſuerat capiti
ſuo, et erexit in titulũ fundẽs oleum
deſup, appellauitqȝ nomẽ vrbis be-
thel, q̃ prius luza vocabat. Luctator
iſte xp̃z ſignificat demonũ victorẽ, q̃
etiã regno dei intulit vim, nõ tñ ſine
labore, q̃ laborauit in paſſione, ⁊ in
fine vite ſue obdormiuit feſſus, ⁊ vi-
dit ac expt9 ẽ ſcalã cruci, cui9 altitu
do ⁊ ſublimitas claruit xp̃o i ea ſõno
morti dormiẽte, vbi eq̃dẽ a pr̃e audi
uit. Terrã in q̃ dormis tibi dabo ⁊c.
vſqȝ ⁊ porta celi. Terrã (inq̃t) nõ quã
cũqȝ, q̃ terra nichil eſt niſi terra tñ il Spes reſur
la in qua tu dormis pl9 valet q̃ au- gẽdi eſt ter
rũ. Terra ei ſctã eſt in q̃ dormis. Sȝ ra optima.
qualis q̃ſo aut q̃ eſt terra iſta? Terra
in q̃ xp̃s dormiuit eſt reſurrectionis
ſpes, qm̃ de ipo ad lrãȝ canit eccl̃ia
⁊ caro mea requieſcet in ſpe, qm̃ nõ de Ps.15.c.
relinques. a. m. in inferno, nec dabis
ſ. t. v. c. notas mihi. ⁊c. Mirabilia ſũt
ṽba iſta, q̃ pſalmograph9 dixit in p
ſona xp̃i. Hec t̃ra calciamẽta iubet
tolli, q̃ mortalitatẽ aufert. Inimici
tñ xp̃i eũ ex hac terra volebãt ppul
ſare dicẽtes. Mittam9 lignũ. ſ. cru- Hier.11.d.
cis in panẽ ei9, ⁊ eradam9 eũ de ter-
ra viuẽtiũ. Merito dr̃ hec terra viuẽ
tiũ, q̃ nemo reſurget ad vitã eternaȝ
niſi eligat pri9 in hac t̃ra ſepulchrũ.
Ait g pr̃ filio. Terrã in q̃ dormis da-
bo tibi (ſup quo Bern. ꝯformiter ad
ea q̃ diximus ait) hoc eſt, q̃etẽ iſtã ad
quã puenisti labore tuo, ⁊ mũere tuo
ſtabilẽ tibi faciã atqȝ ppetuã. Qḋ ãt
ſubiungit, ⁊ ſemini tuo, ſic poſſum9
itelligere, vt nõ ſolũ ſpũi det trãq̃lli
tas iſta ⁊ hic ⁊ in futuro, ſȝ etiã ſemi
ni tuo. i. opib9 dabit corpis tui glo-
rificatio. Hec Bern. q̃ faciũt ad ſpẽ Heb.6.d.
quã ipſe requiẽ vocat, ⁊ apl̃s ancorã
q̃ nauẽ ſtabilẽ ⁊ q̃etã reddit in por-
tu. Felix g xp̃ianus q̃ſqȝ dormiẽs in
hac terra ſctã, q̃ iſte ⁊ nõ ali9 reqe-
ſcit, dum morit. Nec deuiat ab hoc
ſenſu id qḋ ſequit. Eritqȝ ſemẽ tuuȝ
quaſi puluis terre, nã pulueres terre
ſctẽ ſcti ſunt, ac p angelos colligẽdi
veniũt, ⁊ ꝯglutinãdi, vt multa corpa
ſctõꝝ ſurgãt cũ xp̃o. Promittit etiã
xp̃o in hoc ſõno morti. Dilataberis
ad oriẽtẽ, ⁊ occidẽtẽ, ⁊ ſeptẽtrionem,
⁊ meridiẽ, ⁊ bñdicent in te ⁊ in ſemi

Reſurrectio ad q̄tuor extenditur.

ne tuo cūcte trib⁹ terre. Xp̄i reſurre
ctio ad quattuor loca dilataẜ.ſ.ad i
fernū tā𝔮 ad occidētē, vbi oēsquos
demō occidit deſcēdūt, tū reſurgēte
xp̄o demones fugerūt, et oēs q̄ ſunt
ex parte ei⁹.ſ.cuſtodes q̄ facti ſunt
velut mortui. Scōs loc⁹, dr oriens
qm̄ ab eo orti ſunt ſancti patres, vñ
ſicut magi nato xp̄o ab oriēte vene
rūt ducti ab eo, ſic ſcti p̄res reſurgen
te xp̄o, ⁊ nato ab vtero ſepulchri ve
niūt tracti ab eo cū mulieribus ſuis.
Septētrio eſt mūdus, ad quē nō mi
Mat.27.f nus dilataẜ xp̄s reſurgēs, qm̄ reſur
gētes cū eo introierūt in ſctām ciui
tatē, ⁊ apparuerūt multis, Et ipſe p
Act.1.a. dies.40. apparēs eis loquebaẜ de
euāgelio regni. Quart⁹ loc⁹ dr meri
dies, ⁊ eſt celū ad qđ nō min⁹ dilata
tur reſurrectio. Fere nāq3 tot angeli
venerūt ad ſepulchrū, quot ad preſe
piū, alij monuerūt paſtores, alij apo
ſtolos ⁊ ſeruos ⁊ ancillas xp̄i. Ecce
igiẜ quomō ad.4.p̄tes dilataẜ reſur
rectio ſaluatoris, q̄ ⁊ ad totū corpus
ſuū ex.4.elemētis ꝯſtās extēdit re
ſurrectionē ſuā. S3 q2 xp̄i aīa ex cru
ce deſcendit ad inferos, dr ſibi id qđ
ſequiẜ. Et ero cuſtos tu⁹ vbicūq3 p
rexeris, ⁊ reducā te in terrā hāc, nec
em̄ dimittā niſi ꝯpleuero vniuerſa q̄
dixero. Vñ p reſurrectionē xp̄s eſt
eccl'ie ſue reſtitut⁹ ꝯpleuit de⁹ vni
uerſa q̄circa eū dixerat, ita vt ipe tūc
Mat.28.e. diceret. Data eſt michi oīs poteſtas
in celo ⁊ in terra. De hac ģ reſurre
ctione ſeq̄tur. Cūq3 euigilaſſet Ja
cob de ſōno ait. Vere dñs eſt i loco
Preconia crucis. iſto, ⁊ ego neſciebā. Euigilat lucta
tor nr̄, qſi capta p̄da reuertiẜ ad ſuos
reſurgens, ⁊ q2 ipſe prim⁹ laudator
crucis extitit, ait. Vere dñs eſt in lo
co iſto ⁊ ego neſciebā Experimēto
didiſcit xp̄s, quomodo de⁹ pater ma
gnā ꝟtutē poſuit in cruce quā tantū
laudat vt nos in admirationē indu
cat. Ibi etiā poſt reſurrectionē ipſe
xp̄s diciẜ dñs, cui antea per mortem
ſubditus erat, ſed iā ſcit, ꝙ crux ei vl
tra nō dñabiẜ, q2 dñm ei⁹ ꝯſtituit eū
pater. S3 memor eoꝝ q̄ ibi paſſ⁹ eſt
⁊ virtutē crucis extollēs, quā terribi
lis eſt (inq̄t) loc⁹ iſte, nō eſt hic aliud
niſi dom⁹ dei ⁊ porta celi. Terribi
lis fuit crux, q̄ manus violētas inie
cit in ſuū creatorē. Nichilomin⁹ do
mus dei fuit, q̄ antea ſpelūca latro
num erat ⁊ ſuppliciū. Nobis aūt eſt
porta celi, imo ⁊ ipi xp̄o: q̄ ait. Opor
tuit xp̄m pati, ⁊ ita intrare in gloriā
ſuā. ¶ De btā ꝟgo Maria ſequitur. Luc.24.g.
Surgēs ģ Jacob mane ⁊c. vſq3 ibi
luza vocabaẜ. Ut radicit⁹ enodarē
miſteriū p̄miſſ q̄ vidiſti, ne putares
hoc min⁹ cōgrue aptari. Surgēs ģ
noſter Jacob a ſōno mortꝫ: ſurgēs a
caſu paſſiōis: ſurgēs ab inferis vſq3
ad reſurrectiōis gloriā, ſurgēs in𝔮
mane.i.accelerata reſurrectōe q̄ etiā
ad l'ram mane facta eſt, tulit lapidē. Caput xp̄i reclinatoriū i maria
quē ſuppoſuerat capiti ſuo. Quere
bat dñs ieſ⁹, vbi recliāret caput ſuū Mat.8.c.
⁊ cū nō haberet ipſo teſte, mariā ele
git. Vulpes inquit foueas hn̄t, ⁊ vo
lucres celi nidos, filius aūt hoīs nō
h3 vbi caput ſuū reclinet. Caput au
reū xp̄i deitas eius eſt cui⁹ fides q2
in ſola ꝟgine remāſit, in ſola ea tā𝔮
in firmiſſimo lapide p̄hibeẜ caput re
clinaſſe. Cetera mēbra xp̄i ⁊ ſctitas
ei⁹ ap'los remāſerūt credētes eū ſan
ctū ⁊ iuſtū, tū caput xp̄i reclinaẜ in
ſola maria: q̄ ſuppoſita diciẜ capiti
huic, q2 credēs dītatē xp̄i: nō paruā
ei p̄ſtitit requiē. Propterea ģ ꝙ btā
ꝟgo capiti xp̄i ſui adheſit caput dia
boli contriuit. Fuit ģ btā ꝟgo apex
fidei xp̄iane, q̄ apicē ſerpētis deiecit
q2 hec duo capita nō ſe cōpaciuntur
Pro eo ꝙ caput xp̄i reclinaẜ in ea,
erexit ipſe lapidē in titulū fundens
oleū deſup ne titulus poſſet deleri,
nā oleū reſiſtit aq̄. Vl' q2 xp̄o dr, oleū Cāti.1.a.
effuſum nomē tuū, illud cūctis die
bus voluit ſup m̄rem ſuā ſcribere, et
noīe ſuo ſignauit hūc titulū. Tū ſi d̄
noīb⁹ agitur, attēde qđ ſequitur. Et
vocauit nomē vrbis illi⁹ bethel: que
prius luza vocabaẜ. Ecce tria noīa
marie, q̄ pri⁹.i. in primeua etate ſua

vocabatur luza.i.nux vel amigdalū
Erat quippe inſtar amigdali dulcis
in corde intimo ſicut nucleus, fortis
in animo ſicut teſta, amara exterius
in operibus penitentie ſicut cortex.
Deinde facta eſt Bethel: ideſt do
mus dei in filij conceptiōe: tandem
Triplex titul⁹ eſt maria. non ſolū domus ſed ⁊ ciuitas dei dr:
ciuitas refugij: ciuitas nominata: ci
uitas intitulata: vñ propterea dr: ꝙ
erexit lapidē in titulū. Eſt aūt titul⁹
p̄conialis, p̄hemialis, rōnalis. Dici
tur em̄ titulus inſcriptio vel ſignum
laudis vl' honoris, ⁊ q2 olim laudes
nobiliū in imaginibus intitulabanẜ
ipſa btā ꝟgo eſt inſigne laudis ma
gnifici regis nr̄i Jeſu xp̄i, q2 eſt mr̄
dei, ac titulus dei viui ſup angelos
etiā erectus. Itē de ſcđo aduerte: ꝙ
titulus eſt breuis annotatio eoꝝ, q̄
in ſequēti ope diffuſius cōtinētur, ⁊
dr a tytā qđ eſt ſol: vel illuminās: q2
titulus illuminat totū opus ſequēs
Ita beata ꝟgo ſub quadā breuitate
mirabili ac lucidiſſima ꝯtinet tā𝔮 ti
tulus libri vite oēm plenitudinē grē
celeſtis, q̄ per p̄tes diſtribuiẜ ceteris
ſm̄ ſapientiā ⁊ magnificentiā largi
toris, vñ ſapiens ait. Sicut ſol ori
Eccli.36.d. ens mūdo in altiſſimis ⁊c. Itē tertio
titulus dr ratio ſiue cauſa poſſiden
di, vtpote p donationē, pemptionē,
⁊ per hereditariā poſſeſſionē et filia
vñ i matheo dr de Jeſu: ꝙ poſuerūt
ſup caput eius cauſa3 ipſius ſcriptā.
Mat.27.e. Johānes aūt dicit. Scripſit titulum
pylatus. Marc⁹ vtrūq3 iūgit dicens
Erat titulus cauſe ei⁹ ſcript⁹ rex iu
Mar.15.c. deoꝝ. ꝙ ergo erect⁹ eſt lapis iſte ma
ria titulus eſt poſſeſſionis nr̄e, per
quē poſſidemus ⁊ p̄ſcribimus regnū
dei. Si tū pertinemus ad illū puſil
lū gregē: cui cōplacuit p̄ri regnū da
re. Erexit ergo iacob noſter lapidē
mariā tunc ſup ap'los: quādo cā eis
p̄poſuit in mōte ſyon tā𝔮 m̄rē filijs
dicēs eis illud qđ tobias filio ſuo di
Tob.4.a. xit.ſ. honorē habebis m̄ri tue, q2 me
mor eſſe debet homo q̄ ⁊ q̄ta pericu
la paſſa ſit propter eū mater ſua. Ex
tunc etiā decreuit eā erigere per aſ
ſumptionē t̄pe ſuo, ⁊ tūc ad l'ra3 poſt
marie funus ſurgēs ieſus a dextera
patris mane.i.ilico: ne corpus marie
daretur corruptioni erexit in altū la Heb.18.a.
pidē in titulū ſuper angelos fundēs
oleū deſuper.i.ꝯplens officioſiſſime
totū officium conſecrationis altaris
huius.i.aſſumptionis corporis marie
ſuper qđ quottidie oſtie acceptabi
les offerūtur in celo. Si ģ āntiq tā𝔮
pugnaturi q̄ victores ad tēplū mar
tis veniebāt: vt eius captarent bñdi
ctionē, ite vos mentaliter ad hoc al
tare: vt in preſenti habeatis grām
⁊ gl'ia3 in futuro: quā michi ⁊ vobis
preſtet Jeſus Amen.

¶ Mortuis ſermo vltim⁹ de bonita
te mortis.

¶ O mors bonū eſt iudicium tuum. Eccli.41.a

C Oncluſit nobis Sa
piens. Noli metuere
iudiciū mortis. Juſti
mortis iudiciū nō ti
mēt, ſciētes p eis iu Eccl.41.a
dicaturā mortē: bōis
quippe fauet: et maxime pia fuit ma
tri dei que in omnib⁹ optimam par
tem excepit: nam ſi de omnibus iu
ſtis ait Ciprianus. Ad immortalita
tem morte tranſgredimur: ad quātā
gloriam putatis Mariam deueniſſe
per mortem ſuam? Igitur dicere va
let maria. O mors bonum eſt iudi
cium tuum, nec ſolum propter conſe
cutam gloriam marie, bonum fuit iu
dicium mortis: quēadmodum gene marie mors dulcis.
rale iudiciū omnibus ſanctis bonu3
erit propter premium ſubſequens:
ſ3 ipſe mortis conflictus bonus fuit
marie. nam vt ait Albertus. Sic poſ
ſet mors diligi: ꝙ minime dolorem
inferret amanti em̄ nichil eſt diffici
le: cum ergo maria non timeret ſed
amaret iudiciū mortꝫ bonū ſibi fuit
habēti bonū ius: ſcit ſane q̄dēētiam
mors ipſa pie agere cum amatori
bus ſuis quo plus eam times terri
bilior erit tibi: quo amplius eā ama
ueris facilior. Marie autem mortis

dulcedo ꝓuenit ex xp̄i ſui deſiderio
iuxta illud. Aia eſuriēs etiā amarꝫ ꝓ
dulci ſumet. Siq̇s ꝓpēdere queat q̄
tum maria xp̄ꝫ eſurierit, callet q̄ dul
cis ei moꝛs fuerit. Ut ergo de moꝛte
amara dulciter eloq̇ valeamus: ad
mariam cui dulcis fuit ire opꝫ ꝑ gra
Argu. dicē dorum. tia. Aue maria.
¶ Ut innoteſcat q̄ bonum eſt moꝛ-
tis iudiciū aduerte ꝙ iudici quatuoꝛ
ſunt neceſſaria, prudētia ne decipia
tur: iuſtitia ne munerib⁹ coꝛrūpatur:
foꝛtitudo ne impediat executio: tem
perētia ne impetu exequat eā effre-
Deu. 18. d nis: que notari vidētur in illis iudi-
cibus eligendis de quib⁹ ait Jetro.
ꝓuideāt de oī plebe viros ſapiētes
et timētes deū: in q̇b⁹ ſit veritas: et
qui oderint auariciā. Hij ſapientes
dn̄r quoad prudētiam: exoſam h̄nt
auariciā quo ad iuſtitiam: ſunt viri
quo ad foꝛtitudinem viriliter agen-
tes ⁊ timēt deū quo ad temperanciā
ſobꝛie agētes. Hāc. 4. cōditionē hꝫ
Moꝛs hꝫ boni iudi- cis condi- tiones. moꝛs iudex cūctoꝛū viuētiū: et ideo
iuditium eius bonum erit. Eſt enim
prudēs qꝛ prudēter ſeparat a ſemet
ſeꝑatos a deo: ſeparat a coꝛꝑe ani-
mam q̇ ſe ꝑ pctm̄ a deo ſeꝑauit. Eſt
etiā iuſta qm̄ ſapiēs ait. Communio
nē moꝛtis ſcito. q. d. talēꝫ ſe tibi exhi
bet qualē te inueniet, ſctis enim eſt
ꝓcioſa: pctōꝛib⁹ mala: induratis peſ
Eccle. 9. d ſima: ne in ea recōdentur ſui, qui dū
vixerant obliti ſunt dei. De foꝛtitu-
dine aūt eius quid opoꝛtet narrare
cū nemini parcat: oīa ei ſubiacent: ⁊
ſimili pena regē cū plebeio toꝛquet:
nō eſt ſub celo q̇ ſe abſcondat ab ea
vn̄ nō abſre dicit foꝛtis eſt vt moꝛs
dilectio, temperata etiā eſt moꝛs nā
hos necans illos monet: vt ſe pꝛepa
rēt: ob hec igit ait thema. O moꝛs
⁊c. de triplici iudicio moꝛtis triplex
Diuiſio. erit pars.
prima ꝑs. ¶ Hoc moꝛtis iudicium quod cer-
Eccl. 41 a nim⁹ quotidie fieri nō parui momē-
bonū eſt iu ti eſt: nec pax ſpeculationis hꝫ: qm̄
ditiū moꝛ- de eo ſcriptum eſt. Hoc iudicium a
tis. dn̄o oī carni. Nec ſolū a dn̄o egreſ

ſum eſt: pꝛimū fuit quod deus exer-
cuit in terra in celo iudicium fecerat
qn̄ diuiſit lucē a tenebꝛis ſeparans
bonos angelos a repꝛobis: malos
in caſū eternū: bonos in vitā eternā
Juxta quod ait damaſcenus quod
eſt hominbus moꝛs eſt angelis ca-
ſus. In ꝑadiſo aūt voluptatis aiam
ſeparari a coꝛpoꝛe iudicauit deus ſi
peccaret: et vtrūqꝫ moꝛti ad iudica-
uit quando dixit. In quacunqꝫ enim
die comederis ex eo moꝛte moꝛieris
moꝛte aie quā ſtatiꝫ incurres moꝛie
ris poſtea moꝛte coꝛpoꝛis: vn̄ q̇ moꝛ Geñ. 2 b
te moꝛitur duplici moꝛte occumbit.
nec mirū ꝙ aia moꝛi dicatur qꝛ. Aia
que peccauerit: ipſa moꝛietur. ſ. moꝛ
te culpe. Eſt aūt moꝛs aīe ſeparatio
a deo: ſicut moꝛs coꝛꝑis ſeparatio
ab aīa contemplās que coꝛp⁹ incur
rat ab aīa ſeparatum perſcrutari ꝑo
teris qualis eſt aīa a deo vita ſua ſe
parata. ¶ Sꝫ foꝛte negabis hoc bo
nū fuiſſe iuditiū: ꝓ re tā modica ſe-
parare ea q̄ magis ſe diligunt: et q̄ q̄ facile
ꝑ totā vim nature reuniri non valēt: peccatur.
et que ſeparata nichil pꝛoſunt. Hic
aduerte ꝙ in illo fructu tam leui: in
illo tam exiguo negocio deus iudi-
cari voluit futurā hoīm leuitatē pue
rilia ſectantiū. O dementiā hominū
puerōꝛum amantiuꝫ mundi pomum
vſqꝫquo pueri diligitis infantiam:
vſqꝫquo putridū pomū queritis et
infectū: quid eniꝫ ſūt ea q̄ pecatoꝛes
querūt niſi cibus infantiū: Hec viſi
bilia cuncta neminē ſaturare value-
runt ſicut nec ſola poma hoibus ſa-
tiſfaciunt: q̄ et ſi ſeruata fuerint, ad
putrefationem cito deuenient: vnde
mūdana oīa et in p̄nti nō ſatiant: et
in futuro cito fedāt ſectatoꝛes ſuos
eoſqꝫ inſipientes faciunt: vt pomuꝫ
adā: quoniam de talib⁹ dicit. Uana
ſpes: et mendatiū viro inſenſato: et
ſomnia extollunt impꝛudētes: quaſi
qui apprehendit vmbꝛam: et perſeq̇
tur ventū ſic et qui attendit ad viſa
mēdacia. In iudicio ergo moꝛtis in
ſtituit deus leuitatem noſtram iudi

carum. et oſtendi qui quaſi per riſuꝫ
operamur ſcelus: ve igitur nobis et
patribus noſtris de quib⁹ perhibe-
tur. Pro nichilo habuerunt terrā de
ſiderabilem. Pro pomo vendimus
ſepiſſime et veritatem et terrā viuē-
tium quia leuiſſima occaſione pec-
camus.
¶ In illo etiam pꝛecepto obedien-
tia potius debet attendi q̄ res ipſa
Obedien- tis ade. in qua fundatur: vnde ſic dici ſolet:
non pꝛo ouo ſed pꝛo foꝛo litigatio
eſt. Nec enim creatura vlla fuit que
obedientie freno minime teneretur:
et cum homo coꝛpoꝛeus ſit: aliquo
ſigno materiali opoꝛtuit oſtendi: ꝙ
ſubditus erat deo illudqꝫ parui mo
menti eſſe pꝛopter fragilitatē huma
nā: qm̄ ſi illud tranſgreſſ⁹ eſt q̇d fa
ceret in maioꝛi: Et vt dei mīa magni
ficaretur facilia iubentis quia vt ait
ſapiens. miſericoꝛdia ſuper exaltat
iudicium ſcꝫ moꝛtis quod miſericoꝛ
Geñ. 3. b. dia non caruit: de qua ſcriptura di-
cit. cum audiſſent vocem dn̄i ⁊c. vſq̄
paradiſi duo ligna pꝛecipua in pa-
radiſo erant alterum vite alterum
moꝛtis: de⁹ miſericoꝛditer iuſſit ho-
mini de ligno vite comedere et alte
rius abſtinentiam ſub eiuſdem moꝛ
tis comminatione. Ubi aduerte ꝙ
nec moꝛtalem nec immoꝛtalem de⁹
condidit hominem, immoꝛtalis non
erat qꝛ obijt: moꝛtalis nō erat qꝛ po
terat nunq̄ moꝛi vel adminiculo li-
gni vitalis: vel per futuram in celuꝫ
tranſlationeꝫ: relinquo nūc an lignū
vite perpetuare poterat vitam vel
non. Satis eſt ſcire: ꝙ fecit deus ho
minem et reliquit eum in manu con
ſilij ſui: vt ſe moꝛtalem vel immoꝛta
Lignum vi te ⁊ moꝛtis lem faceret: ſimile dicitur de quolꝫ
noſtrum, quia appoſuit deus homi
ni igneꝫ et aquam: ad quod voluerit
poꝛrigat manum ſuam. Ignis aque
contrarius eſt, et aqua igni: in qui-
bus eſt veluti lignum vite et moꝛtis
tibi ergo homo iudica ꝙ etiam nunc
apponit deus duo ligna que pꝛedixi
mus vite et moꝛtis: ad quod volue-

ris poꝛrige liberi arbitrij facultateꝫ
iudica coꝛam te ignē inferni et aquā
ſalientem in vitam eternam: elige ꝙ
placuerit: quia ſi vetitum eligis foꝛ
te audies in coꝛde tuo vocem domi
ni dei arguentis te qui ſpatioſe deā
bulare dicitur in paradiſo ad iudicij
executionem veniens: quoniam iu-
dicium ac ſentētiam non pꝛecipitat
que inter alia eſt hec. Puluis es et
in puluerem reuerteris. Ex puluere
te feci: vt angelis coequarem: quia
fructus terre ſublimis futurus erat
valde: ſed ad pꝛiſtinum nichil te re
duxiſti.
¶ Ad hoc moꝛtis bonum iudicium
noluit deus in paradiſum venire ſi
lenter tanq̄ fur ſed clamādo: vt ab-
ſconſioni locuꝫ daret. O moꝛs q̄ bo Mīa dei.
nū eſt et piū iudiciū ſuū: qꝛ et venit
deus ambulans ad auram quaſi re-
luctans ſecum: qꝛ per clementiā ſuā
detinebatur ideo enim dicitur. De⁹
moꝛtem non fecit: nec letatur in per
ditione moꝛientium. Ad auram, am-
bulat deus quando miſericoꝛdia ꝓ
nobis interpellat: quando clemen-
tia poſtulat vt mitiget nobis a die-
bus malis. Et etiam bonum eſt iudi
cium moꝛtis ſero venientis. ſ. poſt
meridiem: vt penitentie locum pꝛe-
ſtet O igitur moꝛs q̄ bonuꝫ eſt iudi
cium tuum et mitte hec de pꝛimo.
¶ Secundum moꝛtis iudicium figu
ratur in pꝛimo maxime in ligno in Scd̄a ꝑs.
cuius medio abſcondit ſe adam: ſi-
gnificans in hoc: ꝙ in ligno crucis
aliud moꝛtis iudicium erat futurum
ſuper filium dei de quo dicit. Judi- Hiere. 26.
cium moꝛtis eſt viro huic: qꝛ ꝓphe-
tauit aduerſus ciuitatem iſtam ſicut
audiſtis auribus veſtris. Judicium
moꝛtis dei filius dictauerat in pa-
radiſo contra repꝛobos: et illud iaꝫ
incarnatus comminando pꝛedica-
uit: ⁊ perſonaliter pertulit in paſſio Job. 31. b.
ne vſus contra ſe pena talionis: vn̄
merito ait. Si contempſi ſubire iudi
cium cum ſeruo meo: et ancilla mea: Judicium moꝛtis xp̄i
cum diſceptarent aduerſum me. Cū

ſeruo ſuo adam:et cum ancilla ſua
ſinagoga diſceptantibꝰ. Judicium
mortis ſubijt xp̄s:in quo proſe vide
tur allegare dum ait iudici patri ſuo
[Ps.22.] Deus deus meus vt quid dereliqui
ſti me?ſcꝫ in ore mortis vt ionam in
ore ceti coraꝫ nautis diſceptantibꝰ?
Ut quid me hominem reliquiſti vt
iam non ſim homo ſed diuiſa huma
nitate pereat homo quem elegiſti ⁊
aſſumpſiſti cauſa qua dereliqt mor-
ti redemptor eſt vt ei dicere valeat.
O mors ero mors tua morſus tuus
ero inferne. Quotidie mordet mors
homines dum alteram partem ſepa
rat:momordit et xp̄m et totam hu-
manā naturā:ſed xp̄s eam et infer-
num momordit:ne tātū noceat ſuis
xp̄s eſt inter mortuos liber.ſ. a mor-
te que per ſolum peccatum introdu-
cta eſt:quo omnino caruit xp̄s,et qr
in vetitum mordet: rapitqꝫ nō ſuū:
ideo propriam amiſit in alios iuriſ
dictionem:Nec em̄ filij mortis dicū
tur xp̄iani ſed filij reſurrectionis:
qr vt ait euangeliſta:credens in xp̄ꝫ
tranſibit de morte ad vitam. Et de
xp̄o dicitur. Qui aſcendit ſuper occa
ſum dominus nomen illi. Super oc
caſum mortis dominator aſcēdit qſi
mortem noſtraꝫ moriendo deſtruxit
xp̄s qui vicit in iudicio mortis cau-
ſam noſtram:ei enim ait pater eius.
[Prou.24.b.] Erue eos qui ducūtur ad mortem:⁊
tractos ad interitum liberare ne ceſ
ſes. Antea etiam iuſti ducebātur ad
mortem.ſ.limbi et non ad vitaꝫ eter
nam:nec mirum ꝙ mors dicatur lim
bus reſpectu paradiſi. Et qui nunc
mortaliter peccant ducti ſunt ad in-
teritum:qr ſeparātur a deo. Utroſqꝫ
xp̄s liberat:illos dū deſcendit ad in
feros:iſtos autem dum p̄ ſacramen
ta ſuſcitat. Ob hec igitur bonū eſt iu
dicium mortis xp̄i. Nonne bonum
iudicium dici poteſt:cui ſubeſt etiā
iudex ipſe? Ecce qui iudicaturus eſt
viuos et mortuos morti ad iudica-
tur: ne nos mori veramur:quis iam
audeat mortis iudicium dammare;

quo etiam iudex damnatus eſt? An-
tea dici ſolebat. Omnes morimur:et [2.Re.14.b.]
quaſi aqua dilabimur ſuper terram,
que non reuertitur ſed nunc nos ta-
cere oportet videntes morte occum
bere iudicē mortis:nec illi fuit mors
dulcis:alioquin ſapiēs non diceret.
O mors q̄ amara eſt memoria tua
homini pacem habenti in ſubſtan-
tijs ſuis viro quieto: et cuius vie di
recte ſunt in omnibus. In horto a
deo fuit chriſto amara mortis me-
moria ꝙ pre amaritudine ſanguinē
ſudaret: et pacē ꝯuertit in luctū ſen
ſualitatis et rationis: Quis hactenꝰ
in tribus ſubſtātijs ſcilicet deitatis
rationis et carnis pacem habuerit:
et omnium operum directionem: q̄
mortē ſecuriſſimam reddunt. O igi-
tur mors q̄ bonum eſt iudicium tuū
in chriſto:qui patris durum iudiciū
excipiēs non parcentis:nos a duro
iudicio liberauit. Sed quero a vo-
bis fratres cur iudicium mortis nō
timetis:cum dominus chriſtus etiā
cum ſciret ꝙ ad deum vadit hoc ti-
meat? Uos ignoratis quo mors vos
proijciat:et ridetis? cauete ne forte
dicatur nobis. Ego quoqꝫ in interi
tu veſtro ridebo. Meliꝰ ergo eſt ire
ad domum luctus q̄ ad domum con
uiuij quia inter mortuos mortis ſu-
mus memores. O igitur mors q̄ bo
num eſt iudicium tuū pro timore ac-
quirendo: quoniam non ſolum ſepa
rat amara mors,ſed ꝓijcit vel in
tenebras exteriores. Sunt tamē alij
qui dicentes melius fore, iudicium
mortis xp̄i ſi nos immortales ex to-
to ſtatim redderet ad ſtatum innocē [Cur nō fuimꝰ imortales.]
tie reſtitutos:vt in eis quicq̄ mors
non haberet:poſtq̄ morte turpiſſi-
ma condēnatus eſt chriſtus. His di
citur ꝙ ſi hoc ipſa in ſe haberet iam
mors chriſti oblita eſſet:ſicut et alia
beneficia que memorie non ſunt tra
dita:aut ſicut legis veteris benefi-
neficia quorum nemo eſt memor am
plius; quoniam et ipſi obliti ſunt be
nefactorum eius:et ſignorum que fe

eſt in egipto. Dicitur etiaꝫ ſcd̄m Au
guſtinum ꝙ ꝓpterea noluit chriſtꝰ
nos immortales relinquere: vt pre-
beret occaſionem merendi:meritaqꝫ
augeret nobis:que precipue atten-
dit vt accumularet premium noluit
a nobis mortem corporis auertere:
nam fatigatus ex itinere vite huius
quieſcius ſedet in celo: et ſuauis eſt
ſomnꝰ laboranti vt ait ſapiens. Un̄
ſic dicere valemus glorificanti deo.
Letati ſumꝰ pro diebus quibꝰ nos
humiliaſti.ſ.in morte:annis quibus
vidimus mala mundi:quoruꝫ aliqñ
meminiſſe iuuabit. Dimiſit ergo no
bis mortem xp̄s ne materiā deme-
ret exercende virtutis: nam virtus
in infirmitate et in morte perficitur.
O igitur mors q̄ bonum eſt iudiciū
tuū:qr te nobis xp̄s reliquit:vt vale
remus ex equo debitū mortis eiꝰ ſol
uere:mortuus eſt ipſe propter deli-
cta noſtra:moriamur et nos propter
honorē eiꝰ. O mors q̄ bonum eſt iu
dicium tuum nobis:nam ſine te ab
eſſet nobis illa maior charitas de
qua dicitur. maiorem charitatem ne
mo hꝫ:vt animam.i.vitam ſuam qs
ponat pro amicis ſuis,martiriū no-
bis elicuit ex morte xp̄s: de morte
holocauſtū inſtituit ſibi totum offe-
rendū et iugiter nil ſupereſt niſi ꝙ
nos ei dicamuꝰ veraciter. Ecce pro
pter te mortificamur tota die: quia
quotidie morimur: extimati ſumꝰ ſi-
cut oues occiſionis ſcilicet holocau
ſti tui:tibi mortem nr̄am preſenta-
mus dn̄e propter mortē tuam: qua-
propter de nobis ſcriptum eſt. Bea
ti mortui q̄ in dn̄o moriūtur:amodo
enim iam dicit ſpūs: vt requieſcant
a laboribꝰ ſuis:in dn̄o mori viuere
eſt;qr dn̄s vita eſt ideoqꝫ bti dicun
tur tales vt vere in eo valeant mori
criſmate delibuti,et oleo ſancto:ꝑce
ptoqꝫ viatico vt ad montē dei ꝑue-
nias. Bonum ergo eſt iudiciū mor-
tis:vbi talis inuenitur vita. Mor-
tis deniqꝫ corporalis non accepi-
mus redemptionem:vt meliorē in-

ueniremus reſurrectionem ad vitā
perhennē longe meliorē illa quā ꝑ-
didit pater orbis terrarum adam in
ſtatu innocētie. Judiciū ſapientiſſi
mū xp̄i hoc fecit:ꝙ ex morte q̄ antea
nobis penaliter inflicta erat, acce-
ptaret ſacrificium:et eſſet honor qđ
antea dedecus erat:nam gloria ma
gna eſt ſequi dn̄ꝫ morientē. Et felices
nos q̄ dicere valemꝰ cū veris hebre
is. Abominationes egiptiorū immo-
labimus deo nr̄o. Hoc eniꝫ acceptū
ſacrificiū eſt illi: qui infirma mundi [Exo.8.f.]
eligit:infirmos nō aſpernatur: pre-
cioſam ſibi facit mortem ſuorū: ꝓ q̄
bus et ille mortuus eſt. Abominat̄
mūdus īfirmitates mortem: ſolita-
riā vitam:deſtitutionē ſolatij:⁊ quā
libet iacturam:lachrimas:gemitus:
hec oia nos immolemus deo noſtro
qr illi a deo grata ſunt vt ea in pro-
pria ſſuſciperet perſona: quod ſi ita
eſt fratres nemo veſtrum patiatur
quaſi homicida ⁊c.vſqꝫ a domo dei.
Hec petrꝰ:pctōr ſuijpſiꝰ homicida [1.pe.4.b.]
eſt:qm̄ q̄ diligit iniquitatem occidit [mors malorum.]
aīam ſuā:et ideo deteriori morte di
gnꝰ eſt diaboloqꝫ ſe imolās fit fur:
nā mors pctōx peſſima diaboli ſa-
crificiū eſt:qđ mutatis mutādis de-
beret offerri deo:ideoqꝫ talis pctōr
patitur tanq̄ fur inferni palo dignꝰ
aut trabe. Iſte etiā q̄ in pctis diſce-
dit maledicus eſt,qr ſepe maledicet
diei ſuo:quando in inferno queret
mortem et nō inueniet eā:hic etiam
qui moritur in peccatis ſuis alieno-
rum appetitor eſt:dū appetit dies
multos de quibꝰ dicitur. Uiri ſan-
guinū non dimidiabunt dies ſuos:
Quis multū viuant:qr plꝰ ⁊ ampliꝰ
viuere cupiunt. Chriſtianꝰ aūt mo
ri non erubeſcat qr deū adorat: qui [Mors bonorum.]
mortē paſſus eſt:eūqꝫ in ea glorifi-
cat ſciens qm̄ a domo dei:q̄ eſt xp̄i
humanitas iudiciū bone mortis vi-
talis īcepit: cuiꝰ ea q̄ deſunt adim-
plent in corpore ſuo xp̄iani morien
tes qui ſunt mēbra xp̄i.xp̄ianus q̄ſ-
qꝫ contraria habet his que diximus

quonia͞ homicida ſed ſui viuificator
eſt: dum adheret xp̄o vite ſue nō eſt
fur quoniam dicit cum apoſtolo, ſiue
morimur: ſiue viuimus domini ſumꝰ
qui vite et mortis dominus eſt. Nō
eſt maledicus ſed bene dicit factori
ſuo dum orans obijt: q̄m non vt mo
ri ſolent ignaui mortuus eſt defun-
ctus iſte: Sed vt xp̄s dicens. In ma
nus tuas domine cōmendo ſpiritū
meū: non appetit alienos dies ſciēs
ſibi finē prefixum a dn̄o: ſine cuius
voluntate nec folium cadit arboris:
nec paſſer in laqueū. O igitur mors
ꝗ̄ bonum eſt iudicium tuum in xp̄o
et chriſtiano ſuo defuncto.

3. pars. ¶ Nunc autem de quolꝫ peccatore
videndū eſt tertio qualiter bonum
ſit ei iudicium mortis: que omnia vi
ſibilia imo et inuiſibilia coniuraſſe:
ac irritaſſe videtur contra hominē
nam et ſi naturalis calor in humidū
Oīa mortē cibale et radicale agit vt vitam no-
iuuāt ꝯtra ſtram teneat ⁊ conſeruet: ex hoc ſal
nos. tim per accidens vitam cōſumit: vti
in lucerna ignis humidum cōſumēs
vt viuat ex quo citius finit vita eiꝰ
vnde nos ipſi cōtra nos ſumus: qua
litates et humores intra nos ad ſe
inuicem contrarij minantur vitam
noſtram: et bellum eorū contra nos
eſt: et quando conſtellationes ⁊ vir
tutes celorum diffident, infectam ad
nos influentiam mittunt in mortis
adiutorium: cui aduenīunt elementa
corruptus aer aqua infecta ignis et
eſtus: vitam noſtrā expugnant. Sūt
et peſſimi homines inimici noſtri q̄
et vitam noſtram optant minui: il-
ludqꝫ ſatagunt: dum ruit domus, in
firmitas ingruit: ⁊ ad quēuis lapidē
offendimus vita ſecura non eſt: con
tra quā homicida demon ab initio
ſtat: per cuius inuidiam mors intra
uit in orbem terrarū: intratqꝫ in cor
pora noſtra. Ve igitur nobis quorū
vite etiam ciniphes et muſce: puli-
ces q̄ inſidiantur: vt etiam nunc im-
pleatur illud. Pugnauit orbis terra
rum pro eo contra, inſenſatos: caue-
te vobis fratres quoniam deus con
tra nos repleuit omnia morte: mors
et in olla: et in via: et in lecto occur-
rit nobis quaſi vir armatus: ſed ſto-
machari nō licet q2 bonum eſt iudi-
cium mortis: nam ſi omnia vertit cō
tra nos ideo eſt: q2 nos peſſime ſub-
traximus a deo excutientes iugum
eius proijcienteſqꝫ illud a nobis no
lenteſqꝫ ſeruire rebelles fuimus, cō
tra rebelles autē oīa inuocat mors
bona: vt eos reducat ad vniuerſorū
dominū: quia mala que hic nos pre-
munt ad deum nos ire cogunt.

¶ Bonum ergo eſt iudiciū mortis Bonū eſt
noſtrū bonum querit in iudicio ſuo iuditium
Nōne bonum eſt iudicium vbi acce mortis.
ptio perſonarum minime inuenitur
vbi ad equalitatē nature oīa redu
cuntur: vbi vnuſquiſqꝫ reddit quod
debet? Hec tria notat ſapiens vbi
ait. Iugum graue ſuper filios adam Ecc. 40. a
⁊c. vſqꝫ lino crudo. Iugum graue fi-
liorū adam obligatio mortis eſt in
eo debita: quia in adam omnes mo
riūtur. nec mirum q2 mortalis filios
genuit mortis: hereditas cum onere
tranſit ad heredem: et humanitas
cum mortalitate ad nos. Equat etiā
mors in iudicio ſu[...] a quos equa
liter hec vita parturit: eodēqꝫ modo
omnes iudicat homines: quia equi-
tatem vidit vultus eius: ideoqꝫ recte
dicitur O mors bonum eſt iudiciū
tuum.

¶ Vel vnum documentum accipia-
tis fratres memorie tradendum et
eſt: ꝙ cuiuſlꝫ negotij mortem iudice
tis: eamqꝫ ad mentem reuocantes
agnoſcite ꝙ exitus acta probat dū
in ſublimitatis honore collocatus
fueris conſidera mortem eius: iudi-
ca finem illius: nec enim minus mor
ti ſubiacet ꝗ̄ queuis alia res: imo ⁊
magis quoniam ſcriptum eſt. Veſicu Predica-
lam gutturis et plumas pijciet poſt tor arrogās
altare ad orientalem plagam: in lo- Leu. 1. d.
co in quo cineres effundi ſolent. Ve
ſicula hec ſuperbia eſt eloquentie: ⁊
regnat in illis qui ſe habere putant
donum

donum verbum: aut conſilij: aut ꝙ
ſit dulcis eloquij maioraqꝫ reperire
dignus: hic ad orientalem plagam
ire iubetur: vt conſideret qualis na
tus eſt: qua eloquentia tūc pollebat
q2 ea erga deum ſe vti oportet: oēs
gementes et flentes naſcimur: et ge
mitu ac lachrimis placatur deꝰ. Nā
ſi poſt altare crucis ire libeat ſic ibi
videbis morientē xp̄m: qui clamore
valido et lachrimis obijt. Cantus
ergo noſter ſit vox columbe flēs: nā
oris noſtri principiū et finis lachri
matio et gemitus eſt. Et plumas
proiicit in loco cinerum qui ambi-
tionis et arrogantie finem conſide-
rat: finis enim cuiuſlibet rei cinis
eſt immo ⁊ vlterior finis poſtꝗ̄ non
eſt alter. Felix ergo qui iudiciū mor
tis in quouis honore pre manibus
habet: quod bonum eſt quoniam ex
tollentiam perat et rerum veritatē
ad oculum mentis oſtendit.

Auaricia ¶ Si autem diuitiarum affluentia
necat. tibi aderit. nichilominus in eis bo-
num mortis iudicium ſcrutare: mo-
riūtur enim etiam diuitie: mortemqꝫ
inducere ſolent quoniam qui confi-
dit in diuitijs ſuis corruet: immo et
Prou. 11. b animam interficiūt iuxta illud: ſi di-
ues fueris: non eris immunis a deli
cto: et alibi qui aurum diligit nō iu
Ecc. 11. b. ſtificabitur: multi dati ſunt in auri
caſus: et facta eſt in ſpecie illius ꝑ-
ditio illorum de quolibet ergo ſecu
Ecc. 31. a. lari negocio a nobis iudicando dici
tur. Sollicitudo ſeculi: et fallatia di
Mat. 13. f. uitiarum ſuffocant verbū: et ſine fru
ctu efficitur. Finis ⁊ mors cuiuſlibet
negotij ſecularis eſt ſuffocatio ver-
bi dei mentalis et boni conceptus.
O ſi hoc intra nos iudicaremus: nō
vtiqꝫ diiudicaremur q2 bonum eſt Oſee. 5. d
iudicium mortis a timendo iudicio
nos liberans.

¶ Sed vtinam non diſpliceat luxu- Luxuria.
rioſo verbum et documentum nr̄m
alioquin proferam de eo cum pro-
pheta: calumniā patiens eſt ephrai Oſee. 5. a.
fractus in iudicio: q̄m cepit abire
poſt ſordes. Ephrai quemlibet lu-
xurioſum deſignat: q2 de eo ſcriptū
eſt: fornicatus eſt ephraim hic pati
tur calumniam per blanditias quan
do cepit abire poſt carnales ſor-
des: et ideo fractus eſt in bono
mortis iudicio ad infima depreſſus:
alioquin ſciret: ꝙ vt ait ſapiens ma
litia vnius hore ſcilicet mortis obli
uionem etiam facit luxurie maxime.
O igitur mors ꝗ̄ bonum eſt iudiciū
tuum in adam vt cautis ſimꝰ in xp̄o
vt non amittamus venie confiden- Ecc. 11. k
tiam: in quacūqꝫ alia re vt eam repu
temus baculum fractum: ſoli deo ad
herentes eiqꝫ de morte ſacrificium
offerentes pro impetranda nunc di
gna gratia: ⁊ in futuro gloria. Amē.

Finis.

¶ Index libri vbi precipue ſententie referuntur a ſignato ſermone ac folio.

De littera. A.

Adam vocat chriſtū ad crucifixum ſermone primo. folio. i.
Andreas ꝑ iohānē vocat chriſtum. ſer. primo fo. ij.
andree ſeq̄la qualis. ſer. i. fo. ij
Andree moyſes figurantem. ſermo. primo. fo. iij
Andree xp̄s exhibet cōuiuiū. ſer. i. fo. iiij
Andree fides. ſer. ij fo. vi
Andreas tria reliquit. ſer. ij. fo. eodez
Andree vocatio figurat noſtram. ſer. ij. fo. vij
Andreas eſt xp̄iformis. ſer. ij. fo. viij
Agnꝰ dei qualis. ſer. i. fo. iij. et ſer. xxi. fo. lxxx
Ambitio dicitur celum. ſer. iiij. fo. xiiij
Adam ſeptē habuit ante pc̄tm̄. ſer. vij. fo. xxv
Amor triplex erga iohānē. ſer. x. fo. xli
Angeloꝝ hierarchie ⁊ actꝰ. ſer. xiij. fo. lij
Aia eſt templum dei. ſer. xv. fo. lx
Aue maria exponitur. ſer. xviij fo. lxvi
Annūciatio marie. ſer. xviij fo. eodem
Amorem viget crux. ſer. xix. fo. lxxij
Angelorum officia. ſer. xx. fo. lxxvi
Angelꝰ qualiter fias. ſer. xx fo. lxxv
Apparitio michaelis. ſer. xx. fo. lxxiiii.
Aurum non queras ſermone. xx. fo. lxxv. ⁊ ſermone. xl. fo. cxlv
Amor quibus nutritur. ſer. xx fo. lxxvij
Aia noſtra eſt dei. ſer. xxi fo. lxxix
Arbor diuina eſt deus. ſer. xxiij. fo. xc
Amor dei ad nos. ſer. xxiij. fo. eodem.
Amoris vexillum. ſer. xxv. fo. xcij
Anna mater maria. ſer. xxvi fo. xcv
Anne conubium ⁊ vita ⁊ ofo. ſer. xxvi. fo. xcvi
Amicitia trāſformat. ſer. xxvij. fo. xcix
Angelꝰ cuſtos. ſer. xxvij. fo. cij
Apperit dn̄s theſaurū. ſer. xxviij. fo. eodē
Aureole tres. ſer. xxx. fo. cviij
Amor beati laurentij. ſer. xxxi fo. cxi
Amor zelo pleuus. ſer. xxix. fo. cxij
Arrogantia eſt luna. ſer. xxxij. fo. cxvij
Amor dei feruidꝰ et pbatꝰ. ſer. xxxij. fo. cxviij
Aſſumptio marie ſer. xxxiij. fo. cxix. et fo. cxxij
Auxilium duplex. ſer. xxxiij fo. cxxiij
Attributa dei ſunt in cruce. ſer. xxxix. fo. cxxxix
Angelorum arbor eſt crux. ſer. xxxix. fo eodē
Angelorum meritum. ſer. xli. fo. cxlvij.
Angeli nouerunt xp̄m venturū. ſer. xli. fo. eod
Angelorum amor. ſer. xli. fo. eodem
Amoris qualitas varia. ſer. xli fo. cxlviij.
Arbor bona qualis. ſer. xlij. fo. cl.
Affectus inflammatus eſt precurſor. ſermone xxiij. fo. lxxxviij.
Amor exhibito beneficio augetur. ſermone xliij. fo. clvij
Amoris mandatum. ſer. xliij. fo. eodē
Auaritia eſt regnum de ois. ſer. xlv fo. clxiij
Angeloꝝ officia hꝫ maria. ſer. xlvij. fo. clxx.
Aduocatus eſt locuſta. ſer. liiij. fo. cxciij.
Aquarum diuiſiones ad ſeptem dona. ſermo. lv folio.
Adeps facit vnguentum. ſer. lvi. fo. cciii.
Annulus eſt xp̄s. ſer. xlviij. fo. clxxiij.
Anime triplex os. ſer. xlviij. fo. clxxvi
Actio bona eſt veſtis poderis. ſermone. xlix. folio. clxxviij.

De littera. B.

Beatitudines innocētiū. ſermo xi. fo. xlv
Beatificat perſecutio propter chriſtum. ſer. xi. fo. xlvi
Benedictio reuertitur ad nos. ſer. xxiij. fo. lxxxix.
Beatus bonauentura. ſer. xxiij. fo. eodem
Bonorum et malorum differentia. ſermone. xxiij. fo. eodem.
Bonauenture fructus. ſer. xxiij. fo. xcij
Bonum vnius aliis pdeſt. ſer. xxvij. fo. xcix
Beatitudinis partes. ſer. xxxviij. fo. cxxxvij.
Beatitudo eſt in cruce. ſer. xliij. fo. clv.
Beatitudines. ſer. xlv. fo. clxiij
Bonū reddere et nō malū. ſer. xlviij. fo. clxxiij
Benignitas chriſti. ſer. l. fo. clxxxij.
Bellū requiruntur duo. ſer. vlti. fo.

De littera. C.

Crux eſt ficus. ſermo. i. fo. pri̊o.
Calix in manu xp̄s eſt ſemper. ſermo. i. folio. iij.
Caro et ſpūs varie vocantur. ſermo. ij. folio. vij.
Crux paſſionis et compaſſionis. ſermo. ij. folio. vij

Chriſti humilitas. ſermo. iij. fo. xiij.
Chriſtꝰ aſcendit in celū ſolꝰ. ſermo. iij. fo. xiij.
Chriſtꝰ eſt colūnas. ſer. v. fo. xviij.
Chriſti natale humile. ſermo. vij. fo. xxxi
Chriſtꝰ ablactatur in cruce. ſer. viij. fo. eodē
Chriſtus qualis ⁊ qualr naſcit. ſer. viij. eodē.
Chriſti victoria extendit. ſer. viij. fo. xxxij.
Chriſtꝰ cur in p̄ſepio reclinat ſer. ix. fo. xxxiij fo. xliij. et ſermo. xi.
Chriſtū turbat pc̄tm̄ iude. ſer. x. fo. xl.
Chriſtꝰ reclinatur in iohāne. ſer. x. fo. xlij
Chriſtꝰ modo nr̄o vixit. ſer. xi. folio. xliij.
Chriſtus eſt leo ſer. xi. fo. xliiij. ſer. xix. fo. lxxi.
Chriſtꝰ abſcōdit ſe amabilis. ſer. xij. fo. xlix.
Chriſtꝰ eſt panis. ſermo. xiij. fo. liij.
Chriſtꝰ preſentatur in t̄eplo. ſer. xv. ⁊. xvi. f. lx.
Chriſti cathedra q̄ ſit. ſer. xvii. fo. lxij.
Chriſti opes. ſer. xviij. folio. lxix.
Chriſtus eſt animal quatuor facierum. ſermo. xix. folio. lxx
Chriſtus eſt iudas. ſer. xix. folio eodem
Chriſtus eſt rex. ſer. xix. folio. lxxi.
Chriſti expolia. ſer. xix. folio. lxxij.
Chriſtꝰ eſt arbor ſer. xxiij. folio. xc.
Chriſti vnio. ſer. xxiij. folio eodem.
Chriſti fructus ſermo. xxiij. fo. eodem.
Chriſtus eſt lumen ſer. xxvij. folio. c.
Chriſtus eſt celum ſermo. xxviij. folio. cij.
Chriſti transfiguratio tota ſermo. xxix. et. xxx. folio. cxij.
Chriſtus eſt veſtis. ſer. xxxij. fo. cxvi.
Chriſtus eſt crux. ſer. xxxviij. fo. cxxxvij.
Chriſtus eſt iordanis. ſer. xxij. fo. lxxxiij.
Chriſtus d̄s eſt. ſer. xxij. fo. lxxxiij.
Chriſto ſtat conuerſio animarū. ſer. lvi. fo. ccl.
Chriſti victoria eſt noſtra. ſer. lvi. fo.
Chriſtus eſt annulus. ſer. xlviij. fo. clxxiij.
Chriſti humilitas ⁊ pacientia. ſer. l. fo. clxxxij
Chriſtus reſurgit ſermo vltimo. fo.
Cena dn̄i vbi dormit Iohānes. ſer. x. fo. xxxix.
in cena pouet iohēs. ſer. x. folio. xl.
Cecitas iudeorum ſer. xii. fo. xlviij.
Conſilium laudatur ſer. xiii. fo. lij.
Contritio dicitur ſagitta. ſer. xiij. folio. lvi.
Crux eſt ſagitta martirij. ſer. xiij. fo. lvij.
Cathedra ſancti petri ſer. xvij. fo. lxiiii.
Cōuerſatio bona beati petri. ſer. xvii. fo. lx. v.
Crux eſt fortis ſer. xix. folio. lxxi
Crucis preda ſer. xix. folio eodem
Crucis exaltatio. ſer. xix. fo. lxxij. ⁊ ſer. xxxviij. folio. cxxxv.
Confeſſio triplex. ſer. xix. fo. lxxij.
Centurio eſt vir iuſtus. ſer. xx. fo. lxxvi.
Cardinales virtutes ſer. xxv. fo. xciij.
Carcer noſter figurat in carcere petri. ſermo. xxvii. fo. ci.
Caſtitas quadruplex. ſer. xxix. fo. cv.
Curam habe proprie ſalutis. ſer. xxx. fo. cvi
Contemplatio eſt nubes ſer. xxx. fo. cviii.
Cōplacet ſibi deus in homine. ſer. xxx. fo. cxc.
Clara mater monialium. ſer. xxxij. fo. cxv.
Claritas et v̄tutes ſc̄tē clare. ſer. xxxij. fo. cxvi folio. cxvij.
Caro eſt luna ſer. xxxij. fo. cxviiii
Cōnubiū anime. ſer. xxxij. fo. cxxx.
Caro eſt herodias ſer. xxxvi. fo. cxxxi.
Conſcientie ſtimulus. ſer. xxxvi. fo. eodem.
Conſuetudo mala ſer. xxxvi. folio. cxxxvi. ⁊ ſer
Crucis exaltatio. ſer. xxxviij. folio. cxxxix. ſermo. xxxix.
Crux eſt diuinitas ſer. xxxviii. fo. cxxxvi.
Crux eſt ſolium regis. ſermo. xxxviii. fo. cxxxv.
Crux ſpiritualis. ſer. xxxviii. fo. cxxxvii.
Crux carnis hꝫ brachia ſer. xxxviii. fo. cxxxix.
Crux eſt arbor angelorum. ſermo. xxxix. fo. cxl.
Crux eſt terra bona et eius fructus ſermo. xliii folio. cliiii.
Crucis ſalus ſermo. xliii. olio. clvi.
Claui crucis ſermo. xliii. fo. clvi.
Confeſſoribꝰ aptatur fides ſer. xliiii. fo. clviii.
Caro eſt regnum demonis ſermo. xlv. fo. clxiii.
Confeſſores ſunt manſueti ſermo. xlv. fo. clxiii.
Confeſſio eſt in peccatore hoſtie. ſermo. liii. folio. clxxxvii.
Cogitationum immiſſio mala eſt ſermo. lii. fo. clxxxvii.
Contemplatio eſt nox. ſermo. lii. fo. clxxxvii.
Cor peccatoris eſt infernus. ſermo. lii. fo. eod.
Cogitatio mala eſt latro ſermo. lii. fo. eodem.
Cornua decem ſunt decem hoſtes marie ſermo. lv.
Confidentia ex quibus cauſatur ſermo. xlviii. fo. clxxiii.
Catherine beate ſermo. xlviii. fo. clxxiiii.
Caſtitas eſt tunica. ſermo. xlix. fo. clxxvii.
cingulum ſacerdotis. ſermo. xlix. fo. clxxviii.
Crucis preconia ſermone vltimo. folio.

De littera. D.

DEus et demon hn̄t piſcatores. ſermo.ij. folio.vi
Diaboli es eſt eius perſuaſio. ſermo.ij. fo.vi
Duri peccant contra naturam. ſermo.iij. folio.ix.
Deus dicitur ceſum.ſer.iiij. fo.xiij.
Deſcēſus malꝰ et bonꝰ variꝰ eſt.ſer.iiij.f.xiiij
Deꝰ dicitur rex etiā ab eterno.ſer.v. fo.xvij.
Dei potentia magna eſt.ſer.vi. fo.xxij.
Dei ſapientia.ſer.vi. fo.eodem.
Dies feſtus in templo colitur.ſer.vi. fo.xxiij.
Diaboli os et manus.ſer.vi. fo.eodem.
Dei rectitudo.ſermo.vi. folio.xxv.
Deus eſt pr̄ nr̄.ſer.viij.fo.xxix.ſer.ix.fo.xxxiij
Dulce non datur ſine amaro.ſer.x. fo.xxxix.
Dilectus cur eſt iohannes.ſer.x. fo.xli.
Deus plus dat q̄ petimꝰ.ſer.x. fo.xlij.
Deitas et humanitas celum et terram.ſermo. xij.folio.xlviij.
Deus vtitur conſilio.ſer.xiij. fo.lij.
Demon eſt contra xp̄m.ſer.xiij. folio.liij.
Deus eſt ſignū orōnis nr̄e.ſer.xiiij. folio.lv.
Donum dei dicitur ſagitta ſer.xiiii.folio.lvi.
Deus eſt ſagittarius.ſer.xiiii. fo.lvi.
Deus eſt magis nr̄ q̄ alia res.ſer.xxi fo.lxxix
Deus emitur.ſer.xxi. fo.eodem.
Deo ab vtero ſe ꝓtulit iohēs.ſer.xxi.fo.eodē.
Deum dabis aīe tue ſer.xxi. fo.lxxx.
Dei amor ad nos.ſer.xxiiij. fo.xci.
Demon bonis nocet non malis.ſer.xxvij.f.ci.
Dn̄icus predicatorū dux.ſer.xxx. fo.cv.
Dn̄ici ſapientia et ſanctitas ac virtutes.ſermo.xxx.fo.cvi.
Dei filius quomodo fias.ſer.xxx. fo.cviij.
Demō eſt luna.ſer.xxxij. fo.cxvij.
Dignitas eſt luna.ſer.xxxij. fo.cxvij.
Deus immutabilis eſt ſer.xxxiiij. fo.cxxiij.
Decollatio Johā.baptiſte ſer.xxxv.fo.cxxvij
Dei mīa eſt in maria.ſer.xxxvi. fo.cxxix.
Dei attributa ſunt in cruce.ſer.xxxix.fo.cxxxix
Dei cognitio.ſermo.xl. fo.cxliiij
Dei varius tranſitus.ſermo.xl. folio eodem
Dei viſio.ſermo.xl. fo.eodem.
Dedicatio michaelis.ſermo.xli. folio.cxlvi.
Diaboli dominiū.ſermo.xxij. fo.lxxxij
Diuine pſone ſunt montes.ſer.xxij.fo.lxxxvi.
Dotes quattuor precedunt virtutes.ſermone xliij.folio.clv.
Deus qualr̄ nimis diligitur.ſer.xliij. fo.clix
Dominica tertia quadrageſime ſuper themā quomodo ſtabit regnum eius.ſ.dei et diaboli et peccatoris, lege ſermonē.xlv fo.clx.
Deus eſt pater et mater.ſer.xlvij. fo.clxix.
Demō tribus nocet.ſermo.liij. fo.clxxxvi
Duces ad inferos euntes.ſermo.lv.fo.cxcviij
Ducis hūilitas qualis dꝫ eē.ſer.lvi.fo.cxcviij.
Domeſtici ꝛ ancille,ſermo,xlviij. fo.clxxv.
Doctor ep̄s.ſer.xlix. folio.clxxvi
Defenſio interdicitur.ſermo.l. fo.clxxxiij
Deus incipit a minori de modo autem econtra ſermo.lvij.folio.ccv.

De littera E.

ELemoſine obligatio ꝛ origo. ſermone.iij.folio.ix.
Elemoſine interpretatio.ſermo iij.folio.ix.
Elemoſinam cuncta predicant. ſermo.iij folio.eodem.
Elemoſine qui teneantur.ſer.iij. fo.eodem.
Elemoſina ſpūalis que ſit.ſermo.iij. folio.x.
Elemoſina quibus exhibenda eſt. ſermo.iij. folio.eodem.
Elemoſine fructꝰ angelici ſunt.ſer.iij fo.eodē
Quid et qualiter dandum eſt.ſer.iij. fo.xij.
Euchariſtia cauſat Johā.ſomnū.ſer.x. fo.xli.
Euchariſtia ſcitur in pectore xp̄i.ſer.x. fo.eo.
Epiphanie miſteria.ſermo.xij. fo.xlvij.
Eloquentia eſt argentum.ſer.xij. fo.xlviij.
Eccleſie hierarchia.ſermo.xiij. fo.liij.
Eccleſia fouenda eſt a nobilibus. ſermone. xiiij.folio.lvi.
Elemoſine theſaurizare licet.ſer.xiiij.fo.eod.
Eccleſia eſt templum.ſer.xv. fo.lviij.
Exemplum bonū.ſermo.xvi. fo.lxij
Electio dei.ſermo.xxvi. fo.xcvi.
Electio dei differt a noſtra.ſer.xxvi. fo.xcvi.
Electi ſumus in chriſto.ſermo.xxix.folio.cxij.
Exaltatio ſancte crucis.ſermone.xix.fo.lxxij. ſermone.xxxviij.fo.cxxxvi
Exclamatio prio quolibet ſancto. ſermone.xl folio.cxiv.
Elemoſina beati martini.ſermo.xlvi.fo clxiiij
Elemoſina eſt ſcala iacob ſer.xlvi. fo.clxiiij.
Exaltatur maria ſup angelos.ſer.lvi. fo.ccij.
Ep̄s ſanctus ac doctor.ſer.xlix. fo.clxxvi.

De littera F.

FIdes andree ꝛ apoſtolorum.ſermo. ij.folio.vi.
Fraternitas bona.ſer.ij. fo.vij.
Felix quem faciunt pericula cautū ſermo.x. fo.xliij
Philoſophie tres partes.ſermone, xij.folio.l.
Fides integra.ſer.xx. fo.lxxvij.
Fructus arboris diuine.ſer.xxiiij. fo.xc.
Fides pia eſt amoris.ſer.xxxi. fo.cx.
Filius dei quomodo fias.ſermo.xxix. folio.cxiiij. et ſermo.xxx.folio.cviij.
Filij alieni ac defigurati.ſer.xxix. fo.cxiiij.
Fruitio eſt aqua azari.ſermo.xxxviij. fo.cxxxvi.
Franciſcus dux minorum vulneratur.ſermo.xxxix folio.cxl. et ſermo.xlij. fo.cliij.
Fames chriſti eſt deſiderium noſtre ſalutis.ſermo. xl.folio.cxliij.
Franciſci feſtum: qui eſt arbor.ſer.xlij. fo.cl.
Fruitio dei.ſermo.xlv. fo.clxiij.
Fumus diaboli.ſermo.liiij. folio.cxciiij.
Fragilitas noſtra.ſer.xlvij. folio.clxxi.
Fortitudo femine.ſermo.xlviij. fo.clxxiij.
Fines chriſtus et maria.ſermo.xlviij. fo.eodem

De littera G.

GRatia preueniēs.ſermo. ij.folio.v.
Gloria natalis chriſti.ſermo.ix. folio.xxxvij.
Gloria dei eſt celare verbum.ſer.xij. fo.xlvij
Generatio diuina eſt gloria patris.ſer.xij.fo.xlvij
Gloria noſtra que ſit.ſer. xij.folio.xlix.
Gradus prelationis.ſermo.xvij. fo.lxiiij.
Gratiarū actio.ſermo.xxiij. fo.lxxxix.
Gradus mūditie marie.ſer.xxviij. fo.ciij.
Gloria vana.ſer.xxxij. fo.cxviij.
Gloriatio crucis.ſer.xxxix. fo.cxlij.
Gloria ſanctorū magna.ſer.xli. fo.cxlvij.
Gradus marie aſcendentis.ſer.xlvij. fo.clxix.
Gladio eget miles chriſti.ſer.lvi. fo
Gloriā reginarū habet Katherina.ſer.xlviij.f.clxxv
Guſtū cōfortat marie ſermone vltimo.fo.

De littera H.

HAbitatio xp̄i.ſer.primo. folio.iij.
Homo difficile capit.ſer.ij. fo.v.
Homines ſunt piſces.ſer.ij. fo.vi.
Herodes eſt draco.ſermone.xi.fo. xliij.et ſer.xiij. fo.lij.
Humilitas prelati ſer.xvii.fo.lxvi.
Hūanitas chriſti eſt regina ſaba.ſer.xviii. fo.lxix.
Homo eſt arbor agricola ſui.ſermo.xlii. fo.l.
Contra hereticos habes in prologo huius libri.
Hereticus eſt Jſboſeth.ſermo.lv. fo
Humilitas ſaluat.ſermo.l. fo.clxxxii.
Humilitas eſt ouis.ſermo.li. fo.clxxxv.

De littera J.

IAcipe a vita purgatiua.ſermone. primo. folio.ij.
Johannis euāgeliſte laus.ſermo. x.fo.xxxviii.
Johannes eſt ſimilis chriſto.ſermone.x.folio.xxxviii.
Johānis fortitudo ex latere chriſti.ſer.x.fo.xxxix.
Jude peccatum turbat iohannem et chriſtum.ſermo.x.folio.xl.
Johannes cur amatur a chriſto.ſermo.x fo.xli.
Johannis amor ad chriſtum.ſer.x. fo.xlii.
Innocentes trucidantur.ſer.xi. fo.xliii.
Inquietudo noſtra.ſermo.xi. folio eodem
Innocentes ſunt pueri ramorum.ſer.xi. fo.xliiii.
Innocentium dignitas et amor chriſti ad eos.ſermone.xi. folio.xlv.
Judeorum cecitas.ſer.xii. folio.xlviii.
Incarnatus dn̄s ſeptem preſtat ſer.xviii. fol.xix.
Johannes baptiſta ſermo.xxi fo.lxxviii
Johā.bapti.gratia qualis.ſer.xxi.f.eod.ꝛ.fo.lxx
Johan.baptiſte corona.ſer.xxi fo.lxxix
Juſtitia triplex eſt.ſer.xxi folio eodem
Jacobus maior mittitur.ſer.xxv. fo.xciii
Jacobus bis acquirit hyſpanias ſer.xxv. fo.xciiii
Jacobi virtutes.ſermo.xxv. folio.xcv
Jacobus cur dicitur maior.ſer.xxv. fo.xcv.
Immutabilitas dei.ſer.xxxiiii fo.cxxiii.
Incarnatio exaltat mariam.ſer.xxxiiii. fo.eodem
Johan.baptiſte decollatio ſer.xxxv. fo.cxxvii

Juſtitia duplex.ſermo.xli. fo.cxlviij
Judicium generale angeloꝝ.ſer.xli. fo.cxlviij
Inferni poꝛte ſunt peccata.ſer.xxii fo.lxxxiiij
Infirmitatis vtilitas.ſer.xliij. fo.cliiij.
Infantia duplex ſer.xlvi. fo.clxiiij.
Intentio vbi fundanda. ſer.xlvi. fo.clxv
Incarnatio eſt aſcenſio.ſer.lvi. fo.ccij
Iliephonſus achiepꝯ Toletanus.ſer.xlix.fo.clxxvi
Juſtus quilibet eſt pontifex.ſer.xlix. fo.clxxix.

De littera. L.

L Udentiū facinoꝛa.ſer.xiij. fo.liiij
Lumen eſt xp̄s.ſer.xxvii. fo.c.
Laurẽtius martyꝛ ꝛ eius virtutes ſermone.xxxi. folio.cix
Laus dei eſt radix noſtre laudis. ſermone.xxxiij. fo.cxix.
Laus marie terret ac delectat.ſer.xxxiiii. fo.cxxij
Lucifer quid voluit.ſer.xli fo.cxlix.
Lucas euangeliſta.ſermo.xliii. fo.cliiij.
Lauda hieruſalem dn̄m exponitur. fo.cxci.
Luciferi peccatū quale fuerit.ſer.lvi. fo.ccij.
Lana ꝛ lignū quid.ſer.xlviii. fo.clxxiiij
Liber eſt maria.ſermo.l. folio.clxxxi
Laus marie difficilis eſt ob ſeptẽ.ſer.lii.fo.clxxxvi

De litera. M.

M Aria deum placat. ſermo.i.folio.i. et ſermo.xix. folio.lxx.
Maria eſt ficus ſer.i. fo.i.ꝛ.iiij.
Maria veſtiuit deū.ſer.ii.fo.viij.
Maria ſcala eſt.ſermo.iiij.fo.xij ꝛ ſermone.xxxiiij. fo.cxxiii.
Marie puritas nos fedat.ſer.l.fo.xvii.ꝛ ſ.xxi.f.xviij
Maria eſt regina auſtri.ſermo.v. fo.xvii.
Maria deum altius vidit.ſer.v. fo.eodẽ
Marie p̄deſtinatio.ſer.l.fo.eod.ꝛ.ſer.xviii.f.lxvij
Maria eſt ſimilis filio.ſer.v. folio.xviij.
Maria tegit oēm carnē.ſer.v. folio.xviij.
Maria implet oēm inſtitiam.ſer.v. folio.xix.
Maria thꝛonus dei gratia ſtabilitur.ſer.v.fo.xx.
Maria eſt thꝛonus quadruplex.ſer.v. fo.xxi.
Maria eſt lumen celoꝝ.ſermo.vi. fo.xxi.
Marie dignitas vt preſeruetur.ſer.vi. fo.xxii
Marie benedictio varia eſt. ſermo.vi. fo.xxiiij et ſer.xxi.fo.lxxviij.ꝛ ſermo.liii. folio.cxciij.
Maria eſt o.etiā vox opꝛantis.ſer.vii. fo.xxv.
Marie ſpes qualis erat.ſermo.vii. folio.xxvij
Marie ſapiẽtia.ſer.vii.fo.xxvii.ꝛ ſer.xviij.f.lxviij.
Maria ob ſeptẽ eſt mater ſpei.ſer.vii. fo.xxvij
Marie conceptio.ſermo.vii.fo.xxviij.ꝛ ſer.xxi.fo. lxxviii.ꝛ ſermo.xliii. fo.cliii.
Maria deū oībus dat.ſermo.vii. fo.xxviii.
Maria eſt piſcatrix dei.ſer.vii. fo.xxix.
Marie facta eſt pꝛomiſſio.ſer.vii. fo.eodem
Marie venter.ſermo.vii. folio.eodem.
Mariam per deum pater noſter.ſer.viii. fo.xxix et ſermo.ix.folio.xxxiii.
Marie vbera beata.ſermo.viii. folio.xxxiii. et ſermo.x.folio.xl.
Marie hūilitas.ſer.ix.f.xxxvii.ꝛ ſer.xviij.f.lxviij
Marie ſapientia.ſer.xi folio.xliij
Mariā perſequitur draco.ſer.xi fo.xliiij.
Mariā per deū exhibet gratiā.ſer.xii. fo.xlvi.
Marie oblatio p̄ponderat omnib9.ſer.xiij. fo.li.
Maria cruciatur.ſer.xiii. fo.lij.
Marie purificatio.ſer.xv.ꝛ.xvi. fo.lviii.ꝛ.lxii.
Marie pꝛeſentatio letiſſima eſt:ſermo.xv. fo.lviii. et ſermo.xlvii. folio.clxxij
Maria eſt templum dei ſer.xvi. folio.lxi.
Marie cathedra xp̄i humanitas.ſer.xvii.fo.lxiij.
Maria eſt gratia plena.ſer.xviii folio.lxvii
Maria eſt vnica.ſermo.xviii. folio eodem
Maria eſt dei adiutrix.ſermo.xviii. folio eodem
Maria eſt dn̄s.ſermo.xviii. fo.lxviii
Marie oꝛnatus qualis.ſer.xviii. folio eodem
Maria ſtat iuxta crucem.ſermo.xviii. folio eodẽ. et ſermo.xxxviii. folio.cxxxv.
Marie angelus eſt deus.ſer.xx. fo.lxxiiij
Maria eſt benedicta:ſermo.xxiii. folio.lxxxix. et.ſermo.liii.folio.cxci.
Maria eſt legatus noſter.ſermo.xxviii. fo.cii.
Marie munditia varia.ſermo.xxviii. fo.ciii.
Marie theſurus:ſermo.xxviii. folio.ciii. ꝛ ſermo.xxxii. folio.cxxi.
Maria deum veſtiuit ſermo.xxviii. folio.ciiii.
Marie niues et pluuia gratie.ſer.xxviii. fo eodem
Maria datur in exemplū.ſermo.xxviii. fo.eodem
Maria ſoli comparatur.ſer.xxx. fo.cv.
Marie transfiguratio.ſermo.xxix. folio.cxii

et ſermo.xxx.
Maria eſt ſuper omnia lumina.ſer.xxxii. fo.cxv. et ſermo.xli. folio.cxlvii.
Marie aſſũp.ſer.xxxiii.f.cxx.ꝛ.ſer.xxxiiij.f.cxxv.
Maria victrix aſtat cruci.ſermo.xxxiii. fo.cxx. et ſermo.xxxix. folio.cxxxix.
Maria eſt arcus.ſer.xxxiiii. folio.cxxiiii
Mare duplex.ſermo.ij. folio.v.
Miſericoꝛdie oꝛigo.ſermo.iii. folio.ix.
Munditie triplex gradus.ſermo.v. folio.xx
Magoꝛum ſapientia.ſermo.xii. fo.xlvii.
Magoꝛum reuelatio.ſermo.xii. fo.l.
Magoꝛum oblatio ꝛ figura.ſermo.xii. fo.eodem
Matrimoniū ꝛ que ad illud ptinẽt.ſer.xiii. fo.liiii.
Martyꝛij paſſio diſponitur a deo.ſer.xiij. fo.lv.
Manſuetudo pꝛelati.ſermo.xvii. folio.lxv
Marcus euangeliſta.ſermo.xix. folio.lxxiii.
Marci triplex ſtatus.ſermo.xix. folio.lxxiii.

Ubi dicitur in ſermone ꝙ beatus Marcus alexā driam cōuertit/adde etiam hoc:quod ait gloſa ſup illud Eſaie.xix.Ciuitas ſolis vocabitur vna. Dicūt aliqui ꝙ hec eſt alexandria/que dr̄ ciuitas ſolis.i. chꝛiſti qui eſt ſol iuſtitie:eo ꝙ fides xp̄i ibi viguit tẽpoꝛe Marci euangeliſte:ſub quo fideles viuebāt in alexandria:habentes oīa cōia.eo modo quo legū tur vixiſſe ſub petro in hieruſalẽ. Act.iiij. pꝛopter. qđ philo diſertiſſim9 iudeoꝛū.librū cōpoſuit ad cō mẽdationẽ vite ipſoꝛū:vt dicit Hiero.in lib.illuſtriū viroꝝ.Hec ibi:vbi oſ̄ditur ꝙ zelantiſſim9 emula toꝛ melioꝝ chariſmatū fuerit btūs Marcus.

Michaelis apparitio.ſermo.xx. fo.lxxiiii
Mirabile triplex.ſermo.xx. fo.lxxvi.
Mundus eſt carcer.ſermo.xxvii. folio.c.
Mons eſt religio.ſermo.xxx. folio.cviii.
Multiplex martyꝛium.ſermo.xxxi. folio.cx.
Mons amoꝛis.ſermo.xxix. folio.cxiii.
Mundus eſt luna.ſermo.xxxii. folio.cxvii.
Martha triplex.ſermo.xxxiiii. folio.cxxvi.
Mathei euangeliſte.ſermo.xl. folio.cxliii.
Michaelis dedicatio.ſermo.xli. fo.cxlvi.
Michael eſt iudex ac pꝛinceps.ſer.xli. fo.cxlix.
Menſes ſpūales.ſermo.xlii. folio.clii
Martyꝛib9 debetur ſpes:ſermo.xliii. folio.clvii. ꝛ ſermo.xlv folio.clxiiii.
Martyꝛes ſunt oues.ſermo.xlv.folio.eodem.
Martinus epꝯ.ſermo.xlvi. folio.clxiii.
Miſericoꝛdia naturalis ſer.xlvi. fo.clxiij
Miſericoꝛdia creſcit ſermo.xlvi. fo.eodem.
Motus ſenſualis duplex.ſermo.lij. fo.clxxxviij.
Pꝛimi motus pꝛimo vincẽdi ſunt ſer.lij.fo.clxxxix
Mūdus eſt ſputū diaboli.ſer.liiii. fo.cxciiij
Mundus eſt in veſtib9 aaron.ſer.xlix. fo.clxxvi
Malitia ſupplet foꝛtitudinem ſer.lvij. fo.ccv.
Moꝛs triplex in paſſione.xp̄i.ſer.lvij. fo.ccvi.
Maria eſt rebeca officioſa.ſer.xxxvii fo.cxxxiij
Marie multiplex oꝛtus.ſer.xxxvii fo.eodẽ.
Maria naſcitur vg̃a i. ſic ſer.xxxvii fo.eodem
Marie rectitudo:altitudo/pietas:ſer.xxxvii.f.eo.
Marie fructus ſer.xxxvii. fo.cxxxiiij
Marie varius decoꝛ.ſer.xxxvii fo.cxxxv
Maria deū inuitauit ſer.xl f.cxliii.
Maria pꝛeparat deo ſer.xli fo.cxlvi
Maria eſt cedrus ſermo.xlii fo.cl.
Marie victoꝛia ſermo.xxi. fol.xxxij
Maria cur viſitat Johānẽ ſermo.xxiii. fo.lxxxv
Marie mēbꝛa ſermo.xxiij fo.lxxxvij
Maria omnibus dat regnū ſer.xlv. fo.clx.
Maria eſt mater ſpūalis ſer.xlvij. fo.clxix
Maria ter vncta ſermo.xlvii. fo.eodem
Maria hꝫ angoloꝛum officia.ſer.xlvij. fo.clxx.
Maria ob.xij.eſt petra.ſer.lii fo.clxxxix.
Maria eſt ſtatua ſermo.lii fo.eodem.
Maria viſum noſtrū cuſtodit.ſermo.liii fo.cxc
Maria eſt impeccabilis.ſer.liij fo.eodem
Marie fides ſermo.lii. fo.cxciij
Maria exhibet conuiuiū ecclie ſer.liiii. fo.eodem
Maria eſt libanus.ſermo.lv. fo.cxcvii.
Marie habitatio.ſermo.lv. folio eodem.
Maria eſt puteus.ſermo.lv. fo.cxcviii.
Marie hoſtes.ſermo.lv. fo.eodem.
Maria eſt hoſtiaria celi.ſer. v.folio.
Maria oppoſita lucifero exoptat.ſer.lvi. fo.cc.
Marie coꝛona.ſer.lvi. folio.ccii.
Maria eſt ſolium dei.ſermo.lvi. folio eodem.
Maria exaltatur ſup angelos ſer.lvi. fo.eodem
Marie fercula ſiue fructus ſer.lvi. fo.cciii
Maria eſt ſup oēs ſanctos fo.lvi fo eodem
Maria eſt ſimilis deo.ſermo.lvi. fo.eodem
Marie beatitudo ſermo.lvi fo eodem
Marie foꝛtitudo ſer.lvi.fo.cciiii.ꝛ.f.xlvij.f.clxx.
Maria vicit mundum ſer.lvi. fo.cxci
Maria eſt martyꝛ ſer.xlvii fo.clxxv.

Marie doctrina ſermo.xlvii fo.eodem
Maria eſt v̄ginũ regina ſer.xlvii. fo.clxxij.
Maria q̄ fecit in templo.ſer.xlvii fo.eod̄
Maria os apperit ſer.xlviii fo.eodem
Maria induta induit ſuos ſer.xlix fo.clxxvi
Marie preſentatio ſer.xlvii fo.clxix
Maria eſt liber ſer.l. fo.clxxxi
Maria habet originale diuinũ ſer.l. fo.eodem
Marie humilitas ſermo.l. fo.clxxxij
Marie obumbratur ſer.l. fo.clxxxiij
Maria dicitur cõuallis ſer.l. fo.eodem
Maria eſt vas ſalis ſermo.lvij fo.
Maria demoni inſidiatur ſer.lvij fo.ccv
Marie amor ad nos ſer.lvij fo.ccvi
Maria eſt titulus noſter ſer.lvij fo.
Maria expectat reſurrectionem ſer.lxvii fo.ccvi

De littera.N.

NAtura abhorret vacuũ ſer.iij.fo.ix.
Nicolai ep̄i mia ſer.iij fo.x.
Nicolai ep̄i vita ſer.iiij fo.xij
Nicolai aia eſt celũ ſer.iiij fo.xiij
Nicolai deſcenſus ſer.iiij fo.xiiij
Natale xp̄i ſermo.viij. folio.xxx.
et ſermo.ix.folio.xxxiiij.
Natale xp̄i glorioſuz ſer.ix fo.xxxvij.
Natale xp̄i reuelatur angelis ſer.xiij. fo.lij
Niues marie q̄ pure ſer.xxix fo.ciiij.
Nix mala triplex ſer.xxix fo.cv
Noticia dei tempore gratie magna.ſer.xxx. fo.cv.
Nomen debet eſſe conſonũ rei/et laus nomini ſer.
xxxij folio.cxv
Nuditas mala ſermo.xxxij fo.cxvi
Nigre de bona ſermo.xxxij fo.cxvij.
Natale marie ſer.xxxvij fo.cxxxij
Negligenti e mala ſermo.lv fo.
Nauis eſt beata Katherina ſer.xlviij fo.clxxv
Nomen dei ſer.xlix fo.clxxix

De littera.O.

ORiginale peccatum nos errare fa-
cit.ſermo.v.folio.xix.
Obſta principio ſermo.v. fo.xix.
Originale peccatum eſt ydolum.
ſermo.vi.fo.xxi
Originalis peccati fundamẽta ſer.vi. folio.xxiij.
O ſeptem quid ſignant ſer.vij fo.xxvij
Oblatio magorũ ſermo.xij folio.l.
Oblatio marie purificans ſermo.xvi fo.lxij
Oratio continua marie ſer.xxvij fo.xcix
Oratio fit pro petro ſermo.xxviij folio.c.
Obedientia qualis eſſe debet ſer.xxx. fo.cvi
Obtinentia angelorum ſer.xli. fo.cxlvij
Omnibus ſanctis ſermone.xlv folio.clx
et in prologo eſt alter.
Os aduocati eſt quadrum ſer.liiii fo.cxiiij.
Oſculum petitur ſer.xlviij fo.clxxij
Os apperit maria ſermo.xlviij fo.eodem
Os anime triplex ſer.xlviij fo.clxxviij
Originali peccato caret marie ſer.l. fo.clxxx
Originalis peccati nomina ſer.l. fo.eodẽ.
Originale cur dicitur caput ſer.l. fo.eodem
Originale diuinum habet maria ſer.l. fo.eodem
Quis eſt humilitas ſermo.li. fo.clxxxv

De littera.P.

PEccator eſt ficus fatua. ſer.i.fo.i.
A chriſti paſſione ſermo.i. fo.ij.
Paſſionis calix ſermo.i. fo.iij
Purgatiua via ſer.i. folio.ij
Petri p̄ſ frĩs eſt andreas ſer.i.iiij.
Piſcatio dei ſermo.ij fo.vi.
Principiis obſtandũ ſermo.v. folio.xix.
Peccati ſeptem mala ſermo.vii fo.xxvi
Peccata dicuntur foramina ſer.viij fo.xxx
Pectus xp̄i eſt preſepe ſermo.x. fo.xxxviij
Peccatũ turbat xp̄m ſermo.x. folio.xl.
Peccata tria ſermo.x. fo.eodem
Prophetia eſt vas xp̄i ſermo.xii fo.xlviij
Purificatio multiplex ſermo.xvi. fo.lxij
Peccata purificanda ſermo.xvi fo.eodem
Petrus apoſtolus cathedrã hꝫ ſer.xvij. fo.lxiiij.
Petrus et paulus duo cherubim ſer.xvij fo.eod̄
Prelati boni conditiones.ſermo xvij fo.lxv
Predeſtinationis finis quis.ſer.xviij fo.lxvij
Peccator quomodo poſſit angelus fieri ſermone.
xx.folio.lxxvi.
Peccata venialia ſermo.xx. fo.lxxv
Puelle quomodo ſunt nutriende.ſer.xxvi. fo.cxvi.
et ſermo.xxxvij. folio.cxxxij.

Petri vincula et carcer.ſer.xxvij. fo.c.
Petre cura eſt de oĩbus.ſer.xxvij. fo.ci.
Penitentie partes.ſer.xxvij. m fo.cij
Predicator eſt mardocheus.ſer.xxx. fo.cvi
Prelato tria ſunt neceſſaria.ſer.xxx. fo.cvij
Paupertas vincit demonẽ.ſer.xxx.fo.eodem
Porta duplex eſt mors.ſer.xxxij. fo.cxxi
Prandium triplex.ſer.xxxv. folio.cxxvi.
Peccatum eſt cena herodis.ſer.xxxvi.fo.cxxx.
Peccatum inuitat peccatum.ſer.xxxvi.fo.eod̄
Pctõr eſt herodes ⁊ dauid.ſer.xxxvi.fo.cxxxij
Pctõr deprimit crucẽ.ſer.xxxviij.fo. cxxxviii.
Peccatoris cõuerſio q̄ difficilis.ſer.xl.f.cxliij.
Petri apoſtoli feſtũ maius.ſer.xxi. fo.lxxxij.
Peccata ſunt inferni porte.ſer.xxij.fo.lxxxiiij
Prelati ſunt caput ſer.xliiii. fo.clvij.
Preceptũ amoris.ſer.xliij. fo.clvij.
Preſentatio marie.ſer.xlvii. fo.clxix.
Peccatoris cor eſt infernus ſer.lij.fo.clxxxvij.
Petra ob.12.eſt maria.ſer.lij. fo.clxxxix.
Peccandi quid eſt.ſer.liij. fo.cxc.
Peccatur triplr.ſer.liij. fo.cxcij.
Pctã ſeptẽ ſunt ſeptẽ ſerpẽtes.ſer.lv.f.cxcvij
Pctõr eſt iſboſeth.ſer.lv. fo.cxcix.
Pontifex eſt quilꝫ iuſtus ſer.xlix. fo.clxxix.
Paſſione xp̄i mors triplex ſer.lvii. fo.ccvi.

De litera.R.

RAtio eſt ſenſualitas.ſer.ij.f.vij
Religio v̄ſ dicitur.ſer.iij.fo.ix
Regina ſunt neceſſaria.ſermo.
l. folio.xvii.
Rectitudo q̄lis eſſe dꝫ. ſermo.
vi.fo.xxv.
Regimen xp̄i optimum.ſer.xij. fo.xlviij.
Reuelatio cur dicitur magna.ſer.xvi. fo.lxi.
Rex ſuperbie demon.ſermo.xxvij. fo.ci.
Religio eſt mons.ſer.xxx. fo.cvij.
Reſurrecto addit laudem deo.ſermone.xxxiij
folio.cxix.
Reſurrectio marie.ſermo.xxxiij. folio.eodẽ.
Ratio noſtra eſt caput.ſer xxxvi. folio.cxxxij.
Religiones ſunt viridaria. ſermone.xlij.
folio.cli.
Remorſus conſcientie oſtendit nobis deum.
ſermone.xxi.folio.lxxxij.
Regni dei cupido.ſermo.xlv. folio.clx.
Quomodo ſtabit regnũ eius:ſer.xlv.fo.eodẽ.
Regna dei ac demonis.ſer.xlv. fo.cxij
Rationale ſacerdotis.ſer.xlix. folio.clxxv.
Reſurrectio xp̄i qualis.ſer.lvij. fo.ccvi.

De littera.S.

SEquela xp̄i.ſer.i. fo.ij.et.iij.
Senſualitas et ideo. ſermo.ij.
folio.vij.
Sancti ſe ad inuicem laudant.
ſermo.iiij. folio.xij.
Sabbatum ſabbatorum quid.
ſermo. vi. fo.xxiij
Spem habent oĩa.ſermo.vij. folio.xxv.
Sacra ſcriptura dr̄ p̄ſepe.ſermo.ix.fo.xxxv.et
ſermo.x. fo.xlij.
Senſualitas domanda.ſer.ix. fo.xxxvij.
Somnus ꝯtemplatiõis iohã.ſer.x. fo.xxxviij.
Similitudo qualiter dicitur ſer.xij. fo.xlvij.
Sc̄tus ſebaſtianus figuratur.ſer.xiiij.fo.lv.
Sebaſtianꝰ opponitur ſagittis.ſer.xiiij.f.lvij.
Status triplex ſermo.xix. fo.lxxiij.
Societatis virtus q̄ta ſit.ſermo.xix. fo.lxxiiij
Spes eſt cherub.ſer.xx fo.lxxvij.
Sua cuiqꝫ.ſermo.xxi. folio.xxix.
Salutem anime quare.ſer.xxx. folio.cvi.
Spes qualis.ſer.xxxi. fo.cx.
Senſualitas eſt luna.ſermo.xxxij. fo.cxvij.
Sãctitas marie et noſtra.ſer.xxxiij fo.cxxiij
Sp̃us noſter eſt herodes.ſer.xxxvi. fo.cxxx.
Stimulus conſcientie.ſer.xxxvi. fo.cxxxi.
Stigmata beati franciſci.ſer.xxxix. fo.cxl.
Sequela xp̄i.ſermo.xl. folio.cxliij.
Salutat maria ſuos.ſermo.xxiij. fo.lxxxvij.
Salus crucis.ſermo.xliij. fo.clvi.
Sancti diuidunt ſibi virtutes. ſermone.xliij.
folio.clvij.
Sanctis omnibus ſermo.xlv. folio.clx.
et in prologo libri.
Sup̄bia eſt regnũ diaboli.ſer.xlv. fo.clxij.
Senſualis motus duplex.ſer.lij. fo.clxxxvij.
Senſualitas ad oſtiũ eſt.ſer.lij. folio eodẽ.
Suggeſtio eſt caput.ſermo.liij fo.cix.
Septem vicia ſunt ſeptem ſerpentes. ſermo.
lv.folio.cxcvij.
Sp̃us ſancti dona.ſermo.lv. folio.
Senſus ſcripture ſermo.lvi. folio.ccij.
Scientie ſunt ſpolia.ſermo.xlviij.folio.clxxiij
Sacerdos oret p̄ oĩbus.ſer.xlix. fo.clxxvij.
Senſus quinqꝫ.ſer.xlix. fo.clxxviij.
Sacerdotis veſtes.ſermo.xlix. fo.eodem.

Superbia perdit.ſer.l. fo.clxxxij
Superbie antiquitas.ſer.l. fo.clxxxiij
Sabbatini ſermones ſunt in fine libri huius completi numero et materia, tu eos lege, et apta tibi, quoniã hoc eſt ad placitum,

De littera .T.

Tribulatio nos vocat ad chriſtum.ſer.ij. fo.vij.
Trinitatis ſimilitudo.ſer.xij.fo.xlv
Trinitatis gloria celatur. ſer. xij. fo.xlvij
Teſtimonium dant magi chriſto. ſermo.xv. fo.l.
Temptatio triplex.ſer.xx. fo.lxxvi
Transfiguratio chriſti.ſermone.xxv.fo.xcv.et ſermo.xxx.et ſermo.xxix
Transformatio amoris.ſer.xxvij. fo.xcix.
Trinitas.ſer.xxv ij. fo.eodem.
Tribulationẽ laudat iohẽs.ſer.xxxv.fo.cxxvij
Tranſitus dei varius.ſer.xl. fo.cxliiij.
Trinitas eſt ciuitas.ſer.xxiij. fo.lxxxvi.
Tactus duplex eſt.ſer.lvi. fo.cc.
Tepiditas eſt aquilo.ſermo.lvi. folio.cciii
Trinitati os apperitur.ſer.xlviij. fo.clxxvi
Thiara quid? ſer.xlix fo.clviii.

De littera.V.

Via purgatiua eſt initium.ſermo.i.folio.ij.
Vocatio dei ſermo.ij. folio.v.
Vigilie male et bone ſermone.iiii. folio.xv.
Vigilare quid ſit et qñ,ſer.iiij.folio.xv.
Virtus iuſti eſt confuſio peccatori.ſermo.v. folio.xvij.
Victoria xpi.ſer.viij. folio.xxxij.
Vbera mundi qualia ſer.viij. folio.xxxiii.
Viator eget ſeptẽ quedat xps ſer.xviii.f.lxix.
Verbum dei fert q̃ carnis ſunt.ſer.xxiii.fo.xc.
Vexillũ amoris eſt xps.ſermo.xxv. fo.xcij.
Virtutes cardinales.ſer.xxv.fo.xcv.et ſermo xliii.folio.clv
Viſitatio dei.ſermo.xxvi.fo.xcvi.
Vincula petri ſermo.xxvii. fo.c.
Verbi curſus quadruplex.ſermo.xxvii.fo.cii.
Vota noſtra obligant ſermo.xxx. fo.cvii.
Vana gloria ſermo.xxxii. fo.cxviii
Virginitas ſtella eſt ſer.xxxii. folio.cxviii.
Victoria marie ſermo.xxxiii. fo.cxx.
Viſio dei qualis eſt.ſer.xxxiiii.fo.cxxv. et ſer.xxxviii.folio.cxxxvii.
Virga eſt maria ſermo.xxxvii. folio.cxxxiii.
Voluntas dei duplex.ſer.xxxviii.fo.cxxxviii.
Vulnera beati franciſci.ſer.xxxix.fo.cxl.ſermo xlii.folio.cliii.
Viſio dei.ſermo.xl.fo.cxliiii.et ſer.xlv.fo.clxiiii
Victor adhereat xpo ſer.xxii. fo.lxxxii.
Viſitatio beate marie.ſer.xxiii. fo.lxxxv.
Virtutes ſunt montes.ſer.xxiii. fo.lxxxvi.
Vires anime viſitantur ſer.xxiii.folio.lxxxviii.
Virginibus aptatur amor.ſermo.xliiii.fo.clvii.et ſermo.xlv.fo.clxiiii
Undecim milia virginum ſer.xliiii.fo.clviii.
Urſula cum ſodalibus eius.ſer.xliiii.fo.clvii.
Viſus tripliciter ſe habet.ſer.lii. fo.cxc.
vicia ſeptem ſunt ſeptem ſerpentes.ſer.lv.fo.
vnguentum triplex.ſer.lvi.fo.
veſtes aarõ mũdũ preſe ferũt.ſer.xlix.f.clxxvi.
virginitas eſt mitra ſermo.xlix. fo.clxxviii.
vallis varia eſt maria.ſermõ.li. fo.clxxxiiii.
viſionis vallis eſt maria ſer.li. fo.clxxxiiii.
vas eſt maria.ſermone vltimo.fo.

Finis Tabule.

Regiſtrũ huius operis a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z & ꝯ ꝶ ꝵ Oẽs ſunt quaterniones preter .qui eſt ſimplex.

Impreſſum Toloſe characteribus pulcherrimis opera ſolertiſſimi impreſſoris Magiſtri Jacobi Colomies in vico Dagulheres: Ante Monachas ſancti Saturnini habitãtis: Anno dñi.M.D.xxxiij.die.i.Mẽſis februarij.